

206.

~~7~~

2276

108

Ironable

~~206~~

de carisea
de tate tan
de a fros y bur
de scda padicos

Quotlibeta guillemi holzan.

~~319~~

~~32~~

~~378~~

206

Prima questio

est. vnus probari possit
p naturalē rōem. q tñ
est vnus deus. q sic: q̄
vnus mādi est tñ vnus

princeps. xii^o methaphisice sed pōt pro
bari naturali rōne q tñ est vn^o mun
dus scōm philosophū i^o de celo g^o po
test probari q tñ est vnus princeps sed
iste est deus. ergo rē. Ad oppositū. ar
ticulus fidei nō pōt euidenter probari:
sed q tñ est vnus de^o est articulus fidei
ergo rē. In ista questione primo po
nā quid intelligendū est per hoc nomen
deus. secūdo respōdebo ad questionem.

Circa primū dico q hoc nomen de^o
pōt habere diuersas descriptiones Vna
est q̄ deus est aliquid nobilius ⁊ meli^o
omī alio a se. Alia est q̄ deus est illud
quo nihil est melius ⁊ perfectius. Cir
ca s^m dico q̄ accipiēdo deū scōm pri
mā descriptionē nō pōt demonstratiue p
bari q̄ tñ est vnus de^o. cuius rō est. qz
hec nō ē p^o nota de^o est. qz nō pōt euidē
ter sciri q̄ de^o ē. sic accipiēdo. ergo non
potest euidenter sciri q̄ est tñ vn^o deus
p̄na plana est. añs pbatur quia multi
dubitant de ista deus est. nec pōt pbari
ex per se notis. quia in oī rōne accipiet
aliquod dubiū vel creditū: nec est nota
per experientia mā^m est ergo rē. Se
cundo dico q̄ si posset euidenter proba
ri q̄ deus est. Primo^o accipiēdo deū
tunc vnitas dei euidenter posset pbari.
cuius ratio est. quia si essent duo dii. a ⁊
b. p illā descirpōem a. esset perfectior
oī alio a se ⁊ sic esset perfectior b. ⁊ b. es
set pfectior a. qz de^o est p positū ⁊ p p̄ns
b. esset perfectior q̄ a. ⁊ a. q̄ b. quod est
manifesta traditio ergo si posset euidē

ter pbari qd̄ deus ē sic accipiēdo deum
posset euidēter pbari vnitas dei. Ter
tio dico q̄ nō pōt vnitas dei euidēter p
bari accipiēdo secūdo ⁊ tñ hec negati
ua vnitas dei nō pōt euidenter probari
nō pōt demonstratiue pbari: quia non
pōt demonstrari q̄ vnitas dei nō potest
euidenter pbari nisi solūmō p rōes i cō
trariū: sed non pōt demonstrari q̄ astra
sint paria vel iparia nec potest demon
strari trinitas personaz ⁊ tñ i^o negatiue
nō possunt demonstratiue pbari. si non
pōt demonstrari q̄ astra sint paria: vel
iparia nō pōt demonstrari trinitas per
sonaz. Sciendū tñ q̄ pōt demonstrari deū
esse accipiēdo deū. Secūdo^o pri^o dicto
quia aliter esset pcessus in infinitū nisi
esset aliquid in entib^o quo non est aliqd
prius nec perfectius: sed ex hoc nō seq
rur q̄ pōt demonstrari q̄ tñ est vnū ta
le sed hoc tñ fide tenetur. Vnde ad
rōes scoti in p̄trariū. Ad primā dico
q̄ i^a pcedit ex vna ppōe credita. s. q̄ in
tellerus diuin^o est infinit^o. qz illa est eq
du^a sicut p^o p̄cipalis nec p̄t demonstra
pbari: s; tñ est credita. 2° dico supposi
to q̄ poss; demonstrari ifinitas itellect^o
dini nō p̄t tñ demonstrari q̄ ille itellect^o
dini^o ifinit^o cognoscat b. pfectissime: s; b^o
tñ ē creditū. 3° dico q̄ h^o supposito ad
h^o rō n̄ pcedit qz qñ q̄rit at a cognoscit
b. p eēn^{am} b. aut p eēn^{am} suā d^o q̄ ē di
stinguēda ex eo q̄ li p̄t dicere circūstātia
cē efficiētis agnitōez. v^o obiecti cognori
p̄ tale agnitōez vel 3° s; i pprie pōt di
cere circūstātia noticie absolute affirma
tiue simplicis ⁊ pprie ipi^o eēn^o die v^o no
ticie equalētis nō simplicis ⁊ pprie ipi^o
eēn^o. Si p̄rio^o sic dico q̄ a. nō itelligit b
p eēn^{am} b. qz b. n̄ cāt cogni^{em} a. effec^{am}
Si 2° itelligat sic p̄ce^o q̄ a. itelligit b.

per essentia qz b. est obiectu cognitiois ip
 sius a. sic etia deus intelligit creaturaz p
 essentia creature. Si 3° mo intelligat
 qo nos no cognoscimus deuz pro statu
 isto. f. cognitione absoluta que distinguit
 contra p^o affirmatiua que distinguit
 cotra negatiua cognitione simplici disti
 guendo contra pposita cognitione pro
 pria distinguendo cotra coem. qz cu oi
 bus istis conditionibus no cognoscim⁹
 deu p statu isto Tñ dico qz a cognoscit
 b. per essentia ipsius a. quia est cognitio
 absoluta ipsius b. affirmatiua simplex
 ppria: vel equualet noticie pprie z sim
 plici. na sicut in nobis cognoscendo albe
 dine z nigredine per vnu actu possum⁹
 eque sufficienter formare coplexa z iu
 dicare inter albedine z nigredine: sicut si
 cognoscerem⁹ a lbedine z nigredine: p
 duos actus. z tñ illa vnica cognitio nec
 est ppria cognitio albedinis nec nigredi
 nis: sed est comunis vtriusqz. est tamē p
 pria per equivalentia. qz tñ v3 ad iudi
 candū inter illa. sicut si esset cognitio p
 pria vtriusqz. Ita a per sua vnicam co
 gnitioem z simplice pot eque sufficienter
 iudicare iter a z b. sicut si a haberet vna
 ppria cognitioem qua cognosceret se z
 a alia qua cognosceret b. z tñ cognitio
 a neutri est ppria: sed est cois tam sibi
 qz b. tñ vtriqz est ppria per equivalen
 tia. quia tñ valet ad iudicandū obiecta
 sicut si in a essent due cognitiones pprie
 a z b. Sed ad pbatōem doctoris. cuz
 dicit qz si a intelligit b per essentia b tūc
 actus a esset naturaliter posterior qz b.

Dico qz v3 esset si li p diceret circū
 stantia cause efficientis. quia tunc essen
 tia b efficeret cognitioem ipsius a. z effe
 ctus est posterior sua ca efficiēte. Si au
 tem li per dicat circūstantia obiecti vel

noticie pprie: sic no pcludit. Ad 2^m p
 i^o via dico qz aliquid esse obiectū adeq
 tum dupliciter intelligit vno^o fm per
 fectōem sic qz obiectū sit eque perfectuz
 sicut actus. Alio^o fm predicatōes: sic
 qz sit coe per predicatōem oi obiecto ap
 prehensibili a tali potētia. 3° dmo^o non
 est inconueniens eundē actu habere duo
 obiecta adequata per ypothesim: qz con
 trariū no pot demonstrari. z prio^o eēntia
 ipsius a est obiectū adequatū sue cogni
 tionis z b similis. Secdo^o est impossibile
 qz eiusdē actus sint duo obiecta adequa
 ta: z sic dico qz nec a nec b est obiectū ad
 equatū. Et qñ pbatur maior. qz tūc ac
 quietaretur per aliquid: quo circūscrip
 to nihil minus quietaret. dico qz no pot
 dmostrari qz circūscripto b. getaretur a
 in essentia sua. z si posset esset conceden
 dum qz a haberet duo sufficienter quie
 tantia. Ad aliud de secunda via coe
 do qz no pot demonstrari qz a diligit b. qz
 multi phōz posuerunt qz deus nec intel
 ligit nec vult aliquid extra se. tñ hoc po
 sto qz a diligit b no pot demonstrari qz
 a plus vel min⁹ equaliter diligit b sicut
 seipm. Et qñ pbatur qz a infinite diligit
 b. quia vterqz est deus infinitus dico qz
 no pot demonstrari qz vterqz sit infini
 tus intensiue. qz hoc est solum credituz
 z per psequēs no pot demonstrari qz b sit
 infinite diligēd⁹. nec pot demonstrari qz a
 plus diligit se qz b. Et qñ dicitur qz qd
 liber plus diligit naturaliter esse suum
 qz alterius. Dico lz hoc sit verū de eo
 qd naturaliter diligit se z alia libere no
 tñ de naturalit diligēte oē diligibile. nūc
 aut a naturaliter diligit se z omē aliū. nec
 pot demonstrari qz libere z pgent diligit
 aliqd z dato qz libere diligit b ad^o vo
 luntas libera no pformatur voluntati

naturali. alit' est voluntas nostra diligeret tantum deum infinite sicut voluntas divina naturalit' diligit deum infinite tñ voluntas libera pformat rōi nat'ali nō sūt semp voluntati naturali. Ad 2^m p illa via dico q' nō pōt demonstrari q' a fruit b nec vñt q' nō pōt demonstrari q' a diligit aliqd aliud a se. Similit' pōt' q' sic pōt' dici q' a fruitur b. ⁊ pcedo tūc q' a est btūs in duobus obiectis quorum neut^m dependet ab alio ⁊ vtrūq' ē sufficiens btificatiuū tñ si fruit duob' b^o est vñco actu nō duobus. Et ad pbatio nē pōt' dici q' b destructo a sufficiēter esset btūs in se. nec pōt' demonstrari q' a nō pōt' hēre taha duo obiecta beatificatiua.

Ad aliud dico q' nō pōt' demonstrari q' a quietatur in b. nec in se. Ad illud de tertia via pcedo totā istā deductōem ⁊ pclusionē q' voluntas pōt' plus ordina te amare a ⁊ b. q̄ a solū ⁊ dico vltra q' nō pōt' demonstrari q' voluntas creata quietatur in vno illoz. q' nō pōt' demonstrari q' sit infinitū intensiue. Ad aliud de quarta via dico q' cā totalis dupliciter describitur. vno^o dicit' cā totalis illō quo pōt' oī alio circūscripto pōt' effectus sufficiens produci. ⁊ a illom^o cā totalis dicitur cā sufficiens. Alio^o dicitur cā totalis illud qd' pōt' aliqū effectū sufficiēter pducere: ⁊ sine quo nō pōt' talis effectus produci. ⁊ sic cā totalis: ⁊ causa pccisa sunt idē. P^oimo^o loquēdo dico q' vnus effectus pōt' simul habere duas cās totales. sicut idē calor numero pōt' simul pducī a sole ⁊ ab vno igne vel a duobus ignibus. ⁊ concedo q' a ⁊ b pnt' esse cause totales vnus effectus. Secūdomō p^otradictio est q' idē effectus numero habeat duas causas totales. Nec pōt' demonstrari q' a vel b sit

sic cā totalis alicui^o effectus illo^o modo quēdo. Ad pbatioē dico q' effectus habēs duas cās totales. P^omo^o nō dependet ab altera essentialiter q' pōt' sufficiēter produci^o non existente. Ad 2^m de illa via de duobus finibus totalibus et primis dico: sicut de causa totali efficiente. q' eiusdē effectus pōt' esse duo fines quoz vterq' est causa finalis sufficiens illius effectus sicut aliquis vadens ad tabernā ppter cibuz et potū sufficienter iret ppter vtrūq' diuisim. q' si nollet bibere adhuc iret ad comedēdū et si nollet comedere iret ad bibendū. Sed q' habeat duos fines totales 2° ē impossibile. Ad 1° de duobus excedentibus dico q' nō est incōueniens aliquid primo excedi a duobus excedētibus. q' vnus lapis excedit primo a duob' hominibus. nec vnus homo pzius excedit lapidē q̄ alius. Ad aliud de quarta via dico: q' nō pōt' demonstrari q' alter vel vterq' esset infinitus intensiue: ⁊ ideo nō pōt' demonstrari q' in infinitū exceditur. Et quis possit pbari q' maior pfectio esset in illis duobus q̄ in vno p se nō tñ sequitur q' in infinitū potest excedi. q' nō pōt' demonstrari q' aligs istoz sit infinitus. Ad illud de sexta via dico. q' nō pōt' demonstrari q' species plurificabilis nō detiat se ad certū numerū indiuiduoz quia nō pōt' demonstrari quā aliqua astra sint eiusdē speciei. ⁊ tamen illa s'm phōs determināt sibi certū numerū indiuiduoz sub qual' specie: ita q' p nullā potentiā pōt' plura fieri sub i^a specie. Ita dicunt hoc etiā aliq' theologū. Similit' materia in aliquo toto ē plurificabilis in partes eiusdem speciei cū tñ illa materia determinat sibi certū numerū partiū eiusdē quātitatis. Simi

liter sol est eiusdē speciei euz suis medie
 ratibus. z tñ determinat sibi certū numez
 medieratū eiusdē quātitatis. Ita pōt
 dici in pposito q nō pōt pbari q essen-
 tia diuina nō determinat sibi dualitatez
 duoz: ita patet q maior est falsa. Ad
 aliud pro 1ª via dico. q duo necesse esse
 si essent: nec pueniunt nec distinguuntur in
 aliquo sed se ipsi conueniunt in necesse
 esse hoc est pcept^o h^o necesse eē vni^o et
 vere predicatur de ipsis. z seipsis distin-
 guuntur. Quere pbatoem hui^o. in p̄io.
 distinctione: secūda questione de vnitare
 dei. Ad vltimū. de alia via dico q nō
 pōt demonstrari q deus sit omnipotens: sed
 sola fide tenetur. posito etiā q sic pōt di-
 ci q voluntas vnus est naturaliter con-
 formis alteri z p̄ors ita q naturaliter
 vnus quicquid vult alius vult id neces-
 sario. z ideo si a vult aliquid esse b. non
 potest nolle illud esse vel velle illud non
 esse. quia nō pōt demonstrari q b. vult il-
 lud libere z p̄tingenter z indifferenter. z
 ideo nō sequit^r q a. pōt facere b. nulli-
 potentē. Ad principale patet ex dictis

Secunda questio.

Trū essentia diuina z relatio
 distinguātur ex natura rei q
 sic. qz cōtradic^o de eodē nō ve-
 rificantur sed essentia est tres
 persone paternitas nō est tres persone.
 ergo distinguuntur ex natura rei. Con-
 tra essentia est r̄o ergo nō distinguuntur
 Pro dictis quorūdam pōt dici q di-
 stinguuntur ex natura rei pōt dupliciter accipi
 Vno^o p̄prie tunc illa distinguuntur q sunt
 plura quoz vni nō est realiter alteruz
 vel ip̄prie qñ. s. est aliqua ratio abso-
 luta que est plēs res re^o z est aliqua
 res que est i^o res absoluta que est plēs

res re^o: z tamen ipsa non est plures
 res re^o. Quomodo accipiendo es-
 sentia z r̄o non distinguuntur ex natura
 rei. qz essentia est realiter relatio. Se-
 cūdomō distinguuntur. qz essentia est tres
 persone z relatio nō est tres persone nec
 aliā distinctioem vel nō p̄d̄p̄tationem par-
 uam vel magnā ibi pono p̄ter predic-
 tam. Ad primū in cōtrariū nego con-
 sequentiā aliquid vere predicatur de es-
 sentia qd nō predicat de paternitate. g^o
 paternitas z essentia distinguuntur. qz an-
 tecedens est verū terminū supponētib^o p-
 sonaliter z significantue z p̄ns falsū ter-
 minū significantue acceptis. qz manife-
 stum est q aliquid vere predicatur de i^o
 termino essentia vt stat personaliter qd
 nō predicatur de paternitate vt stat etiā
 personaliter: z tñ essentia z paternitas
 vt stat personaliter nō distinguuntur. qz
 denotatur q in re esset aliqua distinctio
 alia q̄ dicta sit: sed bene sequit^r q essen-
 tia supponit pro aliqua re que est plu-
 res p̄sone z paternitas supponit pro
 aliqua re que nō est plures persone. tñ
 si essentia z paternitas supponāt simpli-
 citer vel materialiter in p̄te. tunc p̄ns
 est verū sicut añs. quia isti p̄ceptus eē
 tia z paternitas distinguuntur realiter.
 Ad aliud d^r q s̄ba^o in istis p̄positioni-
 bus quas format btūs essentia: est tres
 persone: paternitas nō est tres p̄sone. si
 significant oīno idē accipiendo significa-
 re gñalissime: qz sic accipiendo significa-
 re nihil significat essentia q nō sit idem
 realiter cū illa re que est paternitas. nec
 eōuerso: s̄z tūc nō v̄z p̄ns significat oīno
 idē: g^o iste p̄pōs p̄tradicūt. qz vltra re-
 quirūt q supponāt. p̄ eodē oīno nūc aut
 accipiēdo significare stricte p̄ suppone-
 re tūc nō significant oīno idē qz nō sup-

ponit pro eodē oīno. q̄: essentia supponit pro re que est paternitas ⁊ duabus aliis reb⁹ respectiue. paternitas aut supponit pro re que lz sit essentia nō tñ est que alie res respectiue. Si dicat subiecta illaz. p̄positionū supponit p̄ essentia ⁊ paternitate: lz paternitas ⁊ essentia sunt eodē ḡ supponit p̄ eodē. Itē si nō. p̄ eodē ḡ. p̄ diuersis. uē supponunt: ergo supponunt p̄ aliquo vel aliquibus aut p̄ nullis. Ad primum dico q̄ p̄sequētia n̄ v̄z s̄c nec illa filius supponit p̄ eēn̄ eēn̄ ē paternitas. ergo filius supponit p̄ paternitate: sed ē fallacia accidētis v̄trobiq; ex ydēitate p̄ciali medii. Ad 2^m dico q̄ p̄na nō v̄z. qz aūs est verū ⁊ consequens falsum. p̄mū p̄z. quia si supponant p̄ eodē tunc aut p̄ paternitate aut essentia. nō pro essentia: qz tunc hec eēt vera paternitas est tres persone sicut essentia est tres persone qd̄ falsum est. Si supponat p̄ paternitate. tūc sicut paternitas nō est filius nec sp̄sūctūs. ita essentia nō esset filius nec s. f. Itē patet. quia essentia ⁊ paternitas non sunt aliq̄ diuersa. ideo concedo q̄ nec supponunt pro eodē nec p̄ diuersis. Ad 3^m concedo q̄ nō supponit p̄ aliquibus qz illa nō sunt plura essentia ⁊ paternitas: nec pro aliquo p̄pter causam dictā. et de virtute sermōis pro nullo supponit sed v̄n̄ termin⁹ supponit p̄ vno. puta essentia qd̄ nō tñ est illud p̄ quo supponit alius: sed est aliqua res que nō ē illa res re^a: puta non tantum illa res absoluta est paternitas. sed etiam est filia^o ⁊ spiratio passiva. Alius termin⁹ puta paternitas supponit p̄ re que lz sit essentia nō tamen est filiatio nec spiratio passiva. Ad aliud dico. q̄ extrema contradictionis verificatur de distinctis terminis q̄

sunt paternitas ⁊ essentia. qz nō pono q̄ res sit subiectū vel predicatū in p̄pone ideo dico q̄ extrema contradictionis non verificatur de eodē termino supponente p̄ eodē nec de diuersis terminis nō supponētibus oīno. p̄ eodē nec in casu verificant extrema contradictionis p̄ diuersis: sed bene possunt verificari de diuersis terminis quoz vnus supponit p̄ re que est tres res respectiue ⁊ alius p̄ re que nō est tres res respectiue ⁊ hoc nunq̄ inuenitur nisi in p̄posito. Ad aliud dico. q̄ ex diuersitate istoz duoz modoz dicendi per se solū p̄cluditur distinctio p̄ceptū sine distinctōe a parte rei dūmō vnus cōceptus supponat p̄ re que est tres persone. ⁊ alius p̄ceptus p̄ re que nō est tres p̄sone. sic ē de istis t̄m̄is eēn̄ ⁊ paternitas. Ad aliud dico q̄ oēs paralogismi tā affirmatiui q̄ negatiui solūntur p̄ fallāz accētus p̄ hoc q̄ in oib⁹ accipit aliq̄ t̄m̄in⁹ supponēs p̄ vna re absoluta q̄ est p̄les respectiue. ⁊ sufficit applicare p̄ chaton. Ad p̄m̄ carhon d^o qz nō arguit illā nō ydēitate ex separabilitate. vel separatōe r̄ois ⁊ essentie imo arguit p̄ distinctōem reale personaz. ⁊ sic intelligēdo dico. qz si p̄cise argueret illa nō idēptitas per distinctōem reale debz argui distinctio realis inter essentia ⁊ relationem sicut inter personas: lz qz illa non ydemptitas arguitur per distinctōem reale personarum: vna cum ydemptitate reali personarum cum essentia diuina: ideo non sequit qz sit distinctio realis inter essentia ⁊ relatōem. Et tunc dico qz nō est ibi aliqua probatio p̄ aliquod mediū euidēs: lz solū est illatio ab explicito in implicitum. quia aliud non intelligo per illam distinctōem formalez. Ad hoc ad aliud dico qz nō

arguitur maior distinctio ex separabilitate vel separatione s; hñ argueret maior distinctio ex distinctioe reali personar;: z deni ydēitate earūdem reali cum essentia q̄ ex vno p se s; in pposito licz ponas distinctioe reales psonarum tamen pono ydēitates earūdes cū diuinitate iō nō pcluditur. Ad aliud d° q̄ cōcluderz si psciscerz natur illa non ydēptas inter eēntiaz et relationē ex nō ydēptate reali personar; s; sic n̄ arguit s; ex distinctioe reali personar; cū ydēptate earūdem cum essentia diuina. Ad aliud patet per idem. Ad aliud dico q̄ non oportz ponere distinctioe reales inter essentia et relationē ppter fidez explicitā ab ecclesia. nec etiā ppter ppositionē psonae que tūc cōponeret ex duabus rebus s; i° modo nō cōponit essentia ex tribus personis. Ad alias rōes q̄ tangūt repugnātiā et ptradictionē: dico q̄ in re nulla est ptradictio. nec est aliqua repugnātia realis inter nō esse deitatez et eē diuinitatem. qz nō esse ditatem nō ipoztat aliquā rez que repugnat. s; repugnātia est inter tios z cōceptus pro re z rōe rei nō qz aliqua res significata per non esse diuinitatez repugnat deitati: s; qz iste cōceptus nō eē deitate: nō predicat vere d̄ deitate. Et inter ens. z nō ens nō est repugnātia realis. qz nulla res ipoztat per nō ens q̄ repugnet enti: s; s; dū repugnātia est inter cōceptū ppter h° q̄ talis cōceptus negatiu⁹ nō d̄dicatur de ente ppter ptradictionez que sequit s. q̄ res sit z nō sit. Et si queras vtrū nō eē deitatem eque primo repugnet cōceptui deitatis z paternitatis. Dico q̄ nō. qz cōceptui deitatis repugnat primo. cōceptui aut paternitatis non repugnat. primo. Ad ps. qz illud dicitur conuenire alicui

primo qd̄ cōuenit sibi. p quolibet cōtēto sub eo de quo d̄dicat z nulli cōuenit d̄ q̄ nō predicat. pz de resibili et hoīe. sed non esse deitatem repugnat cuilibz de quo predicatur deitas patet inductive z nō repugnat alicui de quo predicat dei/ tas siue cōceptus deitatis. Non esse aut deitatez repugnat omni illi de quo p̄dicatur cōceptū paternitatis: tamē cū hoc repugnat alicui alteri de quo non predicatur cōceptus paternitatis puta filio: de quo nō predicat paternitas. g° n̄ repugnat eque primo: vtriq;. Et si dicis q̄ ex hoc sequit q̄ n̄ esse deitatez aliqua p̄mitate z aliquo est cōpossibile paternitati quo nō est cōpossibile deitati. ex quo non repugnat eis eque primo. Respondeo q̄ nō valet. Sicut nō sequit non esse sensibile nō repugnat eā primo cōceptui animalis et cōceptui hoīs. er go aliquo est cōpossibile hoī quo nō est cōpossibile animali. qz talis negatiua nō infert affirmatiua: quia licet vnum contrariorū recipiat magis z min⁹ non tamen aliud sibi cōpossibile sicut aliquid est magis inaequale vni q̄ alteri demonstratis duobus z tamen nō est magis equale vni q̄ alteri. Eodem modo respondendū est ad alia argumenta tantentia repugnātiar; Et si dicat q̄ eēntia et paternitas distingūt formaliter Respondeo q̄ distinctio formalis accipitur dupliciter vno p̄prie p̄ illis quorum vnū non est aliud z sic nō distingūt formaliter eēntia et paternitas. Alio quādo vnus si supponit p re q̄ est tres res relative: et alius supponit pro re que non est tres res relative. z sit distinguntur formaliter. quia nihil aliud intelligo per distinctionem formalem. Ad aliud dico. q̄ essentia non est cōtē

cabilis filio sicut forma dicitur mater: sed est concubilis hoc est essentia est res persone: paternitas non est res persone nec dicitur: sic etiam spiratio activa est concubilis filio et non spiritui sancto. hoc est filius spirat et non s. s. Alias concubilitatem non video ibi. **Ad** ad principale ex dictis

Questio tertia

Tru paternitas distinguitur a patre quod sic quod paternitas est in patre: pater non est in patre. **g**^o **et**. Contra ex dictis paternitas est pater. ergo non distinguitur a patre.

Sciendum hic primo quod questio non est de nominibus. quod de illis est certum quod non nisi per predicationes: sed questio est de re et sit de re intellecta questione. dico quod non quia omnis distinctio vel est realis vel formalis vel rationis. **Primo** non distinguitur certum est. nec **2**^o **m**. quia omnis res que est pater est paternitas et e converso: ergo non distinguitur formaliter. quia hec vocatur distinctio formalis quando aliqua res est unum distinctorum formaliter et non aliud sicut filius est essentia et non est pater. ideo essentia et pater distinguntur formaliter: nec distinguntur **3**^o **o** **ro**e. Tu quia **1**^o est distinctio nominum. quod rationes et definitiones sunt nominum. quod quilibet ratio que convenit uni nomini: et alteri **g**^o res significata per nomina non distinguitur per tales rationes. **Ad** solutio rationis sciendum est quod omnis propositio composita ex istis terminis paternitas pater cum qua ponitur verbum quod est nota distinctionis falsa est de virtute sermonis. licet vera sit **2**^o **m** in intellectu loquentis. ideo talis propositio est componenda talia enim verba que notant distinctionem sunt sicut habere et tenere com-

stituire eum et homini: **Ad** primum in contrarium **d**^o quod proprie loquendo gnatio activa non est plus in patre quam in filio ymo plus est in filio quam in patre quod est in filio per circumcessionem et sic non est in parte. et quando dicitur quod gnationes activas distinguit pater a filio. dico quod licet potest dicere circumstantias principii distinguere aliquid constitutum ex tali principio et alio: sicut homo constituitur ex corpore et anima. et sic non distinguitur pater a filio per gnationes activas. quod pater proprie loquendo non constituitur ex essentia et gnatione activa. **Alio** potest dicere circumstantiam distincti suppositi et sic est vera. quod patris est gnatio activa siue paternitas que non est filius et que distinguit a filio. **Ad** aliud **d**^o quod de virtute sermonis non debet concedi quod paternitas constituit patrem. quod inter patrem et paternitatem nulla est distinctio. et inter constitutum et constitutum est aliqua distinctio: sicut talis propositio dicitur glosari sic. paternitas est pater: et non est alia persona a patre: nec e converso. **Ad** aliud dico quod eodem modo distinguitur pater a filio et spiritu sancto personaliter. quod se toto distinguit personaliter ab utroque. et non per partem sui. et quando dicitur quod patris per spirationem activam distinguit a s. s. et non a filio. dico sicut prius quod licet per sonat vel dicit circumstantias persone distincte vera est. et tunc est iste intellectus pater est spiratio activa que spiratio non est s. s. sicut est filius. **Ad** aliud de prepositione. dico quod in personis est proprietates. homo est nulla persona est plures persone: sicut quilibet est propria et sic una quod non plures et sic propositio est vera. **Ad** augustinum dico quod non eo deus est sapientia quo pater quod deus et sapientia est plures persone. paternitas non est plures persone. Et ideo non omnis deus est pater. quia filius est

deus et non est pater: sed omnis pater est deus

Ad aliud. omne relatum est aliquid preter essentia omne entium. et intelligitur quod essentia diuina non est tamen una persona. sicut re latio est tamen una persona. Ad aliud dico quod una persona non est absoluta. quia una persona non est quelibet persona. sicut essentia dicitur absoluta: quia est quelibet persona. Ad aliud dico quod paternitas non est in patre immo est in filio per circumcessionem et nullo modo de virtute sermonis est in patre: sed ideo dicitur prima persona pater et non 2^a quia prima persona est paternitas et non secunda. Ad aliud dico quod productio actiua et passiuua nec sunt in eadem persona nec in diuersis. sed productio actiua est persona produciens. et non est persona producta et productio passiuua est realiter persona producta et non persona produciens et ideo non potest idem produci se sed alium

Ad aliud quod dicitur quod aliquid conuenit uni: et repugnat alteri. et nego illa. Et per instantia de albedine et nigredine et tamen nichil est in albedine quod non est in nigredine. et ideo dico quod aliquid sit uni quod non est reliquum et quia ingenitum conuenit patri et repugnat filio. ideo pater est paternitas et filius non. Ad aliud quod dicitur quod tunc persone se totis conueniunt et distinguuntur. et quod personas distinguunt se totis potest intelligi dicitur. uno quod distinguatur quolibet quod est ille persone et sic ego nego. quia essentia diuina est quelibet persona et tamen essentia non distinguuntur

Alio modo intelligitur quod persone distinguuntur per se et non per partes et persone se totis conueniunt essentialiter et distinguuntur personaliter. et non per partes nec per quasipartes. Consimiles expositiones require ab Augustino 2° de tri. in principio ubi exponit illam pater dedit

filio vitam habere in seipso sic. pater genuit filium qui est vita. et sic consimiles propositiones: similiter primo de tri. c. 12. oportet tunc exponit augustinus.

Questio quarta primi quolibet

Terminus angelus sit in loco per suam substantiam. quod quia angelus per suam substantiam est hic et non alibi 5°. et contra. est articulus condemnatus. In ista questione primo videndum est quid est locus. 2° quid est esse in loco. 3° ad quod. Circa primum dico quod locus est vltima corporis contingens habet esse vltima pars corporis contentis non quod sit aliquid per vltima secundum se tota distincta ab aliis partibus. sed voco vltima omnem partem que extendit ad locatum et tangit locatum contentum in loco: et sic loquedo vltima pars habet multas partes que non tangent locatum. Si dicis accipio partem vltima que dicitur primo locus. 1^a pars non habet aliquas partes tangentes locatum et aliquas non tangentes. quia alias pars istius esset primo locus: et non ista pars ergo.

Respondeo distinguendo de vltima parte. Uno modo dicitur pars vltima. omnis pars que se extendit ad locatum et tangit inmediate corpus contentum in loco. et sic infinite sunt partes vltime que sunt locus. et tangent locatum etiam in rectu quia medietas partis tangentis secundum rectum sic est vltima. et medietas istius medietatis et sic in infinitum. Alio modo dicitur pars vltima tangens locatum in quo est posterior omni alia parte tangente locatum. et sic nulla pars est vltima. quia quecumque daret adhuc illa esset diuisibi-

his et per omnes illius posterior tangere et non
tota illa pars eodem distinguo de
prima parte tangere quod prima pars potest
dici. uno omnis pars tangens immediate lo
catur et sic sunt infinite partes prime que sunt
locus secundum lineam rectam. quod medietas ali
cuius prius deteriorate sic tangit primo. et me
dieras illius medietatis et sic in infinito.

Alio dicitur pars prima in qua sic tangit
quod est prior omnia alia preterangere et sic nulla
pars est primo locus quod quocumque pars de
monstratur in est divisibilis in duas medi
etates et per omnia una medietas prius tangit
quod alia. Vide accipiendo primam partem
vel primum locum in illo cuius quod pars ta
ngit vel quelibet pars est locus sic nulla
pars est locus primo quod quocumque pars de
monstratur in est divisibilis in duas medi
etates et si una medietas tangit alia non
tangit et per omnia tota ista pars non est in pri
mo locus. et sic intelligo distinctionem pre
cedentem. Circa secundum articulum dico quod
esse in loco dupliciter accipitur circumscrip
tive et diffinitive. Circumscriptive est in lo
co illud cuius pars est in parte loci et to
tum in toto loco. Diffinitive autem est
quando totum est in toto loco et non extra
et totum est in qualibet parte illius loci.
sic corpus christi est in loco diffinitive in eu
karistia. quod totum corpus coexistit toti lo
co speciei consecrate et totum coexistit cui
libet parti illius loci. Circa tertium articulum
dico quod angelus non est per suam essentiam in lo
co primo quod non habet partes et per omnia
non circumscribitur loco. Sed secundo diffini
tive scilicet est in loco per suam essentiam quia
tota sua substantia est in toto loco et to
ta est in qualibet parte illius loci non tamen
sic quod substantia angeli sit per omnia loco. sic ei de
us est presens loco: sed etiam quod angelus
abitur quodammodo et continetur a loco sic

quod est in illo loco et non est extra locus in
quo existit et hoc quia est presens corpo
ri locato toti et cuilibet eius parti tam
partibus in profundo quam in superficie. et sic
licet corpus locatum sit aliquo presens
corpori continenti et partibus eius non
tamen sic est presens omni parti cuiuslibet
partis illius corporis continentis angelum
quia quocumque pars accipitur corporis
continentis cui angelus est presens si divi
datur: adhuc alteri medietati est presens
et ideo: sicut corpus locatum est in loco: ita
angelus etiam est presens in loco scilicet omnibus
partibus suis: licet corpus sit circumscrip
tive: et angelus diffinitive. Sed hic
sunt alia dubia. Primum. Vtrum angelus
potest esse in loco indivisibili sicut ange
lus est indivisibilis vel in loco divisibili
et si sic tunc accipitur locus adequatus
tunc si ille locus sit divisibilis: prius coe
xistit parti quam toti: et de illa parte que
aut est divisibilis aut indivisibilis et erit
processus in infinitum vel stabitur ad
locum indivisibilem. Secundum dubium est
quanto loco potest coexistere secundum ma
gnitudinem et parvitatem. Tertium
dubium. Vtrum plures angeli naturali
ter possint esse in eodem loco. Quar
tum dubium. Vtrum unus angelus po
test transire per locum alterius. tan
quam per medium ipso existente in eo
dem loco. Ad primum illorum di
co quod angelus est in loco divisibili et non
divisibili quia nullus talis est: et si ta
lis esset per o. contradictionem dico quod an
gelus posset sibi existere. et quando di
citur quod tunc prius coexistit parti quam
toti nego consequentiam. quia eque pri
mo est in toto loco: et in qualibet eius
parte: sicut sol adequate illuminat medium
et forte unum magnum me posset illumina

re. et tñ nō prius illuminauit vnā partē
mediū q̄ alia: sed eque primo illuminant
totū eodēmodū est de cādela que eque pri
mo illuminat totū mediū sibi adequatū
et oēs eius partes. sic est in pposito ideo
nō ē pcessus i infinitū. Ad 2^m dico q̄ ē
dare maximū locū in quo āgelus potest
esse quia ē finite nature et limitate. S3
quantus est ille locus pōt rationabilif
dici q̄ tñ locū pōt habere quantū cor
pus posset informare si esset forma cor
poris: et adhuc maiorē q̄ maiori cor
pori pōt coexistere q̄ posset informare:
sed quātus sit ille nescio. Similiter d^o
q̄ nō est dare minū locū angeli in quo
pōt esse: q̄ quocunq; loco dato i^o est di
uisibilis: et per p̄ns in parte illius loci pōt
angelus esse et in parte illius partis. et
sic in infinitū. Ad 3^m dico q̄ sic. quia
plura corpora possunt eē in eodē loco p
pō^m dei: et naturaliter corpora que na
ta sunt esse partes essentielles alicuius
cōpositi sicut materia et forma sunt i eo
dem loco adequate. et per p̄ns multo
magis duo angeli qui nō sunt circūscrip
tiue in loco possunt esse in eodē loco: et
si queras vtrū vnus angelus pōt esse in
pluribus locis simul. Respondeo q̄ sic
de locis continuis que sunt ptes loci ad
equate ipsius angeli. nō autē i locis discō
tinuatis. et rō pōt esse quia quantum ad
hoc similitō coexistit loco sicut si infor
maret materiā nunc autē si informaret
corpus nō posset informare partes cor
poris discontinuatas: sicut nec aīa intel
lectiua pōt. ergo nec nūc pōt rē. Ad
quartū dico q̄ sic. quia nō est ibi resisten
tia. quia sicut prius patet duo āgeli pos
sunt esse in eodē loco et eadem rōne po
tēt vnus transire per locum alterius.
Ad ar^m principale dico q̄ angelus

nō est circūscriptiue in loco per suam
substantiā. et si sic intelligat: arti^o paris^o
verus est.

Quinta questio.

Trū angelus pōt moueri lo
caliter q̄ non: quia mobile est
primo passio corporis. 8° nō
cōuenit nisi corpori. et per cō
sequens angelus nō est mobilis. Cōtra
ysaie sexto. Volauit ad me vnus de se
raphin. Sic primo videndū est quid ē
motus localis. 2° ad questionē respon
bo. Circa primū dico q̄ motus localis
est coexistētia successiua sine quiete me
dia alicui^o p̄t^o exi^o i diuersis locis. q̄
aut sit coexistētia successiua patet quia
si simul coexistēter diuersis locis nō mo
ueretur. q̄ sit sine quiete media p3. quia
si aliquid primo sit i vno loco et post
scat et post sit in alio loco: nō mouet cō
tinue. S3 aut sit alicui^o p̄t^o exi^o i diuersis
in loco patet. quia si deus pri^o crearet
corp^o i loco et p^o destrueret illū corp^o. et
ite^o crearet illū corp^o i alio loco: illū corp^o
coexistēter diuersis locis sine oī motu.
S3 du^m ē v^o illa coexist^o successiua sit
vna res alia ab oibus rebus pmanētī
bus. Respondendū q̄ nō sicut dictū est
de motu in li. phi. diffuse et alibi dicetur
iō nūc transeo. Circa 2^m arti. dico q̄
ex dictis in ista questione et precedenti
patet solutio istius questionis. quia ex
quo angelus continue existit in loco: et
manifestum est per scripturam q̄ ange
lus potest coexistere diuersis locis suc
cessiue sine quiete media manifestus est
q̄ potest moueri localiter. Sed con
tra ista sunt aliqua dubia. Primum est
quia videtur q̄ motus localis sit alia
res a rebus permanentibus. quia in ista

ppõe h° mobile mouet termi supponit
p rebz. z res pmanentes nō sufficiūt cuz
negationibz ad verificandū illz. ppoēm
quia oibz illis positis potest mobile h°
non moueri. z tunc hec ppositio ē fal/
sa. g° requirit aliqd aliud. z fundat hec
ratio in illo principio gnali qñ ppositio
verificat p rebz: si due res nō sufficiant
ad verificandū ppoēm oportz ponere
3^{am} Secda rō fundat in h° qz passum
causat formā causā excludit creationem
Tertia fundat in hoc qz incorruptione
forme ē aliquid quo posito forma corru
pitur. Secundū dubiū ē: qz videt qz an
gelus nō pot moueri. Tū quia scdm
philosophum omē quod mouet partim
est in tio a quo z partim in tio ad que: āge
lus autē nō habet pres. Tū quia sic pri^o
transiret spaciū equale qz maius z ita
spaciū cōponeretur ex indivisibilibz cuz
angelus sit indivisibilis. Tū quia tunc
posset simul moueri z quiescere. qz tot^o
angelus cicinus recedit ab vna parte loci
qz ab alia. Tum qz tūc posset transire
de extremo in extremū nō transeundo p
medium. Tum qz nō mouet a volun
tate sua. qz cū omia obedirent sibi nec a
potentia execrutiua g°. zc Ad primū
dico qz principiū in quo fundatur i^a ra
tio est falsuz nīl melius intelligat qz ad
veritatem alicuius ppositiōis quādoqz
sufficiūt due res. et alio tēpore non suffi
ciunt due res. Exēplum posito qz de^o
creet vnuz angeluz sine omi motu et tē
pore. et ista ppositio esset scripta in li/
bro iste angelus creatur. tunc in princi/
pio quando creatur sufficiunt ille tres
res ad veritatem istius ppositiōis. s.
angelus creatur a deo. angelus. deus ip
se. et liber scriptus tali ppositiōe. et post
a eedem res precise existant nō sufficiūt

ad verificandū illaz ppositiōem. nec
iste nec quecūqz alie res. Si dicis eo/
ipso quo ponis prius z posterius ponis
tēpus vel aliud et aliud et ita requirit
instans tēporis ad verificandū illam
ppositiōem quo non existente non est
ppositio vera. Contra pono sic prius
qz primo creat angeluz cū li^o in quo scri
bitur ppositio sine mundo: postea creat
munduz cuz motu et tempore z postea
destruat munduz: motum: z tēpus. sicut
prius: tunc ista angelus creatur a deo ē
vera añ mundi creationē. et post destru
ctiōem mundi est falsa. et tñ tot res exi
stunt post destructiōem mūdi sicut añ cre
ationē et tñ tūc fuit vera et nūc est falsa

Ex quo manifeste pz qz quādoqz suf
ficiunt tres res ad verificandū illā ppo
sitiōem: z quādoqz nō sufficiunt. Si
adhuc dicas qz requiritur ad veritatem
istius ppositiōis: creatio passio: hoc non
valet. qz illam potest deus conseruare. et
procedit ar^m sicut prius: quia primo erit
vera. qz veruz fuit dicere qz modo est et
prius. non. et postea erit: quare hec post
destructiōem mundi quantūcūqz creat^o
passio maneat: modo āgelus est z prius
non fuit erit falsa. Ideo dico qz si illa p
positio habeat veritatem aliquādo: h°
erit quando talis ppositio nō est negati
ua nec includēs negatiuā tāqz exponē^m
cuiusmōi sunt tales homo est animal ho
mo est albus zc. Ad ppositiūz dico
qz ad veritatem istius hoc mobile mo/
uetur ab isto mouente sufficiunt mobile
et mouens: et qz ad presentiam mouētis
mobile continue sit in alio et alio loco
sine miraculo dei. Et quando non sit
miraculū ista sufficiūt quādo aut sit mi
raculū: nec i^a nec quecūqz alia sufficiunt
ad verificandū illā ppoēs Ad 2^m nego

maiorē super qua fūdatur i^o nō. cā qua
 re nego cā postea patebit Ad 3^m dico
 qz ad pñ^m agētis corrūpitur forma: nisi
 impediatur a deo. Ad pñm^o pro 2°
 du^o dico qz p. loquitur de mobili qd est cir
 cūscriptiue in loco. nā omē tale mobile
 parti est in termino a quo: z parti in tio
 ad quez tale aut est de mobile scdm p. li
 cet nō scdm veritatez fidei. Ad aliud
 dico qz mobile circūscriptū lo^o pñ^o per
 trāsit equale spaciū sibi q̄ maius. aliud
 aut mobile puta āgelus pñ^o trāsit spa
 ciū nō equale sibi: sed equale loco in q^o
 est: qz transeat spaciū mai^o Ad aliud
 cōcedo qz angelus potest simul moveri
 in vno loco z gescere in alio loco z hoc
 est verū si angelus pōt indifferentē cē in
 loco maiori z minori qz existens in loco
 minori et quiescēs ibi pōt mouē^o se loca
 liter facere ī maiori loco nō deserendo
 minoē vel priorez z per pñs quiescit in
 minori loco z mouet ad maiorez locum
 Ad aliud nego pñam. qz posito me^o ne
 cesse ē prius moueri in mediū qz ī extre
 mum. Ad aliud dico qz mouet effecti
 ue a volūtate sua: nec ex hoc seqtur. g^o
 oīa obediūt sibi. sicut nec sequit tu mo
 neris effectiue a volūtate g^o oīa obedi
 unt tibi. Ad principale dico qz moueri
 scdm theologos nō est pñmo passio cor
 poris qz cōuenit angelis. Si queras
 posito qz angelus solū dimittat partē lo
 ci quē pñ^o habuit: z non acquirat nouū
 locū: vt^m tūc quiescat. Respondeo qz
 si so^m mouet motu deperditiuo: z nō p
 dat totū locū quē pñ^o occupauit. ad^o ge
 scit in pte i^o loci quē prius habuit: licet
 nō in toto: z similiter mouet motu deper
 ditiuo. Si aut mouet motu deperditiuo z
 acquirat nouū locū si perdat vnū locum to
 tum z acquirat alium tunc non quiescit

sz solū mouetur qz per oēs partes illius
 spaciū in quo est mouetur.

Questio sexta

Tri vnus angelus lo
 quatur alteri: qz non.
 quia vnus angelus nō
 pōt audire aliū. g^o zc.
 pñā pz. añs pbat. qz
 audire pñet ad potēti

am auditiuā q̄ nō ē in angelo Ad op^m
 est. D. s. i. i. z dyo^o de angelica ierar/
 chia. In ista questioe pñmo videndū
 est quid ē loqui: z locutio angelorū mē/
 taliter. Scdo ex hoc respōdebo ad q̄
 stionē Circa p^m dico qz sicut loqui lo
 cutioe vocali nō est nisi p ferre verba vo
 calia vt aligs audiat auditione corpora
 li. z intelligat id quod p voces significa
 tur. Ita loqui mētaliter nō ē nisi habere
 verbū mētale vt aligs audiat auditi
 ue mētali et intelligat illud qd p verbuz
 significatur. Verbū aut mētale ē cogita
 tio actualis. id mētaliter loqui nō est nisi
 actualiter cogitare vt ipsemet vel alius
 intelligat qd p cogitationē significatur.
 Et q^o appz qz audire mētalit nō ē nisi vi
 dere cogitationē actualē alterius ange
 li vel hoīs: sic audire vocaliter nō est nisi
 apprehendere vocem prolata. Ita
 omnia probantur per Augustinū deci/
 motertio de trinitate. c^o 3°. Pñmo qz
 verbum mētale sit ipa cogitatio ait sic.
 Formā quippe cogitatio ab ea re quā
 scimus verbum quod in corde dicimus
 quod nec grecum est: nec latinum: nec
 lingue alicuius alterius. Quia autem
 loqui mētaliter nō est nisi habere ver

bum mentale puta cogitationem. Di-
cut sic: quedam ergo cogitationes sunt
locutiones cordis veri et os esse dici-
mus. Et subdit post: que autem proce-
dunt de corde coinquinant homine, de
corde enim exeunt cogitationes male, et
cetera. Item post hoc: aliud est locutio
aliud visio: intus vero cum cogitamus
vtrumq; vnum. Quia autem audire
mentaliter non est nisi videre cogitatio-
nem actualem alterius, patet per eun-
dem ibidem. vbi dicit sic. audire et vide-
re duo quedam sunt inter se distantia
in sensibus corporis. In animo autem
non est aliud et aliud videre et audire.
Ac per hoc locutio cum foris non vide-
atur sed potius audiatur. locutiones ta-
men interiores hoc est cogitationes vi-
sas a domino dixit euangelista cum vi-
disset inquit cogitationes eorum. Cir-
ca secundum articulum dico, qd cum lo-
qui mentaliter non sit nisi cogitare actu-
aliter et angelus potest cogitare actuali-
ter vt alius audiat siue videat suam co-
gitationem. ac per hoc tanq; p signu na-
turale aliquo modo intelligat obiectus illius
cogitationis. sequit qd illas cogitationes
potest angelus videre qd est mentaliter
audire sicut onsu est. sequit 3° qd vn⁹ an-
gelus potest alteri loqui et alius potest audire.
Ex quo sequit qd angelus loquens alte-
ri nihil facit nisi causat cognitionem in se
de aliquo qd cognitio tanq; obiectu cau-
sat effectiue cognitionem illius cognitiois
in angelo audiente. et sic. ex onsi causat ali-
quo modo in angelo audiente cogitatio ob-
iectu pri⁹ cognitiois. Et hic sunt aliqua
dubia. 1° vtrum vn⁹ angelus potest loqui
vni et non alteri ita qd occultet cogitatioes
ab vno et non ab altero. Scdm dubiu

est. qd videtur secundum illa qd aia nra po-
test loqui angelo. qd anima nostra causat
cognitionem actualem qd est verbu mentale:
quas cogitationes angelus potest videre.
Tertiu d^m e vt^m ex auditiōe et visione q
id sūt in angelo sicut dictū est possit co-
gnosci obiectū cuius est verbu loquēis
Quartū dubiū. qd scdm edicta inferior
angelus potest in differenter loqui supe-
riori sicut e cōuerso. et p pns inferior pos-
set illuminare superiorē quod videtur
inconueniens. Ad p^{ri}mu illorum dico. qd
naturaliter nō potest angelus loqui vni
nisi loquatur alteri si cetera sint paria:
puta si sint in equali distātia et sint equa-
liter intenti et non sint aliquo impediti.

Ad secundum dico. qd quis conclusio
sit concedenda secundum veritatem: ta-
men pro illo dubio et p^{ri}ori distingo
de locutione. quia vno modo loqui
alteri mentaliter est proferre verbum
mentale apprehensibile et visibile ab al-
lio. et sic angelus non potest loqui vni et
non alteri. nec potest sic cogitationes su-
as homo et angelus ab alio occultare
quia ex quo cogitationes sunt cause ef-
ficiētes naturales equaliter apporima-
te multis passibus equaliter dispositis e-
qualiter efficiunt. Nec est in potestate
angeli vel hominis qd cogitatio sua cau-
set sui visionem in vno passo: et non in al-
lio. Aliter potest vnus homo vel ange-
lus loqui alteri quando vult vnum vi-
dere suam cogitationem et non alium
et loquitur vt vnus audiat et non alius
et sic potest occultare cogitationes suas
ab vno et nō ab alio. et aliter non. qd
modum proferens verbum vocale non
habet in potestate sua qd vnus assistens
audiat et alius non: potest tamen velle
qd vnus audiat et alius non. et sic potest

Occultare vni z nō alteri. tñ de scō. frē/
 quenter vnus angelus nō videt cogita/
 tiones alterius nec etiā hoīs. qz non per
 mittitur a deo qz nō coagit scū. Ad
 tertiu dico q vnus angelus videns co/
 gitatōem in alio angelo alicuius obiecti
 aliqñ cognoscit illud obiectū. solū in cō
 ceptu cōi. puta si nūqz vidisset tale ob/
 iectū z postea videret in alio cogitatio/
 nem eius propriā: cognosceret illud ob/
 iectū in cōceptu zc. quēadmodū si aliqz
 audiat loqui de obo qd nūqz vidit nō
 propter hoc habet cognitōem in parti/
 culari de i° obiecto: sed solum in conce/
 ptu omni. Aliom° pōt cognoscere il/
 lud obiectū per discursum sicut cogno/
 scitur causa per effectū. qz admodū enīz
 videns fumū sine igne arguit. qz talis fu/
 mus causatur ab igne. quia alias ad p/
 sentia ignis vidit fumū causari. z sic co/
 gnoscit ignē esse causam per suū effectū
 Ita vnus angelus vidēs talē cognitio/
 nē obiecti in alio: cognoscit qz illa cogni/
 tio causatur a tali obiecto per hoc qz a/
 lias ad presentia obiecti vidit talem co/
 gitatōem cōsimilē in se vel in alio causa/
 ri. Aliomō pōt cognoscere illud obie/
 ctum cognitionē incōplexa rememorān/
 do sicut videns ymaginē cognoscit cui°
 est ymago z illo mō presupponit notici/
 am obiecti in se in particulari. Et forte
 adhuc aliq° alio° pōt cognosci obiectuz
 illius cognitionis. Ad quartū dico qz
 premissa distinctione locutionis. data
 in secundo dubio dicitur tunc qz infe/
 rior potest loqui superiori. primo loquu/
 tionis sicut ecōuerso. nec in hoc videtur
 esse aliqua dīa. 2° pōt etiā loqui supe/
 rior quādo vult z desiderat illuiri ab
 eo. z pōt indifferēter velle qz superior vi/
 deat cogitatōem suā sicut ecōuerso. nec

etiā in hoc videtur differētia: s; in hoc ē
 dīa qz multe veritates reuelantur supē/
 ori a deo que nō reuelantur inferiori et
 de illis pōt superior loqui inferiori: et
 nō ecōuerso. Ad principale dico. qz
 angelus pōt audire mētaliter licet non
 corporaliter.

Septima questio.

Trū vnus angelus possit cāre
 noticiā actualē in alio angelo
 alicui° obiecti habitualiter co/
 gniti sine actuali cognitione cā
 ta in se eiusdē obiecti. qz sic qz actiua suf/
 ficienti approximato passo disposito: et
 non ipedito pōt sequi actio. sed noticiā
 habitualis vnus angeli est actiua suf/
 ficiens z natale z ali° agel° est passuz ap/
 primatū z nō ipeditū. ergo i° actio po/
 test seq sineo alta re. Cōtra. si sic tūc
 nō esset necessē qz vnus angelus loque/
 retur alteri. quod falsum est. Circa
 istā questionem primo ponēde sunt due
 distinctiones. 2° ad questionē est respō/
 dendū. Circa primū est prima distin/
 ctio de habitualiter noto. quia habitua/
 liter notū est duplex vnum: qñ aliquid
 est notū mediante habitu proprio imedi/
 ate inclināte ad actū eliciendū circa illō
 obiectū cuius est habitus. Aliud ē
 habitualiter notū qñ mediante aliquo
 principio vel principis sufficientibus:
 vel hūb° plib° cōplexi vlt cōplexis co/
 gnoscit aliqua cōclusio qz pri° erat igno/
 ra. nec vnqz illius cognitionis prius ha/
 buit actū vel habitū propriū. quōd dicit°
 qz inueniens ex multis particularibus p/
 cipiis sibi notis z ex multis habitibus p/
 ticularibus inuenit aliquā cōclusionē ex/
 tranēā. de qua prius nūqz cogitauit nec
 ante primū actū vnqz habuerit. pprium

hitū respectu illius p̄clusōis. Sc̄da disti-
 ctio est q̄ locutio nō fit solū vt formet
 pp̄o in audiente: sed frequēter fit vt au-
 diens ei assentiat. z ideo noticia causan-
 da in angelo quedā est apprehensua: z
 quedā indicatiua. Circa 2^m articulū
 dico q̄ accipiēdo habitualiter notū. pri-
 mo^o sic dico q̄ angelus vel potius noti-
 cia habitualis p̄r causare noticiā actu-
 alem sui obiecti in a^o angelo sine noticiā
 actuali eiusdē obiecti cāta in se. z hoc
 dico supposito q̄ aliquādo illud obiec^m
 in se vidit cui^o rō ē quia ille habitus p̄
 prius ex quo est similitudo z effect^o obi-
 natus est ducere in cogni^m illi^o obi^o cu-
 ius est habitus. tanq̄ in p̄gni^m cause: z
 hoc tam in p̄gni^m apprehensua q̄ in-
 dicatiua. z hoc p̄t fieri per discursum
 ab effectu ad cām mō quo prius dictus
 est de fumo z de igne. Alio^o p̄t fieri p̄
 rememoratiōē z recordatiōē puta q̄
 videt tēm hitum intui^o z in se videt cō-
 similē: recordatur de obo^o cuius est simi-
 li^o. Sed 2° mō loquēdo de habitualiter
 noto p̄t vnus angelus v^l noticiā hitu-
 alis eius cāre in alio angelo noticiā ac-
 tualē apprehensua de tali obo^o habitua-
 liter noto. nō cāndo noticiā apprehens-
 uam in se eiusdē obi^o actualē: sed nō p̄t
 cāre noticiā indicatiua actualē. nisi cau-
 set actualē in se. Et hoc frequēter ē ve-
 rū de noticiā iudi^o respectu singulariuz
 de quibus aliquādo angelus hēt mul-
 tas noticias incōplexas habituales non
 pp̄rias: p̄pter quos habitus cognitos
 nō potest alius angelus videns eos co-
 gnoscere illud sin^o cognitiōe indicatiua
 si tū eliciat angelus loquēs cognitiōez
 actualē indicatiua: bene p̄r. Ex^m: po-
 namus q̄ angelus loquēs cognoscat hī
 tualiter al^m. figurā z q̄stitatē. z nesciat

hanc pp̄oem fortes est tātē q̄stitatis. sic
 figuratus. z sic coloratus euidēter: si an-
 gelus audiens cognoscat euidēter habi-
 tualiter tū hāc pp̄oem z videat tales
 habitus incōplexos: bene possunt tunc
 illi habitus cāre noticiā actualē ap̄phē-
 suā tam cōplexā q̄ incōplexā de sorte.
 absq̄ noticiā actuali causata in angelo
 loquente: sed nunq̄ per talē habitū assē-
 turet q̄ fortes sit sic coloratus z sic figu-
 ratus nisi talis act^o assenciēdi eliciat in
 āgelo loquēte. z tunc p̄t angelus audi-
 ens assentire visōni illi^o assensus z ha-
 bitus pp̄riū in angelo audiente inclinātif
 euidēter ad cognoscendū illud cōplexuz

Sed h̄m p̄dicta oportet ponere discursum
 in angelo quod p̄cedo. Ad 1^m p̄ri-
 cipale dico q̄ quādoq̄ ad ac^m cē res-
 ctu alicuius efficiēs requiritur ydēpitās
 actiui z passiui. Exēplum vt quādo vo-
 luntas ager dilectiōem. Et ita est in pro-
 posto respectu cognitiōis indicatiue p̄
 plures habitus cānde. Et aliquādo re-
 quiritur q̄ vnū informet reliquū: sicut
 habitus informat inte^m z sic ēt in p̄po-
 sito. Ad aliud dico q̄ nō sequit q̄ su-
 p̄fluit: q̄ locutio fit p̄pter duo. vnū ēt
 intelligat illud q̄d p̄ri^o habitualit̄ est no-
 tū aliud vt fiat notū q̄ prius erat igno-
 tum ab i^o audiente lz erat notum ipsi lo-
 quēti: z pp̄ vtrūq̄ est locutio necessa^a

Questio octaua.

Eruz angelus possit moueri
 p̄ vacuū. q̄ nō. q̄ vacuū nō ē
 possibile. g^o nō est possibile an-
 gelū moueri p̄ vacuū p̄z. q̄ nihil p̄ nihil
 p̄t moueri. Ad op^m āgelus p̄t esse in
 vacuo: g^o p̄t moueri p̄ vacuū. In ista
 q̄ōe p^o vidēdū est vt^m vacuū sit possibile
 2° ad questionē respōdebo. Circa p^m.

potest dici qd sic cui? rō ē quia dēm rē dī
 stinctam loco z situ ab alia re pōt deus
 destruere: et aliaz rem sine motu locali
 eiusdem rei p̄seruare. sed spa actiuorū z
 passiuorū distat loco z situ a celo et p
 tibus eius ergo potest deus destruere spe
 raz actiuorū et passiuorū: z cōseruare ce
 lum. et ptes eius in eodez situ: sine motu
 locali sed hoc posito latera celi non con
 current. nec se tangerēt. et inter latera
 celi tunc nō esset aliquod me^m postiuū
 nec corpus. g^o illud me^m esset vacuum.
 Eodē modo possēt dici: qd deus possz ae
 rem in domo destruere et p̄seruare tectū
 et parietes in eodem situ sine motu loca
 li. et tunc vere dicerēt qd dom^o esset va
 cua. quia nichil postiuū esset in domo.
 Item non est negandū quādo deus pos
 set subito destruere totam sperā actiuo
 rum et passiuorū: tunc hoc posito si late
 ra celi mouerēt adiuicē: aut hoc esset
 subito et sequitur motus in instanti qd
 est flm̄ quia om̄e mobile prius est in me
 dio q̄ in extremo. si successiue: g^o in pri
 ma parte illius tēporis esset vacuū quia
 in illa parte tēporis latera nō tangerent
 se. Sed contra: inter. corpora et par
 tes coporis que se tangūt nullū est medi
 um vacuū sed i^o posito. ptes celi se tan
 gerent. g^o. rē. mio: pbatur. Tū quia il
 la tangūt se inter que nullū est medium
 sed inter latera celi nullum est medium
 quia nichil est in medio per postiuū. g^o tā
 gunt se Vnde quia latera celi nō distāt
 i^o posito: quia nichil est medium per qd
 possint distare. Præterea aut vacuus
 est aliquid aut nichil. non potest dici qd
 est aliquid: quia quacumqz re demon
 strata. hec est falsa: hoc est vacuum pa
 tet idactiue. Si est nichil: ergo vacuum
 non potest aliter esse q̄ est. quia nichil

non potest esse. hec non semper erit fal
 sa nichil est. cum ergo de facto vacuum
 non est: sequitur qd non pōt esse. Ad
 p̄mum istorum posita ypothēsi. de va
 cuo dico qd latera celi non tangerent se.
 Et vltra: inter latera non est mediū po
 stiuum. ergo tangūt se partes ille. nego
 p̄mā: z causa est: quia ad hoc qd nō tan
 gant se latera celi: sufficit qd inter illa sit
 mediū: vel potest esse sine motu locali
 cuiuscumqz partis. Nunc autem si late
 ra celi: tangerent se tactu mathematico
 impossibile esset qd fieret mediū postiu
 um inter illa latera sine motu locali oī
 um partium. Ad aliud dico qd hec p
 postio latera celi distāt. potest habere
 duplicem sensum. vnus est qd distēt per
 aliud postiuum. et iste sensus est falsus
 vt patz per ypothēsim: Alius sensus
 est qd fuit aliquod mediū postiuū. vel
 potest esse inter latera celi sine motu lo
 cali cuiuscumqz partis celi. quod dico p
 pter multa corpora tangētia se: que non
 distāt per medium postiuum. z inter il
 la aliquando fuit medium postiuū: licz
 modo non sit per postiuū: tamen ipossi
 bile est qd de nouo fiat mediū postiuum in
 ter illa sine motu locali aliquarum par
 tium illoz corporum se tange tiuz. hoc
 patz manifeste: si duo lapides tangant se
 ita qd inter eos non sit medium postiuuz
 Ad aliud dico qd illa ppostio. vacuū
 est. equiualeat isti ppositiōni. inter ali
 qua corpora non est medium postiuum
 inter que fuit medium postiuum: vel po
 test esse medium postiuum: sine motu lo
 cali illoz corporum vel partiu. Per
 hoc ad formam dico qd vtraqz illarum
 est distinguenda vacuum est aliquid. va
 cuum est nichil. vnus sensus istius. va
 cuum est aliquid: est iste. inter aliqua cor

pora non est medium postituum: inter q̄
 fuit vel potest esse sine motu. ꝛc. et sic est
 illa vera: vacuum est aliquid per ppo/
 thesim. Alius sensus iste aliqua res q̄
 est aliquid vel potest esse aliquid est va-
 cuum ita q̄ hoc nomen vacuū potest af-
 firmari vere de aliqua re que existit vel
 potest existere: ille sensus est falsus ꝛ in
 possibilis: q̄ quacuq̄ re demonstrata h̄c
 est falsa. h̄c est vacuū. Eodē et per oīa
 est i^a distinguenda vacuū est nichil. Et
 p̄t h̄re duos sensus. vnus sensus ē iste
 inter aliqua corpora nullū est medium
 postituum. ꝛ ille sensus est verus. Ali^o sen-
 sus est q̄ nichil sit aliqua res. vel potest
 esse que est vacuū ꝛ de qua vacuū vere
 predicetur. ꝛ ille sensus est falsus. q̄ va-
 cuū sit nichil. vel nichil sit vacuum. Circa
 2^m articulū dico q̄ angelus p̄t moueri
 per vacuū. cui⁹ rō est q̄ angelus p̄t es-
 se in vacuo sicut corpus p̄t fieri in va-
 cuo quia non est maior rō de vno q̄ de
 alio. Donatur ergo angelus in vacuo
 ꝛ postea fiat illud vacuū plenu aere. q̄
 facto manifestū est q̄ angelus nō erit in
 toto pleno. quia ponamus q̄ illud ple-
 nu sit maius q̄ locus suus adequat⁹. g^o
 angelus prius nō fuit in toto vacuo. si
 tunc fiat itez per potentia diuinā locus
 ille vacu⁹: ꝛ iterū repleatur aere: nō erit
 necesse angelū esse in eadē parte loci: q̄
 prius. saltē deus p̄t facere q̄ facto ple-
 no inueniatur angelus in alia parte q̄
 prius: ꝛ per p̄ns saltē a deo p̄t angelus
 moueri in vacuo. sed vtrū possit per
 naturā. nescio. Sed cōtra nunq̄ est mo-
 tus localis nisi inter distantia. sed per ppo-
 thesim latera celi nō distant ergo. Dicit
 terea per omnē motū localē aliquid ac-
 quiritur. per motū vero in vacuo nichil
 acquiritur: ergo. Dicit terea omīe q̄d mo-

net p̄m est in termino a quo et partim
 in termino ad quem: in vacuo non est
 pars ergo ꝛ cetera. Ad primum dico
 q̄ non omnīs motus est inter distantia.
 vacuo postro: sed for̄t si esset plenum.

Ad secundum dico q̄ non semper p̄
 motum localem aliquid postituum ac-
 quiritur: sed acquireretur si esset plenuz

Ad tertium dico q̄ non omne quod
 mouetur: de facto partim est in termino
 a quo et partim in termino ad quem sed
 for̄t si esset plenum. Et sic responden-
 dum est ad omnia consimilia argumen-
 ta que dimitto gratia breuitatis. Ad
 argumentum principale patet.

Questio nona

Trum linea componatur ex
 p̄ctis: q̄ sit quia p̄ctus est im-
 mediatu p̄cto. g^o. p̄na est no-
 ta. antecedens probatur acci^o

totam multitudinēz p̄ctorum et tūc ar^o
 sic. inter primū p̄ctum huius li^o ꝛ quelī
 bet alium punctū est alius p̄ctus medi-
 us aut nullus. si nullus: g^o p̄ctus est im-
 mediatu p̄cto. Si aliquis est medius
 punctus tūc ille punctus est medius inē
 primū punctū ꝛ seipm quia ille est vnus
 de numero oīm p̄ctor. Ad op^m est az:
 vi. philoz. h̄c primo dādus est intel-
 lectus q̄d is qui est iste vtrū. i. aliq̄ p̄tes
 li^o snt indivisibiles ꝛ sic intellecta q̄one
 dico q̄ nulla ps linee est indivisib lis n^o
 etiā pars cuiuscunq̄z continū est indivi-
 sibilis quod p̄bat q̄z sic tūc costa qua-
 drati esset equalis dyametro: ꝛ dyame-
 ter esset cōmēsurable costē: p̄na patet:
 quia a quolq̄ p̄cto dyametri ad quēlq̄
 p̄ctū costē p̄tingit p̄rabere lineā rectā
 quod patz quia a quolibz puncto costē

vnus ad quolibet punctū costę alteri⁹ cō
 tingit p̄rabere lineaz rectā. imo ita eēt
 de facto posita ypothēsi. z quolibet talis
 li^a protrahitur p̄ aliquē punctū dyame
 tri g^o a quolibet puncto dyametri ad co
 stam est linea recta. Si g^o sint sex p̄cta
 in dyametro: erunt necessa^o sex p̄cta in
 ytraq; costā. **Pr^o** a quolibet puncto co
 ste vnus ad quolibet punctū costę alteri
 us cōtingit p̄rabere lineā rectā q̄z queli
 ber tanget aliquē punctū in dyametro. s; **i^o**
 li^a cū sint a punctis in mediatis in vna
 costā: ad p̄cta in mediata in alia costā
 sunt eque distantes. et p̄ p̄ns dueli^o duo
 rum punctoꝝ imediatoꝝ in costā tangēt
 duo p̄cta imediata i dyametro. **Aliter**
 nō essent i^o li^a eque distantes p̄ totū. Si
 dicis q̄ si linea p̄tracta a costā tangeret
 dyametrū directe: tūc solū tangeret vnū
 punctum in dyametro: et alia lineā aliū
 punctum. et^o concluderet ar^m. s; qz dya
 meter longior est q̄ costā. iō quolibet li^a
 p̄tracta a costā in costā tangit dyame
 trum oblique. et iō adin^o tangit duo
 p̄cta dyametri. z sic nō concludit ratio
 q̄ sint tot p̄cta in costā quot in dyame^o
 et ponit ex^m qz si vna virga cadat super
 aliam oblique plus tangit de ea q̄ si ca
 deret sup̄ eaz in dirco per modū crucis
 sicut appz ad sensū. z sic est in proposito.

Cōtra si p̄pter hoc li^a p̄tracta a co
 stā in costam per dyametrū tangit duo
 p̄cta dyametri oblique qz dyameter est
 longior costā. ergo retēta sempe eadē lon
 gitudine duarum costaz si fiat diameter
 multo longior poterit tunc vnū punctū
 cotoꝝ augeri sicut auget longitudo dya
 metri qz vna li^a p̄tracta a costā in costā
 tangeret obliq; duo p̄cta dyametri lon
 gioris. z scōa linea tria p̄cta. et 3^a linea
 quatuor p̄cta. z^o in fine aliquis p̄ct⁹

illi^o li^a p̄tracte p̄ dyametrū tanget. dya
 metrū scōm longitudinē vni^o pedis vel
 dom⁹ vel leuce. **Ex** quo sequitur primo
 q̄ illa li^a p̄tracta a costā in dyametrū nō
 erit recta: qz p̄ct⁹ vni^o li^a tangētis dya
 metrum mouetur superius et inferi⁹. qz
 ex quo i^o p̄ctus per te tanget multa p̄
 cta dyametri oblique: et aliqua de illis
 sunt supius. aliqua in ferius. ergo p̄ct⁹
 iste tangens ista mouet supius z inferi⁹.

Secūdo sequitur qz p̄ctus li^a tangētis
 dyametrū erit simul naturaliter in diuer
 sis locis vel sribz. qz ex quo tangit sex
 puncta dyametri: tūc erit naturaliter s/
 ml^o z semel i sex sribz cū illis p̄ctis: qd
 est impossibile. **Er^m** de virga vel de q^o
 cūq; alio corpore tangēte directe vel o
 blique aliq; corpus nō est ad p̄positum
 quia qñ virga vel aliud corpus cadit su
 per aliud oblique tūc multe partes vir
 gę. cadētis tangūt multas partes alteri⁹
 virge quas prius non tangebant: et sunt
 alie p̄es cadentis et tangentis qñ tãgūt
 oblique q̄ qñ tangūt recte: sicut manife
 ste p̄z ad sensum: et ideo non est mirum
 si plures p̄es tangant qñ virga cadit o
 blique q̄ qñ cadit recte: tūc aut in p̄po
 sito semp̄ e iō p̄ct⁹ li^a tangētis dyame
 trum directe et oblique. ideo non est ad
 p̄positum. **Item** ar^o ad principale qz
 tūc essent equalia p̄cta in minoꝝ circu
 lo et in maioꝝ quia a quolibet puncto
 maioꝝ circuli per circulum minoꝝem
 ad centrū eōe ytriusq; circuli potest tra
 hi linea recta: imo est linea recta posita
 ypothēsi: que tamen li^a non coincidunt
 circa centrum. **Aut** ergo due li^a p̄tra
 cte a duobus punctis imediatis circuli
 maioꝝum transibunt per duo p̄cta cir
 culi minoꝝum vel per vnum tantus: Si
 primomodo habetur p̄positum qz tot

sunt puncta in minori circulo. sicut i ma
 iozi. Si 2° contra ille linee sunt recte.
 ⁊ eque distantes. Similiter si ille due li
 nee coincidunt in eundē punctū circuli
 minoris. tunc ille punctus minoris cir/
 culi in quo coincidunt coerister duobus
 punctis immediatis duarū linearū imediata
 rum: ⁊ eadē rōne pōt coexistere tribus
 punctis triū linearū terciū circuli maio/
 ris. ⁊ sic pōt coexistere mille punctis a/
 licuius circuli magni in tali pportione
 excedentis illum parū circuli. Et tūc
 sequitur nccio q̄ ille punctus sic coeri/
 stēs centū aliis punctis sit longus sine plu
 ralitate p̄ctōz. vel linea circumferēcia/
 lis sibi corr̄ns. Si dicis q̄ idē ar^m ē de
 lineis copalib⁹ trāseūtib⁹ a maiori cir/
 culo ad centrū p̄ miōrē circuli qz ille sē/
 per magis ⁊ magis app̄ximāt. aut 3°
 ille linee corporales transibunt per aliā
 ⁊ aliā partē circuli minoris: ⁊ sic erunt
 equales partes in vtroqz circulo. aut p
 eandē. Et tūc illa pars per maioritatez
 circuloz corr̄deret mille partibus ⁊ ef
 set in mille sitibus: R̄deō q̄ nō seq̄r
 ppter diversitatē illarū linearū ⁊ circulo/
 rum in infinitū: quia nō est aliqua pars
 in maiori quin sibi cor̄spondeat aliā
 pars dē^a in minori circulo: licet multo
 minor cor̄spondeat. Daret hoc ad
 sensum si fiant circuli. Et iō nō seq̄r q̄
 sint equales partes eiusdem q̄tutatis: sed
 si cōponatur ex punctis tunc duobus
 punctis immediatis in maiori circulo: aut
 cor̄ndent duo puncta imediata in miō/
 ri. quia minus nō pōt corr̄dere in p̄o
 circulo. quia quilibet punctus est indi/
 visibilis: aut idē punctus corr̄deret v̄f
 qz. Si p̄io equalia erūt p̄cta vtrius/
 qz circuli. Si 2° tunc erit idē punctus
 in diversis sitibus: sicut dictū est. D̄re

terea acc^o illū punctū circuli minorū: q̄
 coeristū multis punctis multarū linearū
 punctus ille pōt esse centrū alicuius cir/
 culi qui pōt p̄trahi circa eū: cuius cir/
 culi linee n̄ coincidunt donec veniāt ad
 centrū: ⁊ per p̄ns tunc ille punctus nō
 coerister pluribus punctis distantibus
 situ: quia oēs linee exeuntes a cētro pōt
 sunt terminari ad illū circuli. Quod p
 batur quia puncta imediata exeuntia
 a centro quibus cor̄spondent puncta
 imediata i circulo fm lineā rectā ⁊ duo/
 bus aliis cor̄spondēt diversa alia i cir/
 culo: ⁊ ita de oibus exeuntibus a cētro
 patet. quia terminatur ad illū circulum
 ergo nullomō pōt ille punctus coeriste
 re aliis punctis distantibus situ. Si aut
 dicis si est centrū tunc coeristit punctis
 diversarū linearū ereū^m. R̄deō: veruz
 est. semp̄ tā in eodē situ ⁊ puncta aliarū
 linearū terminatur in circuito illi⁹ cētri
 nō q̄ centrū sit in eodē situ cum illis. si/
 cut est in alio casu. D̄ret⁹ tunc staret
 ar^m zenonis q̄ mobile velocissimū nun/
 q̄ attingeret mobile tardissimū ⁊ suppo/
 nit illa rō aliqua fundamenta. p̄imum
 est q̄ semper pars propinquior spa/
 cii prius attingitur q̄ remotior. Ali
 ud est q̄ indivisibile in spa^o nō attingit
 nisi in instanti. Ex quibus sequit q̄ nul
 lum corpus si mouet sup tale spaciūz
 attingeret in instanti nisi v̄nū indivisibi/
 le in spacio. tunc ar^o in instanti in quo
 tardū acquirat v̄nū indivisibile in sp^o qd
 acquirat velocissimū: aut solū v̄nū indi/
 visibile ⁊ tunc velox nunqz attinget tar
 dum. aut acquirat duo indivisibilia ⁊ p
 scdām suppositionē prius acquirat vnūz
 q̄ aliud ⁊ sic n̄ acquirat in instanti quia in
 eo nō est prius. Si dicis q̄ ille passio
 nes velocitas ⁊ tarditas nō pueniūt mo
 b3

fuit alicuius indiuifibilis. Cōtra idē est
ar^m per oia si corp⁹ diuifibile moueret
fuper fpa^m p^offitu ex indiuifibilib⁹. Et
fi dicas q^d idē ar^m zenonis fieri pōt con
tra te ponēdo p^om^o esse p^offitu ex femp
diuifibilibus. Rūdeo q^d in quolibet in/
ftātī ē mobile in alio z alio fpa^o: fed non
eft dare aliq⁹ partē spacii que fit primo
acquiſta in o. ita q^d quelz eius pars ac
quiratur in illo o. Et fi hoc ponit dico
q^d neceffario concludit ar^m zenonis cō
tra negātes indiuifibilia ſicut contra po
nentes: quod patet quia in illo inſtanti
in quo tardū acquirat illā partē spacii
fm ſe totā aut ueloz acquireret equalem
partē z tunc nunq⁹ attingeret tardū aut
maiorē: z tunc per prius ſup^m prius ac
quirat vnā partē illius q⁹ alia: z ſic non
acquirat in o. Et ideo dico q^d in o. nō ac
quiratur aliqua pars: nec spacii nec ali
cuius forme per motū aliq⁹ fm ſeto/
tam: ita q^d quelz eius pars acquiratur
in inſtanti. fed concedo q^d in quolz inſtā
ti aliquid acquiratur: z tamen illius acq
ſiti prius fuit acquiſta alia pars. z illi⁹
partis prius fuit acquiſta pars z ſic in
inſinitū. z ſic mobile tardū precedit ue
lor in illo ſpacio p^o inſinita inſtantia. pa
tet manifeſte: vnde impoſſibile eſt dare
aliquid primo acquiſtu i inſtanti p^o que
cūq⁹ motū. fed quicquid acquiratur pri
mo in tēpore quelibet eius pars acqui
ritur in tēpore. z iō q^d ueloz in eodē tē/
pore plures ptes spacii eiufdē quātitā
tis traſit quā tardū ideo negans indiuif
bilia pōt ar^m zenonis ſoluere: z nullo^o
ponens ea. Illa aut⁹ ſolu^o eſt generalis
ad alia ar^a que fiunt de formis acquiſi
tis per motū. ad probandū q^d in paruo
tēpore acquiratur infinite ptes eiufdem
quātitatis. Applica z patet. Ad ar^a. in

cōtrariū. Ad primū q⁹ probat indiuif
bilia eſſe d^o q^d ſi eſt impoſſibile eſſe in
diuifibilia. quia intel^a eſt indiuifibilis et
aīa intellectiua ſimiliter: fed contradic/
tionē includit indiuifibile eſſe in quāto
quia nec pōt eſſe pars quāti indiuifibilē
nec accūs eius. q^d nō ſit pars mō decla
ratū eſt q^d aut nō ſit accūs quāti pbatnr
per rōes illas quibus alias probatum
eſt q^d nec eſt p^oncipiū linee nec termin⁹
Et uidetur mihi q^d ille rōes concludāt
Et ideo dico q^d deus nō pōt facere tale
indiuifibile quia contradictionem inclu
dit illud fieri. Ad aliud dici pōt vno
mō q^d ſi fiat per potentia diuinā corpus
mere ſpicū. z aliud corpus mere planū
q^d impoſſibile eſt z contradicōem inclu
dens q^d ſpicū tangat planū. q^o ſi ſic cum
nō fm aliq⁹ indiuifibile: o³ tangere ſcōz
partem diuifibile z illa pars quecunq⁹
detur ex quo eſt ſpica: quia pars ſperici
vna pars eius neceffario aſcendit z alia
deſcēdit: z ſic neceffario eſt aliquod cor
pus me^m puta aer ſi tangat in alio. Ali
ter poteſt dici z forte melius q^d corpus
ſpicū tangit planū ſecundū aliqua par
tem ſui diuifibile. Et quando dicitur q^d
ergo illa pars non eſt ſperica. nego p^ona^z
quia hoc non ſequitur niſi detur aliqua
p^o p^o tangens ſecundū ſe totā: ita q^d que
libet pars illius partis tangat planum:
z tunc ratio pcluderet neceffario q^d non
eſſet me^o ſpicū. Nunc aut⁹ pono q^d nō tā
git per aliqua partē. primo ita q^d quel
bet pars tangit planū. z ſic nō tangit p
aliquā. primo que ſit prior omī alia tan
gente: fed quecunq⁹ pars tangens detur
adhuc vna medietas non tangit imme
diate: nec medietas illius medietatis et
ſic in inſinitū. Ad aliud dico q^d hec eſt
dria inter continuū z p^oignū q⁹ partes

continui faciunt unū et partes contigunt non. Ad aliud concedo quod quodlibet continuum habet tot partes eiusdem proportionis quot habet celum. Sed eiusdem quantitatis non habet tot. Si dicas accipitur aliqua pars celi eiusdem quantitatis cum grano militi. tunc illa pars celi habet tot partes eiusdem quantitatis: et similiter proportionis: sicut granum. sed totum celum habet plures partes eiusdem proportionis quam illa parva pars. Aliter totum non esset maius sua parte. Respondeo quod hec propositio totum plures partes habet quam pars potest intelligi dupliciter uno modo quod habeat pars aliquem certum numerum partium. et quod partes totius excedant illum numerum in aliqua certa multitudie. Et ille intellectus est falsus quia impletur quod pars habeat certum numerum partium: quod falsum est. Alio modo quod pars celi habeat partes non tot in aliquo certo numero quando plures. quia infinitas habet et quod totum celum habet tot partes et adhuc aliquid a lias. et sic patet quod totum celum habet partes plures quam pars. Ad aliud dicitur quod si mundus fuisset ab eterno. et deus in hora qualibet fecisset unam divisionem continui non esset adhuc completa dies. et quando dicitur quod non plures fierent dies si fieret usque in eternum: quam facte fuerunt tempore preterito. quia infinite sunt. Respondeo sicut prius de illa pluralitate. Ad aliud dicitur quod certificamur quantum ad possibilia per statum isto per aliquid divisibile minimum quod aliquod est minimum finem naturam aliquod finem institutionem: sicut patet de vna. Et hoc patet dicitur quanto meta. Ad aliud de beatissima virgine quod non est possibile quod stetit sub virginali imperio. Sed postea patebit. Ad aliud dico quod deus non potest facere duos angelos rapti

irascunt: sed nec est tempus mediare. Ad aliud dicitur quod visioes albedinis succedunt sibi prout sicut foras prout augetur et ideo dico quod si cut propter motum augmentationis non oportet ponere talia indivisibilia ita nec propter visiones. Ad arguunt principale solvendum est per se dictis: quia hec est concedenda inter punctum et quilibet alium est alius medius: sed hec est negatio alius punctus est medius inter punctum et quilibet alium

Decima questio.

Trium possit demonstrari quod anima intellectiva sit forma corporis quod sic quia exprimitur quod intel^o est in nobis et intel^o est operatio hominis. g^o est in nobis causa efficiens et subiectum recipiens intel^o ligens sed hoc non potest esse anima separata. quod operatio talis subesse non experimur. nec est talis operatio aliter posita g^o receptum illius operatio aliquid est hominis non materia ergo forma. Contra anima intellectiva est incorruptibilis g^o non est foras corporis corruptibilis. In ista questione sunt due difficultates: una videlicet posse intel^o per animam intel^o quibus non est foras corpus. Alia an possit evidenter sciri per rationem vel per experientiam quod intelligens accipiendo intel^o per aliquid actu proprio se habet immateriali cuius ponitur anima intellectiva que est ingenerabilis et incorruptibilis que est tota in toto et tota in quilibet parte. Ad primam difficultatem videlicet quod sic quod multa attribuuntur uni rei propter aliam per concomitantem ydionem quod nec est materia nec foras nec per se sic dicitur quod aliquid attribuitur alteri propter instrumentum arie vel propter vestimentum et alia sic dicitur in hominem esse remigatore a remo. vel fossore: et illum dicitur vestitum vel calciatum et armatum et dicitur quod ille tenet aliquem: quod panem et vel arma sua et talis est communicatio in filium dei et naturam assumptam ubi neutrum est

forma. g^o eodē potest aliquid attribui
corpori moto ppter motionē absq; hoc
q; i^o motor sic forma eius. Et^m p3 de an
gelo thobie ppter quem tāq; ppter mo
tionem dicebatur constitutum et corpore
assūpto et angelo comedere: bibere am/
bulare. intelligere et videre. g^o nō obstā
te q; aīa solum sit motor corporis 7 nul
lomodō sit forma ad huc possūm⁹ intel
ligere p aīam intellectuam. Quantū
ad 2^m dico q; intelligēdo p aīaz intellecti
uam formā imaterialem 7 incorruptibi
lem que tota est in toto corpore 7 tota ī
qualibet pte corporis nō pot euidēter sci
ri per ratōez vel per experientā q; talis
aīa sit forma corporis nec q; intelligere
talis for^o ppiūm sit in nobis nec q; talis
aīa sit forma corporis quicquid de hoc
senserit phis nō curo ad presens. q; vbi
q; dubitatur loquū videtur: sed i^a solū
credimus. Qd^o autem nō possit demō
strari. patet quia oīs ratio pbans i^a ac
cipit dubia homni sequenti ratōem na/
turalem. nec per experientiaz pbatur q;
solum experimur intellectionem et noli
tionez et similia: sed oīa ista dicit sequēs
rationem vel experientiam esse operatio
nes et passiones cātas et receptas ī for
ma illa: per quā poneret hōiem distigui
a brutis et licet scōm fidem et veritates
ponatur q; i^a sit aīa intellectiua que est
forma incorruptibilis: tamen talis dice
ret q; esset forma extensa generabilis et
corruptibilis. nec videtur q; experientia
aliā formā concludat. Et si queras
vtrum euidēter posset probari q; i^a for
ma q; sequens rationem naturalem vel
experientiam concludit per experien
tiam siue experientias sit forma cor
poris. R^o spondeo q; sic per tale medium
forte. omne compositum differens specie

ab alio composito vel differt se toto vel
per ptem. sed homo differt spē ab asino
et non se toto. quia habent materiā eius
dem rōnis. g^o per ptem et non per mate
riam. quia est eiusdem ratiōis. ergo per
formā 7 forte q; ī ista rōe accipiunt aliq;
dubia. Si autē ponatur sicut ponitur se
cūdum veritatem q; aīa intellectiua que
est forma imaterialis et incorporealis sit
in nobis et q; per eam intelligam⁹ tunc
rōnabilius est ponere ipsaz esse formas
corporis q; q; sit solus motor. quia si esset
motor aut moueret corpus motu locali
aut alterationis nō primo^o. quia tūc eo
dem^o moueret corpus pueri sicut adulti
Similiter ad mouendū corpus motu lo
cali sufficit aīa que est forma corporis
ergo frustra poneretur ali⁹ motor: nec
2° quia ad alterationē corporeales suffi
ciunt agentia corporalia g^o tal^o motor su
perfluit. S; hic sunt dubia q; vide
tur q; aīa intellectiua quā ponis scōm si
dez formā corpis nō sit tota in toto 7 to
ta in qualibz ei⁹ pte. tū q; tunc nō plus
experiremur nos intelligere in capite q; ī
pede. tū quia absciso brachio aut aīa
que erat in eodē situ cū brachio redit ad
corpus et tūc migraret de subiecto ī sub
iectū aut corrūpitur et hoc est ppositū.
Ad i^a patebit p^o ea iō nūc trāseo. Ad
principale cederet sequens rōem natu
ralem q; expimur intellectōem in nobis
que est act⁹ for^o corporee 7 corruptibil^{is}
et diceret pster q; talis for^o recipit in for
ma extēsa. nō aut experimur illaz intel
lectionez q; est opatio ppzia sbē imateri
lis: et ideo p intellectionē nō cōcludimus
illaz sbām incorruptibilem esse in nobis
tāq; formā. Et forte si experiremur illaz
intellectionem esse in nobis nō possem⁹
plus concludere nisi q; eius subiectuz est

In nobis sicut motor: nō autē sicut forma.

Undecima questio

Trum probari possit euiden/
ter q̄ nō est vnus intellectus
numero in omnibus. q̄ non
quia scdm p^m est vnus intellectus nu/
mero in omnibus ergo oppo^m nō potest
pbari. Contra nō est eadē intellect^o om
ni hoī: ergo nec idē intellectus oī. Adic
p̄zimo exponēdus est intellect^o questio
nis. 2° ad questōem. Circa p̄zimus dico
q̄ intellectum esse in nobis potest intelli
gi dupliciter. vno^o vt sit forma corporis
vel potentia qua intelligim^o. Aliom^o
q̄ sit prin^m mouendi in nobis quocūq̄
motu. Circa scdm sunt due difficulta
tes. vna supposita q̄ intelligamus 1° in/
tellectu tāq̄ per formā corporis vel po/
tentiam intellectiuam: Alia: supposito q̄
intellectus sit in nobis solū sicut motor cor
poris et nō sicut forma. Circa primā dif
ficultatez dico. q̄ potest euidēter pbari
q̄ non est vnus intellectus numero in oī
quia impossibile est quod idē simul et se
mel sit sciens et ignorans: diligens et odi
ens: gaudens et dolēs de eodē assciens
et dissociens. Et sic de aliis s̄ intellectus
in vno homie est sciens aliqd oī alio est
ignorans idē ignorantia disponis. volū
tas vni^o diligit aliquid voluntas alteri
us odit idē: oīa ista per experientiam pa
tent. 2° impossibile est q̄ sit idē intellect^o
in omnibus. Si dicat q̄ talis diuersitas
potest contingere ppter diuersam copu
lationem intellectus cum fatasmatibus
Contra ppter diuersam copulationem
non possunt esse tria in eodē s̄bo^o. p̄z^o
quia fantasmata non se habent nisi effec
tue ad illa que recipiuntur in intellectu:
sed predicta contraria sunt in intellectu

subiectiue g^o. 2°. Si dicat q̄ intellectio e
noli^o et huiusmōi non sunt qualitates in
herentes intellectui subiectiue sed alteri.

Contra voli^o 2 noli^o que sunt cōtra
ria possunt succēssive ad istas formas tā
a parte corporis q̄ intellect^o. hoc p̄z q̄
aliquis odians aliq̄ potest cum dilige
re sine oī mutatione corporali noua vel
etiā intellectuāli solū. ex libertate volū
tatis. g^o sola volūtas est som^o istaz for
maz. Circa scdm dico. q̄ difficile ē
istam ptem euidēter pbarē: et forte non
est hoc possibile pōt tñ p̄suaderi. q̄ ad
oēm motū localem 2 alteratiōez suffici/
unt dispositiones corporis et illa que ex
perimur in nobis. sicut manifeste p̄z. scz
cognitio et voli^o: g^o talis motor super/
fluit. Similiter eadē facilitate ponem
talem intellectum vniū bruto ad mouē
dum eum: qd tñ oīo supfluit. Ad prin
cipale nego maiorē. q̄ errauit in hac
parte sicut in multis aliis:

Questio duodecima

Trum aīa intellectiua sit to/
ta in toto corpore: et tota in
qualibet parte. q̄ non. q̄ si sic
tunc distaret a se. q̄ aīa in capite distat
ab aīa in pede. Contra aīa est forma
indisibilis g^o vbiq̄q̄ est: tota est ibi: s̄ ē
in oī pre g^o tota est in oī pre. Ad qōez
dico q̄ sic. cui^o rō est. q̄ aīa est in quali
bet pre 2 tota est i qualibet pre. g^o tota
est in toto et tota in qualibet pre. Ad tria
pars antecedētis p̄z. q̄ aliter aliqua ps
nō esset informata aīa 2 p̄ nō non esset
pars hoīs: Scda ps pars. q̄ aīa intellec
tīua est forma indisibilis 2 in extēsa. g^o
vbiq̄q̄ est: tota est. S̄z sunt hic aliq̄
dubia Ad tri^m est. q̄ tūc simul aīa quiesce
ret et mouetur. q̄ quiesceret in pede et

moneret i manu. Scdm. qz tuc posset
 informare duas materias discontinuas
 quia ex quo aia tota est in pibus dista
 tibus loco z stur: eadē rōne pōt ee in pti
 bus discontinuatis. Item abscto bra
 chio infor^o aia intellectiua autem redit
 aia ad corp^o. aut corrūpitur. Preterea
 nō plus t^o expirēmur nos tuc intelligere
 in capite q̄ in pede. Ad primuz d^o qz aia
 pōt simul moueri z quiescere p accis ad
 motuz alterius et quietem qz alias non
 moueretur ni aliud mouet. Ad aliud
 dico qz p naturā nō pōt simul informa
 re duas materias discontinuatas: s; p po
 tentiaz dinam bñ pōt. Et si querat tunc
 aut est duo hoies aut vn^o hō: si duo: er/
 godue aie: si vn^o: ergo vna aia. s; tr intel
 lectus ille sciret in vno. et ignoraret in a
 lio sicut dictū est in alia qōe. Ad pri^m
 dico qz essent duo hoies p p diuersitatez
 m^o. s; nō sequitur vltra sē duo hoies g^o
 sē due. aie. qz li hō supponit p supposito
 qd diuersificat ex diuersitate m^o licz for
 ma sit eadem. Ad 2^m d^o qz quicquid sci
 ret vn^o sciret alius z diligeret vn^o z ali^o
 Ad 3^m dico. qz aia intellectiua exis
 in brachio nō redit ad corp^o nec corrū
 pitur corupto brachio s; cessat esse vbi
 prius fuit. sicut corpus xpi in eulzaristia
 cessat ee sub hostia corrupta spē z ange
 lus cessat ee in loco quando ps sui loci a
 dequati corrūpitur. Ad aliud dico qz
 nō pl^o expimur nos intelligere in capite
 q̄ in pede: s; expimur frequēter qz pl^o iu
 uamur vel ipedimur ad itelligēdū ex di
 spōe capitis q̄ pedis sicut expimur qz qñ
 qz pl^o iuuamur p dispōez oculi q̄ man^o
 vn^o p illud ar^m pbaretur qz intelligeret
 colorē i oculo: sonū i aure: odorē i naso
 tē. D^o ergo qz nō pl^o expimur itellectio
 nē in capite q̄ in pede imo qñz expimur

qz pl^o iuuamur vel ipedimur per dispōez
 pedis q̄ capitis. sicut ps p graue dolore
 pedis. Ad princ^o dico qz aliqd distare
 ab alio: p dupliciter intelligi. vno^o pro
 pte qñ vnū nē ē vbi aliud est. quō dicim^o
 caput distare a pede. qz vbi ē pes nē ē ca
 put z aia i capite nē distat ab aia i pede
 Aliom^o i p pte q̄ admo^m alips locus di
 stat ab alio loco. z sic aia i capite distat
 ab aia in pede. i. loc^o capitis distat a lo/
 co pedis. z n^o vn^o aia i capite distat ab
 aia i pede. g^o aia distat a seipsa: s; ē fallā

Questio. xiii.

Tri^m pri^m cognitū ab itellectu
 primi^m gnationis sit singulare
 qz nō. qz vlē est p^m z p ptiū ob
 iectū itellect^o. ergo primo cognoscit pri
 mi^m gnationis. Contra. idē oīo est pri
 muz obm^o sensus z itellect^o: s; singulare
 est primuz obiectū sensus tali primi^m. g^o
 zc. Sic primo dādus ē itellect^o que
 stionis. scdo ad qōez rōndendū. Circa pri
 muz sciēdū ē qz hic accipit singulare. n. p
 oī illo qd ē vnū nūero. qz sic quelibz res
 ē singularis: sed accipit p re q̄ ē vna nūe
 ro z nē signū naturale siue ad placitū cō
 mune multis z sic termi scripti pceptus
 z vox plata significatiua nē sūt singularia
 sed tm res q̄ nē sūt signa. Respōdeo qz nē
 itelligit i^a questio de quacūqz cognitōe
 singularis: qz q̄cūz p^o vlis ē p^o singla
 ris: qz nihil p talē cognitōez itelligit nisi
 singulare vel singularia z tm i^a ē p^o cōis: s;
 itelligit de p^o p pzia z singulari singularis
 Circa scōz supposito qz q̄stio itelligat d
 cognitione p pzia et simplici singularis.
 Dico tuc primo qz singulare p pzd cōmō
 acceptum cognitione p pzia et simplici
 est primo cognitum. Quod probatur

quia res extra aiaz q̄ n̄ ē s̄g^m tali p̄g^o pri
mo intelligit: sed ois res extra aiaz ē sin
glaris g^o rē. 3° Dr^a obiectū p̄cedit actuz
ppriam et p̄m^m p̄m^m gnationis: s̄z ni/
cūl p̄cedit talē actū nisi singulare g^o rē.
Secūdo d^o q̄ p̄g^o simplex pp̄ria. singlaris
z p̄ria tali p̄mitate est p̄g^o intuitiva q̄
aut i^a cognitio sit p̄ria p̄z. q̄z p̄g^o singla/
ris abstractia p̄supponit intuitivā respec
tu eiusdē obiecti: z nō ē^o. q̄ aut sit pp̄ria
singlari. p̄z. q̄z imēdiate cāt a re singlarī
vel nata ē carī: z nō est nata carī ab alia
re singlarī. etiā eiusdē sp̄ei g^o. Dico 3° q̄
cognitio p̄ria: abstractia p̄m^m gnatio/
nis. z simplex nō est cog^o pp̄ria singlarī:
s̄z est cōis. prima ps p̄z. q̄z nō hētur co/
gnitio pp̄ria simplex de aliquo singulari
p̄ rēpōzē. p̄ quo nō pōt hēri cognitio ni
si sp̄e^a sue gnālis q̄ aut sit ita. patet de
venietē a remotis q̄ cāt talē sensatōez
virtute cui^o t̄m possum iudicare q̄ illō
visū est ens. notū ē q̄ i illo casu cog^o
abstractia quā habeo p̄ p̄m^m genera
tionis est cognitio entis: z nullius infe
rioris z per p̄is nō est p̄ceptus speci^o
nec est p̄ceptus proprius singularis. Se
cūda pars p̄z. q̄z nulla cognitio abstra
ctiva simplex est plus similitudo vni^o rei
singularis q̄ alterius sibi s̄m^m nec cau/
sat a re. nec nata est causari. g^o nulla ta
lis est propria singularis: sed quelz est
v̄lis. Sed hic sunt aliqua dubia. 3°
est quia videtur q̄ cognitio intuitiva nō
sit propria: q̄z quecuqz detur equaliter
assimilat vni singulari sicut alteri simili
mō z equaliter representat vni^o sicut ali
um. ergo nō plus videt esse cognitio vni
us q̄ alterius. Secūdo dubiū est quia si
prima cognitio abstractiva sit aliqñ co
gnitio z p̄ceptus entis. sicut dicit de ve
niente a remotis g^o eodē mō pōt intuitiva

in eodē casu esse cognitio cōis entis. q̄z/
īpossibile est q̄ eiusdē rei sint plures cō/
ceptus simplices proprii. sed de vno ve
niente a remotis possum vñā visionē hē
re per quā t̄m iudico illud esse ens. aliaz
per quā iudico illud esse aīal: 3° per
quā iudico illud esse boiem: z quartaz
per quā iudico illud esse fontē. s̄z oēs i^a
visiones sunt eiusdem rei. ergo omnes
ille nō possūt esse cogniciones pp̄rie illi^o
singlaris v̄lis. 3° est q̄z videt q̄ p̄ria ab/
stractiva sit pp̄ria: et marie qñ obm^o est
debito^o appropriatū. q̄z p̄ primā abstra
ctivaz possum recordari de eadē re prius
visa. q̄d nō possēt fieri nisi hrēm abstra
ctivaz pp̄riam. Quartū est quia scōm
iam dicta videt q̄ cōceptus gn̄is potest
abstrahi ab vno indivi^o puta cōceptus
aīalis. sicut p̄z. de venietē a remotis qñ
habeo talē visionē per quā iudico illud
visum esse aīal. Ad p^m istoz dico q̄
intuitiva est pp̄ria p̄gm^o singlaris. non
p̄pter maiore assimilationē vni q̄ alteri
sed quia naturaliter cātur ab vno z nō
ab alio. nec pōt ab alio cādari. Si dicas
pōt a deo solo causari. verū ē sed semp
nata est talis visio causari ab vno ob
iecto creato: z non ab alio. z si cause/
tur naturalitē cāt ab vno z nō ab alio:
nec potest causari. Vnde propter simili
tudinem non plus dicitur intuitiva pro
pria cognitio singularis q̄ abstractiva
prima. Sed solum propter causalita
tem: nec alia causa potest assignari.

Ad secundum dubiū dico q̄ ille
visiones sunt eiusdem speciei z solum
differunt sicut magis perfectum z mi
nus perfectum in eadem specie puta si
videatur aliquid ex partibus eiusdem
rationis in quo non essent plura accētia
sensibi^a a visu: tūc p̄ appropriatōez i^o vi

bilis. puta albi intendit vi^o et fit clarior et sic hoc potest dici diuersum. et diuersus iudicium quod tale visum est ens vel color vel color vel albedo. etc. Si dicatur illud dicitur species que non possunt care effectibus eiusdem speciei. sed vi^o clara et obscura sunt huiusmodi. g^o Respondetur d^o quod esse equum in se non potentes causare effectus eiusdem speciei differunt speciebus et aliter non. m^o illa visio aucta et intentata potest in omnem effectum in quem potest visio clara: et per omnes sunt eiusdem speciei. Aliquando tamen visio clara et obscura sunt aliter speciei: puta quando diuersa obiecta videntur. puta si videatur aliquod scutum diuersis coloribus coloratum sic maiorem vel minorem approximationem: tunc ille visiones non sunt eiusdem speciei: sed diuersarum. Ad 3^m dico quod videndo aliquid habeo aliquam cognitionem abstractiuam propria: sed illa non est simplex sed composita: ex simplicibus et illa noticia propria est propria recordationis. et per hoc recordor de forte. quia vidi eum sicut figuratum: coloratum talis longitudinis. latitudinis et in tali loco: et per illam conceptum recordor me vidisse forte per quod si circumscribas omnes conceptus simplices preter unum. non plus recordaris de forte per illam quam de alio homine sibi similitudo: bene possum recordari me vidisse. sed verum sit fortes vel plato. nescio et ideo quod abstractiuam simplex non est propria singulari. sed propria bene potest esse propria. Ad quartum dico quod conceptus generis nunquam abstrahitur ab vno in diuino. et ad illud de veniente a remotis. dico quod iudico illud esse animal: quia prius habeo conceptum animalis qui est conceptus generis. et ideo per illud conceptum duco in noticiam recordatiua. unde superius non habere conceptum correspondere a beatissimi nihil iudicarem nisi illud visum esse aliquid. Et

si queramus que noticia abstractiuam habetur mediante intuitiuam. Respondetur quod aliquando conceptus entis. aliquando conceptus generis: aliquando conceptus speciei speciebus sic magis vel minus remotum semper tamen imprimitur entis conceptus. quia quando obiectum est debito modo appropinquatum simul datur a re singulari extra conceptus speciebus: et conceptus entis: Ad principalem dico quod vltimum est primum obiectum primum. ad euationis: non autem generationis.

Questio. xiiii.

Verum intellectus noster per istam visum cognoscat actus suos intuitiuos. quod non. quia nihil cognoscit ab intellectu nisi quod prius fuerit sub sensu. sed intentiones nunquam fuerunt sub sensu. g^o etc. Contra noticia abstractiuam presupponit intuitiuam sed cognitiones intellectuales cognoscitur abstractiuam: g^o etc. Ad quod dico quod sic quod de cognitione intellectus et voluntate formatur propter principem que euidenter cognoscitur ab intellectu nostro. puta in se est volens est. aut g^o mediante cognitione intuitiuam intellectus: et habet propositum. vel abstractiuam: et h^o non: quia abstractiuam abstrahit ab extrinseca actuali. Item cognitio experimentalis non est sine noticia intuitiuam: sed aliquid carere omni noticia intuitiuam sensui experimentalis cognitio intellectuale g^o etc. Ad primum in op^m dico quod non sequitur quod essent infinite visiones similes in actu. Ad probationem dico quod tenendo quod actus rectus et reflexus non distinguuntur potest dici quod illa propositio non componitur ex visione lapidis et conceptus lapidis. nec potest manere quando visio lapidis non est. Licet alia propositio composita ex cognitionibus abstractiuis possit manere sine visione lapidis

dis: Si autē teneatur q̄ actus rectus et reflexus distinguatur tunc dī q̄ visio lapidis videtur alia visione: sed tandem stabitur ad aliquā visionē que non videtur distincta visione naturaliter q̄ visus possit videri si nō esset impedimentū p̄cedo tñ p̄cessum in infinitū per potentia dei, sed naturaliter loquendo erit aliqua visio que nō poterit videri. et h̄o q̄ intellectus noster est p̄o limitata. et ideo p̄t in certū numerū visionū: ita q̄ nō p̄t in maiore. s̄z siue in quarta visione sit status: siue in quinta nescio: et forte status est in 2^a quia ip̄a forte nō p̄t naturaliter videri. Ad aliud dico q̄ nō eque experimur p̄tā visionē et sc̄dam. et sic ī infinitū quia status est ad aliquā visionem que nō p̄t naturaliter videri. et h̄o p̄pter limitationē intellectus qui potest in tot visiones. et nō in plures p̄cedo tamē q̄ p̄t habere plures visiones simul saltē duas vel tres respectu eiusdē obiecti

Ad aliud dico q̄ euidenter assentio isti p̄positioni: ego video et dico q̄ ille assensus a visione illius visionis causat sed ex hoc nō sequitur q̄ erūt infinite visiones simul nec p̄t esse p̄cessus in infinitū naturaliter sed est status ad aliquā visionē que naturaliter nō est visibilis: nec possum euidenter assentire tali complexio for̄ato: ego video illā visionē. ad quā est status. Ad aliud concedo q̄ si esset in aīa 2ª visio solū posset videri: nisi esset impedimentū. et tñ si esset in aīa cū p̄tā visione nō possem videre: quia p̄tā actus ipedit sc̄dam visionē videri. Et dico per hoc q̄ est in intellectu: nō tollit qui posset videri. quia si sit in intellectu posset videri. sed per hoc q̄ est in intellectu simul cū alio conceptu: tollitur q̄ nō possit et dico q̄ experior visionē lapidis

sed visionē illi⁹ visionis nō experior. p̄ illa r̄sione est ex^m Au. 3°. t. c. viii. in fine vbi dicit q̄ sepe legit vel audiuit. et tñ nesciuit q̄ legit vel audiuit p̄p̄t dīstractionem per actū alterius p̄o et tñ inf̄ illos act⁹ nulla est repugnātia. sic fr̄q̄/ter hō intent⁹ ad videndūz nihil p̄cipit se audire cū tñ audiat et tñ inter act⁹ visus et auditus nulla est repugnātia ita est in p̄posito q̄ quis nulla est repugnātia inf̄ vltimā visionē ad quā ē stat⁹ naturalit̄ et visionē ip̄us et aliaz p̄cedentūz tñ vn⁹ act⁹ p̄t ip̄edire aliū p̄ statu isto

Ad aliud dico q̄ sum certus q̄ ego intelligo lapidē virtute visionis lapidis et virtute visionis p̄tā visionis: et q̄/ q̄ forte virtute istaz visionū. et etiā virtute alicui⁹ p̄positionis habitualiter nō te. Ex^m. sum certus q̄ intelligo p̄ experientia quia video visionē lapidis. sed certus sum q̄ intelligo lapidē per discursum ab effectu. ad cān: sicut cognosco ignē per fumū: quī solū video fumū: quia alias ad p̄ntiam ignis iudicavi fumum eodē mō q̄ alias ad inten^om lapidis vidi simile visionē cāri. tō arg^o. tales effectus sunt eiusdē speciei. g^o cāntur a cāis eiusdē speciei. et expositū est illud de locutōe angeloz. p̄p̄o habitualiter nota est effectus eiusdē sp̄ei habēt cās eiusdē speciei: et nō dico in gnali q̄ oēs effect⁹ eiusdem sp̄ei habent causas eiusdē sp̄ei

Ad principale d^o q̄ ph̄s dicit q̄ nichil eoz q̄ sūt extra intelligit nisi p̄i⁹ sit sub sensu. et 1° sūt sensibilia et de illis est auctoritas vera de sp̄ialibus autē non.

Questio. xv.

Trū intellectus noster p̄ statū isto cognoscat intuitiue sensibilia. q̄ non: quia visio festina

sufficit cū cognitōe abstractiua ad cog-
 noscendū sensibilia eē g^o intuitu^s supfluit
 Contra. quicquid pfectōis pōt sensus
 hoc pōt intellect^s: sed hoc est pfectōnis
 ergo rē. Ad questionē dico q^d sic qz in
 intellectus cognoscit euidentē ppōem cō-
 tingētē de sensibilib^s ergo habet noticiā
 incomplexā sufficientē ad cāndū noticiā
 illā cōplexā: sed abstractiua sensibiliū nō
 sufficit. g^o rē. Ad p^m in opo^m dico q^d
 tenendo aiā sensitīuā eē tandē formā
 cū intellectiua nō est dicendū q^d visio sē-
 sitīua recipit in aiā intellectiua: sed recipi-
 tur in corpore vel in alia po^s derivata
 ab aiā in corpore. Si enī reciperetur in
 aiā intellectiua. aiā separata p potentiam
 dei saltē posset habere in se oēm sensuz
 qd nō est verū. qz si sic angelus sp care-
 ret aliqua pfectōne naturali. qz videt^r
 q^d naturaliter talis posset tales formas
 habere. qz corpa nō eēt nisi eē efficiētē
 illaz formaz. Si autē sint diuerse forme
 sicut credo q^d sunt: tunc dico q^d visio sen-
 sitīua nō sufficit ad cāndū assensum p/
 positionis ptingētis. Quis sufficit ad cān-
 dū actū in appetitu sensitīuo. qz nō ē s/
 mile quia eadē forma tunc eēt sōm^e sen-
 satōis z actus appetendi? Si dicas q^d
 intellectiua. z sensitīua nō distant situ b^o
 nō valet. qz idē numero d^z esse videns:
 z assentiens. Ad aliud de itelligere pe-
 dis z capitis: dictū est pri^o Ad aliud d^o
 q^d dīa int^r visionē sensitīuā z intellectiua
 innotescit nobis partim per experiētiā
 ptim per rōem. Per experiētiā: qz pu-
 er videt sensibilib^r z nō intelligibilib^r. p
 rōem quia aiā separata habet visionē in-
 tellediua z nō sensitīuā. Ad aliud dico
 q^d intellectus separatus hēt talē visionē
 quia aliter aiā separata nō posset habere
 noticiā sensibiliū. Similiter angelus pōt

habere talē noticiā: ergo z aiā separata
 Ad pbatōem prima dico q^d aiā sepa-
 rata pōt naturaliter videre secreta cor-
 diū cōplexa z incōplexa in mente angeli
 Ad scripturā dico q^d loquit de facto z
 de potentia naturali suspensa ab actu.
 Ad aliud dico q^d indiget locutōe z il-
 luminatione ppter duo. P^m est quia nō
 pmitit forte naturaliter itelligere que
 posset naturalit^r itelligere. Scōm ē qz
 multa revelātur vni āgelo que nō alte-
 rr: nec aie sepeate sicut dictū est prius de
 locutōe angeli. Ad aliud dico q^d non
 pōt naturaliter acquirere v^sionē dei z
 beatitudinē. quia illa nō pōt cārī nisi a
 solo deo. Et vltra nō sequit^r pōt videre
 minus visibile: ergo magis visibile. sicut
 nō sequit^r intellectus meus pōt videre
 albedinē. ergo pōt videre angelū. qui ē
 magis visibilis. z hoc quia visio angeli
 nō pōt naturaliter causari in me. Ita ē
 ibi. Ad aliud dico q^d visio sensitīua ē
 causa p^rialis visionis intellectiue: s^z nō
 ē cā p^rialis assensus sine visione media
 quia noticiā cōplexa p^rsupponit noticiā
 incōplexā in eodez sbo^s sicut voluntas
 nō pōt in actū suuz nisi pcedat cognitio
 in intellectu q^runcūqz sit noticiā intui-
 tīua in sensu. Ad aliud pcedo q^d visio
 sensitīua est subiectiue in appetitu sensi-
 tīuo: quia est idē sensus z appetitus. et
 ideo quicquid est subiectiue in vno z in
 alio. Ad p^rincipale dico q^d visio sensi-
 tīua nō sufficit sed requiritur visio intel-
 lectualis.

questio .xvi.

Trū ōt p^rart^r euidentē q^d v^so/
 luntas libere causat actus su-
 os effectiue q^d nō: qz volun-
 tas licet sit libera tñ nō est actiua: ergo

nō est libere actiua. 2^m z aīis pbat. qz est passiuua. Cōtra. passiuū nō est liberū voluntas est passiuua. 3° zc. In illa q̄ mōne primo expono quid uoco libertatem. 2° ad q̄dem. Circa primū sciendum q̄ libertatē uoco potestare qua possum indifferēter z contingenter diuersa ponere: ita q̄ possum eundē effectū causare: z nō care nulla diuersitate exēte a libi extra illā potētā. Circa 2^m sūt due difficultates. Prima utrū possit p̄bati sufficienter q̄ voluntas sit actiua. sc̄da utrū q̄ sit libera. Circa primā dico q̄ nō p̄t per aliquā rōem demonstratiue p̄bati: quia oīs rō hoc p̄bans accipiet eā ignotū cū p̄clusionē vel ignotius. P̄t tñ euidēter cognosci per experientiam. nā hō expit q̄ stuncūq̄s rō dicit ali/ quid. volūtas p̄t tñ hoc velle z nolle.

Circa sc̄dam dico q̄ sic. quod p̄bat. quia actiuo naturali sufficienter approximato passo disposito z nō impedito se quis ac^o necessario. sed omne aliud agēs a voluntate est act^m naturale sufficiens z nō ipeditū z volūtas est sufficienter disposita: quia nullū est ibi repugnans n̄ aliqua dispositio requisita. igit̄ zc. Si dicat q̄ voluntas libere p̄t pati sine actione. Cōtra hoc est directē rō facta iō transeo. Sed hic est dubiū quia imposibile est q̄ agens quod existit per tēpus in potentia essentiali ad actū reducat se de potentia ad actū sine oī agente extrinseco: sed voluntas p̄t per tēpus esse in potentia essentiali ad volū^{oem} ergo non p̄t reducere se. R̄ndeo q̄ hoc est verū de agente naturali. siue sit spūiale siue corporeale: sed in agente libero cuius ē volūtas est instantia manifesta. qz obm^o p̄t esse cognitū z volenti p̄is z oīa a^o requisita ad actū volendi p̄nt manere p̄

tempus. z tamen post potest elicere actū suum sine omni actione extrinseca z hoc totum est propter libertatem suam.

Ad principale dico q̄ idem potest esse actiuum z passiuū respectu eiusdem nec illa repugnant.

Questio. xvii.

Trum ad saluandū casum z fortunam in rebus oportet ponere voluntatem esse liberam. q̄ non quia maiatis est casus. sc̄do physicozum in quibus non est voluntas ergo zc. Contra in causis mere naturalibus non est casus nec fortuna. ergo omnia illa saluantur per libertatem voluntatis. In ista questione primo ostendam q̄ sine libertate voluntatis non potest esse casus nec fortuna. secundo quomodo ista saluantur per libertatem voluntatis. Ad primum suppono q̄ omne agens aliqd a voluntate naturaliter agit. Et tunc arguo sic. Illud quod in euitabiliter fit non fit a casu vel a fortuna. sed omne quod fit ab agente naturali z non libero in euitabiliter fit. ergo. maior pater. Secundo physicozum. minor est manifesta. Præterea illud quod non potest impediri: nec potuit non fit a casu nec a fortuna: sed omne quod fit ab agentibus mere naturalibus non potest impediri nisi concurrat agens liberum. ergo nihil tale a casu fit. vel a fortuna. maior est manifesta. Secundo physicozum minor probatur. quia si potuit. vel potuit impediri ante productionem: puta ignis productus in ligno potuit ante eius productionem: aut ergo per agens liberum ipediēs ei^o

pductōem per amo^{oem} apporimatōis
 z habetur p ppositū q volūtas est libe
 ra: quia nihil aliud est liberū q̄ volun/
 tas. aut per agens mere natāle z tūc cū
 actio eius nō dependet ab aliquo agen/
 te libero si potest ipedire necessario z in
 euitabiliter ipediet pductōez ignis z p
 consequens impossibile est istū ignem p
 duci g^o ex op^o si iste ignis producat vel
 potest p̄duci ab agente mere naturali
 nō pōt impediri. z per consequens om/
 nia que fiunt de necessitate fiunt: z q̄ nō
 fiunt impossibile est fieri. Circa 2^m di
 co q̄ fortuna accidit ex hoc q̄ accidit a
 liquis effectus a cā naturali. z libera v^l
 duabus causis liberis p̄ter intentionē
 agentis liberi. Exemplum p̄imi. si quis
 fodiat terram ad plantandū z p̄ter inten/
 tionē inueniat thesaurū. Exemplū sc̄dī
 si quis vadat ad for̄ vt videat amicum: z
 p̄ter inten^m inueniat debitore l' credi^m q̄
 soluat pecuniā. Sed casus pōt acci/
 dere imediate ex p̄cursu causaz natura
 lium semp tamen accidit me^e z p̄cialit̄
 a causa libera nō em̄ dicimus si pluat ta
 li anno sub cane q̄ accidit a casu nō pl^o
 q̄ ac cidata casu q̄ luna tali hora eclip
 satur. q̄ v̄trobiz accidit effectus sine
 oi ac^o voluntatis. Sed quando aliquis
 effectus est a causa libera imediata z i^o
 effectus tanq̄ causa naturalis concurrat
 cum alia causa naturali ad p̄ducēdus
 effectū alium: tunc ille effectus accidit
 a casu. Exemplū. aliquis volens equita
 re ponit pannū sup̄za equi. i^o equ^o cur
 rit ad herbā iuxta ignē: z cadunt panni
 z p̄burunt: illa cōbustio fit a casu: quā
 p̄uenit imediate ab igne z equo q̄ sunt
 cause naturales. me^e tamen a voluntate
 ponente p̄nos super equū: quia nisi po
 suisset nō fuissent cōbusti. Sed contra

casus accidit ex hoc q̄ aliquis effectus
 fit raro sed in causis pure naturalibus
 non accidit aliquis effectus raro. ergo.

P̄terea casus accidit ex hoc q̄ fit
 aliquis effectus p̄ter intentionē natu
 re: ergo zc. Ad primū illoz dico q̄
 raritas effectus non facit casum: sed q̄
 aliquid fit ab aliqua cā que contingēter
 z euitabiliter p̄iungit cum alia causa. ex
 quibus causis sequitur talis effectus ra
 ro. Ad 2^m dico q̄ effectus casualis
 accidit nō p̄ter intentionē cause imedi
 ate naturalis: sed p̄ter inten^m cē me^e
 libere. Si dicat fm̄ p̄dicta casus semp
 p̄supponit fortuna. Dico q̄ nō sequit̄
 sed bene sequitur q̄ casus semp p̄su/
 ponit actōem agentis liberi. ad q̄ agēs
 quandoqz nō sequitur effectus nisi intē
 tus. ad quē tamen effectum intentū q̄n
 qz alius effectus sequitur qui nō sc̄are
 tur. nisi p̄cessisset ac^o agentis volunta
 riū: sicut patet in ex^o po^o. Ad principa
 le patet ex dictis.

Questio. xviii.

Trum virtus z scia sint qua/
 litates absolute. q̄ nō quia in
 predicamentis dicitur q̄ scia
 est i genere relationis. ergo. Cōtra scia
 z virtus sunt p̄in^o agendi. rela^o nec est
 principū nec terminus actionis quinto
 phisicoz. Ad questionem dico q̄ sic qz
 ois res est qualitas absoluta vel subā:
 sed virtus z scia nō sunt subē. ergo sunt
 qualitates. P̄terea om̄e quod pōt
 in aliquā operationē in quā prius non
 potuit: nec est aliqua diuersitas in passo
 habet aliquā rez absolutā quā p̄i^o non
 habuit vel caret aliqua re absoluta q̄
 prius habuit: sed habens illos habitus
 pōt in aliquā ac^{oem} in quā prius nō po

tuit intellectus vel volūtas patet erpe/
riencia Nec est diuersitas aliqua ipallo
puta in intellectu vel voluntate: qz nec
motus localis nec aliquis alius motus
a receptiōe illoꝝ habitui ergo zc. **¶** Dicitur
tercia est actus elicited ergo habitus cō
quentia pz quia habitus est cā actus an/
tecedēs pz de felicitate nra quā habe/
mus p meritis que est actus. Si dicat
qz est respectus qz est iūc aie cū cēcia
dina. **¶** Cōtra aia trāsit de ptradie in
ptradie^m p est nō brā z postea est beata
qui transitus nō pōt fieri per motū lo/
calē nec per transitū^{em} tēporis z nō dep/
ditur aliquid. ergo aliquid acquiritur z
nō respectus. qz talis presupponit acqui/
sitiōē absolutū. ergo absolutū acquirē.

Secūdo hic ē vnū dubiū ppter quod q
stio est mota. qz. vii. philosoꝝ pbat phi/
losophus qz ad sciam z virtutē non est
motus. scia z virtus sunt ad aliquid igitur
zc. aut igitur intelligit qz sunt relatiōes et
habetur ppositū aut sunt fundamenta
z subiecta rkonū. z sic rō nō valet: qz sic
albedo z hmoi sūt ad aliquid. **¶** Rñdeo
vnomō qz pmetator dicit ibidē qz ap. di/
cit hoc fm opinionē pla. z nō fm ppriā.
Aliter dico qz illud dictū est particula/
re z nō vlt quia nō intendit qz oēs fo/
me de prima spē sint s. ad aliquid. s; di/
cut talē particularē scia est ad aliquid z
tunc intendit dicere: qz aliquis actus pōt
esse virtuosus sine oī mutatōe qui prius
nō erat virtuosus z similiter accipiedo
scire large pro oī actu assenciendi ali/
cui nō pōt aliquis actus sine oī aliqua
mutatiōe fieri actus sciendi qui prius
nō erat actus sciendi. **¶** Ex^m primi aliqz
pō vadit ad eccliam ppf vanā glām i^a
ābulatio est viciosa stare eadē ābulatōe

mutet intentōem z vadat ppter amorē
dei. tunc ista ābulatio est virtuosā: tñ
nulla est mutatio in actu ābulandi eodē
mō est de actu qñ voluntas imperat sibi
studere. **¶** Primo ppter vanā gloriā: z 2°
īperat p̄tinuatōem illius actus ppf ho/
norē dī. **¶** Ille actus p̄t virtuosus z 2° xru/
osus z tñ nulla ē mu^o in ipso intellectu s; z
solū in volūtate. Eodē mō est de alio ac/
tu volūtatis. puta qñ volūtes absolute
īperat quod vadat ad ecclēsiā z nō pro/
pter aliquē finē bonū vel malū z postea
stante tali ābulatōe imperat qz vadat
ad laudē z honorē dei in isto casu prius
actus īperatus est primo indifferens et
2° est virtuosus z tñ nulla mutatio est
in i^o actu licet voluntas eliciat nouū ac/
tū. **¶** Ex^m scōi qz ponat qz ego assentiā
huic ppositiōi fortes sedet z opiner eā
esse verā stare forte: ponam tunc rema/
nente assensu in intellectu: videā fortem
sedere tūc pzi^o nō sciu illā ppōez z mō
scio illā z tñ nulla est facta mutatio in
illo actu assenciendi z sic intelligo p̄m
in illo passū. **¶** Ad principale dico qz i^a
noīa scia z virtus sunt noīa relatiua. z
sic intelligit philosophus.

Decimanona questio.

Trum spūs patiatur ab igne
purgatori qz nō qz corp^o nō
agit in spm. secundum au/
gu. vii. super gen. **¶** Ad op^m est sacra
scriptura. **¶** Ad qōem d^o qz sic hoc nō
pōt pbari: qz tñ per scripturā sacraz z
dicta sanctorū stat nobis. **¶** Sic sunt ali/
qua dubia. **¶** Primum quō spūs patiatur
ab igne. **¶** Rñdeo vnde causat i^a noliō i spū
tam in igne purgatoriū qz inferni. **¶** 3^m est
quod est obiectū immediatū vtriusqz noli/
ōis. **¶** Quartū. quid causat ignis vtro
c

biqz in ipsum spm̄. Ad p^m illoz dico
 qz sic patitur sp̄s utrobqz qz delinetur
 in igne contra suā voluntatē: ita qz ha/
 bet nolitionē. ex qua sequitur dolor vel
 tristitia in voluntate z ista nolitio simul
 z tristitia est pena purgatorii z similiter
 infernalis. sed vna est tēporalis z alia ē
 eterna. Ad 2^m pōt dici. si quis audet
 dicere qz causatur totaliter a deo z con/
 seruatur. z hoc videtur rōnal^e. qz sicut
 deus est causa totalis p̄m̄i. ita z pene
 z fm̄ hoc patet faciliter quō sp̄s nō po/
 test. illā nolitionē perdere. qz nō est i po/
 testate sua. Aliter dico qz vtraqz nolitio
 catur a voluntate sp̄s z conseruatur
 sed deus qui omia futura videt: cogno/
 scit clare etiā quando i^m ac^m vult volū/
 tas suspendere z p̄uenit impediēdo su/
 sp̄ntōem z totaliter tunc conseruat et
 fm̄ hoc nisi deus p̄ueniret posset volū/
 tas illū actū suspendere. Si dicar saltez
 libere causat illā nolitōem. z per conse/
 quens pōt nō causare. Pōt dici qz
 naturaliter causat z naturaliter conser/
 uat: z tūc nō est difficultas. Pōt est etiā
 dici qz libere causat. z tunc si nō causatz
 deus eius vicē in causando z conseruā/
 do suppleret. Ad 3^m pōt dici qz ob/
 iectū imediatū nolitionis sp̄s existentis
 in purgatorio est pctm̄ illud p̄pter qd
 punitur. Dusa nolet fecisse tale pecca/
 tum per quod deū offendit. z illā penā
 sustinet: nollet etiā eē in i^o loco si deo
 placeret: ex qd^o cāi i^o trist^o: eo z i^o duo i
 regrant penā purgatorii. Obiectū autē
 spiritus infernalis vi detur esse multi/
 plex: puta actus nolendi deum quia pu/
 nit eum. similiter dolet z nolet se perdi/
 disse beatitudinē: nollet etiā esse in tali
 loco a quo quidē prohibetur erire. non
 quidē per ignē sed per deū. Ista autem

nolitio cum tristitia sequenti est pena
 infernalis: z forte odit seipsum: quia de/
 meruit beatitudinē sicut aliquis displicet
 sibi ipsi pro peccato suo. Ad quar/
 tum z principale dico qz sp̄s v^l anima
 non patitur recipiendo aliquā qualita/
 tem corporalē: puta calorē vel aliquid
 tale: sed patitur. quia ignis causat in eo
 per modū obiecti cognitōem intuitiuam
 z ab^o respectu sui. quā vitionē sequitē
 nolitio: tristitia siue odium:

Uicesima questio.

Trum actus exterior habe/
 at propriā bonitatē v^l ma/
 licia moralē. qz sic. quia actus
 exterior est bonus z non habet bonita/
 tem actus interioris. ergo distincta bo/
 nitate. Contra nullus actus natura/
 lis est bonus moraliter propria bonita/
 te: sed actus exterior quicūqz ē ē hmoi
 ergo tē. In ista questioe dicit sco. qz sic
 q. xviii quod probatur. p̄mo distincta
 pctā prohibentur distinctis p̄ceptis ne
 gatiuis. sed distinctis p̄ceptis prohibē/
 tur actus interior: z exterior. ergo sunt
 distincta peccata. z per consequēs habēt
 distinctā bonitatē vel maliciā. P̄dite
 rea Augustin^o. i. 3. de trini. c. ix. z. xiiii^o.
 sola voluntate quisqz miser efficitur. s; z
 miserioz ptate qua desiderū male volū/
 tatis impletur pro facto: quīs z sic ma/
 le volendo miser esset. minus tamen es/
 set si nihil eoz que propterea voluisset
 habere potuisset. P̄dopterea bonitas
 moralis actus est integritas eorum que
 fm̄ dictamen recte rōnis debent conuenire
 re actui: sed alia est integritas eozū que
 fm̄ rectam rationem debent conuenire

actui interiori & exteriori. ergo alia est bonitas. Preterea plus punitur actus interior & exterior simul q̄ interior solum: imo exterior plus punitur per se q̄ interior. ergo est peior. Sed illam opinionem nō teneo. ideo primo dandus est intellectus questionis. & 2° ad questionem. Circa p^{mo} dico q̄ nō intelligitur questio de sustantia actus interioris & exterioris vtrum scilicet sit alia: et alia substantia actus. quia manifestum est q̄ est alius & alius actus. nec intelligitur de essentia libonitate. vtrum scilicet actus exterior sit essentialiter bonus vel malus circumscripito omni alio actu si cut actus voluntatis est bonus vel malus. quia manifestum est q̄ non. quia omnis actus exterior potest elici a frenetico vel fatuo qui tamen pro tunc actum virtuosuz non possunt habere: nec intelligitur de actu interiori & exteriori in diuersis: sed in eodem tempore. Est ergo intellectus questionis quando actus interior bonus elicitur & actus exterior per talem conformitatem elicit vtruz actus exterior per talem conformitatem ad interiorem aliquid recipit vel acquirit preter actum. Et sic intelligendo questionem dico q̄ non. quia si sic aut illa bonitas moralis est ipse actus aut aliquid preter actum non actus: quia ille actus exterior qui nunc est bonus. ideo potest esse malus. patet de actu ambulandi ad ecclesiam propter honores dei aut propter vanam gloriam: ergo illa bonitas est aliquid preter actum: aut ergo est subiective in actu aut non. si non tunc illa bonitas non potest poni nisi actus interior. Si sic. Contra. non potest esse qualitas inherens sibi: nec re-

spectus. Tum quia talis respectus non est ponendus sicut alibi patet. Tum quia si talis ponatur: non potest esse nisi respectus conformitatis & dependentie actus exterioris. Ad interiorem: puta. quia elicitur. conformiter actui interiori. Sed talis respectus conuenit actui causarum naturalium approximatuz passiuus per actum interiorem. puta voluntas imperet q̄ ignis accendat candulam in ecclesia ad honorem dei & approximentur: statim actus ignis conformatur actui interiori. Similiter voluntas imperet asino q̄ faciat in ecclesia febitates suas: & asinus approximetur ecclesie: & non sit impedimentum statim actus conformatur actui interiori voluntatis. & tamen non habet propriam bonitatem. vel maliciam: ergo nec in proposito. Vnde actus exterior eiusdem suppositi nullam conformitatem habet ad actus interiorē quin consimilem posset habere actus iumentū vel asini: vel ignis. Preterea idem actus exterior primo imperatur ab actu bono interiori & postea continuatur ab actu malo interiori. quero ergo aut aliquid deperditur in actu exteriori aut nihil. si nihil habetur propositum q̄ bonitas moralis non est aliquid distinctum ab actu si aliquid: quero quid est illud aut est absolute solum aut respectiuū. Et arguo sicut prius. Preterea nullus actus est mal^{us} nisi sit in potestate voluntatis: vel mediate vel immediate. sed dimittat se aliquis voluntarie in precipitium: & descendendo peniteat & doleat. & simpliciter nollet illum descensum. immo remoueret si possit ille actus nolēdi ē vtriusq̄ & merito. s; ille actus descēdēdi nō ē victo-

sus quādo penitet qz n̄ ē tūc in p̄tate vo-
 luntatis imo si esset viciosus i° hō siml
 foret virtuosus ⁊ viciosus. dānandus p̄
 pter actū exteriorē. et saluandus p̄pter
 interiorē. **D**eterea actus nulli impu-
 tabilis est ad p̄ctm̄. qm̄ habens detestatur
 illum: actum meritoꝛe. s; ille descēdens
 odit p̄cipitiū: g°. ⁊c. **D**re^a equali bo-
 no debetur equale p̄miū. et ois actus bo-
 nus moraliter habet aliquod p̄miū
 siml. g° duo. quoz vnus nō potest in actū
 exteriorē. ⁊ aliud p̄t ⁊ facit. ⁊ ponam⁹
 qz habeant actus interiores equales: de
 quibus quero: aut bonitatē moralez ha-
 bent equales. aut nō: si sic: habetur. p̄po-
 situm. si non: g° equali caritati nō debet
 equale p̄miū. Si dicatur qz aureola de-
 betur virgini et non alteri hūi equalez
 caritatem: puta cōfessori scō: hoc nō va-
 let: quia aureola nō debet p̄sone ḡra vir-
 tutis moralis: sed debetur hūi determia
 tam integritatem. sicut p̄z da virgine si
 moriatur ante vsum rōis: qz sibi aureo-
 la debetur. **D**re^a aug⁹ de li° ar°. vt
 intelligas libidinē in adulterio malū eē
 si tibi etiā nō p̄tingat oportunitas ꝑcubā
 di cū p̄iuge aliena placitū tū sic idē eū cu-
 pere: ⁊ si p̄tās nō detur sibi esse facturum
 nō minus reus est q̄ si in ipso facto de-
 henderetur **A**d p̄i^m in op^m potest vno^o
 dici qz sunt dist^a p̄cepta. p̄pter distinctōez
 actuum. q̄uis vnus actus nō sit malus
 nisi qz cātur ab aliquo malo actu. **V**n̄
 per vnū p̄ceptū actus interior p̄hibetur
Der aliud p̄hibetur tam exterior q̄ in-
 terior: qz quādoqz actus exterior interior
 rem intendit: et magis tūc delecta^o actu
 interiori. **V**nde concede qz sunt distincta
 p̄ctā: sicut sunt distincti actus mali mo^o
 p̄dicto. **A**lter potest dici qz sunt di-
 stincta p̄ctā ne detur similib⁹ occasio er/

randi qui cōcedunt qz non est p̄ctm̄ nisi in
 actu exteriori. **A**d aliud de au°. loqui-
 tur forte de miseria q° ad hoies qui vi-
 dent exteriora et non interiora: et de ex-
 teriori scandalisātur: et implendo op⁹
 facit multa p̄ctā que non faceret nisi im-
 pleret. quia facit peccatum suum et scā-
 dalizat p̄imum vel potest dici qz actus
 interior semp vl̄ frequēter intendit qm̄
 elicitur actus exterior. **A**d aliud dico
 qz actui exteriori 2^m rectam rōnem nō
 debet aliqua integritas circūstanciaz cō-
 peteres: s; tū actui bono interiori. s; act⁹
 exterior tū dz elici effectiue ab actu bo-
 no interiori. et aliā integritatē nō habet.

Ad vl̄^m dico qz nō plus puniūt a deo
 actus interior ⁊ exterior simul q̄ iterior
 per se. nisi interior intēdatur qm̄ exterior
 elicitur. s; a lege humana actus exte-
 rior plus puniūt quia frequenter plus
 puniūt p̄ctā minora. qz sūt maiores oc-
 casiones distractionis reipublice. **E**x^m d^o
 furari ouem et diffamare hominē quoz
 p̄i^m est minus peccatus 2° et tamē pl⁹
 puniūt apud hoiem q̄ 2^m. sed nō apud
 deum. **A**liā exēpla multa sūt: s; transeo.

Ad ar^m p̄ncipale dico qz actus exte-
 rior est bonus bonitate sua p̄pria q̄ est
 ipse actus naturalis: s; moraliter et cau-
 saliter est bonus bonitate actus interioris
 quia solum est bonus quadam denomi-
 natione extrinseca. et sic patet. **E**xplicit
 p̄i^m quorlibe **I**ncipit scōm quorlibe
 tum

Prima questio

Trum posset probari ratio/
 ne naturali qz deus sit prima
 causa effectiua omnium. qz sic
 quia p̄i^m ens est p̄i^m efficiens: sed deus
 est p̄i^m ens ergo est p̄i^m efficiens **A**d

oppositum primum efficiens non est pri-
mus finis. Sed deus est primus finis.
ergo. Ad istam questionē dico q̄ non
potest probari ratione naturali q̄ deus
est causa efficiens immediata omnium
Cum quia non p̄t probari sufficienter
quin aliq̄e causē puta corpora celestia
sint sufficientes respectu multorum effe-
ctuum ⁊ per consequens frustra pone-
retur in eum eē causam immediatā res-
pectu illorum. Cum quia si posset proba-
ri naturali ratione q̄ deus est causa effi-
ciēs ⁊ non potest probari naturali rati-
one q̄ est causa partialis necessaria et
insufficiens omniū eque faciliter posset
probari naturali ratione q̄ esset causa
sufficiens omniū ⁊ ita frustra ponerem-
tur alię causę efficientes. Secūdo di-
co q̄ non potest probari naturali rōne
q̄ deus sit causa efficiens alicuius effec-
tus. quia non potest probari sufficiēter
q̄ sint aliqua effectibilia p̄ter genera-
lia ⁊ corruptibilia quorum causę suffi-
cientes sunt corpora naturalia inferio-
ra ⁊ corpora celestia. quia non potest
probari sufficienter q̄ substantia separa-
ta quecunq̄ nec aliquod corpus cele-
ste causatur a quocunq̄ efficiente: nec
etiam de anima intellectiua que tota ē
in toto ⁊ tota in qualibet parte. p̄t de-
mōstratiue probari q̄ ab aliquo efficiē-
te causatur. quia non potest demonstra-
ri q̄ talis anima sit in nobis sicut dictuz
est in primo quolibet. Et istis sequi-
tur q̄ non potest demonstratiue proba-
ri q̄ deus sit causa immediata alicuius
effectus. quia si posset probari q̄ sit cau-
sa immediata respectu vnius effectus
posset ita probari q̄ sit causa immedi-
ata respectu alterius in eodem genere
causę efficientis sed 2^m non p̄t proba-

ri. ergo nec primū: ex quibus sequitur
q̄ non potest probari naturaliter q̄ est
causa totalis efficiens nec partialis re-
spectu cuiuscunq̄ effectus. Tertio
dico q̄ potest peritaderi rationabiliter
q̄ deus est causa efficiens vel mouens
alicuius effectus. quia aliter frustra po-
neret si nō posset aliquid causare effecti-
ue in vniuerso. Sed hic sunt aliqua du-
bia. primū quia sequeretur q̄ essent ml-
te causę efficientes prime: puta multa
corpora celestia vel multe substantię se-
parate: quia ex quo non potest probari
q̄ sit tantum vnum efficiens primuz er-
go possunt esse plura quod videtur fal-
sum. R^m dubium est an primum ef-
ficiens agat propter finem. ⁊ videtur q̄
non. quia finis est nobilior his que sunt
ad finem sed nihil est nobilius primo ef-
ficiēte ergo. Tertium est quomodo
tenet ratio phi. viii^o. phisicorum vbi p-
bat q̄ in causis mobilibus est status ad
vnum primum efficiens. Item vni-
uersalitas cātorum cātur ab aliquo ⁊ a
nullo illius vniuersitatis. Quia tunc
idem cāretur a se. ergo ab aliquo alio
extra vniuersitatem causatorum ergo.
⁊c. Ad primum dico q̄ non potest p-
bari sufficiēter quin sint multa effectia
quorum nullum est causabile vel effec-
tiue vel dependens quocunq̄ ab alio
inter illa tamen potest esse aliquod effi-
ciens similiter primū respectu aliorum
non in causalitate quacunq̄: sed in per-
fectione. quia oportet q̄ differat specie:
pro eo q̄ inefficibilibus eiusdem speciei
non est processus in infinitum ⁊ nulluz
est primuz per se sequens nullum illo-
rū ē perfectius alio quia species sunt
sicut numeri. vii^o. me. Si dicat q̄ non
possunt esse duo necesse esse probatur

per illam rationem de neceſſe eſſe quo/
modo differunt in ſuis rationibus for/
malibus. Item idem effectus nõ po/
teſt habere duas cauſas totales ⁊ tota/
liter terminantes ſuam dependentiam.

Ad primum dico q̄ non poteſt pro/
bati ſufficienter ſeu demonſtrari quin
poſſint eẽ duo neceſſe eſſe. ſicut patet in
primo quolibet ⁊ dico q̄ ſeipſis ⁊ nul/
lis aliis formalibus conueniunt genere
⁊ differunt ſpecie ⁊ ſeipſis. Primum ſunt
neceſſe eſſe ⁊ non per aliquam paruam
formalitatẽ eis additam ⁊ ideo ratio
fundatur ſuper falſam ymaginationẽ
q̄ vnum efficiens conueniat cum alio
per eſſentiam ⁊ differt per formalitates
quod ſm eſt quia ſeipſis conueniunt et
differunt ⁊ ſunt neceſſe eſſe ⁊ cauſe.

Ad ſecundum reſponſum eſt ſuffici/
ter in p^o quolibet. Dico tñ aliter q̄
vñus effectus habet vnam cauſam effi/
cientem ⁊ alius aliam ⁊ vñus non ha/
bet duas cauſas primas ſaltem oppoſi/
tum non poteſt probari. Ad ſecundũ
dico q̄ primum efficiens agit propter fi/
nem: ſed non propter finem nobiliozem
ſe: ſed agit propter finem effectus ⁊ ille
aliquando poteſt eſſe nobilioꝝ q̄ effect^o:
⁊ aliquando ignobilioꝝ. Tertium du/
bium differo vſq; alias: Ad illud de
vniuerſalitate cauſatorum dico q̄ vni/
uerſalitas cauſatorum cauſatur non ab
aliquo vno. ſed a multis: quia v^m cau/
ſatur ab vno eff^o. primo: ⁊ aliud ab a/
lio. ⁊ ſic deinceps nec poteſt contrarium
ſufficienter probari. Ad principale
dico q̄ non eſt proceſſus in infinitum:
ſed eſt ſtandum ad primum efficiens et
illud poteſt poni corpus celeſte. quia de
illo experimur q̄ eſt cauſa alioꝝ nec
poteſt ſufficienter probari q̄ ſit tantum

vnum tale ſicut patet ex dictis.

Secunda queſtio.

Trum poſſit ſufficienter pro/
bati naturali ratione q̄ de/
us ſit infinite virtutis in vigo/
re. q̄ ſic. quia. p. hoc probat. viii^o. phi/
licoꝝum ratione naturali per hoc q̄ po/
teſt mouere tempore infinito ergo eſt
infinite virtutis. Contra hoc non
poteſt probari niſi per motum. Sed
ad motum infinitum continuandũ ſuf/
ficit virtus finita ergo zc. Ad illam
queſtionem dico q̄ non. quia infinitas
dei non poteſt probari niſi per effectum
ſed per effectũ nõ p̄t probari ſufficienter
ergo zc. Aſſumptum probatur. quia
ſi ſic aut ergo poteſt probari per hoc q̄
effectus durat in infinitum. Aut per
hoc q̄ deus cauſat vnum effectum in/
finitum. aut quia cauſat ſimul effectus
infinite. aut quia cauſat ſucceſſiue effe/
ctus infinite. aut quia intelligit infini/
ta per primum non quia non poteſt demõ/
ſtrari q̄ deus eſt alicuius cauſa efficiẽs
ſicut patet in prior. q. Similiter poſito
q̄ poſſet probari deum eſſe cauſam mo/
uentem adhuc per motionem infinitam
non probatur infinite dei quia virtus
actiua incorruptibilis ſm ſe per eandẽ
virtutem poteſt cauſare effectum ⁊ con/
tinuare nec maior virtus requiritur ad
continuandum per mille annos. q̄ per
vnum diem. immo ſi per vnum diem
poteſt continuare. p̄t conti^o in infinitũ
niſi ſit cauſa agens in contrarium ⁊ di/
minuens virtutẽ per illã propoſitionem
actiua ⁊ paſſiua equaliter diſtinctis et
ceteris paribus: idem effectus ſemper
cõtinuabitur: deus autem non habet a/
liquod agens cõtrariũ. ergo zc. Nec

per 2^m pōt probari infinitas dei: qz nul-
lus effectus est infinitus: nec potest ali-
quis talis pducī. Nec per tertiu quia
non sunt nec fortecē pnt infiniti effec-
tus simul. Nec per quartum quia vir-
tus finita ppter diversitatē passivel cāe
concurrentis pōt infinitos effectus suc-
cessive producere. patet de sole qui pōt
causare calozē in diversis passis in infi-
nitum. Similiter ignis si infinita cōbusti-
bilia cēnt approximata equaliter cāret
in eis infinitos calozes: z illa sunt exem-
pla pro primo. Pro 2° est exemplum
de intellectu qui pōt cāre infinitas noti-
cias in infinitis per diversitatē obiectoz
z hoc successively. Similiter patet pri^o
qz non potest probari qz deus sit causa
mediata infinitoz effectuz. nec potest
pbari per vltimū quia non potest pro-
bari qz deus intelligat infinita nec aliqd
extra se. Sed hic sunt aliqua dubia
Primum est quia videtur qz sufficienter
pōt probari qz deus sit intelligens z no-
lens aliqua a se. Tum quia fines causa-
rum naturaliu cognoscūtur ab aliquo:
vel ab aliquibus aliter effectus causaz
naturaliu cēnt caules: sed nō cognoscū-
tur a celo ergo ab alio z non nisi a deo.
Tum etiā quia primum agens agit ppter
finē amatū. Tum quia ipsum primum
efficiens dirigit suū effectū in finē. tuz: qz
cōtingentia non eēt in rebus nisi prima
causa ageret ptingenter. quia cā 2^a mo-
ta necessario movet alia necess^o. Scōz
dubiu est qz pōt pbari infinitas dei. qz
cui nō repugnat infinitū inten^o illd non
summe perfectū nisi sit infinitū. quia si ē
finitū pōt ab alio exedi: sed enti non re-
pugnat infinitas quod patet quia ex su-
is rōnibus formalibus nō repugnat Si-
militer quodlibz pōssibile est ponēduz

cuius nō apparet incōpossibilitas: sed
hic nō apparet aliqua incōpossibilitas.
quare zc. Ad primum istoz dico qz non
pōt sufficienter pbari qz deus intelligit
aliquid a se cum nō possit probari suffi-
cienter qz deus sit causa efficiens alicui^o
cum tamen efficientia videatur esse pre-
cisa rō vel mediū. ad ponendū deū intel-
ligere alia a se vt cognoscat illud quod
agit: dico tamen qz sicut rōnabiliter po-
nitur qz movet effectivē celū: ita rōabi-
liter ponitur qz intelligit celū z omē aliū
corpus quod movet quia est ens ptec-
tum: z per pns movet intelligibilē z rō-
nabiliter. Ad argu^m. ego dico qz nō
pōt demonstrari qz oia propter que a-
gunt cāe naturales cognoscūtur z diri-
gūtur ab aliquo quia hoc solum verū
est in his que possunt diversimode mo-
veri ad vnu vel ad aliud z nō determi-
nantur ex natura sua ad certū effectuz
qz fines eoz cognoscūtur z diriguntur:
quia aliter non plus moverent ad vnu
qz ad aliud. Exemplū est de sagitta que
ex se pōt indifferenter dirigi inferius vl
superius ante vel retro. z ideo requirit
precognoscentē z dirigentē. Alias enim
indifferenter ad omnē partēz mediū mo-
veretur z ita est de consimilibus que nō
sūt cause mere naturales: sed causa me-
re naturalis que ex natura sua determi-
nat sibi certū effectū z nō aliū nō requi-
rit precognoscentem siue directorem. fal-
tem ratio naturalis nō cōcludit qz requi-
rat. Exemplum: ignis approximatus
ligno calefacit illud. siue hoc intenda-
tur a cognoscente: siue nō. Et si queras
quare tunc plus calefacit qz frige-
cit. Respondeo qz natura sua talis
est. Ad aliud patet prius qz non
potest probari qz etiam primum est a

fat ppi finē nec q̄ dirigat effectū. q̄ nō
 pōt pbari q̄ agat. Ad aliud dico q̄
 contingētia est in rebus propter liber-
 tatē voluntatis create et ideo nō potest
 probari q̄ p^m ens contingenter agat quia
 nō pōt pbari q̄ agat. Similiter dato q̄
 posset pbari q̄ esset efficiens illud suffi-
 ceret q̄ cāret naturaliter effectū adhuc
 saluatur cōtingētia ppter voluntates
 creatam que est p̄cialis causa cum deo
 multoz effectuum: sicut actus intellect⁹
 naturaliter et necessa^o causat volitionē
 et tamen volitio libere causatur: qz vo-
 luntas est cā p̄cialis eius: et ei⁹ ptingen^a
 sufficit ad hoc q̄ effectus sit cōtingens.

Ad aliud dico q̄ nō pōt sufficiēter p-
 bari q̄ infinitas non repugnat enti et da-
 to q̄ posset: adhuc nō sequitur q̄ potest
 sufficiēter pbari q̄ infinitas sit in rebz si-
 cut q̄ astra sint paria nō repugnat. et tū
 nō pot. pbari sufficiēter q̄ astra sint pa-
 ria. Ad aliud dico q̄ nō potest pbari
 sufficiēter rōne q̄ q̄libet cōpossibile est
 ponendū cui⁹ nō appz aliqua incōpossibi-
 litas qz nō appz aliqua in p̄possibilitas
 q̄ astra sint paria. et tū nō pot. pbari eui-
 denter q̄ astra sint paria. Ad p̄ncipi-
 pale patet ex dictis. dico tū q̄ p̄hūs per
 infinitaz motionem intendit. p̄bare q̄ p̄ci-
 mum mouens non est virtus fatigabi-
 lis neqz defectibilis que per longā actio-
 nem posset p̄sumi sicut virt⁹ corporalīs
 ideo solum p̄bat virtutem infinitā sc̄dm
 durationem sine fatigatione et p̄ditione
 et sine omni diminutione:

Questio tertia.

Trū articuli fidei possint de-
 monstrari. q̄ quia i^o articu-
 lus deus est trin⁹ et vnus est
 ppō necessaria. ergo vel est p

se nota qd̄ nō pōt dici vel est deducibilis
 ex p^o nonis g^o pōt demonstrari. Cōtra
 p. nō ponit tales veritates. g^o. 2c. Ad
 questionē dico q̄ nō possūt demonstrari a
 viatorē. qz nec demonstratione quia nec
 ppter qd̄. Sc̄do dico q̄ aliqui articu-
 li quo nūc formam⁹ in via p̄nt demon-
 strari a beato p̄ cōceptū simplicē et pro-
 p̄rium quē hz beatus de deo tāq̄ per me-
 diū. Ad rōnes in cōtrariuz respōdeo

Ad p̄imā dico q̄ i^o ppō deus est tri-
 nus et vn⁹ nec est p se nota viatorē/nec
 deducibilis ex p se notis sibi: s̄z ē sibi sim-
 p̄liter neutra tū beus deū videns pōt illā
 ppōem quā nos formam⁹ inferre ex a-
 lia quā ipse format: que est p se nota. q̄
 p̄ponit ex noticiis incōplexis: causatib⁹
 assensuz euidētem in quocūqz intellectu
 fuerint. Ad p̄bationē minoris cōcedo q̄
 termini illi⁹ p̄p̄ositionis p se note quam
 format beatus: p̄tinentur sub ente. sed ad
 illos terminos non pōt viator naturaliter
 puenire Unde quuis viator habeat p̄cep-
 tum entis in cōi et pōt decēdere ad infe-
 riora. nō tamē ad quēcūqz. sed tū ad illa
 quoz noticiā incōplexā pōt habere. qz
 g^o tales cognitiones incōplexas nō habe-
 re potest quales sunt in ppōne p se no-
 ta idcirco p̄ demonstrationē nullom^o pōt
 ad tales cognitiones naturaliter pueni-
 re sed solū pōt attingere ad cognitionez
 quid nois. quia non cadunt sub sensu:
 nec habemus aliquā experientiā de il-
 lis. Ad 2^m dico q̄ oppositū illius arti-
 culi includit contradictōem. Et dico q̄
 viator pōt naturaliter puenire ad ap-
 prehendendū illā contradictōem. sed nul-
 lomō pōt puenire naturaliter ad in-
 dicandū euidenter q̄ illa contradictio
 sequitur ex p̄p̄ositione illa. deus non est
 trinus et vnus. quā format: sed beatus

ex propositione quam ipse format iudi-
cat euidenter q̄ oppositum includit con-
tradictionem: et ideo concedo q̄ possunt
naturaliter apprehendere terminos affir-
mativos et negativos illius praedictōis
et totam contradictionem possum appre-
hendere: sed non possum illam contradi-
ctionem euidenter cognoscere sequi ex
opposito articuli q̄ ergo formo. Ad
3^m dico q̄ talis inuens solum rationi
naturali detinetur per fallam. et apparet
sibi aliqua propositio vera que est fallā.
3^m patet quia in talibus similis deus
est trinitas. pater est deus. ergo pater est
trinitas conclusio est fā secundū fidem
et tamen naturalis diceret illum. syllogi-
simum esse expositum. Nec posset de
illa fallacia per aliquam fallam aristo.
instrui. nisi crederet articulum fidei esse
verum. Secūm patet per fidem quia
credit aliquam propositionem esse verā
que est falsa. et tamen illa falsa non est si-
bi p se nota pprie loquēdo nec deducit
ex per se notis. sed est nota sibi per con-
suetudines credendi dictis aliorum sicut
dicimus propter vsū loquentiū q̄ h^c
sit per se nota. deus est vnus. cum tamen
nō sit ita. Similiter talis inuens rationi
naturali precise detinet per argumenta
sophistica que ipsemet nescit soluere. et
videre defectum. Et vltra dico q̄ de ali-
is propositionibus habemus naturaliter
certitudinem et de illa non. Ad quar-
tum dico q̄ ille modus demonstrandi so-
lum est in compositis ex partibus eiusdē
rationis vbi passio mest toti per partes
ibi continget per diffinitionem et p̄zimen-
tem partes demonstrare passionem de
sbo: sicut est de habere tres respectus
trianguli. Sz in simplicibus non est ille
modus demonstrandi. nec quādo demō-

stratur passio de toto per partem cui p̄si-
mo conuenit sicut esse intellectum demō-
stratur de homine per intellectum tam
q̄ per medium. vnde in proposito ad de
monstrandum propositiones quam nos
formamus requiritur pro medio cogni-
simplex deitatis in se quā cognitionē ha-
bēs videns deum sed illam non possum⁹
habere pro statu isto. nec propter hoc
sūt p̄dicaciones frustra quia cognitionē
aliam habemus de deo naturaliter in
conceptu simplici communi et in concep-
tu composito. Ad quintum concedo q̄
potens habere talem cognitionē de deo
qualem habet beatus potest inferre eui-
denter tales veritates: sed viator concep-
tum talem nō potest habere naturaliter
Et vltra dico ad probationem q̄ in fi-
ne discursus habet conceptum proprius
de deo compositum. et tamen per illum
discernit deus qui significaret a creatā
et p̄ illū non possum concludere talem
veritatem euidenter. Ad sextum dico
q̄ articulus quē nos formamus pro sta-
tu isto est propositio mediata. quia pōt
demonstrari per illum articulum quem
format beatus: Sed ad illam proposi-
tionē: nec ad eius terminos: non possum⁹
naturaliter peruenire. Quis contineatur
sub ente et pro eis distribuatur ens. ita
angelus cōtinetur sub ente: et pro ange-
lo distribuatur ens. et tamen angelum i-
se non possum⁹ naturaliter distincte co-
gnoscere. Et ad probationes dico q̄ nō
potest naturaliter de quolibet istoꝝum
terminozum et quibus componunt pro-
positionem immediatā q̄ ipsum non sit
lapis. quia illam propositionem non pos-
sumus formare in qua ille concepit p̄
prius deo sit subiectum vel predicatum.
Et vltra dico q̄ infidelis non concipit

illum terminum. et tamen peccat ydo/
larrando. quia licet non concipiat deum
sic in speciali per conceptum simplicem
tamen concipit eum in conceptu. in con-
cepto qui solum significat deum et sup-
ponit pro deo. Ad aliud dico qd illa co-
sequencia est bona. primus motus est. g.
p^o motor est. Et dico subiectum suppo-
nit pro trinitate: sed illa consequentia no-
est evidens. Primus motus est ergo
trinitas est. quia non est naturaliter eni/
dens qd subiectum supponat pro trinita-
te. vnde licet p^m mouens et trinitas sup-
ponant pro eodem. tamen hec est natura-
liter evidens. p^m mouens est. et non hec
trinitas est. et hoc propter diuersitatem
terminorum. Et p^m mouens et cre-
ans supponunt omnino pro eodem et tñ
hec est naturaliter nota aliquid est p^m
mouens. et non ista aliquid est creans. z
hoc quia plus requiritur ad noticiam
evidentē vni^o qd alteri^o puta. cognitio in-
tuitiua requiritur ad evidentiam istius
trinitas est. vel aliquid est trinitas. et nō
istius. aliquid est primū mouens. Ad
principale dico qd non omnis propositio
necessaria est per se nota. v^l deducta ex
per se notis. Aliqua enim est necessaria
et immediata que tamen non potest co-
gnosci evidenter: nisi per experientia. et
sic est in pposito de ista deus ē trinitas.

questio quarta

Trum attributa concreta cu-
iusmodi sunt. sapiens. iustus z
huiusmodi. predicetur de deo
et creatura vniuoce. qd sic. quia talia co-
cluduntur de deo per creaturam. et in ta-
li argumento non est fallacia equiuoca-
tionis. ergo est aliquis conceptus vniuo-
cus. Contra. nichil predicatur de deo

et creatura. ergo. Ad questionem dico
qd non. quia nullus talis conceptus pre-
dicatur de eis 2^m eandē diffinitionez ex-
primentem quid nois. ergo nō vniuoce.

Assumptū pbatur. Nam sapiens pre-
dicatur de creatura scdm istaz diffinitio-
nem habens sapientia accidentale. et sic
non predicatur de deo. sed scdm istam.
existens sapia. sicut scdm an^s. in monol
Iustus predicatur de deo scdm istam
descriptionem ex^s iustis. z de creatura
scdm istam hñs iusticias. g^o nō vniuoce
Sed hic sunt dubia. Primum qd de deo
et creatura predicatur attributa vniuo-
ce. et nō nisi ista. g^o zc. Scdm an. sapiens
predicatur de deo in quid vel in quale.
Et qd predicatur in quale pbatur p mul-
ta argumenta. Ad primū dico qd talia
abstracta. iusticia et sapientia. et hñs o-
dicatur d bo. z creata vniuoce. s. cōcre-
ta eoz equiuoce. Ad aliud dico qd ta-
lia concreta hñt duplicem diffinitionez
exprimentem quid nois. Vna est qd sapi-
ens est hñs sapiam. Alia est qd sapiens ē
ex^s sapietia. Tūc dico qd sapiens scdm
primaz descriptionē pdicatur de creatu-
ra in quale. puta de hoie z angelo. Sed
scdm aliaz descriptionē pdicatur de deo
in quid: sed non pdicatur sic de creatura
qd sapiens sic. dictū nō iporat aliquam
dispōem accentalem. Ad primū in con-
trarium nego primam. ppōem qd alia es-
set diffinitio si suis abstractis corrdiant
res distincte in eodem supposito qd quan-
do idem corrdiet. Et ad pbatoez nego
assumptū: quia sapiens pdicatur de deo
et angelo pure equiuoce: et nō vniuoce
et ideo si suis abstractis corresponderent
res distincte in deo: tunc pdicaret in qua-
le. tam de deo qd de creatura. Nunc autē
de vno pdicatur in quid. de alio in qua-

le. Ad aliud nego assumptum. quia si talis esset distinctio rerum. qualis est distinctio conceptuum. tunc sapiens et huiusmodi predicarentur de deo. sicut patet de deo: vel sicut accidens de suo subiecto. sicut dicitur: homo airtus vel albus sed tales predicationes sunt de nominata et in quale et non in quid. Ad aliud dico quod accipiēdo sapiens in consequente iuxta scōdaz descriptionem: tunc est consequentia formalis quocumque demonstrato hoc non est sapientia ergo hoc non est sapiens. quia sic concretum et abstractum conuertantur. accipiēdo autem sapiens scōd primam descriptionem sic non est consequentia formalis patet instantia de angelo. immo sic concedo quod oppositum consequentis stat cum an. sed vltimaz consequentiam nego. demonstrato deo: quia ad hoc quod oppositum consequentis stet cum antecedente sufficit verificatio pro vno singulari. puta pro angelo vel homine. quia demonstrato angelo simul stant quod non sit sapientia. et tamen sit sapiens sicut dictum est. Ad aliud de circū impossibili patebit alias. Ad argumentum dico quod maior est falsa: sicut declaratum est. quia ens nunc de facto predicatur in quid de deo. et tamen si entitas distingueretur realiter ab ente predicaretur tunc in quale. ideo maior videtur vniuersaliter falsa. Ad aliud dico quod per circūstionem impossibilem non innotescit nobis quod sit conceptus connotatiuus sed per diffinitionem exprimentem quid nominis in obliquo. Ad aliud nego consequentiam quia pater non predicatur in quid nec per se primom de essentia et hoc quia non predicatur de omni illo de quo predicatur essentia et per se presupponit de omni primo po-

steriorum nec etiam proprie predicatur per se 2° modo de essentia propter eandem causam. Si dicas scōd philosophū primo posteriorum que neutraliter in sunt accidentia sunt. Respondeo verum est quod est predicatio directa. puta quando superius predicatur de inferiori sic non est hic essentia est pater sed hoc est per se primo modo pater est essentia quia predicatus est superius: et subiectum inferius. Ad primam probationem dico quod quibus concipiendo paternitates concipio essentias quia tamen essentia predicatur de aliquo de quo non predicatur paternitas. ideo paternitas non predicatur de essentia in quid et per se quia non predicatur de omni. Ad aliud nego assumptum. quia per fidem tenemus quod est aliquis conceptus essentie qui non est persone. Et e conuerso patet de conuocabili. ideo minor est repugnantia hic. quod quod videatur essentia non visa persone. Ad aliud dico quod plus requiritur ad predicationem in quid siue per se: quod conceptus prius non significet nec consignificet nisi essentiam. Requiritur enim quod predicatur de omni illo de quo predicatur essentia quod deficit in proposito. ideo non est predicatio in quid.

Ad aliud potest dici quod si paternitas in creaturis sit aliqua res pura quocumque distincta ab absolutis. tunc conceptus prius non est vnicus patri in diuinis et patri creato hoc patet scōd predicata per diffinitiones eorum paternitas in dretur vniuoce de paternitate creata et creata. Si autem si sit illis res distincta tunc conceptus creatus non est vniuoce sed tunc non abstrahitur a paternitate creata sicut sapientia in cōsa sapia creata non est ergo simile. Ad principale dico quod per illis verbis sufficit quod absoluta dicantur vniuoce de deo et creatura quibus non creata.

Questio quinta

Trū deus potuit fecisse mū/
dum ab eterno q̄ sic. qz nō in/
cludit contradicōem . ergo.

Contra. tunc infinita essent pertransita.

Ad questionē dico primo q̄ neutra
pars pōt sufficienter probari. Negati-
ua nō quia non apparet . contradictio
manifesta: nec affirmatiua. quia rōnes
sufficienter concludunt quin possit sol-
ui. R^o dico q̄ pbabit pōt teneri q̄
deus potuit mundū fecisse ab eterno p̄
pter hoc q̄ nulla apparet manifesta cō-
tradictio. Hic sunt tamen due diffi-
cultates. Vna quia aliquē rōnes cōclu-
dunt q̄ mundū fieri ab eterno includit
contradictionē: quia tunc infinita essent
pertransita. patet de reuolutionibus ce-
li. Tum quia infinita possent esse in ac-
tu. patet. qz si quolibz die preterito deus
creasset vnā aiām intellectuā. tum qz ī
finita eēnt plura infinitis ⁊ essent excē-
sa: p̄ de reuolutionibus solis ⁊ lune.
Tum quia pars eēt equalis toti . quia
vnū infinitū nō est maius alio . tū quia
deus necessario p̄duxisset. qz oē eternū
est necessariū. tum quia si deus p̄duxisset
ab eterno vnum hoīem aut ī^o du-
rasset finite ⁊ tunc totū tēpus preteritū
fuisset finitū. aut infinite: ⁊ tunc fuisset
infinite perfectionis. quia restūisset cau-
sis naturalibus corruptis per infinitūz
tēpus. Secunda difficultas est: quia
videtur posse probari q̄ mund⁹ potuit
fuisse ab eterno. qz fuit ab eterno possi-
bilis. ergo ab eterno potuit fuisse aīz p̄
bat naturaliter. viii. pbi. p̄ rōens aristo. de
eternitate mūdi que oēs vel salte multe
pbāt sufficienter q̄ mundus nō sit noui

ter possibilis: sed ab eterno fuit possibi-
lis. Ad primū pōt dici. qz tunc infinita
fuisent pertransita sed nō p̄transenda:
qz infinitū qd̄ est pertransiendū nunq̄
pōt eē pertransitū. Ad aliud dico prio
qz pōt concedi fm̄ illā viā q̄ infinita pōt
eē in actu. Aliter pōt dici q̄ hoc non est
possibile ⁊ quādo dicit q̄ in quolibz die
potuit p̄duxisse vnā aiām veruz est: qz
quelibet singularis est vera: ⁊ tū non se-
quitur q̄ infinitas produxit. quia in ali-
quo diez illoz infinitoz incepisset p̄du-
cere. Si dicat in quolibet die preterito
potuit p̄ducere vnā aiām . ponat g^o
inesse ⁊ sequitur infinitas. Respon-
do q̄ hec p̄positio in quolibet die pre-
terito rē. dis⁹ fm̄ sensū p̄iūctum ⁊ di-
uisū sensus p̄iūctus flūs est. s. qz hec sit
possibilis deus in quolibet die preterito
p̄duxit vnā aiām. quia tunc sequitur ī-
finitas. In sensu diuiso est vnā vlis cu-
ius quelibet singularis est vera de possi-
bili ⁊ ī tali sensu nō debet poni iē^m
hec est falsa in sensu composito vtraqz
pars contradictionis potest esse vera ⁊
tamē est vera in sensu diuiso quia queli-
bet singularis est vera ⁊ tamen non de-
bet poni in esse. quia tunc vtraqz pars
esset vera ita in proposito. Ad aliud
dico q̄ plura est equinocum. Vno/
modo dicuntur aliqua plura quando
tot sunt in istis quot in illis ⁊ adhuc
alia in certo numero. ⁊ sic infinita non
sunt plura infinitis. quia neutrum exce-
dit aliud in certo numero. Alio mo-
do quot sunt illa tot sunt ista: ⁊ adhuc
sunt multa alia in illis: non tamen
eredunt in certo numero. Eodem
modo dico ad illud de excessu.

Ad aliud dico q̄ aliqd̄ potest dici
equale dupliciter vnomō quando totū

est in vno quod est in alio et nō plus vel
cui libet in vno correspondet tñ in alio et
nō plus 2° vñ infinitū non est semp e-
le alteri imo aliqui maius. qz frequēter
quantū est vno tñ correspondet in alio
et adhuc: aliis s; tūc hec ē falsa scōm 1^m
intellectum quicquid est maius vno e-
quale est maius reliquo. Aliter dicitur
aliquid equale alteri quādo est dare cer-
tam quantitatem vni^o et tantam alteri^o
et nō plus et de tali equali verū est qz qe
quid est equale vni equali: et reliquo ē
equale et 1° vñ infinitū nō est equale
alteri. vñ p̄mo^o loquēdo dico qz vnuz
infinitum potest esse maius alio. et qz lu-
per hoc fundatur illud ar^m qz oīa infi-
nita sunt equalia qđ falsum est. ideo nō
cōcludit. Ad aliud p̄rdici qz tunc de-
us necessario p̄durisset mūdū ab eter-
no si p̄durisset ab eterno. quia hec p̄po-
sitiō nūcesset necessaria mundus fuit ab
eterno. quia nunc est vera et nunq̄ pōt
esse falsa tamen pōt fuisse falsa sicut p̄-
positiō vera de p̄terito est necessaria 2
tamen potuit fuisse falsa. Ad aliud
dico qz deus potuit p̄durisse vñū hoīez
ab eterno et conseruasse eum ab agenti-
bus corruptionis et tunc dico qz si more-
retur durasset p̄ infinitū tēpus: sed tunc
non sequitur qz fuisset infinite perfectio-
nis. quia durasset in virtute dei: sed non
potuit fecisse vñū hoīem ab eterno et re-
liquisse eum naturalibus suis p̄pter cō-
tradictionē. qz eo ipso qz fuisset ab eter-
no necessario durasset infinite et eo ipso
qz naturaliter moretetur durasset finite
et ita sequitur manifesta contradictiō.
Ad 2^m d^m qz mundus ab eterno fuit
possibilis et hoc probant sufficienter 1°
rationes aristotelis: sed non probant qz
fuit possibilis ab eterno: sed solum p̄o-

bant qz non est nouiter possibilis fieri: s; ab eterno fuit possibilis fieri nō pro eter-
no. s; pro tēpoze certo et ideo hic est fal-
latia consequentis: mundus ab eterno
fuit possibilis ergo ab eterno potuit fuis-
se. Et si arguas adhuc pro prima difi-
cultate. qz omnes dies p̄teriti simul ac-
cepti si mundus fuisset ab eterno aut sūt
tot qz eis non potest addi aliquis dies: et
hoc est falsum aut potest addi et tūc ac-
cipio secundam multitudinēz vbi est vn^o
dies addictus. si 1° multitudo simul inci-
peret cum alia multitudine diuicius du-
raret q̄ alia per vnum diem. ergo alia
non durauit i infinitūz. Item quelibz
pars temporis p̄teriti aliquando fuit
futura ergo totum tempus p̄teritum
aliquando erat futurum ergo p̄tradictio
est qz fuisset ab eterno. Item quenli-
bet hoīem p̄cessit deus duratione g^o
et omnes antecedens p̄batur. quia alit
aliquis homo fuisset ab eterno cōsequē-
tia probatur. quia p̄ter totam multitu-
dinem hoīm quozum quelibet p̄cessit
deus duratione nō est aliquis homo. qz
si sic 1° fuisset ab eterno. ergo deus p̄-
cessit totam multitudinem duratione.
Item quilibet homo fuisset posterior so-
la duratione ergo omnes. probatur sicut
prius Ad p̄i^m illozum dico qz diutius
duraret a parte post: sed non a parte an-
te. quia a parte ante vtraqz multitudo
est infinita. Ad aliud dico. qz antece-
dens est falsum. quia est vñ vniuersal q̄
habet multa singularia falsa nam totuz
tempus p̄teritū ab eterno vsqz ad prin-
cipium huius diei est pars toti^o tempo-
ris p̄teriti et tamen illa pars nūq̄ fuit
futura: Similiter est de tempoze ab eter-
no vsqz ad diem besternum vel crastinū
et sic de aliis. Ad aliud nego consequē

tiā quia est fallā cōsequētis. ⁊ q̄ eod° ⁊ non sic sequitur. Similiter est fal^a figure dictionis ꝓmutādo singulare in plurale. Nē hic deus facit omnem hominem ce/cum vel videntem ergo facit omnes ho mines cecos v^l videntes supposito q̄ fa cit vnum hominem cecum et aliū vidē/tem. Ad principale patet ex dictis.

Sexta questio

Trum angelus potuit mere/ri vel demereri in primo instā ti q̄ non quia meritum et de/meritum non sunt sine deliberatione: s; deliberatio necessario est in tempore g^o ⁊c. Contra in primo instanti habuit liberum arbitrium ergo potuit tunc ⁊c.

Ad questionem dico q̄ sic. quia pos/ta causa sufficiente et non impedita po/teat poni effectus; sed in primo instan ti potuit angelus habere causam suf ficientem meriti et demeriti igitur minor patet. quia in primo instanti potuit esse tam volūtas sua q̄ cognitio requisita ad actum ergo. Assumptū probatur. q; quero que est cognitio requisita ad actū meritorium aut est cognitio perfecta aut assensus respectu principii practici v^l cō clusionis practice siue sic siue sic. Si talis assensus non potest esse in primo instā ti hoc est propter defectuz alicuius cause necessario requisite ad talem assensum puta formatio propositionis. et si illa nō potest esse i instanti hoc est propter defec tum cause requisite ad suum esse. q; nul la repugnātia est inter actus et de i^a cau sa iterum querendum est quare non po/teat esse in primo instanti et erit proces/sus in infinitum vel stabitur necessario ad hoc q; causa sufficiens actus merito

rii potest poni in primo instanti et habe tur propositum. Preterea in primo instan ti possunt esse noticie incōplere cōclusio nis practice ⁊ principii ⁊ in eodem instā ti potest formari propō probatur q; pos sita causa sufficiente ⁊c. sed noticie incō plere cum actu volūtatē quo vult for mare complexum sunt cause sufficien tes et ille possunt esse in primo instanti. patet. q; habita prima cognitione termi norum potest volūtas velle formare cō plexum et formata propōne evidenti in eodem o intellectus assentit sibi ergo in primo instanti potest esse cognitio suffi ciens actus meritorii. Preterea angelus in primo o potuit se libere conformare recte rationi et non cōformare ergo po tuit peccare antecedes patet. quia siue recta ratio causetur a deo solo siue na turaliter potest fieri i instanti ⁊ statim po test voluntas concordare cum ea vel di scordare. Preterea in primo instanti potuit diligere se aut ergo necessario et tunc ad illam dilectionem causandā so lum concurrunt cause naturales quod falsum est. q; volūtas cōcurrat aut libe re: et tunc potuit se diligere meritozie et demeritorie q; tunc se posset ⁊ formare precepto diuino vel non conformare ex quo in illo instanti fuit causa libera. Si dicis q; in primo instanti non potuit aliquid velle. Contra hoc est rō pri^a facta de causa sufficiente. Et ideo dico simpliciter q; sic. S; contra tunc actus malus subrepticus et deliberatus non distinguuntur. Preterea actus non ē imputabilis ad meritum vel demerituz nisi fiat scienter et contingēter: ita q; pos sit oppositum elicere. Preterea null^o obligatur ad preceptum nisi post temp^o in quo potest deliberare. Preterea de

liberatio requisita ad actum meritorius non est de propositionibus de presenti: s; de futuro. ergo requiritur tempus. Preterea actus meritorius requirit syllogismum practicum compositum ex propositionibus de futuro. qui syllogismus non potest esse instanti. Preterea si non precedat syllogismus practicus. actus non erit ita imputabilis sicut si precessisset

Ad p^m illorum dico qd actus deliberatus et actus subrepticus non distinguuntur in hoc qd deliberatus sit in tempore et subrepticus instanti: sed in hoc qd actus deliberatus est cum perfecta cognitione obiecti: actus subrepticus est sine perfecta cognitione obiecti sine fiat in tempore siue in instanti. Unde pro argumentis dico. qd duplex est deliberatio. Una est cum perfecta investigatione alicuius dubii. pro quo homo habet rationem ad utramque partem et talis non potest esse instanti nec illa requiritur ad actum meritorium. Alia est que est perfecta cognitio vel assensus respectu principii practici vel cognitionis. et illa potest fieri instanti et illa est necessaria ad actum meritorium. Nunc autem supra probatum est sufficienter qd scilicet deliberatio potest esse instanti: quia quodcumque causa est effectus potest esse: s; causa potest esse instanti ergo deliberatio que est effectus eius potest esse instanti. Preterea hoc dato: habetur propositum quia si actus dicitur subrepticus. quia fit sine deliberatione temporanea: sequitur qd talis actus potest esse peccatum mortale. puta si aliquis odiat deum in instanti in quo tenetur diligere: sine omni deliberatione peccat mortaliter. et per consequens actus demeritorius potest fieri instanti ergo

actus ei oppositus potest fieri in instanti meritorius. quia quodcumque potest demereri et mereri: Ideo videtur qd actus subrepticus non fit nisi circa materiam indifferentem ubi potest homo bene et male agere. sicut studere et huiusmodi. Circa materiam autem preceptorum non consistit forte. quia nullus excusatur per hoc qd subrepticus odit deum quando debet diligere. Si enim requiratur tempus ad actum meritorium vel demeritorium: posset homo per magnam tempus stare in actu malo sine omni peccato. sicut potest esse magnam tempus ante quam habeat illam deliberationem. Aliquando unus annus fuit qd homo est debilis ingenii

Ad aliud dico qd actus non est demeritorius nisi fiat scienter. sed illa scientia non est perfecta cognitio obiecti que potest fieri in instanti. Similiter contingit que requiritur ad talem actum est qd potest fieri oppositum actui elicere in eodem tempore vel instanti. sed actus demeritorius non semper fit ex scientia: sed aliquando ex ignorantia. Unde videtur qd sola noticia incompleta. vel apprehensio obiecti sufficit ad demeritum quando homo tenetur elicere oppositum actum. Ad aliud dico qd assumptum est falsum. immo obligatur et homo et angelus ad preceptum quam documque apprehendit illud et cognoscit nec requiritur talis deliberatio.

Ad aliud dico pro istis duobus qd non semper deliberatio est de propositionibus de futuro. Quia de illis solum est deliberatio que est perfecta investigatione alicuius propositionis incognite vel dubie: sed frequenter deliberatio est de propositionibus de presenti et syllogismus practicus similis et ista delibe

ratio est perfecta cognitio et assensus. **Ex^m** hic est deliberatio sufficiens ad actum meritorium: quicunque cognoscitur aliquid esse deus summum bonum sive creator omnium pro eodem est illud amandum. sed in primo instanti potest angelus cognoscere omnia illa ergo etc. Confirmatur quicunque cognitio in nullo est variata. si actus sibi conformatus in tempore potest esse meritorius: eadem ratione actus elicitus in se potest esse meritorius: sed cognitio perfecta angeli respectu obiecti preteriti: elicitus est. et continetur sine aliqua variatione per tempus tunc actus voluntatis sibi conformatus potest esse meritorius in tempore ergo in instanti. **Ad aliud dico** quod actus meritorius non semper requirit sillogismum preteriti nec oppositorem de futuro nisi propter de preteriti. et addato quod sic dico quod quicunque talis sillogismus proponat ex propositis de presentibus: talis potest esse instanti sicut prius probatum est. **Ad aliud dico** quod ita imputabilis potest esse sine sillogismo ex propositis de futuro: sicut cum illo. ideo nego assumptum. **Ad principale patet** ex dictis

Questio septima.

Primum existentia angeli distinguitur ab essentia eius quod sic. quia existentia angeli est separabilis ab essentia: ergo distinguit. **Assumptum** patet. quia essentia aliqui existit. aliquid non. **Contra**. tunc existentia angeli esset accidens essentie quod falsum est. **Ad quod dico** quod existentia angeli non est alia res ab essentia quod probatur. quia non est accidens essentie. propter inductionem. **Nec** est alia substantia. quia nec materia nec forma: nec oppositum ex his. **Si dicat** quod est respectus dependentie creature ad deum. **Contra** tales respectus sunt superflui. **Pre-**

terea si sic: posset angelus esse sine tali respectu dependentie propter esse falsum. propter quia non plus dependet angelus a tali respectu quam effectus a sua causa et accidia a suo subiecto et forma a materia: sed omnia ista potest deus facere sine aliis. ergo etc.

Item tunc existentia angeli esset accidens angeli: et per consequens prius natura esset essentia angeli quam eius essentia. Sicut substantia est prius natura quam accidens. ergo potest esse sine eo. **Item** omnem rem priorem naturaliter potest deus facere sine posteriori. ergo essentia sine existentia. **Item** si sic: aut faceret unum per se: aut unum pro accidens si per se: ergo unum esset materia et aliud forma si per accidens. ergo angelus esset unum per accidens. **Ideo dico** quod nullo modo distinguit. sed contra quod semel distinguitur ab aliquo semper distinguitur ab eodem. sed essentia angeli aliquando distinguitur ab angelo. **Nota** quando angelus non fuit. ergo. **Preterea** quod est indifferens ad esse et non esse distinguitur ab utroque essentia est indifferens ad esse et non esse. ergo distinguitur ab utroque. **Preterea** quando angelus non fuit hec fuit vera: essentia est essentia: sive angelus est angelus et non essentia est existentia sive essentia. angelus existit ergo distinguitur. **Preterea** sequitur essentia angeli non est essentia angeli generis essentia angeli distinguitur ab essentia angeli. **Ans** est verum ergo propter. **Preterea** quod angelus non fuit: tunc essentia angeli non fuit idem cum essentia. ergo distinguitur. **Ad primum** istorum dico quod nunquam existentia angeli distinguitur a sua essentia. et tamen aliquando essentia angeli non fuit essentia angeli nisi essentia angeli nunquam distinguitur ab essentia. et tamen aliquando essentia angeli non fuit essentia. quia aliquando nichil fuit. **Ad aliud dico** quod non est essentia indifferens ad esse et non esse magis

q̄ exñtia. quia sicut essentia p̄t esse ita
exñtia p̄t eē z nō eē. Nō idē oīo signifi
catur z p̄sequit per vñū z reliquū. Ta
men esse aliquando est nomen z tunc si
gnificat oī modo grāmaticali z logica
li idēz cum essentia aliquando. vero est
verbū. z tunc significat illud verbaliter
quod essentia significat noīaliter. z idō
vñū nō ponitur convenienter loco alte
rius. quia nō habent eadē officia: sicut
nec nomen z verbū. Et idēo aliquando
eē ponitur inter duos terminos di^o ho
mo est aīal vel homo p̄t eē aīal: inter
quos nō ponitur essentia. quia nihil ef
fer dīe: homo essentia aīal. Ita est de
cursū z currere z multis talibus. Ad
aliud dico q̄ quando angelus non fuit:
hec fuit falsa. angelus est angelus: vel
essentia angeli est essentia. sicut illa
angelus est exñ^a. quia per oēs tales im
plicatur q̄ angelus sit aliquid. Ideo qñ
q̄z hec est vera: angelus est essentia: tūc
illa est vera angelus est exñ^a. vel ange
lus existit. quia existētia z essentia idē
oīno significant. Ad aliud nego istaz
consequētia: existētia angeli non est ef
sentia angeli: ergo distinguitur. quia p
aīis non importatur angelum eē. quod
tamen importatur per p̄ns. Ad aliud
dico q̄ non sint idem nec distinctū. quia
idem z distinctum sunt differentie entis

Contra quādo non fuit angelus: pl^o
distinguebatur angelus ab asino q̄ age
lus ab angelo siue idem a se. ergo zc.
Respondeo q̄ non plus distinguebatur
asinus ab angelo q̄ angelus ab angelo
de facto: sed plus potuit distingui quan
do vtrūq̄z ponitur in effectū. Ad p̄ci
cipale dico sic p̄z ex dictis q̄ nec eēntia
est separabilis ab exñtia nec e conuerso lz
vtraq̄z pars istius contradictionis: esse

non esse potest successiue predicari tam
de eēntia q̄z de existētia.

Questio octaua.

Trum quilibet effectus cre
atur a deo. q̄ sic quia oīs ef
fectus vel est creator vel cre
atura: sed nullus effectus est creator. er
go est creatura. Contra: Non quilibz
effectus sit ex nihilo ergo non quilibet
creatur. Sic sunt due difficultates
reales z alie vocales. Prima est an gli
bet effectus simplex sit purū nihil ante
q̄z pducatur. Et d^o q̄ p̄bo primo sic. sit
ab illa forma simplex de qua arguo sic i
eodē. q̄. in quo producebatur a in subie
cto potuit produci extra oīne subiectūz
z per consequens potuit tunc creari. et
sic prius fuit nihil. Detereterea q̄ nec est
in se nec in sua parte. est purū nihil sed
forma simplex anteq̄z pducatur est hu
iusmodi. ergo zc. Si dicat q̄ est in po
tentia materie. Contra hoc non sufficit
quia realius forma habet esse in poten
tia materie q̄z in potētia agentis. sed h^o
nō obstante forma simplex ē purū nihil
patet de angelo. Similiter aīa intellecti
ua est in potentia cor̄poris: z grā in po
tentia aīe z tamen vtrūq̄z est purum ni
hil. Detereterea forma ante suā. produc
tionē nec est exñ^a nec eēntia: sicut pro
batū est in precedenti questione ergo pu
rum nihil. Detereterea exñ^a talis forme
nihil est anteq̄z producatū ergo nec ef
sentia q̄z idē sunt. Questio est vtrū ea
dem forma subālis vel accīdalis simul
generatur z creatur. Et dico q̄ eadem
forma creat a deo. z ab agente naturali
nō creat sed generatur. hoc p̄bo quia il
lud simplicit̄ creat q̄z pducitur ab agen
te quod non requirit necessario materiā

concausantem, et fit de nihilo. Et illud generatur quod fit ab agente quod necessario requirit materiam concausantem: sed eadem forma substantialis si mul pducit sic a deo z ab igne. Nec est hoc magis incōueniens q̄ q̄ idē effectus puta volitio pducit simul libere a volū tate z ptingenter. Ad cognitōe aut natu rali z necessario: 3° zc. Tñ pprie loqu do: nō generat forma: sed solum cōposi tum hoc pz p diffinitōem exprimentē qd nominis generatōis. His suppositis di co q̄ residue difficultates sunt vocales ppter equocationem hui⁹ vocabuli cre ari. Accipit enim in iure canonico p p moueri ad dignitatē. Alr accipit in phi losophia z theologia: z hoc q̄druplici ter. vno^o large p pducit vel fieri: z sic ac cepit cōmentator 3° de aia. vbi dicit q̄ intellect⁹ creat intellecta. Alio^o accipi tur stricte p illo qd fit de nihilo ab ali quo agente, vel illud de quo fit est factū de nihilo: z sic dicit Anselm⁹ in symbo lo q̄ segetes creant. Tertio^o accipit magis stricte p illo q̄ fit postq̄ fuit ni hil ab agente: qd̄ posset ipsum facere ex tra omē subiectu⁹. Quarto^o accipit strictissime p illo qd̄ fit a solo deo post q̄ fuit nihil ad qd̄ non concurrat cū agē te necessario requirente passum. Nūc ad qōnem q̄ primo^o accipiendo creari n̄ intelligit questio: s̄ aliis. Et dico primo illo⁹ modo⁹ quatuor q̄ omnis effectus creat. 2° etiā dico q̄ sic: qz omnis effe ctus vel fit de nihilo a deo: vel illud de quo vltio fit factum ē a deo de nihilo: 3° dico q̄ nullus effect⁹ ppositus pro ductus a creatura creatur a deo. sed so lum effectus simplex: z hoc maxime est verum si quelibet forma simplex: pōt eē sine subiecto p potentiam dei. 4° dico

q̄ nec omnis effectus simplex vel cōposi tus creatur a deo. Sed hic sunt duo dubia. Primum est vtrū respectus pos sint creari a deo. 2^m vtrū figurata pos sint creari a deo. Ad primū dico q̄ re spectus non sunt alique pue res distin cte ab absolutis. sed sunt ipa absoluta: id̄ possunt creari a deo sicut absoluta sed qui ponunt ipsos distingui ab absolutis ponunt q̄ non pōt creari a deo. Ad secundū dico q̄ figurata sunt creata a deo. qz sunt vera entia realia: z similiter mendacia: impossibilia z entia rationis: sunt entia realia z a deo creata. Et si dī cat chimera icludit contradictionem: ergo non est ens reale. Item sexto metha phisice diuidit philosoph⁹ ens in ens re ale z ens rōnis. z ens reale in r. predicamēta. Ad primū dico q̄ hec est di stinguenda chimera icludit contradi ctionem ex eo q̄ subiectum potest habe re suppositōem personalem vel simplicē scdo^o non icludit contradictionem. sed primo^o per significatōem: quia significat contradictionem p tanto: quia ad predi cationem chimere de aliquo: sequuntur contradictoria: puta q̄ aliqd̄ sit homo z non sit homo. Eodem mō tales sunt ve re: chimera est aliquid: chimera est ens: vt supponit materialiter vel simpliciter z non personaliter. Ad aliud dico q̄ cōmentator intelligit ibi per ens in anī ma affirmationes z negatōnes que sunt complexa solum existentia in anima: et pens extra animam intelligit incomple xa. Et incomplexum bene diuiditur in d̄ cem predicamēta. Aliter potest dici q̄ non est diuisio per opposita sed vocis in sua significata sicut postea patebit. Ad principale pro vtraqz parte patet ex dī ctis.

Questio nona.

¶ Trum creatura potest creare
q̄ sic: q̄ creatura producit for
mam de nihilo postq̄ fuit ni
hil: ergo. Contra tunc creatura eēt infi
nite virtutis. quia nihil potest creare ni
si infinita virt⁹. Sic primo expono hūc
terminum creare. Et dico quōis multi/
pliciter accipitur sicut patet in preceden
ti questione: tamen hic accipio creare p̄
pducere aliquid nullo passo p̄supposito
tempore vel natura. Et dico naturalit̄:
quia si pducatur passum aliquid in eo
dem instanti potest aliqua creatura ha
bere effectum suum in illo passo. Exem
plum de speciebus in eucharistia. Et simi
liter si deus in instanti crearet totum ae
rem medium. sol in instanti illuminaret.
Sic intellecta questione dico q̄ creatu
ra non potest creare: tamen difficile est
hoc pbare. sed q̄ nō sit causa totalis ali
cuius effectus p̄bo: z hoc de causa na
turali: quia causa efficiens totalis natu
ralis equaliter se habens ad plura eius/
dem rōnis: vel pducit omnia vel nullū.
sed aliqua creatura est huiusmodi. g^o nō
potest creare sicut causa totalis. Secun
do dico q̄ non creat sicut causa partialis
sed hoc est difficili⁹ pbare q̄ primum.
Nec forte est possibile inuenire ratiōem
pcedentem ex p se notiorque ppositiōes
non p̄nt rōnablr negari ab aliquo. Di
co tñ q̄ non qz exp̄ientia qualis ē nobis
possibilis de talibus est ad oppositum. s. qz
nunq̄ videmus creaturam pducere ali
quid nil ad presentiam passū. Sed hic
sunt aliqua dubia. Vnum quia crea
tura potest conseruare formam sine sub
iecto: ergo potest creare. Secundum qz

creatura potest annihilare: ergo creare.
Antecedens patet. qz ignis maximus po
test destruere pum frig⁹ sepatuz ab oī
subiecto. g^o annihilare. Tertius qz rō
prima deficit: qz in augmentatōne natu
rali est causa efficiens naturalis eq̄r se
habens ad plura: z tamen primo pducit
vnū: z postea aliud z sic deinceps. Itē
potest mō de⁹ tor pducere quot possit si
eēt agens naturale. g^o nunc saltez pōt p
ducere infinita. Quartum est qz species
in eucharistia p̄nt augeri. g^o creati. p̄na
p3. qz in augmentatōne aliqd̄ acquirit.
z illud pducitur in pposito sine materia
g^o creatur. Ad primum istoz pōt di
ci dupliciter. vno q̄ creatura nō pōt cō
seruare formam separatam a subiecto:
patet de speciebus in eucharistia: qz de⁹
omnes conseruat. Aliter potest dici q̄ nō
est simile de conseruare z creare. qz quā
do res non est in effectū: equaliter se hēt
ad oīa qm̄ vero est non equaliter se ha/
bet. z iō non obstante q̄ creatura possit
conseruare separatam non tñ creare.

Ad secundū potest dici dupliciter pri
mo q̄ creatura nō potest annihilare sicut
nec creare. z iō pōt dici q̄ q̄stūciqz ignis
eēt maximus: non possit annihilare p̄uaz
frigiditatem sepatam. Aliter pōt dici
q̄ potest annihilare: sed non sequit. g^o po
test creare. qz causa efficiens non equali
ter se h3 ad rem que existit z que nō exi
sit. Si dicat q̄ agens naturale corrum
pendo formam nihil relinquit. g^o annihi
lat. Simlr pducendo formā nihil p̄sup
pōit. g^o creat. Rñ quōis forma p̄t⁹ fue
rit nihil: qz tñ educitur de materia: hoc
est qz materia necessa⁹ requiritur ad h^o
q̄ illud agens pducatur illā formam: ideo
non creat eam. Si dicat illud qd̄ est in
potentia materie habet aliquod eē: sed

forma est in po^a materie ergo. Dico q^d forma nō habet aliquid esse in materia s; bene pōt esse in materia. et ideo in po^a materie. q^d pōt h^{ic} esse in materia. Cōtra tunc aīa intellectiua esset in po^a materie. quia potest eē i materia. et p^{er} consequens nō crearetur. R^{espondeo} q^d habet esse potentiale in materia. et tū creatur. quia p^{er}ducitur ab illo solo q^{ui} potest eam p^{er}ducere extra omnes materiam. s. a deo. Ad 3^m dubiū respōdeo p^{ri}mo theologice q^d illa deterioratio i illa aug^{mentatio} ad vnam partem forme ante aliaz. est a deo qui libere cogit ad producendū p^{ri}o vnum. et postea aliud. z non est simile. Alter respōdeo p^{ri}nce q^d illa determinatio in aug^{mentatio} ad vnum granū. ante aliud et similiter in aliis actionibz naturalibz p^{ro}uenit ab omnibus causis sup^{er}ioribus et inferioribus eodem ap^{ro}ximatis v^{er}o vario. q^d p^{ri}mo p^{er}ducitur vnus grad^{us} in. aug^{mentatio} q^{ui} alius h^{ic} ē naturaliter loquēdo ex diuersa dispositione et ap^{ro}ximatione corp^{or}ū celestiu. z hoc habet p^{ro}b^{er} dicere et ideo ponit q^d oibus corp^{or}ibus super^{er}ioribus et inferioribz eodē ap^{ro}ximatis erit omnino idem effectus. et p^{er} consequens h^{ic} p^{ro}posito in aug^{mentatio} vel simul p^{er}ducerētur omnes p^{ar}tes forme. vel mille. Ad aliud dico q^d nō tot nuēro potest p^{er}ducere q^{ui} p^{ro}ssit si ageret naturaliter quia si esset agens naturale et potens creare nec etiā esset infinita. et nō eēt infinita p^{ri}m^o patet per rōem p^{ri}us factam. Scdm patet quia non potest creare nisi possibilem: sed infinita sunt impossibilia ergo. z: sed talis contradic^{ti}o nō sequit^{ur} ex hoc q^d libere agens potest creare. Illa ergo rō ex vno ip^ossibili. s. q^{ui} agēs potens creare sit naturale agens infert aliud impossibile. scz q^d infinita sunt. Si dicat q^d illa p^{ri}nc^{ip}alis est bona. voluntas creata pōt libere creare ergo pōt creare infinita simul. ergo z voluntas diuina consequētia patet z ans est verū. R^{espondeo} consequētia nō valet. s; ans sit verū. q^d ex h^{ic} voluntas creata est defectibilis p^{er} velle ip^ossibile z illud quod includit contradic^{ti}oem. s. infinita esse. Et tunc si p^{er} velle pōt creare omne volitū pōt infinita creare: sed voluntas dei nō sic est defectibilis nec pōt efficaciter velle aliq^{ui} ip^ossibile includēs. contradic^{ti}oem z p^{er} consequens nō pōt velle infinita esse. z ideo pōt creare infinita simul. Breuiter ergo si agens naturale p^{ro}ssit creare p^{er}ducēs infinita simul. z si agens libere defectibile p^{ro}ssit creare. p^{ro}ssit tunc p^{er}ducere in finita simul: quia pōt velle efficaciter in finita simul esse: Deus aut nō pōt esse agens naturale: nec agens liberū defectibile. z ideo nullo mō sequitur q^d p^{ro}ssit p^{er}ducere infinita simul. Si dicat: deus pot^{est} facere nō tot quin plura: ergo infinita. R^{espondeo} q^d p^{ri}nc^{ip}alis non valet. quia per tot intelligendo certū numerū: tūc p^{ro}sequētia nō valet deus pōt facere nō tot i certo numero quin plura: ergo infinita. Si dicat adhuc: omne q^{ui} p^{ro}uenit vni indiū: si militer pōt conuenire alteri indiū. sed esse cōpossibile conuenit vni indiū: duo respectu alterius: ergo cuiuslibz z oibus. R^{espondeo} q^d omne cōpossibile pōt cōpetere cuiuslibz sigillatī. sed non sequitur ergo omnibus. sed est fallacia figure dictionis p^{er}mutādo numez singularem in plurālē. Ad aliud dico q^d si po^{ss} natur quantitas res distincta a subā et qualitate potest dici tūc. q^d oēs ille transmutationes fiunt in quantitate sicut in subiecto. z tunc non est talis creatio. s; si negetur talis quantitas tunc oportet

dicere q̄ omnia illa fiunt a deo ⁊ non a creatura. Si dicatur creaturam efficere: non est aliud nisi ad p̄ntiam eius effectū eē. sed: ad p̄ntiam ignis in illis speciebus creat calor. 3° ignis efficit illū ⁊ sic creat. R̄. n̄deo illud p̄ncipiū intelligo sic. q̄ effectus natus est cāri naturaliter: et eē ad p̄ntiam agentis. tunc efficere non est nisi effectum sic eē. In p̄posito autē non est sic: q̄ ille calor non ē natus p̄duci ab igne. q̄ est sine subiecto ⁊ agens naturale non p̄t p̄ducere aliquid sine passo. v̄n̄ si deus nō p̄duceret illum calorem nihil p̄duceret ibi ad p̄ntiam ignis: ex quo non est in subiectū patiens. Ad p̄ncipalia argumēta patet ex dictis supra.

Questio decima

Trum aīa sensitiva ⁊ intellectiva in hoīe distinguunt realit̄ q̄ non: q̄ vni^o cōpositū est tm̄ vni^o eē. s̄ hō est tm̄ vnus p̄positū: 3° eius est tm̄ vnum eē. ⁊ per p̄ns tātum vna forma: q̄ forma est q̄ dat eē.

Contra q̄ p̄ius natura est aliquod aīal q̄ homo. 3° per aliam formā ē aīal ⁊ homo. Ad questionem dico q̄ sic: sed difficile est hoc p̄bare. q̄ ex p̄positō nibus p̄ se notis p̄bari nō p̄t. probō tm̄ q̄ distinguunt realiter. p̄ sic: q̄ impossibile est q̄ in eodem subiecto ⁊ actus re/nuendi idem in eodem subiecto sunt p̄/ria. 3° si sint simul in rerum natura: non sunt in eodem subiecto: sed manifestum est q̄ sunt simul in hoīe. q̄ illud idēz q̄d homo appetit per appetitum sensitiuūz renuit per appetitum intellectuum.

Confirmatur per Aristotelem 3° de aīa qui dicit q̄ in eodem sunt appetitus

contrarii. hoc est eēnt actus p̄ri si nati eēnt recipi in eodem subiecto. Si dicatur q̄ isti appetitus dicuntur cōtrarii: q̄ nati sunt inclinare ad effectus contrarios ⁊ sic sunt solum virtualiter p̄ri. q̄ vnus inclinatur ad p̄secutionē ⁊ aliter ad fugā ⁊ talia p̄traria bene possunt eē in eodem subiecto. non autē sunt p̄traria formaliter.

Contra p̄ illam rōnem dicerem. eque faciliter q̄ volitio ⁊ nolitio nō sunt act^o p̄ri formaliter. sed tm̄ virtualiter. q̄ nati sunt inclinare in p̄trarios effectus. ⁊ sic parit via ad p̄bandum aliqua eē p̄tra^a. P̄terea eadem forma substāntialis nō p̄t simul ⁊ semel h̄re duos actus appetendi respectu eiusdem obiecti. sed in homine sunt simul. frequenter actus noscēdi aliq̄d obiectum ⁊ actus appetendi idē appetitū sensitivo. 3° illi actus non sunt in eodem subiecto. P̄terea eadē forma numero non elicit simul vnū actum appetendi aliquid naturaliter ⁊ libere: s̄ voluntas libere vult aliquid ⁊ appetit^o sensitivus naturalit̄ appetit. 3° 2°. Secundo. sic arguo sensationes sunt subiective in anima sensitiva mediate v̄l immedie: ⁊ non sunt subiective in anima intellectiva. 3° distinguuntur. maior patet: q̄ nihil aliud p̄t assignari subiectū sensitiuum nisi aīa sensitiva vel potentia. Et si potentia sit accūs aīe erit subiective in aīa. minor p̄batur. q̄ aliter omnis apprehensio aīe sensitivae eēt intellectio. q̄ eē subiective in aīa intellectiva. Si tunc aīa sepata posset sentire: q̄ ex quo sensatio eēt subiective in aīa intellectiva ⁊ deus p̄t conservare omne accidens in suo subiecto sine quocūq̄ alio. ⁊ per p̄ns posset conservare sensationem in aīa sepata. q̄d est absurdum. Si dicat q̄ totum cōpositum est subiectū immediatuz

sentationis vel potentie sensitivae z nulla forma. Contra. accidens non est simpliciter suo subiecto primo: sicut alia participat. 6° sentatio cum sit accidens simplex non potest esse subiective immediate in composito z p^o. Similiter hoc dato non est ille potentie pl^o potentie aie q^o corporis. ex quo non sunt subiective pl^o in v^o q^o i a^o

Tertio arguitur sic eadem forma numero non est extensa z non extensa: materialis z immaterialis: scilicet anima sensitiva in homine est extensa materialis anima intellectiva non. quia tota est in toto z tota in qua libet parte. 6°. Sed illa arguitur primo quia illa primo de ecclesiasticis dogmatibus condemnat duas animas in homine: z dicit quod est error quorundam superiorum. Secundo sic quia aut illa sensitiva remanet in triduo cum corpore aut cum anima: z tunc christus non fuisset unicus mortuus cum aliis hominibus. aut fuit corrupta: z tunc christus deposuit unam animam quas assumpserat quod est contra sanctos. Tertio. quia articulus pistensis dicit quod non recedit anima rationalis de corpore z adhuc remanet anima vivum est error. Sed si dicatur remanet sensitiva post separationem intellectivae: quia eo dem ordine natura praedit generando et corumpendo: sed generando prius introducit sensitiva ipsa intellectiva si distinguit. z hoc dicit philosophus de animalibus. ergo etc. Ad primum istorum dico quod Augustinus condemnat duas animas intellectivas esse in homine quarum una sit a deo z alia a diabolo: z hec est mens Augustini. sicut patet insipienti littera. Ad aliud dico quod illa sensitiva christi remanet ubi deo placuit: tamen spiritus fuit unita deitati. Sed utrum remanserit cum corpore vel cum anima. solus deus novit utrumque tamen potest dici. Et quod dicitur quod tunc non fuisset unicus mortuus cum aliis hominibus eadem

ratione posset dici quod non est univoce mortuus. quia corpus eius non fuit putrefactibile z corpora aliorum hominum sunt corruptibilia: tamen non sequitur. sed univoce fuit mortuus propter separationem aie intellectivae. Ad tertium dico quod post separationem aie intellectivae non remanet sensitiva. nec prius tempore introducit in generatione hominis sensitiva quam intellectiva. Ad philosophum dico quod intellexit quod sensitiva est in corpore priusquam intellectiva natura: non tempore. quia simul introducuntur z expelluntur. Ad ultimum dico quod si per potentiam divinam remaneat sensitiva in corpore: illud compositum est vivum. sed nec esset anima rationale nec irrationale. nec contentum sub animali quod est genus. z tota ratio est. quia non est ens completum existens per se in genere sed est natum esse per se essentialiter alicuius existentis per se in genere. Et nullum tale est per se in genere sube vel animalis per se. Nec de illo predicatur aliquid generis per se: primo tamen vocando anima omne illud quod habet animam sensitivam. illud bene est anima: sed tunc anima dicitur equivoce de illo z de aliis animalibus.

Ad principale dico quod hominis est tantum unum esse totale: scilicet plura sunt esse propria.

Questio .xj.

Tres anima sensitiva z forma corporeitatis distinguuntur realiter: tamen in brutis quam in hominibus quod anima sensitiva adhaeret enti in actu putata materiae informatae per formam corporeitatis: z per omnes esse accidentis. Contra anima sensitiva z corporeitas habent distinctas operationes z alterius speciei. 6° sunt distincta principia. Ad quoniam dico quod sic quibus per rationem sit difficile probare: tamen ad hoc probandum arguo primo sic. Totum anima remanet eadem accidentia nu

mero que pri^o. 5° habent idem subiectū numero. Ma^o patet. qz accidens naturaliter non migrat de subiecto in subiectum. Nunc autē subiectum eoz non est materia prima: qz tunc materia prima recipe^ret immediate accidentia absoluta qd nō videtur verum: 6° remanet aliqua forma pcedens z non sensitua. ergo corporeitas. Assumptum p3 scilz qz eadem accidentia numero remanent in viuo et mortuo. qz saltem si sint alia accidentia sunt eiusdē speciei cū accidentibus aial^o viui. qz patet ex hoc qz tm assimilatur qz homo non pōt iudicare inter illa. Si ergo sint noua accidentia: quero a quo causantur non ab aere vel ab aliquo a^o elemento: nec a celo: qz tunc omnia accidentia oīum cadauerum eēt eiusdē speciei. qd est contra sensum: qz ex quo sunt agētia naturalia semper in passuis eiusdem ratiōis causant accidentia eiusdē ratiōis. materia autē est eiusdē ratiōis in omnibus cadaueribus. 7° zc. Nec cānt a forma substantiali nouiter in mortuo i^o producta. qz illa forma est eiusdē ratiōis in omnibus corporibus hoīum z animalū z sic de aliis. z per consequens non causaret accidentia diuersarum speciez in diuersis corporibus quod est manifeste falsum cū videamus vnū corpus eē album z aliud nigrum z sic deinceps.

Si dicatur qz est ppter diuersam dispositionem i^o passis. Contra. p te omnes ille dispositiones corrumpunt cū sint accidentia. ergo ppter variationem earum non erit variatio accidentiū in specie. Preterea semper stat ratiō: qz eadē causa naturalis non pduxit cōtrarios effectus ppter diuersitatem dispositionū. nam quous sol dissoluat glacies z cōstrinat lutū. hoc est ppter diuersas causas

ptiales concurrentes: pta terra vel aqz ergo illa forma nouiter introducta non causat accidentia contraria in corporibus

8° arguo d^o homine specialiter: quia si corporeitas hominis non differret ab anima sensitua. tunc corpus xpi in sepulchro nunqz fuisset pars eēntialis nature humane in xpo. nec fuisset idem corpus viuū z mortuū. Nec fuisset deitas vni^o ta illi corpori in sepulchro nisi per nouā assumptionē quod videt absurdum. Si militer tunc nō eēt eadem corpora sanctorum viua z mortua: z per consequens non eēt adoranda sicut corpora sanctorum: qz illa corpora nunqz habuerunt. 9° magis concordat cum fide ecclē ponere distinctionem inter illas formas qz vnitatem. Sed dubium est primo vtrū vegetatiua z sensitua i animali distinguuntur. Responsum est de subiecto immediato forme sensitue vtrum sit materia vel forma corporeitatis. Ad primum dicendū qz nulla est necessitas ponendi distinctionem inter eas. qz illa rō de diuersitate opationū non pcludit. qz idem pōt eē principium diuersarum opationū nō.

Ad 2^m dico qz sensitua immediate recipitur in forma corporeitatis vel in materia immediate. qz non videt aliqz ratio cōgens qn due forme extense perficiant eādē materiam immediate.

Ad principaledico qz illud qd aduenit enti cōpleto z specifico est accēs. s3 aia sensitua non aduenit tali enti z p pns nō sequitur.

Duodecima questio.

vtrum actus rectus z reflexus sint idem actus numero. qz sic quia aliter esset processus in infinitum in actibus reflexis: p3 manifeste

g°. Contra: In nobis non est idem in
tellectio z actus reflexus sed act⁹ rect⁹ est ob
iectu. z actus reflexus est intellectio. g°.

Hic primo opponā intellectuz qōnis
2° respōdebo ad qōnem. Circa pri^m
primo dico q non accipitur actus rect⁹
z reflexus pprie. q: illud dr pprie refle/
rum qd incipit ab eodem: z terminat in
idē. iō nullus act⁹ pprie dicit reflexus:
sed improprie. qz vocat actus rectus q^o
intelligo obiectum extra animam: z actus
reflexus quo intelligit ille act⁹ rectus.

Ad scōm dico q act⁹ rect⁹ z reflex⁹
non sunt vn⁹ act⁹. Qd pbo p^o sic. qcgd
cognoscit a potentia aliq actu alteri⁹ rō
nis ab obiecto pōt cognosci actu p^o simili
a potētia a^o eiusdē rōnis: sed vn⁹ ange/
lus cognoscit actū alteri⁹ angeli actu di
stincto ab actu cognito. g° pot angelus
cui⁹ act⁹ cognoscit ab a^o: cognoscere a
ctum ppriū cognitione p^o simili illi cogni
tioni. qz ali⁹ angls cognoscit: sed illa co/
gnitio distinguit spē ab obiecto. g°. Et il
la rō videt fortior oibus que fiunt p il
la pte. Itēz notitia intuitiva z abstra
ctiva differunt. certum est. sz notitia ab
stractiva pōt cognosci intuitive: sicut p^o
in p^o quolibet. g° zc. Itēz non est idē
actus voluntatis rectus z reflex⁹. g° nec
intellet⁹. Hīs p^o. qz non est id act⁹ amo
ris z odii. sed qūqz aliquis amat ipsum
odium suum: Sed contra. tunc pos/
sent infiniti actus siml⁹ eē. qz in illis ē. p
cessus in infinitum z posterior semper re
quirit priorem existere. qz notitia intui/
tiva naturaliter requirit existentiam ob
iecti. Dixeret tunc eēt aliquis act⁹
qui non posset intuitive naturaliter ap
prehendi ab intellectu. Ad primū con
cedo processum in infinitum in abstra

ctivis. sed non in intuitivis. Primum
patet quia quecūqz cognitio intuit⁹ z ab
stractiva potest cognosci abstractivē ip
sa non existēte. potest enim cessare illa vi
sio z tunc cognosci abstractivē. z illa ite/
rum potest cessare: z tunc cognosci alia
cognitione abstractiva. z sic in infinituz
sed ex hoc non sequitur aliqua multitu
do infinita actualis. Nec aliqua ma/
gna multitudo: immo nulla multitudo.
sequitur necessa^o ex hoc. Secundum pa
tet. quia in intuitivis semper posterior re
quirit priorem existere. Et ideo sicut p/
cessus in infinitum. vna visa maxima ml
titudo. pura mille visiones simul existe
rent quod non experimur. ideo in illo p
cessu est dare vltimam visionem que nō
potest videri. Nec de illa habemus ex
perientiam pro statu illo. Sed que sit il
la nescio. z per hoc patz ad 2^m z ad priū
cipale.

Questio xiii.

v Trū pfectioris obiecti sit pfecti
or actus. q non. qz tunc infiniti
obiecti eēt infinitus act⁹. z p p^o nis
quicūqz actus. respectu dei eēt infinitus
Cōtra. si nō tunc non eēt via ad pbā
dum vnū actū eē pfectiores a^o. Hic
pmitto vnam distinctōem. 2° ad qōnem
Circa primum dico q aliquid eē per
fectius alio dupliciter intelligitur. Vno
modo i distinctis specie. alio in illis que
sunt eiusdem specie. primo modo ange/
lus est pfectior homine z homo asino
secūdo mō vna albedo est pfectior a^o
z quelibet forma in qua sunt plures p
tes quantitatis molis vel virtutis qz in
alia forma eiusdem spēi sicut vna al
bedo dicitur pfectior alia: quia ba

bet plures partes albedinis eiusdē qua-
titatis z similiter vna charitas est per-
fectior alia. Circa secundū pono du-
as p̄clusiones. Prima est q̄ non est ne-
cessariū q̄ semp̄ p̄fectionis obiecti sit p̄-
fectior actus: z hoc siue obiectū sit com-
plexū siue incōplexum. Et hoc p̄bo. pri-
mo sic: principii est obiectū perfecti^o cō-
clusionone z respectu eiusdē principii pōt
esse actus errandi z dubitandi. quozuz
viriqz est imperfectior s̄m spēm actu
sciendi. ergo aliquis actus respectu per-
fectionis obiecti est ip̄fectior aliquo ac-
tu respectu imperfectioris obiecti. **De-**
terea accipio duo obiecta incōplexa. pu-
ta angelum z hoīem. tunc sic. p̄fectior ē
actus diligendi respectu cuiuscunqz q̄
actus odiendi: sed possum odire angeluz
z diligere hoīem. ergo r̄c. **De**terea
actus remissus est imperfectior q̄ act^o
intensus: saltē loquendo de perfectioni.
2° mō licet nō semp̄ sit ita. primo^o loquē-
do sed quādoqz minus intense aliquis
diligat meli^o z perfectius obiectū z hoc
de obiectis tam eiusdē speciei q̄ alteri^o
sicut minus intense aliquādo hō diligit
maiorē charitatē q̄ minorē z angelū q̄
hoīem. Quod patet quia q̄nqz min^o
intense cogitat de perfectiori obiecto q̄
de imperfectiori. ergo r̄c. **Secūda** cō-
clusio est. q̄ semper perfectionis obiecti
potest esse perfectior actus q̄ imperfec-
tionis. ita q̄ aliquis actus respectu per-
fectionis obiecti erit perfectior oī actu:
respectu ip̄fectionis obiecti. **Pro** q^o
sciendū q̄ respectu eiusdē obiecti taz cō-
plexi q̄ incōplexi possunt esse diversi ac-
tus. sicut respectu eiusdē p̄clusionis po-
test esse actus sciendi. dubitandi z er-
randi. Et similiter respectu eiusdem po-
test esse actus diligendi z odiendi q̄us

actus errandi sit imperfectior aliquo ac-
tu respectu imperfectioris obiecti: tamē
actus perfectissimus inter illos tres ac-
tus respectu vnius conclusionis est per-
fectior omni alio actu respectu imperfe-
ctioris conclusionis. Et eodē dīco de
obiectis incōplexis distinctis specie qz
actus perfectissim^o respectu perfectionis
obiecti est melior oī actu respectu imp-
fectionis obiecti: sicut perfectissimus ac-
tus qui elicitur circa angelū est perfec-
tior oī actu qui elicitur circa hoīem
hoc p̄bo. quia illi sunt alteri^o speciei
z perfectissimus actus respectu imper-
fectionis obiecti non est perfectior per-
fectissimo actu respectu perfectionis: si-
cut manifeste patet: ergo cum necessa-
rio vnus actus sit perfectior alio: er q^o
differunt specie. sequitur q̄ actus perfe-
ctissimus respectu obiecti perfectionis ē
perfectior actu p̄fectissimo respectu ob-
iecti imperfectioris. Quod autē isti act^o
differant specie probatur quia actus cō-
trarii respectu eiusdē obiecti differūt s̄ e-
cie: sicut actus errandi z sciendi: g^o mul-
tomagis actus perfectissimi obiectozuz
distinctozuz distingūtur specie. Si dicat
quod actus respectu cōplexozuz sunt al-
terius speciei nō autē incōplexozuz. Contra
non est maior rō de illis q̄ de illis. **De**-
terea tunc actus beatificus esset eiusdē
speciei cum actu naturali dilectionis:
qui ambo sunt respectu incōplexozuz. Si
militer visio creature s̄m illud posset eē
beatifica. quia si sit eiusdē speciei cum vi-
sione dei posset intendi quousqz veniret
ad: quale gradū cum visione beata. **Ad**
ar^m principale dīco q̄ talis modus ar-
guendi nō videt nisi quando contingit
complexe ordinare processum in infini-
tum hoc ē q̄ actū respectu p̄suppōit

Nécessario actus infinitos respectu infi-
 nitoy obiectorum habentium ordinem
 scdm perfectionem in maiore & minore sic
 aut no est i pposito sicut patet manifeste
 q potest deus intelligi vel diligi post vel
 ante quodcuq; obiectu creatum: & ideo
 quando diligitur necessario actus est
 finitus. Contra si actus respectus in
 finiti sit finitus & alius actus respectu a
 quod est obiectum creatum. similiter
 est infinitus cum actus respectu in-
 finiti excedit actum respectu a in du-
 pla proportione potest tunc deus face-
 re aliquod obiectu in duplo perfectius
 q; a & sit b. tunc actus perfectissim⁹ re-
 spectu b. fm predicta excellit perfectissi-
 mu respectu a in duplo & iterum faciat
 aliud obiectu excellens b. in duplo & sit
 c. tunc act⁹ perfectissimus respectu c ex-
 cellit actū perfectissimū respectu b. i du-
 plo. & per consequens cum per casum po-
 situm actus perfectissimus respectu b.
 est equalis actui qui est respectu infini-
 ti: sequitur necessario q actus perfectis-
 simus respectu c. sit perfectior. actu re-
 spectu infiniti in duplo. & ita actus re-
 spectu finiti excederet in perfectione ac-
 tum respectu infiniti. Ad illud mul-
 tipliciter potest responderi. vno modo non
 deo statū in speciebus distinctis scdm p-
 fectionem tunc casus postus non est pos-
 sibilis: & iō si act⁹ respectu infiniti excedit
 actū respectu a quod est indiui^m supre-
 me speciei in dupla perfectione non po-
 test de⁹ facere aliam i duplo perfecti^m
 & ita fm illam viā euacuatur ar^m Sz
 contra illud est illa difficultas de pro-
 cessu in infinitū intentionū per actus re-
 flectos quarum quelibet prior est imp-
 fectio: omni posteriori & hoc dico pro-

pter obiectum perfectius. quia act⁹ re-
 ctus habet albedinem pro obiecto. ille ac-
 tus est perfectior q; albedo ergo primus
 actus reflexus est perfectior q; rectus
 propter pfecti⁹ obiectū eadē ratione 2⁹
 actus reflexus est perfectior q; primus
 & sic de oibus: ergo potest esse pcellus i in
 finitū in obiectis distinctis specie. fm ma-
 iorem & minore perfectiōem. Ad illud
 potest dici q in talibus est processus i infi-
 nitum: & tamen nunq; pervenitur ad ali-
 quem actū eque perfectū sicut est actus
 respectu infiniti. & hoc est q; sunt alteri⁹
 rōnis. Nec vni natiū est equari alteri in
 perfectione. Si dicatur actus respec-
 tu infiniti excedit actū rectū in certa p-
 portione q̄ntitatis ponamus in vicissima
 tunc sic. primus actus reflexus excedit
 actū rectū in tanta pportione. & 2⁹ ex-
 dit pri^m in tanta. & 3⁹ fm in tāta. sed om-
 ne finitū per additiōem infinitoy eius de⁹
 q̄ntitatis transcenditur. ergo deuenietur
 ad aliquē actū reflexū qui erit perfecti-
 or illo actu respectu infiniti. Respō-
 deo & dico q; pprie loquēdo de propor-
 tione. nō est concedendū q; ille actus re-
 spectu infiniti excedit actū rectū in ali-
 qua proportione. quia hoc solū verū
 est vbi cōuenit ponere partē equalem &
 inēquale. per quaz cōpositiōem fit aliqd
 perfectius sicut est de duabus partibus
 aque & ignis & albedinis & consimilium
 In pposito autē est excessus vnus ac-
 tus ad aliū fm se totū & totaliter: ita q;
 qlibet pars vni⁹ excedit totū aliū. nō so-
 lum specie sed perfectione: sicut quelibz
 pars albedinis est perfectior tota nigre-
 dine. Similiter dico q; alia ppositio
 accepta omne finitū &c. habet veritatem
 in illis que sunt eiusdē rōnis: in quibus

Vnū verē additur precedenti: sicut pars aque et pars albedinis: albedini precedēti vbi conuenit ponere partē equalem: et aliā partē excedentē. Non autē h3 locum in illis in quibus pōt procedi in infinitū 2^m perfectōem per additōem nō aliquoz eiusdē quantitatis: sed aliquorum que fm se tota sunt inequalia. et tamen nunq̄ peruenitur ad aliquam magnā perfectōem: quia nō ad perfectiōnem minime subē: et sic est in proposito de actibus reflexis. Sed adhuc arguitur p^o vbi aliquid additur secū dum glosam tuā: quia si aliquis dolet d aliquo tristabili tanto plus dolet de maiori: puta plus dolet homo q̄ punietur per duos dies q̄ per vnū et sic deinceps. et per consequēs in infinitū per infinitūz tēpus dolebit: et tamen hic additur pars doloris alteri parti. Preterea habitus remissus reddit difficultatē voluntati et intensior maiorē: ergo aliquis reddit impotentē vel impos^m ad vincendum appetitū sensitīuū. Ad primū illozum dico q̄ possibile est q̄ aliquis tantū tristetur et non plus de pena finita extensīue q̄ alius homo vel idem alio tempore de pena infinita. Et si arguas q̄ si dolet hō tantū de hoc fm rectā rōez idē homo plus dolebit de maiori. Respō deo q̄ possibile est q̄ aliquis doleat fm rectā rōem tantū timore pene finite q̄/ tum alius homo vel idem homo. alio tempore timore pene infinite. Cuius rō est quia quelibet creatura est limitata et ideo pōt in tñ effectū et nō in maiorem. et ideo quando peruenit ad vlt^m in quod pōt: tunc nihil plus. Contra rcā rōdictat q̄ plus debet dolere de pena infinita q̄ finita. Dico q̄ nō: sed dictat q̄ plus de-

b et dolere si possit. Consimiliter pōt dici q̄ talis homo qui est in vltimo actu: ita intenso potest appetere visionem dei per paruum tempus: sicut p̄ infinitum tempus propter defectum virtutis sue. Si dicat pono q̄ deus causet dolorem de pena infinita: et desiderij de visione duratura in infinitū quia cuz ipse non sit limitatus potest causare dolores infinitum de illa infinita pena. Adic potest dici dupliciter. Primo q̄ quacuq̄ tali qualitate causata a deo potest deus facere intensiorem in infinitum. sed nunq̄ erit status ad infinitum. Aliū potest dici si sit status in augmentatione forme q̄ oportet dare aliquem actū: ita intensum respectu obiecti finiti sicut respectu obiecti infiniti. Ad secundum potest dici q̄ habitus non potest facere difficultatem voluntati. quia si sic hoc esset per actionem aliquam p̄ductiuam vel destructiuam quozum neutrum potest poni in proposito. sed voluntas communitur sponte sine omni coactione sequitur passiones. et hoc vocant sancti generare difficultatem voluntati. Si dicat q̄ tunc non plus esset culpabilis: voluntas sequens paruum passionem q̄ magnam. Respondeo. potest dici q̄ non magis culpabilis est propter difficultatem quam ingerit voluntati. sed est magis laudabilis. quia plura mala siue passiones tristabiles vult pati pro deo. et magis culpabilis quia pauciora vult patienter tollerare aduersa: vel quia plures et maiores delectationes fugit est magis laudabilis. Et magis vituperabilis. quia pauciores et paruas non fugit sed acquiescit. Aliter pōt dici q̄ habitus igerit voluntati diffi-

cultatem. Et concedo q̄ habitus potest esse ita intensus q̄ inclinaret voluntatē sufficienter ad actū conformē appetitui sensitivo. ita q̄ nullomodo potest i cōtrarium. Nisi forte sit status in augmento passionis. z tunc forte voluntas p̄t vincere sup̄mā passionē. z per p̄sequēs quā libet remissiorē. Et forte appetitus sensitivus nō est capax talis habitus: vel passionis ultra certū gradū quez voluntas p̄t vincere. Et sc̄m primā viā si habitus p̄t augeri tantū. q̄ necessitaret voluntatē oportz dicere q̄ in tali casu non peccaret: nō tñ careret libertate. qz respectu alioz. obiectoz posset peccare: z ita esset respectu istius obiecti si habitus vel passio illa remittatur. Ad aliud autē p̄cedens p̄t dici aliter q̄ aliquis actus respectu finiti p̄t esse perfectior illo actu qui est respectu infiniti.

Decimaquarta questio.

trum de morali

bus p̄t esse sc̄ia demonstratiua. q̄ non qz de illis q̄ subiacent voluntati nō p̄t esse sc̄ia demonstratiua moralia sunt hm̄i igit. Cōtra. moralia sunt sc̄ia. In ista questioe primū exponā vnū terminū questionis. 2° ponā vnā distinctōem. 3° ad questionem. Circa primū dico q̄ morale ali quādo accipit large: p̄ actibus hūanis qui subiacent voluntati absolute: z sic accipitur in decretis di. p. c. mo. z patet in glo. Aliter accipitur magis stricte pro actibus subiectis p̄tati voluntatis. 2^m naturale dictamen rōnis z 2^m alias circumstātiās. Circa sc̄m sciendū q̄ moralis doctrina habet plures partes: quarū vnā est positiua: alia est n̄ positiua. Scientia moralis positiua est illa q̄

ptinet leges humanas z dīnas que obligant ad p̄sequendū vel fugiendū illa: q̄ nec sunt bona nec sunt mala: nec quia sunt p̄hibita z imperata a maiori cui⁹ est leges dare. Sed sc̄ia moralis non positiua ē illa que sine omi p̄cepto superioris dirigit act⁹ humanos: sicut p̄cipia per se nota: vel nota per experientiam sic dirigunt sicut q̄ omne honestum est faciendū. z omne inhonestū est fugiendū: z hm̄i de quibus loquitur aristoteles in morali p̄bia. Circa tertiū dico q̄ moralis scientia positiua cuiusmodi est scientia iuristarū nō est demonstratiua quā sit a scientia demonstratiua vt in pluribus regulata. quia rationes iuristarū fundantur super leges hūanas positiuas que non accipiunt propositiones euidenter notas. Sed scientia moralis non positiua est demonstratiua. p̄bo: quia ois nō^a deducens p̄clusiones syllogistice: ex p̄ncipiis p̄ se notis vel p̄ experientia scientis est demonstratiua doctrina moralis z huiusmodi ergo maior est nota minor prabatur quia multa sūt p̄ncipia per se nota in morali p̄bia puta q̄ voluntas dz se conformare recte rationi q̄ omne malū est fugiendū: z huiusmodi. Similiter per experientiam sciuntur multa p̄ncipia sicut patet sequēti experientiam. Et ultra dico q̄ illa est certior multis aliis pro quanto quilibz potest habere maiorem experientiam de actibus suis q̄ de aliis. ex quo patet q̄ ista est scientia multū subtilis vtilis z euidens. Ad principale dico q̄ de illis que subiacent voluntati possunt formare propositiones vere z per se note que multas conclusiones possunt demonstrare.

Questio decimaquinta.

Trum actus appetit⁹ sensitivi
drant a passionibus q^z sit. qz
actus appetitus sensitivi ipan
tur a voluntate: s; passionibus nō impant
ergo. **C**ontra. pluralitas nō est ponēda si
ne necessitate: s; oīa possunt saluari sine
tali pluralitate: z diffictione actus z pas
sionū. ergo zc. **A**d questionē dico qⁱ
appetitu sensitivo passio z act⁹ nō drnt
q^z pbatur quia scdm pbm 2° ethicorū
in aīa nō sunt nisi po^a habitus z passio
sed passiones non sunt. nec potentia nec
habitus. g^o sunt actus. **I**tem ista ponū
tur passiones: gaudiū timor. dolor. spes
et amor: sed tales sūt actus. g^o zc. **I**te
pbūs vbi prius dicit sic. **D**ico aut passio
nes q^z admodū cupisceniam. timorem
iram. audaciam. inuidiā. gaudiū. amicitia
odum. desiderius. zelum. et iustia. et oīa
ista sunt actus appetitus. g^o zc. **I**tem
passiones sunt refrenade per habit⁹ vir
tuales. sed sufficit refrenare act⁹. g^o zc
Sed contra hoc arguitur multiplicif
Primo^o quia tūc q^zto aliquis esset ma
gis passionatus. tanto eliceret plures ac
tus virtutis: si passio sit actus virtutis.
Item hūus virtuosū sunt elicitiui actu
um. et nō sunt elicitiui passionū: sed ma
gis moderatiui. **I**tem virtutes sunt
circa passiones: sicut circa oba^a. z nō sūt
circa actus. g^o zc. **I**tem ppter pas
siones nec laudamur nec vitupamur: s;
ppter actus laudamur. g^o zc. **I**tem ea
de virtus est circa passiones trias: si
cut fortitudo ē circa tūo res et audacias
sed eadem virtus nō habet simul actus
contrarios. g^o zc. **I**tem virtus habet se
dare passiones z nō extingueret et habet
excitare actus. quia causat ergo. **I**dem
patet de fame et siti. **I**tem tunc passioēs
possent poni in voluntate sicut actus bo

ni et mali ponūt in voluntate quod est
contra omnes. quia ab oībns ponūt
solum in appetitu sensitivo. **I**tem phi
losophus dicit. x^o ethicorum q^z delecta
tio est perfectio opationis g^o nō est opa
tio: sed certum est q^z est passio igitur.

Ad pz^m istorum dico q^z dupliciter ac
cipitur passionatus. vno^o lar^{ge} pro ha
bente passiones quascūqz. **A**lio^o stricte
p^r habente passiones in clinantes contra
rectam rationē **N**eur^o magis passio/
natus est magis virtuosus. quia quādo
qz virtuosus habet pauciores actus. qz
mitigat quādoqz actus appetitus sensiti
ui. **A**lter potest dici q^z magis passio/
natus quando opz. vbi opz: et scdm ali
as circōstancias est magis virtuosus. qz
talis passionatus plures actus virtuo
sos elicit. ex quibus generatur virtus: s;
magis passionatus quādo nō opz zc. nō
est magis virtuosus. ppter hoc quia ta
lis plures actus viciosos elicit **A**d ali
ud dico q^z habitus virtuosū sunt causati
actuum. et similiter moderatiui actuum
in ordinatorum. **A**d aliud dico q^z vir
tutes ptis sensitivae non sunt circa passio
nes sicut circa oba^a sed sunt elicitiue et
causativae actuum qui sunt passiones.
Oba^a autem habituum sunt illa q^z sunt
oba^a actuum elicitorū ab habitu. et gñā
tiorum habit⁹. vt si actu appeto come
dere: tunc obm^o istius actus et habitus
generati ex illo actu est ipsa comestio.
Ad aliud d^o q^z ppter passioēs mode
ratas vel in moderatas laudamur vel
vituperamur quando sunt in potestate
nostra vnde tales actus siue passioēs nō
defiant sibi laudem vel vituperius. ita q^z
conueniat eis inrincece s; solum quada
denominatione ex trinacea per coformū
tatem ad vocitionem visiofāz v^l virtuo

fam. sed talis passio est laudabilis qñ
 elicitur fm debitas circumstantias. Et vi
 tuperabilis: quando elicit fm circumstan
 tias indebitas. Ad aliud dico q non
 est virtus sensitiva vna numero que in
 clinat ad actus circa timores z audati/
 as. sed vna inclinad ad timores z alia ad
 audacias. Ad aliud dico q virtutis e
 exercitare z care passiones virtuosas z
 refrenare viciosas reducendo ad me^mde
 bitay circumstantiay. Ad aliud pate
 bit post. Ad aliud dico q fames z si
 tis sunt actus appetitus sensitivi: qz snt
 desideria virtualiū. Ad vltimū dico q
 phi. nō vocat opatōem. actū appetitus
 sensitivi: sed cognitōez sensitivā. vel opa
 tōem vegetatiue. vel aliā opatōem que
 pōt eē sine sensu. Ad principale dico q
 tam passiones laudabiles qz vituperabi
 les ipant a volūtate virtuosay viciofa

z eius actus. ergo nihil aliud a volūtate
 est sufficiens subiectū z pri^m talis habit⁹
 Deterera quilibet actus ad quē incliat
 quicūqz hitus in appetitu sensitivo pōt
 eē mal⁹ ppter mala intentōem volūta/
 tis. sicut patet de se z p pñs ad eliciendū
 actū laudabilē zcurrit volūtas: g^o nihil
 aliud a volūtate e sufficiens pri^m tal
 actus. 2^m pbo quia quilibet p frequentiaz
 actū i appetitu sensitivo erpitur se ma
 gis inclinātū ad pñs actus qz ante: g^o
 oportet q aliquid sit in illo appetitu qd
 prius nō erat vel saltez extra volūtate
 oportet aligd ponere. Itē qñ p^o aligd
 est exercitatus in actibus virtuosis si po
 stea caret vlu rōis z fiat furiosus vel
 stultus: manifeste pz q talis inclinatur
 ad pñs actus quos prius exercebat
 s; hoc nō pōt eē sic hitū derelicto extra
 volūtate vel sine oī alia re derelicta p^o
 actus laudabiles. Sed tūc est dubiū qd
 est illud quod remanet post act⁹. Rⁿ
 q nō sufficiēter pōt pbari q sit aliquid
 exis in appetitu sensitivo: saltē quantuz
 ad multos actus virtuosos. qz pōt ponē
 sufficienter q sit aliqua qualitas vel qñ
 tates corporales inclinātes ad actus ta
 les. Ad pbo qz illud q pōt induci sine oī
 actu appetit⁹ sensitivi: nō est necessario
 ponendū subiectiue in appetitu sensitivo
 sed omē quod possum⁹ experiri in no/
 bis pōt eē in nob sine oī actu appetit⁹ se
 sitivi. ergo zc. maior est manifesta mior
 pbatur. qz oīs talis inclinatio pōt induci
 per artē medicine z p alias vias. Nam
 medici per artē medicie diminiūt zcupi
 scentiā z sic disponūt ad actus castos.
 Datet etiā q tales inclinatioes auferū
 tur z generantur p trāsmutatōem cor/
 poralē: puta per generatōem vel corru
 ptōem caloris vel frigois sine omī actu
 appetit⁹ sensitivi ergo zc. Deterera p^o

Decimasexta questio.

Trum in alio a voluntate sit
 habitus virtuosus. q nō: qz
 sola volūtas est subiectum
 virtutis. ergo nō est in aliquo alio. Nis
 pz. qz solī volūtati aliqd demeritū ipu/
 tatur. Corra in appetitu sensitivo snt
 actus virtuosif ergo z habitus virtuosif.
 Ad istā qōem dico q hitus virtuosus
 duplicif accipit. Vnomō p aliquo ha
 bitū qui mediāte zgnictōe. z po^o cui⁹ est
 habit⁹ sufficit ad eliciendū actū laudabi
 lem. qui nullomō est elicitū⁹ actus viru
 perabilis. Alio mō dicitur habitus vir
 tuosus magis large p oī habitū siue q^o
 cūqz nato carī ex actibus laudabilibus
 Dico^o nō est in aliquo alio a volūtate
 sed secūdo est in aliquo alio a volūtate
 subiectiue. D^m pbo qz ad eliciendū ac
 tū laudabilē temp volūtas requiritur

magnā exercitiū actū appetit⁹ sensiti-
 ui si corpus transmutatur per infirmi-
 tatem. vel comestione vel potationem:
 ita fortes passiones insurgūt & actus in
 appetitu sensitiuo: sicut si nunq̄ habuif-
 ser aliquos act⁹ laudabiles. Et h^o ē fre-
 quēter quia per comestione calor aug-
 mentatur. & frigus diminuitur: ex quo
 cātur talis actus appetit⁹ sensitiui. Qd
 nō esset verū si tales habitus inclinātes
 ad actus virtuosos ponerētur in appeti-
 tu sensitiuo. qz tūc illi habitus mitiga-
 rent tales passiones. & ideo dico q̄ ex ac-
 tibus appetitus sensitiui nullus habit⁹
 imediate gñatur subiectiue exis in ap-
 petitu sensitiuo. Quis mlti habitus ime-
 diate gñentur ex actibus apprehensiuis
 Nec post multos actus appetitiuos ex-
 peritur quis se magis inclinātū ad con-
 similes actus imediate p̄ habitus. s; so-
 lum mediate. Puta qñ appetit comedere
 vel bibere: tūc post comestione alicuius
 calidi experit se magis inclinātū ad
 actus concupiscentie q̄ ante actū appe-
 tendi. Sed dubiū est quid est illud quod
 manet tē p⁹ tales act⁹ appetitiuos. Rē
 spōdeo fm̄ pbm̄ qñqz passiones sunt su-
 phabūdātes & tūc ad eliciendos act⁹ vir-
 tuosos oportet aliquā qualitātē in hoie
 destruere que ad opōitos actus incliat:
 & illa qualitas frequēter est calor. Erē
 plum intēperatus & incontīnēs in qui-
 bus passiones p̄cupiscentie abūdant p̄
 maceratōem carnis. & subtractōem vic-
 tualiu remittit illā qualitātē inclinatiuā
 ad passiones p̄cupiscentie. Et forte eo ipso
 q̄ tale principiu inclinatiuū remittitur et
 destruit. generatur simul cū hoc alia ali-
 tas corporalis inclinās ad actus tēpe-
 ratos: vtrū aut ita sit. vel non. & qualis
 debeat esse illa qualitas pertinet princī

paliter ad medicos. qui plures experie-
 tias de mutatiōe corporū humanorū de-
 bent habere. Si autē sint passiones defi-
 cientēs tūc prius gñatur aliquid inclina-
 tiuū ad tales passiones. siue aliqua qua-
 litas p̄cedens corrūpitur: siue nō quia
 forte semp aliqua qualitas corporalis
 corrūpitur: sed actus appetitus sensitiui
 non sunt imediate generati talis quali-
 tatis inclinantis ad actus consimiles: sed
 solum mediate. Sed aliis act⁹ posterio-
 res actibus appetitiuis generāt immedī-
 ate tales qualitates inclinantes ad
 passiones. Exemplum aliquis fri-
 gidus nō habens actum caliditatis nisi
 remissum p̄pter frigiditātē appetit co-
 medere cibaria calida que causant ali-
 quas qualitates corporales: que incli-
 nant ad consimiles actus appetitus sen-
 sitiui quos prius habuit: tunc ille quali-
 tates corporales nō causant imediate
 ab actibus appetēti cibum. sed ab illis
 cibariis. Illud totū habet maxime ve-
 ritatē in virtute tēperantie. & in actibus
 eius. quia eius actus suscitātur & impe-
 diuntur per trāsmutatōem corporalem.
 puta per comestione vel abstinentiam.
 Vtrū autē p̄s̄ sit d̄ aliis: & quō ita ē nō
 mō est dicēdū p̄pter p̄xiritatē. Credo tñ
 q̄ eodē mō est in aliis virtutibus. Nec
 video aliquā necessitatē ponēdi quēcū-
 qz habitū imediate generatū ex actibus
 appetit⁹ & inclinantē ad p̄similes actus.

Ad ar^m p̄cipale p̄z ex dictis q̄ act⁹
 est in appetitu sensitiuo. nō tñ habit⁹ qz
 nō ois actus est generatiuus habitus.

Questio. xlii.

Truz passiones sint in volūta-
 te. q̄ sic qz act⁹ s̄ i volūtate. &
 passioēs sūt act⁹ sic dictus est pri⁹: ergo

Contra. passiones solum sunt in appetitu sensitivo: ergo non in voluntate. Sic primo expono unū terminū a/ktionis. 2° ad questionē. Circa primū dico q̄ per passionē intelligo oēm for/ mā erētem in potētia appetitiua natā regulari rōne recta ad hoc q̄ sit recta que requirit actualē cognōdem ad suū esse existētie: vel aliter. Passio est aliq̄ forma distincta a cognōtōe erētis subiectiue in potentia appetitiua requirēns cognōtōnem actualē ad suū esse existētie p̄ p^m excluditur cognōtō actualis. quia 1^a nō est passio per 2^m oēs habitus intellectuales et opationes vegetatiue per tertium habitus in voluntate: quia p̄sunt eē si/ ne actuali cognōtione sicut patet in dormiēte. Ex isto sequitur q̄ tam act^o appetitus sensitivi q̄ actus voluntatis: q̄ etiā delectatio et tristitia que sunt in voluntate sunt passiones quia omnia talia sunt forme distincte a cognōtione: et sunt subiectiue in potētis appetitiuis. et sūt regulabiles recta ratōe mediate vel immediate. Et requirunt actualē cognōtōnem: ad eorū existētiā. Circa 2^m dico primo q̄ passiones sunt in voluntate. q̄ amor et spes timor et gaudium q̄ cōiiter ponuntur passiones. sunt in voluntate. Similiter delectatio et tristitia que etiā ponuntur passiones sunt in voluntate. Secūdo dico q̄ quedā passiones voluntatis distinguuntur ab actibus et quedam nō. Amor autē et spes nō distinguuntur ab actibus. quod p̄ p̄ inseparabilitatē illorum ab actibus: sed sunt actus immediate elicti a voluntate et ab habitibus voluntatis. Sed delectatio et tristitia distinguuntur ab actibus. q̄ patet ex hoc q̄ act^o voluntatis p̄nt remanere sine delectatōe et tristitia sicut p̄ de demone qui in/

tentissime diligit se. et tñ in hoc nullomō delectatur. Similiter angelus bon^o h̄z nolle resp̄ci alicuius quod euenit: sicut nollet hōiem peccare ad cuius custodia deputatur. Et cum peccat mortalit̄ ex hoc nullomō tristatur: quia sicut in dānato nulla est delectatio: ita in beato: nulla est tristitia. Sed delectatio et tristitia non possunt esse sine actibus naturaliter. quia ab illis causantur et conseruatur. ergo ille forme sunt passiones et nō actus. Sed contra predicta: quia secundum ph̄m p̄pter passiones nec laudamur nec vituperamur. sed per oēm formam erētem in voluntate laudamur vel vituperamur. ergo. Rñdeo q̄ ph̄i intelligit de passionibus sensitivis. que nō sunt in ptate nostra: cuiusmōdi sunt act^o appetitus sensitivi subiectiui. puta time re: irasci: quibus statim homo capitur in potestate sua sicut est etiā dolere. gaudere. que conueniūt pueris et factis: q̄ nō habent vsuz rōnis. ideo p̄pter talia nec laudatur nec vituperantur. Tales autem actus subiectiui simpliciter nō sunt in voluntate. quia oēs actus qui sunt in voluntate sunt in ptate voluntatis. Ad ar^m principale nego assumptū. q̄ passiones aliquę sunt in voluntate.

Questio xvii

Trum vlt̄ sit tanta d^o ac vnus q̄ta habitus et e conuerso q̄ nō. q̄ actus intēpan^o sunt distincti. intēpan^o que est habitus. ē vna ergo et. Contra. habitus generatur ex actibus. ergo ex distinctis actibus generatur distincti habitus. Sic premitto vnā distinctōem. secundo ad questionē. Circa primū dico q̄ habitus

dupliciter accipit large et stricte. large acci-
 pitur pro omni qualitate generata post ac-
 tus. que tamen potest generari sine actu. et
 talis habitus est subiectus in corpore:
 et non in anima. quia post quoscumque actus ap-
 petitus sensitiui generatur quedam quali-
 tates corporales non immediate ab illis ac-
 tibus. sed mediatis aliis actibus po-
 sterioribus. que tamen qualitates generari
 possunt sine actibus appetitus sensitiui
 sicut aliquis carens inclinatione suffici-
 enti ad comedendum per loco et tempore. per
 actus comedendi cibum datur per alterati-
 onem et actionem alimenti. aliqua qualitas
 in corpore inclinans ad actum appetendi
 cibum et comedendum cibum. et illa qualitas
 non causatur ab actu comedendi: sed ab
 actione alimenti immediate. Et illa quali-
 tas nata est causare esurientiam. que quando
 expedit potest causari mediatis aliis cau-
 sis. puta a ceto. herba et huiusmodi. Alii
 accipiunt stricte per habitum immediate gene-
 rato ex actu. qui habitus aliter genera-
 ri non potest. Habitus primo accepti
 sunt in corpore. etiam in parte apprehen-
 sua. Secundo modo sunt in voluntate.

Circa finem dico quod quod non est de habitu
 primo accipiendo sed secundo. Quantum
 ad istum intellectum dico quod tanta est distin-
 ctio actuum quanta habituum. et e converso quod
 primo tum quod distincti habitus specie ar-
 guunt distinctos actus specie. quod non
 esset nisi esset equalis distinctio inter illos
 tum quia e converso distincti actus spe-
 cie causant distinctos habitus specie. quod
 patet ex hoc quod habitus generatus ex
 istis actibus non inclinatur immediate nisi ad
 similes actus et non ad alios actus. Et ali-
 us habitus generatus ex aliis actibus in-
 clinatur ad alios actus. ergo etc. Preterea
 ratione eiusdem rationis patet in effectibus eiusdem rationis

sed habitus generati ex actibus frequentari
 non possunt esse eiusdem speciei. per de ha-
 bitu respectu compleri et incompleri: respec-
 tu principii et conclusionis. ergo nec ac-
 tus patet esse eiusdem speciei. Preterea a-
 liquis potest scire principium et errare: circa
 conclusionem: sed non potest scire et ignorare prin-
 cipium. Ergo habitus principii et
 conclusionis non solum distinguuntur nu-
 mero sed specie: et actus similiter. Si di-
 cat quod causa diuersa specie patet in effectum eiusdem
 speciei. et per primum actus distinguuntur spe-
 cie: non tamen habitus. Contra. sicut actus sunt
 cause habituum: ita habitus sunt causa effectuum
 tuorum. et per primum nunquam erit via ad probandum
 distinctiorem specificam inter habitus et ac-
 tus. Preterea nisi obiectorum distinctiorum
 specie essent habitus et actus distincti spe-
 cie: non posset probari distinctio specifica:
 inter quoscumque habitus vel actus. quia
 habitus et actus obiectorum eiusdem speciei
 sunt eiusdem speciei. Et si habitus obiec-
 torum diuersa speciei sunt eiusdem speciei:
 omnes habitus erunt eiusdem speciei. Pre-
 terea si sic tunc habitus respectu unius
 obiecti posset inclinare ad actum respec-
 tu alterius obiecti alterius rationis: quia
 si cause sint eiusdem rationis patet in effectibus
 eiusdem rationis: et per primum non plus esset co-
 gnitio similitudo unius obiecti quam alterius
 Preterea cognitio musce et albedinis
 differunt specie: ergo omnes. quoniam eadem est ratio
 de istis et de omnibus. Preterea respec-
 tu eiusdem obiecti numero. patet esse cog-
 nitiones alterius speciei. per de cognitione
 intuitiva et abstractiva. ergo multo ma-
 gis respectu obiectorum distinctorum specie.
 Ideo dico quod semper tanta est distinctio
 actuum: quanta habituum et e converso. Et ideo
 si diuersorum obiectorum specie sint di-
 stincti actus specie: erunt diuersi habitus

specie. Et si habitus aliquorum obiecto-
rum sint eiusdem speciei et actus erunt eius-
dem speciei: et ideo respectu eiusdem prin-
cipii tam actus quam habitus in diversis intel-
lectibus sunt eiusdem speciei. Sed con-
tra illam rationem de scientia et errore:
quia dilectio unius hominis stat cum odio
alterius: et non respectu eiusdem. et tamen
ille dilectiones non sunt alterius rationis.

¶ Rñdeo licet dilectio mei non stat cum
odio mei. tamen dilectio consimilis dile-
ctioni mei: puta dilectio alterius hominis
stat cum illo odio. In proposito autem cum
errore unius conclusionis non stat sci-
entia eiusdem nec aliqua noticia eiusdem
rationis. Si dicat quoniam aliqua sunt eius-
dem speciei quicquid stat vel repugnat
vni et alteri. Sed dilectiones duorum ho-
minum sunt eiusdem speciei per te. ergo. ¶ Rñ
deo. verum est quicquid vni repugnat: con-
simile repugnat alteri. Id non idem modo sic
est in proposito. Ad principale dico. quod
sic actus temperatus sunt specificiter distincti.
ita et habitus: sicut postea patebit.

Questio decimanona

¶ Trum hec propositio plata a
sacerdote in missa. hoc est cor-
pus meum. sit vera de virtute
sermonis. quod non quod quero quod demonstra-
tur per hoc nomen hoc: aut corpus christi
et tunc est falsa: quod quoniam profertur hoc pro-
nomen: non est corpus christi in eucharistia. §
si tunc demonstratur corpus christi illa pro-
positio est falsa. Aut demonstrat aliud
a corpore christi: et tunc adhuc est falsa. quod
nihil aliud a corpore christi est corpus christi.

¶ Contra nulla falsitas est in quocun-
que sacramento ergo etc. Ad illam que-
stionem dico primo quod hoc nomen demo-
stratum non est significativum nisi ex inten-

tionem preferentis et ideo ex hoc quod preferens vo-
caliter nomen demonstrativum intendit
diversimode demonstrare unum vel aliud
aliter et aliter. est iudicandum de veritate
te propositis in qua ponitur tale nomen non
significat aliquid per se ex primaria institu-
tione: sicut cathegoreuma. puta homo:
vel asinus? nec significat cum alio sic sicut ma-
¶ Duta coniunctiones et adverbium. Secundo
quod omni propositi vocali correspondet aliqua pro-
positio mentalis. His suppositis dico tunc
ad quodammodo quod ista propositio plata a sacerdote
vera est. quod sacerdos debito preferens de-
bet intendere demonstrare corpus christi per pro-
nomen plateam hoc. Sed in sacerdos unum
propositum mentale format in illo. §. ¶ Item
propositum primum in quo profertur hoc nomen
et a. sit in fine prolationis istius propositi:
hoc est corpus meum: quod si ante fine pro-
lationis huius propositi: puta in me-
lationis vel in principio vel in debito
formare propositum mentale: in qua predi-
catur si non supponens per corpus christi de pro-
mine demonstrare idem corpus debet for-
mare tale propositum mentale hoc corpus
quod erit statim sub istis speciebus si ista
propositio debite profertur: est corpus et
ita propositum mentalis. de futuro formata per
illo vel primum tempore quo profertur nomen
est simpliciter vera: sed in fine istius pro-
lationis debet formare istam propositum: si de-
bitum modo predicat hoc corpus christi sub istis
speciebus. est corpus meum. ita quod prima pro-
positio sit de futuro: et 2^a de presenti. Sed hic
sunt aliqua dubia. Primum quod videtur quod
nomen sit vox significativa ad placitum
ex sui primaria institutione. quod quilibet
vox aut est cathegoreica et tunc significat
aliquid per se. Aut sincathegoreica
et tunc significat cum alio ex sui primaria
institutione. Secundum dubium est quod vide

tur q̄ si hoc in propositione prolata sp̄ demonstrat idē. s. in prin° me°. ⁊ fine ergo semp̄ correspondet eadē p̄positio mentalis. ⁊ per p̄s si vna sit de presenti. ⁊ alia erit de presenti. Tertiu est qz si illa p̄positio est vera: aut in principio: aut i fine. Et neutro° videt qz nec i pri° n° in fine est p̄positio: ergo nō est vera. Ad primū illoz respondeo qz p̄nomen demonstratiuū primo instituitur ad aliquid significandū determinate ex institutione instituentis. s; ex primaria institutione instituitur: vt quilibet hō possit vti eo loco nois p̄rii cuiuscūqz rei. Et ideo dico qz ex primaria institutioe est vox cathegorematica nō quia ex primaria institutioe aliquid determinatū significet sed quia ex primaria institutioe habet qz gli bet pōt illud proferre ad significandum aliquid determinate quod etiā significat a° noie p̄rii sicut hoc nomen corpus xpi est p̄rii illi nature xpi. sed hoc p̄nomen significat eandē naturā ex intentione p̄ferentis. Ad 2^m dubiū dico qz semp̄ idē demonstratur in prin° p̄pōis ⁊ in fine. sed in prin° formatur p̄pō de futuro ⁊ in fine de presenti. ⁊ hoc quia res aliter se habent in principio ⁊ in fine. quia in principio prolationis non ē corpus xpi sub illis speciebus. sed erit in fine. Et ideo in principio correspondet sibi p̄positio de futuro ⁊ in fine de presenti. Ad 3^m dico qz p̄positio mentalis est vera in principio ⁊ in fine. Nō eadem: sed diuersa. Et causa est quia p̄positio mentalis est tota simul ⁊ potest tota formari in o. vel in paruo tempore. Et quia permanet in principio ⁊ in fine: ideo est vera in principio ⁊ in fine: s; p̄positio vocalis nō est tota simul sed successiue: ideo est vera in fine: ⁊ non in pri

ncipio. quia homines sic videntur propositione vocali. Et hoc denotatur per talem p̄pōem eē verā ex quo nō pōt tota esse simul. ideo dicitur vera in fine. quia audiens eā sic cōcepit esse in re sicut per illam p̄pōem denotatur. Si quis quere nō est vera in principio sicut in fine. R̄ ideo qz in principio nō est certū alicui audienti qz talis p̄pō dicit hoc aut hoc cum audiens nō percipit aliquā p̄pōstrōem. Similiter qñ dicit qz hoc est corpus. adhuc nescit vtrū p̄ferens velit dicere asini vel hōis. quia audiens nunq̄ percipit sic esse in re sicut per p̄pōez denotatur nisi in fine. Nō p̄pō vocalis nō ē vera in prin°. sed solū in fine: iō non sequitur in fine nō est p̄pō: ergo in fine nō est vera. quia sufficit ad eius veritatē qz fuerit p̄positio. Sed talis p̄na est bona de p̄positione metali. quia illa est tota simul.

Ad ar^m principale dico qz p̄ferens sacerdos talem p̄pōem semp̄ taz in principio q̄ in fine demonstrat corpus xpi: sed in prin° p̄pō vocalis non est vera nō falsa p̄pter causam dictā: n̄ p̄pō metalis vera est tam in prin° q̄ in fine. sed alia ⁊ alia. qz in prin° p̄pō de futuro i fine de p̄nti ⁊ sic fiuntur 2^m quodlibetum. Explicet 2^m quodlibetum.

Prima questio tertii quodlibeti.

trum supposito

qz deus intelligat ⁊ sit eā efficiēs omniū mediata pos sit ex hoc demonstrari qz sit infinite x̄tatis inten°. qz nō qz oia sūt finita. g° ex efficiētia oiz ⁊ intentōe oim nō pōt p̄bari ifinitas dei. Cōtra ifinitorum nec est efficiētia nec cognitio. nisi finita. qz aliter esset maior p̄fectio i effectib° q̄ i cā s; tā effectib° q̄ cognoscibi

lia sunt infinita. g°. Ad quod dico p°
qz supposito qz ds sit efficiens oium: non
pot ex hoc sufficienter pbari: qz ds sit in
finit° in vigore: qz ex finito effectu vel
ex finitis effectibz sit pducibilibus: non
pot pbari infinitas cae. sed qlibet effect°
pducibilis a deo est finit°. Similr om/
nes effect° simul pducibiles a deo sunt
finiti. g° p efficiencia illoz non pot pba-
ri infinitas dei. Secdo dico qz ex intel-
lectione oium pfusa non pot demonstrari
qz ds sit virtutis infinite: qz nos hemus
nunc de facto cognitioem infinitoꝝ gene-
ralem ⁊ pfusam q tu necessario e finita.

Tertio dico qz ex distincta cognitioe
oium qua cognitioe sufficienter discernun-
tur oia possi° non pot demonstrari qz ds
sit infinite virtutis: qz no pot demfari
qz p cognitionem finita pot deus distin-
cte oia cognoscere. Quarto dico qz
ex hoc qz ds est finis omnium non pot
demfari eius infinitas. Tum qz non po-
test demfari qz sit finis oium. tuz qz hoc
supposito non pot ex hoc demfari ei° in
finitas. Quinto dico qz ex eius emi-
nentia non pot demfari eius infinitas. tu
qz non pot demfari qz est eminentissimu
inter oia. Tu qz hoc supposito non pot
ex hoc demfari ei° infinitas. qz pot esse
eminetissimum: ita q nihil sit meli° eo ⁊
cu hoc sit finitum. Sed i illa p° i pri-
mu. qz. viii. phis. arguit Aristo. sc pri-
mu mouens mouet infinito tpe. g° est infini-
te virtutis. Ans est vez. nra pbatuz: qz si
mouet tpe infinito. g° pot pducere suc-
cessiue infinita. qz quolibet motu pot ali-
qd pducere: sed posse pducere infinita e
hiz potentia infinitam. Confirmatur
qz si pot successiue pducere infinita: tuc
infinit effect° pducibiles continentur i ei°
virtute. qz tale agens non pot recipere ab

a° virtute agendi. Preterea illud qz
primu e ex se ⁊ pot pducere infinita sit
est infinitu. ds est hmoi. ergo ⁊c. Pre-
terea vbi pluralitas arguit maiore perfectioez
qz vnitas: ibi infinitas arguit infinitam
perfectioem. sz posse pducere duo vel tria
arguit perfectioem maiore qz posse efficere
vnu tm: g° posse efficere infinita: arguit
infinitam perfectioem sed ds est hmoi. g°.

Preterea. viii. phisico. pbat phus qz
primu mouens est sine magnitudine: qz si
eet virt° in magnitudine moueret in in-
stanti i° ro non valeret nisi eet infinitus i
vigore. Preterea. ix. phis. ⁊. viii. me-
tha. ponit comentator duplicem motor
celi sepatum ⁊ iunctuz. Alr. n. si motor
prim° mouerz celu ime mouerz in instā-
ti qd dictu nihil v3 nisi primus motor sit
infinit° in vigore. Contra 3m vbi plu-
ralitas numeral requirit maiorez pfecti-
one qz vnitas: ibi infinitas requirit infi-
nita pfectioem. sz intellectio distincta du-
oz est maioris perfectiois qz vnus tm. er-
go intellectio distincta infinitoꝝ est infi-
te perfectiois. Contra qrtum. qz volu-
tas pot velle maius bonu quocunqz bo-
no finito. qz intellect° pot intelligere ma-
ius bonuz. Similr voluntas inclinatur
ad appetendu infinitu bonum. sz si finis
vltimus non eet infinitu bonu: voluntas
non posset appetere bonu infinitu. Pre-
terea impossibile e qz sit maius bonu fi-
ne vltimo. g° si finis vltimus sit bonum
finitu impossibile est donu finitum ef-
se. Contra quintu. qz enti non repug-
t infinitas. g° primum non est perfectum
nisi sit infinitu. qz si est finitum pot ab a°
excelli. Similr qdlibet possibile est po-
nendum cui° non appet incoppossibilitas
sed hoc non apparet. g°. Ad primum
nego nram: qz fm intioe philosophi

antecedens est verum & p̄ss falsus. quia ipse non ponit primū motorem infinitus in vigore. sed solum p̄bat infinitatem p̄ durationem sine fatigatione & diminutione virtutis mouentis. Ad p̄batio/nem concedo q̄ potest p̄ducere successiue infinita: & vult. sed vitra dico q̄ habere potentiam ad p̄ducendū infinita successiue non est habere potentiam infinitam: quia sic sol. Et sim̄r angelus esset infinitus. q̄ vterq̄z habet potentiaz p̄ducendi infinita: sed h̄c potentiam p̄ducendi infinita simul est habere potentiam infinitam: sed talem non habet deus. q̄ hoc includit contradictionem.

Ad aliud p̄cedo q̄ deus p̄tinet virtutaliter & simul infinitos effectus successiue p̄ducibiles. q̄ hoc non est aliud q̄ posse p̄ducere infinita successiue. sed sic continere non est infinite virtutis. Sic enim vnus parvus ignis continet virtutaliter infinitos effectus. Ad aliud dico q̄ illa affirmatiua ē falsa. illud q̄ q̄ tam est ex se r̄c. p̄pter falsam implicatiōnem. s. q̄ aliquis posset p̄ducere infinita simul: q̄ implicat contradictionem: quia bene sequitur: deus posset p̄ducere infinita q̄ruz est ex se. ergo deus potest producere infinita. quia li ex se. non est diminuens nec distrahens. Et sequitur deus potest p̄ducere infinita. ergo infinita possunt p̄duci a deo q̄ includit contradictionem. Et ideo dico q̄ deus nec ex se nec aliunde potest p̄ducere infinita.

Si dicat q̄ hoc repugnat deo ex se. Dico q̄ sic. tamen cum hoc stat q̄ si essent infinita simul p̄ducibilia: deus posset illa simul producere. sed antecedens includit contradictionem. ideo nihil potest ex illo antecedente demonstratiue probari sed solum inferri sicut ex impossibili q̄b.

libet. Ad aliud dico q̄ illa p̄positio generalis vbi pluralitas r̄c est vera in illis que sunt eiusdem rationis: sed non est vera quo ad primam partem: nec quo ad secundam: in illis que sunt alterius rationis. Exemplum si vnus potest tantum portare vnum lapidem: & alius potest si mul portare quattuor eiusdem ponderis v̄l maioris: ille secundus ēet perfectior q̄ primus. Et si aliquis homo posset simul portare infinitos lapides. ille ēet infinite virtutis h̄c portantes lapides sunt eiusdem rationis & speciei. sed non sequitur vnus homo potest vna vice tantum portare vnum lapidem: & equus potest siml portare sex eiusdem vel maioris ponderis. ergo equus est perfectior homine. Nec sequitur: homo stans sine casu suo potest tantum portare duos lapides arbor stans sine casu suo: potest simul portare decem. ergo arbor est perfectior homine. & causa est: quia h̄c portantia sūt alterius rationis. Si dicat: si alinus v̄l equus posset simul portare infinitos lapides: ēet infinite perfectionis. ergo illa p̄positio tenet in illis que sunt alterius speciei sicut in illis que sunt eiusdem.

Respondeo. verum est q̄ ēet infinite perfectionis. quia posset reperiri alius equus qui non posset portare infinitos & tertius q̄ non posset portare nisi. x. siml. Et in istis semper vn̄ est p̄fectior alio. & isti eq̄ sunt eiusdē rōnis. Sed si nullus posset ēē equus q̄ pauiores posset portare: tunc non posset p̄bari infinitas eq̄ p̄ illam p̄ponem vbi pluralitas r̄c. Si militer videtur minor falsa: p̄pter falsam implicatiōnem. s. q̄ aliq̄d efficiens p̄t tantum facere vnum. Tū q̄z impossibile est esse aliquod efficiens quando posset successiue facere plura indidua

eiusdem speci. Tum qz posse facere tria vel quattuor non arguit maiorem perfectionem. quia ignis parvus per eandem virtutem potest facere tria quattuor. immo infinita simul: si tot combustibilia eent sibi equaliter approximata. Et ideo sic posse plura non arguit maiores perfectione. Sed si essent duo ignes quorum vnus posset simul pducere vnum ignem eque perfectum cum eo: et alius posset pducere duos ignes quorum vnus esset eque perfectus cum primo igne. et alius eēt perfectior. tunc secundus ignis est perfectior primo. Breuiter. ergo illa ppositio tenet in illis vniuersaliter que sunt eiusdem rōnis modo predicto sed non tenet vniuersaliter in illis que sunt alterius rationis. Et ideo concedo qz si deus eēt eiusdē rōis cū aliis agentibus creatis: et posset simul pducere infinita excedentia se sibi perfectionem suē illa infinita sint eiusdem rōnis suē alterius: tunc posset probari qz eēt infinitus in vigore. Et concedo etiam qz sicut ex impossibili sequitur quodlibet: qz si posset simul pducere infinita eēt infinite virtutis. s; antecedens includit contradictionem.

Ad aliud de. 8. phisico. dico sicut alias dixi. Ad aliud contra tertiam conclusionem dico qz illa ppositio vbi pluralitas etc. est necessaria in illis que sunt eiusdem rationis. et similiter qz infinitas infert infinitatem. verum est in illis que sunt eiusdem rationis. non autem in illis que sunt alterius rationis. Exemplum lignum quod potest resistere maiori igni et pluribus ignibus ne comburatur: habet maiorem virtutem resistendi qz lignum quod solum potest resistere paucioribus vel minori igni. et ideo si esset aliquod lignum quod posset resistere infinitis igni

bus. eēt infinite virtutis in resistendo. qz arguitur in illis que sunt eiusdem speci ei: et tamen vna pars celi que posset resistere infinitis ignibus si eēt ne comburatur non est infinite virtutis. quia non arguitur in illis que sunt eiusdem rationis sed alterius. Et sic illa ppositio siue accipiat pluralitatem siue maioritatem: vera est in illis que sunt eiusdem rationis et non in aliis. Ad ppositum dico. qz si intellectio diuina est eiusdem rationis et speciei cum intellectōibus nostris. tunc verum est qz intellectio illa eēt perfectior: qua possunt distincte discerni plura qz illa qua solum possunt pauca. Et tunc deus si solum per vnicam intellectiōem eiusdem rationis. cum nostris posset distincte cognoscere infinita: illa intellectio eēt necessario infinita. quia ceteris paribus perfectius est cognoscere plura distincte qz vnum solum. s; non cognitione confusa. quia ita nos tali cognitione cognoscimus infinita: et tamen nostra intellectio est finita. Sed qz intellectio dei est alterius rōnis a nostris in intellectiōibus. et per consequens discernere quod conuenit eis non est eiusdem rationis sicut nec ipse intellectiōes quāuis hoc commune intellectio predicetur vniuoce de eis. ideo argumentum non valet. Si dicis intellectio dei est tāte pfectionis. nunc quante eēt sic eēt eiusdē rōnis cum nostra intellectōe. sed tunc esset infinita. ergo et nunc. Dico qz illa ppositio equiualeat pditionali huic: si intellectio infinita dei eēt eiusdem rōnis cū nostra: tante perfectionis eēt nunc: quāte eēt tunc. que vera est ppter habitudinem. Et similiter illa conditiōalis est vera: si eēt eiusdem rōnis non eēt tante perfectionis. qz est tunc. vbi inferitur oppositū

eiusdem consequētis ex eodē antecedente. Et ratio est. qz antecedens includit contradictionem. 7 ideo vtraqz pars cōtra-
 dictionis infertur ex eo. Ad aliud cō-
 tra quartam p̄clusionem dico qz non po-
 test demonstrari qz voluntas p̄t velle ma-
 ius bonum quolibet bono finito. qz non
 p̄t p̄bari aliquod infinitū eē. S̄i r̄ non
 potest p̄bari qz voluntas inclinatur ad
 volendum bonum infinitū esse: nō plus
 q̄ inclinatur ad volendum impossibile
 7 hoc diceret vnus infidelis. Ad ali-
 ud p̄cederet vnus infidelis qz impossibi-
 le est bonū infinitum eē. nec p̄t oppositū
 demonstrari. Ad aliud contra gntam
 dicerz infidelē qz enti repuḡt ifinitas. nec
 oppo^m p̄t dem̄fari. Ad p̄ci^o di^o qz
 n̄ p̄t p̄bari qz distincta cogni^o infinitoz
 s̄t infinita sicut patet ex dictis.

Questio secunda.

Trum attributa diuina distin-
 guantur rōne. qz sic. quia sunt di-
 uersa: 7 non realr. ergo ratione
 Contra. nulla est distinctio in deo: ni-
 si p̄sonalis: sed distinctio attributorum n̄
 est p̄sonalis. ergo. Sciendum ē hic
 p̄mo qz antiqui non vtebant illo voca-
 bulo attributa: sed vtebantur h^o voca-
 bulo noīa. vnde sicut qdam moderni di-
 cunt qz attributa dīna sunt distincta: ita
 dicebant antiqui qz noīa diuina sunt di-
 stincta 7 diuersa. Ita qz dicebant distin-
 ctionem solum in nominibus. 7 vnitatē
 in re significata 7 diuersitatem in signis.
 vnde dicit Aug. 6° de trinitate. de^o inqz
 cū mltiplr̄ dicat v̄re 7 summe simplex ē
 qd̄ exponēs maḡ s̄ntaz li^o p^o. di. 8° di-
 cit sic. qz diligenter notandum est cū dicit
 Aug. solū vnū deum simplicem. cū dicat
 eū mltiplr̄ dici: s̄z hoc nō p̄p̄ diuersita-

tem actuum vel p̄tū dic. s̄z p̄p̄ diuersita-
 tem 7 multiplicitatē noīum. qz de deo di-
 cunt qz s̄ multiplicia sint. vnū in signi-
 ficant. s. diuina naturā. Item Anselmus
 in suo mo. si illa res summa bona ē: erit
 ne cōposita q̄ plurimis bonis: an potius
 non vt plura bona. s̄z vnū bonum tā
 multis noībus significatū 7c. Secūdo
 sciendum qz distingui rōne nō est aliō q̄
 h̄re diuersas diffinitōes vel descripiōes
 Tertio sciendum qz distingui duplici^o
 accipitur. Vno^o p̄p̄ie fm̄ qd̄ conuenit
 diuersa q̄ h̄nt diuersas descripiōes. il/
 lo modo nota diuersa distingunt r̄atōe
 q̄n̄ habent diuersas diffinitōes. Ex q^o
 p̄s qz sic distingui rōne possunt etiaz illa
 que distingunt realiter. qz nota diuer/
 sa distinguntur realr 7 rōne. S̄z di-
 ceres quō tunc est inrelligendum cōe di-
 ctū qz aliqua non distingunt realr sed
 tm̄ ratione. Dicendū qz antiqui intelle-
 rerunt sic illō d̄m: qz de aliquib^o termis
 sumptis significatiōe v̄re dicat eē idē realr
 7 non distigui realr: 7 tm̄ de eisdē termis
 materialr̄ s̄ptis. v̄re d̄f̄ distingui rōe. Alr̄
 accipit distingui rōne ip̄p̄ie fm̄ qd̄ cō-
 uenit vni: 7 h^o ē ip̄p̄ie. qz p̄p̄ie loq̄n/
 do si aliqd̄ distinguit ab aliq^o distinguit
 Et sic distingui rōne ē h̄re diuersas rōes
 siue cōr̄ndere diuersis rōib^o. Sic. n. v^m
 7 idē realr non variatū sine oī variatiōe
 7 diuersitate 7 p̄litate ex p̄te reu: cōr̄n-
 det distinctis rōib^o siue p̄ceptib^o sic res si-
 gnific^o cōr̄ndet diuersis signis: 7 sic d̄s
 d̄f̄ distingui rōne. qz cōr̄ndet diuersis cō-
 ceptib^o s̄n̄ oī distinctōe a p̄te rei sic idē d̄s
 realr est mltipler̄ rōne sic d̄c̄ Aug. S̄z
 qz aliqd̄ v^m 7 idē realr. sit vere 7 realr i^o
 qz distingunt rōe: ita qz non cōr̄ndet il-
 lis sic significatuz signis s̄z sit i^o distincta
 rōe: ē ip̄p̄i^o. Ex p̄dictis dico ad qōnē

q̄ attributa diuina distinguunt rōne. q̄a
 attributa non sunt nisi quedam p̄dicabi
 lia mentalia vel voca^a vel scripta nata
 significare et supponere p̄ deo q̄ possunt
 naturali ratione concludi et investigari
 de deo. Sed cōtra cōiter p̄ceditur q̄
 de^o intelligit mala: et non vult mala. er
 go intelligere diuinum et velle distinguū
 tur. P̄d̄t dici q̄ de virtute sermonis d̄z
 concedi q̄ vult illa que sunt mala. puta
 vult peccatozes q̄ sunt mali. ergo vult
 mala non tñ vult male. Et sic intelligūt
 sancti tales p̄positōes: deus nō vult ma
 la. i. non vult male. Si dicis: deus intelli
 git mala. et non vult male. ergo intellige
 re et velle distinguunt. Dicendum ē q̄ ē
 salatia fig^e dictionis. q̄ mutatur nomē
 in adverbium. Ad argumētū prin
 cipale dico q̄ attributa diuina siue noīa
 attributalia sunt nomina diuersa reali
 ter et ratione.

Questio tertia

¶ **T**rum eēntia diuina sub ratōe
 alicuius attributi sit principiu
 elicitiuum generationis diuine
 q̄ sic. q̄ generatio diuina ē per modū in
 tellectus: et non per modū voluntatis. er
 go eēntia diuina sub ratione intellectus
 est principiu. Contra. generatio est p̄
 motum nature. ergo non sub ratione ali
 cuius attributi. Dic dicendū est primo
 ad q̄onem d̄ virtute sermonis. Sc̄do vi
 dēdum est quomodo cōia dicta possunt
 saluari. Circa primū dico q̄ essentia.
 nec sub rōne absoluta nec sub rōne alicu
 ius attributi: nec sub alia ratōe est prin
 cipium elicitiuum generationis diuine
 actiue. q̄ p̄bo. quia generatio actiua nō
 est principium elicitiuum generationis
 actiue. sed eēntia est generatio actiua. er

go. P̄terea nihil est principium eli
 citiuum suūp̄ius. sed generatio actiua ē
 eēntia diuina. ergo r̄c. P̄terea omne
 prin^m distinguū a principiato. eēntia n̄ di
 stinguū a generatōe actiua. g^o r̄c. P̄te
 rea elicitiuum et elicutum distinguūtur
 eēntia et generatio actiua non distinguū
 tur. ergo. P̄terea eēntia. nec est pri
 cipium elicitiuum generatōis: que ē pa
 ter: nec generatōis que est filius. ergo
 nullius generatōis est elicitiua. P̄rima
 pars patet. quia generatio que est pater
 non est elicita. Nihil enim in patre ē eli
 citum. quia quicquid habet pater: habz
 a se. ergo illa generatio non est elicita.
 Secunda pars patet q̄ eēntia nō ē prin
 cipium filii. cum eēn^a sit filius. ergo es
 sentia non est principium generatōis pas
 siue que est filius. P̄terea. q̄ pri
 mum suppositum diuinū est omnino im
 productū. ergo non constituitur per ali
 quid p̄ductum vel elicutum. P̄te
 rea non elicitor a patre. q̄ nihil elicit se
 et dictum est in primo quolibet q̄ gene
 ratio actiua et pater nullo modo distin
 guunt. nec elicit a generatōe actiua. p̄
 ter idem nec ab eēntia. q̄ nullo modo
 distinguūtur ab eēn^a et nihil elicit se. P̄
 dico q̄ de virtute sermonis loquendo d̄
 generatōe actiua. nullo modo elicitor nō
 plus q̄ eēn^a. Et dico vltra q̄ omnes p̄
 positōes que notant aliquam distinctio
 nem inter essentiam diuinam et generatio
 nem actiuam: sunt false de virtute sermo
 nis. q̄ nulla distinctio est ibi. neq̄ magna
 neq̄ parua. Circa sc̄dm articulū dico
 q̄ elicitiuum potest accipi p̄p̄ie. et sic
 eēn^a diuina nō est elicita generatōis acti
 ue. p̄pter dictas causas. At accipi
 tur improp̄ie p̄o illo quod est tam ge
 nerans q̄ genitum. et sic potest dici q̄

entia est elicitiva gratiis. Et hoc nō ē aliud orie q̄ patrē generare filiū. sicut generatōem passivā elicit: nō est aliud q̄ filiū p̄duci a patre. Secundo dico q̄ illud sub rōne est quedā reduplicatio: et sic pōt dici essentia primū elicitivū grātionis sub rōe alicui⁹ attributi pua intellectus. sic intelligendo q̄ ponatur loco talis p̄pōnis. pater iq̄stum intelligens p̄ducit verbū que vera est: hec autē ē falsa: pater iq̄stum ens: vel essentia producit verbū. Ad ar^m principale concedo q̄ generatio est per modū intellectus predicto modo.

Questio quarta.

Primum deus sit causa efficiēs oīm alioꝝ a se. q̄ nō: qz nō est causa efficiens entiu rōnis. qz tunc talia entia essent actualiter et realiter quod est falsum. Contra omne quod nō est a deo effectivē est increatus et tale est deus. ergo omne aliud a deo est effectivē ab eo. Circa illā questioneꝝ primo distinguo de cā. 2° ad questione.

Circa primū dico q̄ quedā est causa imediata sive totalis: sive p̄tialia. Et q̄dam est mediata que dicitur causa cause sicut abrahaz dicit cā iacob: quia pater patris eius. Sed nō intelligo questioneꝝ precipue de causa imediata: sed tam de mediata q̄ immediata. Circa 2^m dico primo q̄ deus est causa omnium mediata. vel imediata. licet hoc nō possit demonstrari: tamē hoc persuadetur auctoritate et rōne. Quia iohāns. i^o. Oīa per ipsum facta sunt. et c. quod non pōt intelligi de deo. quia ibi nō fit mentio de deo. ergo intelligit de omnibus aliis a deo. Itē i symbo. Credo in deū patrem et c. Item extra de sum. tri. et hīde ca/

tholica. firmiter. Itē est creator oīm visibilium et invisibilium et corporaliū spūaliū. Dicitur p̄bo hoc idem per rōem.

Itē sic. oīa dependent essentialiter a deo qz nō esset verū nisi deus esset causa oīm

Dicitur et sic. tunc aliquid aliud a deo esset increatū vel esset p̄cessus in infinitū in causis. qz accipio aliquid quod nō ponis causari a deo. Et quero virū sit creatū vel increatū. Si detur p̄m^o. q̄ ro de causa illi⁹ eodem modo. et sic i infinitum vel statur ad aliquod increatum et omne tale est deus. Si detur 2^m habet p̄positum. Secundo dico. q̄ deus ē causa imediata oīm: quod p̄bo. quia omne illud a deo plus dependet a deo q̄ aliq̄ creatura ab alia creatura: sed vna creatura sic dependet ab alia q̄ illa est causa eius imediata. ergo deus. Dicitur et sic nō: hoc maxime esset de culpa actuali. sed hoc nō obstat: quia idē act⁹ numero pōt cārī ab vna causa culpabilif. et ab alia inculpabiliter. sicut eadē volitio ē a causa naturali. s. a cognitione et a causa libera. s. a voluntate. ergo potest idē actus causari a deo imediate p̄tialiter et inculpabiliter. et culpabiliter a voluntate creata. Sed contra ista sunt aliq̄ dubia. Itē qz nō impossibilia sūt a deo. et tamen nō sunt deus. Secundo quia figmenta et entia rōnis que nō sunt etia realia nec sunt a deo. nec sunt deus. Si militer esse obiecti^m et similiter p̄tā. nō sunt a deo. Quarto quia veritas p̄positionū et p̄vātiones nec sunt deus nec a deo effectivē igitur. Ad primum dico q̄ oīa impossibilia sunt a deo quia oīa impossibilia vel sunt cōplexa vel incompleta. et omnia talia sunt a deo. Si dicitur q̄ chimera est vnum impossibile. et tamen non est a deo: quia tunc esset aliquid.

Rn^o hęc ē distigueda. chymera est ipof
 sibilis vel possibilis q: possibile accipit
 vnomō p oī illo quod p̄t esse siue sit cō/
 plexū. siue icōplexū. z sic i^a ppositio hō ē
 n̄m̄ ē possibilis: quia hęc ppositio p̄t
 esse. z sic chymera simpliciter supponens
 p̄t esse z est possibilis. quia talis p̄cep
 tus vel vor p̄t esse. Aliomō dicitur de
 p̄pōne que nō est impossibilis. z sic non
 p̄dicatur de chimera. Similiter impossi
 bile dicitur vnomō. put dicitur de ter/
 mino equalenti oxi in significādo in q̄
 nihil vere affirmat^r p̄dicat. z^c chymera
 supponēs psonalit ē impossibil. z^c nō est
 icōueniēs q̄ idē sit possibile z ipossibile
 fm̄ diuersā suppōez. Similiter illa ē fal
 sa de vir. ser. chymera est aliquid. chy/
 mera nō est ens. quia in illis supponit p
 sonaliter. si tñ supponat simpliciter om̄s
 sunt vere. Ad sc̄dm dico q̄ figmen
 ta sunt a deo. quia taliū quedā sunt mē
 talia. quedā sunt vocalia: z quedā scrip
 ta. Et oīa illa sunt entia realia: z sunt a
 deo. Similiter entia rōnis sunt entia re
 alia. quia ens rōnis est verbū mentale
 cōplexum vel incomplexū. Si dicas q̄
 ens rōnis distinguit cōtra ens reale: er/
 go nunq̄ sunt idē. Respondeo primo
 per om̄em^m. vi^o me^o in fine q̄ phi. loq
 tur ibi de entibus cōplexis que distingū
 tur contra entia incōplexa: que sunt p
 se sub p̄dicam̄tis. z hoc sufficit p̄hō. et
 postea diuidit incōplexa in decem predi
 camenta. Aliter p̄t dici q̄ illa est di
 u^o vocis in sua significata. z non p op
 p̄ta. z non est inconueniens q̄ mem
 bra cōincidunt. Sic enim primo priorū
 diuidit i cōi cōtingēs icōtingēs ad vtrūlq̄
 necessa^m. z possibile. z tamen tam con
 tingens ad vtrūlibet q̄ necessariū ē pos
 sibile sic in p̄posito. Ad 3^m dico q̄ nō

sunt talia esse obiectiua que non sunt
 nec possunt esse entia realia. Nec ē vn^o
 pius mundus alius tali^m entium obie
 ctiuorum. sed illud quod nulla res ē: oī
 no nihil est sicut dicit Aug^o. primo de
 doctrina xp̄iana. Si dicat fm̄ Aug^m de
 tri: possum fingere talem hominē qua/
 lem vidi. R̄ndeō q̄ illa fictio est intel
 lectio que est cōis om̄ibus hom̄ibus. z
 si nihil in re sibi corespondet. est mendo
 sa intellectio: Similiter ad illud de
 peccatis p̄t dici q̄ om̄is res que est pec
 catū ē a deo: tñ deus nō peccat. quia nō
 tenetur ad op^m cum null^o debitor sit.

Ad quartum dico q̄ priuationes q̄
 sunt intelligibiles vere sunt aliquid. q̄
 sunt conceptus mentis. vel voces. vel
 res extra animā. quia videtur q̄ cec^o z
 cecitas significant oīno idem. z pro eo
 dem possunt supponere Et ideo sicut cō
 cedit q̄ cecus est res extra animā ita ce
 citas: vt supponit personaliter: z nō sim
 pliciter. Ad aliud de veritate: dico q̄
 veritas illius p̄pōnis. deus nihil creat
 potest creati a deo. quia veritas istius
 p̄pōnis non est nisi illa propositio que a
 deo creati. p̄t. Si dicatur: ponatur in
 esse. Dico primo q̄ non p̄t poni in esse
 quia po^o eius in esse includit z traditō
 ria. s. q̄ d̄s nihil creat z q̄ d̄s aliqd creat
 Q̄ si p̄atur in esse tunc h^c est vera: d̄s
 creat hanc veritatem. deus nihil creat
 Et per consequens deus creat aliquid
 Et si creat hanc veritatē. deus nihil cre
 at hęc est vera. deus nihil creat. Exem
 plum illa est vera. album potest esse ni
 grum. z tamen non potest poni in esse.
 quia tunc illa esset vera. albū est nigrū
 Aliter p̄t dici q̄ si ponatur in esse:
 non debet sic poni in esse. de^o creat hęc
 veritatem. deus nihil creat. sed sic: de^o

creat hanc p̄p̄ositionem : deus nihil creat. p̄o qua p̄p̄ositione supponit veritas: sed tunc non erit veritas. sed falsitas: sicut hec p̄p̄ositione: albus potest esse nigrum. debet sic poni in esse: hoc est nigrum. demonstrando illud p̄o quo supponit album. Ad principale patet ex dictis.

Questio. v.

Trum elementa manent in mixto. q̄ sic: quia aliter non esset mixtum. Contra. illud quod est individuum alicuius speciei n̄ est pars essentialis individui alteri sp̄ci sed elementa sunt huiusmodi. ergo non sunt pars essentialis alicuius mixti. q̄d est per se in genere. Ad questionem. dico p̄mo q̄ elementa non manent actualiter in mixto. nec forme elementoz quia si sic. Aliter eadez pars materie forme mixti. informatur qualibet forma elementari. Aut vna pars materie informatur vna elementari: et alia pars alia forma. Primum non potest dari. quia tunc diversa composita distincta sp̄si/ mul haberent eandem materiam numero. Nec 2^m potest dari: quia tunc mixto non esset nisi iuxta p̄o elementozum.

Dei cetera si manent in mixto. Aut ex eis fit vnum compositum sine omni alia forma distincta ab eis. Et sic compositum esset aliter vnū q̄ acervus lapidum. Aut in mixto est aliqua forma distincta a formis elementozum: et tunc q̄ ritur sicut prius. Aut eadem pars materie mixti informatur omnibus formis elementaribus cū illa a^o forma: que est forma mixti. Et tunc redit primū argumentum. Aut non: et tunc vna pars illius mixti esset composita ex forma ignis

in cū illa forma mixti. Et alia p̄o eēt cōposita ex for^a terre et i^a for^a mixti et tūc non esset mixtio. nec cōpositio: sed iuxta p̄o. Secundo dico q̄ forma mixti ē ita simplex sicut forma elementari. ita q̄ nec habet maiorem compositionem ex partibus eiusdem rationis nec ex partibus alterius rationis. Primum est manifestum. quia sicut vna forma extenditur ita et alia. Secundū patet: quia forma mixti non cōponitur ex materia et forma. Tertio dico q̄ sicut forma elementaris subtilis non manet in mixto: ita nec qualitates eoz manent in qualibet parte mixti quia forme cōtrarie nō sunt in eodem etia in gradibus remissis sicut post patebit. Quarto dico q̄ elementa dicuntur manere in mixto: quia qualitates equivalentes qualitativis elementoz manent. scilicet qualitates elementoz et continent virtualiter qualitates elementozum. In corporibus etiam inanimatis manēt qualitates elementozum non quidem omnes in qualibet parte. sed aliquę sicut in omni parte lapidis manet frigiditas. et siccitas.

In corporibus autem animatis. in diversis partibus sunt diverse qualitates elementozū. sicut in ossē siccitas: in san^e caliditas. et sic de aliis. Sed hic sunt dubia. Primum quare et quomodo mixtum dicitur componi ex quatuor elementis. ex quo nullo modo manent in mixto. Videtur ergo q̄ non sit mixtio.

Secundum dubium quia lignum quando comburitur resolvitur in cineres et terram. Et tunc aut terra p̄fuit et habetur propositum. Aut non. et tunc nō d̄z resolui i terrā. Q̄ nō p̄t nasci a gentis: quia ignis citius ḡnaret ignē q̄

Cineres Tertiū dubiū quomō distigui tur forma mixti a forma corporeitatis. Preterea ex rosis & herbis exprimitur aqua. ergo illa presuit in rosa. Ad primū istoz dico qd dicitur cōponi ex quatuor elementis: quia in mixto manens qualitates similes qualitibus elementorum. Similiter elementa cōcurrunt cōiter in generatione mixti. qz in oī gñatione mixti videtur aer pcurrere & aqua. Similiter terra. sicut patet in plantis q̄ crescunt de terra: & in animalibus que nutriuntur herbis. Et hoc aliquādo p̄ plures alteratōes: aliquādo per pauiores. sed semper forma elementi corrūpitur & qualitas. Similiter in prima pductōe hoīs corpus fiebat ex quatuor elementis vel saltē tribus. Similiter salamādra que generatur & nutritur in igne. & materia ignis pvertitur in eius naturā corrupta forma. Ad aliud dico eomō qd ppter hoc dicitur mixtio. quia omniū plura elementa concurrūt ad gñatōem & nutritionē animalū. nō quia maneant ali quomō ibi. Ad aliud dico qd cineres nō sunt terra. lz possunt pverti in terrā. ita possunt pverti in aquā: & in aerem. Et tamen aqua nō manet essentialiter in ligno. citius tamen cōvertitur in terram. quia forte plus participant de natura terre q̄ de natura aque. & eius qualitibus. Ad aliud dico qd forma mixti: & forma corporeitatis in oibus idē sunt. Ad aliud dico qd aqua illa expressa de rosa post remanet. sed nō est eiusdem speciei cum aqua elārī. quod pōt pbari per diuersitatem effectū vnius & alterius. Ad ar̄m principale p̄z quare dicitur mixtū quous elementa nō remaneāt in mixto.

Questio sexta:

Trum forme partium organicarū animalis. puta carnis & ossis & hōmōi distinguitur spē qd sic. quia habent accn̄a distincta specie ergo. Corra. vna forma subālis sufficit p oibus. ergo nō sunt plures ponende. quia plāralitas nō est ponēda sine necessitate. Ad questionem dico qd neutra pars pōt sufficienter pbari ex ppositio nibus per se notis: patet de se: nec per experientia quia nō pōt pbari per diuersitatem accn̄m & opatio^m. Nec per ydēp̄tate & alia experientia nō habem⁹: nisi per accidentia. Assumptū pbaratur. quia videmus frequēter qd subē diuerse specie sunt subiecta accn̄m diuersarum specierum: & eiusdē speciei. Ex^m primi de igne & aqua que differūt specie. & tamen habent accn̄a diuersarum specierū. Ex^m secundi. ignis & aer differunt spē & habent accn̄a eiusdē spēi: puta caliditate. Similiter homo & angelus differunt specie. & tamen intellectōes & volitōes eoz sunt eiusdē spēi. Secundo videm⁹ qd subē differunt spēi: & sunt prin^a effectia accn̄m diuerse spēi. & similiter accn̄m ei⁹ dem spēi patet in eiusdē exēplis. p̄z enim ad sensum qd aqua calefacta si relinquat sue nature redit ad frigiditatem. & illa frigiditas non pōt causari ab aliquo nisi a forma subāli. Similiter volitio angeli & hominis respectu eiusdē obiecti que sūt eiusdē spēi cātantur a voluntate vnius qz que differūt. Tertio videm⁹ qd subē sunt eiusdē spēi: & sunt subiecta accn̄m diuerse spēi. & similiter accn̄m eiusdē spēi. Ex^m primi. qz duo poma sunt eiusdem spēi. & tñ vñ ē naturalit^r dulce. & aliud amarum. Similiter duo homines:

vn^o albus. alius niger. vn^o auidax: alius
 timidus. Exemplū scđi duo poma sunt
 eiusdē speciei: et aliqñ vtrūqz est dulce
 aliqñ vtrūqz amarum. Quarto vi/
 demus qđ substantie sunt eiusdem spe/
 ciei: et sunt principi^a effectiua aliqñ accidē/
 tium alteri^o speciei. aliqñ accidentiū eius/
 dem speciei. Exemplū primi due volun/
 tates hoīum sunt eiusdē rōnis. et tñ ali/
 qñ illud idem obiectum qđ est volitum
 ab vno. est nolitū ab alio. et tam voli^o qđ
 nolitio cāntur ab istis voluntatibus.
 Exemplū scđi: si voluntates duoz hoīz
 diligant idem obiectū. tunc accidens eius/
 dē spēi cātur ab vtroqz. Similr patz ma/
 nifeste ex predictis qđ subiecta eiusdem
 spēi pñt eē principia diuersaz opationū
 specie et hoc aliqñ immediate. aliqñ me/
 diantibus diuersis accidētibus. Similr
 subiecta diuerse spēi pñt eē principi^a ope/
 rationū diuerse spēi et eiusdem spēi et h^o
 non mediantibus aliis accidentib^o. s; im/
 mediate sicut in exēplis p̄dictis pater. cū
 ergo de substantiis non hēamus expientia/
 m nisi p accidentia. et illa non pbant suf/
 ficienter qđ sit distinctio specifica vel vni/
 tas. manifestū est qđ p nullā viam possu/
 m^o sufficienter pbare distinctōem speci/
 ficā vel vnitatē inter illas formas. Vn/
 de illi q tenent qđ forme carnis et ossis
 differunt specie. dicerent h^o ppter diuer/
 sstatem accidentiū. Alii tenentes qđ sunt
 eiusdē spēi. dicerent qđ omīs diuersitas qđ
 est ibi. accidit ppter diuersstatem accidē/
 tium que non arguit diuersstatem in sub/
 stātia specificā. Que pars ē vera et que
 falsa similr ignoro. Contra. s; in phīn
 iiii. thopico. illa principi^a que non possūt
 habere effectus eiusdem rōnis sunt alte/
 rius spēi. Dicit. ea p omnem viam per
 quam arguimus differentiam specificā

in aliis substantiis possumus hic argue/
 re. igitur. Ad primum dico qđ illud ē
 verū de principiis immediatis effectiū
 non de mediatis. Nūc aut qui teneret qđ
 sunt eiusdē spēi. diceret qđ accidētia car/
 nis et ossis cānt diuersos effectus imme/
 diate forma aut. mediate. vnde diceret
 qđ in omnē effectum in quē potest imme/
 diate vna forma substantialis pōr alia lz
 non mediate. Ad aliud dico qđ nullaz
 rōnem euidentem demonstratiue pban/
 tem distinctōem specificam inter quas/
 cūqz substantias habem^o. qđ nec ex p se
 notis nec p experientiam sicut ostensum
 est. sed pbamus hoc partim p experien/
 tiam partim per rōnem. pbabilem.

Ad principalia p3 ex dictis.

Questio vii.

v Trū in intellectu vnus fidelis
 sit tñ vna fides numero. qđ non
 qđ articuli sunt diuersi. Ad op
 positū est apl's ad corin. vna fides vnuz
 baptisma. Primo pono hic vnā di/
 stinctionem. 2° ad questionem. Circa
 primū dico qđ duplex est fides. vna infu/
 sa: alia acquisita. et d vtrāqz intelligitur
 questio. Circa 2^m dico primo qđ alia
 est fides acquisita respectu vnus articu/
 li et respectu alterius. ergo non est vna fi/
 des acquisita. Assumptum hoc pbo. he/
 reticus incipiens errare circa aliquez ar/
 ticulum circa quē non erravit prius ha/
 bet adhuc fidem acquisitam circa aliuz
 articulum. quia non oportet qđ errans
 circa vnum articuluz erret circa omnes
 sed non habet nouam fidem circa illum
 articuluz. ergo illa fides p̄fuit. Et cer/
 tum est qđ fides circa alium articulū p/
 cessit. ergo prius fuerunt due fides acq/
 site. Si dicat qđ respectu duorum articu/

lorū est vna fides numero vel specie.

Contra error vnus articuli stat cuz fide acquisita alterius. et non stat cuz fide acquisita respectu eiusdem articuli. nec cuz aliqua eiusdē rationis. ergo nō solum ille fides distinguuntur numero s; etiā specie. Preterea omnes habitus qui primo priantur cōtrariis distinctis specie distinguunt specie: sed due fides acquisite duoz articulorum fidei prariantur primo duobus errorib; distinctis specie. g^o et maior ē manifesta. qz quis medium contrarietur duobus extremis non in primo. qz extremum contrariatur prius extremo q̄ mediū. ideo dixi in maiori primo minor pbatur. qz actus credēdi huic ppositiōi. omnis psona diuina est incarnata. et actus credēdi huic ppositiōi. nulla psona diuina est incarnata. sunt errores prariū. et actus credēdi huic ppositiōi. aliqua persona diuina est incarnata. et aliqua psona diuina nō est incarnata. sunt fides duoz articuloz. qz vtrāq; particularem credim⁹ esse veraz p fidē. et isti actus primo opponitur aliis duobus erroribus. et qz vna fides primo opponitur vni errori et alia alteri: sicut ergo illi errores distinguunt specie. ita fides opposite illis errorib;. et per sequeas omīs alie fides. Preterea distincti actus sunt generatiui distinctoz habituz sed respectu diuersoz articuloz sunt distincti actus. g^o. Preterea i aliis manifestis circa distincti pple⁹ sūt distincti hitus. g^o et hic: qz eadem est rō. R^o de fide infusa dico qz nec cōstat nobis per ratiōem nec per experientiam qz sit ponenda. nec per consequens per illam viam constabit qz sit vna vel multe. sed solum p auctoritatem. quia precipue ppter auctoritates que videntur dicere qz est ponenda

da et qz est vna fides numero. que fides non stat cum errore circa aliquem articulum. Vtrum autem fides infusa corrumpitur per errorem circa quēcūq; articulum propter repugnantiaz foamalem ad quēlibet errorem vel solū corumpitur demeritozie. est dubium apud multos. et neutra ps pōt stare nobis nisi per auctoritates. Si dicat qz. f. opponitur cuiuslibet errozi formaliter. cum fides infusa et acquisita differant specie. ille error contrariatur vtriq; fidei immo multis. conclusio eēt concedenda licet nō primo. Exemplū act⁹ assentiēdi qz omīs homo est aīal: opponitur cōtrarie actui assentiēdi. s. qz nullus homo est aīal. lz non primo. quia primo opponitur errozi circa suum contradictorium. Sed hic sunt dubia. quia videtur qz fides infusa sit inutilis et superflua. ex quo sufficit fides acquisita. Secundū quia sicut fides acquisita stat cum errore respectu alterius ita infusa. Tertium. quia sic vnus homo est fidelis. quia habet fidem circa vnum articulū: et infidelis: qz errat circa alium. Ad primū potest dici qz sicut sol tanq; causa pricularis concurrat immediate cū oibus istis causis scōis particularibus ad pducendum suos effectus pater de igne hoīe et asino. ita fides infusa est vnus habitus vltis vltimate cālitatis inclinans immediate ad omīs actus respectu cuiuscūq; articuli ad quos inclinatur fides acquisita que est necessaria xpīāo. Et ponitur illa fides infusa qz placet dō simul infundere principium quo inclinatur ad omnes tales actus. Ad secundū potest dici qz non stat cum aliquo errore. quia quilibet repugnat formaliter vel demeritozie. Ad tertium dico qz ille homo esset infidelis. quia caret fi

de infusa. Ad principale dico q̄ qua-
nis articuli sint distincti. tamen fides in-
fusa est idem habitus vniuersalis respe-
ctu omnium.

Questio. viii.

¶ Trum quilibet actus assentien-
di habeat pro obiecto comple-
rum. q̄ sic. quia habitus assenti-
endi. z actus vterq̄ est veridicus. ergo
obiectum illorum est verum: sed tale est
solum complexum. ergo zc. Contra.
idem est obiectum fidei z visionis. sed v-
trus est obiectum visionis. igitur z fidei.

¶ Sic primo dicam de obiecto assen-
sus visionis in communi. secundo de ob-
iecto fidei. Circa primum dico q̄ a-
ctus assentiendi duplex est. sicut act⁹ sci-
endi est duplex vnus quo aliquid scitur
esse vel non esse. sicut scio q̄ lapis non ē
asinus. z tamen nescio: nec lapidem: nec
asnum. sed scio q̄ lapis non est asinus.
Similiter assentio q̄ homo est animal.
Alius est actus quo aliquid scitur. ita q̄
actus sciendi referatur ad aliquid. Isti
actus distinguuntur. patet per separabi-
litatem eorum. Loquendo de primo
assensu. dico q̄ ille actus non habet cō-
plexum pro obiecto. Tuz quia ille act⁹
potest esse per solam formationem com-
plexi sine omni apprehensione complexi.
z ita sic non erit actus assentiendi com-
plexo. Tum quia laicus sciens q̄ lapis
non est asinus: nihil cogitat de propositō-
ne. z per consequens non assentit ppositi-
oni: licet assentiat z sciat q̄ ita est in re
vel non est mediante propositione for-
mata in intellectu. tamen hoc non perci-
pit. sed ille actus habet res extra pro ob-

iectis. puta lapidem z asnum: z tam nec
lapis est scitus nec asinus. sed scitur q̄ la-
pis non est asinus. Et si queras vtruz
aliquid sciat illo actu. Dico proprie lo-
quendo q̄ non debet dici q̄ aliquid sci-
tur illo actu. sed q̄ illo actu scitur q̄ la-
pis non est asinus. iste actus equivalet q̄
tum ad multa alicui complexo quo ali-
quid scitur. Si dicas impossibile est q̄
intentio sit nihil in mente z tamen q̄ il-
la intelligatur. Respondeo. q̄ per talez
assensuz apprehendo res ad extra. quia
omnis assensus est apprehensio. z non
econuerso. Sed loquendo de secun-
do actu sciendi seu assentiendi di⁹ q̄ talis
actus assentiendi proprie est actus com-
plexus habens pro obiecto complexum
quia ille actus est quo aliquid veruz sci-
tur res autem extra non scitur. non eniz
scio lapidem vel asnum. Et de illo actu
loquuntur communiter philosophi.

Dicunt enim q̄ effectus demonstra-
tionis est habitus conclusionis. z per cō-
sequens actus correspondens habitui est
cōclusionis tanq̄ obiecti. Dicunt eti-
am philosophi q̄ nihil scitur nisi veruz
z loquuntur de notitia complexa. Itē
q̄ scientia demonstratiua ex primis est
z veris. ergo solum verum est obiectum
scientie. Si queras quis illorum actu-
um est prior. Potest dici q̄ ille act⁹ q̄
aliquid scitur esse vel non esse est pri-
or vt communiter. quauis alius non
necessario presupponat eum. Si dicat:
q̄ frustra ponitur secundus actus ex
quo primus sufficit. Dico q̄ non poni-
tur frustra: sed ponitur ex perfectione
potentie intellectiue: in plures perfe-
ctiones siue operationes que pnt vnu
actū formare p⁹ aliū. sc ut non tm po-

test in no^{as} incōplexā. Circa 2^m ar-
 ticulū dico iuxta predicta: q̄ duplex est
 actus fidei. vnus quo creditur q̄ ali-
 quid est vel aliqd̄ est tale: puta q̄ deus ē
 tres p^e. vel deus est incarnatus. Alius
 quo creditur aliquid: ita q̄ actus credē
 di referatur ad aliqd̄. Primum loquen-
 do de actu credēdi z habitu. dico q̄ de
 vi. ser. debet dici q̄ nihil creditur illo
 actu sicut nihil scitur actu sciendi. sic ac-
 cepto: sed tali actu creditur q̄ deus est
 tres persone. tñ obiectū eius illo mō q̄
 habet obiectū est deus. Sed loquendo
 de actu z habitu scōdo illi habent p̄ ob-
 iecto cōplexū: puta articulū. qz sic nihil
 creditur nisi verū z per p̄s cōplexū. Et
 si queras quē articulū habet fides p̄ ob-
 iecto. Dicitur q̄ vna fides acquisita hz
 vnū arti^m p̄ obiecto. z alia habet aliu3:
 sed fides infusa que est vna numero hz
 alios articulos fidei p̄ obiectis imedia-
 tis. quia est habitus vltis mō predicto.
 sed hic sunt aliqua dubia. quia videt q̄
 assensus in cōi nō habeat cōplexū p̄ ob-
 iecto. Tum quia intellectus nō assentit
 nisi cognito. pōt aut assentire formata
 propōne sine oi alia cognitōne ppōsitio-
 nis. Tū qz tunc fides q̄ nūc est: z in yete-
 ri lege n̄ eēt: eiusdē rōis: qz obie^a sūt al-
 terius rōis. quia tunc de futuro: nunc
 de preterito. Tum quia assensus respec-
 tu cōplexi presupponit assensum respec-
 tu rei. quia cōplexū cōponitur ex cogni-
 tionibus rerum. Scōm dubiū est de
 fide q̄ nō habeat cōplexum pro obiec-
 to. tum quia credo in deū patrē: z nō in
 hoc cōplexum. deus est pater. tum quia
 fides z visio habent idē obiectū de^o aut
 est obiectum visionis. tum quia hoc cō-
 plexum s̄ mēte deus est trinus: z res signi-
 ficata distinguuntur. ergo habent distin-

ctum assensum. Multa alia sunt p̄ pri-
 ma conclusionē. Ad primū dico. q̄ cō-
 cludit de assensu. primo^o accepto. nō 2°
 mō. Ad aliud concedo conclusionem
 de fide acquisita que variatur p̄ pposi-
 tiones de preterito z futuro. non aut de
 infusa. Ad aliud dico q̄ assensus. 2°
 presupponit primū. nō tñ necessario Ad
 2^m dubiū dico. q̄ oia illa argumenta z
 consimilia procedunt de fide primo^o ac-
 cepta z nō 2°. Ad principalia p̄ ex
 dictis.

Questio nona

Trum spes sit virtus distinc-
 ta a fide z charitate. q̄ non.
 quia spes aut est habitus in-
 tellectus aut voluntatis. Si intellectus
 tunc est fides. quia sufficit p̄ intellectu
 Si voluntatis: tunc est charitas. Ad
 oppositū. quia ap. ad co. 13. ponit q̄ di-
 stinguntur. Ad questionem dico q̄ din-
 stinguntur. pbatur p̄ auctoritatē aposto-
 li prealegatā. Sed hic sunt aliqua
 dubia. Primum quō spes distinguitur
 a fide z charitate. R^m est de eius obie-
 to. Ad primū dico q̄ actus spei ē ac-
 tus voluntatis presupponēs tam actus
 credendi q̄ actu desiderandi. Et distin-
 guitur ab vtroqz. q̄ em̄ distinguitur ab
 actu desiderandi patet. qz stet in aliquo
 hoie actus desiderādi z non credat ase-
 qui desideratū: tunc non sperat. sed stan-
 te desiderio. si credat assequi desideratū
 statim sperat. Similiter distinguitur ab
 actu credendi. quia si quis credat aliqd̄
 bonū z non desideret illud non erit spes
 sed si stante actu credendi sequatur desi-
 deriū: statim seq̄t spes. sed q̄ actus spei di-
 stinguat ab vtroqz iuncti nō pōt eui-
 denter sciri nisi per experientiam. Si

querat quare est ille actus. dico quod nec est
 actus volendi: nec credendi: sed est voluntas actus
 naturalis: carum ab actu credendi et ab ac-
 tu desiderandi coniunctum: et potest ab illis
 separari per potentiam divinam non naturaliter
 Ad 2^m dico quod sicut timor est respectu
 mali futuri ita quod creditur vel dubitatur
 esse malum futurum. quod malum est nolitur
 et tunc carum in voluntate actus timoris
 naturalis qui habet malum futurum per obie-
 cto. ita quando creditur aliquod bonum esse fu-
 turum quod bonum desideret carum naturalis
 actus spei. qui habet per obiecto bonum fu-
 turum. Spes autem que est virtus theologica
 habet per obiecto futuram beatitudinem ho-
 mini referendam. Ad argumentum prin-
 cipale dico quod est habitus voluntatis di-
 stinctus a charitate. sed hoc non potest per-
 bari nisi per experientiam.

Questio decima

Trum beata virgo potuit steri-
 se in peccato originali tamen per in-
 stans. quod sic. quod non includit con-
 tradictionem quod sterisset. ergo potuit sterisse.

Contra. tunc instans esset immediatus
 instans: quod per tamen illud et gratia non fuissent in eo
 de instans. ergo in actu non mediato. quod tunc in
 tpe mediato nec fuisset in peccato nec in gratia
 quod est falsum. Sic per videndum est quid est
 peccatum originale. 2° quod delet. 3° ad quod est

Circa per dico. aliter est loquendum de peccato
 originali de facto: et aliter de possibili. De
 facto dicitur quod secundum Augustinum de conceptu virgini-
 li peccatum originale non est aliquod positivum
 in anima sed tamen est carentia iusticie debite. Et
 secundum hoc dico quod iusticia originalis dicitur aliquid
 absolutum supradditum homini in puris natu-
 ralibus existentibus. Sed loquendo de pec-
 cato originali de possibili. dico quod potuit
 fieri per potentiam absolutam: quod peccatum ori-

ginale nullius diceret carentiam. nec domi-
 naturalis: nec supernaturalis. Nec debita habenda
 aliquid: sed solum quod aliquis propter demeritum
 procedens in alio sit indignus vita eterna.
 3° perbo. quod aliquis existens in puris natura-
 libus potest acceptari a deo. et potest de ordina-
 re quod ipso faciente preceptum divinum ipse
 sit indignus acceptatione divina cum omnibus
 postremis suis. Tunc descendens a tali
 peccante est in peccato originali. quod est indi-
 gnus acceptatione divina: et tamen non caret ali-
 quod iusticia creata. quod non tenet ad aliquam
 iusticiam: nisi ad illam quam habuit per suam quam
 fuit deo acceptus. sed tunc per non habuit
 nec tenebat habere. ergo nec filius. Pre-
 rea aliquis potest esse in peccato originali sine omni
 carentia. ergo peccatum originale posset dici
 non acceptum divina propter aliquod demeritum
 procedens in actu. Circa 2^m dicitur quod pecca-
 tum originale de facto non delet nisi per gra-
 tiam creatam. quod dico propter auctoritates
 sanctorum. Posset tamen aliter deleri per divinam
 potentiam absolutam. quod deus posset ordinare
 si placeret sibi quod homo non obligaret ad
 habendum illam iusticiam. et quod eius carentia non
 sibi imputaretur. et hoc posset sine omni infusione
 gratie. nec illud includit aliquam preditionem
 Circa 3^m dicitur primo quod si placeret deo
 delere culpam originale per non imputa-
 tionem et non obligationem ad illam iusticiam
 posset tunc beata virgo sterisse in pecca-
 to originali tamen per instans. quod nullam con-
 tradictionem includit: quod in primo instan-
 ti sit debitor iusticie originalis. et tamen in nul-
 lo instans per. velit deus exigere ab ea illam
 iusticiam. siue imputare sibi carentiam iusticie
 ad culpam. Et accipio hic imputare large
 put imputat peccatum originale. quod proprie
 loquendo nullum peccatum alicui imputat
 nisi quod est in eius parte. hoc patet quod nul-
 lam contradictionem includit quod deus nolit i

aliquo instāri p^o p^o instans si p^oseueret i
vita punire eam p^o delicto pentum. g^o nō
est p^otradictio q^o peccatū originale sic re-
maneat tm̄ p^o instās. R^ondeo dico q^o si de-
leat peccatū originale p^o grām creatāz z
grā sit indissibilis. ita q^o non pōt acgri p^o
motum: nō potuit stare in peccato origi-
nali tm̄ p^o instās. q^o hoc includit p^otradi-
ctōem. Cuius rō est. q^o om̄e indissibile
h^oz primū instans sui eē. g^o cum peccatū
z grā non possunt eē in eodem instāri p^o
ter p^otradictōem: o^o q^o sint in diuersis. nō
instāntibus mediatis. q^o tunc in tpe me^o
nec eēt in peccato nec in grā. g^o in imme-
diatis q^o est contradictio. Tertio di-
co q^o si grā sit dissibilis in infinitum: ita q^o
possit induci p^o motum. tunc nō includit
p^otradictionem q^o s^oter in peccato origina-
li tm̄ p^o instans z nullo instāri p^o. careat
om̄i pte grē: sicut non includit contradi-
ctionē q^o aliquid careat albedine in vno
instāri vel aliq^o pte loci careat: z q^o in n^o-
lo instāri p^o careat oī pte albedinis vel
om̄i pte illius loci. Et fm̄ hoc oportet
dicere q^o acquisitio charitatis ē vere mo-
tus. z non creatio. pprie dicta. q^ouis pos-
sit vici creatio p^o tanto q^o a solo deo pōt
creari. Ad principale p^oz ex dictis q^o si
originale peccatū deleat per grām indi-
sissibilem: non potuit stesisse in originali
peccato p^o instans tm̄.

Questio. xi.

v Trū in beata virgine fuerit fo-
mes peccati. q^o sic. q^o om̄is con-
ceptus in peccō originali h^oz fomi-
tem peccati. sed beata virgo est hmōi. g^o
Contra. nulla fuit in ea inclinatio ad
peccatū. igr̄. Sic primo videndus est
qd̄ est fomes. 2° ad qōnem. Circa pri-
mum dico. q^o fomes est quedā qualitas

carnis morbida inclinans appetitū sensī-
tuum ad actū deformatū viciosum in ha-
bente vsū rōnis. q^o sit q̄litas: patet q^o
non ē substātia: z hoc est manifestū cum
non sit in xpo: nec in beatis. Nec est ap-
petitus sensitiu^o ppter eandem cām. q^o
talis appetitus est in xpo. Nec act^o ap-
petitus sensitiui. q^o fomes manet frequen-
ter sine tali actu. p^oz tā in dormiēte q^o in vi-
gilante. Simlr̄ q^o sit q̄litas patet: q^o reci-
pit magis z minus. q^o vnus hō plus in-
clinatur ad actū viciosum q^o alius q^o sit
q̄litas carnis pater q^o nec est habitus
nec accidēs intellect^o: nec volūtatis. nec
appetit^o sensitiui: sicut p^oz inductive. q^o sit
morbida p^o. q^o non inclinatur ad actus nisi
post peccatū. Nā si erat in primis peni-
bus ante peccatū sed p^o. q^o post peccatū
deus dimisit Adam cās naturalib^o. Et
ille forte induxerunt talem qualitātē: q̄
inclinatur ad actum viciosum p^otra iudici-
um rōnis in hūte vsū rōnis. Circa
2° dico q^o beata virgo non habuit talē
fomitē peccati. q^o nec vigilando nec
dormiendo habuit aliquem turpē actus
vel deformem: nec aliquam qualitatem
inclinantem ad talem actum viciosum:
sed hoc per rōnem. p^obari non potest. sed
tm̄ per auctoritates scripture. S^oz hīc
sunt dubia. Prīmū est: que qualitas est
talī fomes peccati: z vbi est subiectiue:
vel in carne vel in appetitu sensitiuo. 2°
est q^o fomes peccati fuit extinctus in be-
ata virgine. Ad primum pōt dici sicut
de infirmitate. q^o infirmitas aliq^o causa
tur ex ip^oportione humorū: immo est ip-
sa imp^oportio: aliq^o ex putrefactōe hu-
morūz catur aliqua qualitas. z humor
corrupt^o qui est infirmitas. Eodem mō-
potest dici q^o illa qualitas est aliquis hu-
mor. vel humores qui generantur p^o cās

naturales. puta qñ deus ppter peccatuz
reliquit hominem causis naturalib⁹. vñ
forte est impropoztio humorum sine ali-
qua qualitate ab humorib⁹ distincta sꝫ
nullum istoz potest pbari vel improba-
ri per rationem. Ad aliud dico q est
subiective in carne ⁊ nō in appetitu sen-
sitivo. ideo dixi prius q est qualitas car-
nis. qꝫ nec est actus nec habit⁹ appetit⁹
sensitivi. Ad aliud potest dici q si fo-
mes fuerit vnqꝫ in beata vrgine. qꝫ in sua
prima sanctificatiōe in vtero. deus illam
qualitatē mitigavit: ⁊ debilitavit. vt nū-
qꝫ inclinaret appetitum ad peccatū mor-
tale. Sed ante scđam sanctificationē qñ
concepit filium dei: forte potuit inclina-
re ad peccatum veniale. sꝫ in scđa sancti-
ficatione fuit illa qualitas ablata: ⁊ fo-
mes totalr extinctus: ita qꝫ nec potuit i-
clinare ad peccatum mortale nec venia-
le. vel si remansit illa qualitas in aliquo
gradu: ita fuit diminuta qꝫ ad nullum a-
ctum turpem vel viciosum potuit incli-
nare. Ad principale dico q nescio v-
trum habuit fomitem vel non. tamen si
aliqui habuit pz ex dictis quō fuit extict⁹

Questio duodecima

Vtrum ppositio mentalis com-
ponatur ex rebus: vel concepti-
bus qꝫ ex rebus. pbo. qꝫ omne
qđ intellectus intelligit: pōt intentionali-
ter cōponere cum alio. sed intelligit res:
ergo pōt componere res: ⁊ per consequēns
res potest eē subiectum ppositionis men-
talis ⁊ pdicatum. Contra. tunc pposi-
o esset extra aiām. Sic primo videndum
est an sit aliqua ppositio mentalis. scđo
ad qōnes. Circa p^m dico q sic. qꝫ pbo: qꝫ
vbicūqꝫ ē pple^o vā vel falsa. ibi ē ppō.
sꝫ in mēte est hmōi pple^o. g^o ⁊c. D^orefea

sunt aliqꝫ incōplexa mentalia sicut ⁊ vo-
calia. ergo sunt pplexa. qꝫ cuiqꝫ pplexorū
in voce corrīdet aliqꝫ pplexio in mente.

Circa 2^m dico. qꝫ ppō mentalis nō cō-
ponit ex rebus extra aiām sed ex pcepti-
bus qđ pbo multipliciter. P^o p Boe.
sup libruz pyramentias. qui dicit qꝫ ppō
non hꝫmīl triplex eē. s. in mente in voce
⁊ in scripto. Et sicut ppositio scripta cō-
ponitur ex dictōibus scriptis ⁊ vocalis
ex vocibus: ita mentalis cōponitur ex in-
tellectōib⁹ qꝫ Boe. fm modū suū loqñ/
di vocat passiones siue pcept⁹. 2° si aliqꝫ
ppō pponeret ex reb⁹ extra aiām: tunc
aliqꝫ ppō posset pponi ex aiā ⁊ corpe. ⁊
sic aliqꝫ ppō eēt hō. qꝫ oē cōpositū ex cor-
pore ⁊ aiā intellectiua est hō. 3° si subie-
ctum ⁊ pdicatum eēt res extra aiām. tē
in illa ppositione canis comedit panem:
subiectū vere comederet pdicatū. Sicut i
illa ppōne fortes psequit platonē: subie-
ctum vere psequeret pdicatum: ⁊ mul-
ta talia: que oīa sunt absurda. 4° sic. oīs
ppositio pponit ex noie ⁊ verbo sꝫ pphōs
⁊ grāmaticos. sed nomen ⁊ verbū nō sūt
res extra aiām: qꝫ sunt signa. ergo. 5° sic
oīs ppō pponit ex termin⁹. qꝫ Aristotel.
p^o p^oz dicit. termin⁹ ē in quez resoluūt
ppō. sed termini non sunt res extra aiām
nā subiectū in ppōne vñ est termin⁹ cō-
munitis signo vñ determinat⁹. ⁊ illud nō
ē res extra. qꝫ res extra nō determinat si/
gno vñ. 6° oīs ppō est ofo: sed ofo non
componit ex reb⁹. qꝫ absurdū est dicere
qꝫ alique ofones cōponant ex bob⁹ ⁊ as-
nis: hominib⁹ ⁊ angelis deo ⁊ diabolo:
qđ tñ sequerēt si ppō: componeret ex re-
b⁹ extra. Septimo in illa ppositione
intellectus diuinus est essentia diuina:
subiectum eēt diuina essentia: ⁊ similiter

dicitur. et per omnes idem predicatur de se
 Preterea omne subiectum propriis est per
 propriis: et alteri coponibile. quod omnis pro
 ponitur ex subiecto predicato et copula
 sed essentia divina nullius est per nec est
 alteri coponibilis. ergo. Contra. omnis per
 positio affirmativa vera requirit ad sui ve
 ritatem: ydetitate predicati cum subiecto alias
 quelibet talis propositio est falsa: quod voces et
 conceptus non sunt idem. Item quod hec propositio omnis
 propositio vera requirit et potest habere dupli
 cem intellectum unum est quod subiectum et predica
 tum vere sunt unum et idem. et hoc est simplici
 ter falsum. tunc enim nunquam predicaretur pas
 sio de subiecto nec superius de inferiori. non
 terminus accidentaliter de termino subalterni nec
 e converso. Tunc quod in demonstratio potissimum
 esset tamen unum terminus: quod subiectum et pre
 dicatum sunt idem terminus in propositio per se
 et non sunt diversi termini: et eadem ratio sub
 iectum et predicatum in 2a. propositio: et in 3a
 sunt idem et non diversi termini: et per omnes in
 demonstratio esset tamen unum terminus. Tunc qua ratio
 subiectum et predicatum sunt idem in propositio affir
 mative eadem ratio non sunt idem in propositio negativave
 ra. sed ista propositio aliquando aial est homo: ali
 quando aial non est homo. tamen sunt idem a parte
 subiecti et predicati. ergo subiectum et predicatum
 sunt idem et non sunt idem. ergo ille intellectus
 est falsus. Alius est intellectus illius propositio
 . scilicet quod omnis propositio affirmativa requirit ad
 sui veritatem quod subiectum et predicatum signifi
 cent idem et supponant per eodem. et intellectus
 est verus. quod omnis propositio affirmativa vera
 est propter ydetitatem rei significate per sub
 iectum et predicatum: quod per tale propositio non deno
 tatur quod subiectum sit predicatum: sed quod res
 iposata per subiectum sit res iposata per
 predicatum. quod videtur tamen non per se: sed per
 rebus quas significat. Ad artem primi
 pale dico quod maior est falsa. quod intellectus in

intelligit res extra et non potest res esse. Alius
 subiectum propriis aliqui esset in celo et predica
 tum in inferno: et copula in intellectu meo: scilicet
 intellectus potest intellectus res adiuvet
 non per se. sed per rebus significatis.

Questio. xiii

Tunc aliquid propositio vocalis sit vera:
 quod non. quia nec est vera in
 primo platons nec in medio nec
 in fine. quod propositio non est in primo non in medio nec in fine
 et quod non est in fine. Contra 2am aristotelem. propositio
 est oratio vera vel falsum significans. ergo est ve
 ra. Ad quem dico quod propositio vocalis
 sunt vere. Ad cuius intellectum sciendum quod
 propositio est oratio vera vel falsum significans
 id non est propositio vera nisi quod ex eis platone
 naturalis est auditor forare et accipere. propositio
 mentalis vera. hoc autem solum est in fine per
 platons. et non in medio: nec in primo igitur
 in fine platons est propositio vocalis vera et
 non in primo nec in medio si dicat: propositio men
 talis qua format. pferens illa propositio: homo
 est aial est vera in primo. ergo et vocalis.
 Item et nego omniam. quod propositio mentalis
 est res permanens et potest tota esse simul in primo
 platons: id tunc potest esse vera siue igitur in
 medio et in fine. Sed propositio vocalis est suc
 cessiva. et quod una pars est: alta non est. et quod
 ad veritatem cuiuscumque propositio requiritur quod
 actualiter sit vel fuit: et in primo platons:
 propositio vocalis nec est nec fuit: id tunc non est
 vera nec in medio propositio eandem causam: scilicet in
 fine scilicet tunc non sit actu. tamen primo fuit non to
 ta simul: sed successive pars post partem. Unde
 sciendum quod propositioibus et orationibus videndum est
 ut plures: et ut marie ut sapientes. quod non
 discordat a plibus. Nunc autem per illa propositio
 non est propositio plata est vera. non intelligit sa
 pientes aliud. nisi quod auditor sciens virtu
 tem significatiois natua est ita accipere quod est

a pte significati sicut p. ppōne denotat b^o aut solū est in fine piationis ⁊ nō in pzi-
cipio. iō illa ppō solum est vera in fine:
⁊ non in pzin^o. qz auditor audiens subie-
ctū platū: nescit que erit copula vel p-
dicatū. qz si pferens dicat hō nescit audi-
tor vtrū post dicit: currit vel est aial. iō i
pzin^o non pōt tal^o ppō sibi significare ve-
rum in fine aut platōis qzuis ppō voca-
lis non sit: qz tñ fuit lz successiue. iō ma-
net illa ppō in memo^o audientis virtu-
te cui⁹ intellect⁹ pcepit illud qd significat
ppō. ⁊ qz ita est in re sicut ppō signat.
Et iō tunc primo ē sibi illa ppō vera. iō
non sequit⁹ ppō vocalis non est. g^o nō ē
vera: sicut non sequit⁹ ppō vocal^o non est
g^o ex platione ei⁹: ⁊ virtute memo^o re-
manentis: nō est auditor nat⁹ pcepere rē
significatā p. ppōnem vocalē. qz non pl⁹
denotat p illam ppōnem. ppō vocalis ē
vera: nisi qz ex eius platōe ⁊ virtute ha-
bitus derelicti in memoria: sit auditor na-
tus pcepere qz ita est in re sicut p. ppōem
significatur. Ad principalia patet ex
dictis.

Questio. xiiii.

v Tum sol⁹ actus voluntatis sit
virtuosus necessario qz non. qz
ois actus volūtatis pōt elici in-
tentōe mala. g^o ois actus volūtatis po-
test eē malus. Contra diligere deum est
act⁹ virtuosus: ⁊ nō est alius qz virtuos⁹
g^o ille actus ē solus virtuosus. Ad qd/
nem dico: qz ppō exclusiua posita in qō-
ne. hz duas exponentes: vnā negatiuam
que ē: qz nlls actus ali⁹ ab actu volun-
tatis ē necessario virtuosus. Et aliā af-
firmatiuā. s. qz aliquis act⁹ voluntatis ē
necessario virtuosus. Quantum ad ex-
positōem negatiuā. Dico qz est simplr ve

ra. qz ois actus ali⁹ ab actu voluntatis
qz est in ptate voluntatis: sic est bon⁹ qz
pōt eē mal⁹. qz pōt fieri malo fine ⁊ ma-
la intentōe. Simlr ois alius act⁹ pōt eli-
ci naturatr ⁊ non libere: ⁊ nullus talis
necessa^o est virtuosus. Preterea ois
actus alius a voluntate pōt fieri a solo
deo: ⁊ p pns non est necessario virtuosus
creature rōnali. Preterea qlibet ali⁹
actus idē manens: pōt eē indifferēt lau-
dabilis ⁊ vitupabilis. ⁊ primo laudabil⁹
⁊ post vitupabilis fm qz pōt successiue
conformari voluntati recte ⁊ viciose. si-
cut patet de ire ad ecclesiam primo bōa
intentōe ⁊ p⁹ mala intentione. Pre-
terea nullus act⁹ est virtuosus vel vici-
osus nisi sit in ptate voluntatis: qz nō est
peccatum nisi voluntariū. sed alius act⁹
ab actu voluntatis primo pōt eē in ptā-
te volūtatis: ⁊ post nō. puta si aliquis di-
mittat se voluntarie in pceptum: ⁊ post
peniteat ⁊ hēat actum nolēditū descen-
sum meritoze ppter deū: tunc in descen-
dēdo non est in ptate voluntatis. g^o ille
actus nō est necessa^o viciosus. Circa
expositōem affirmatiuā dico primo qz de
virtute sermonis nlls act⁹ ē necessario
virtuosus. hoc pbatur. Tum qz nullus
act⁹ necessa^o ē. tum qz quilibet act⁹ pōt
fieri a solo deo. ⁊ p pns non est necessa^o
virtuosus. qz nō ē in ptate volūtatis. tñ
alr pōt intelligi actum eē necessa^o virtu-
osum. ita qz non pōt eē viciosus. stante
pcepto dno. Simlr qz talis actus nō po-
test cārī a voluntate creata nisi sit virtuo-
sus. ⁊ sic intelligendo. Dico qz aliqs act⁹
voluntatis ē necessario virtuosus. qd p
bō. qz ipossi⁹ ē qz act⁹ ptingent: virtuosus
ita qz indifferēter pōt virtuosus eē vel
viciosus. fiat determinate virtuosus nisi
ppter alium actum necessa^o virtuosum

hoc probatur: quia actus contingenter virtuosus. puta actus ambulandi: fit determinate virtuosus propter conformitatem ad alium actum. quero de illo actu. Aut est necessario virtuosus modo predicto: et habetur propositum quod est aliquis actus in voluntate necessario virtuosus. Aut fit determinate virtuosus per conformitatem ad alium actum virtuosum contingenter et de illo est querendum sicut prius. et erit processus in infinitum. vel stabitur ad aliquem actum necessario virtuosum. Tertio dico. quod ille actus necessario virtuosus modo predicto est actus voluntatis. quia actus quo diligitur deus super omnia et propter se est huiusmodi. nam ille actus sic est virtuosus quod non potest esse viciosus: nec potest a voluntate creata creari nisi virtuose. Tum. quia quilibet pro tempore et loco obligatur ad diligendum deum super omnia. et per se ille actus non potest esse viciosus. Tum. quod ille actus est principium omnium actuum bonorum. Preterea solus actus voluntatis est intrinsece laudabilis et vituperabilis. Preterea secundum sanctos nullus actus est vituperabilis vel laudabilis nisi propter intentionem bonam vel malam. Intentio autem est actus voluntatis. ergo etc. Preterea secundum Anselmum sola voluntas puniatur. quia sola peccat. Si dicat quod deus potest deipere quod pro aliquo tempore non diligitur ipse: quod potest precipere quod intellectus sit sic intentus circa studium: vel alium actum: et voluntas similiter quod nihil possit pro illo tempore de deo cogitare. volo quod voluntas tunc eliciat actum diligendi deum: tunc ille actus non est virtuosus. quia elicitur contra preceptum diuinum. et sic actus diligendi deum su-

per omnia: non erit virtuosus. Respondeo deo. si deus posset precipere sicut videretur sine contradictione. Dico tunc quod voluntas non potest pro tunc tale actum elicere. quia ex hoc ipso quod talem actum eliceret: deum diligeret super omnia: et per consequens impleret preceptum diuinum quia hoc est diligere deum super omnia diligere quicquid deus vult diligi. et ex hoc ipso quod sic diligeret: faceret contra preceptum diuinum per casum: et per consequens sic diligendo deum: diligeret et non diligeret. faceret preceptum dei et non faceret. Posset tam diligere simplici amore et naturali: que non est dilectio dei super omnia: sicut posito quod aliquis credat deum non esse. non potest eum diligerere. quia nihil potest diligi nisi illud quod est: vel potest esse. Quarto dico quod solus actus habitus voluntatis est intrinsece necessario virtuosus. quia quilibet alius inclinat indistincte ad actus laudabiles vituperabiles. Ad principale nego assumptum. quod aliquis actus voluntatis nullo modo potest elici intentione mala: sicut patet ex predictis.

Questio. xv.

¶ Trunc rectitudo et deformitas actus differant a substantia actus quod sic. quia actus potest manere sine rectitudine et deformitate. ergo differt ab utroque. Contra. rectitudo actus non est qualitas actus. nec aliquid accidens eius. ergo est substantia actus. Ad quod dico vltimum quod nunquam actus et sua rectitudo differunt. quod omnis actus rectus. Aut est rectus essentialiter. aut per denominationem extrinsecam. Si primo: tunc substantia a-

ctus est sua rectitudo: quod p̄ ex hoc q̄
impossibile est q̄ talis actus sit a volun/
tate creata nisi sit rectus. Si 2°. tunc i^o
actus d̄ virtuosus: q̄ causatur ab actu
essentialiter virtuoso. ad cuius confor/
mitatem dicitur rectus. sed p̄pter tales cā/
litate[m] vel conformitatem: nihil possi^m
recipit actus exterior sicut patet in vlti/
ma questione primi quolibet diffuse. iō
nunc transeo. Preterea difformitas
z rectitudo non sunt acc̄is cuiuscūq̄z:
q̄z nesciunt qualitates eius: nec respect^o
q̄z tales respectus non sunt ponendi.

Sec̄do dico q̄ aliquis est act^o qui nō
p̄t ee primo rectus. modo exposito in a^o
questione. z aliquis actus est primo re/
ctus. z postea difformis sicut est act^o con/
tingēt̄ rectus. Exemplū primi: vt ama
re deum p̄pter se super oīa. Exemplūz
secundi. vt ir̄ ad ecclesiam primo p̄pter
honorē dei. sc̄do ire p̄pter vanā glori/
am. Sed hic sunt dubia. Prīmū est:
quō difformitas z rectitudo se habent re/
spectu actus. Secundum dubium est
quā videtur q̄ rectitudo sit aliquid di/
stinctum ab actu. q̄z cōmuniter dicitur
q̄ difformitas est carentia rectitudinis
que debet inesse actui. z per consequens
rectitudo cum inest actui: distinguitur ab
actu. Preterea in peccato materia/
le est actus: formale est carentia iusticie
debitē inesse actui. ergo distinguitur sicut
materiale a formali. Ad primum isto
rum dico q̄ se habent ad actum in com/
muni: sicut inferiora ad suum superius.
puta vt due singulares altitudines ad al/
titudinem in communi. quā actus rect^o
z actus difformis sunt duo singulares a
ctus de quibus predicatur actus ī com/
muni. sicut superius de inferioribus: sed

etiam ad actus singulares z particulares
se habent q̄ possunt successive conveni/
re eidem per predicationem. z hoc prop/
ter assistentiam vel non assistentiam ali/
cuius alterius actus. Exemplum ama/
re patrem absolute sine omni circumstan/
tia: aliquando est actus rectus: aliquan/
do difformis. quia p̄pter assistentiam no/
ui actus. potest dici rectus. puta si hoc
faciat propter preceptum divinum. p̄t
quem secundum actum: ille primus dicitur
rectus. z idem actus potest postea dici
difformis p̄pter carentiam vnius act^o
necessario virtuosū vel p̄pter positionem
alterius actus essentialiter viciōsi: puta
si velit illum actū contrahere p̄pter va/
nam gloriā. Et si querās virum talis
actus potest sic successive dici rectus vl/
difformis propter positionem alicui^o pru/
dentie vel intellectus. Dico q̄ non. z h^o
maxime verum est de actu meritoz. q̄
nullus actus non meritoz potest dici
de nono meritoz. nisi quā contra/
hitur vel catur ex amore dei. Similiter
nullus actus est moraliter bon^o vel vir/
tuosus. nisi sibi assistat actus volendi se/
qui rectam rationem. vel quā causatur
a tali velle. puta volo honorare patres
vel contempnere honores. quia volo q̄ ratio
dictat. Et propterea volo bene facere tibi. quia volo q̄ ratio
dictat. z ideo nullus actus potest facere
talem actum rectum vel difforme. In re
spectu autem alicuius actus nō sic se ha/
bent rectitudo z difformitas successive.
quā amare deum super omnia propter
se. est actus sic rectus q̄ non potest fieri
difformis. Ad secundum dico q̄ illud
dictum falsū est de virtute smonis. q̄
rectitudo act^o nō ē aliq̄ abso^m liberēs a

ctui. quia nec species: nec habitus. quia ista stant cum actu deformati. Nec actus intellectus. Tum quia actus intellectus non inest actui voluntatis. Tum. qz actus voluntatis nō est rectus ppter actū intellectus. Nec ppter ipm pōt fieri rectus. 9° rectitudo act⁹ necessa^o erit actus voluntatis. Sz ille nō est nat⁹ in eē actui vicioso. qz p^{ri}ant respectu eiusdem obiecti. Nec rectitudo est respectu cōformitatis ad prudentiā inherens a/ctui. qz talis respect⁹ non ē ponend⁹. tuz qz si sit respectus erit intrinsec⁹ adueniēs z hoc non pōt eē nisi p nouū fundamentum absolutū. Dico 9° qz deformitas nō est carentia iustitie. vel rectitudinis debite in eē actui. sed ē carentia rectitudinis debite in eē voluntati: qd non ē aliud dicere: nisi qz voluntas obligat aliquem actū elicere s^{im} pceptū diuinū quē non elicit: z iō rectitudo actus non est aliud qz ipse actus qz debuit elici s^{im} rectā rōnez. Ad aliud dico. qz illud dictuz de materiali et formali ē falsū. qz aut est peccatū cōmissionis aut omissionis. Si primo mō est materiale sine formali. qz ibi nō est carentia rectitudinis debite in eē actui. Si 2° modo tunc est ibi carentia que ē formale sine materiali. Ad argumentum principale nego p^{ri}am. qz ex illa de possibili non sequit illa de in eē: sed tm illa de possibili. vt bñ sequit actus pōt manere sine rectitudine zc. ideo pōt differre ab vtroqz: sz non sequitur. ergo differt ab vtroqz.

Questio .xvi.

v Tum circūstātie finis recta ratio z hmoi sunt obiecta act⁹ virtuosū. qz non. qz obiectū actus dīstinguitur a circūstātia actus: p eo qz ob

iectum pōt manere idēz z circūstātia variari. Contra idē eēt act⁹ virtuosus cū tali circūstātia. z viciosus sine ea patet de actu exteriori. Ad qōnem dico qz actus virtuosus ē duplex. vn⁹ qz ptingenter z indifferenter pōt eē virtuosus z viciosus. Alius qz sic est virtuosus qz nullo^o pōt eē viciosus. Primus actus non hz circūstāntias p obiecto. qz talis non est virtuosus nec viciosus: nisi ex assistentia vel carētia alterius actus boni vel mali. a quo dependet in aliq^o genere cāe. z ille actus pōt eē idē circūstāntiis talibus z sine. Scds actus hz p obiecto circūstāntias: qd pbo. qz alr se/querent duo incōuenientia. p^m qz null⁹ actus eēt intrinsece z necessario virtuosus. sed solū ptingenter cuius oppo^m p^{ri}us pbatum est. Scdm est qz de actu nō meritozio fieret actus meritoz⁹ p positi onem alicuius act⁹ mere natural primū pbatur sic. quēcumqz actū respectu quoruncūqz obiectoz alioz a recta ratione pōt voluntas elicere: pōt elicere sine ea cū sola apprehensione illoz obiectoz h^o patet. qz sicut voluntas pōt velle abstinere ppter deum loco z tpe mediante actu dictatiuo intellectus: ita potest velle abstinere propter deum loco z tempore cum sola apprehensione illius p^{ro}positi onis bonum est abstinere propter deum loco z tempore sine omni assensu respectu eiusdem. hoc supposito. Tunc que/ro. Aut ista volitio est virtuosa intrinsece aut non. Si sic. Contra. Non elicitur conformiter recte rationi: que necessario requiritur ad actum intrinsece virtuosum. ergo non est virtuosa intrinsece. Et si dicat: qz illa volitio elicitur conformiter recte rōni habitualr sz nō actu alr: z h^o sufficit ad h^o qz act⁹ sit virtuosus

Contra recta ratio debet dictare q̄
volendū est abstinere p̄pter deū. q̄ sic ē
dictatū a recta rōne. Aliter non esset re
cta rō: sed erronea. Sed nolitio habēs
deū ⁊ alias circūstantias sine recta rō
ne p̄ obiecto nō est eadē numero cū vo
litione que haberet rōem rectā p̄ obiec
to. p̄pter variatōem obiecti. ergo ille ac
tus voluntaris qui nō habet rectā rōem
p̄ obiecto nō est natus elici cōfomiter
recte rōni. sed vnus alius actus alterius
speciei haberet rectā rōem p̄ obiecto. ⁊
⁊ nō ille. Si autē dicat q̄ talis act⁹ nō
est virtuosus p̄pter defectū prudentie.
Cōtra pono q̄ tunc coexistat act⁹ pru
dentie. ⁊ tunc quero. vtrū ille actus vo
luntatis sit virtuosus vel non. Si non.
Nulla causa istius pōt dari: nisi quia re
cta rō non est eius obiectū. quia nullum
aliud obiectū requisitū deficit per casuz
⁊ recta rō coexistit. Si sit virtuosus se
quitur q̄ actus nō prius virtuosus mō
fit virtuosus p̄ solā coexistentiā prudentie
Et tunc cum voluntas possit conferua
re primū actū stante prima apprehensio
ne cōplexi: destructo illo actu prudentie
p̄pter aliquod mediū sibi apparens seq
tur q̄ idem actus numero fieret iteruz
non virtuosus. quia non coexistit pru
dentie. ⁊ per cōsequēs erit virtuosus cō
tingenter. Et ita si sit virtuosus intrinse
ce ⁊ necessario oportet q̄ habeat rōnez
rectā p̄ obiecto. ⁊ ille solus erit necessa
rio virtuosus. Scōm pbatur ex pri
mo quia sic per solam positōem actus
prudentie fieret virtuosus actus ip̄i vo
luntatis qui primo non erat virtuosus
p̄pter carentiā talis actus cum actus
ille prudentie sit mere naturalis: ⁊ nullo
mō in potestate nostra: sequit q̄ de ac
tu nō virtuoso fieret virtuosus. ⁊ econ

uerso per positōem ⁊ destructōem alicu
ius mere naturalis. q̄ nullo mō est in po
testate nostra. Et de nō digno vita eter
na fieret dignius vita eterna per aliquō
mere naturale quod nullo mō est in p̄ta
te nostra. Diciterea pbatur q̄ finis est
obiectū act⁹ virtuosū. Cū q̄ quādo vo
luntas diligit aliqd. p̄pter finē magis di
ligit finem. quia p̄pter vnū quodq̄ rē
Cū q̄ si eēt duo actus respectu diuer
soꝝ obiectoꝝ quoz vn⁹ esset causa alte
rius. si illa duo obiecta diligerent vnico
actu: illud obiectū esset primū cui⁹ act⁹
esset causa alterius. q̄n diligitur distin
ctis actibus: sed si quis diligit finem:
vno actu: ⁊ illud q̄ est ad finē alio actu
actus respectu finis esset causa al
lius quod est ad finē. ergo q̄n diligo ali
quid p̄pter finē vnico actu: finis est obie
ctum principale respectu illius actus.
Idē patet de loco ⁊ tēpore q̄ sunt ob
iecta. Aliter esset actus voluntatis ita p̄
fecte virtuosus sine illis sicut cū illis q̄d
est falsum q̄ velle comedere est actus
virtuosus si velit loco ⁊ tēpore. ⁊ aliter
est magis viciosus q̄ virtuosus. Di
co g⁹ breuiter q̄ oēs circūstantie sūt ob
iecta p̄cialia actus necessario virtuosū ⁊
finis est obiectū principale. Sed hic
sunt dubia. primū videt q̄ circūstantie
nō sunt obiecta. Primo. q̄ idē nō pōt
esse circūstantia ⁊ actus. q̄ actus nō va
riatur ad variatōem circūstantie: s; va
riatur ad variatōem obiecti. Ista autē
a p̄his ponūtur circūstantie: g⁹ rē. Dicit
tūc idē esset act⁹ volēdi ⁊ nolēdi. diligen
di ⁊ odiēdi. q̄ aliquis odit p̄ctm p̄pter
deū tanq̄ finē: ⁊ ille act⁹ h̄ terminaret ad
deū: eēt act⁹ diligēdi. q̄ est act⁹ meritori
us ⁊ vt terminaret ad p̄ctm est act⁹ odi
ēdi. ergo rē. Scōm dubiū est q̄ vi/

datur q̄ finis nō sit obiectū principale ac-
 tus virtuosus. q̄ actus principalius intē-
 tus a voluntate est obiectū primariū: z
 principale illi actus: sed ille est act⁹ ex-
 terior: puta q̄ aliquis vult ire ad eccle-
 siā p̄p̄ honorē dei. hic enim ambulare
 ad ecclesiā principaliter intendit. 5.
 Ad primū illoꝝ dico. q̄ nō sunt circun-
 stantie respectu actus necessario z intri-
 sece virtuosū: sed respectu ei⁹ sunt obic-
 ta. Sunt autē circūstantie respectu cui⁹
 cunq̄ actus qui solū dicitur virtuosus
 per denoiatōem extrinsecā: per confor-
 mitatē ad actū necessario virtuosum. q̄
 quilibet talis actus pōt semp idē rema-
 nere circūstantiis variatis. sicut pōt esse
 actus ambulandi ad ecclesiā p̄p̄ bonū fi-
 nē z malū cū recta rōne z contra rectaz
 rōem. Ideo respectu talis actus ista di-
 cunt circūstantie. Actus autē intrinsece
 virtuosus variatur p̄ variatōem cuius-
 cūq̄ circūstantie. q̄ variato obiecto nō
 pōt esse idē actus p̄pter transitū a con-
 tradictorio in p̄radict⁹. Ad aliud d⁹
 q̄ idē act⁹ pōt hēre diuersas denoiatōes
 vt terminat ad diuersa obiecta sicut est i
 p̄posito. Nō nō est incōueniēs q̄ idē ac-
 tus denoiēt dilectio z odiū respectu di-
 uersoz obiectoz. Ad 2^m dubiū d⁹ q̄
 finis est obiectū principale act⁹ virtuosū
 intrinsece. z hoc. q̄ dilectio finis princi-
 paliter intēditur. sed actus exterior est
 obiectū cōe isti actui volūtatis z mul-
 tis aliis sicut aliq̄s pōt ire ad ecclesiā p̄-
 p̄pter amorē dei vel vanā gl̄iam. z sic de
 aliis circūstantiis. z semp mutat act⁹ vo-
 lūtatis: sicut variat circūstantia. sed ac-
 tus exterior est semp idē obiectū respec-
 tu oim illoꝝ actui. z id est obiectū cōe.
 Et finis est obiectū principale. Ad ar-
 gumēta principalia patet ex dictis respe-

ctu eius actus sunt circūstantie. z re/
 spectu cuius sunt obiecta:

Decima septima q̄.

Trum dolor z delectatio ap-
 petitus sensitui causant im-
 mediate a rebus extra. q̄ sic.

quia tales passiones nō possunt esse si-
 ne re extra. ergo dependent a rebus ex
 in aliquo ḡne cōe. Nō nisi in genere cōe
 efficiētis. 5. Cōtra. iste passiones ma-
 nent corrupta re extra 5. Sic p⁹ vidē-
 dum est an dolor z delectatio appetitus
 sensitui distinguātur ab actu. 2° ad q̄
 nem. Circa primū dico q̄ quibus volū-
 tas simul dū hz tristitiā vel delectatōez
 habeat actū volendi vel nolendi distinc-
 tum ab istis passionib⁹: itū appetit⁹ sensi-
 tiuus nō hz simul actus distinctos a do-
 lore sensus z delectatione: sed illi actus
 imediate sequūtur apprehensionē sensi-
 tiuā. quia nec per experiētiā. nec per rō-
 nē pōt p̄bari q̄ ibi sit tal⁹ multitudo. q̄
 si aliq̄ act⁹ siml⁹ eēt cū istis illi eēt act⁹
 fugiēdi desiderandi. q̄ alii nō apperēt i
 appetitu sensitui p̄uit dilectioni z dolo-
 ri: sed isti nō manēt cū eis. q̄ illud est ge-
 neralit verū q̄ dolor sensus z delecta-
 tō nūq̄ sunt respectu rei absentis. sed re-
 spectu rei p̄ntialiter habite. Actus autē
 desiderandi z fugiēdi in appetitu sensi-
 tiuo sunt semp respectu absentii. ergo
 isti actus nō manēt simul cū dolore z de-
 lectatōe sensus respectu eiusdē obiecti.
 lz forte possit respectu diuersoz. Circa
 2^m d⁹ q̄ dolor est duplex. quidā manet
 in absentia rei sensibilis. quidā nō manet
 Exēplū primi post p̄busionē. p̄cusionē
 z vulneratōem manet dolor qui frequē-
 ter sine apprehensione catur sicut patet

in dormiente qui aliqui percussus: et non percipit. Exemplum secundi est de dolore: qui causatur a visione teporis visibilis. Quis forte quibus remaneat horroz ex memoria rei ingerentis dolore. De primo dolore dico. quod non causatur a sensibili exteriori. quia dolor nunquam causatur sine sensatione: sed quibus ante sensationem sensibile extra corrumpitur. sicut patet si aliquis percussus dormiendo: et statim ante sensationem post percussione sensibile extra corrumpit. **R.** dico quod talis dolor causatur immediate ex apprehensione. quod sensatione erit: potest esse dolor. et ipsa non erit: non potest esse dolor: ergo sensatio est eius causa. De 2° dolore dico quod quis non maneat naturaliter nisi parte sensibili. non tamen catur a sensibili extra. sed a sensatione quia sufficit quod sensibile sit causa apprehensionis. que apprehensio sit causa doloris. quod si deus preserveret tale visione sine sensatione: et destrueret sensibile: adhuc illa sensatio caret dolore. Sed hic sunt du^a prima est: quod catur dolor qui manet in absentia sensibilis. cum ille dolor quibus catur post corruptioem sensibilis. Secunda dubium. utrum dolor et delectatio causetur ab actu desiderandi et fugiendi. Tertium est quia videtur quod dolor et delectatio et similis tristitia et delectatio in voluntate. possunt esse aliqui respectu obiecti absentis non habiti. quod quilibet experit quod si videat obiectum delectabile: et desideret. et non assequatur desideratum. adhuc delectatur tam in appetitu sensitivo quam intellectivo. Similiter aliquis apprehendit bellum futurum quod sensus refugit. et voluptas nolit. statim catur tristitia in voluntate: et tamen illud bellum non est habitum. **S.** **re.** Ad 1^{am} illoz dico quod a sensibili: quod

natam est sentiri. puta mediante percussione. vel vulneratione catur aliqua qualitas corporalis que post corruptioem sensibilis sentitur: et ex illa sensatione catur dolor immediate. Ad 2^{am} dico. quod non. Tum. quod desiderium et fuga sunt respectu obiecti non habiti. quia vult desiderare quod iam habet. tum quia illud quod non est quod non est: non potest esse causa alicuius. sed quando dolor est delectatio de aliquo obiecto cessat actus desiderandi. sicut quibus aliquis appetit aliquod obiectum: et habet illud: tunc delectatur per experientiam: et tunc corrumpit actus desiderandi. Ad tertium dico. quod nec tristitia nec delectatio est respectu absentium non habitoz. respectu quoz sunt actus desiderandi et fugiendi. Nec in appetitu sensitivo nec in voluntate: sed sunt respectu actus apprehensivi. quo obiectum desiderandi apprehendit. vel respectu actus desiderandi vel fugiendi vel respectu utriusque. Et oes isti actus actualiter habentur in illo qui delectatur. Et similiter in voluntate sunt respectu intentionis et volitionis. vel nolitiois. quia de illis delectatur voluntas. vel tristatur. et non de actu desiderato potest enim sensus interior apprehendere actus sensus exterioris secundum phisicam. et actum desiderandi. et fugiendi. Et talis actus apprehensivus causatur immediate dolorem vel delectationem in appetitu sensitivo. Eodem modo est de intellectu. et voluntate quod actu voluntas non delectatur in actu quem desiderat patet. quia aliquis potest velle et desiderare comedere: et potest nolle absolute carentiam illius actus comedendi. quo tamen caret actualiter. et scit se carere illo actu. Et per consequens volendo et desiderando

comedere tristere. ergo talis nō pōt delectari in actu comestionis q̄diu nō habetur. Ad ar^m principale dico. q̄ cōsequētia nō valet q̄ sufficit q̄ res extra sit causa caule.

Questio. xviii

Trum virtutes morales sint circa passiones. sic circa materia. q̄ nō. q̄ sunt actus virtutū. ergo nō sunt materia virtutū. Ad op^m est aristo. scdo ethicoz. Ad q̄d nem dico primo. q̄ materia accipit dupliciter. s. pprie put est altera pars cōpositi. et sic nō accipitur hic. Aliter accipitur iproprie p obiecto. sicut dicim⁹ q̄ illud de quo est aliq̄ scientia est m^a scientie. et sic accipitur materia hic. scz p obiecto. Secundo dico q̄ virtus moralis dupliciter accipit. Primo^o iproprie p aliqua qualitate derelicta post act⁹ appetitus sensitivi que est qualitas corporalis inclinans ad actus appetitios de q̄ qualitate dictū est in 2° quolibet aliter accipitur p habitu virtuoso voluntatis

Der hoc ad q̄dem dico. q̄ virtutes q̄ sunt quedā qualitates corporales non habent passiones p materia siue p obiecto: sed passiones sunt actus illaz virtutū et causant ab illis habitibus mediante apprehensōe. et illud idē q̄ est obiectū siue materia actus: est obiectū virtutis causantis talē actū et correspondens tali actui. et hoc est generaliter verū Secundo^o virtus est circa passiones sicut circa materia. quia passiones sunt obiecta cōia actus et habitus virtuosū essentialiter quibus nō oīs talis virtus habet at passiones p obiecto. Nam quedā virtus est circa passiones sicut circa obiecta p̄munia. quedam circa operationes si

ne executiones exteriores. sicut circa materiam vel obiectum. Exemplus p̄mi temperantia et eius actus hz passiones pro obiecto sed iusticia non habet passiones sed operationes exteriores p obiecto et materia. sicut bona equaliter distribuere. equaliter dividere etc. Nam actus iusticie est velle tales operationes debito modo exercere. et per consequens ille operationes sunt obiecta istorum actuum. ergo et habituum ad tales actus inclinantium. quia hoc est generaliter verum. quia idem est obiectum habitus et actus correspondentis. Si dicatur: q̄ idem est obiectum actus voluntatis et passionis. Dico q̄ non. sed nunq̄ aliqua virtus voluntatis habet pro obiecto omnes passiones. Dico q̄ quelibet passio potest esse obiectum voluntatis: et alicuius virtutis: quia quelibet pōt imperari a voluntate: sed non potest esse vna virtus omnium passionū. Sic dico ergo q̄ habitus virtuosus voluntatis habet duplicē actum. vnum elicatum ab habitu. et aliū actum in appetitu sensitivo qui est obiectum habitus. sicut est obiectum actus eliciti ab habitu. Ad principale patet ex dictis q̄ passiones sunt actus eliciti ab habitibus corporalibus: sed sunt obiectū siue materia virtute in voluntate.

Decimanona questio.

Trum aliquis pōt mereri vel demereri. q̄ non. quia act⁹ merito⁹ n̄ ē totalis i p̄tate hoīs q̄ p illū nō meret hō. ans p̄. q̄ ad illū actū requiritur charitas que nō ē i potestate hoīs. oīa patet de se. Ad op̄positum est fides. Ad questionem d^o q̄ sic. q̄ p̄bat. Tum quia hō pōt lauda

biliter & vituperabiliter operari. & p̄ p̄ns me-
reri & demereri. tū. quia hō est agens li-
berū. & oē tale pōt mereri & demereri. tū
quia multi actus sunt iputabiles hōi. 6°
per illos pōt mereri & demereri. S; hic
sunt dubia. p^m quia videt q̄ illa ar^a nō
concludunt. quia oīa illa ar^a eque pcedūt
de dānatis. sicut de viatore. Nā dānat^o
agit vituperabiliter. Similiter est agēs
liberū. similiter actus sunt ibi iputabiles

Scdm dubiū qz videt si hō pōt mere-
ri vel demereri in puo tpe merebit̄ omi-
um infinitū vel infinitā penā p^m p3. qz
sicut patet in alio quolibz: quilibet pōt
mereri aliquod certū premium i instanti.
6° continuo hui^o actus p̄ plura instan^a
est maioris pfectōis. qz suppono q̄ act^o
est eque intensus. & per p̄ns p̄tinuatio p̄
infinita instantia est infinite pfectōis. et
ita actus continuat^o i paruo tēpore ha-
beret infinitū premium. Secundū pbat̄
eodē mō: qz malus in vno instanti me-
retur aliquā penā: & in plurib^o maiorēz
ergo infinitis maretur infinitā penā per
illā ppōem famosam vbi pluralitas ar-
guit maiorē pfectōem ibi infinitas ar-
guit infinitā. Ad primū illoz pōt dici
q̄ dānati possunt demereri. quia possūt
elicere actus iputabiles eis. sed nō pos-
sunt mereri q̄ deus nō vult coagere ad
faciendū actū meritorū. Contra: tunc
demon nō esset in termino ex quo possit
demereri. Preterea tunc sua pena
esset augmētabilis in infinitū. qz sicut
augetur demeritū augetur & pena. Ad
primū pōt dici q̄ demon est in termino
q̄stum ad statū merendi quia nō pōt me-
reri. & in termino q̄stum ad penā que ē ca-
rentia visionis diuine. qz illa nō pōt au-
geri in eo. sed nō est in termino quantū ad
alias penas accidentales. Ad aliud

potest dici q̄ ex mīa dei fieret status in
pena sua post iudiciū. ita q̄ tunc nō de-
mereatur amplius. Contra: tunc po-
terit elicere actus malos sponte. Pro
test dici q̄ tunc eliciet actus malos qui
tū ex mīa dei nō erunt demeritorii. quia
tunc nō demerebitur quis esset natus
demereri & puniri. & ita erit status post
iudiciū quia tunc nō augetur pena ei^o

Ad 2^m dubiū dico q̄ p̄na nō valet.
quia nullus pōt mereri in pluribus in-
stantibus nisi mereatur in infinitis istā-
tibus. Contra semp stat ar^m. quia me-
rito instantaneo correspondet premium. 6°
infinitis meritis instantaneis correspondet
infinitū premium. Dicendū q̄ infinita
 premia correspondent: sed oīa illa faciūt
vni premium finitū sicut infinite sunt par-
tes albedinis acquisite per motū. & tamē
oēs ille faciūt vnā albedinē finitā. Vn-
de dico q̄ si premium esset indiuisibile: &
nullomō diuisibile. tunc difficile esset sol-
uere argumentū. qz tunc oportet dicere
q̄ ibi premium correspondet p̄ti tēporis. et
toti. imo vni instanti & magno tpi. Co-
tra. quia videtur q̄ o3 dicere q̄ infinitis
 instantibus correspondent infinita premia
 distincta: qz si premium esset oīno i diuisibile
 necessario acgrit i. o. Si statī daret pro
 merito tūc ergo vel i illo instati & p̄ il-
 lo instanti in quo elicitur actus merito-
 rius: dabit̄ illud idē premium: & p̄ toto tē-
 pore seq̄te quo p̄tinuatur actus qd̄ vi-
 detur absurdum. q̄ tantū premium datur
 p̄ merito in instanti. quantū pro quolibet
 instanti illius tēporis. vel dabitur aliud: & aliud
 premium & pro quolibet instanti illius tē-
 poris distinctū premium & indiuisibile. et
 sic in paruo tēpore meriti haberet quis
 infinita premia quod est falsum. ideo o3

pōnere premiū diuisibile in infinitum. 7
 tunc merito in principio instanti core/
 spondet certū premiū. Sed pro nullo in/
 stanti post corespondet certū premiū
 secundum se totū. ita q̄ ipm̄ 7 quelibet
 pars eius corespondeat merito alicui?
 instanti post. Et causa est quia non pōt
 post primū instans mereri vel continua
 re actū per vñū instans. nisi continuet p
 infinita. eo q̄ instans non est immediatū
 instanti. 7 si certū premiū scōm se totum
 corespondet cuilibet instanti. statim in
 paruo tēpore coresponderent infinita.
 sicut concludit ratio. Ideo dico q̄ culli
 bet instanti post primū instans core/
 spondet premiū: sed nō aliquod certum
 per se totū quin aliqua pars illius pre/
 miū corespondeat alteri instanti 7 sic in
 infinitū. Et sic non sequit̄ q̄ actui meri/
 torio continuato per puū tēpus corrū
 deat p̄miū infinitū: s̄ bene verū ē q̄ cer/
 tū premiū 2^m se totū corespondet tem/
 porū: ita q̄ totum toti corespodet tem/
 porū. 7 pars parti. 7 ita minori tempore
 corespondet minus premium: 7 maiori
 maius. Si dicat: q̄ cuilibet instanti
 post primū instans corespondeat aliq̄d
 premiū. Aut ergo maius. Aut equale.
 aut minus. Si primo mō: vel secundo.
 habetur ppositū. Si 3° mō: tunc il/
 lud minus licet nō sit equale premio cor/
 rēdi primo instanti est tamen equale p/
 mio corespondenti oibus aliis instanti
 bus illius tēporis cum actus sit eque in/
 tensus in oibus instantibus: 7 tunc ita
 habetur ppositū. Respōdeo q̄ n^o
 maius nec minus. nec equale proprie se/
 cundū se totū corespondet. in oisic nul/
 lum sibi corrdet premiū. S̄ sic actui
 in quolibet instanti post primū core/
 spondet premiū. quia in quolibet instan

ti. verū est dicere q̄ plus meruit q̄ prius
 sed nō aliquid plus scōm se totum sicut
 per motū locale in quolibet instanti p̄
 acquiritur de spacio: 7 tamen nō acqui/
 ritur aliqd secundū se totū. Ita q̄ nulla
 eius pars prius fuerit acquisita. vñ bre
 uiter dicendū est sicut dictū est in primo
 quolibet soluēdo ar^m zenonis de motu.

Si dicat in primo instanti p̄ te. mere/
 tur aliquod certū premiū fm̄ se totum:
 quare nō eodē mō in aliis. Respōdeo
 ppter contradictōem que sequitur q̄ i
 paruo tēpore meretur quis premiū infi/
 nitū intensiue. Sed quō tunc intelligi/
 tur illa ppositio famosa. vbi pluralitas
 arguit &c. Docet̄ dici q̄ est vera vbi
 pluralitas est sine infinitate. 7 aliter non
 In pposito aut̄ non potest aliquis me/
 reri per plura instantia nisi per infinita.
 mereatur. Nec pōt mereri duas par/
 tes premiū: nisi mereatur infinitas par/
 tes. quia post primā partem premiū. nō
 est dare aliquā partē aliā p̄mo seq̄tes
 sicut nec in motu locali. Nisi em̄ ista pro/
 ppositio famosa sic intelligatur: sequer̄
 q̄ si quis mereatur per duo instantia me/
 reatur infinitū premiū: quia non pōt me/
 reri per duo nisi mereatur per infinita.
 Eodē mō per oīa soluendū est argumē/
 tum de infinitate pene. Aliter dicunt
 aliqui q̄ homo nō pōt mereri in instan/
 ti sed tantū in tēpore. Ad ar^m princi/
 pale nego p̄nam. quia añs est verum. s.
 q̄ nullus actus meritorius est totaliter
 in ptate nostra. sic q̄ quodlibet principi/
 um requisitū ad talē actū sit in potesta/
 te nostra. tamen actus voluntatis sic est
 in ptate nostra q̄ quocūq̄ alio princi/
 p̄to potest adhuc voluntas libere ac/
 tum suū elicere: 7 non elicere. 7 hoc ad
 actum meritorij sufficit. 7 sic meretur

Voluntas.

Questio vicefima

Trum necesse sit ponere aliquem habitum. qd no. quia omnia possunt saluari sine habitu.

Non actus potest elici presente obiecto sine omni habitu: ergo nulla est necessitas ponendi habitum. Contra. actus generat habitum. et non generat nihil. ergo habitus est aliquid. Ad quem dico primo. qd necesse est ponere habitum in corpore. qd patet. quia potest executiva corporalis per multos actus elicitos potest incoherentes actus in quos non potuit ante vel saltim non ita faciliter ante tales actus sicut patet in scriptoribus terroribus: et in aliis artificiofis. ergo in illis potentis est aliquid additum vel ablatum. sed non apparet qd aliquid sit ablatum. ergo dicendum est qd aliquid sit additum illud autem voco habitum.

Secundo dico qd non potest sufficere probari. qd aliquis habitus sit ponendus in appetitu sensitivo. quia omnia que experimur in nobis post frequentiam actuum appetitus sensitivi. possumus quandoque experiri in nobis post transmutationem corporalem sine frequentia actuum appetitus sensitivi. sicut patet in alio quolibet diffuse. ideo nunc transco Terrio dico qd in potentia apprehensiva sunt ponendi habitus. quia post frequentiam actuum ymaginandi redditur quis proprius ad similes actus. et nullomodo redditur proprius ante omnem actum ymaginandi. igitur ex illis actibus generat habitus. Si dicat sanctus aliquando erit in actu ymaginandi et loquendi sine actu consimili proprio. sicut patet in freneticis furiosis qui habent multos actus ymaginandi. et mul-

ta loquuntur que nunquam prius in sanitate ymaginabantur. sicut dormientes somniant multa que prius non ymaginabantur.

Respondeo qd in talibus est multum do actuum diuersimode ordinatoz. qz. isti actus aliter ordinantur in sanitate et in infirmitate. et aliter in vigilante et dormiente. sed quilibet illoz actuum presupponit actum sibi consimilem in sanitate: et in vigilante. Et istomodo videtur dormiens formare propositiones. et syllogizare. quia vigilans audiuit propositiones et syllogismos vel partes illoz. et tunc ymaginatur illa que audiuit. et propter diuersam dispositionem corporalem alio ordine ymaginatur tales actus vel voces.

Quarto dico. qd in intellectu necesse est ponere habitum quia post frequentiam actuum intelligendi redditur promptus et inclinatus ad consimiles actus. et nullomodo ante omnem actum. Tum quia intellectus esset eodem modo in potentia ante omnem actum. et post quod falsum est. quia post primum actum intelligendi destructo obiecto vel absente: potest intellectus in aliquos actus in quos non potuit ante primum actum. et ista est ratio philosophi. 3° de anima ponendi habitus intellectuales. qz habitus intelligimus cum volumus destructo obiecto.

Quinto dico. qd maior est difficultas de voluntate. quia voluntas non potest aliquid velle nisi cognitum. Et ita faciliter potest elicere actum. ita perfectum in prima cognitione: sicut post multos actus elicitos. ideo difficile est probare necessitatem ponendi habitum in voluntate. Potest tamen rationaliter sustineri et persuaderi. tum quia facillius erit in actu post multos actus quam ante ceteris partibus. Etiam magis inclinatur

ad actum et intensiore actū elicit vel pot
 elicere voluntas post multos actus q̄
 ante ceteris p̄ibus in pte sensitua. Exem
 plū continens h̄z prauas et cupiscentias et n̄
 sequit eas: prius tñ ante act⁹ voluntatis
 sequebat eas. et non est hic aliq̄ variatio
 in pte sensitua. sed p̄ multos act⁹ volū
 tas est inclinata ad non p̄duz eas et pri
 us non. Alr non eēt continens. Tum qz
 post multos act⁹ dilectōis magis inclia
 tur voluntas ad diligendū q̄ ante. tum
 qz post multos actus elicitos circa aliq̄
 obiectū cum maiori difficultate et tristi
 tia: pot̄ elicere actum p̄rium q̄ ante oēm
 actum: sicut quilibet expit in se. ḡo neces
 se est ponere habitū generatum ex illis a
 ctibus. Ad argumentū principale p̄z
 q̄ non possunt saluari sine habitu.

Questio xxi

Trum habit⁹ sit cā effectiua a
 ctus. q̄ non. qz tunc hitus esset
 poten⁹. qz nihil efficit aliqd nisi
 potentia. Contra. habit⁹ est cā actus
 qz act⁹ dependet ab habitu. et non nisi a
 cā effectiua. ḡo. Ad q̄onem dico q̄ ha
 bitus est cā effectiua act⁹. qz p̄z. qz illud
 a quo dependet aliquid: q̄d sine illo nul
 lo mō pot̄ eē: est cā eius. sed act⁹ sic depē
 det ab habitu. ergo est cā. s̄z non nisi effe
 ctiva. p̄z inductive. igit̄. Detererea qñ
 aliquid pot̄ effectiue in aliqd in q̄d pri⁹
 non potuit. h̄z aliqd q̄d est cā effectiua
 eiusdem. vel caret de nouo aliquo impe
 dimento. p̄z qñ candela illuminat medi
 um p̄pter amotiōem obstaculi. sic est de
 habitu. Nam an̄ habitum non pot̄ quis
 in actū in abntia rei. sed qñ h̄z habituz
 pot̄ in absentia rei. et ibi nō ē aliq̄ im
 pedimentū amotiū. ḡo habitus est causa.
 Detererea illud q̄ posito: ponit actus

et quo non posito non pot̄ poni natura
 est cā illius. sic est de habitu. ḡo. Alr enī
 totalr frustra poneretur: nec essz necessi
 tas aliq̄ ponendi habitū. Contra. qz
 prim⁹ actus non catur ab habitu. ḡo nō
 omnis act⁹ catur ab habitu. Deterere/
 rea in cāis efficientibus eēntialibus: nō
 est circul⁹. sed act⁹ est cā efficiens habi
 tus. ḡo habitus non est cā actus. Deterere
 illud sine quo pot̄ aliqd esse non ē
 cā eius. sed actus pot̄ eē sine habitu. p̄z
 de primo actu. Detererea. habit⁹ est
 ponendus p̄pter delectatōnem. vt aliqs
 delectablr opetur: et non p̄pter actiuita
 tem. Detererea si hnti habitū inclinā
 tem ad actum peccati mortalis: puta ad
 faciendū aliquo tpe p̄tra p̄ceptum diui
 num infundat̄ gr̄a. talis habet habitum
 p̄fectum. et tñ non pot̄ elicere actum pec
 cati. et loquoz de actu intrinsece vicioso
 qz ille non stat cum gr̄a. Ad primum
 istoꝝ dico qz prim⁹ actus non catur ab
 habitu: sed ab aliis cāis. qz patet. qz pri
 mus actus est cā efficiens hitus. ḡo non
 catur ab eo. qz idem numero nō pot̄ esse
 cā et effectus respectu eiusdem. sed prim⁹
 actus qui catur in potentiis apprehensi
 uis in absentia rei catur ab habitu. ideo
 non dixi qz omis actus catur ab habitu.
 Ad aliud dico qz in cāis eēntialib⁹ po
 test eē circulus q̄rum ad speciē: sed non
 q̄stum ad idem numero. Nunc aut̄ vn⁹
 act⁹ est cā hitus. s̄. primus. qz sine eo nō
 pot̄ eē habitus natura. et postea habi
 t⁹ est cā non illi⁹ actus sed alterius. et il
 le actus bñ augmentabit illum habituz
 Contra. p̄bo qz habit⁹ ille sit cā eius
 dem act⁹ numero. qz actus prim⁹ gene
 rans habitū pot̄ continuari cum habitu
 et tunc habitus ille generat⁹ p̄seruabit il
 lum actū. Rñdeo qz non est incōueni

ens q̄ effectus sit p̄servati⁹ sue cause ef-
ficientis in eodē subiecto. ⁊ ita est in pro-
posito q̄ habit⁹ generat⁹ ex actu primo
melius conseruat illum actum que pos-
set p̄servari sine illo habitu. Ad ali⁹
dico q̄ effectus diversi eiusdem speciei:
possunt eē a causis diversarum specierū
licet non idem effectus. patet de calo-
re qui pōt esse ab igne ⁊ a sole: ita est in
pposito. Q̄rimus actus pōt causari ab
obiecto sine habitu. ⁊ alius actus eiusdē
speciei non potest causari nisi ab habitu

Ad aliud dico q̄ habit⁹ non est tm̄ po-
nendus p̄pter delectatiōem. sed aliquan-
do requiritur habitus vt actus sit. patz
de actu causato in potentis apprehen-
sio in absentia obiecti. Aliqñ requiri-
tur habitus vt actus sit intensior. Aliqñ
vt actus facilius eliciatur: sicut patet in
precedenti questione. Dico vltra q̄ aliqs
habitus inclināt delectabiliter ad actus
puta habitus diligendi. Et aliquis in-
clināt tristabilr. puta hī⁹ odiendi ⁊ h⁹
q̄ act⁹ eliciti sunt delectabiles vel trista-
biles. Ad vltimū dico q̄ habens tales
habitus intrinsece viciosum cum gra-
tia: potest elicere actus sm̄ inclinationes
habitus. sed tunc gratia corrumpetur.
Et ideo stante gratia: non potest talem
elicere. Si autem dicat q̄ experientia est
ad oppositum. dico q̄ nō. qz actus quos
experimur cum gratia sunt in parte sen-
situa: non in voluntate. Ad principa-
le dico q̄ non est potētia: sicut auctores
loquuntur de potentia. quia vocant po-
tentia illā que potest elicere ⁊ recipere di-
versos actus ⁊ contrarios. ⁊ sic non ē in
potentia.

Questio .xvii.

Trum inclina⁹ habit⁹ differat
realr ab habitu. q̄ nō. qz habi-
tus inclināt voluntatē qñ ē sub
actu p̄rio. ⁊ p̄ p̄ns inclina⁹ habitus non
dīr ab habitu. qz si eēt actus: habit⁹ nō
staret cum actu p̄rio. Sed p̄ inclina⁹
forme est act⁹ forme. g⁹ differt a forma.

Ad qñ em dico q̄ inclinatio forme ī
pōtat quandā activitatē vel quandā nī-
lum siue conatū sine quo potest eē for-
ma. Hoc autē non pōt eē nisi actus. ideo
dico q̄ inclinatio distinguitur a forma.
Assumptū pz. nam habitus aliqñ incli-
nat aliqñ non inclināt intellectum. Nam
dormiēdo non expit̄ aliqs se inclinātū
ad intelligendum. sed statim cū euigilat:
expit̄ se inclinatum. g⁹ ibi fit transitus
de p̄radictorio in p̄dictio⁹. ⁊ per p̄ns ali-
quid est ī intellectu qñ vigilat. qd non ē
ibi quando dormit. hoc autē non pōt esse
nisi actus. qz habitus est idem in dormi-
ente ⁊ vigilante. Similiter grave ī loco
pp̄rio non inclināt ad actum. qz inclin⁹
ē respectu rei absentis nō habite. sed qñ
est extra locum pp̄rium: tūc inclināt ad
actū sed gravitas manet vtrobiqz. g⁹ in-
clinare est actū cāre qd̄ reputo verum.

Contra qñ materia est sub vna for-
ma inclināt ad aliam ⁊ appetit eā ⁊ ta-
men materia non causat nec agit. Pre-
terea grave qñ quiescit super trabē: cli-
natur deorsum ⁊ tñ tunc nullum actus
elicit. Preterea habitus ⁊ passiones
sensitiue inclināt voluntatem: quis ni-
hil causent in ea. Ad primū illorū di-
co q̄ inclina⁹ sine appetitus multipli ac-
cipit. s. large ⁊ stricte. large accipiēdo ī-
clinatiōem nō est aliud q̄ eē in potentia
in aliqd sine oī inclinatiōe ⁊ activitate in
p̄m ⁊ sic materia ē in poten⁹ naturalī ad
formam. ⁊ inclināt ad eā. ⁊ sic nō intelli-

est illa qd. **Pr** accipit striete fm q
 addit aliqd vltra ee in pot^a receptiua ;
 puta actiuitate. z sic materia non inclina
 tur ad forma. qz sic accipiedo inclinatio
 nem nihil inclinatur ad p^{ri}a. Nec aliqd
 agens naturale qz sic inclinatur e indifferes
 ad p^{ri}a: siue ide receptiuum naturale no
 inclinatur ad p^{ri}aria. Nec e indifferens. qz
 breuiter sic inclinare est ide qz care vel a
 gere. **Ad** aliud de graui dico qz qn gra
 ue quiescit sup tradem: sp inclinatur de/
 orsum et actiue. qz p^z ex hoc qz continue
 agit insubstantia ipsam: intm qz nisi sit
 magna resistentia fragit vel diuidit vel ex
 pellit ipm sustentans. z tandem descendit.
 vñ ita bn inclinatur actiue qn gescit: sic
 qn frangit z descendit. sz vna sua actio
 est debilitatio virtutis resistentis. Alia a
 ctio est dislo vel expulso ligni. **Ad** ali
 ud dico qz habit^z z passionis sensitiue
 pprie loquendo no inclinatur voluntatem
 nisi qn p^zsentit eis mediante volitioe. Et
 ita si voluntas nolit illas passiones z no
 lit elicere actum fm habitū: non inclina
 bnt voluntatem. z ista e inclina^o quam
 homo difficulter vincit. qz cum difficul
 tate pot non cōsentire talib^z passionib^z;
Ad principale dico qz habitus no in
 elinat potentiam qn est sub actu p^{ri}o.

**Explicit tertium quolibetum. Inci/
 pit quartum.**

Questio prima.

Trum quilibet effect^z habe/
 at cam finalem distinctā ab ef
 ficente. qz non: qz de^z est cau
 sa finalis z efficiens eiusdem
 effectus. g^o non. sp cā finalis distinguit

ab efficiente. **Contra.** si non. tūc no eēt
 quattuor cause distincte. Sic p^o viden
 dum est quō finis est cā. 2° ad qōnem.

Circa p^m dico qz cālitās finis non est
 aliud nil eē amari z desideratū ab agen
 te efficaciter: ppter qd amari sit effect^z
Unde sicut cālitās materie no est aliud
 qz informari forma: z cālitās forme no
 est aliud qz informare materiam: ita cāli
 tas finis est amari z desiderari efficaciter:
 sine quo amore vel desiderio no fiet effe
 ctus. **Et** isto p^z qz cā finalis z efficiēs di
 stinguunt h^o est distinctioes exprimentes
 qd noīs eaz sunt diuerse. qz disti^o cāe fi
 nalis eē eē amatum z desideratū efficaci
 ter ab efficiente. ppter qd amari sit effe
 ct^z. Disti^o cāe efficiētis est ad cui^z p^{ri}ntia
 sequit aliud. **Et** aliqñ vna istaz distincti
 onū puenit vni z alia alteri. z aliqñ pnt
 competere vni. **Et** quo p^z vltra qz finis
 aliqñ est cā qñ non est: qz finis aliqñ des
 derat qñ non est. qz no est aliud finē esse
 cām qz desiderari vel amari mō p^{ri}dicto:
Unde h^o e speciale in cā finali qz pot cā
 re qñ no est: sicut si forma posset infor
 mare qñ non eēt. posset esse cā qñ no est;
 g^o cum finis pot desiderari qñ non e po
 test eē cā qñ non e. Si dicat illud qd no
 est: no est cā alicui^z. di^o qz falsum e. sz o^z
 addere qz nec e nec amar: nec desideratur
 z tūc bene sequit qz no est cā. **Nunc** aut
 finis pot amari z desiderari: qñ no sit
 z iō pot eē cā finalis qñ no sit. **Cir
 ca** 2^m dico qz aliter dicendū est ad qōnē
 fm veritate fidei. z alr diceret q nullaz
 auctoritate recipet. Nam fm veritates
 fidei quilibet effect^z hz cām finalem pro
 prie loquēdo de cā finali: sz no sp hz cās
 finalem distinctā ab efficiēte. qz qñqz idē
 est cā finalis z efficiens. sicut de^z g. est ef
 ficieus z finis multoz effectuum saltem

semper deberet esse finis secundum rectam rationem.
Sed nulla auctoritates recipiens diceret
quod non potest probari ex se notis: nec per ex-
plicitiam quod quilibet effectus habet causam finale
nec distinctam nec indistinctam ab efficiente
quod non potest sufficienter probari quod quilibet ef-
fectus habet aliquam causam finale. Et si que-
ras utrum calitas cause finalis sit distincta
a causalitate cause efficientis. Respondetur quod a-
liqua sic: aliqua non. nam quando eadem est causa fina-
lis et efficiens: tunc non distinguuntur. Quam-
do autem sunt diverse tunc distinguuntur. quod
ex hoc quod est causa efficiens: non sequitur quod sit fi-
nis nec e converso. Sed hic sunt aliquid dubia
primum quod videtur quod descriptio cause finalis
non sit bene data. Nam aliquis potest odire ali-
quod propter quod odium facit aliquid: puta
peccatum et illud effectus est aliquid causa finalis.
et non nisi ille odit. ergo aliquid calitas fi-
nis est esse oditum propter quod et cetera. Secun-
do. quod aliquis potest amare aliquem propter
quem tamen amatum non oportet quod faciat effectum

Tertio aut finis causa per realitates proprie-
tam et hoc non. quod quando effectus datur. finis
non est. Aut causa per aliquid supplens vicez
eius puta per amorem et illud est calitas ef-
ficentie. Quarto. quod agentia natura-
lia: et similiter agentia a proposito in prima co-
gnitione et volitione agunt propter finem et
tamen non agunt propter aliquam finem amatum.

Quinto. quod causa finalis est nobilior ali-
is causis. sed illud quod amatur et desiderat
propter quod agens agit: non semper est nobili-
us. Sexto. secundum dubium. quod videtur quod pro-
pter rationem naturalem oportet ponere quod quili-
bet effectus habet causam finale. Tunc quod per
causam finale respondetur ad questionem: propter
quam causam effectus fit. et omnis questio talis
querit causam. ut si queratur quare isti pugnant
respondetur ut dicitur. Tunc quod aliter non
potest salvari quare aliquis noviter exit de

odio in actum. quod aliter omnia agentia age-
rent a casu. Tunc quod agentia naturalia
agunt per determinata media: sicut effectus
natus est agi. Tunc quod aliter in nulla actione
est error. quod non plus intenderet unum quam
aliud. Ad primum istorum dico quod descrip-
tio ista est bene data. Ad probationem dico
quod causa finalis odii est ipse odians. quod ip-
se amat seipsum propter quem amatus odit
adversarium. Causa autem finalis percussione
est afflictio adversarii. quam percipiens desi-
derat. Aliter enim non percipitur nisi deside-
raret eius afflictionem. Et ita semper cali-
tas finis est esse amatum et non esse oditum
quod ille oditus non est causa finalis. Ad ali-
ud dico quod calitas finis est amare efficaci-
ter propter quod et cetera. et nunquam aliquis amat sic
quin sequatur effectus: nisi impediatur.
Si autem sit amor sub conditione tunc
non est amor efficax. Ad tertium dico
quod finis sic causat per realitatem propriam:
quia sua propria realitas desideratur. nec
oportet quod illa realitas existat quando ef-
fectus causatur: sicut prius dictum est.

Ad aliud dico quod agentia naturalia
et similiter agentia a proposito in sua prima
cognitione et volitione. non habent causam
finale preamatum a voluntate creata
sed solum a deo qui est superius agens.

Ad quintum dico quod omne illud quod
est causa finalis secundum rectam rationem est
nobilius aliis causis vel saltem eque no-
bile. Aliter potest dici quod semper finis est no-
bilior aliis causis vel in re vel in reputa-
tione: vel appreciatione voluntatis.

Si dicat hoc propositio effectus pro-
ducitur sufficienter verificatur per po-
tentiam agentis et patientis. ergo super-
fluunt alie cause. Respondeo quod non re-
quiritur existentia finis ad hoc quod effe-
ctus producat: nisi in agentibus a proposito re-

quirit q̄ finis ametur ⁊ desideret effica/
 citer. Ad 2^m dubiū dico q̄ oēs rōnes
 p̄bi ꝑcludunt de agente q̄ p̄t sine varia/
 tione agentis ꝑcurrentis ⁊ passi: ⁊ aliaz
 dispositionū peccare ⁊ deficere. h̄mōi so/
 lū ē agens libez: q̄d p̄t in sua actōe pec/
 care ⁊ deficere. q̄tūcūq; oīa alia vnifor/
 miter se hēant. De aliis aut agentib⁹ nō
 ꝑcludunt q̄ hēant cām finalem. Vñ ad
 p^m arg^m diceret sequēs ꝑcipue ad rōnē
 naturalem q̄d p̄pter qd non h̄z locuz
 in actionib⁹ naturalib⁹. q̄ diceret q̄ n̄
 la est qd querere p̄pter qd ignis genera/
 tur sed solū h̄z locum in actōib⁹ volun/
 tariis. ⁊ iō bene querit p̄pter qd isti pu/
 gnant. q̄ voluntarie pugnant vt dñent
 Et euidenter p̄t p̄bari p̄ exp̄ientiam. ⁊
 non alr q̄ agens liberum agat. p̄pter fi/
 nē. In talib⁹ actionib⁹ aliqñ effect⁹ h̄z
 cām finalem distinctā ab efficiēte: aliqñ
 non distinctā. Ad aliud dico q̄ agen^a
 naturalia a^a a voluntate exeunt de ocio
 in actū. q̄ nunc ē amotū impedimentuz:
 puta q̄ nunc ignis app̄oximat ligno: ⁊
 prius non. s̄z agens libez erit in actum.
 q̄ voluntas intēdit finē. Ad aliud di/
 co q̄ ꝑcludit de agente libero qd nō pl⁹
 inclinatur ex natura sua ad vnum esse/
 ctum q̄ ad alium. sed de agente natu/
 rali non ꝑcludit. q̄ tale agens ex natura
 sua inclinā ad d̄terminatum effectū. sic
 q̄ oppo^m effectū non p̄t cāre. p̄z de ig^e
 resp̄cū calozis. Ad aliud dico q̄ sic agūt
 p̄ d̄teriatā me^aer nat^a sua q̄ nat^a sua h^o
 nece^o requirit. Ad vltimū dico q̄ ꝑclu/
 dit de agente libero. q̄m a^a agente non
 ē. p̄prie erroz. q̄ nihil intenditur a tali a/
 gente. ⁊ iō quicqd̄ euenit natur^a alr euenit.
 ⁊ nō erroze. Ad principale dico q̄ iō
 dicunt quattuoz cāe distincte. q̄ frequē
 ter sunt distincte l̄z non sp. q̄ ex hoc ip̄o

q̄ aliquid est cā finalis. non sequit ip̄m
 eē efficiens. nec e^o.

Questio. II.

Vtrum p̄t sufficienter p̄bari q̄
 de⁹ est cā finalis alicui⁹ effect⁹
 q̄ sic. q̄ p̄bi hoc tenuerunt. s̄
 p̄ rōnem. Ad oppo^m. q̄ si hoc possit
 p̄bari. tunc posset p̄bari q̄ de⁹ sit cā ef/
 ficiens alicui⁹ qd falsum est. n̄a p̄z. q̄
 quilibet effectus h̄ns cām finalem. h̄t
 cām efficiēte: sed talis effectus non p̄t
 eē cā efficiens nisi deus. q̄ tunc illa esset
 prior deo. s̄. In illa qōne p^o p̄mit
 tam aliq̄ necessaria ad p̄p^m. 2° ad qd.
 nem. Vtrumū est q̄ finis est duplex. s̄.
 finis p̄anatus ⁊ p̄stitutus a voluntate. pu/
 ta qñ aliquis opatur p̄ se amatum vel
 p̄pter amicū amatū. Alius est finis intē/
 tus ab agente: q̄ h̄uis est primū in inten/
 tōe est tñ vltimū in executione. ⁊ talis fi/
 nis sp̄ est termin⁹ p̄ductus vel opatio
 p̄ducta. De illo 2° fine non est qd. quia
 nullum ē dubiū: q̄ de⁹ non est cā finalis
 cuiuscūq; illo mō. q̄ tunc de⁹ eēt poste/
 rior aliquo: qd est falsum sicut effect⁹ p̄/
 ductus ē posterior p̄ducente. Intelli/
 gitur s̄ qd de fine primo^o. Sc̄do p̄e/
 mittendū est circa istam materiā q̄ non
 p̄t sufficienter d̄m̄rari nec sciri nec p̄zi/
 cipia p̄ se nota: nec p̄ exp̄ientiam q̄ agēs
 de necessitate nature agat p̄pter talē cāz
 finalem p̄desideratā ⁊ p̄stitutam a volun/
 tate ⁊ hoc: q̄ actio talis agentis sine va/
 riatione talis agētis aut passi aut alicui⁹
 ꝑcurrentis ad actōem nunq̄ variat
 sed sp̄ vniformiter sequit actio. Et iō nō
 p̄t p̄bari q̄ tale agens agit p̄pter finē.
 His p̄missis di^o p^o q̄ l̄z questio ge/
 neraliter p̄ponat ⁊ indifferenter tñ iel/
 ligitur principāl̄ de cālitate finali dei

respectu intelligentiarum. Et dico qd nō
 pōt pbari sufficienter qd de^o sit causa fi
 nalis scđe intelligentie in se. Nec ēt sui
 effectus. qz scđa intelligentia est agēs p
 cognitōem libere aut naturāl'r. Si pri^o
 tūc nō pōt pbari qd de^o sit cā finalis sue
 actionis. qz ipsam pōt eē finis prestut^o
 a volūtate sua ex quo agit libere. Si 2°
 mō nō pōt pbari qd al'r habeat finē qz
 agens naturale sine cognitōe. qz si agit d
 necessitate nature. nō oportet qd plus d
 terminetur ad aliquem effectum qz agēs
 sine cognitione. qz eius effectus nō varia
 tur nisi per variatiōem agētis vel passi.
 vel alterius pcurrentis. Nec pōt pbari
 qd deus sit cā finalis scđe intelligentie in
 eēdo. qz nō pōt demonstrari ex per se
 notis: nec expiēta qd est aliqs effectus a
 quocūqz pducibilis: nisi effect^o quos ex
 pimus inter ista inferiora: z p nōs nō po
 test pbari qd scđa intelligentia hz cāz ef
 ficientē: nec per nōs finales. Scđo di^o
 qd nō pōt pbari qd dō sit cā final' agētis na
 turalis sine cognitōe qz tale agēs vnifoz
 mit agit effectū suum siue de^o intenda^t
 siue non. Dreterea nō pōt pbari suf
 ficienter qd sunt alia pducibilia pter ista
 generabilia z corruptibilia: s; nō pōt d
 monstrari qd deus sit cā efficiens oīum
 naturāl'r pductoruz sicut in prima gōne
 dictū est. g^o nec finalis Tertio di^o qd
 pōt euidenter sciri p expiētiā qd deus
 pōt eē cā finalis effectuum pductorū ab
 agentibus liberis hic inferius. qz quili
 bet experitur qd pōt facere opa sua ppē
 honorem dei siue ppter deū tanq; ppter
 cām finalem. Quarto dico ppter ar
 gumentū principale qd supposito qd pos
 sit pbari sufficienter qd deus sit cā fina
 lis scđe intelligentie z alioz hic inferius
 tū nō pōt demonstrari qd sit cā efficiens

illi^o effectus. qz qnqz effectus z finis dē
 stinguunt. g^o ex hoc qd aliqs est finis: nō
 sequitur qd sit efficiēs alicui^o. nōa patet.
 Nōis pbat^o. qz qnqz aliquis agit opa
 sua ppter amicū tanq; ppter cām fina
 lē g^o amicū nihil facit ad illa opa. g^o eodē
 mō aliquis pōt facere opa ppter deum.
 lz deus nihil faciat de illis operibus.

Contra. quelibet res picularis plus
 appetit salute vniuersi qz sui. g^o plus ap
 petit bonū rectoris vniuersi qz sui. Inre
 cedēs pz. qz graue naturāl'r ascēdit ne sit
 vacuu: qd non faceret nisi intēderet bo^m
 rectoris vniuersi. Dreterea pbi po
 nunt qd prima intelligentia mouet scđaz
 sicut amatum z desideratū. Tunc quero
 aut sic mouere est scđam cape eē a pri
 ma: z hoc negas aut sic mouere est qd ad
 hoc qd scđa intelligentia moueat z cau
 set aliquid: amat primū. z tunc prima ē
 finis effectus scđe intelligentie. Con
 firmatur qz si mouet sicut desideratū. g^o
 eāt desiderium in scđa intelligentia: sed
 actus scđe intelligentie est ei^o substantia
 Dreterea aliter eēnt plura nece^o eē
 quoz vnum non dependeret ab alio.

Dreterea p se notum ē qd primo enti
 puenit omnis perfectio simpl'r. sed qd om
 nia dependeant ab eo sicut a fine est pfe
 ctio simpl'r. Dreterea al'r eēnt duo fi
 nes vltimi quoz vnus non dependet ab
 alio: Dreterea ratio dicit qd vni v/
 niuersum ordina^t ad vnum principem:
 sicut exercit^o ad ducem. Dreterea in
 nullo genere cāe sunt duo prima. Dre
 terea Cōmentator. i. 2. metha. cōmē. 3 o
 dicit. qd finis efficit desiderium eoz qd sūt
 ad finem. z desiderium eoz est eoz suba
 z loquit de intelligentiis. Dre^o cātio fi
 nis respectu alicuius ē cātio: vel requi
 rit cātiōem effectiua alicuius cāe respēu

eiusdem. Si g^o de^o sit cā finalis scde in
 telligentie mari^o in eēdo. vel deus erit
 cā efficiēs illi^o intelligen^o vel aliq^a crit
 eā efficiens: et hoc nō. qz illa eā efficiens
 eēt prior deo. *Præterea* dubiū ē de in
 tentōe pbi in illa materia. Ad p^m isto
 rū nego aūs. qz nulla res pncularis pl^o
 appetit bo^m vniuersi q̄ sui: nec rectoris
 vniuersi q̄ sui. Ad pbatōem dico qz gra
 ue ascendit ne sit vacuū non ppter aliq̄
 bonū rectoris vniuersi. S; q̄re nūc mo
 uetur ne sit vacuū et pri^o non: s; alio^o mo
 uet alias dicit. vñ per hoc nihil remo
 uet vel accretit rectori vniuersi. Ad
 aliud dico. qz pbi posuerunt illud tanq̄
 pbabile. s; non tanq̄ sufficienter demō
 stratū. qz non pōt demonstrari qz sit ama
 rus vel desiderat^o ab aliq^o no. Ad pfirmā
 tōem dico qz non sequit^o mouet sicut de
 sideratū. g^o cāt desiderium sicut nō sequi
 tur sanitas nō habita mouet ad bibedū
 potionē amaram: sicut desideratū. g^o sa
 nitas efficit desiderū illud. Similr non
 sequit^o de^o facit aliq̄ ppter seipm ama
 tum. g^o ipse efficit desiderū in se. Ad
 aliud dico qz non pōt demonstrari qn sint
 multa necesse eē: quoz nullū depēdet ab
 alio. et hoc forte posuerunt pbi de intel
 ligentis. Alr pōt dici qz non sequit^o qz
 sunt multa necesse eē: si de^o non est cā fi
 nalis oium. qz non pōt demonstrari qz q
 libet finis vltim^o sit necesse eē. Si dicat
 finis vltim^o aut ē ingenerabil^o et incoz
 ruptibil^o aut non. Si sic. g^o est necesse eē.
 si nō. g^o si cātur h; cām finalem. et de illa
 quero. et sic in infinitū. Rnd^o qz non pōt
 demonstrari qz sit ingenerabil^o et non seq̄
 vidēter. cātur g^o h; finē. qz diceret ad
 versarius qz cātur naturalr et non libere
 Nunc aut dictū est qz non pōt euidenter
 sciri qz effect^o naturalr pductus h; cāz

finalem. Nō dico qz ista p̄na est necessā^a
 de facto est finis vltim^o. g^o est necesse eē
 tū illa p̄na nō est naturalr evidens. Ad
 aliud pōt negari maior. qz forte crediū
 est qz p^o entū puenit omnis pfectio simpli
 citer. Alr pōt concedi maior et tūc mi
 nor: nō est naturalr evidens. Vnde pbi
 ponerent qz nō est perfec^o simplr qz deus
 intelligat a^o a se. s; impfec^o. qz tunc vile
 sceret intellect^o ei^o: ita diceret in pposit
 to. Et si dicat a quocūqz negat oīa depē
 dere ab eo sicut a fine vltimo. ipm ē imp
 factū. di^o qz h^o non pōt naturalr pbari.
 Ad aliud dico qz non pōt demrari qn
 eiusdē effect^o sint duo fines vltimi: sicut
 aliqz pōt ire ad tabernā ad comedendū
 et bibedū tanq̄ ppter duos fines. et vtrū
 qz pōt eē cā sufficienter isti^o ambulatōis.
 qz si nō irer ad comedendū adhuc suffici
 enter irer ad bibendū et ad comedendū si
 nō irer ad bibendū. Alr pōt dici qz h;
 eiusdē effect^o nō possint eē duo fines vl
 timi: tū diuersoz effectū possūt eē duo
 vltimi fines. Et ita diceret in pposito qz
 vn^o est finis vltim^o vnus effect^o et ali
 us alteri^o. Ad aliud dico qz nō pōt d
 monstrari qz vniuersum ordinat^o ad v^m
 principē in desiderādo. Ad aliud di^o:
 qz nō pōt demrari qn sint duo pri^a in eo
 dē genere cāe. Ad aliū di^o qz si pmen
 posuit vltim^o finē agere desiderū in scda
 intelli^o resp̄cū sui effect^o: dic^o hoc tanq̄
 pbabile. qz hoc nō pōt demrari. Si aut
 posuit qz est cā final^o ipm^o scde intelli^o: tē
 o; pcedere qz ē efficiēs ipm^o. Ad aliū
 di^o qz primā intelligentiā vel deū eē cām
 finalē resp̄cū scde intelli^o. pōt intelli^o du
 pliciter. v^o qz sit cā final^o effect^o scde in
 telli^o. 2° qz sit cā final^o efficiētis i^m effēz
 s. ipm^o scde intelli^o in se. P^o intelligenti
 do nō sequit^o qz sit cā efficiēs alicuius et

h° q̄ est cā finalis: q̄ pōt sufficienter di-
 ci q̄ scda intelli^a mouet z cāt effectum
 suū ppter primam intelligentiā amataz
 et desiderata: cū hoc q̄ prima intelligi^a
 nihil causet: sicut nec finis efficiēs hic i-
 ferius nō efficit i^m effectū eo ipso q̄ est
 cā finalis. Sz 2° intelligēdo primam i-
 telligentiā eē finē scde: z supposito cum
h° q̄ sit tm̄ v^a prima intelligentia. tunc ex
 hoc q̄ ē cā final pōt demfari q̄ est cau-
 sa efficiēs. qz si prima sit cā final scde in
 eēdo. g^o scda hz cām efficientē: non po-
 steriore se: qz posterius nō cāt prius. g^o
 priorem. sz suppo^m ē nihil eē prius ea
 nisi vna prima q̄ ē ds. g^o necessa^o cābi-
 tur a prima intelli^a. Si aut ponerent plu-
 res intelli^a prime. tūc nō posset demfari
 qz posset dici q̄ vna intelligentia p^a est fi-
 nis scde intelli^a z vna a^a efficiēs z si es-
 sent duo p^a. tūc ista intelligentia nō eēt se-
 cūda sz 3^a. Ad vlti^m dī^o q̄ intentio pbi
 fuit q̄ p^m ens sit cā final alioz sz nō effi-
 ciens. qz posuit q̄ corpa celestia cū aliis
 cāis inferiorib⁹ pducūt oīa ista inferior-
 ra. Ad principia p5.

Questio. iii.

v Trū ds repñtet creaturas. q̄ si
 qz sic intellecto deo. intelligeren-
 tur oēs creature: sicut intellectu
 repñtatio: intelligunt oīa repñrata.

Contra ds ē cogni^o oīum creaturaz
 g^o oēs repñtat. Ad q̄nem dī^o q̄ rep-
 sentare capit multipl^r. v^o p illo quo a
 liquid cognoscit: z sic repñtans ē cogni^o
 z repñtare eē illud quo aliqd cognos-
 cit. sicut cognitōe aliqd cognoscit. a^o ac-
 cipit repñtare p illo q̄ cognito aliqd ali-
 ud cognoscit. sic imago repñtat illō cui⁹
 ē imago p actū recordādi. 3° accipitur
 repñtare p aliq̄ cānte cognitōem sic ob-

lectū cāt cognitōem. p^o accipiedo repñ-
 tare. d^o q̄ ds repñtat oīa. qz sua eēntia
 ē cogni^o oīum: sz sic n̄ repñtat nisi sibi qz
 cognitōe sua nullus ali⁹ cognoscit nisi
 ipse sol⁹. 2° loq̄ndo de repñtatio d^o q̄
 possibi^o ē q̄ repñtat aliq̄ alicui alteri. Et
h° siue ds cognoscit intuitiue suū abstra-
 ctive. qz repñtare non ē aliō nisi ducere
 intellectu in cognitōem recordatiuā. vel
 memoratiuā alicui⁹ creature. z **h**° nō in
 primā cognitōem simplicē: z ppriā crea-
 ture. sz in scdam cōez notitiā si sit simplex
 vel incōpositā ppriā creature. sicut p **h**°
 qz video p imaginē pauli: nō ducor in p^a
 notitiā pauli. qz illa supponit z na-
 turat^r cātur a paulo solū. sz in notitiā
 aliquā ppositā ppriā paulo. vel forte in
 notitiā cōem. Ita aliqs cognoscēs deū
 ducit p notitiā memoratiuā ad cognoscā-
 dū de creatura p^a visa: sic hō cogitādo
 de deo. recordat^r de vno scō hoīe quem
 p^a vidit. Si dicat: cogni^o recordati-
 ua cātur solū p ille: ds aut nulli ē sitis. re-
 spondeo qz nō solū cātur p ille. sed et per
 dissile. sicut aliqs p v^m 3^m recordatur d^o
 alio 3°. 2° loquendo de repñtatio: sic
 ds voluntarie repñtat oīa. qz cāt quācū-
 qz cognitōem creature: sicut placet sibi.

Ex istis patet qz vidēs dinam essenti-
 am nō necessario videt oīa. sed solū illa
 quozum cognitōem deus in eo vult cau-
 sare. qz essentia sua non est cā naturali-
 ter representans sic loquendo: sed volun-
 tarie causans cognitionem cuiuscunqz.

Sed contra. deitas est cognitio per
 te. ergo eodem modo representat quo
 representat cognitio. sed si vnus ange-
 lus videret in mente alterius. hanc pro-
 positionem: homo est animal. posset esse
 certus qz ipse format talem propositio-
 nem. ergo cum cognitio dei sit per-

fectissima videndo illā cognitōem. possz aliquis certificari qz de⁹ intelligit talem ppōnem. Preterea notū est cuilibet fidei qz res ē talis qualē de⁹ vult eaz eē g^o si beatus videat volitionem dei: qua vult antichristum fore in a. videtur qd pōt certificari p hoc qz antixps erit i a. z ita arguo in oibus aliis. Ad p^m isto rum pcedo qz eētia diuina est cognitio creature. z qz vn⁹ angel⁹ videt in mente alterius hanc ppōnem hō est aīal. Et tñ videndo diuinā eētiam non pōt videre qd intelligit istā ppōnem. fortes sedet Et cā est. qz ppō que cōponitur ex cognitioib⁹ ē realr in mente. angeli iō pō test videri. Non autē est realr in deo sed tm obiectiue. iō non pōt tm intelligendo cognitōem dinam p domū recordatiōis intelligere illā p. pōnem. si prius illā ppōnem intellexerit sicut quelz res tā creata qz icreata pōt ducere in recordatiōis alteri⁹. Ad aliud dī⁹ qz hec vltis est vera: z nota qlibet res ē talis qlem dō vult eā eē. tm hec est falsa: de qlibet re scitur a me qz ipsa ē talis qlē de⁹ vult eā eē. qa multe sunt res de quib⁹ nescio vtrū sint volite a deo. Sicut hec est scita a me qz libet mula est sterilis. z tm hec est falsa de qualz mula scitur a me. qz est sterilis qz nescio vtrū illa mula que est rome sit z per pñs nescio vtrū sit sterilis. Et ideo dico qz videns volitiōem dei: nescit p h^o deum velle antixpm fore in a. z p pñs nō pōt certificari qz antixps erit in a. Ad principale pzer dictis.

Questio. iiii.

¶ Trum de⁹ possit reuelare notitiam euidentē de futuris ptingentib⁹. qz non. qz futurū ptingēs vt futurum non pōt sciri. g^o non pōt euidē

ter reuelari. Contra de⁹ pōt oē qz non includit pdictōem: sed hoc est tale. ergo.

Ad qōnem dico qz sic. qz nō video qz includat gdicōem qz futurum euidentē cognoscatur. qz ipsemet de⁹ euidenter talia cognoscit. g^o talis notia euidēs pōt esse in rex na⁹. z p pñs pōt cārī l' reuelari a deo. Sed hic sunt aliqua dubia. p^m qz accipio aliqd contingens euidentē reuelatū alicui. Puta qz resurrectio mortuoz erit. Et quero vtrum tale reuelatū euidenter necessa^o eueniet. vt reuelatū ē aut non. si sic: tunc nō est ptingēs si non

Contra hec fuit aliqn vera hoc ē reuelatum a deo. g^o semp post instās reuelatōis hec fuit necessa^o: hoc fuit reuelatum a deo p istā regulā omnis ppō de presenti vera hz aliqua de preterito necessaria. z nō fuit reuelatū vt falsum. qa talis fuisset falsus. ppheta. g^o tanqz vey z per pñs tale reuelatum necesse ē euenire. Scdm dubiū est. vtrū talis notia euidens possit cārī sine notitia intuitiua extremozum. Tertium dubium est qz lē notitiā huerūt de facto. pphē talū futuroz. Ad p^m dī⁹ qz tale reuelatū contingēter eueniet z qz pōt non euenire. Et dico qz hec fuit aliqn vera hoc ē reuelatū z tm illa de pterito sp fuit ptingens et p⁹ instās reuelatōis. f. h^o fuit reuelatū sic hec est xa mō de scō peccās est pdestinat⁹. z tm p⁹ istud instās hec sp fuit ptingēs peccans fuit pdestinat⁹. Et iō dico: qz h^o reuelatum a deo pōt nō reuelari a deo z potuit nunqz fuisse reuelatū a deo sic pdestinat⁹ pōt nō pdestinari: z potuit nunqz pdestinari: z ad illam regulam dico qz habet intelligi de illis propositiōibus quarum veritas non dependet ex veritate alicuius propositiōis de futuro. Nunc autem ista propositiō

hoc est reuelatū a deo l3 sit de pñti 2^m
 vocē: equiualeat isti de futuro. hoc. s. fu
 turū contingens qđ reuelatur erit ideo i^s
 de pñti 7 de pterito. similiter sunt con
 tingentes. Et si ponat qđ nō eueniat illō
 reuelatū. Tūc dicendū est qđ nunq̄ fuit
 vera hoc est reuelatū a deo. nec hec hoc
 fuit reuelatū. Et si dicat qđ hec mō ē ve
 ra hoc fuit reuelatū a deo. posito tūc qđ
 nō euciat. hec erit falsa hoc fuit reuela
 tū. tunc mutat de veritate in falsitatem
 sū oī mutatōe rei qđ cognitio qđ pñt^{er} erat
 manet mō eadē. 7 oīa alia. Rñdeo qđ
 qđ nullo talis ppō que ē equiualeter
 de futuro mutatur de veritate in falsita
 tem. sed si sit va oī tēpo: e pterito fuit
 vera: 7 si semel sit falsa: oī tēpoze pte
 rito fuit falsa. Et ideo talia dīctoria nō
 possunt successiue verificari. et si dicat
 qđ hec fuit aliqñ vera deus causat hoc
 dmostrata ppōe de futuro. 7 ista nō de
 pender ex futuro. ergo post hec erit ne
 cessaria deus creauit hoc. Rñspōsio
 qđ hec ppositio deus creauit hoc. si per
 y hoc dmostratur ppōe de futuro vel
 illa qualitas que est ppō est necessaria
 ipost instans creationis. qđ sua de presen
 ti nō dependet ex veritate ppōis de fu
 turo. Sed si p ly hoc demietur reuela
 tum vel notitia euident: tūc est illa de p
 terito contingens. quia illa de pñti de
 pender ex futuro. Nam ista deus cau
 sat hoc reuelatū siue noticiā euidentem
 iportat qđ hoc reuelatū erit quia falsuz
 pōt causari nō reuelari. Sed ista deus
 causat istā ppōem vel qualitātē: nō im
 portat qđ ista ppō erit vera vel falsa. vñ
 in ista materia fere dicendū est per oīa
 sicut de predestinato 7 pscito. 7 de succes
 sione contrariōz vel ptradictōioz in ill
 Ad 2^m dubiū dico qđ talis no^o cui

dens nō pōt naturaliter causari sine co
 gnitione intuitiua terminoz. Sed deus
 pōt talem assensum causare euidentem
 sine noticiā intuitiua. sicut cū noticiā in
 tuitiua. quia l3 ppō pponat ex cognitio
 nibus abstractiuis posset eē euidentior
 mediante cognitione intuitiua qđ sine qđ
 eadē ppō euidentius cognoscitur quādo
 cognoscitur p plura media. qđ per vnuz
 solū quia ome totū est maius sua parte
 tñ deus pōt supplere causalitātē illi^o vi
 sionis. 7 ita per potentia diuinā supplen
 tem causalitātē illā: pōt ppō ita euiden
 ter cognosci sine visione sicut cū visione
 l3 hoc nō possit fieri naturaliter. Ad
 3^m dubiū dico qđ pphē habuerūt illam
 noticiā euidentē de futuris cōtingentib⁹
 vel pōt dici qđ deus reuelauit eis tales
 veritates causando in eis solū fidē. S3
 quid de facto sit nescio. quia nō est mi
 hi reuelatū. Si dicat si aliquis vidit
 set virginē parere post posset euidenter
 recordari virginē peperisse per habituz
 derelictū ex illa visione ergo si deus cre
 asset in aliquo similitē habitū ante par
 tum. potuit euidenter scire qđ virgo pa
 riet. Rñspōdeo qđ ante partū pōt ali
 quis euidenter scire hanc ppōem de fu
 turo virgo pariet: s3 nō mediante illo ha
 bitu nec consimili quia ille habitus so
 lum inclināt ad actū respectu pteritū:
 7 nō respectu futuri. Ad principale
 dico qđ futuz contingens pōt sciri euide
 ter accipiēdo scire large p euidentē co
 gnoscere.

Questio. v.

Trum videns deum videat
 oīa que deus videt. qđ nō. qđ
 deus videt infinita ergo. Cō
 tra. nō est maior rō quare videat vnū

q̄ aliud. ergo vel videt oia vel nihil.

Ad q̄dem dico q̄ videns deū nō videt distincte oia que deus videt. abstractiue tamen p̄t oia cognoscere quia cognitō entis est cognitio ḡnalis infinitoz & oim que deus videt. Sed distincte videre n̄ p̄t. hoc p̄bo quia sc̄ia creature nō p̄t eq̄ri sc̄ie dei nec int̄siue nec ext̄siue. Tum quia t̄nc p̄iret reuelatio quo ad talē sc̄ie tem oia. it̄ q̄ talis & quilibet bt̄us esset certus q̄n foret iudiciū. Tum q̄ talis possit distincte videre oēs p̄tes cōtinui: quod videtur falsum. **Dre** intellectus creatus nō p̄t distincte videre infinita simul. sed de^o videt infinita g^o & c̄. **Assumptū** pbatur q̄ si p̄t distincte videre infinita. **Aut** p̄t hoc vnica visione. & hoc nō. q̄ nulla visio vnica est infinitoz obiectoz vel distinctis. & tunc eēt infinite visiones in vno simul quod ē im possible. etiā si aliqua eēt infinitoz obiectoz illa eēt dina. g^o & c̄. Sed contra intellectus bt̄us p̄t intelligere nō tot q̄n pla. ergo p̄t intelligere infinita. **Dre** rea vbi pluralitas nō arguit maiore p̄fectionem: ibi infinitas nō arguit infinitā: sed intelligere pla nō semp̄ maioris est perfectionis q̄ vni quia intelligere deū & creaturā vno actu simul nō est maioris perfectionis q̄ intelligere deū soluz. **Aliud** aliquis actus eēt melior actu be atifico. **Dre** rea aia xp̄i videt oia. patet per scripturā que dicit q̄ in eo sūt oēs thesauri sapientie & scientie. & i euāgelio dicitur. scimus quia sc̄is oia. **Ad primū** istoz dico. q̄ p̄sequencia non valet nisi intelligendo vni post aliud. sed nō potest simul infinita intelligere: sicut ista consequentia non valet comm^m p̄t diuidi in nō tot qui in plura. ergo in infinita simul in actu. **Si** dicatur: sequit̄

intellectus intelligit nō tot quin plura. ergo intelligit infinita. ergo eodem modo sequitur intellectus p̄t intelligere nō tot quin plura. ergo p̄t intelligere infinita:

Dico q̄ oia nō valet. nisi intelligatur q̄ hoc sit possibilis intellect^o intelligit n̄ tot quin plura. **Nūc** aut̄ hec est impossibilis. iō nō sequit̄. nā ista p̄pō de inec. intellectus intelligit nō tot quin plura. **Nūc** aut̄ hec est impossibilis ideo nō sequitur nā ista p̄pō de inec. intellectus intelligit nō tot quin plura equiualeat huic intellect^o intelligit infinita. iō est falsa sc̄ia alia. **Ad aliud** dico. q̄ intelligere plura distincte est maioris p̄fectionis q̄ intelligere tm̄ y^m & iō dico q̄ intelligere deū & creaturā distincte vno actu. est p̄fect^o q̄ intelligere tm̄ deū. & vltra dico q̄ vtra q̄ visio. s. que terminatur ad deū tm̄: & q̄ terminatur ad deū & creaturā: est beatifica. **Ad aliud** dico q̄ xp̄us 2^m naturā diuinā videt oia. nō fm naturā humanam. & ita intelligit illa auctoritas in eo sunt omnes thesauri. et cetera.

Sed quantū ad aliā naturā. dico q̄ sicut oia noticia ḡnali: sicut prius dictus est. **Ad** argumentū principale dico q̄ est maior rō q̄ videat vni q̄ aliud. q̄ deus vult in eo causare visionē vni^o: & nō alterius. **Sed** quare tūc dicitur illa visio in verbo. **R̄** n̄deo. q̄ semp̄ de^o cuz illa visione videt siue videatur p̄ illā visionē qua videt creatura: siue non p̄ aliā

Questio. vi.

Trum audiens predicatōem articuloz fidei & videns miracula fieri p̄o illis acquirat aliquē habitū adheſiū distinctū a fide. q̄ sic. quia videns talia miracula fieri. & audiēs predicatōem simul. aliquā cer

itudinalē z euidentiā bz: q̄ nō habz au
diens predicatōem solā: sed audiēs pre
dicatōem solā habet fidē. ergo alius bz
atque aliū habitū. Cōtra tūc de articu
lis fidei possēt eē aliqua scia q̄ falsum
est. Ad q̄dem dico. q̄ audiens predi
catōem z videns miracula fieri nō ac
quirat per hoc noticiā euidentiē de illis
ar. sed solū acquirit fidē. quod probō. qz
nullus acuse euidens est respectu falli.
quia p̄ actū euidentiē ipoztatur. q̄ ita sit
in re. sicut denotatur per pp̄dem cui as
sentitur. Nunc autē sarracenus predicat
legē machometi p̄ quo fiunt miracula
apparentia. cū ergo articuli illius legis
sint falsi per predicatōem z miracula n̄
habet audiēs actū quocūqz euidentes
sed solū fidē: ergo eodē mō in p̄posito.
talis solū acquirit habitū fidei. Sed cō
tra. voluntas virtuosē iperat intellectui
q̄ assentiat articulo fidei. ergo virtuosē
imperādō p̄supponit rectā rōem. q̄
sic est iperandū. Aliter nō eēt virtuo
sa. quia nō imperaret sicut dicitaret recta
rō. quero tunc aut est euidens aut non.
Si sic habetur p̄positū. Si nō ergo ad
heret illi. Et vltra illa volitio potest eē
virtuosa. quia virtuosē pōt iperare. z
per p̄sequens illa volitio p̄supponit
rectā rōem. Et de illa quero si est eui
dens z erit p̄cessus in infinitū vel erit a
liqua rō euidens: z habetur p̄positum.

De terēa actus assentiendi articu
lo est veridicus. ergo nō causat nisi p̄
pter aliquā certitudinē habitā de arti
culo. quia si iperitū voluntatis sufficerz
ad causandū illū actū: tūc posset causa
re actū opinādi. Nec oportet tūc aliquā
rōem hēre. Ad eā tūc infideles eēt
alliciendi p̄ dona nō p̄ predicatōes z mi
racula De terēa si vn̄ predicaret le

gōm xp̄ianā z alius legē machometi ali
cui pagano totaliter indifferenti z equa
liter ad apparentiā facerēt miracula. il
le nō teneretur assentire plus legi xp̄ianē
q̄ legi sarracenoꝝ. ex quo predica^o z ve
ra miracula nō faciunt maiore euiden
tiā q̄ falsa miracula. Ad primū z p̄
aliis solvendis distinguo de tali audien
te. qz aut scit soluere argumēta facta p̄
fide. z consequētiās inferentes articulos
z etiā miracula aut nescit. Si secūdo^o
tunc talis necessario adheret articulis
nō tñ euidenter sed magis assentit pp̄
ignorantiā: quia nescit soluere rōes. z ta
lis assensus nō est virtuosus. qz non est
in ptāte voluntatis. Si autē sciat solue
re tunc assentit cōtingenter z nō necessa
rio. Et illū assensum pōt voluntas vir
tuosē iperare: vt intellect^o p̄seruit ad
hesionē iam causatā respectu articuloꝝ
sed nō pōt meritoꝝ iperare. vt illi ar
ticulo de nouo adheret. qz nunqz iperat
meritoꝝ nisi iperet ex charitate que ca
ritas nō p̄supponitur in tali vel pōt cō
cedi q̄ virtuosē potest imperare. sal
tem vt loquitur philosophus de virtu
te que non requirit charitatem. Et
concedo q̄ ista volitio virtuosa p̄sup
ponit rectam rationem q̄ sic est. impe
randum. licet non p̄supponat rectam
rationem quocūqz modo euidentiem.
tamen scienter imperat. quia p̄cipit se sic
dictare. Et quando queritur virum il
la ratio p̄supponitur ad actum volū
tatis propter quem dicitur. Potest v̄o
modo dici q̄ non. quia quis sciat rōes
soluere. quia tamen rōnes sunt multuz
apparentes. nec aliquam rationem ha
bet in contrariū. z p̄ntat predictos arti
culos volūtati ex eo q̄ nullam falsita
tem reperit in eis: z videt predicatōem

per miracula conformari: oia ista simul si
ne oī actu voluntatis causāt illud dicta
men q̄ assensus respectu articulorū est ī
perandus. Aliter pōt dici q̄ illa ratio
presupponit actū voluntatis nō respec
tu huius p̄plexi q̄ sic est dicandū: sed ac
tum quo īperat assensus respectu talīū
cōplexorū ista sunt vera miracula: iste p̄
dicans est verax hō rē. Ex quibus sta
tim causatur assensus respectu huius
p̄plexi assensus respectu articulorū est
īperandus. sed actus voluntatis quo ī
perat primū actū credendi in toto pzo
cessu nō est nec pōt esse intrinsece virtu
osus. quia nō presupponit rectā ratioem
z si dicat si nesciens soluere rōnes adhe
reret necessario hoc eēt p̄pter euidētiā
illoꝝ articulorū vel p̄pter euidētiā illo
rum cōplexorū. ex quibus infert illos ar
ticulos. z siue sic siue sic. semp̄ h̄z noticiā
euidētē de articulis. Respondeo q̄
adheret necessario nō p̄pter euidētiā il
lorū articulorū: nec aliquorū ex quib⁹ se
quitur sed p̄pter ignorantia. quia nescit
argumenta soluere. sicut aliquis necessa
rio adheret falsis cōclusionibus. quia ne
scit soluere argumenta in cōtrariū. non
tamen euidēter adheret. Ad 2^m du
biū dico q̄ i^o actus assenciendi est veri
dicus z est ip̄a certitudo q̄ nō p̄suppōit
aliā certitudinē euidētē ex q̄ euidēt se
quit. Sz aliquid presupponit ignorantia
p̄pter quā nescit argumenta soluere. alī
quando presupponit dictamen volunta
rie īperatū. sicut dictū est. Nec est simile
de actu opinādi quia ille nō est natus cā
ri per īperīū voluntatis. Ad aliud di
co q̄ homo predicat reuelatōem z mi
racula: nō quia causant assensum euidē
tem. sed quia aliquando causant actus
fidei. puta in fidei. Aliquando augent fi

dem prius acquisitam. Dona autem nō
sunt nata causare actum credendi. sed
potius actum amandi. Ad vltimum
dico q̄ in tali casu deus qui nunq̄ dese
rit creaturam rationalem sine auxiliis
oportunis: inspiraret sibi cuius predica
tio esset vera. Aliter nentri tenetur
credere. Ad principale dico q̄ audi
ens predicationem z videns miracula
intensiozem actum credendi acquirit q̄
ille qui solum audit predicationes sine
visione miraculorum.

Questio. vii.

Trum suppositum humanū
possit assumi a verbo. q̄ non
quia hec est impossibilis sup
positum humanum est assumptum er
go. Contra. natura singularis est sup
positum eadem natura singularis potest
assumi ergo. Sic primo videndum est
quid sit suppositum. Secundo ad que
stionem. Circa primum dico q̄ supposi
tum est ens completum incoicabile per
idempritate nulli natum inherere z a
nullo sustentatū. Per primū scz ens cō
pletū. excludit ois pars tam eēntialis. q̄
integralis. qz neutra ē ens p̄pletū. Per
2^m excludit eēntia diuina. qz lz sit ens cō
pletū. qz tñ est cōmunicabilis p̄sonis diu
inis per p̄dēptitatē. id nō est sup^m qz sup
positū est icōicabile p̄ idēptitatem. Per
3^m excludit de accis siue inheret siue
nō inheret. Per quartū excludit na
tura a verbo assumpta q̄ ab ip̄o susten
tat. Ex istis p̄z q̄ eadē natura numero
pōt eē sup^m puta qñ nō est sustentata.
z post nō est sup^m. puta qñ est sustenta
ta. Exemplum est si natura huma
na assumat q̄ p̄ aliq̄d ips̄ ante assumptio
nē fuisset per se exis. Similiter eadem

pars hoīs vel aeris. pri^o nō est suppositū. quando est pars: t^o postea est suppositū qm̄ nō est pars. t^o similiter eadem natura numero est p^m sup^m quādo nō est pars integralis. t^o postea quādo ē ps integralis nō est suppositū. Exemplū si aliqua pars hoīs vel aeris separetur a toto pri^o erat pars t^o p^osequēs ū sup^m t^o p^o ē sup^m qz nō est pars cū sit separata a toto t^o existat per se: similiter aliqua nō sit pars: t^o postea sit pars puta quando aīal augetur tūc alimentuz quod p^o nō erat pars: post fit pars aīalis: t^o per p^osequens prius erat suppositū: t^o p^o non est sup^m. Ad 2^m dico q^o sup^m pōt assumi a verbo. quia hec natura humana pōt assumi a verbo t^o hec natura ē suppositū ergo t^o ceta p^osequentia p^o per sp^ologismū expositozū. R^o dico q^o hec est ipossibilis suppositū humanū ē assumptū a verbo. qz quādo p^o in q^o subicit diffi^o est ipossibilis illa i^o q^o subicitur diffinitū est ipossibilis. sed hec est ipossibilis ens cōpletū t^o est assumptū. ergo hec est ipossibilis sup^m est assumptum. Si dicatur suppositū pōt assumi p^o te: ponatur ergo inesse: tūc ista erit possibilis: suppositū est assumptū. Dico q^o illa de possibili in sensu diuiso vel equiualeus illi nō debet poni inesse. p^o prie loquendo. sed i^o sensu cōposito p^o prie d^o poni inesse: sicut ista possibile est boiem esse nigrū. pōt poni inesse dicendo hec ē possibilis hō est niger. vbi est idē predictū t^o idē subiectū quod fuit in p^o positione de possibili. Improprie tamen pōt poni inesse ponendo nomen demon/strans illud p^o quo subiectū supponit loco subiecti p^o positionis de possibili: sic dicendo: hec natura est assumpta t^o hec est bene possibilis. Nūc aut^o hec p^o

no suppositū humanū pōt assumi a verbo exprimit sensum diuisionis hui^o suppositū humanū esse assumptū a verbo ē possibile: t^o ideo ista de possibili suppositum humanū pōt assumi a verbo v^o nō debet sic poni inesse: hec natura hūana est assumpta a verbo. t^o hec est possibilis. Exemplū hui^o est. quia hec p^opositio. al bum pōt esse nigrū nō debet poni sic inesse albū est nigrū. quia hec est ipossibilis sed sic: h^o est nigrū demonstrato illo pro quo supponit albū. Contra ista. p^obo q^o suppositū humanū sit assumptū pri^o. quia qm̄ aliqua supponit oīno p^o eodez ipossibile est q^o de vno verificetur eē asumptū. t^o de alio nō. sed ita se habent natura t^o sup^m quia sunt oīno idē. ergo im possibile q^o hec sit vera. hec natura ē assumpta nisi hec sit vera. sup^m humanuz est assumptū. Similiter hec natura humana. t^o iste hō sunt oīno idē. ergo sic hec natura sit assumpta. iste hō erit assumptus t^o dependet: quod falsum est: qz nec homo qui est deus dependet nec alius homo. P^oterea aut ista natura hūana est in potentia neutra ad dependendū t^o nō dependendū ad suppositū extrinsecum: t^o tūc nō plus p^o naturā cōueniet sibi nō dependere q̄ dependere. aut nō est in potentia neutra: sed magis determinatur ad nō dependendū: sic tūc dependendo a verbo violētaretur. Itē per te qm̄ quodlibet aliquoz p^ouenit alicui continenter: illud per potentia diuinā pōt si/mul esse sine oībus illis: sed dependere ad suppositū extrinsecū t^o esse suppositū conueniāt nature humane contingēter ergo pōt deus facere hanc naturā. ita q^o nec sit suppositū in se: nec dependeat ad suppositū extrinsecū. P^oterea eo dēmodo p^ouenit nature humane q^o sit

singularis. et quod sit suppositum. quia posita
 sola natura verum est dicere quod est singu-
 laris. ergo sicut contradictio est quod natu-
 ra sit. et non sit singularis: ita contradictio
 est quod natura sit: et quod non sit suppositum. et per con-
 sequens repugnat sibi dependere ad sup-
 positum extrinsecum. **¶** Altera posse esse
 in alio sicut pars integralis non impedit ali-
 quid esse suppositum per te. ergo nec posse esse in
 alio sicut pars essentialis. quia dum est pars
 integralis non plus est suppositum quam dum
 est pars essentialis. **¶** Ad primum dicitur quod
 illud ar^m si debeat apparentiam habere
 debet sic formari quod duo termini supponunt
 oino per eodem vel significant oino idem. si
 propositio in qua ponitur vnus terminus sit vera
 vel possibilis: propositio in qua ponitur alius ter-
 minus erit vera vel possibilis. sed hec
 natura humana. et hoc suppositum supponunt
 oino per eodem vel significant oino idem si hec
 ergo sit vera habens naturam assumptam. hec erit vera
 hoc suppositum est assumptum. **¶** Nam sic arguendo
 quod aliqua supponunt oino per eodem etc.
 hec est falsa. quia termini significantes
 sunt realiter distincti. Et si terminus esset
 assumptibilis: posset vnus assumi et alius
 non. Et ideo accipiendo illud ar^m in for-
 ma predicta Dico primo quod maior est fal-
 sa. nisi illi termini habeant eandem diffini-
 tionem exprimentem quid nominis. sicut est de
 nominibus synonymis. **¶** Quod autem habet diuer-
 sas diffinitiones tunc est falsa. scilicet ri-
 sibile et homo supponunt oino per eodem. et tamen
 hec est vera. homo est animal per se primo. et non
 hec risibile est animal per se primo. **¶** Similiter
 vnus et ens supponunt oino per eodem. et ta-
 men hec est vera vnus est passio entis. et
 hec falsa. ens est passio entis. Et hoc quod
 illi termini habent diuersas diffinitio-
 nes quid nominis. Ita est in proposito. quia
 natura et suppositum habent diuersas diffini-

tiones: propter quam diuersitate hec est pos-
 sibilis natura est assumpta. et hec impossi-
 bilis suppositum est assumptum. Similiter ad mi-
 norē dico quod si loqueris de natura assump-
 ta et supposito dno: certum est quod signifi-
 cant diuersa et supponunt per diuersis. Si
 autem loqueris de natura non assumpta:
 tunc est vera de facto quod illi termini signifi-
 ficant idem: sed possunt non significare idem
 sine noua institutione per mutationem rei. **¶** Du-
 ta si natura assumeretur tunc sine eius no-
 ua institutione suppositum significaret filium
 dei. propter hoc ergo quod illi termini habent
 diuersas diffinitiones confurgit veri-
 tas vel falsitas propositio. **¶** Ad aliud quod
 dicitur quod hec natura et hic homo sunt idem
 Aut loqueris de natura assumpta in il-
 lo homine. qui est christus et certum est quod non
 sunt idem. Aut de natura non assumpta. et
 tunc concedo quod sunt idem. et vltra dico quod
 est bona propositio. sed sicut propositio est falsus. ita
 et alius. Similiter dico quod est propositio vt nunc
 quia alius potest esse verum sine propositio. Similiter
 alius est possibile et propositio impossibile. scilicet quod
 aliquis homo sit assumptus. quia li ho-
 mo nunquam potest supponere nisi per suppositum
 to. **¶** Exemplum est hec est propositio vt nunc omnis
 homo est fortis. ergo plures est fortis. quia alius
 potest esse verum sine propositio. tamen alius est pos-
 sibile posito casu quod nullus alius sit. et
 propositio est impossibile. scilicet quod plato sit for-
 tes. **¶** Ad aliud dico quod aliquid potest esse
 in potentia neutra ad aliqua. vno quod non
 plus inclinatur natura sua actiue ad
 vnus quam ad aliud et sic natura assumpta
 et quecumque alia est in potentia neutra
 ad dependendum ad suppositum extrinsecum. vel
 non dependendum. quia neutrum conuenit
 sibi per naturam suam actiue. **¶** Alio modo potest
 esse in potentia neutra. quia si derelinquitur
 nature sue non plus predicatur de eo

pñā q̄ aliud. 7 sic natura assumpta nō
 est in po^a nentra. qz si derelinquat na/
 ture sue tunc nō dependebit ad supposi/
 tū extrinsecū. sed tūc nō sequit̄ q̄ violen/
 tatur nisi p̄ naturā suā effectū faceret se
 nō depēdere sicut gravitas efficit motus
 deorsum. Ad aliud dico q̄ illud prin/
 cipiū intelligit̄ de pueniētia reali. quan/
 do q̄libet illōz ipoztat aliquod reale.
 quō diuerse forme pueniūt materie: 7 di/
 uersa accidētia pueniūt subiecto p̄ ifoz/
 matōem. Ad aut̄ intelligit̄ qñ aliq̄ pue/
 niunt alicui p̄ predicatōem. sicut est i p̄
 posito. qz in talibus illud principiū non
 habet veritatē. Ad aliud dico q̄ ista
 predicata sūt 7 suppositū eodē puenire
 nature humane pōt intelligi dupliciter.
 vel eodē subiecto. vel eadē diffinitione
 Primo eodē pueniūt sibi. qz eadē na/
 tura qñ nō est assumpta est singularis 7
 sup^m. Sed nō pueniunt eadē diffinitione
 quia alia est diffinitio singularis 7 sup/
 positi ppter quā diuersitate est p̄radic^o
 q̄ aliqua natura sit 7 nō sit singularis: 7
 nō est contradictio q̄ hec natura sit 7 nō
 sit sup^m. quia sup^m ipoztat aliquid actu
 vel po^a. q̄ nō ipoztat natura nec singu/
 lare. Ad aliud dico. q̄ posse esse in alio
 sicut ps eētialis ipedit aliqd posse dici
 sup^m. qz sup^m est ens ppletū existens p̄
 se in genere. Sed ps eētialis nō est nec
 pōt esse tale ens ppletū. pars aut̄ intēg/
 lis s; nō sit ens ppletū qñ ē ps. sicut nec tē
 est sup^m tñ pōt esse ens ppletū. qz pōt eē
 p se exis in gñe. qñ est sepata a toto.
 Ad a^o principalia. pater ex dictis.

Questio. viii.

Trā tres p̄sone possunt assu/
 mere eandē naturā nūero ar/
 quū q̄ nō. qz nō pōt p̄sonari duplici p̄/

sonalitate creata. g^o nec increata. Ans ē
 vez. quia op^m includit dīctōem. p̄na
 p̄z qz tñ repugnat vnū sicut aliud. Con/
 tra. hoc nō includit dīctōem. g^o pōt fie/
 ri a deo. Ad qdē dico q̄ sic. qz nul/
 la cōtradictio apparet q̄ eadē nata nūe/
 ro vniatur tribus p̄sonis. q̄ p̄bo qz idē
 effect^o pōt depēdere a duob^o efficiētib^o
 7 a duob^o s̄mbus. p̄z de calore qui de/
 pēdet a sole 7 ab igne. Tū qz idē effec/
 tus pōt p̄seruari a duab^o causis p̄seruā/
 tibus. 7 hoc sufficiēt̄ p̄z de luce qd̄ p̄
 conseruari a sole 7 a cadela. Tū qz ea/
 dem aīa intellectiua dependet a diuersis
 partibus corporis. Tū qz idē corp^o pu/
 ta lapis pōt sustētari 7 portari a diuer/
 sis hoīb^o. g^o tres p̄sone p̄nt eadē naturā
 sustentare. Sed p̄tra arguit̄. qz idē non
 pōt depēdere a duob^o totaliter terminā/
 tibus illā depentiā. Dicit̄ illud nō sup/
 positat aliud totaliter quo circūscripto
 nihilomin^o suppositatur illa natura. s;
 supposito q̄ due p̄sone nō suppositēt ni/
 lom^o vna suppositabit. Dicit̄ illud
 quod p̄sonat sit p̄so^a ergo qd̄ p̄sonatur
 a pluribus p̄sonis sit plures p̄sone.
 nulla natura creata pōt eē plures p̄sone
 ergo 7c. Scdm̄ dubiū vtrū h^o sup/
 posito q̄ tres assumerent eandē natu/
 ram numero: ille tres p̄sone sint vnus
 homo vel tres homines Tertium du/
 bium vtrum talis natura vniatur per v/
 nam vnionem vel per tres. Quar/
 tum dubium: vtrum possit natura sup/
 positari a duobus suppositis creatis.

Ad p̄mum argumentum dico. q̄ a/
 sumptum est falsum quia idem potest
 habere duo totaliter terminantia depen/
 tiam suam. Ad secundū dico. q̄ sup/
 positare totaliter dupliciter accipitur.
 vno^o qz p̄cise suppositat. 7 sic assumptus

est verū. q̄ illud nō suppoīrat p̄sci. q̄
 circūscripto. illa nihilomin⁹ suppoīrat
 aliter pōt intelligi totaliter supposita/
 re. hoc est sufficienter. ⁊ sic nō est veruz
 quia filius sufficienter suppoīrat: ⁊ tñ
 circūscripto filio: nihilomin⁹ pōt p̄f
 suppositare. Ad 3^m dico q̄ p̄sonari
 dupliciter accipitur. vel quia fit p̄sona.
 vel quia sustentatur a p̄sona. Primo
 natura humana nō p̄sonatur a v̄bo:
 quia nō fit p̄sona. sed sc̄do quia susten
 tatur a p̄sona. Ad 2^m dico q̄ devir
 tute sermonis debet concedi q̄ sunt tres
 hoīes. tria aīalia. tria corpora. tres sb̄.
 quia oīa ista concreta supponūt p̄ sup/
 positis. nō pro natura. Ideo sicut sunt
 tria supposita. ita sunt tres hoīes. Si
 tñ ex vsu loquentiū concretū supponerz
 pro abstracto quod tñ nō est logice lo/
 cutū tunc deberet dici q̄ nec sunt tres
 hoīes. nec vnus homo. sicut nec sūt tres
 humanitates. nec vna humanitas. Ad
 3^m dico q̄ si vnio sit res distincta. tunc
 illa natura vnitur tribus vnionibus. tñ
 quia vnio multiplicatur ad multiplica
 tionē terminōz. Tum quia si vna perso
 na deponeret illā naturā alia existente
 vnita tunc manet vnio ad illā. ⁊ alia nō
 est vnita quia deposuit p̄ casum. Ad
 quartū dubiū ⁊ ad argumentū principa
 le dico q̄ nō quia includit contradictio
 nem q̄ suppositatur in alio supposito et
 tñ suppositat in supposito pprio. pater
 p̄ descriptōem suppositi. Non sic est de
 supposito diuino. quia tñ illa natura nō
 sustentatur in supposito pprio.

Questio. ix.

Prum angelus pōt videre
 cogitationes ⁊ volitiones no
 stras. q̄ sc̄. quia obiectū ūtel/

lectus angeli est ens in cōi ⁊ per conse
 quens ille intellectus pōt in om̄e ens. ⁊ /
 go in actus nostros. Contra. solus deus
 scrutatur corda. Ad q̄dem dico. q̄ an
 gelus naturaliter pōt videre cogitōes
 ⁊ volitiones nostras. quod p̄bo. quia q̄
 cunqz natura pōt habere noticiā intuiti
 uam alicuius subiecti pōt habere noti/
 ciā intuitiua cuiuslibet accētis eius q̄
 natū est esse obiectū illius potentie. sed
 angelus pōt videre intellectū nostrū. er
 go cogitationes eius. Preterea obie
 cto sufficienter approximato potentie si
 ipedimantū nō sit: pōt sequi noticiā: sed
 predicti actus nostrī possunt sufficienter
 approximari intellectū angelico. ⁊ non
 est ipedimantū supposita generali diuī
 influentia: ergo ꝛc. Preterea si hoc
 nō pōt aut h̄. quia nō est obiectū talis
 potentie. aut quia est obiectū voluntari
 um. aut quia est ipeditum obiectum aut
 potentia. p̄ nō pōt dari. quia om̄e ens
 citra deū est obiectū naturale illius po/
 tentie. Nec 2^m quia cogitatio est quidā
 effectus naturalis ⁊ nō liber. Nec 3^m
 quia nullū ipedimentum pōt assignari.

Preterea angelus pōt naturaliter vi
 dere accidentia substantie corporalis. ergo
 mltro magis accidētia subē sp̄ualis Se
 cundo dico q̄ de facto nō videt. ⁊ hoc
 dicit scriptura. nisi quando deus vult. ⁊
 hoc pōt esse. quia deus non vult coage
 re actiue cum intellectu suo ad causan
 dum illā visionē. Sed hic sunt dubia pri
 mū. quia videtur q̄ corpus medians in
 ter cogitationem ⁊ angelū. sit obstaculū
 sicut est in nobis. Secundū dubiū est
 vtrum angelus videns intuitive cogita
 tionē nostrā ex hoc videat intuitive ob/
 iectū terminās illā cogitōem Ad p̄m
 dico. q̄ obstaculū corporale non ipedit

sicut nec interpo muri ipedit vnu ange^m
 videre aliu. *Prima* p^m adhuc p^o
 quia oē ac^m respectu vnus passi est ac
 tuū respectu cuiusq; passi euidē rōnis.
 sed vna intellectio angeli pōt esse causa
 z vbiatū alterius intellectōis eiusdē an
 geli. patet de actu recto z reflexo. ergo
 eadē rōne pōt cogitatio nostra causare
 vñōne in angelo per modū obiecti. *Ad*
 2^m dico qz no videt intuitiue obiectum
 terminans quia intellectus tam angeli
 cus q̄ humanus pōt intuitiue cognosce
 re intellec^m abstractiuā rei. non exiit
 ūmo rei ānihilate. ergo si ex h^o qz angel^o
 videt cogitatōes nostras videt obiecta
 eoz sequitur qz naturaliter videret res
 nō exiitētes. Cognoscit tamen cogita
 tionū obiecta abstractiue per discursum
 ab effectu ad causam. q̄admodū per su
 mū cognoscimus ignē vel cognoscit ob
 iectū per modū recordationis sicut co
 gnoscit res per suā ymaginē. z isti duo
 modi cognoscendi p̄supponunt cogni
 tionē obiecti in sua essentia z natura p
 pria. *Aliter* pōt obiectū cognosci in ali
 quo cōceptu cōi. sicut dictū est in primo
 quolibet de locutione angeloz. *Ad*
 principale patet ex dictis.

Questio. x.

Trum deus pōt facere motū
 instanti. qz sic. quia oīs res pōt
 eē in instanti. sed motus ē res
 cōtra. quia includit cōtradictionēz
 ergo deus nō pōt facere. *Respōdeo*
 qz ista qd pōt habere duplicē intellectū
 vn^o est qz motus sit aliqua res totaliter
 distincta ab oibus rebus pmanētib^o ita
 qz hoc nomen motus significet illā rem.
 vñōnō significādi sicut hoc nomen ho
 mo vel aial z tunc pōt questio querere

vtrū motus sic acceptus pōt eē in instāti
 per potentiam diuinā *Alius* intellectus
 est qz hoc nomē motus ponat loco hui^o
 verbi moueri vt sit idē querere. *Trum*
 deus pōt facere aliquid moueri in instā
 ti. *Si* primo^o intelligatur qd dicendū ē.
 qz deus pōt facere motū in instāti. quia
 oēm rem siue sit simplex siue cōposita pōt
 deus facere in instanti: sed p̄m istū modū
 intelligendi motus est quedam res zc.
Itē q̄uis deus nō posset p̄seruare vnā
 rem cum alia re sibi contraria in eodem
 subiecto pōt tñ p̄seruare oēm rem cum
 alia re in rez natura. vel in eodē subiec
 to: vel alibi: ergo si motus eēt talis: res
 distincta ab oibus rebus pmanētibus
 posset deus cōseruare vnā partē motus
 cum alia parte in rez natura *Et* per cō
 sequens posset deus cōseruare totā istā
 rem que est motus in instanti. z ita mo
 tus posset eē in instanti. *Si* autē qd in
 telligatur. 2° dico qz deus nō pōt face
 re motū in instanti. *Eius* rō est. quia
 deus nō pōt facere qz aliquid moueatur
 in instanti. p̄batur. quia ipossibile est qz
 aliquid moueatur. quin p̄tradic^o si for
 mentur per intellectū verificetur: s; de^o
 nō pōt facere quecūq; cōtradic^o veri
 ficari in instanti: ergo assumptū p̄s. qz si
 aliquid moueatur ipm est vbi prius nō
 fuit. vel habet aliquid quod prius non
 habuit: vel nō habet aliquid quod p̄ri^o
 habuit z per p̄sequens in quacūq; mēsu
 ra motus sit: in eadē verificabūtur i^o cō
 tradictoria. mobile habet aliquid: mo
 bile nō habet illud que prius fuit vera.
 z hec copulatiua erit vera in eadē men
 sura *Quin* patet. quia in instanti non
 est prius neq; posterius. ergo illa p̄tra
 dictoria nō possunt esse vera in instanti.
 Si dicat hec est vera in instanti. motus

b

est siue ista aliquid mouet. ergo iste motus est in instanti. Rñdeo psequētia nō valet. sicut nec ista psequētia valet. hec est vera in hoc instanti cesar fuit: ergo cesar est in hoc instanti sicut nō squttur hec copulativa est vera in hoc instanti cesar fuit: z nō est. ergo cesar est z non ē in hoc instanti: ita nec ibi cuius rō est: qz ista ppō aliquid mouet in hoc instā/si. equiualeat vni copulatiue tali: h° mobile fuit in hoc loco: in hoc instanti. z nō est in hoc loco in hoc instāri. Similiter hec ppō aliquid mouet equiualeat vni copulatiue tali aliquid mobile cōtinue ē i diuersis locis. z nō cōtinue in eodem loco vel equiualeat huic co° aliquid hz p̄tinue aliud z aliud: z nō semp idē q̄ copulativa hz sit vera in hoc instāri nō tñ p hoc instāri. z si dicat hec est vera i h° instanti motus est. ergo hec est vera motus est in hoc instāri. Antecedēs est verū ergo z psequens. Rñdeo qz psequētia nō valet. qz pl° denotat p̄ anis q̄ p̄ anis Nam p̄ anis denotatur solū qz hec ppō est vera in instanti. motus est. Et hec si/ militer aliquid mouet. z hoc est verum quia in hoc instanti mobile est vbi p̄ri nō fuit vel habet aliquid quod p̄ri nō habuit. Sed per psequens denotatur qz aliquid mouetur in instanti z importat successionē in instanti. ita qz in hoc instāti est in multis locis successiue in quib° p̄rius nō fuit. Ad argumēta p̄inci/palia patet ex dictis.

Questio. xi.

Trum filia° xpi ad btām virgine sit. alia res ab oī re abso/luta. qz sic. quia oīs relatio est alia res ab oī re. ab. g° z filia°. Cōtra

si sic. illa filia° habuit aliquid subiectū sed neqz corpus neqz animā. quia neqz corp° xpi fuit filiatio. nec anima fuit filiatio. Ad qōem dico qz idē est iudiciū quantū ad hoc de filiatione xpi ad beatā virginē. z de aliis filiationib°. Et ideo dico primo vlr qz nulla filiatio est alia res a rebus absolutis. Quod p̄bo Primo sic. oēm rem distinctā loco z subiecto. pōt deus conseruare sine alia re distincta loco z subiecto. sed filiatio si sit talis res parua alia a permanentibus distinctinguitur loco z subiecto a paternitate ergo potest deus filiationem conseruare sine paternitate. Preterea minus dependet ista res que nec est causa: nec effectus ab alia: qz effectus dependet a sua causa. sed deus potest facere effectū sine sua causa. ergo 2° deus potest facere rem sine sua causa. 2° ergo mltō fortius pōt facere sine illo qz non est ei° causa Si dicat qz iste rōnes procedūt de re absoluta. Contra. eadē facilitate dicam sic de albedine. imo ita de quocunqz accidente respectu sui subiecti. Preterea si filiatio sit illa res aut est accidens diuisibile aut indiuisibile. Non diuisibile. quia diuisio subiecti pars filiationis destrueretur. z ita vna pars filiationis esset in pede z alia in manu. Et p̄ psequens pes vere esset filius. quia essent partes eiusdem rōnis cum tota filiatione z per consequens consimilit de/nominarent suum subiectum sicut tota filiatio. Sicut etiam pars albedinis de nominat eodem modo: sicut tota albedo Si sit accidens indiuisibile. Contra: tūc esset tota in toto. z tota in qualibet parte. z redit idem argumentum quod pes erit filius. Preterea sicut filiatio est in homine: ita est in brutis: puta in asino.

sed in alio nullū est, accidens indivisibile quod denominat subiectum, puta animal. ergo nec in homie est tale accidens

Depterea quedam aialia sunt diuisibilia in plures partes: quaz quelibet ē animal. patet de anguilla ⁊ aialibus a/ nullis. ergo in talio⁹ vtraq; pars ē filius ⁊ per consequens generatur ibi noua filiatio per solam diuisionē vel prece- dens filiatio in duobus subiectis primis esset. Depterea oēm rem quā deus pseruat sine alia re potuit pducere dno no ita si illa alia res nunq; fuerit. sed si filiatio sit alia res a filio illam conferuat deus sine generatione passiva, quia illa est preterita. ergo potuit deus illam filiationem pducere si nunq; fuisset generatio illa. ⁊ sic potest aliqs esse filius alicuius, qui nunq; genuit illum. nec ipse fuit genitus. Depterea pono q; deus de nihilo creet vnū hoīem post quē volo creet aliquos homines. ⁊ post volo q; alii hoīes generentur. tunc arguo sic. qualis res est in aliquo istorum hominū talem potest deus de potentia sua absoluta creare in isto homine creato ab eo ⁊ per consequens si filiatio sit alia res: potest deus filiationē creare in isto homine creato ante omnes alios: ⁊ per cōsequens ille erit filius ⁊ non nisi alicui⁹ ⁊ tamen cum quilibet aliorum sit iuni⁹ or eo per casuz iste homo non erit fili⁹ q; includit contradictionem. R^o dico q; filiatio xpi non est distincta ab alio: quia si sic posset deus consimilem ponere in alio homine eiusdē rationis cuz filiatione christi. Et ita posset ponere in matre vel in patre bte virginis ⁊ esset filius beate virginis. Si dicat si filiatio non sit alia res ab absoluto necessario ponitur filiatio postis absolu-

tiā: ⁊ ita si christus ⁊ beata virgo fuisset creati a deo. adhuc xps fuisset eius filius. Dicendum q; prima consequentia non valet sicut non sequitur curuitas linee non dicit aliam rem a linea ergo posita linea illa erit curva. quia potest successiue dici recta ⁊ curva propt̄ solum motum localem partium. Si militer creatio non dicit aliam rem a deo ⁊ cretura: ⁊ tamen posita creatura non semper ponitur creatio quia denominatio variatur per solem transitionē temporis. Ita est in proposito q; filia^o non dicit aliam rem. tñ est talis denominatio quando filius ponitur post patrē mediantibus motibus localibus ⁊ alterationibus naturalibus sine miraculo. Quando autem ponitur filius miraculose tunc non est talis denominatio.

Ad principalia argumenta patet ex dictis.

Questio. xii.

Trum predicatio analogā distinguatur a predicatione vniuocā ⁊ equiuocā. q; sit. qz secunduz philosophum quarto methaphisice sanum predicatur de animali ⁊ vna. ⁊ non vniuocē neq; equiuocē n^o denominatiue. ergo rē. Contra. in predicamentis non ponit nisi predicationē vniuocā equiuocā ⁊ denominatiuā ergo rē. Ad questionem dico. q; equiuocum est duplex scilicet a casu ⁊ a consilio. Equiuocum a casu est: quod significat plura eque. primo pluribus impossitionibus: ⁊ mediantibus pluribus pceptōib⁹. Et ita iponit vni ac si n^o iponeret alii: sic b^o nomē fortes

si sit pluribus ipostū. Equiuocū a cō
 silio est q̄ iponitur pluribus ipostūib⁹
 ad significandū plura mediārib⁹ plu/
 rib⁹ cōceptionib⁹. Et nō iponit̄ vni
 nisi quia prius iponitur alteri. Et h⁹ p̄
 prer aliquā similitudinē inter illa duoyl
 plura. Exemplum de animali ad ani
 mal viuū z pictū imponitur enim
 animali picto qz prius iponebat̄ aialiyi
 uo. z hoc ppter similitudinē inter illa.
 Et fm hoc est duplex predicatio equi/
 uoca. s. a casu z a consilio. Hoc sup⁹
 dico ad qōem. Accipiendo equiuocū ge
 neraliter fm q̄ includit equiuocum
 a casu z a consilio sic nō est predicatio
 analogā me^a inter predicatōem vniuocā
 quiuocā z denoiā^{am} hoc pbo qz ois
 predicatio vel est in conceptu. vel i vo
 ce vel in scripto. sed in ceptu nō est a
 liqua predicatio analogā. Quia aut p̄
 dicatur vnus cōceptus de alio concep
 tu. Aut plures conceptus de vno vl plu
 res de pluribus. Si vnus de vno. z vt
 qz sit simplex z prius aicni singulari.
 tūc ē pdic^o discre^a. Nec vni^a n^o equuoca
 Nec denoiatiua pprie loquēdo qz phi.
 z auctores tranctādo de hmoi predica/
 tionibus loquebātur solū de predicatio
 ne termini cōis. Si aut vterqz cōcept⁹
 vel saltē prius sit conceptus cōis tunc ē
 pdicatio vniuoca. qz oēs tales predica
 tionē vocat̄ vniuocā. Si aut plures cō
 ceptus de vno: tunc aut vni^o cept⁹ na
 tus est determinare reliquū. aut sunt cō
 ceptus repugnātes aut iptinētes. Si pri
 momodo: sicut hic fortes est homo al
 bus sic est composita ex vniuoco z de/
 nominatiuo: quia homo predicatur vni
 uoce. z albus denominatiue. Si secundo
 modo vel 3° tunc vel propō non erit in
 telligibilis. vt hic fortes est homo albi⁹.

vterunt plures ppōes. vt fortes est grā
 maticus albus. vel fortes est homo ani
 mel. Et oēs isti conceptus vel predicant̄
 vniuoce vel denominatiue. 1° dico. qz
 predicatio analogā non est distincta ab
 vniuoca. equiuoca z denoiatiua in vo/
 ce. nec in scripto. quia eadē rō est de ill:
 quia quero aut in voce: aut in scripto
 predicatur vnus terminus de vno solo:
 aut de pluribus. Si de vno sicut nomen
 ppriū vel terminus discretus: est predi
 catio discreta que nec est vniuoca nec
 equiuoca nec denoiatiua nec analogā.
 quia de tali nō est dubiū. Si aut̄ predi
 catū in voce predicatur de pluribus si/
 cut terminus cōis tūc at̄ illud predica
 tum accipitur significatiue. aut nō. Si n̄
 nihil ad ppositum. quia sic nō intelligit̄
 questio. Si sic. aut significat illa p qui
 bus supponit vna ipōne z mediante v/
 no conceptu: z tunc est predicatio vni/
 uoca: sicut hic homo est aial. aut pluri
 bus ipositionibus z mediantibus pluri
 bus cōceptibus: tunc est equiuoca: sicut
 hic animal latrabile est canis z eodē mō
 per oia arguo de predicatione in scripto

Tertio dico qz accipiendo predica/
 tionē equiuocā: pro equiuoco a casu: z
 predicationem analogā quando predi
 catur equiuocum a consilio: sic predica
 tā analogā est media inter vniuocam equi
 uocam. z denominatiuam. Sic enim sa
 num predicatur analogice de animali.
 vrina z bieta. quia nec predicatur equi
 uoce a casu. nec vniuocē nec denomina
 tiue. sed equiuoce a consilio. Similiter
 animal predicatur analogice de animali
 viuū z picto. Sed contra fm phm p^o
 posteriori⁹ si passio sit analogā: medium
 erit analogum. sed subie^m passio z me^m
 vniiformiter se habent ad analogum et

subiectum alicuius scientie est analogū
 ergo rē. **Præterea** quarto me^e ens
 non dicitur equivoce: nec univoce: sed
 medio mō analogice. Et ponit exemplū
 de sano quod dicitur de animali vrina
 et dieta. **Præterea** ens dicitur de deo
 et creatura de substantia et accñte. et non
 univoce nec equivoce: ergo rē. **Pro**
 istis et aliis distinguo de univoce. quia
 aliquando accipitur stricte. quando scz
 subiectū et predicatū significant illa pro
 quibus supponunt vnica impositione et
 mediante vno conceptu et vnomō signi-
 ficandi logicali et grāmicali: et sic ois
 predicatio univoce est predicatio in qd
 Sic em̄ aīal predicat univoce de hoīe:
 et asino. et in quid. qz sic animal significat
 oīa sua significata vna ipositione et me-
 diante vno conceptu et oīa significat eq̄
 primo et nō vnū in rē et aliud in obliq̄
 Non vnū principaliter: et aliud cognō-
 tando. Et ita per oīa eque principaliter
 significat hō oīa sua significata et asinus
 asr et ideo est pdicatio univoce in quid
 Aliqñ aut univoce accipit large. qñ scz
 subiectū et predicatū significant illa pro
 quibus supponunt vnica impositione
 mediante vno conceptu. siue vnomodo
 significandi siue diverso: et sic predicatio
 univoce non solum est predicatio in qd
 sed etiam denominatiua. Sic enim pre-
 dicatur album univoce de homie et as-
 no quia album significat oīa sua signifi-
 cata vnica impōne. et mediante vno cō-
 ceptu: sed non significat eodem mō signi-
 ficandi logicali. qz vnus significat in rē
 puta asnū et aliud ī obliquo puta albe-
 dinē homo autē et asinus. significant
 sua significata omnia in rē. ideo illa pre-
 dicatio est univoce large capiēdo. nō
 in quid Ita etiaz ens predicatur de ho-

mine et asno univoce. large loquendo.
 quia licet ens et homo omnia sua signifi-
 cata significant eodem mō significandi grā-
 micali et logicali nō tñ albū. **Hoc**
 supposito dico qz phi. primo p^o et quar-
 to meta^e vocat predi^o analogam predi-
 catōem equivoce a consilio. Sic enī
 fm eum ens predicatur analogice de. r.
 predicamentis. quia nec pure univoce.
 nec pure equivoce a casu: sed mediomō
 quia equivoce a consilio et hoc quia ra-
 lis fuit vsus loquendi tempore suo in li-
 gua: greca. qz ens significabat subām et
 alia predicamenta pluribus ipositionibus et
 mediantibus pluribus conceptionibus
 Et primo significabat subām. Ita qz si
 prius non significasset subām. post non
 fuisset impositum ad significandum ac^o
 sicut patet in exemplo. Nam sanum in
 nostro vsu vna impositione et vno con-
 ceptu significat primo sanitatem aīalis
 et aliis impositionibus et aliis conceptio-
 nibus secundario significat dietam et vri-
 nam. vnum quia efficit sanitatē aīalis.
 et aliud quia est signū sanitatis aīalis. et
 nō significat dietā et vrinā nisi quia prius
 significat sanitatem aīalis. et 2° istū mō-
 dum loquendi debet dici qz subā est ens
 pprie loquendo: et accñ^o nō sunt entia:
 sed dispositiones siue effectus entis. qd
 proprie est subā sicut aīal. pprie dicitur
 sanum: sed vrina non pprie est sana sed
 est signū sanitatis. Nec dieta est pprie
 sana. sed causat sanitatē. et hoc mō etiaz
 nos vtimur hoc noīe subā. Nam dici f
 qz subiectū accñ^o est subā. ita dicimus
 qz oīs q̄ntitas est subā. et hoc nō univoce
 nec equivoce a casu. sed a consilio mo-
 do predicto. **Ad aliud** dico qz licet se-
 cundū intentōem phi. ens dicat equivo-
 ce a consilio de deo et creatura: de subā:

⁊ accē. non tamen fm vsum nostrū lo
 quendi. quia vt nos vtimur hoc nomie
 ens significat omnia sua significata vna
 impositione ⁊ mediante vno conceptu et
 vno mō significandi. quia oīa entia signi
 ficat in rē. Ideo dico q̄ ens predicat
 vniuoce de deo ⁊ creatura de subā ⁊ q̄li
 tate. Et in quid. ⁊ hoc stricte loquendo
 de predicatione quia oīa ista noīa ens
 deus subā. creata. qualitas significant
 sua significata vna impositione median
 te vno conceptu ⁊ eodem mō significan
 di. Eodem mō predicatur vniuoce stric
 te loquendo de subā ⁊ quantitate rela
 tione ⁊ de oībus aliis predicamentis ab
 solutis ⁊ respectiuis. si importent tales
 parnas res distinctas a rebus absolutis
 sicut hoīes ymaginatur cōiter. Si autē
 nō importent tales parnas res vnomō
 significandi. sed significant aliud in rē ⁊
 aliquid in obliquo: tunc fm veritatem
 ens predicatur de eis vniuoce large su
 mendo sed non in quid: quia nō signifi
 cant oīa sua significata vnomō signifi
 candi. De substantiā autē ⁊ aliqui
 bus quātitatibus predicatur solū equi
 uoce a consilio. puta de numero: ⁊ hoc
 quia numerus importat plura. ⁊ plura
 li numero nūero sic duo ⁊ tria. Nūc au
 tem nihil predicatur vniuoce de singu
 lari ⁊ plurali pluraliter sumpto. Nam
 quīs hic sic predicatio vniuoce: homo
 est aīal. non tamen hic hoīes sunt aīal. s;.
 est falsa. hec autē est vera. homīes sunt
 aīalia. sed tunc predicatur alius termi
 nūs tam in voce q̄ in conceptu q̄ etiam
 in scripto. Et ille terminus nō predica
 tur de singulari. nā vnus terminus nō p̄
 dicatur vniuoce de singulari ⁊ plurali.
 Ad principia patet ex dictis.

Questio. xiii.

Trū xps eris in eucharistia
 pōt videre alia. ⁊ videri ab a
 liis. q̄ nō. quia omē q̄ videt
 sub pyramide videtur cuius conus est
 in oculo ⁊ bass in rē visa scdm auctore
 p̄spectiue. hoc autē nō pōt cōpetere. nec
 rei habenti modū quantitatiuū. quales
 modū nō habet xps in eucharistia ergo.
 Corra:ois effectibus sufficienter depē
 det ex suis causis essentialibus sed mo
 dus q̄ntitatiuus nō est causa essentialis
 visionis alicuius albedinis. g^o destruc
 to mō quantitatiuo. adhuc albedo pōt
 videri. g^o Ad q̄em d^o p^o q̄ suppo
 illa que sunt fidei: nō pōt p̄bari sufficiē
 ter quin xps in eucharistia possit vide
 re alia ⁊ videri ab aliis. ⁊ hoc dico ocu
 lo corporali. q̄ p̄bo. Non minus potest
 aliquod p̄ncipiū actiū habere actōes
 quando se toto est p̄ns alicui toti pas
 so. ⁊ cuiuslibet parti q̄ quando per vnaz
 partem est p̄ns vni parti patientis: ⁊ p̄
 aliam partem est p̄ns alteri parti. sed cor
 pus xpi est hostia. ⁊ oīa accidentia sua:
 corporalia se toto est p̄ns tali hostie. et
 cuiuslibet parti hostie ergo eodem potest
 esse p̄m actiū ⁊ passiū respectu viso
 nis sicut si vna pars cuius coeriseret
 vni parti hostie: ⁊ alia pars coeriseret
 alteri parti. maior patet: Nam si albedo
 in pariete coeriseret tota toti parieti: ⁊
 ita cuiuslibet parti parietis: nō minus vi
 deretur tūc q̄ tunc hoc etiā patet: quia
 in aīa intellect^a est to^a in to^a ⁊ to^a in q̄li
 bet parte corporis. Et 2^m Aug^m de
 tri. ip̄a agit i corp^o transmutando ⁊ al
 terando ⁊ causando similitatem ⁊ infir
 mitatē ⁊ multas qualitates corporales

ergo eodemō pōt color agere in corp⁹
quīs nō sit circūscriptiue in loco.

Præterea agente sufficienter appro/
ximato passo disposito ⁊ non impedito:
nec sequitur ac^o vel sequi potest: s; ac
cū corp⁹ ⁊ potentie vi^o hoīm circū
stantium sunt huiusmōi. ergo si nō im/
pediantur pōt sequi visio. Præterea si
non possunt. hoc nō est nisi quia agens
⁊ patiens corporale ad hoc q; agant ac/
tione corporali necō sunt in loco circū/
scriptiue ⁊ quantitatiue: sed hoc non re/
quiritur. Quod pbo. quia fm auic. si ca/
lor esset separatus ab oi subiecto. adh^o
posset habere oēm actōem quā pōt ha/
bere in subiecto. sed tunc non esset ne/
cessario in loco circūscriptiue sed diffi/
nitue tantū. Præterea idē potest a/
gere in se nō solum actione spūali. sicut
est de intellectu ⁊ voluntate sed etiam
actione corporali. sicut patet de aqua ca/
lida sue nature derelicta que naturalit^r
causat in se frigus. Et hoc ar^o agens
corporale ⁊ patiens possunt agere ⁊ pa/
ti quīs non dissent localiter sicut patet
quando idē agit in se. ergo agens corpo/
rale pōt agere: quīs non sit in loco cir/
cūscriptiue. Quis est v^m g^o ⁊ p^o p^o p^o
quia eadem ratio videtur esse v^orobisq;

Præterea actū naturale respiciens
diuersa passa sibi approximata sufficiē/
ter ⁊ eque distincta si pōt agere in vno;
⁊ in reliquum. sed color corp⁹ christi
pōt intuitiue videri ab angelo bono: er/
go idem color pōt videri a visu corpali
si nō impediatur: sed modus quantitati/
uus nō pōt plus impedire visionem cor/
poralem q; visionē angeli. Præterea
modus accidentalis alicuius principii
actiui nō impedit actōem ⁊ passionem
illius sed esse circūscriptiue in loco est

modus accidentalis corp⁹. g^o ⁊ c. Ideo
dico q; xps exis in eucharistia posset vi/
dere oculo corporali illa que fuit in al/
tari. Et videri ab aliis visione corporali
nisi eēt impedimentū spūale. R^o dico q;
xps in eucharistia pōt naturaliter vide/
re visione intellectuali illa que fuit in al/
tari ⁊ p^osimilivisione posset videri ab ho/
minib^o circūstantib^o nisi eēt spūale ipedi/
mentū. q; p^o p^o quia poito ac^o sufficien/
ti ⁊ passivo pōt sequi ac^o sicut supra di/
ctū est. Nec est ista ppō negāda: q; ra/
tio non apparz. p^otra nec auctoritas scri/
pture nec experientia p^ocludit. q; deus ibi
suspendit actōem quā ne agant. Tum
q; nō repugnat intelle^m pati ab obiecto
hāte modū quātū sicut patet de intelle/
ctu meo vidente albedinē extra: nec etiā
ab obiecto nō hāte modū sicut patz qñ
intelligit se ⁊ suā cognitōem. ergo ad h^o
q; naturaliter intelligat: nō refert vi^o
hēat modū quantitatiuū vel nō. Tertio
dico q; de facto corpus xpi ⁊ accū^o eius
corpalia nō vident naturaliter ab ho/
mine: licet forte videantur ab angelo.
Sed hoc solum scimus per experienti/
am. Et causa quare non videntur de/
facto est. quia deus non coagit natura/
li influentia illis qualitātibus vt videā/
tur ab homine. Nam si deus coage/
ret illis qualitātibus per generalem in/
fluentiam sicut coagit aliis: tunc de fa/
cto naturaliter viderentur sicut alia.
Et ideo videtur q; deus suspendit mi/
raculose illas actōes sic actōez ignis in
camio Sed vtrū christus videat illa vi/
sione intellectuali vel oculo corporali:
vel non nescio. quia ad hoc non habeo
rationem convincentem nec auctorita/
tem nec experientiam: sed ipsemet nouit
quomō est rationabilius tñ est dicere q;

sic loquendo de facto. quia satis videtur mirabile & extraneum quod corpus sit in eukaristia: & tamen non videatur ubi sit. Sed hic sunt dubia quia videtur quod corpus christi non potest videri in eukaristia. quia omne visibile habens partes distinctas potest una pars discerni ab alia. sed in eukaristia non potest caput christi & pedes discerni. quia ibi est confusio partium. ergo etc. Preterea si sic retineat posset eadem ratione calefacere & calefieri ab igne appropinquato hostie. quia omnia argumenta equaliter concludunt unum sicut alio modo dubium verum corpus potest videre seipsum in hostia sicut posset si esset in distinctis locis circumscriptione probatur quod non quia inter videntem & rem visam debet proportio distantie: sed corpus christi in una parte hostie non distat a se in alia parte. ergo etc.

Ad primum illorum dico quod maior est difficultas de colore. quam de aliis qualitatibus quia color ad hoc quod videatur requirit certam situationem partium: qualem non requirit calor nec alie qualitates. quia taliter possunt duo colores situari: quod alter non videbitur. & taliter: quod uterque videbitur. Exemplum si ponatur panis albus tenuis super corpus rubrum intantum tunc tantum videbitur rubrum distincte. Si autem ponatur in eodem situ cum corpore rubro: tunc utrumque videbitur distincte maxime. si unum distat ab alio. ideo difficile est iudicare quomodo colores videntur in corpore christi & quis videtur & quis non. quia hoc constat nobis per experientiam. Sed quis illa situatio colorum in corpore christi possit se invicem impedire. ne omnes videantur tamen illa diversa situatio non potest impedire quin aliquis color videatur si deus non suspenderet actionem suam. Ad argumentum dico quod partes alterius rationis possunt distinguere si viderentur. non

autem partes eiusdem rationis. exemplum est in albedine intensa & remissa ubi partes non possunt ab invicem distinguere. Similiter non possunt distinguere duo lumina eiusdem rationis in eadem parte medii: & tamen possunt videri. Nam plura requiruntur ad noticiam discretivam quam apprehensivam. Ad secundum dico quod conclusio esset concedenda si deus non suspenderet actionem istarum qualitarum. miraculose de facto autem non est ita propter istam suspensionem. Ad secundum dubium dico quod oculus christi in una parte hostie potest ita bene videre se in alia parte. sicut posset si esset in diversis locis circumscriptione sed sic est circumscriptione in diversis locis tunc extrinsecus in uno loco possit se videre in alio loco: ergo & nunc. Ad probationem dico. quod sicut idem distat a se quando est in diversis locis circumscriptione distantia requisita ad visionem. ita idem distat a se sicut vidit & quoniam est in diversis locis diffinitive distantia super. ad visionem corporalem sic est in ipso. Ad principalem dico quod actor perspective dicit sicut vidit. & quia nunquam vidit colorem nisi extensum. ideo possit colorem videri secundum cursum naturalem secundum figuram unius pyramidis cuius conus esset in oculo & basi in re visa. Tamen deus potest facere colorem non extensum: & tunc ille posset videri non per talem figuram & hoc dico nisi deus suspendit miraculose eius actionem sicut fecit in camino ignis.

Questio xiiii

Trum anima christi potest movere corpus christi in eukaristia. quod non. quia omne mobile est

corporeale extensum. et circūscriptiue in loco s; corpus xpi in eucharistia nō est extensum nec circūscriptiue in loco. g^o ibi non potest moueri localr. Contra corpus xpi in eucharistia mouet ad motum hostie secrete. sed aia xpi pōt mouere hostiam motu pulsionis tractionis vel alicuius talis. g^o et corpus xpi. Ad qōnem p^o videndum ē de q̄sto. vtrū corpus xpi in eucharistia pōt reatr et vere moueri. 2° ad qōnem. Circa p̄mū dico q^o corpus xpi in eucharistia pōt reatr et p se moueri non p accidens. et hoc p̄bo sic. q^o q̄s est in loco p se et non p accidens: potest moueri per se et non per accidens. sed corpus xpi sub hostia ē huiusmodi. q^o immediate ē p̄s loco hostie. et per p̄s est p se in loco hostie. Preterea d̄s poss; sibi placere seruare corpus xpi p̄s eidem loco. destruendo hostiam q̄ est p̄s loco. q^o illa hostia nō inheret corpori xpi. immo est totalr extrinseca. sed destructa illa hostia et remanente corpore xpi p̄s loco: est corpus xpi immediate et p se p̄s illi loco. et non p aliqd aliud. g^o et nunc existente hostia ē corpus xpi p se et immediate in loco. q^o eodē modo est nūc p̄s sicut tunc. Et vltra nūc ē p se et immediate in loco. g^o pōt p se moueri localr q^o concedo. Circa 2^m dico q^o corpus xpi sub hostia pōt moueri localiter ab aia xpi. et hoc tam p potentiaz organicā q̄s per potentia vel virtutē nō organicā: nisi impediatur a deo. h^o p̄bo. q^o quando aliqua duo sic se habent q^o vnum habet modū eēndi conuenientem mobili. et aliud h; modum eēndi conuenientem mouenti: pōt vnum mouere et aliud moueri. sed corpus xpi sub hostia habet modū eēndi conuenientē mobili. et aia xpi habet modū eēndi conuenientē

mouenti. et hoc tā per potētiā organiceam q̄s non organicea. q^o modus eēndi q̄s titatiuus vel nō q̄tatiuus non impedit hoc. g^o aia xpi potest mouere corpus xpi sub hostia per vtrūq; potentiam. Ideo concedo q^o anima xpi potest velle efficaciter corpus xpi moueri ad motum hostie et sic potest saltim partialr mouere. Si militer pōt potentia erecutiua organicea erequi imperium voluntatis et sic actuatur mouere. Sed hic sunt dubia. Primum est que est potentia organicea et non organicea per quas aia mouet corpus xpi. Scdm dubiū est. q^o videtur q^o corpus xpi sub hostia mouetur a solo deo. q^o qn aliqua duo precise coniunguntur per actū voluntatis contingenter se habentis ad illam cōiunctionem: si vnum illorū sit mobile oīno improportionatum ipsi mouētī. et aliud pportionatum non eadē motione potest mouere vtrūq; p̄iunctorum. Exemplū si angelus p̄iungat se voluntarie lapidi. nā tūc manifestū est q^o non poterit homo eadē motione mouere vtrūq;. q^o s; lapis sit mobile pportionatum hosti non angelus. Sed hostia et corpus xpi precise coniunguntur p actū voluntatis diuine: que p̄tinent se h; ad istā cōiunctionē. Et hostia est mobile pportionatum potētie motiue creature. corpus autē xpi non. g^o ista duo non possunt moueri eadē motione ab eadē virtute motiua. ergo cū hostia mouetur a potentia creata corpus xpi mouet sub hostia a solo deo. Ad p̄mum istorū dico q^o potentia organicea et non organicea distinguunt reatr. q^o sicut in alio quolibet dictus est: aia intellectiua sensitua: et forma corporeitatis distinguunt reatr. et ideo potētie illaz foraz distinguunt reatr. Unde di^o q^o

potentia organica est illa que videtur or-
 gano corporali in sua actione cuiusmodi
 sunt omnes potentie exte in materia: sicut
 sensitiue et executiue: et per tales po-
 tentias potest anima sensitiua christi sub hostia mo-
 uere corpus. nisi deus suspendat actionem
 earum. posset enim velle hostiam moue-
 ri et appetere appetitu sensitiuo propter a-
 liquod pulchrum et delectabile moueri cum
 hostia vel quiescere hostia mota. Potest
 etiam potentia executiua exequi impium
 voluntatis imperantis corpus illud mo-
 ueri. et sic potest mouere corpus suum per po-
 tentias organicas. et hoc dico nisi deus su-
 spendat miraculose actionem causarum
 naturalium. Potentia autem non organica
 est illa que non indiget organo cor-
 porali in sua actione. sicut est de intellectu
 et voluntate et per illas mouet anima christi
 corpus suum sub hostia intelligendo et di-
 erando: corpus esse mouendum ad motum
 hostie. et volendo efficaciter corpus suum
 moueri ad motum hostie sicut dicitur intel-
 lectus. Et conformando se voluntati di-
 uine. que est causa principalis in omni tali
 motu. et sic patet quomodo mouet corpus su-
 um per potentias non organicas. Ad se-
 cundum dubium dico quod potest moueri ab
 anima christi modo predicto. Ad ratio-
 nem dico quod bene probatur quod corpus christi non
 potest moueri ab omni virtute creata que
 mouet hostiam. quod non potest immedia-
 te moueri a sacerdote mediante hostia.
 quia respectu sacerdotis saltem de facto
 est mobile improporcionatum. et ideo re-
 spectu talis virtutis nec mouetur eade-
 matione. nec eadem virtute creata: sed non
 probatur quomodo corpus christi sub hostia
 potest moueri ab anima christi. Et simi-
 liter hostia consecrata. quod vtriusque est mo-
 bile proporcionatum anime christi. quia ani-

ma christi eadem voluntate efficaci potest
 velle corpus suum. Et hostiam transfer-
 ri simul de loco ad locum. semper tamen
 concurrente deo sicut causa partiali. Et
 sic patet quod ambo tam corpus christi quam
 hostia mouentur eadem motione ab ani-
 ma creata et duplici motu quarum vna
 est creata et alia increata. Nouetur eti-
 am duplici motu passiuo sicut sunt duo
 mobilia. Ad argumentum principale
 dico quod assumptum est falsum sed nulli-
 bus inuenitur de facto instantia nisi in pro-
 posto de corpore christi quod licet non
 circumscribatur loco. tamen coexistit cor-
 pori circumscriptiue existenti in loco et
 hoc sufficit ad motum localem.

Questio xv.

Verum anima christi potest mo-
 uere corpus christi sub hostia or-
 ganice: et non organice. quod non. quod
 in celo non potest corpus mouere istis
 motibus. ergo nec in sacramento. Con-
 tra approximatis causa sufficienti et pas-
 so non impeditur: potest poni effectus. sed
 christus sub hostia habet potentias or-
 ganicas sufficientes: et corpus christi eis
 est approximatum. ergo etc. In ista que-
 stione primo exponendi sunt duo termi-
 ni scilicet mouere organice et non organice.
 secundo ad questionem. Circa primus
 dico quod mouere organice est primo mo-
 uere vnam partem medii et post illa par-
 te mota mouere aliam distantem loco et
 situ: a prima parte mota: ita quod mouere
 organice necessario requirit ista duo scilicet
 quod primo moueatur vna pars localiter:
 et post alia mediante prima parte: sicut
 inter partes corporis moti sit distantia lo-
 calis. Exemplum. Anima intellectiua pri-
 mo motu progressiuo: mouet cor motu lo-

cali & reali. & p^o medi^o motu cordis alia pars magis propinqua mouetur. & post tertia & sic deinceps. & hoc est vniuersali ter verum in oi motu composito ex pul su & tractu. q^o primo pellitur vna pars & post trahitur alia. Ex isto sequitur q^o solum illud mouetur organice quod est circumscriptiue in loco. quia solum par tes illius corporis distant loco & situ.

Mouere corpus non organice e mo uere totum & partem eque primo & non primo vnam partem & post aliam. & h^o indifferenter est verum siue partes cor poris distent inter se loco & situ: siue non Exemplum angelus in corpore assump to est totus in toto. & totus in qualibz p te illius. & hoc sicut motor in mobili.

Non autem sicut forma in materia. nec sicut perfectio imperfectibili. ideo eque primo mouet totum corpus assumptuz & quilibet eius partem. Circa secun dum dico primo q^o anima christi in celo potest mouere corpus suuz ibi solum or ganice sicut potest anima mea mouere corpus suum. Cuius ratio est: quia cor pus christi in celo est circumscriptiue in loco. ideo potest anima christi mouere corpus. primo mouedo vna partē & po stea alias partes fm q^o potest existens in vna pte celi. velle aliquid efficaciter in alia parte. & ita vult corpus suum mo ueri ad illud. Sed non organice non potest corpus suum mouere in celo. li cet anima intellectiua sit tota in toto cor pore & tota in qualibet parte corporis: si cut angelus in corpore assumpto. Non tamen est in qualibet parte: sicut motor in mobili: sed sicut forma in materia. pp ter quod non potest corpus suum non organice mouere sicut potest angelus.

Et si queras causas istius. dico q^o na tura rei talis est q^o forma informas cor pus existens circumscriptiue in loco pri mo mouet vnam partem & post aliam.

Secundo dico q^o anima christi sub ho stia potest mouere corpus suum non or ganice tantum. Nam organice non po test mouere: cum inter partes corporis christi sub hostia: nulla sit distantia loca lis. quia totum coexistit toti & totum cui libet parti. ideo non potest primo moue re vnam partem & post aliam. quia que libet pars est in eodem loco cum alia: fz bene potest velle & forte vult de facto q^o corpus suum moueatur ad motum ho stie. Et hoc pformado se voluntati diue que vult illud corpus moueri ad mo tum hostie: & ita volendo quando mo uetur hostia mouet corpus non organi ce. Sed hic sunt dubia. Primum. quia si corpus moueatur in celo organi ce. q^o mouetur sub hostia etiam organi ce. quia idem corpus numero non simul mouetur & quiescit. Secundum est q^o si anima christi sub hostia suspendat a/ ctum voluntatis sue nolendo corpus su um moueri ad motum hostie a quo tuc moueatur corpus christi ad motum ho stie. Tertium est. vtrum anima chri sti sub hostia potest mouere hostiam no organice. Quartum est. vtrum ani ma christi sub hostia potest mouere cor pus suum non mota hostia. Pda se/ parare se: & recedere no mota hostia vel quiescere mota hostia. Ad primum istoruz dico: q^o corpus christi potest mo ueri organice in celo & quiescere sub ho stia. Esti dicat q^o contradictio est q^o ides simul moueatur & quiescat. Respon deo q^o si intelligas per quiescere vel

quietem precipue privationem motus: sic ē
 paradoxico q̄ idem corp⁹ simul mouea/
 tur ⁊ quiescat. q̄ q̄d sic quiescit nullum
 mutat locū. Si autē per quiescere solum
 intelligas q̄ corp⁹ existēs i aliquo loco
 ⁊ nō mutans illū locū quiescit ⁊ p̄ mo/
 ueri intelligas q̄ corp⁹ existens in aliq̄
 loco ⁊ mutās illum locū moueat sic po/
 test idem corp⁹ simul quiescere ⁊ moue
 ri. q̄ potest mutare locū in celo. ⁊ conti
 nue eē in loco hostie. ita q̄ non mutat lo/
 cū hostie. ⁊ sic quiescit. Ad scđm di/
 co p̄ isto casu adhuc ad motum hostie
 mouebitur corp⁹ xp̄i a solo deo sicut ho/
 stia mouetur. Ad 3^m dico q̄ satis pa/
 tet solutio ex dictis. Ad 4^m dico q̄ nisi
 esset ordinatio diuina in contrarium que
 ordinauit illud corp⁹ semper moueri ad
 motum hostie: ⁊ quiescere ad eius getez
 posset se separare ab hostia ⁊ mouere n̄
 mota hostia. ⁊ hoc vole^o efficacit̄ rece/
 dere ad a^m lo^m ita bñ sic si eēt circūscrip/
 tiue i lo^o. vñ eē circū i lo^o p̄ diffinitie ē
 impertinens ad eius motū vel quietem.

Ad argumentū p̄ncipale in oppo^m
 dico q̄ licet xp̄s sub hostia habeat potē
 tias organicas ⁊ non organicas: non po/
 test tñ corpus suū ibi organice mouere
 q̄ ibi nō est corpus suū passum dispos/
 tum ad talem motionem eo q̄ ibi inter
 partes corporis christi nō est distātia lo/
 calis que necessario requiritur ad talem
 motionem. Dico etiam q̄ potentia nō or/
 ganica potest mouere corpus organice ⁊
 non organice. sicut patet de anima intel/
 lectiua christi que mouet corpus suum
 in celo organice ⁊ sub hostia non orga/
 nice.

Questio. xvi.

¶ Trum om̄s actus assentiendi p̄
 supponat actum apprehenden/
 di respectu eiusdem obiecti. q̄d
 sic. q̄ intellectus nulli assentit nisi q̄ ve/
 rum reputat nec dissentit nisi q̄ falsum
 reputat: sed intellect⁹ nihil reputat verū
 vel falsum nisi cognitum ⁊ apprehensum
 ergo omnis assensus necessario presup/
 ponit cognitionem ⁊ apprehensionem.

Contra ex̄tē ista p̄pōem mēte: oē to/
 tum ē maius sua p̄e: sine om̄i alia appre/
 hensione p̄pōnis: statim nescio intellect⁹
 assentit sibi. igit̄ iste assensus nō presuppo/
 nit app̄hensione. Sic p̄mitto aliquā
 distinctionem. 2° ad q̄ōnes. Circa p̄i/
 mum dico sicut dictū est in alio quolz q̄
 duplex est act⁹ assentiendi. vn⁹ quo assen/
 tiō aliquid eē vel non eē sicut assentio q̄
 deus ē: ⁊ q̄ de⁹ est trinus ⁊ vn⁹. ⁊ q̄ de
 us nō est diabolus. ⁊ tñ nec assentio deo
 nec diabolo. sed assentio q̄ deus non est
 diabolus. Vnde de virtute fermōis per
 istum actum n̄li assentio. tamē per istuz
 actum apprehendo deum ⁊ diabolum:
 q̄ omnis actus assentiendi est actus ap/
 prehendi: sed non econuerso. Ali/
 us est act⁹ assentiendi quo assen^o alicui:
 ita q̄ act⁹ assentiendi referatur ad aliqd
 sicut assentio ⁊ dissentio alicui cōplero: si/
 cut huic p̄positiōi hō ē aīal. q̄ reputo
 eam esse veraz ⁊ non solū assentio huic
 p̄pōni. hec p̄pō homo est aīal est vera
 vbi hec p̄pō homo est aīal est subiectū
 sed ē assentio huic p̄pōni hō est aīal in
 se ⁊ absolute. ⁊ hoc q̄ scio q̄ se impo/
 tatur per istam p̄positionem sicut est i re

Circa secundum dico q̄ primus as/
 sensus non necessario presupponit ap/
 prehensionem complexi. quia iste as/
 sensus non est respectu complexi tanq̄
 alicuius obiecti. sed presupponit ap^o

prehensionem singularium rerum lz non assentit a reb⁹ singularibus. Sz scds assensus naturalr loquendo nece^o pre/ supponit apprehensionem coplexi. z hoc i differenter: siue tale coplexuz cõponatur ex cognitionib⁹ singularium rez siue nõ Et rõ est. qz talis assensus hz complexũ p obiecto. nunc aut nulli naturalr assen tim⁹ vel dissentimus: nisi cognito z app/ henso. g^o impossibile est qz naturalr as/ sentiatur alicui coplexero nisi apprehendat

Sed contra. si intellect⁹ formet istaz ppõnem omne totum est maius sua pre circũscripta oi alia apprehensione cõple xi pter istam cõpõnem. statim catur hic assensus euident. alr non est. ppõ per se nota. Simlr si intellect⁹ formet istam p postõdem ds est trinus z vn⁹. sine oi alia apphenõe illi⁹ articuli cũ impio volun tatis. põt cari actus credendi. g^o talis as/ sensus non p̄suppõit apphenõem. Pre/ terea apphen^o coplexi nõ est. ppõ. qz in/ tellect⁹ põt formare ppõnem lz non co/ gnoscat vel apphendat eam: sicut possũ cognoscere lapidem: lz nõ cognoscam il lã cognitõem: Nec apphen^o e ps. ppõis qz quelz ps ppõnis põt eẽ cognit^o rei eẽ z nulla alia cog^o est necessaria ad actuz assentiendi. g^o zc. Pre/ terea alius est assensus respõ rei z ali⁹ respõ coplexi sicut alia est apphen^o rei z alia coplexi. g^o saltem assensus respõ rei nõ p̄suppo nit assensum respõ coplexi. Ad p^misto rũ d^o qz tã ad actũ assentiendi i cõi qz ad actũ credendi. ar^m pcedit de p^o assensu z dissensu z non de 2°. Ad 2^m di^o qz apphen^o plexi nec est ps ppõnis pposi/ te ex cogitationib⁹ rez extra. nec est ipsa ppõ. qz quis possit eẽ pars vnus alteri⁹ ppõis. lz est vna alia distincta cog^o tam a ppõne qz ab assensu. Et istam cognitõ

nẽ p̄supponit assensus hñs plexũ p ob iecto. Et hoc nõ solũ est vez qñ assentiẽ pplexo pposito ex cogitãõibus rez: sicut in istis: hõ est aial: hõ ñ e assn⁹. sed et qñ assentiẽ alicui ppõni c^o subiectuz vl pre dicatur est vna alia ppõ cuiusmõi sunt oes. ppõnes in sensu cõposito vt tales. hõ est aial: est ppõ vera vel necia. z sic de aliis modis. qz anteqz assentiã talibus coplexis necesse e ipsa prius apphenderi z cognoscere. Ad arg^o p̄ncipalia p3 ex dictis.

Questio. xvii.

v Trum viator: heat aliquẽ pceptum simplicẽ pprium deo añ cõpõnem z ditionem vel postea. q sic. qz ille pcept⁹ e simplex de quo arunt tales pcept⁹ ppositi. vtrũ ds sit ens infini tũ. vtrũ sit act⁹ pur⁹: sed tales arunt de pceptu dei zc. maior p3. qz tales non que runt de pceptu dei pposito. pprio. qz tũc idẽ areretur de se qd est falsum. Cõ/ tra nulla creatura p̄tinet pceptuz dei sim plicẽ z pprium eẽntialr: nec virtualr. g^o nulla creatura põt illum care. Ad qõ nem di^o p^o qz viator ex puris naturalib⁹ non põt hẽ de deo cognitõem aliquaz q sit cognit^o absoluta nõ cognotatiua: affir matiua nõ negatiua: simplex nõ pposita: ppria non cõis añ cõpõem z ditionem. Cui⁹ rõ est. qz alr nõ posset negare deuz eẽ. qz suppono qz p sensatõem rei nõ cã tur alia cog^o ppria alic⁹ impossibil ante ppõnem z ditionẽ. Tum qz sensa^o nullã hzactõem ad impossibile vt cãet eius co/ gnitõem ppria. Tũ qz eadẽ rõne sensatõ cãret cognitões pprias infinitoꝝ impos sibiliũ. qz eãlem hitudinẽ hz ad oia impos sibilã. Tunc ar^o sic. Tu pcedis cognitõ nõ dei ppriam: cari añ oẽm ditionẽ z cõ/

pōnem ⁊ non ex fide. qz in fide cōcorda/
 mus. ⁊ in non ponim⁹ hoc. g⁹ euidēter
 cognofcis hoc. qz cog⁹ dei ppria cātur
 p fenfatōem. ⁊ p pns euidens est infideli
 deum eē. qz pōset euidenter arguere qz
 pcept⁹ cātus mediante fenfatōe nō est a l
 cui⁹ impossibilis s; possibil. ⁊ ex quo me
 diante fenfatōe cogni⁹ simplex ppria dei
 añ pōnem cāra est: ista cogni⁹ non est a
 licui⁹ impossibilis s; possibilis. g⁹ glibet
 infidelis possit euidēter scire qz d̄s ē pos
 sibilis. Et qz in ppetuis non d̄r eē ⁊ pos
 se. quib; infidelis euidenter sciret deū esse
 qd̄ est falsum. Et iō dico qz añ cōpōnem
 ⁊ dīsonem non h; viator talem pceptus
 nec h̄re pōt. **Præterea** noti⁹ incōple^a
 vni⁹ rei nō cāt notitiā incōplexā alterius
 rei simplicē ⁊ ppriam. qz nō intuitiā. qz
 illa cātur imēdiatē a re ex naturalr lo
 quendo. Nec abstractiā. qz si illa esset
 cognitio simplex ppria: necē⁹ s̄supponit
 notitiā intuitiā. cum g⁹ viator nō pos
 sit deū p statū isto intuitiue videre nullā
 cognitiōem talem de deo pōt h̄re. Se
 cūdo dico qz viator non pōt h̄re tales cō
 ceptum simplicē ⁊ pprium p⁹ pōnēs ⁊
 dīsonem. Cui⁹ rō est. qz mediātē pōnē
 ⁊ dīsonē acquirif solū notitiā discursiua
 ⁊ oīs notitiā acq̄sita p discursus est com
 plexa. Sed 3. p⁹ qz hoc dato tūc intel
 ligerem⁹ deū nihil aliud intelligendo. qd̄
 pbat. qz isti pceptus cōes: ens p^m. vnuz
 eodem ordine succedūt sibi in mēte sicut
 in voce. S; qn̄ prim⁹ pceptus ē in mēte
 nō plus intelligit d̄s q̄ creatura. nec qn̄
 sc̄s est in mente. nec qn̄ tertī⁹. g⁹ nunq̄
 intelligit. d̄s pceptu pprio: nisi isti pcept⁹
 successiue formati cāent pceptum simpli
 cem ⁊ pprium. **Præterea** alr intelli
 gēdo deū. erit magnū tps anteq̄ intelle
 ctus intelligeret deum. qz oportet incipere

re ab ente descendēdo per cōpōsitiōnem
 ⁊ dīuisionem. **Præterea** dīuisiō sub
 stantie create pōt cāre conceptum sim
 plicem ⁊ pprium dīuisiō. g⁹ descriptio
 dei potest cāre conceptum dei. Antece
 dens p; qz alr in linea predicamentali:
 dīuisiō ⁊ conceptus simplex. nō differ
 rent nec in denfatōne eēnt tres termi. qz
 non esset ibi pceptus simplex dīuisiō.

Præterea alr non eēt conceptus re/
 spectiū in nobis. qz neutriū extremū po
 test cāre conceptum alterius. Nec cātur
 a duobus extremis añ cōpōsitiōem ⁊ dī
 uisionem. qz xp̄ientia docet qz intellectus
 prius non h; conceptum respectiū. añ
 q̄ vnū alteri per cōpōsitiōem ⁊ dīuisiō
 nē comparat. puta p hoc qz intellectus
 format hoc cōplexum. hec albedo ē ta
 lis qualis est illa cātur pcept⁹ similitudi
 nis. **Præterea** alr non possem⁹ h̄re i
 tellectōem chymere in vno instāti. qz p/
 tes conceptus ppositi sibi succedunt i mē
 te sicut in voce vt prius dictum est.

Præterea qn̄ intellectus format h⁹
 cōplexum. de⁹ distinguitur a quolibet qd̄
 non est ipm. Aut subiectū illius ppositi
 in mente est pceptus simplex dei: ⁊ habe
 tur ppositum. Aut non: ⁊ tunc faciā ali
 am ppositiōem demonstrādo rem que d̄
 us est. sic hec res significata p hoc com
 plexum distinguit a quolibet qz nō est ip
 sum: ⁊ tunc. Aut demonstro deum p v^m
 actum simplicem ⁊ h̄etur ppositus. Aut
 per conceptum ppositum ex multis acti
 bus: ⁊ erit pcessus in infinitum. Ad
 primū illorum concedo qz viator nō po
 test naturaliter deus intelligere nihil ali
 ud intelligendo. quia licet per conceptus
 compositum totalem intelligatur solus
 deus. tamē per quolibet conceptum par
 tialē illius compositi intelligitur aliud

a deo. quia quilibet conceptus talis est cōis deo et aliis. Sed ultra dico q. pbatio deficit. quia licet possibile sit in aliquo casu. q. conceptus cōmunes eodem ordine sibi succedat in mente sicut in voce. hoc tamē non est necessarium. q. intellectus potest formare aliquam ppōem in qua mlti conceptus cōes simul p̄dicantur et subii ciuntur. et per omnia in tali conceptu composito potest deus intelligi. Ad 2^m dicitur q. non oportet incipere ab ente. q. potest incipere ab istis conceptibus: primū vel s̄stantia et sic de aliis. Nec requiritur ad intelligendum deum talis descensus vel discurus per compōnem vel diuisionem. Nec magnū tempus requirit. q. quā deus intelligitur primo per aliquem conceptū cōpositum: potest aliter intelligi per habitū inclinātem ad cognitōem simlem in instanti. sicut in instanti potest formari tota p̄positio. Ad 3^m nego assumptum. quia conceptus diffinitive cōi lege supponitur diffinitōi. q. cognitio diffiniti diffinitōe pprie dicta. catur mediante cognitōe intuitiua vnius individui. q. conceptus speciei potest abstrahi ab vno individuo. Diffinitio autem non potest abstrahi ab vno individuo. Diffini^o autem non potest totaliter cāri quātum ad omnes eius ptem nisi per cognitionem multorum individuum.

Ad p̄bationem dico q. neutrum illorum impossibile sequitur. q. non ppter hoc distinguitur conceptus diffiniti a diffinitōe. q. catur ab ea. q. nullo modo catur ab ea. sed seipsis distinguunt: et cāntur a suis cōis que sunt diuerse. Ad quātum dico q. argumentū est ad opp^m. nā conceptus respectu? ab vtroque extremo simul positus ante cōpositionem et diuisionem non potest causari q. p̄bo. q. subiectum et predicatum p̄positōis p̄cedunt saltem

ordine nature p̄positionē. Nūc autem intellectus in ipsa formatōe huius cōpleri hec albedo est alteri similis vel equalis: ponit conceptus receptiuum a pte predicati. q. isti conceptus p̄cedunt illam p̄positōem. vñ iste est ordo q. visis duabus albedinibus primo catur in intellectu conceptus specificus albedis. 2° naturaliter mediante illo conceptu specifico catur conceptus similitudinis. Et dico immediate ab ipsis albedibus: vel cognitionibus earum. et p^o saltem ordine nature formatur p̄positio. Ad p̄bationē dico q. experientia docet q. non prius iudicatur per actū assentiēdi illas albedines eē similes: q̄ intellectus comparet vnam albedinē alteri per p̄pōnem et diuisionem: sicut prius dictū est sed experientia non docet quā prius hēat conceptum respectiuum aut cōpositiōem et diuisionem.

Ad quintum dico q. possumus intelligere chymeram in vno instanti p vno cōceptu cōpositum includentem p̄dictionem sed nullo modo per cognitōem simplicem ppriam. Et ultra dico q. pbatio assumit falsum. s. q. ptes conceptus cōpositi succedunt sibi in mēte sicut in voce. q. in mēte conceptus illi si existunt in subiecto indistincti in voce nō. Ad vltimū dico q. subiectū huius p̄pōnis deus distinguitur. non eēt conceptus simplex sed p̄positus. Eodem modo dicitur q. formatō talis p̄pōnē hec res significata p hunc conceptū p̄positū distinguitur. subiectū istius scēbe p̄pōnis est conceptus cōpositus ex conceptu dei et p̄nomine demonstratiuo. Et ultra formando aliam p̄pōnem sicut dicēdo res signata p hunc scōm conceptū p̄positū distinguitur. subiectū adhuc erit conceptus p̄positus. et iō p̄cessum in instanti concedo: formando tales p̄positiones distinctas. saltē minor. Et sp̄ subiectum in qualibet p̄positione

erit pcept⁹ pposit⁹ & non simplex. Ad argu^m principale dico q^d tales concept⁹ cōpositi ens infinitū: act⁹ purus queruntur & demonstrant de pceptu entis p^rictu lariter sumpti. puta querit vtrū in vniuerso sit aliqd ens infinitū vel act⁹ pur⁹. Et pbatur q^d aliqd ens est infinitū. & a/ctus purus. subiectū autē istius p^rōnis est pceptus ppositus ex cōceptu entis in cōi & huius sine categorizematis aliqd & ita non est inconueniens q^d vnus pcept⁹ cōpositus queratur & pbetur de alio conceptu composito.

Questio xviii.

¶ **T**rum q^untitas corporis xpi sub hostia possit hēre pōnem de genere q^untitatis sine pōne que ē p^rdicamentū supposito q^u q^untitas sit res distincta a substantia & qualitate: q^u sic. q^u de⁹ pōt separe & p^rseruare prius absolutū sine pōsteriori. sed q^untitas p^r postū est res absoluta. & siml^r postū que ē ei⁹ d^ria. postū autē est quidā respect⁹ fundat⁹ in quantitate. 6° potest d^s conseruare q^untitatē corporis xpi cum prima pōne destruendo secundā. Contra. impossibile ē q^u ponatur fundamentū respect⁹: & termin⁹: nisi ponat respect⁹ vel nisi tale denoietur p^r pceptum respectiuum. s^z q^untitas corporis xpi est fundamentū ipsius postūcis: & locus hostie cui est p^rns corp⁹ xpi est simi/nus illi⁹ respect⁹. 6° impossibile est q^u illa q^untitas sit p^rns loco nisi hēat pōnem respectu illius loci. Ad q^uonem dico q^u i possibile est q^u q^untitas corporis xpi sit p^rns loco & hēat pōnem que est d^ria q^untitatis nisi hēat postūem q^u est predicamentū. q^u p^rbo multipl^r. primo sic. q^u postū que ē d^ria q^untitatis est ordo p^rium in toto tūc quero. Aut ille ordo situat⁹ est ita q^u vna

ps sit supior & alia inferior. vna autē & a^r retro &c. Aut est ordo p^rfectionis ita q^u vna est p^rfectior & alia imp^rfectior. aut est ordo toti⁹ & p^ris: sicut ocul⁹ est pars capitis. Aut q^uto est ordo cālitatis ita q^u vna ps est cā alterius. Aut quinto est ordo originis aut nature: ita q^u vna ps prius natura est in rerum natura q^u alia. Alio^o non video q^u possit eē ordo p^rius in toto. Si primo^o intelligitur ordo p^riu in toto hētur p^rpositum. q^u notum ē q^u n^o pōt esse ordo situatis absq^z distantia locali p^rium. q^u in tali ordine p^ringit assignare primā p^rem scōam & tertiaz respectu loci. q^u corp⁹ est immediate p^rns loco. & p^r p^rns ille ordo non pōt eē sine positione q^u est p^rdicamentū. Alius q^utuor^o modis loquēdo de ordine non pōt dici q^u ille ordo sit d^ria q^untitatis q^u quilibet alius ordo ita bⁿ pōt cōpetere p^ribus corp⁹is xpi. si eēt separe ab omni q^untitate sicut q^udo sunt coniuacte cum q^untitate. Naz ita eēt vna ps p^rfectior: tunc sicut nunc. q^untū ad 2^m ordinem ita eēt vnum: tunc eēt ps alterius puta ocl⁹ capitis sicut nūc. Nec plus vna pars eēt cā alterius tunc q^u n^o. Nec pl⁹ tunc est vna ps prior alia q^u n^o q^u prius natura est aliqd s^m p^rim⁹. 7. metha. q^u vnu⁹ pōt separe ab alio & n^o e⁹. Et ita p^r manifeste q^u solum ordo situat⁹ qui requirit distantiam localem inter p^res facit aliquid eē & hēre postūes que ē differentia q^untitatis. Scōdo sic omne q^untū situarum est longū. sed nihil est longum sine distātia locali p^rium. 6° si q^untitas corporis xpi sub hostia sit longa. oportet q^u vna pars sit extra aliam & distet ab alia. Tertio sic. omne q^untū est extensum sed nihil est extensum: nisi vna pars distet ab alia. & sit extra aliam q^u ad extensio/nem nō sufficit p^rntiam rei sicuti quanto.

Alias anima intellectiva esset quanta cum sit presens toti corpori et cuilibet eius parti, ergo si illa quantitas haberet postmodum de genere quantitatis: illa est extensa habens partem extra partem, et per consequens habet positionem que est ordo partium in loco. Quarto sic omne quantum partium, et non infinitum permanens est figuratum aliquam figuram, sed ad figuram requiritur ordo partium in loco si corpus figuratum sit presens loco: ergo ad quantitatem et eius positionem requiritur talis ordo. Assumptum patet: quia nullus alius ordo partium sufficit ad figuram, quia facta sola mutatione situationali partium sine omni alia mutatione figuram mutat. Dicitur de forte sedente et stante ubi est diversitas figuram per solum motum localem habet etiam patet, quia si deus crearet unum hominem cum ovis suis accidentibus absolutis sub specie panis: ita quod esset ibi diffinitio nulli ubi et circumscriptione. Ille homo nullus esset figure, quia nec circularis nec triangularis, et sic de aliis. Nec esset eius corpus rarum nec densum, quia eius partes non iacent propinque nec remote eo quod omnes sunt simul, sed istius causa sola est quia partes non ordinantur in loco, ergo etiam. Quinto sic corpus habet genus puta ignis vel aer, vere habet positionem que est differentia quantitatis, quia vere est quantum, sed inter partes illius corporis non potest esse nisi ordo situationalis, habet ergo ordo partium in loco et positio que est predicamentum, ergo una positio non potest esse sine alia. Assumptum patet quia circumscriptione illo ordine nulla pars potest esse alia prior: nec posterior cum omnes sint eiusdem rationis. Sexto patet habet per philosophum in predicamentis qui dividit quantitatem in habentem positionem, ut linea, superficies corpus singulum enim illo quantum est ali-

cubi: sed talis situatio non potest esse sine ordine partium in loco ergo etiam. Sed contra quolibet natura respiciens continenter quolibet speciem, et individuum partem sub aliquo genere respicit contingenter totum illud genus, quia quando aliquid determinat sibi certum genus determinat sibi certam speciem illius generis, sed corpus christi respicit contingenter quolibet speciem positionis que est predicamentum et quodlibet individuum quia sine qualibet potest esse, ergo sine toto illo genere, et per consequens potest habere unam positionem sine alia. Dicitur quia sunt duo respectus extrinsecus advenientes quorum unus presupponit alium potest prior separari a posteriori, sed ita est de respectu quantitatis et positionis, ergo potest quantitatem esse presens loco sine positione. Dicitur propterea quod que est predicamentum presupponit ubi proprie dicitur, scilicet circumscriptionem: sed deus potest preservare quantum sine tali ubi proprie dicto, ergo etiam. Ad primum illorum dico primo quod illa propositio habet multas instantias. Tum quia quantitas contingenter respicit quancumque positionem que est differentia quantitatis, et tamen non respicit contingenter totum genus figuram. Tum quia quantum nunquam est sine longitudine et latitudine, nec per consequens sine figuram. Tum quia latitudo contingenter respicit rectitudinem et curvaturam, et tamen non respicit contingenter figuram omnino quia linea non potest esse sine figuram. Item dico quod conclusio potest procedi in nomine quia si deus faciat quantitatem sine omni loco, tunc esset positio que est differentia quantitatis sine positione que est predicamentum, et habet quia tunc quantum non est presens loco et positio quod quantum sit presens loco: non videtur consequentia sicut non valet deus potest facere quantum sine illa positione, et sine illa et sic de aliis, ergo sine

omni. Exemplum. posito q̄ sol nō sit de⁹
 p̄t facere corp⁹ sine oibus distātiis ad
 solem. quia sol nō est. sed posito sole im-
 possibile est q̄ sit corpus in mūdo sine oī-
 bus distantiis ad solem. ⁊ tamē tale cor-
 pus p̄tingenter respicit quālibet distan-
 tiam. Tertio dico q̄ aliqui sunt termini
 absoluti qui significant oīa sua significa-
 ta vno mō. Et quando tales termini im-
 portant res totaliter distinctas. tunc in
 illis est maior vera. Exemplum. homo p̄t
 esse sine albedine ⁊ nigredine ⁊c. ergo si-
 ne oīni colore per potentia dei. Simili-
 ter dilectio potest esse sine noticia intui-
 tiva abstracta ⁊ sic de aliis g^o p̄t el-
 se sine oīni cognitione saltem per poten-
 tiam dei. Sed sunt alii termini p̄notati-
 ui qui nō significant oīa sua significa-
 ta vno mō significanti: sed aliquid in re-
 cto ⁊ aliquid in obliquo. ⁊ quando ta-
 les termini sunt subordinati: in illis est
 p̄positio falsa. Exemplū de linea ⁊ fig^a.
 Et ratio est quia quicquid significat li-
 nea in p̄muni significat figura in p̄muni
 p̄ncipaliter licet p̄notant diuersimode.
 puta affirmatiue vel negatiue ⁊ omnia
 que p̄notat linea negatiue. p̄notat etiā
 figura negatiue. ⁊ ideo impossibile ē. q̄
 sit illa linea sine oīni figura. Ad p̄positū
 dico q̄ h³ corpus quantū respiciat contri-
 genter oēm p̄stōem que est p̄dic^m.
 nō tamen potest esse p̄sēns loco ⁊ sepa-
 ri a toto illo genere. quia tam pos-
 sitio que est p̄dic^m. q̄ p̄stio que ē dif-
 ferentia quantitatis significant illud idē
 q̄d cor⁹ q̄stū: id cor⁹ q̄stū nō p̄t ab oib⁹
 separari. Ad aliud ⁊ 3^m dico q̄ nec
 p̄stio nec quantitas nec vbi sunt tales
 parui respectus: sicut hoies ymaginātur
 quod patet ex hoc quia si essent tūc pos-
 set quantitas esse p̄sēns loco ⁊ separa-

ri ab illis. ⁊ tunc illud quā^m nō haberēt
 partes ordinatas in loco quod includit
 contradictōem. sicut p̄batū est. ideo di-
 co q̄ isti termini impoſtant solum res
 absolutas diuerso mō significanti. Ad
 argumenta p̄ncipalia patet ex dictis q̄
 non sunt tales respectus sicut homines
 ymaginātur.

Questio. xix.

Trum subā materialis exīsa
 p̄ponatur ex partibus subā
 rialibus eiusdem rationis si-
 tualiter distinctis. q̄ nō. quia hoc soluz
 conuenit q̄sitati. ergo nō subē. Con-
 tra. alia pars materie est in capite. alia
 in pede. ⁊ sic de singulis ergo ⁊c. Ad
 q̄dem dico q̄ sic: ⁊ hoc p̄t euidēt p̄o-
 bari primo sic. quia lignū non tantū com-
 ponitur ex materia ⁊ forma que sunt p̄-
 tes essentielles eius ⁊ diuerse rōnis: sed
 etiā p̄ponitur ex partibus integralibus
 eiusdē rōnis: quaz quelibet est lignū. et
 ille partes nō sunt in eodē situ vt mani-
 festum est: ergo distant sūaliter. Se-
 cundo sic diuiso ligno in duas medie-
 tates nulla subātia fm se totā de no-
 no generatur. sed nunc facta diuisione
 sunt due subēdistantes realiter. Aliter
 accidentia in vna medietate remanerēt
 sine subiecto. sed ille due subē ligni qua-
 rum vtraq̄ ē quoddā totū post diuisione
 nem p̄fuerunt facientes vnū lignū to-
 tum ⁊ nō fuerunt prius in eodē loco er-
 go prius sūaliter distabant. Cōfirmat^r
 quia vna medietas ligni p̄t corūpi a/
 lia non corrupta ⁊ illa corruptio est
 subālis. ergo aliqua subā que prius fuit
 nunc est corrupta. ⁊ manifestū est q̄ ali-
 qua subā manet. ergo prius erant due
 partes subāles ligni cōponentes vnum

lignū sitū distantes. Tertio sic, albe-
 do exis in ligno est tota in toto: et pars
 in parte. Aut ergo in toto et partibus li-
 gni, et habetur primum quia sicut par-
 tes albedinis localiter distant: ita et par-
 tes sube in quibus erunt. Aut sunt in to-
 to quodā accidente et pars in parte acci-
 dentis: et tunc illud accidens sicut est sub-
 iectū albedinis habet aliquod subiectus
 primum: ita quod totum sit in toto. et pars in
 parte. Et tunc quero. Aut subā est eius
 subiectum primum. et habetur propositū
 sicut prius. Aut accidens. et tunc querā
 iterum de illo accidente. et sic erit pces-
 sus in infinitum. vel oportet stare ad a-
 liquod accidens extensum: cuius subie-
 ctum primum est aliqua substantia materi-
 alis. habens tales partes. Quarto sic
 Non plus esset illa subā materialis ex-
 tensa. quā anima intellectiva. quia sicut ai-
 ma intellectiva est tota in toto corpore
 et tota in qualibet parte corporis. ita qui-
 bet subā materialis esset tota in tota quā-
 titate et tota in qualibet parte quantita-
 tis. Oportet ergo dicere quod quilibet sub-
 stantia materialis: habet partes substāti-
 les distantes localiter. quāz vna potest de-
 strui alia. non destructa. et ipsis manen-
 tibus possunt ab invicem separari et qui-
 bet talis subā est quoddam totum quod
 concedo. Ad argumentū principale.
 dico quod si quantitas sit res absoluta disti-
 cta a subā et qualitate sicut est cōis opi-
 nio: non solum convenit quantitati ha-
 bere tales partes integrales. sed etiā sub-
 stantie materiali.

Questio. xx.

Trum subā materialis exten-
 sa per suas partes intrinsecas
 sit immediate presens loco. quod non. ga

solū est pns per quantitatem que primo est
 in loco ergo etc. Contra. si subā et quā-
 titas distinguuntur realiter alia est pntia/
 litas vnius ad locū quā alterius. quia re-
 spectus mutantur ad mutandem funda-
 menti immediati. ergo vtrūque est immedi-
 ate pns loco. Ad quod dico breviter
 quod sic. Quod primo sic. Omne illud quod
 est pns loco est. pns per seipsum vel per
 aliquid cui ipse est pns illi loco sed sub-
 stantia materialis extensa est pns loco
 ergo per seipsum vel aliud cui subā est p-
 sens puta per quantitatem cui substātia ē
 pns que quantitas est pns loco. Et
 loquor de illo per quod aliquid non di-
 stans a loco est pns loco. et non aliter. scilicet
 si subā materialis sit pns loco per par-
 tes suas intrinsecas habetur propositum.
 Si per aliud puta per quantitatem tunc
 arguo sic. Quando aliqua duo suo sunt
 presentia et indistantia localiter: quicquid
 immediate est pns vni illorum per idem im-
 mediate est pns alteri. sed quantitas et lo-
 cus ei sunt presentia indistantia localiter et subā
 materialis exis subā quantitate per partes suas
 intrinsecas ē immediate pns quantitati. ergo
 per easdem partes ē immediate pns loco illius
 quantitatē. Item sic subā materialis ē pre-
 sens quantitati que immediate est pns loco
 suo: ita quod tota illa subā est pns toti quā-
 titati et per partes sicut illa tota subā informa-
 tur illa tota quantitate et per partes. et aliter
 non esset exis. aut ergo illa subā est immedia-
 te pns quantitati aut per aliquod medium. 2. non potest
 dari. quod de illo medium arguo aut immediate est
 pns tā sube materiali quā quantitati. et habetur per
 propositū. aut erit processus in infinitum in mediis
 ergo ipsa subā immediate ē pns quantitati. quod
 non plus potest stare in 2. quā in primo. Et
 tunc arguo omnis subā per seipsum. et per partes
 suas: est immediate presens quantitati. et

tota est p̄ns toti. z pars parti. per seip/ sam. sed quantitas per seip/ sam z p̄ par tes suas intrinsecas. est immediate p̄ns lo co: ita q̄ tota est p̄ns toti. z pars parti. quia alia p̄sentialitas ē eius ad locū z alia quantitatis quod patet ex separa bilitate eoz. ergo ꝛc. Ad argumentū p̄cipale dico q̄ subā materialis ex h° ip̄o q̄ immediate est p̄ns quātitati: sic q̄ tota est p̄ns toti. z pars parti est imedia te p̄ns loco illius quātītatis per partes suas intrinsecas.

Questio. xxi.

Trum subā materialis exten sa per partes suas intrinse/ cas sit in loco circumscriptione vel diffinitive. q̄ nō circumscriptione. qz om̄e quod est in loco circumscriptione etiā immediate est quantitas. sed subā materi alis nō est quantitas. g°. Contra: est immediate p̄ partes suas p̄ns loco: ita q̄ tota est p̄ns toti: z pars parti: ergo cir/ cumscriptione est in loco. Hic primo videndū est quid est eē circumscriptione i loco: z quid diffinitive. 2° ad questōem Circa primū dico q̄ esse circumscrip tione in loco: est eē in loco q̄ totū sit in toto loco. z pars in parte loci. Sed esse i loco diffinitive est totū esse i toto loco z totū in qualibet parte illius loci: sicut corpus xp̄i est in eucharistia z sicut an gelus est in loco. z aia intellectiva ē isto mō in corpe: licet non sicut in loco. Cir/ ca 2^m dico q̄ subā materialis extensa p̄ suas partes est immediate in loco circun/ scriptione. q̄ patet ex predictis quia ipsa est tota in toto. z tota in qualibet parte loci. quod pbatur. quia si deus destrue ret vnā medietatē quantitatis huius li gni. z alia medietatē p̄seruaret: ille due

partes subāles ligni distarent localiter z vna est circumscriptione in loco. ergo z alia medietas. quod patet ex hoc q̄ to/ ta subā ligni est in toto loco. z pars in p te. Secundo sic s̄m ponentes respec/ t^o p̄nialitas ligni ad locū nō dependet ex respectu inherētie quantitatis ad lig/ nū. qz destructa illa inherētia pōt ad/ huc lignū esse p̄ns loco. Tunc sic. om̄e quod nō depēdet ab alio pōt per po^{am} diuinā p̄seruari sine eo. ergo respect^o p̄nā litatis totius ligni ad totū locū z partis ad partē pōt p̄seruari sine inherētia q̄/ titatis ad lignū. quo facto ma^m est. q̄ totū lignū erit immediate in toto loco. et pars in parte. ergo circumscriptione. Ter tio sic. sicut tota subā est p̄ior tota quā titate. ita ptes subē sunt p̄iores partib⁹ q̄titatis. Tunc quero s̄m modū loquen di alioz aut in illo p̄iori partes sunt in eodē loco vel in distinctis. Non in eod qz nō plus in vno q̄ in alio. ergo in di/ stictis. ergo in illo p̄iori subā habens distinctas ptes est circumscriptione in h^o loco. Quarto sic. circumscrip̄tio pas sua locati s̄m cōiter loquentes est quib⁹ respectus. sed respectus variatur taz ad variatōem fundamenti q̄ termini. cum ergo subā lig. n z q̄titas distiguatur re aliter circumscri^o passiua subē ligni. Et circumscri^o passiua quantitatis eius disti guntur realiter: z per p̄sequens alia cir cumscriptione passiua est subā ligni i lo co z alia quantitas z ipsa posset esse per potentiam diuinam destructa alia.

Quinto. ex eodem me^o arguo sic. Alia est distantia localis vnius partis subē ligni. ab alia parte. qz respect^o di/ stinguuntur 2^m distinctōem fundamenti z termini. ergo tota subā ligni per ptes suas intrinsecas distātes localiter est cir

cunscriptive in loco. Sexto scilicet ad existētia respectus sufficiunt fundamentū et terminus cum causis extrinsecis. sed distantia localis partium subē ligni est quodam respectus habens per fundamentum et terminum ipsas partes subē distantes. 6° postis partibus subē ligni et causis extrinsecis que faciunt eas distare. ponetur illa distantia quātitas aut cum non sit fundamentū nec terminus istius respectus si requiritur erit causa extrinseca illi respectus. et ultra tunc quicquid de^o potest mediante causa 2^a extrinseca potest sine ea ergo ille respectus potest esse sine quātitate tali: et per consequens subā ligni per se et per partes suas erit circunscriptive in loco. Ad argumentū principale patet ex dictis.

Questio. xxii.

Primum deus possit conservare subam materiale extensam sine motu locali destruendo omne accidens absolutū in ea. quod non. quia deus non potest facere subam extensam sine extensione: sed si deus destrueret omne accidens absolutū in ligno: et conservaret subam ligni longuā: latā: profundā. sine quātitate: illa suba esset extensa sine quantitate et extensione. Contra: hoc non includit contradictōem: ergo non potest fieri a deo. Ad quod dico breviter quod sic. Et ad hoc perbandū fundo me in illo articulo credo in deū primum omnipotentem. Ex quo accipio istam propositionem quicquid deus producit mediantibus causis secundis potest immediate sine illis producere et servare. sed mediantibus causis naturalibus expellit et introducit multa accidentia absoluta in idē passum localiter non mutatum: sicut patet in alteratione et genera-

tionē ubi generatū et corruptū sunt eā/ lita 6^m oēs dimensiones ubi non solū qualitas corrupti cōrūpuitur: sed etiā qualitas noua et noua quātitas introducitur secundū cōiter loquētes sine omni motu locali materie ergo potest deus immediate per se omne accidens absolutū ligni destruere et servare eius subam sine omni motu locali. Secundo ex eodē principio arguo sic. Deus potest rem posteriorē naturalis destruere. et priorē sue nature relinquere ut ipsa per propriū modū agat. destruat. ergo deus oē accidens absolutū huius ligni. et relinquat subam ligni sue nature quo facto. Aut subā ligni est non mota localiter: et habetur oppositū. Aut erit mota localiter: et hoc non potest esse. quod ad nullā dīam loci potest se transferre non deorsum cum principium penetrandi terram non habeat sicut nec quando habebat accidentia sua Nec sursum potest moveri. sicut nec prius. quia non habet principium movendi sursum plusquam prius Nec ante nec retro. quia nulla causa est quare plus movetur ad unū quam ad reliquū. Nec movebitur ab agente extrinseco. quod si sic. Aut tota suba mutabit totū locū quod non potest fieri per causam extrinsecā naturalem. Aut partes subē ligni que prius erant distantes cōcurrent quasi in unū punctū et hoc non. Tum quia punctū non est aliquid tale: sicut homines ymaginant. Tum quia non habet aliquod principium. sic movendi sicut pars. Tum quia si esset tale principium non esset maior ratio. quare plus currerent ad unū punctū quam ad aliud. Nec esset aliqua ratio quare pars media plus moveret ad unū punctū quam ad aliud punctū. prope finē. 3° sic ex eodē principio arguo deus potest totā subam huius ligni servare et omnia accidentia unius prius

Destruere: et accidentia absoluta alterius
 partis conservare in parte ligni hoc est
 deo possibile sicut possibile est sibi vnaz
 medietate albedinis destruere: et alia co
 servare in pariete. Quo facto. si deus
 dimitteret tota subam ligni sue nature:
 quero tunc quomodo moveretur medietas sub
 stantie ligni que servatur sine omni acci
 dente absoluto. Non posset virtute pro
 pria aliam partem subintrare: nec se totali
 ter et naturaliter ab illa parte separare
 ergo sue nature derelicta manebit imo
 ta localiter. Quarto scilicet. subam ligni
 existens sub accidentibus materialibus
 est in loco circumscriptione. et prius loco per
 partes suas intrinsecas. sicut prius proba
 tum est. tunc scilicet. Deus potest conser
 vare subam ligni presentem suo loco. si
 ne sui mutatione locali. et sine presentia
 accidentium absolutorum ad illam locum. quia
 sicut substantia ligni est prior natura ac
 cidentibus: ita prius est presens suo lo
 co quam accidentia. et per consequens potest
 separare unam presentiam ab alia. Qui
 to scilicet. omnes respectus potest per divinam pote
 stiam conservari sine eo quod nec est ter
 minus nec fundamentum illius respectus
 sed distantia qua una pars ligni distat
 ab alia: est quidam respectus secundum eos: cuius
 fundamentum est pars subam distans: et ter
 minus eius est alia pars subam a qua di
 stat. et per consequens nullum accidens
 absolutum est fundamentum vel terminus
 illius distantie. ergo potest ille respectus idem
 numero conservari sine omnibus accidenti
 bus absolutis: et ita potest subam ligni ser
 vari sine omni motu locali et omnia acciden
 tia sua absoluta destrui vel separari.
 Ad principale argumentum concedo
 quod deus potest conservare subam ligni lo
 gom: lata: profunda: et sic extensam sine omni

extensione que sit res absoluta distincta
 a substantia.

Questio. xxiii.

Trum subam materialis per
 suas partes intrinsecas possit
 esse quantitas siue quanta. quod non
 quia passio adequata alicui subiecto per
 prius nunquam potest alicui competere. nisi me
 diante illo subiecto. patet de risibili et ho
 mine. sed esse quantum est passio adequa
 ta quantitati que est accidens. ergo non potest
 competere subam sine illa quantitate. Con
 tra. per partes intrinsecas potest esse longa:
 lata: et profunda: ergo per illas potest esse quan
 ta. Circa istam questionem primo vide
 dum est quid est esse quantum. 2° ad que
 stionem. Circa primum dico. quod esse qua
 tum est habere partem extra partem et per
 tem distantem actualiter a parte. Et quod
 sequitur duo vnum est quod omne illud quod
 est per se vnum vere extensum est vere et re
 aliter quantum. Secundum est quod omne
 illud quod est circumscriptione in loco:
 est quantum. quia omne tale est totum in toto.
 et pars in parte et re converso. Omne qua
 tum est circumscriptione in loco si sit locum
 ambiens ipsum. Circa secundum dico quod
 substantia materialis per suas partes in
 trinsecas potest esse quanta. Quod probatur
 multipliciter. primo scilicet. sicut prius patet
 deus potest servare subam materiale ex
 tensam non motam localiter. et destruere
 omne accidens absolutum in ea: quo post
 to manifestum est quod tota subam ligni conser
 vatur. ita quod nulla eius pars destruitur
 sed remanent eadem partes que prius de
 quibus quero vtrum distent loco et situ: si
 cut prius quando fuerunt sub accidenti
 bus: vel non. Si primo habetur pro
 positum. quia sicut patet in primo articulo

omne per se vnu habens partes distan-
 tes loco ⁊ situ est quantum. Si 2°. ⁊
 iste partes non sunt corrupte. nec vna
 pars per se in alia: quia manent sicut
 prius. ergo necessario erunt mote loca-
 liter. quod est contra postu. quia prius
 distabant situ. mo no. Secundo sic ac-
 cipio tota subam huius ligni denudata
 ab oibus accidentibus absolutis ⁊ sit: a
 ⁊ quero. Aut a coexistit toti loco suo ⁊
 pars a coexistit parti loci. aut no. Si sic
 ergo a habet partes distantes loco ⁊ si-
 tu. ⁊ per sequens a per partes suas in-
 trinsecas est quantitas. Si non ⁊ prius
 quando a fuit sub accidentibus: totus ⁊
 coexistat toti loco: ⁊ pars parti loci. 5°
 aliqua pars a est mota localiter: quia
 omne quod prius est pns alicui loco: et
 postea manens no est pns nisi cum non
 sit extra oes locu necessario transfertur
 de loco ad locu. ⁊ per sequens aliqua
 pars a est mota localiter. Si dicat q a
 no est in loco nisi per quantitate que est
 accns sube: ⁊ ideo quando deus destru-
 it illa quantitate nec est in loco nec mu-
 tatur localiter. Contra hoc no vide-
 tur theologice dictu. Nam fm oes sanc-
 tos angelus est in loco. ⁊ mutatur de lo-
 co ad locu. tamen no est quantus tali q-
 tate distincta. ergo eodem quantu cu
 q5 substantia ligni separaretur ab oi acci-
 dente. nisi ponatur extra mudu: erit i lo-
 co totum a ⁊ quelibet pars eius. ⁊ tunc
 stat ar^m. Et si dicatur adhuc destructo
 omi accidente absoluto: a erit i loco dif-
 finitive sicut angelus ⁊ non circumscrip-
 tive. Contra si sit in loco diffinitive.
 pbo q est circumscriptive in loco: quia
 si a sit diffinitive i loco. tunc eade roe p-
 tes sue que sunt b. c. sunt diffinitive i lo-
 co tunc quero. aut b est in eadem parte

loci diffinitive: in qua prius fuit aut no.
 Si sic eade rone. c. erit in eade parte lo-
 ci diffinitive in qua prius fuit ⁊ per co-
 sequens b. ⁊ c. distant localiter ⁊ actuali-
 ter sicut prius ante destructoem accidē-
 tium. quia in eisdē locis manent. sed oē
 totum habens partes localiter distates
 est circumscriptive in loco. ergo a est cir-
 cumscriptive in loco. Si aut b no sit in
 eade parte loci diffinitive in qua prius
 fuit nec. c. hoc est vel q2 b. est alibi diffi-
 nitive. ⁊ per sequens est mutatu locali-
 ter. vel quia non est alibi diffinitive. q5
 no pot dici cu manet in mundo sicut nec
 hoc pot dici de angelo. Et similiter hoc
 dato tunc mutaretur localiter. quia ex
 quo manet in rez natura ⁊ non est i eo-
 dem loco in quo prius necessario muta-
 tur localiter. Tertio arguo sic. Acce-
 pts duabus aquis a ⁊ b. non maioris
 virtutis est conservare a. ⁊ b. sine omni-
 bus accidentibus absolutis. quando
 sunt partes vnus aque totalis: q5 si non
 sint partes alicuius totius. Sed deus
 potest conservare a. rome. ⁊ b. hic sine
 omnibus talibus accidentibus. quia no
 oportet si deus separet a rome ab acci-
 dentibus suis ⁊ b hic q deus transe-
 rat a. ad locum istum vel medium: nec
 econverso: ⁊ ita conservatur in distinc-
 tis locis. a. ⁊ b. quando non faciunt v-
 num. ergo si a. ⁊ b. essent partes vnus
 aque posset deus conservare a. ⁊ b. in di-
 stinctis locis ⁊ destruere omnia accide-
 tia absoluta in eis. quo posito aqua to-
 talis esset quanta per b. ⁊ a. que sunt
 eius partes distincte situ. quod est pro-
 positum. Confirmatur quia si deus p-
 potentia sua absolutam conservat ⁊ to-
 ta subam aque maris oceani sine omi-
 bus accidentibus absolutis: no necessi-

taretur deus ad traherendū aquā que i
 oriente est ad aquā maris que est in oc
 cidente vel ad locū mediū vel econuer
 so. sed hoc posito manifestū est q̄ i^o sub
 stantia eēt quanta per aliquas partes.
 quaz aliquę sunt in oriente. ⁊ aliq̄e in
 occidente. Quarto quia quando sub
 iectū ⁊ accidens habent partes sibi cor
 respōdētes. sic q̄ distinctis partibus ac
 cidentis correspondēt distincte partes
 subē. tunc nō minoris potentie est p̄ser
 uare partes accidētis destruendo subā
 sine oī motu locali accidentis vel ptis
 eius q̄ p̄seruare partes subē sine oī mo
 tu locali destruendo oē accidens abso
 lutū in subā. Sed primā facit deus i eu
 charistia destruendo substantiam panis
 ⁊ conseruando accidentia eius ergo
 pōt facere. 2^m quo facto manifestū est.
 q̄ illa subā est quanta per suas partes.
 Confirmatur. quia magis rōnabile est
 q̄ subā habens partes distantes localit̄
 sit in loco diuisibili. sine oī accidēte: ita
 q̄ tota subā sit in toto loco. ⁊ pars in p̄
 te: q̄ q̄ subā carens oī parte sit i loco di
 uisibili: ita q̄ tota sit in toto loco: ⁊ tota
 in qualibet parte. sed fm̄ est verum de
 facto sicut patet de angelo ⁊ anima se
 parata. ergo primū pōt esse vez: saltem
 per potentia diuinā. Quinto q̄ oīs
 res absoluta existens sub aliquo abso
 luto accidente per informatōem: ita q̄
 totū subiectū est sub toto accidente. et
 pars sub parte potest per potentia diui
 nam coexistere eidē accidenti. sine inhe
 rentia ⁊ informatōe. hoc statim p̄bat
 p̄ hoc q̄ respectus extrinsecus adueni
 ens potest corrumpi manentibus erre
 mis. inherētia autem accidētis ad sub
 stantiam est respectus extrinsecus adue
 niens ergo ⁊c. Sed si deus conseruaret

substantiam ligni p̄sentem quantitati
 sine informatōe ⁊ inherētia. ita q̄ to
 ta sit p̄sens toti quantitati ⁊ pars par
 ti sicut illa quantitas habet partem di
 stantem localiter a parte: ita substantia
 ligni habebit. ⁊ per consequens erit quā
 ta per partes intrinsecas. Si dicis q̄ a
 blato respectu inherētie quātītatis ad
 substantiam non erit substantia p̄sens
 quantitati p̄dicto modo. Contra:
 quia respectus p̄sentia litatis substan
 tie ad quantitatē est p̄ior respectu in
 herētie quantitatē ad substantia: qd̄
 patet quia respectus inherētie non po
 test separari a respectu p̄sentia litatis:
 sed bene econuerso. quia substantia po
 test esse p̄sens multis. quibus non inhe
 reat. sed prius natura potest separari a
 posteriori: saltem per potentiam diuinā
 ergo respectus p̄sentia litatis toti^o sub
 stantie ad quantitatē. potest separari
 ab inherētia quantitatē ad substantia
 quo posito tota substantia ligni erit p̄
 sens toti quantitati. ⁊ pars parti sine in
 herētia ⁊ per consequens ista substan
 tia habet partem distantem a parte. er
 go sic est quanta per proprias partes.

Ad argumentum principale nego as
 sumptum. quia esse quantum non con
 uenit substantie per aliquod accidens.
 nec accidenti per substantiam ideo neu
 tri conuenit primo sicut passio.

Questio. xxiiii.

Trum substantia materialis
 per suas partes intrinsecas
 potest esse quanta. sine quan
 titate addita sibi. q̄ non. quia sub
 stantia non est alba sine albedine. ergo
 non est quanta sine quantitate. cōsequē
 tia patet. quia eadē ratio est ytrobiq̄.

Contra. substantia potest esse quanta per partes suas intrinsecas. et nullum impossibile sequitur si ponatur in eis. 9° sequitur quod sit quanta sine omni quantitate. Ad quod dico quod de facto substantia per partes suas intrinsecas est quanta sine omni re absoluta addita sibi. quod probatur multipliciter.

Primo sic quando propositio verificatur per rebus si due res sufficiunt ad eius veritatem supfluum est ponere tertiam scilicet iste propositio substantia materialis est quanta: substantia materialis est circumscriptione in loco: substantia materialis habet partem extra partem. et sic de similibus verificantur pro rebus. et ad verificandum tales propositioes sufficiunt substantia cum suis partibus intrinsecis et locus. quod impossibile est quod substantia materialis sit in aliquo loco toto. et partes sue sint in partibus loci: nisi omnes in propositioes sint: nisi forme tur. ergo supfluum est ponere tertiam rem que sit quantitas ad verificandum illas propositioes. sed non ponitur propter aliam causam 9° et cetera. Minor patet. quod postea hypothese: quod tota substantia sit in toto loco: et pars in parte. saluat quod partes sube sue distant situatim. et quod substantia materialis potest recipere quantitates: quarum partes nate sunt distare localiter quod substantia sit quanta. quod habet partem extra partem quod est circumscriptione in loco. sicut ponendo aliam quantitatem media: per ex distinctis. 9° et cetera. Si dicat quod hoc est verum quoniam partes sube materialis sunt in distinctis locis. sed hoc non potest fieri sine quantitate media inter substantiam et qualitates.

Contra ab eisdem causis et eadem virtute substantia materialis producit inesse. et eadem virtute partes eius producantur in distinctis locis sed per talem quantitatem non producit talis substantia inesse. quia illa quantitas si poneretur est posterior scilicetstantia: quia accidens et per consequens non

potest partes inesse talis quantitas. sed solum efficiens. Confirmatur per idem habet res esse et esse distinctum. sed partes non habent esse per quantitatem. 9° non distinguunt situatim per quantitates. Secundo sic omnis effectus dependet sufficienter ex suis causis essentialibus. Si ergo distantia localis partium dependet ex quantitate media. ergo quantitas est causa distantie illarum partium. scilicet habet esse falsum. quod nec finalis nec efficiens.

Tum quod posterior nihil efficit circa priorem essentialiter. Tum quod hoc posito adhuc illa substantia esset quanta per partes suas intrinsecas sine illa quantitate que solum esset causa extrinseca illius distantie. Quia cum deus sit causa efficiens illius distantie supplens causam litatem cuiuscumque causa 2° quoniam sibi placere non posset facere illam distantiam partium sine tali quantitate media: quod falsum est. Nec illa quantitas est causa materialis certum est. nec formalis illius distantie partium si cut aliquid est album per albedinem. quod tunc si cut impossibile est quod aliqua sint alba sine albedine. et habet esse sint sepata ab invicem. sue sint partes alicuius totius: ita esset impossibile quod illa quoniam modo distant localiter per quantitatem: distarent localiter sine quantitate tali. et hoc sue sint partes alicuius totius sue sint sepata contra oppositum prius probatum est. Et per quod deus posset dividere lignum in duas medietates et ponere unam in rome et aliam hic. et separare ab omnibus accidentibus quo facto illa distarent localiter sine quantitate tali. Et eodem esset si essent partes unius ligni sicut patet prius. Tertio sic supposito quod deus posset servare corpus christi sub hostia. absque hoc quod habere esse circumscriptive in celo. vel alibi: quod posito. Quero. aut illa quantitas distincta a substantia et qualitate que preffuit in corpore christi manet. vel non secundum non potest dari

qz absolutum variatur ppter variatōez respectuum nec destruitur. cum autē in celo eē circūscriptiue n̄ sit nisi respect⁹ qdam. ergo ppter hoc qd corpus xp̄i solum perdit illud vbi in celo non corrūpitur illa quantitas absoluta: sicut nec corpus chris̄ti quod solum cessat habere illud. vbi ergo oportet dare primū q illa quantitas maneat in corpore chris̄ti sub hostia. ⁊ per p̄ns corpus xp̄i ibi vere erit quantum. qz h̄z talem quantitātē in se. sed hoc est falsum. qz non h̄z ibi partem distantem a pre. nec partē extra partem. Altr̄ enim sequerēt q distincte ptes corporis xp̄i coexisterent distinctis p̄tib⁹ hostie ⁊ torum toti quod est falsum. ergo corpus xp̄i ibi non est quantum ⁊ per p̄ns quantitas non est talis res media.

Ad principale dico q non ē s̄te. quia albedo informat corpus albi. sic non ē de quantitate sicut patet ex dictis.

Questio. xxv.

v Trum possit euidenter pbari: q q̄ntitas sit res absoluta: distincta a sub̄a ⁊ qualitate. q sic. ga qn̄ aliqua duo sic se habent q vnū manet ⁊ aliud non manet necessario distinguunt reāl̄ sed in rarefactōne manet tā substātia q̄ qualitas: ⁊ non manz quantitas. qz ex quo in raro plus est de quantitate q̄ in dep̄so oz in rarefactione. vel totam quantitātē precedentē corrūpi v̄ q sint due quātitates in eodem subiecto. 2^m non est ponendum. g^o primū ⁊ per p̄ns necessario distinguunt. Contra. hoc non potest pbari per p̄p̄ositiones p se notas. nec per experientiam. ergo non euidenter. Ad questionem dicit a mltis: q sic ⁊ pbat multipliciter. p̄i^o sic. qz nullum accidens eē idem cum substātia

sed omnis q̄ntitas eē accidens. qz in predicamento accidentis. g^o 2^c: Sc̄bo sic experientia docet q in condēp̄satione aliquid perditur sed non substātia: nec q̄ntitas s̄m p̄m̄ 4° p̄b̄sicoz. ergo quantitas aliqua corrumpit ⁊ per p̄sequens distinguit. Tertio sic longitudo ⁊ latitudo aeris ⁊ ignis: sunt eiusdem speciei: sicut ois quantitas cum alia quantitate sed ignis ⁊ aer non sunt eiusdem speciei ergo distinguit substātia a quantitate.

Quarto sic. quia impossibile est naturaliter duo corpora eē in eodem loco s̄z substātia ⁊ qualitas sunt simul. ergo si vtrūqz eē quātitas ⁊ corpus: tot corpora simul eēnt natural̄ quot sunt qualitates materiales: cum sub̄a. puta sapor: ⁊ color ⁊ sic de aliis. Quinto sic. im possibile est q idem sit per se indiuiduuz substātie ⁊ qualitatis: ergo impossibile est q idem sit per se indiuiduum sub̄e et q̄ntitatis. Antecedens est verum. p̄na p̄z quia ita essential̄ predicat quantitas d suo indiuiduo. sicut qualitas ⁊ substātia de suo indiuiduo. Et confirmatur: quia indiuiduum substātie ⁊ qualitatis sic se habent ad substātiā ⁊ qualitātē: q im possibile est q illud indiuiduū sit. nisi sit substātia vel q̄ntitas. ergo eodē mō est im possibile q sit indiuiduū q̄ntitatis nisi sit q̄ntitas. Ad primū istorum dico cū Ansel. c. 2 s̄. q accidens tripl̄r dicit. 1. stricte large ⁊ largissime. Stricte accipit p̄ alia qua forma accidental̄: informante sub̄stantiā que non facit per se vnū cuz subiecto suo. Ex^m est de albedine ⁊ nigredine ⁊ h̄mōi. Large accipitur p̄ omni predicabili contingenter de alio qd p̄t succellue affirmari ⁊ negari. Ex^m de similitudine equalitate ⁊ huiusmodi: potest enim sores dici succellue similis platōi

Vel ppter transmutationem sortis ad albedinem: si plato sit alb⁹ vel ppter trāsmutationem platonis: si sortes sit albus.

2 arguissimè accipit accidens p omni dōdicabili contingenter de aliquo. z succēssive. siue hoc sit ppter mutatōem. p/ priam vel alienā solum. z sic accidens dicitur de deo. qz ptingenter z succēssive est nō creans. Et postea creans z huiusmodi z hoc solū ppter mutationem creaturę. 3° dīmo^o accipiendo accidēs dico q nō omnis q̄ntitas est accidens sicut nō omnis relatio est accidēs. quia relatiōes dicte de deo ex tempore non sunt accidentia talia. Scđo modo accipiendo accidens. sic est accidens quantitas: sicut z relatio. quia quātum z quantitas cōtingenter predicant de substantia aliqua: ppter solam mutatōem localem. ipsius substantię. nam hec est vera modo de scđo substantia materialis corporis xp̄i est quantitas: sicut hec est vera de facto s̄bstantia corporis xp̄i habz ptem extrā partem. puta in celo. sed si illa substantia p potentiam dei desineret eē in celo perdēdo illum locuz z solū haberet eē sub hostia. tunc hec eēt vera. ista suba non ē q̄ntitas. quia tunc illa substantia non h̄ret partem extrā partem: z tamen corp⁹ xp̄i non corrumpitur. sed solum cessat eē p̄sens vni loco in celo. z incipit esse presēs alteri loco sub hostia. Et per consequēs hec contradictoria eē quantitas z non esse quantitas. succēssive verificantur d. illa substantia ppter solum motum localem sui. Ad formam argumenti dico q hec propositio quantitas est accidens. est distinguenda s̄m tertium modum equivocationis eo q. ly quantitas potest supponere personaliter. simpliciter vel materialiter. primo modo hec est

vera quantitas est accidēs. quia aliqua quantitas. puta albedo est accidens. et hec etiam est vera. q̄ntitas nō est accidēs quia aliqua quantitas est substantia. vt supponit personalit. quia indefinita verificatur pro vno singulari. Vnde hec quantitas demonstrata quantitate corporis christi in celo est substantia. Si autem quantitas supponit simpliciter vel materialiter. sic hec est vera. omnis quantitas est accidens. quia tunc accipitur p voce. vel conceptu. z sic hec est falsa. substantia est quantitas. sed personaliter accipiendo est vera. Ad secundum dico q illa experientia est ad oppositum. Nam in condemnatione non corrumpitur tota quantitas precedens. quia tūc sapor color z omnia accidentia talis corporis condemnati. continue corrumpuntur propter corruptionez subiecti immediati. ergo remanet. Aut ergo tota: si ne novitate parit. z tunc illa substantia fit minoris quantitatis sine corruptione rei absolute. Aut pars quantitatis corrumpitur. z tunc quero de subiecto primo illius quantitatis. Aut remanet sine quantitate: quod non potest dari. Aut est subiectum alicuius quantitatis nove Et hoc non. quia non est maior ratio: quare vna pars condemnati: recipiat novam quantitatem q̄ alta. z per consequēs tota quantitas erit noua. vel illa pars ē subiectum quantitatis preexistētis. z h^o non. quia quantitas non potest naturaliter migrare a subiecto in subiectum. ergo nulla res absoluta ibi corrumpitur. 3° dico q sicut tenentes q̄ntitatem esse rem mediam inter substantiam z qualitatem dicūt q res condemnant. qz ptes q̄ntitatis p̄pinqus iacent nūc q̄ prius virtute cāe agentis. que facit partes illius moueri

localiter et minus distare nunc quod prius sine omni corruptione quantitatis ita quod omnia dico quod suba p̄demp̄at. quod partes eius virtute ageris sine omni quantitate media magis nunc apporimant localiter quod prius. et minus distant situatur nunc quod prius sine omni conditione sube. vel quantitatis et si ista existentia est ad oppositum. Ad 3^m dico quod sicut secundum Joan. dama. in logica sua. eadem res est in genere sube et quantitatibus secundum aliam et aliam inuentioem. unde dicitur dicimus quod possibile est eandem rem secundum aliam et alias inuentioem. sub alio et alio predicatur reduci. et sicut corpus quidem secundum quod naturale est sub suba reduci secundum autem quod mensuratur sub quantitate. Ex quo sequitur quod res de genere sube potest esse in diversis predicamentis puta substantie et quantitatibus ita possibile est quod due res sub eadem specie quantitatis contineantur. et sub diversis speciebus sube. et ita concedo quod longitudo ignis et aeris que non distinguuntur ab igne et aere sunt eisdem speciebus in predicamento quantitatibus. quod longitudo que est species quantitatibus predicatur uniuoce de hac longitudine et illa. Et tamen sunt diuersae speciebus in genere sube. sed licet longitudo predicatur uniuoce de hac longitudine et illa non tamen de proprie demonstrante rem extra. Et hec predicatur est uniuoca et in quid hec longitudo est longitudo non. hec suba est longitudo et hanc est longitudo demonstrando substantiam peritum absolutum.

Ad 4^m dicitur quod corpus dupliciter accipitur. uno per individuum per se existente in genere substantie. quod non est natus esse pars alicuius existentis per se in genere sube. Alio accipitur per illo quod per partes intrinsecas est longitudo latitudo et profundum. Primo impossibile est per naturam duo corpora esse sicut et de talibus loquitur philosophus. 2° non est impossibile. quia duo unum natus est esse forma alterius. et ita est

in proposito de quantitatibus. Si dicat duo corpora primo modo non possunt naturaliter esse simul propter repugnantiam dimensionum. et per prius nulle dimensiones possunt esse simul. Respondeo de dimensionibus corporum primo accipiendo. repugnat naturaliter esse simul licet non repugnet eis esse simul per potentiam diuinam. Et dimensionibus corporum. 2° non repugnat et huius non est alia causa querenda: nisi quod natura rei talis est. Et hoc constat partim per rationem partim per experientiam. Per rationem enim constat quod quantitas non est talis res media inter substantiam et qualitatem. Per experientiam constat nobis quod materia et forma materialis et quantitas extensa sunt sicut. quoniam informant materiam. Sicut constat nobis per experientiam. quod quando unum corpus naturaliter existens per se intrat locum. aliud corpus erit.

Et si dicat videmus quod species in eucharistia: cedit corpus per se naturaliter existens. et tamen ille species sunt nate informare substantiam. Respondeo quod hoc est vel quod quantitas preexistens non est nata informare subiectum in quo nunquam fuit producta vel quia corpus cedens habet qualitates communes. vel quia deus vult hoc facere.

Ad 5^m dico quod propria non valet. quod substantia et qualitas sunt termini absoluti. quod significant sua significata. uno modo significandi sic non est de quantitate.

Ad probationem dico quod quantitas predicatur essentialiter et in quid de suo individuo siue de termino notatiuo. puta de talibus hec linea est quantitas. hec superficies est quantitas sed non predicatur in quid de termino absoluto sui individui. Muta de talibus: fortis est quantitas. hoc lignum est quantitas et huiusmodi. Ad confirmationem dico quod non est simile. quia quantitas

significat substantiam conotando ipsam habere
 partem extra partem. et quod substantia potest esse licet
 non habeat partem extra partem: id potest esse licet
 non sit quantitas. Substantia et qualitas non
 sunt conotatiua: et id dico quod non potest esse
 nisi sit substantia vel qualitas. Ad argu-
 mentum principale dico quod est ad oppositum
 quod in rarefactione non corrumpitur tota quan-
 titas precedens. quod tunc omnes qualitates
 puta color et sapor etc. corrumpentur
 continue propter corruptio in subiecto. 6° re-
 manet. Aut 6° tota sue nomine alicuius
 partis: et tunc fit corpus rari sine acquisitione
 alicuius absoluti. Aut per quantitatis acqui-
 ritur de nouo. Et tunc quero de subiecto
 per huius. aut prius fuit naturaliter sine quan-
 titate quod non potest dici. aut fuit subiectum
 quantitatis et tunc curilla non corrumpitur et re-
 cipit nouam quantitatem. tunc habet duas quan-
 titates. vel illa quantitas precedens migrabit
 naturaliter de subiecto in subiectum. Et curilla
 eadem sit ratio de vna parte rari. et de toto:
 sequitur quod tota quantitas erit noua vel nul-
 la pars: sed non tota. quod tunc naturaliter due
 dimentiones sunt simul: quare vna nata est
 expellere aliam. Id dico sicut prius de con-
 demnatione quod substantia fit rara sine acquisi-
 tione quantitatis per hoc quod partes substan-
 tie virtute cause agentis: magis distant nunc
 quam prius.

Questio. xxvi.

Verum per principia fidei possit
 sufficienter probari quod quantitas sit
 res absoluta distincta a substan-
 tia et qualitate. Quod sic. quod fide tenemur quod
 quantitas manet in eucharistia: sed si quantitas
 esset substantia: tunc sicut substantia panis
 non manet: ita non maneret eius quantitas quod
 est contra fidem. Contra. omnia pertinentia
 ad fidem possunt saluari ponendo sub-

stantiam et qualitate per partes suas intrin-
 secas esse quantitates. ergo superfluum
 est ponere aliquam quantitatem. Ad quan-
 titatem dicitur conuertere per se. Quod probatur multi-
 pliciter. primo quod si aliqua substantia esset
 quantitas: tunc sequuntur duo inconuenientia
 contra fidem. Primum quod sicut substantia
 panis conuertitur in corpus christi. ita quanti-
 tas panis conuerteretur in corpus christi.
 Et sicut substantia panis conuertitur ex
 vi sacramenti in substantiam corporis christi
 ita conuerteretur in quantitatem corporis
 christi. et sic corpus christi ex vi conuersionis esset
 quantum et circumscriptiue in loco sub hostia
 quod est falsum. Secundo sic post consecratio-
 nem partes specierum sunt naturaliter incom-
 possibiles in eodem situ. quod expellunt se in-
 uicem et alia corpora. et ista naturalis in-
 copossibilitas non uenit eis per qualita-
 tes. quod albedo et alie qualitates in eodem
 subiecto et in eodem situ: possunt interdi-
 stantia panis non est ibi per fidem. ergo il-
 la naturalis incopossibilitas erit per quanti-
 tatem media. Tertio sic ille species post con-
 secrationem. aut sunt copossibiles in eodem
 situ cum alia substantia. aut non. Si sic 6° sub-
 stantia que prius fuit subiectum illarum fu-
 it illis incopossibilis in eodem situ quod
 falsum est. Assumptum per. quia in-
 copossibilitas est passio specifica: et ta-
 lis passio si conueniat vni individuo: po-
 test conuenire cuilibet individuo eiusdem
 speciei. ergo si non sit naturaliter compo-
 sibilis alteri substantie in eodem situ. reg-
 ritur alia res ad reddendum illas speci-
 es incopossibiles substantie et non nisi quanti-
 tas media. quia qualitates sunt compo-
 sibilis in eodem situ cum substantia et sub-
 stantia panis non est ibi post consecra-
 tionem. ergo etc. Quarto sic. causa na-
 turalis potest qualitates in hostia con-

secrata de nouo pducere. et priores au/ gere. quia hoc negare est tollere omnem certitudinem quam habemus ex via sensus et dare infideli occasionem errandi et non credendi: eo quod ad presentem ignis videret illam speciem calefieri post consecrationem sicut antea: sed causa creata non potest aliquid agere sine passo: et substantia non est ibi. ergo est ibi quantitas. Qui to sic: si substantia corporis christi hominis haberet naturalem impossibilitatem ad eandem in eodem situ cum alio corpore: tunc corpora beatorum: vel non mouebunt vel violenter erunt eorum alius corporibus: quando transibunt celum. quia contra inclinationem naturalem. Sed ista opinio non videtur vera. quia quando propositio verificatur per rebus etc. sed pres substantie essentielles et qualitates saluant omnia apparentia que per fides saluari possunt. nec esse rationes concludunt. Ad primum illorum dico dupliciter. vno modo quod quantitas illa que est substantia panis: conuertitur in corpus christi: sicut conceditur quod conuertitur in corpus christi substantia panis. Nec oppositum illius inuenitur in aliquo scripto autentico. vnde in omnibus talibus argumentis ponenda est definitio quantitatis loco nominis et videndum est quod sequitur. hec enim est definitio quantitatis res habens partem distantem sicutualiter a parte. id est sicut hec est concedenda de virtute finis: res siue substantia panis habens partem distantem a parte conuertitur in corpus christi. ita hec est concedenda de virtute sermonis: quantitas panis conuertitur in corpus christi. Aliter dico quod quauis quantitas panis et substantia eius significet idem tamen ista potest esse vera: substantia panis conuertitur in corpus et hec falsa: quantitas panis conuertitur in corpus: quia si de/

us faceret substantiam panis diffinitive in loco: et nullibi circumscripitive. et ponamus diffinitioem quantitatis loco nominis si deus conuerteret illam substantiam in corpus suum: tunc est vera substantia panis conuertitur in corpus christi: et hoc falsa quantitas conuertitur in corpus christi. sicut hec est falsa illo casu posito res habens partem extra partem conuertitur in corpus christi: propter falsam implicationem qua implicatur substantiam habere partem distantem a parte. et totum hoc est propter diuersum modum significandi. Exemplum homo et humanitas significant eandem rem. et tamen hec proceditur: homo est albus: et hec negatur. humanitas est alba. Similiter finis multes albedo. et similitudo non sunt res distincte. et tamen hec est vera albedo est. quia hec est falsa: similitudo est. Et hoc est propter diuersas connotationem. Ita est in proposito quod quantitas commotat illud de quo predicatur: habere partem extra partem. et hoc non connotat substantiam. ideo potest vna esse vera et alia existente falsa. Ad aliud dico. quod de virtute sermonis hec debet concedi: substantia conuertitur in quantitatem corporis christi: sicut hec panis conuertitur in substantiam corporis christi. quod patet ponendo dictorem loco nominis. Nam hec est vera panis conuertitur in substantiam corporis christi habentem partem distantem a parte. puta in celo. ergo alia est equaliter vera. Aliter dico quod hec potest esse vera panis conuertitur in substantiam corporis christi: hac existente falsa: panis conuertitur in quantitatem corporis christi: quod patet sicut prius si corpus christi solum haberet esse diffinitive sub hostia et nullibi circumscripitive. et hoc est propter diuersum modum significandi. Ex modo relatio dependet panis et corporis christi ad deum non est alia res ab illis: et tamen non procedit quod relatio dependet panis

conuertitur in corpus christi. nec q̄ sub
stantia conuertitur in relationem depen
dentie corporis christi. Et hoc totum ē
ppter diuersam connotationem hinc in
de. sic est in proposito sicut prius patet. et
quando tunc vltra dicitur q̄ corpus xpi
virtute conuersionis esset quantum; et cir
cumscriptione sub hostia. nego illud. quia
ponendo diffinitionem quantitatis loco
nominis de virtute sermonis hec est con
cedenda. quantitas corporis christi vir
tute conuersionis incipit esse sub hostia
sicut hec est concedenda: res. habens p
tem distantem a parte. pura in celo. inci
pit esse sub hostia. sed hec est simpliciter
falsa corpus christi virtute conuersionis
est quantum; et circumscriptione sub ho
stia. s; ē hec falsa. corpus christi virtute
conuersionis habet partem distantem a
parte sub hostia. Ad secundum prin
cipale dico q̄ partes quantitatis iam p
ducte in diuersis partibus subiecti: disti
ctis situ: sunt ita naturaliter impossibi
les in eodem situ: sicut partes quanti
tatis mee. Et ideo si ille partes sepa
rentur a subiecto et conseruentur sicut in
eucharistia. non plus possunt per na
turam fieri in eodem situ: q̄ quando
fiunt in diuersis partibus subiecti. quia
hoc est impossibile naturaliter. licet pos
set fieri a deo. Ad probationem dico.
q̄ qualitates possunt intendi in eodē sub
iecto et situ per partes fiedas in eodē sub
iecto naturaliter. sed non per partes ias
productas in diuersis partibus subiecti
q̄ hoc est impossibile naturaliter: licet pos
set hoc fieri a deo. Ad tertium dico.
q̄ ille species post consecrationem: sunt
naturaliter impossibiles cum alia sub
stantia in eodem situ: sicut patet ad sen
sum. quia alia substantia cedit eis. Et

forte hoc est. quia non sunt naturaliter
compossibiles cum aliqua substantia in
eodem situ: nisi cum illa in qua productū
tur. primo sicut in subiecto: sed tunc non
sequitur. alia substantia est impossibi
lis eis in eodem situ. ergo et illa in qua
primo preserat. Ad probationes di
co q̄ illud principium non intelligitur d
eadem passione numero sed specie. puta
q̄ quando aliqua passio conuenit alicui
indiuiduo. potest consimilis passio com
petere cuilibet indiuiduo eiusdem speci
ei sicut dilectio respectu plato. est incom
possibilis ad odium respectu plato. et nō
dilectio respectu sozzis. Et tamen iste di
lectiones sunt eiusdem speciei s; bene cō
similis impossibilitas eēndi in eodē
specie respectu sozzis. ad odium respectu
sozzis. Ad propositū dico q̄ iste due spe
cies non sunt impossibiles substantie
in qua prius fuerunt in eodem situ. sicut
sunt impossibiles alteri substantie. tñ
cōsimilis incōpossibilitas eēndi in eodē
situ. cōpetit substantie cuilibet nō respectu
istaz specierum: s; respectu accidentium
eiusdē sp̄ei. alterius sube. et ita illud prin
cipium intelligitur. Ad quartum dico
q̄ idem argumentum est contra aduer
sarios. s. de rarefactione et condempnatio
ne si ponatur quantitas alia res. Mas q̄
titas non poterit pati solym: et ideo pro
omnibus talibus potest dici. q̄ omnia ap
parentia sensui que sunt circa hostiam
non consecratam. per ordinationem di
uinam fiunt circa hostiam consecratam
immediate a deo: et q̄ non possunt fieri
a potentia creata. Dico ergo q̄ tam au
gnēta q̄ p̄duc^o q̄litas fuit totalr ime
diata a deo. sic tu ponis de rarefactōe. n^o
plus tollitur hic certitudo que habetur
ex via sensus nec datur infideli occasio

non credendi q̄ p rarefactiōem ⁊ cōdep
 sarōem q̄ritatis. Unde illud cōstat ptim
 ex fide ptim ex rōne per fidem tenemus
 q̄ substantia panis nō remanet post conse
 cratiōem. Per rōnem tenem⁹ q̄ q̄ritas
 non distinguit a substantia ⁊ qualitate: p
 erpientiam tenem⁹ q̄ cā creata p̄suppo
 nit passum i sua actiōe. Ex q̄bus sequit
 q̄ oia talia fiunt imediare a deo. Ad
 2^m dico q̄ vnum corp⁹ substantiale h̄re
 naturalem incōpossibilitatē essendi cuz
 alia substantia: potest dupl̄r intelligi. v^o
 modo qz si existeret in eodem situ cū alio
 corpore h̄ret virtutē naturalem mouē/
 di se ne existat cuz illo corpore: sicut gra
 ue mouendi deorsum. ⁊ si sic h̄ret substā
 tiā naturalem cōpossibilitatē vnū eēndi
 cum alio corpore. tunc violenter eēt eū
 a^o corpore. sed sic nulla substantia h̄z na/
 ruralem incōpossibilitatem eēndi cuz a^a
 substantia. Al̄r dicitur h̄re incōpossibili
 tatem naturalem. qz existens per se non
 pōt naturaliter se facere in eodem situ cū
 alio corpore. Nec etiā existens in vno si
 tu cum alio corpore: pōt naturaliter fa/
 cere in alio loco p se. Et q̄ sic h̄z incom
 possibilitatem naturalem eēndi in eodē
 situ cum alio corpore non est ibi violentē
 ⁊ sic vna substantia h̄z incōpossibilitatem
 naturalem eēndi in eodem situ cum alia
 ⁊ sic est de corporeib⁹ gloriois. Ad pri
 cipale dico q̄ q̄ritas que est substantia
 panis non manet post consecrationem:
 ⁊ q̄ritas que est qualitas manet ⁊ nulla
 alia quantitas. neq; oppositū istius habe
 tur ex sacra scriptura.

Questio. xxvii.

Trum de intentōe p̄bi sit po
 nere q̄ritatē distinctaz a substā
 tia ⁊ qualitate. q̄ sic. qz fm eum

in predicamentis albu non est q̄ritum nisi
 per accēs sed si q̄ritas eēt substantia vt
 qualitas: albu eēt q̄ritum per se. ergo ⁊c.

Contra fm sua principia pluralitas
 non ē ponenda sine necessitate sed nō est
 necesse ponere talem rem mediā. igr. hic
 dicitur consequenter q̄ intentio p̄bi est
 ponere q̄ritatem rem absolutā mediā
 inter substantiam ⁊ qualitatē. Qd̄ p̄bat
 multipliciter primo sic. Aristoteles pōit
 p̄dicamenta accedentiū inter que enume
 rat q̄ritatem. ergo est p̄dicamentum di/
 stinctū. ⁊ per p̄ns h̄z p̄pria individua.

Preterea q̄nto methap. dicit q̄ musc
 cū ⁊ album tm̄ habent eē q̄ritum per illd̄
 cui insunt. ergo albu tm̄ est q̄ritum per il/
 lud cui inest. Preterea idē. Alia dicit
 tur fm se q̄ritas. alia per accidēs vt linea ē
 q̄ritum aliquid fm se: musicū vero fm ac
 cidens. Item in p̄dicamentis ponit ali
 quas q̄ritates h̄ntes positiōem: quarum
 ptes terminantur ad aliquem terminuz
 cōem: sicut ptes linee ad punctū. qd̄ non
 potest intelligi de substantia. Preterea
 p^o p̄hiscoz cōtra permenidē p̄bat plu
 ra eē: si substantia ⁊ q̄ritum sunt sed hoc
 non valeret si substantia eēt q̄ritas. ergo
 ⁊c. Contra i predicamentis. capitulo d̄
 substantia dicit q̄ nullum accidēs distin/
 ctū realr a substantia: est susceptiuum tri
 ozum p sui mutatōem. sed si q̄ritas con
 tinua eēt accidens absolutum distinctuz
 a substantia ⁊ qualitate: ⁊ subiectū ime/
 diatū qualitātū tunc mutaretur recipiē
 do qualitātē: ⁊ ita per sui mutatōem re
 ciperet p̄traria qd̄ est contra eū. Pre
 terea quarto p̄hiscoz dicit q̄ aer pōt cō
 dep̄sari sine mutatōe alicuius qualita/
 tis saltē non oz q̄ amittat oēm quantita
 tem quam prius h̄uit. Et tunc arguo de
 raro ⁊ dep̄so. sic q̄one. 25. argutum est

Et apparet euidenter qd nō est intentio
phī ponere talē quātitatē me^m ideo
dico. sicut mihi uiderur qd intentio phī
est ponere qd quātitas cōtinua nō est res
absoluta; me^a inter subām z qualitātē.
Ad primū illoz dico. qd sicut fm multos
relatio est distinctū pre^m a ceteris: z tñ
nō ē res distincta ab oib⁹ reb⁹ absolutis
tra quātitas fm phīm est predica^m distic
tum ab aliis. lz nō oportet esse rem di/
stinctā a subā z qualitate. Et hoc. quia
fm Ia. dam in logica sua. c. 3i. Pre
dicamēta sunt quedā predicabilia z si/
gna rez cuiusmōi sunt pceptus z voces
ex quibus fiunt ppōes uere z false. Et
huiusmōi termi possunt distingui intm
qd predicatio vnus de altero sit impos
sibilis q̄uis significant oino eādē rem
sicut angelus z angeli eandē rem signifi
cant. z tamen hec est impossibilis angel⁹
est angeli. Ad ppositū dico qd subā
z quantitas sunt distincta pre^a. Quis nō
significant rem absolutā distinctā a sub
stātia z qualitate. quia sunt distincti cō
ceptus z voces easdē res diuersimode
significantes. ppter quod nō sunt noīa
synonyma: quia subā significat oīa sua si
gnificata vnōmō significandi. Dura in
recto quātitas aut significat eadē diuer
sōmodo significādi pura subām in recto
z partes eius in obliquo. Significat ei
rotā subām z notat eā hēre partē di/
stantē a parte. Exēplū est de quakitate.
z de similitudine. Si dicat quātitas est
pre^m z habet pprietates. Prima est nō
habere contrariū. 2^a est nō suscipere ma
gis z minus que nō ueniunt qualita
ti. Deterēta illa negatiua est imedia
ta in qua generatur vnū generalissimuz
ab alio. Ad primū dicendum qd ista
est distinguēda quātitati nihil est con/

trarium penes. 3^m modū equiuocatōis
quia si quantitas supponat simpliciter:
uel materialiter sibi nihil est contrariuz
quia termini positi in genere quantita
tis nō p̄trariāt. puta bicubitū z tricub^m
Si supponat personaliter: tunc hec est
vera quantitati nihil est contrariū. qz
ista indefinita verificatur p subā z hec
similiter est uera quantitati est aliquid
contrariū quia ista indefinita verifica
tur pro qualitate sed phūs intelligit qd
istis terminis simpliciter uel materialit
acceptis nihil est contrariū bicubitum:
z tricubitum. zc. Ad secundum di
co qd non intelligit hoc de uirtute ser
monis. de omī quantitate qz quātitas su
scipit magis z minus. lz nō substantia
sed intendit qd nullum contentū sub ge
nere quātitatis siue sit vox siue concept⁹
predicatur uere de aliquo. Aliquando
cum hoc aduerbio magis. z aliquando
cum hoc aduerbio minus. sicut dicitur
album aliquando magis album. ali/
quando minus. Ad tertium dico qd
illa negatiua est immediata quādo vnū
uere negatur ab alio vniuersaliter: sed
hoc solum est de substātia z qualitate:
que sunt pre^a absoluta. sed hoc non est
in proposito. quia hec ē falsa nulla sub
stantia est quantitas. Nec oppositum
inuenitur a philosopho alicubi. Ter
tia proprietates quantitatatis conuenit taz
substantie q̄ quātitati. s. eē eāle vl̄ ineq̄le.
Ad primuz principale. z tertium di/
co qd Aristoteles non loquitur ibi de p
se z per accidens. sicut primo posterio
rum. Nam hic uocat propositionem p
se que est uera: z simul cum hoc predi
catum nihil connotat quin aliquid ta^e
consm̄imōdo significandi connotetur
per subiectum. z sic ista est per se linea
k

est quantitas: quia impossibile est qd
hec non sit vera linea est nisi hec sit ve/
ra linea est quantitas. et predicatum et
subiectum eodem modo connotant partē
distare a parte. Alias propositiones vo/
cat per accidens. Et istomodo album ē
quantum musicum est. quantum. quia
album et musicum non connotant par/
tem distare a parte sicut connotat quan/
titas. ideo quantitas nō ponitur i diffi/
nitione eorum. Et quādo dicitur qd sūt
quanta per illa quibus insunt. Accipit
ibi inesse per predicatōem. quia hec non
est vera. album est quantum. nisi quia
hec est vera superficies est quanta. de
qua predicatur album. Ad aliud di/
co. qd philosophus ibi dat differentiam
inter quantitatem continuam et discre/
tam. Prima differentia est qd partes q̄/
titatis continue faciunt vnum numero.
Aliter non est quantitas continua: sed
non oportet qd partes quantitatis di/
crete faciant vnum numero. pars de di/
uersis partibus continui existentibus in
diuersis locis. Secunda differentia est
qd inter partes quantitatis continue ni/
hil est medium. Aliter non esset conti/
nuum. sed inter partes quantitatis di/
crete potest esse medium locale. Et 3^a
differentia est qd vna pars continui de/
bet protendi ad aliam: ita qd si per impos/
sibile esset aliquid indiuisibile me^m illud
inter illas partes terminaret vtrumqz.
Non sic autem requiritur qd partes q̄/
titatis discrete ad se mutuo protendant

Quarta differentia est qd partes cō/
tinui habent positōem: ita qd hic sit vna
pars ibi alia. et 3^a in 3° loco. sed partes
quantitatis discrete non requirunt ta/
lem positionem vt patet de se. Omnia
autem predicta ita bene cōueniunt sub

stantie materiali et quantitati. sicut illi
quantitati medie si ponatur. Ad vl/
timum dico qd philosophus intendit ibi
pbare contra permenidē et mellissuz qd
impossibile sit qd aliquid sit quantum nī
si multa sint. quia illud continet multitu/
dinē partium. Et ita necessario si subāz
et quantum sunt: multa sunt. quia par/
tes illius quanti. Et ita dico. qd si aliqñ
inuenitur a philosopho. qd substantia
materialis non est quanta: vel ista quā/
titas non est quantitas intendit qd tales
propositiones non sunt per se: et hoc qz
hoc nomen quantitas connotat partes
distare loco et situ quod non connotat
hoc nomen substantia nec qualitas.

Ad argu^m principale p̄ter dictis.

Questio. xxviii.

Primum intentio sanctorum sit
ponere quantitatem me^m in
ter substantiam et qualita/
tem. qd sic. quia Aug⁹. 5. de tri. c. 5. dicit
In reb⁹ que sunt sine mole. magne sūt
idem esse et esse magnum. ergo per op^m.
in rebus que sunt mole magne. aliud est
eē et esse magnū. 6° magnitudo distingit
ab esse substantie. Contra magister
sententiarum li. quarto loquens de co/
lore sapore et huiusmodi que sunt in cu/
charistia dicit qd illa accidentia sunt ibi
per se substantia: sed si quantitas est res
media. tunc post consecrationem illa ac/
cidentia existerent in quantitate: sicut in
subiecto: et ita non per se existerent
Hic dicitur p̄muniter qd intentio non
philosophorum: sed sanctorum est po/
nere quantitates medias. Quod p̄/
batur per aug⁹. 5°. de trinitate. c. 5. qd
dicit in rebus creatis atqz mutabilibus
qd non sū subām dicitur restat vt 2^{ac}

cidens dicatur: vt magnitudines: 7 qua-
 litates: 7 quod dicitur ad aliqd scura/
 micitie. ppinquitas. scriptures. similitu-
 dines: equalitates: 7 si qua huiusmodi:
 vt situs habitus: locus. tēpora. atqz pas-
 siones. **Pr^o.** 5° de tri. c. 13. dicit sic
 in rebus que p pncipatōem magnitudi-
 nis magne sunt. Aliud est esse: aliud
 mag^m esse: sicut magna domus. magnus
 mons. magnus annus. In his ergo re-
 bus aliud est magnitudo. aliud q ipsa
 mag^m magnū est 7 porsus nō est h^o ma-
 gnitudo q est magna domus. Sed p
 hoc q nō sit intentio augi. pbo. quia ip-
 se insequitur naturalē rōem in talibus
 dictis: sed rō pbat p trariū: quia rarefi-
 cit aer. quo facto aut tota quantitas p-
 existens corrūpitur. aut nō. Si sic. tūc in
 qualibet rarefactōe infinite res abso-
 lute 2^m se totas distincte nō facientes
 vnū numero essent destructe: cum enīz
 sint infinita instantia in aliquo tēpore 7
 illa rarefactio est p̄tina in quolibet ef-
 fēt destructa q̄titas 2^m se totā a quan-
 titate p̄iozi 7 posteriori que nō facit v/
 num numero cū illis. quia nō manet cū
 eis. Et cū illa quantitas sit subiectū im-
 mediātū q̄litatū fm eos in quolibet istā
 ti esset noua qualitas 7 p̄cedens esset
 corrūpta. quia ad corrūptōem subiecti
 corrūpitur suū accūs. Ex quo sequit̄
 q si hostia consecrata vel spēs vini ra-
 restat: nō manet vltra corp^o xpī sub istis
 spēcib^o: quia ex vi cōsecratōis nō vi-
 detur manere. nisi q̄diu manent ille spe-
 cies eedē nūero. nec pōt dari aliqd agēl
 qd destrueret vnā q̄titatē 7 generaret a-
 liā. Nec videt̄ rōnabile dicere q de^o nō
 pōt p̄seruare vnā illaz q̄titatū adueniē-
 te alia. Et si dicat q ille q̄titates sunt i
 potē: ia tm nō in actu sicut nec instantia:

Cōtra de accidēs realr̄ benoianf aliqd
 subiectū qd accidēs nō est pars alteri^o
 est in actu: sed sic est de istis q̄titatibus
 Si nō tota q̄titas p̄cedēs corrūpit: sed
 aliqua ps manet tūc aut adueit aliqua
 pars q̄tatis de nouo. aut nō. Si sic: q̄-
 ro de subiecto ei^o imediato qz nō reci-
 pit in nō aere. certū est vel igit recipitur
 in eodē subiecto. p̄mo cū q̄titate q̄ p
 fuit: quia quelibet ps rari est rara. 7 p
 p̄ns. quelibet pars aeris recipit nouam
 q̄titatē. Et ita eadē ps numero esset in
 formata duabus q̄titatibus eiusdē spe-
 cie vel illa q̄titas p̄cedēs recedit: 7 n̄
 plus informat illud subiectū. Et cū ipsa
 nō corrūpit p̄te: vel ipsa erit sine subiec-
 to vel naturaliter migrat a subiecto in
 subiectū. Si nulla ps q̄tatis sit noua:
 sed remanet p̄cise illa que p̄fuit Et
 tū hoc nō obstante illa q̄titas est p̄mo
 minor 7 postea maior. qz ptes aeris mi-
 nus distant qn̄ aer est dēpsus 7 magis
 qn̄ est rarus eadē rōe pōt totū illud dici
 de subā aeris sine oī q̄titate me^o 7 ita su-
 p̄stū est ponere eā. R̄ndeo ergo ad
 Aug^m tenendo q nō sit intentio alicui^o
 sancti q q̄titas sit res sic me^o. R̄spon-
 deo ergo ad primā auctoritatē suppo-
 nendo illā distinctōem de accidente. q̄
 dicta est in quadā questione. q ipse acci-
 dit̄ ibi accidēs pro aliquo predicabi-
 li de aliquo p̄tingentē ppter suam inu-
 tationem: ita q pōt affirmari 7 negari
 de aliq^o: 7 etiā variis modis affirmari
 de re. 7 sic q̄titas est accidēs. qz aliq̄nā
 do predicatur de substantia hic: 7 non
 predicatur ibi. pater de corpore ch̄risti
 in celo 7 eucharistia variis etiā mo-
 dis predicatur de substantia. Quia
 nunc est minor nunc est maior. pater
 de corpore dempso et raro. Et to/

tum hoc fit sine omni re media per soluz motu localē subē z qualitatē virtute agentis. Et q̄ hec sit intentio. patet qz ita dicit quantitatē accidens sicut relationes de quibus exēplificat. sed certum est qz nō repugnat dictis suis: nec alioz dicere qz relatio nō sit alia res a fundamento cum fm Aug^m relationes dicantur ex tēpore de deo. z tunc relatio erit quoddā predicabile ptingenter. z accidētaliter de re. ergo eodēmo nō repugnat dictis suis qz mag^o nō sit vera entitas me^o. sed sit quoddā predicabile accidentale. Ad 2^{am} auctoritatē dici potest multipliciter. vno mō qz p tanto dicit: qz magnitudo aliud est ab eo qz magnū est quia subā pōt esse lz nō sit magna: et hoc pōt dupliciter fieri vno mō per cōdēplationē vbi de magno fit paruum. Alio mō si deus faceret subām diffinitive ī loco z nullibi circumscripive. sicut corpus xpi est sub hostia. tunc essz subā z non esset magna quia nō haberet partes distantes situ. Secundo pōt dici qz Aug^o loquitur de mag^o que est relatio. quia sicut mag^m est relatiuū ita magnitudo est relatio: sed nō est contradictoria sua dicere qz relatio nō est aliqua res parua distincta a fundamento. sed solū quoddā predicabile accidētale ergo nec est contra eū dicere qz magnitudo est solū tale predicabile accidētale. Tertio potest dici qz per magnitudines que res create magne sunt: intelligit causam facientē eas esse magnas. Et certus est qz illa magnitudo est distincta ab illis rebus magnis que sunt magne per participationē illius magnitudinis. non quidem per informatōem: sed per dependētiam ad illā. Et qz hec sit intentio sua. patet per verba sequētia v^o. de tri. c. 25

vbi dicit sic. illa est vera magnitudo: q̄ non solū magna est. magna domus que magna est: z magnus mons: qui magn^o est. sed etiam q̄ magnū est. quicquid aliud magnū dicitur. Nec aliud sit i^a magnitudo. aliud ea que ab illa magna dicuntur. que magnitudo vtiqz p̄mitus magna multoqz excellentior qz ea que participatione eius magna sunt de^o igitur. quia non est ea magnitudine magnus: que non est aliud qz ipse: vt quasi p̄ riceps eius sit. deus tamen magnus est. Alioquin illa erit maior magnitudo qz deus. Deo etiā non est aliquid mai^o: ergo ea magnitudine magnus est. quia ipse est eadem magnitudo. Ex istis verbis potest concludi p̄pō^m: primo qz loquit^r de magnitudine qua magnū est: quicquid aliud est magnū. siue sit corporale siue sit spūale sicut exēplificat de anima. que est res spūalis z de domo q̄ est res corporalis. Et manifestum est qz magnitudo non est res inherens rebus spūalibus nec corporalibus qua omne magnū dicitur magnū ergo loquitur de magnitudine que est causa omnū magnoz sine qua nulla res est magna. R^o qz loquitur de magnitudine que p̄mitus est magna z excellentius qz alia. qd̄ non potest intelligi de aliquo accidente quia sicut substantia est prior accidente ita est prius magna qz accēs. Tertio quia loquitur de magnitudine que ē maior illo quod est magnū: quod non pōt intelligi de accidente. Nec pōt intelligi de angelis. ergo de deo. Ad argumētum principale patet ex dictis.

Questio. xxix.

Trum substantia panis ex vi
 personis transubstantiet tan-
 tum in corpus xpi: et non in dei-
 tate: nec in anima: nec in accidentia. qd
 non quia quando aliqua constituit id est
 non potest unum acquiri sine alio per ali-
 quam mutationem. sed corpus xpi. aia in
 collectiva eius: et deitas constituit unum
 xpm ergo etc. Contra: si in triduo fuisset
 consecratio tunc substantia panis fuisset
 conversa solum in corpus xpi. et non in aia
 quia tunc aia non fuit unita. Ista qd
 scio sicut quelibet ex huiusmodi habet exponen-
 tes super quas cadit questio. Prima
 verum substantia panis ex vi personis con-
 vertatur in corpus xpi. R^a est verum sub-
 stantia panis ex vi conversionis: converta-
 tur in aliquid aliud. Circa primum dico
 breviter qd sic. sed hoc non potest probari
 ratione nec auctoritate biblie. sed tantum
 per dicta sanctorum: et determinationem ec-
 clesie. Nam extra de summa trinitate:
 et fide catholica: firmiter dicit innocen-
 tius 3° in consilio generali. vna est fide-
 lium universalis ecclesia: extra quam
 nullus omnino salvatur. in qua ipse idem sacer-
 dos est et sacrificium ihesus christus eius corpus
 et sanguis in sacramento altaris sub specie
 panis et vini veraciter: continetur tran-
 substantia pane in corpus et vino in san-
 guine potestate divina. Circa secundum di-
 co qd conversio siue transubstantiatio
 accipitur scilicet proprie siue stricte: et large.
 Primo accipitur sicut aliquid convertitur
 in aliud non. quia est coniunctum al-
 teri in quod fit conversio. sed qd sic con-
 vertitur in aliud qd illud esset ab aliis
 separatim ad prolationem verborum sacra-
 mentalium a sacerdote super materia
 conveniente. cum intentione debita a po-
 testate divina incipit esse sub specie pa-

nis. Et sic intelligendo dico qd substantia
 panis ex vi conversionis transubstantiatur
 in corpus xpi: et in nihil aliud. puta nec
 in deitatem. nec in animam nec in san-
 guinem. Nam si anima sanguis. et accensum essent se-
 parata a corpore. sicut fuit in triduo: qd
 totum ad aliqua: et verba sacramentalia
 fuissent prolata a sacerdote: cum debi-
 ta intentione: non fuisset conversio pa-
 nis in animam nec in sanguinem. quia ani-
 ma tunc non fuit unita corpori xpi et san-
 guis fuit effusus. Nec inde deitas. quia
 deitas non incipit esse. Nec incipit vir-
 tute personis: ubi prius non fuit: quod
 requiritur ad talem conversionem: sed
 tantum in corpus fuisset facta conver-
 sio. Secundum accipiendum conver-
 sionem sic: panis convertitur in omne il-
 lud quod est coniunctum illi in quod pro-
 prie fit conversio. Et qd ad prolationem ver-
 borum sacramentalium. nunc de facto in-
 cipit esse sub specie panis. et sic concedo
 qd panis convertitur ex vi conversionis
 in animam et accensum. sed non in deitatem.
 quia anima et accidentia incipiunt esse
 sub specie panis ad prolationem ver-
 borum: sed deitas non sic incipit esse ibi.
 Eodem modo per omnia dicendum est de
 conversione vini in sanguinem. Ad
 principale dico qd de facto constituent
 unum. ideo de facto unum non acquiri-
 tur sine alio. Tamen deus possit facere
 separationem et tunc fieret conversio in
 corpus tantum. et ideo ex vi conversio-
 nis proprie dicte solum fit transubstan-
 tiatio panis in corpus et vini in sangui-
 nem.

Questio xxx.

Trum substantia panis ma-
 net post consecrationem. qd
 k 3

sic. quia pluralitas miraculoꝝ non eꝝ po-
 nenda sine necessitate sed non est necesse
 illam subā nō manere: cum eque bene
 posset corpus xpi esse presens sacramē-
 to subā panis manente ergo ꝛc. Ad
 oppositū est determinatio ecclesie In ista
 questione sicut recitat magister senten-
 tiarum li. 4. distin. 2^a z hos. in summa
 extra de consecratōe z glo. extra de ce-
 le. missa. cum marthe fuerunt antiqui-
 tus tres opinionones. Prima qꝫ subā pa-
 nis que presuit postea est corpus xpi. 2^a
 est qꝫ subā panis z vini desinit esse. z ma-
 nent accidentia tm. z sub illis incipit eē
 corpus xpi. Tertia est qꝫ remanet ibi
 subā panis z vini: z in eodē loco cum il-
 la subā manet corpus xpi. Prima eꝝ
 irrationabilis quia oīs ppō in qua pre-
 dicatur corpus xpi de pane est impossi-
 bilis. 1^a est cōis opinio oīm theologo-
 rum quā tenet ppter determinationem
 ecclesie z nō ppter aliā rōez vnde dicit ino-
 centius 3° extra de summa tri. z fide ca-
 tho. firmiter sicut allegatū est in precedē-
 ti questione qꝫ corp⁹ xpi continetur sub
 illis spēbus transubstāntatis pane in cor-
 pus z vino in sanguine potestate diui-
 na. Tertia opinio esset multū rōnabi-
 lis nisi esset determinatio ecclesie in con-
 trarium quia illa opinio saluat z vitat
 oēs difficultates que consequuntur ex se-
 paratione acci^m a subiecto. Nec⁹ tra-
 rium illius habetur ex canone biblie.
 nec includit aliquā contradictionē: cor-
 pus xpi pl⁹ coexistere subē panis qꝫ ei⁹
 accidentibus Nec repugnationi. Tum
 quia tm repugnat quātitas quantitati.
 sicut subā subē. sed due quantitates pos-
 sunt coexistere simul in eodē loco: sicut
 patet de duobus corporibus existentib⁹
 in eodē loco. Tum quia subātia corpo-

ris xpi pōt esse in eodē loco cum quanti-
 tate hostie: ergo eadē rōne cuz subā ho-
 stie. Ad argumentū principale dico:
 qꝫ aliquādo circa aliqua sunt ponenda
 plura miracula. lz posset fieri per pau⁹:
 z hoc qui placet deo. Et hoc constat
 eccle⁹ p aliquā reuelatōem qꝫ ita sit: et
 ideo sic determinauit ecclesia⁹

Questio. xxxiii

Trum corpus xpi sit circum-
 scriptiue i loco sub hostia cō-
 secrata qꝫ sic. quia corpus xpi
 est ibi q̄tam. quia ibi est quantitas sua
 ergo ꝛc. Contra corpus xpi est totuz
 sub tota hostia z totū sub qualibet par-
 te hostie. ergo tantū diffinitive. Sic
 primo videndū est quō est de fco. 2° vi-
 dendū est de possibili. Circa primum
 dico qꝫ corpus xpi est in loco hostie tm
 diffinitive. quod patet per beatū hiero.
 de psecra. di. 2^a anguli accipiūt xpm di-
 uinum qui in singulis portionibus totus
 est. nec per singulos minuitur: sed inre-
 grum se prebet singulis. hoc etiā conco-
 dat rōni: quia nō repugnat alicui indiui-
 sibili coexistere distinctis localiter. patet
 de angelo z asa intellectiua que tota sūt
 in toto corpore: z tota in quālibet parte
 ergo nō repugnat alicui diuisibili qꝫ totū
 coexistat alicui toti z totū cuiuslibet par-
 ti. Preterea due partes corpis pos-
 sunt esse naturaliter in vno loco qꝫ pri⁹
 fuerunt in duobus patet de corpore pri-
 mo raro z post dēpso. ergo nō repugnat
 corpori habere omēs partes simul in eo-
 dem loco. saltem per potentiam diuinā
 Preterea duo corpora possunt eē in
 eodem loco p potentia dei. ergo due p-
 tes eiusdem corporis. z si due ergo oēs.
 Preterea non repugnat corpi natu

raliter esse in maiori vel minori loco. patet si rarefiat vel condēpsetur. ergo non repugnat sibi eē sine oī extensione: et pōt sine oī repugnantia esse diffinitive in loco. Circa 2^m sunt due difficultates: prima quō eadē pars corporis xpī pōt simul esse in diuersis locis. 2^a quō plures partes possunt esse in eodem loco: quibus visis patebit intentum. primū possum⁹ intelligere non includere contradictōem per hoc q̄ tenemus q̄ aīa intellectiua est tota in toto: et tota in qualibet parte. Similiter hoc idē tene^m de āgelo. Nec pōt oppositū per rōes demonstratiua p̄bari. ergo eodē mō non est contradictio q̄ eadē pars vel totum corpus coexistat toti hostie et cuiuslibz p̄ti. et per consequens eadem pars esset in pluribus locis. R^m possumus intelligere non includere contradictōem. p̄ hoc q̄ tenemus ex fide q̄ corpora simul existunt in eodem loco tam eiusdem speciei q̄ diuerse. patet quando xp̄s intrauit ad discipulos ianuis clauso: et quando clauso vtero virginis exiuit in mundum et quando sine omī dione corporis celestis ascendit in celum. ergo eodē mō non est contradictio q̄ due partes eiusb̄ corporis sint in eodem loco. Et istis duobus arguo intētum. quia ita possibile ē oēs partes corporis xpī eē in eodem loco: sicut possibile est duo corpora simul eē in eodem loco: ergo possibile est quantlibet partem corporis christi esse in diuersis locis s̄m se totum. sicut anima et angelus sunt simul et totaliter in diuersis locis. Sequitur g^o q̄ possibile est totum corpus christi coexistere toti loco hostie. et totum cuiuslibz parti quod

est principale intētum scz q̄ est diffinitive in loco sub hostia consecrata. Sed hic est vnum dubium quia cor⁹ xpī habet partes organicas distinctas realiter quarum vna non est alia sicut pes non est oculus. Similiter quantumvis aliqua pars sit in aliqua alia sicut in toto: non tamen est in qualibet alia sicut oculus quantumvis est in capite sicut in toto non tamen est in pede: nec eōuerso. Nunc autem si iste partes non dissent localiter videtur q̄ pes sit oculus vel saltem in oculo. Respondeo q̄ ad distinctionem partium organicarum non requiritur localis distantia: sed realis distinctio dispositionum naturalium. qualis autē sit illa diuersitas organorum: substantialis vel accidentalis alias dictum est. Et ideo quantumvis pes et oculus reſtentis suis dispositionibus naturalibus sint in eodem loco: adhuc tamen oculus est oculus. et non pes. Et pes est pes et non oculus: et homo per oculum videt: et non per pedem. Et per pedes ambulat et non per oculum. Et ista pars organica remanens distincta realiter distinctas operationes nata est habere. quantumvis non dissent localiter. Similiter quantumvis pes et oculus non dissent localiter: non sequitur tamen q̄ pes sit in oculo vel eōuerso. sed tantum sequitur q̄ pes et oculus sunt in eodem loco. Similiter cum tali distantia locali stat q̄ nulla pars sit in aliqua alia sicut in toto: modo quo oculus est in capite: sicut anima intellectiua est ora^o in eodem loco in quo est homo: licet diffinitive: et tamē anima est pars hominis. Ad argumentum principale dico q̄ corpus christi sub hostia: non est

quantū ⁊ hoc si quantitas sit vna pua
res me^a inter subāz ⁊ qualitatē: sicut
homines dicunt ꝓmuniter. dico tunc. vel
illa q̄ritas non est sub hostia: sed est in
celo. v^l si sit tibi. rātū est ibi diffinitive sic
substantia. ⁊ illa quantitas ibi non est
quanta.

Questio. xxxii.

Trum deus potest facere oē
absolutū prius sine postero:
ri realiter distincto. q̄ non.
quia non potest facere lineā sine puncto
quia aliter talis linea esset infinita. Co
tra. prius absolutū nō dependet a poste
riori. ergo nō repugnat sibi separar ab
eo. ⁊ per se quēs deus pōt facere hoc.

Ad questionē dico. breuiter q̄ sic. q̄
multipliciter ostendo. primo sic. res ab
soluta prior natura minus dependet a
posteriori q̄ effectus a sua causa essen
tiali: sed deus pōt facere effectū sine sua
causa naturali ⁊ essentiali. ergo pōt fa
cere ⁊ conseruare prius sine posteriori.

Dixerēta res posterior nō est causa
prioris. ergo si prius absolutū nō potest
esse. sine posteriori per potentiam dei b^o
nō est nisi quia posterius est effectus na
turalis prius prius. sed deus pōt actōem
ois creature suspēdere. ⁊ cām sine effec
tu p̄seruare: sicut patet de igne fornacis
qui seruos dei in medio proiectos non
cōbussit sed caldeos interfecit. ergo ⁊c.

Dixerēta plus depēdet accis a sub
iecto. q̄ res prior naturaliter a poste
riori. sed deus pōt p̄seruare accis sine
subiecto: sicut patet in eucharistia ergo
⁊c. Dixerēta nulla est ꝓradictio q̄
res absoluta existat sine oī illo quod nec
est pars eius: nec causa eius essentialis.

sed posterius nec est pars prioris: nec cā
eius essentialis ergo ⁊c. Dixerēta
omē quod fit ꝓncipit a deo. ⁊ per prius ꝓ
ducto priori. posteri^o nō erit nisi ꝓduca
tur a deo sed potētia diuina nulli creatu
re ꝓbedit. ergo nō est ꝓradictio q̄ ꝓdu
catur pri^o sine posteriori si deo ꝓleuerit

Dixerēta si nō hoc videtur ꝓpter a
liquid triū. vel q̄ posteri^o est ꝓs prioris
naturaliter: ⁊ totū nō pōt esse sine suis ꝓ
tib^o. vel quia pri^o absolutū est effectus
posterioris et effectus ꝓsupponit suaz
cām. vel q̄ prius est cā naturalis poste
rioris ⁊ p^o causa naturali necessario
ponitur effectus. D^m nō pōt dari q̄ ni
hil est pars ill^o quod totalit^{er} distingitur
ab eo nec 2^m quia tunc absolutū nō ef
set prius. sed posterius eēt pri^o sicut cā
prior est suo effectū. Et similiter hoc da
to habetur ꝓpositū. q̄ deus pōt actōem
causę naturalis suspēdere ⁊ effectū suū
sine causa sua p̄seruare. ⁊ ꝓ prius hoc da
to: ꝓstet p̄seruare prius sine posteriori.
Nec 3^m impedit quia deus pōt causaz
naturalem conseruare ⁊ eius actōem su
spēdere ergo ⁊c. Dixerēta virt^o c^o
ata potest p̄seruare prius absolutum sine
certo indiniduo alicuius sp̄ci sicut hanc
subām sine hoc accēte determinato ergo
virtus infinita pōt p̄seruare idē prius si
ne tota illa specie. Sicut virt^o finita ꝓt
p̄seruare pri^o sine oī indini^o alicuius sp̄ci si
cut sol pōt p̄seruare lignū sine oī albedi
ne. ergo virtus infinita pōt conseruare
idem prius sine omni indini^o illi^o generis
posterioris. puta. deus ꝓstet conserua
re lignum sine omni colore. Similiter
potest ignis conseruare aquam sine om
ni indini^o frigiditatis. ergo deus potest
conseruare aquam sine omni qualitate.
S3 hic sunt dubia. quia si illud sit gene

raliter verum. tunc deus posset separa-
re passionem a subiecto. & per consequens
potest esse homo qui non sit risibilis. & si
sic conclusio demonstrationis esset con-
tingens in qua predicatur passio de sub-
iecto. **Præterea** tunc deus posset se-
parare hominem a quantitate. & sic iste
homo nec esset longus. nec latus nec p-
fundus. nec haberet partes organicas di-
stinctas. Infinite alie instantie sunt cō-
tra ista de quibus alias patebit. 2^m quia
tunc posset facere nasum sine limita-
te & rectitudine. **Ad primum** istorum
dico q̄ passio aliquādo accipitur pro ali-
quo predicabili de alio in secundo modo
dicēdi per se. sicut risibile predicat de ho-
mine. Alio mō accipitur p̄ illo qd̄ im-
portatur ī obliquo per tale predicabile:
sicut risibile importat actum ridēdi & cre-
atum importat creaturaz. **Tertio mō**
accipitur p̄ illo pro q̄ tale predicabile
supponit. **Primo** & secūdo potest subie-
ctum separari a passione. & potest aliquan-
do passio esse in rerum natura s̄n̄ subie-
cto sicut angelus potest accipere hūc ter-
minū risibile: et si nlls homo sit. 3° nō
potest. q̄ illud p̄ quo supponit tale ōdi-
cabile & subiectū idem sunt. sicut risibile
suppōit p̄ hoīe: & creatiū p̄ deo ī istis
ppōitōibus. homo est risibil: de⁹ est cre-
atiū. Sed quis sic possit separari: tñ
ppō de possibili formatur vel equalēter
negatiua ī qua remouet passio primo mō
dca a subiecto est impossibil. si eē existere
verificetur de subiecto: sicut hec ē impos-
sibil. hoīe exīte: homo nō est risibil. Et
di⁹ de possibili equalēter. q̄ licet sit d̄m
esse formaliter: est tamen equalēter de
possibili quia equiualeat huic. homo po-
test ridere. **Ad secundum** dico q̄ cō-
clusio demonstratiōis est de possibili fo-

malr vel equiualeter & nō simpliciter
de inesse. Et illa de possibili est necessa-
ria: siue passio sit: siue non sit. Non dico
q̄ est sic necessaria q̄ oportet q̄ semp sit
vera. q̄ si non sit: nō est vera si sit: ipsa est
vera. q̄ impossibile est q̄ sit falsa. & tota
cā est. q̄ talis ppositio est de possibili et
non de inesse simpliciter. **Ad aliud cō-**
cedo q̄ potest separare hominem ab illa
quātitate media que cōiter ponitur. sed
adhuc ille homo sic separatus esset lon-
gus latus & p̄fundus. sicut prius p̄batū
est. Sed de distinctione organozum: di-
co q̄ si organa distinguuntur per formas
substantiales. tunc deus nō potest facere
hoīem perfectū sine organo. Si distiguū-
tur p̄ accidentia. tunc potest. quia potest
facere hominem sine pedibus & man-
ibus. Et similiter sine capite sicut patet de
aliquibus sanctis & etiam potest confer-
uare formam substantialem in vna pte et
nō in alia & forte frequēter est de facto.

Ad aliud dico de similitudine & curuitate
rectitudine & figura & h̄mōi. Dico q̄ si i-
p̄rent aliquas paruas res distinctas a s̄b-
stantia & qualitate possent per potentiam
dei separari ab illis. sed q̄ solum impor-
tant substantiam & qualitatem: & cōnotant
partes diuersimode distare localr. puta
aliquas partes esse eleuatas & aliquas
dēplāz: & aliquas equaliter se habētes:
ideo ista nō possunt separari ab illis cir-
cūscriptiue existētibus in loco. Qd̄ enim
non sunt res distincte ab illis. patz. quia
acquiruntur per solum motum localem
patet. quia si linea sit recta facias eā cur-
uam: solum erit mot⁹ localr: & sic muta-
bit figura. Sicut q̄ sunt qualitates d̄
quarta specie. 2° q̄ p̄h̄s d̄scribit qua-
litatem s̄m quam quales denotamur: et
tales sunt conceptus denotatiui. q̄ de re

denotatiue dicuntur & sunt accessia q̄ cō
tingēter p̄dicantur de re. Ad principa
le dico. q̄ si linea & p̄ctus distinguatur
realr sicut cōiter dicit. p̄t de⁹ separe li
neam ab oībus p̄ctis. & tunc linea esset
finita p̄ p̄ctas p̄tes. sed nō sunt aliqua
talia indissibilia: sicut post patebit.

Questio. xxxiii.

Prum q̄ntitas remanens in eu/
charistia post p̄secratiōem sit s̄b
iectiue in qualitate hostie. q̄ sic.
quia quādo aliquid denotatur ab aliqua
forma denotatiōe intrinseca. vel est ipsa
forma vel subiectū illi⁹ forme. Exēplū
prīmū vt quāntitas d̄r quanta. Exēplū
sc̄dū sicut homo d̄r albus: sed albedo ho
stie p̄secrate est qualitas & nō est realiter
q̄ntitas. ergo est subiectum quāntitatis.

Contra. non ē maior rō q̄ vna qua/
litas sit subiectum q̄ntitatis q̄ alia quali
tas. & ita vel quelibet erit subiectū vl⁹ n̄
la. sed nō quelibet. g^o nulla. In ista q̄
stione pono tres p̄clusiones. Prima ē q̄
quāntitas remanens post p̄secratiōem nō
est subiectiue ī vna qualitate precise: q̄
illud q̄d nec est realr quāntitas: nec subie
ctiue in quāntitate. nec subiectū quanta
tis nō est quāntum. sed posita hypothesi:
tūc relique qualitates ab illa q̄ ē subiectū
quāntitatis p̄ casum: nec sunt realr quāti
tates. si quāntitas sit res distincta a s̄b̄a et
qualitate sicut ponit casus. Nec sunt s̄b
iectiue in illa quāntitate sicut p^o patebit.
nec sunt subiecta illi⁹ quāntitatis p̄ casuz
g^o nō sunt quāte: q̄ est falsum. quia fra
cta hostia oēs qualitates similes q̄ re/
periunt in vna parte repiunt in alia.

Si dicis q̄ tm̄ vna qualitas est subie
ctū immediatū illius quāntitatis. sed alie q̄
litates sunt subiecta mediata. s̄o dicitur

quāte? Cōtra hec nōn p̄t eē nisi qua
litas que est subiectū immediatum quā/
titatis sit subiectiue in illis q̄ntitatib⁹. que
sunt subiecta mediata quāntitatis. s̄ hoc
est impossibile. q̄ si vna qualitas corpora
lis eēt subiectū alterius qualitatis corpo
ralis cū subiectū vere d̄notetur a suo ac
cidente informate. sequit⁹ q̄ calor eēt ve
re alb⁹ vel niger & sic de aliis. Simlr cū
ad destructionem subiecti immediati. seg/
tur destructio cuiuslibet accidentis in eo
si vna qualitas eēt subiectū alterius or/
dinare procedendo p̄ omnes qualitates in
substantia. oportet q̄ destructa qualitate
que ē immediate in s̄b̄a sicut ī subiecto
puta calor: q̄ cetera qualitates destruan
tur. q̄ subiectū immediatū cuiuslibet ac
cidentis destruit. Secūda p̄clo est q̄ q̄
ntitas remanēs nō est subiectiue in quali
bet qualitate sigillatim. ita q̄ distincta q̄
ntitas sit subiectū immediatū distincte q̄
ntitatis. q̄ p̄bo. q̄ tunc eadē rōne substā
tia panis eēt subiectū immediatum disti
cte q̄ntitatis ab aliis. et eēt quanta distin
ctis quāntitatibus. q̄ eēt quanta vna quā
titate cuius eēt subiectum immediatum
& eēt quanta aliis quāntitatibus quarum
eēt subiectū mediata. puta mediantibus
aliis qualitatis⁹ que sunt in s̄b̄a panis.
Secūdo sic ponentes quāntitatē rem mediam
inter s̄b̄am & qualitatem. h̄nt p̄inconue
nienti q̄ due dimēsiōnes sint s̄l. sed si sub
stantia sit subiectum immediatū vni⁹ quā
titatis. & qualitates aliarum quāntitatu
sequit⁹ q̄ due dimēsiōnes & forte plu
res sint s̄l. q̄ dimēsiō substantie & dimen
siōnes eīum aliarum quāntitatu sunt s̄l ī
eodem loco. ergo r̄. Tertio sic. q̄ lz
sm negates q̄ntitatem rē mediam: nō sit ī
cōueniens ponere distinctas quāntitates
alterius rōnis simul facientes vna tamē

incōueniens ē fm̄ om̄s q̄ diuerse quāti/
 tates eiusdē sp̄i specialissime nō facien-
 tes vna quātitatem numero sint siml̄ na-
 turat̄. si quelibet quātitas eēt subiectuꝝ
 immediatum disticte quātitatis. ille quāti-
 tas non facerēt vna numero quātitateꝝ
 nec distinguerent specie. ergo ꝛc. Ter-
 tia conclusio est q̄ vna quātitas numero
 nō est subiectiue in oībus qualitatibꝝ cō-
 iunctim. q̄ p̄bo. q̄ vniꝝ accidens nume-
 ro nō pōt eē in aliquo subiecto vno: tū
 per aggregatōem: nisi vna pars sit i vna
 ⁊ alia in alia. ⁊ om̄s iste qualitates rema-
 nētes post p̄secrationem sunt vnum: tū
 p̄ aggregatōem. Et certum est q̄ vna
 pars illiꝝ quātitatis nō est subiectiue in
 vna qualitate ⁊ alia in alia: cū oēs ille q̄
 litates sint simul: ⁊ p̄ om̄s p̄tes illius quā-
 titatis nō plus informāt vnam qualita-
 tē quā aliam. ergo ꝛc. Sed contra. si
 vna pars alicuius ligni pōatur in aqua
 ⁊ alia in aere. pars exiēs in aqua con-
 uertit̄ in lapidem. ⁊ pars alia remanet li-
 gnium. ⁊ tunc aliqua quātitas eadē nu-
 mero est in toto isto cōposito. q̄d tū est
 vnum p̄ aggregatōem. ergo maior nō
 est vera. Contra. ista cauillatio est ex-
 clusa per hoc q̄d dicit̄ nisi vna pars quā-
 titatis sit in vno illorum ⁊ alia in alio: si-
 cut est de ista quantitate. quia vna pars
 est in lapide ⁊ alia in ligno. sed sic nō po-
 test esse in p̄posito. ergo ꝛc. Secūdo sic
 nullū accidens numero potest successiue
 eē in diuersis subiectis primis per actio-
 nem naturalem. siue cāe naturalis. ⁊ vo-
 co subiectū primū: non illud q̄d est sub-
 iectū accidētis p̄ partem. sicut hō est sub-
 iectum albedinis. q̄ manus eius est sub-
 iectū albedis. sed illud est subiectum pri-
 mum cuius nulla pars est primum sub-
 iectum naturaliter ⁊ adequatum. Aufe-

ratur tunc vna illarum qualitatum re/
 manentium post consecrationem quod
 potest fieri sicut ad sensum patet. Tunc
 quero aut manet eadem quantitas nu-
 mero que prius fuit. aut non. Si sic. er-
 go eadem quantitas numero est primo
 subiectiue in toto aggregato ex omnibus
 qualitibus prioribus: ⁊ postea nō est
 in illo toto. quia vna qualitas destruitur
 per casum. Et illa quantitas est in aliq̄
 subiectiue: ⁊ per consequens est in pluri-
 bus subiectis. primis subiectiue. Si au-
 tem non manet eadem quantitas nume-
 ro. tunc destructa albedie: quelibet illa-
 rum qualitatum perdet quātitatem suam q̄d ē
 absurdū. 3° sic aut ē tota 1^a quātitas nū-
 ro in toto illo aggregato: ⁊ tota in quali-
 ber parte illarum qualitatum: aut ē tota
 in toto. ⁊ vna ps in vna qualitate ⁊ a^a i
 alia. Primum non pōt dari. q̄ tunc vniꝝ
 accidens numero eēt sil̄ in pluribꝝ subie-
 ctis: q̄d est falsū. nec 2^m pōt dari. q̄ nē
 la pars illiꝝ quātitatis plus respicit vna
 qualitatem quā alia. cū ille quātitates nul-
 lo^o distent locat̄. Itē dico q̄ quātitas nul-
 lo^o pōt eē subiectiue in quātitatibꝝ. Ad
 argumentū principale dico q̄ quelibet quā-
 litas extensa vere est quantitas. non illa
 que ponit̄ media inter substantiam ⁊ qua-
 litatem. sed est quanta p̄pria quantitate
 ⁊ intrinseca. Et hoc p̄bent oia argumē-
 ta prius facta de substantia materiali.

Questio. xxxiii.

Tria qualitates hominis post p̄se-
 cratōem sint subiectiue in quan-
 titate. q̄ sic. q̄ ille qualitates sūt
 extēse ⁊ quē ⁊ nō sūt subiecta quātitatis. si-
 cut prius p̄batū est. ergo sunt subiectiue
 in quātitate. Cōtra. quātitas nō est ali-
 qua res me^a inter substantiam ⁊ quātitatē: ⁊

quantitas panis non remanet post con-
 secratorem. ergo solū remanet quantitas
 que est quantitas. et illa nō est subiective in
 quantitate: sicut idē non est subiective in se.
 4°. dī. 12. Ad istam quōz pōt dici sine as-
 sertōe. qz non p̄cordat cōi opinioi qz quan-
 tates remanentes p̄secratōez nō sunt
 subiective in quantitate. et qz sufficienter vt
 estimo supra p̄batum est qz quantitas non
 est aliq̄ res distincta a sub̄a et qualitate
 in qua sunt qualitates subiective. iō hoc
 solū p̄bo p̄ dicta doctoz approbatoroz
 ab ecclesia. Pr̄mo p̄ maḡm sn̄ariū
 li. 4°. dī. 12. Si queritur inq̄ de accidē-
 tibus que remanēt: sicut de sp̄b⁹ sapor-
 ris et p̄deris. in quo subiecto fundētur
 pot̄i mibi fatendum videt existere sine
 subiecto q̄ eē in subiecto. 4° non sunt in
 quantitate sicut in subiecto s̄m cū. Si dicat
 qz solū intēdit qz sunt sine sub̄a. qz patz p̄
 hoc qz dicit in assignando rōnem huius
 dicti. qz non ē ibi inq̄ nisi sub̄a corporis
 et sanguis dñi que nō afficitur illis ac-
 cidētib⁹. Contra hoc videt eē falsus
 tum qz nunq̄ accidēs dī eē sine subie-
 cto q̄ dī eē in subiecto suo p̄ et immedi-
 ato. Tum qz nunq̄ dī accēs p̄ se subsi-
 stere q̄ dī existit in suo subiecto imedia-
 to. s̄ s̄m cū non solū accētia illa sunt sine
 subiecto sicut dēm ē. s̄ p̄ se subsistunt. qz
 maḡ loquēs v̄ illis accidētibus subdit
 remanent illa accētia p̄ se subsistētia. 4°
 nō sunt subiective in quantitate. Et id̄ doc.
 dicit ibi ne mireris: vel insultes si ibi ac-
 cidētia videant frangi: cū ibi sint sine s̄-
 ieto. qz maḡ mirabile est qz accidētia
 ibi existant sine subiecto q̄ qz frangātur
 Pr̄terea p̄derositas panis est que-
 dam qualitas eris sine subiecto. 4° que
 libet alia est sine subiecto. p̄na p̄z. qz eadē
 rō est de vna et de oibus. Nō p̄z per

quandā glo. de conse. dī. 2. sup̄ illud ca/
 pitulū. si per negligentiaz. que dicit qz ac-
 cidētia non h̄nt pond⁹. qz solūm corp⁹
 h̄z pondus qualiter. igr̄ accidētia dicū-
 tur cadere cū non h̄ant p̄odus. Dic
 inquit qz ponderositas adest cū illis acci-
 dentib⁹: et tū nihil est p̄derosus. Ex 4°
 sequitur qz ponderositas non est in aliq̄
 subiecto. qz tunc illud subiectuz q̄dcūqz
 detur eēt ponderosum. Et etiam ē ibi al-
 bedo: et nihil est album ibi et sic de aliis.
 Si autem quantitas esset ibi subiectum
 ipsa esset ponderosa calida et dulcis. q̄
 est manifeste contra illam glosaz que di-
 cit qz non est ibi aliquod corpus habēs
 p̄odus. 4° non est ibi quantitas pondero-
 sa. qz nec linea nec superficies habz pon-
 dus. qz dicitur qz solūm corpus habet
 pondus. Pr̄terea in legenda corp̄is
 xp̄i que approbatur ab ecclesia dicitur
 sic. Accidētia in eodē. s. sacramēto sine
 subiecto existunt vt fides locuz h̄eat. dū
 visibiliter inuisibile sumitur aliena specie
 occultatum: et sensus a deceptōe immu-
 nes reddātur: qui v̄ accidētibus iudicat
 sibi notis. Ex quibus omnibus sequitur
 qz non solum vnum accidēs manet si/
 ne subiecto puta quantitas. sed et alia acci-
 dentia. hoc autem non posset saluari si
 omnes ille qualitates essent subiective
 in quantitate. Sed contra de conse/
 crati. distin. 2. c. quia corpus loquens re-
 cipienti corpus christi dicit in mensura
 visibili permanens maior factus est teip-
 so inuisibiliter sine quantitatis augmen-
 to. cum idem atqz ipse esset. Ecce hic
 ponit quantitatem. et negat eius augmē-
 tationem. Pr̄terea de consecrati. dī
 sine. 2^a ca. dupliciter. dicit glosa. Do-
 test intelligi s̄m illam formam et quan-
 titatem quā habuit in cruce. vel secūm

q̄t̄tatem corp̄is xp̄i gl̄orificati. q̄d sp̄ia
le videt q̄ nulli sensui subiacet. **P**re
terea eadē di. c. vbi xp̄s. dicit glo. non est
q̄t̄t̄as sic estimanda. vt sub minori q̄t̄i-
tate min⁹ sit corp⁹ xp̄i ⁊ sub maiori ma-
ius. q̄ vbiq̄q̄ est pars sp̄ei corp̄is xp̄i
ibi est pes vel man⁹ ⁊ totum corp⁹ est.

Ad ista di. q̄ p̄ auctoritates illas po-
test t̄m̄ cludi q̄ est ibi q̄t̄t̄as. ⁊ non q̄ q̄-
litates sint subiectiue in quantitate. **N**ec
hoc dicūt directe nec indirecte. sed q̄ q̄-
litates post p̄secratōem remanent ⁊ fran-
gant ⁊ terunt: expresse dicit glo. sup̄ illd̄
ca. de p̄se. di. 2. c. berengari⁹. **N**on t̄m̄ in
quit pond⁹ ⁊ reliquas sacramēti quali-
tates sensib⁹ corp̄is p̄cipi fateor: sed ēt
sub illis specieb⁹ fractis ⁊ attritis totuz
⁊ integrum corp⁹ xp̄i ēē confiteor totuz
manducari: totuz sumi. ergo frustra po-
nitar aliqua quāntas p̄pter talia.

Ad p̄ncipale nego p̄sequentiam. q̄
ille qualitates sunt vere quāntitates. nec
sunt subiecta quantitat̄is: nec subiectiue
in q̄t̄tate.

Questio xxxv.

Vtrum intentōes prime ⁊ 2° di/
stinguunt real̄. q̄ non. q̄ entia
rōnis non distinguunt real̄. sed
intentōes t̄as prime q̄ sc̄de sunt entia rō-
nis. q̄ r̄c. **C**ontra intentōes tam pri-
q̄ 2° sunt res. ⁊ non sunt eedē res. q̄ di-
stinguunt. ⁊ per p̄ns distinguunt realiter
Primo hic videndū ē que ē inte^o prima
⁊ 2°. sc̄do ad q̄onem. **C**irca p^m dico q̄
tam inten^o prima q̄ 2° p̄t dupl̄r acci-
pi large ⁊ stricte. **L**arge d̄r intentio pri-
ma. omne signū intentionale existens in
anima. q̄d non significat intentiones vel
conceptus in aia. siue alia signa precisa.
Et hoc dico siue signum accipiatur p̄ il-

lo q̄d potest supponere in p̄positōe ⁊ eē
pars p̄pōnis cuiusmōi sunt cathegoreu-
mata. siue accipiatur signū ēt pro illo q̄d
nec potest supponere. nec eē extremuz p̄
positionis. quando accipitur significatiue
cuiusmodi sunt s̄ncatbegozeumata mē-
talia. **E**t isto mō non solū cathegoreu-
mata mentalia. ⁊ hmōi que significant
res que nō sunt signa. sed etiam s̄ncatbe-
gozeumata mentalia. vt aduerbia p̄im/
ctiones: ⁊ huiusmodi dicuntur intentio-
nes prime. **E**xemplū nam isto modo nō
solum conceptus hoīs significans homi-
nes omnes singulares qui potest p̄ illis
supponere. ⁊ eē pars p̄positionis: ⁊ con-
ceptus albedinis: ⁊ conceptus coloris
r̄c. dicunt esse prime intentōes: sed ēt ta-
les cōceptus s̄ncatbegozeumatici sicut n̄
dum est currit legit ⁊ hmōi dicuntur eē
prime intentōes. **E**t hoc. q̄ licet nō sup-
ponant p̄ reb⁹ per se acceptis. cōiuncti
cum aliis faciūt eos supponere p̄ rebus
diuersimode: sicut oīs facit hominē sup-
ponere ⁊ distribui p̄ omnibus singulari-
bus. vt in ista p̄pōne omnis homo cur-
rit. ⁊ t̄m̄ hoc signum oīs per se nihil signi-
ficat. quia non rem extra nec intentōem
aie. **S**tricte autem d̄r intentio prima:
nomē mentale precise natum eē extremū
p̄positionis ⁊ supponere p̄ re que nō est
signum. sicut conceptus hoīs: animalis:
corp̄oris: ⁊ subst̄arie **E**t breuiter omnia
nomina mentalia que naturaliter signifi-
cāt res singulares que nō sunt signa. **S**i
militer intentio secūda large accipiendo
dicit conceptus aie. qui significat non so-
lum intētiōes anime que sunt signa na-
turalia rerum cuiusmodi sunt intentio-
nes prime stricte sumpte: sed etiam pos-
sunt signa mentalia ad placitum signifi-
cantia significare. puta s̄ncatbegozeu/

mata mentalia. et isto modo non habent voca-
bulum correspondens intentioni sancte. Stric-
te autem accipiendo dicitur intentio sed a co-
ceptus. qui precise significat intentiones
primas naturaliter significantes cuius/
modi sunt genus species: forma et similia. quia si
cut de omnibus hominibus predicatur conce-
ptus hominis: sic dicendo: ille homo est homo: ille
homo est homo. et sic de aliis. sic de intentionibus
primis que supponuntur per rebus predicat
vnus conceptus cuius que est intentio 2^a.
sicut dicendo homo est species. alius est species
albedo est species. alia est genus. quantitas
est genus ad modum quo unum nomen pre-
dicatur de diversis nominibus sicut dicendo
homo est nomen. albedo est nomen: et ita se-
cunda intentio significat naturaliter in-
tentiones primas: et potest supponere per eis
in propria intentione intentio prima significat
naturaliter res ad extra: et potest supponere
per eis. Circa formam dicunt aliqui quod inte-
tionis prime et secunde sunt quedam entia
ficta: que tantum obiective sunt in mente
et nulli obiective: sed contra quando
proposito verificatur per rebus si due res
sufficiunt ad eius veritatem. superfluum est
ponere tertiam: sed omnes tales propositiones
homo intelligitur: homo est subiectum:
homo est predicatum. homo est species.
et conformes propter quas ponitur tale es-
se fictum: verificantur pro rebus et due res
sufficiunt saltem res realiter existentes ad ve-
rificandum omnes ergo etc. assumptum probatur.
nam postea cognitione hominis in intellectu:
impossibile est quod hec sit falsa: homo
intelligitur. Similiter postea cognitione
hominis in omnium et intentione subiecti in
communi: et formata hac propositione
mentali: homo est subiectum: in qua una
intentio predicatur de alia: necesse est
hanc propositionem esse veram homo

est subiectum sine omni facto. ergo et cetera.
Preterea tale fictum impedit co-
gnitionem rei. ergo non est ponendum
propter cognitionem rei. Assumptum
patet. quia illud nec est cognitio nec res
extra cognita. nec ambo simul: sed quod
dam tertium medium inter cognitiones
et rem secundum illud fictum intelligitur tunc res
extra non intelligitur. et tunc quando for-
mo hanc propositionem mentalem. deus est tri-
nus non intelligo deum in se: sed illud fi-
ctum quod videtur absurdum. Preterea
deus eadem ratione intelligendo a se
intelligeret ficta. et ita ab eterno erat co-
ordinatio. tot enim fictorum quod pos-
sunt esse diverse res intelligibiles: et fue-
runt: ita necesse est quod deus non potuit eas
destruere. quod videtur falsum. Preterea
tale fictum non est ponendum ut habetur
subiectum vel predicatum in propositione
ne vltima. quia actus intelligendi sufficit ad
hoc. quia illud esse fictum tam in essen-
do quam in representando ita est singulare:
sicut actus. quod patet ex hoc. quia unum
fictum potest destrui alio manente: sicut ac-
tus. quia aut illud fictum dependet essen-
tialiter ab aliquo actu rationis. aut non.
Si sic tunc cessante illo actu: destruitur
illud fictum. tamen manet fictum in alio
actu: et per consequens sunt duo ficta
singularia. sicut duo actus Si non depen-
det ab actu isto singulari: nec per conse-
quens dependet essentialiter ab aliquo
actu eiusdem rationis. et ita manebit illud
fictum in esse obiectivo sine omni actu quod
est impossibile. Preterea non est contradi-
ctio quod deus faciat cognitionem reale sine
tali ficto. quia cognitio non dependet
a tali ficto essentialiter. sed contradictio
est quod ponatur intellectio in intellectu et
nihil intelligatur. ergo non est ponendum

propter intentōem cōem. Ideo dico q̄
tam intentio prima q̄ secunda sunt ve-
re actus intelligendi. quia per actū intel-
ligendi pōt saluari quicquid saluatur p̄
fictū: eo q̄ act⁹ est similitudo obiecti: et
pōt significare et supponere pro reb⁹ et̄.
pōt esse subiectū et predicatū in ppositio-
ne pōt esse genus et spēs et cetera sicut fi-
ctum. Et quo patet q̄ intentio prima
et secūda realiter distinguuntur: quia in-
tentio prima est actus intelligendi signi-
ficans res que nō sunt signa. 2^a intentio
est actus intelligendi significans inten-
tiones primas. ergo distinguuntur. Ad
principale patet ex dictis q̄ taz intentio-
nes primae q̄ secunde sunt vere entia re-
alia. quia sunt vere qualitates exītes
subjective in intellectu. Quo^m habitū.

Questio prima.

Trum eadē veritas theolo-
gica specie vel numero potest
pbari in theo^a. et in sciē^a na-
turali. q̄ nō. quia eadē conclusio specie non
pōt sciri duplici scientia alterius rōnis:
sed me^a alterius rōnis in theologica sciē-
tia et scientia naturali cānt scientiā alte-
rius rōnis: ergo necessario conclusiones
erunt alterius rationis. Contra: nisi
eadē veritas posset et̄. tunc pb̄ia nō in-
uaret theo^am. Sic p^o distinguitur de
sciētia. 2° ad q̄oz. Circa p^m dico q̄ scia
naturalis et theologica dupliciter acci-
piuntur. vno mō p̄ habitu vnius cōclu-
sionis tantū. Alio mō p̄ aggregato ex
oibus habitibus detiarum ordinē habē-
tibus respectu vnius conclusionis. siue
sibi habitus sit incopletoꝝ siue p̄pletoꝝ.
Circa 2^m supponendo q̄ quelibz ve-
ritas est theologica que ē necessaria ad
salutē. dico q̄ eadem conclusio theo^a spē

non pōt pbari in theolo^a et in scien-
tia naturali p̄imo^o acceptis. et hoc c̄
quot sunt scientie sic dicte tot sunt con-
clusiones scite. Et ideo sicut vnius con-
clusionis non possunt esse diuerse scien-
tie. quia pluralitas non est ponenda sine
necessitate: ita eadē conclusio non potest
pbari in diuersis scientiis. Sed accipiē-
do theolo^am et scientiā naturalem. 2°
mō: sic pōt non solū eadē conclusio spē:
sed etiā numero pbari in theo^a et scien-
tia naturali si essent in eodē intellectu:
puta tales. deus est sapiens: deus est bo-
nus. hoc pbo. quia non est hoc magis
inconueniens q̄ p̄ eadem conclusio spe-
cie et numero p̄betur p̄pter quid: et qz
est: sed hoc est possibile. Tum quia idē
effectus specie et numero potest causa-
ri a causis diuerse speciei: et per conse-
quens licet me^a sint alterius hinc inde ta-
men conclusio pōt esse eiusdē rōnis. Tum
quia ista propositio in mente nullū ens
infinite est: dicit primo huic p̄pōni
in mente aliquod ens infinite est que
probatum tam in theo^a q̄ in pb̄ia natu-
rali. et per consequens est eiusdem ratio-
nis in vtraqz scia. Sed contra theolo^a
intelligit per nomen dei ens infinite
nobilius quibuscūqz infinite alterius
rationis si essent simul quod non solum
diuisim: sed coniunctim est nobilior oī-
bus. tunc sic accipiendo deum istomō eē
nō est naturaliter et euidēter notum. er-
go sic accepto deo nihil probatur natu-
raliter et euidēter de eo. consequen-
tia patet aūs probatur. quia nō est natu-
raliter euidēs q̄ aliqd sit infinite nisi
ex motu vel ex causalitate que solū p̄-
bant infinite esse quod est melius: quo-
rūcūqz infinite diuisim et non con-
iunctim ergo et cetera. Preterea aut p̄

bant istam conclusionem per mediū eiusdem rōnis vel alterius. Si p^o tunc media conclusio & termini eēnt eiusdē rōnis & sic non pbaret in diuersis scientiis. Si scōdo cum me^m p^prium p^olonis spālis sit quedam diffinitio vel descriptio data p^o p^odicabilia in quid illa descriptio est alterius rōnis in vna scia & alia. & p^o p^ons cognitio simplex cāta per illam descriptionem erit alterius rōnis. & ita p^olo cuius illa cogni^o simplex est subiectum erit alterius rōnis. Ad p^o illorum dico q^o nisi conclusio eiusdem rōnis posset pbari in diuersis scientiis. theolog^o fidelis & phūs paganus non possent sibi contradicere de ista ppōne: deus est trinus & vnus. qz ppōnes in voce non contradicunt nisi qz ppōnes in mente p^oradicant. eo q^o sunt signa subordinata. & p^opositio affirmatiua & negatiua in mente. non cōtra dicunt primo nisi componant ex cōceptibus eiusdem rationis. licet possint referri cōtradictoria ex p^opositiōibus cōpositis ex conceptibus alterius rōnis. Alr enī nisi illud eēt verum in terminis equiuocis posset fieri contradic^o sicut hec omnis canis currit. aliqz canis nō currit. nisi sūt conceptus alterius rōis puta latrabili & syderis. quod patet esse falsum. qz contradic^o est oppō rei & nois non solum vocalis sed mentalis. Dico ergo q^o aliqua cōclusio eiusdem rōnis pbatur in diuersis scientiis & aliqua non. Et istam ppōnem particularem teneo veram. lz non vlem. Ad argumentū ergo dico q^o sicut illa p^oclusio in qua p^odicat trinum & vnum. de quolibet conceptu dei: pōt pbari in diuersis scientiis. sed solum pbatur in theologia presuppōsta fide. ita q^o illa conclusio in qua conceptus dei subicitur vel deus fm istam descriptōem. a

liquid melius omnibus aliis a se. quod cuiqz predicatum de eo predicat non pbatur in diuersis scientiis sed soluz in theologia. Vnde tales conclusiones deus est bonus. deus est sapiēs &c. sic accepto dō non pōt pbari in diuersis scientiis. rō est qz sic accipiēdo deum: nōn est naturaliter evidēs deus eē sicut deducit ratio & patet in p^o quodlibet. & per p^ons nō ē naturaliter evidēs deum sic acceptū eē bonum. Sed ex hoc non sequitur: quin conclusio in qua bonum vel sapiēs p^odicat de p^oceptu dei. vt p^oum intelligam^o q^o est aliquid quo nihil est p^ofectius nec prius possit dem^ostrari. qz sic potest dem^ostrari deum eē. qz alr eēt p^ocellus in infinitum. nisi eēt aliqd in entib^o quo nihil ē perfectius nec prius: & ita pōt demonstrari p^olo in qua predicat bonuz d^o prima cā vel de quocūqz alio cōceptu ad quē phūs potuit naturaliter deuenire. Nō ad formam argumēti cōcedo s^ons & p^ons. qz nō est contra me. Ad aliud dico q^o theolog^o & phūs naturalis p^obant eandem p^olonem specie p^o medium alterius rōnis. Et q^o d^o q^o medium p^orium est quedam diffinitio vel descriptio. Dico q^o non semper medium est diffinitio vel descriptio subiecti. sed aliq^o q^o medium est diffinitio exprimens partes integrales diffiniti. puta q^o demonstratur h^ore tres de triangulo. Aliq^o subiectū primū passionis est mediū: sicut q^o demonstrat eē susceptibile discipline de hoie p^o aiām intellectiuam. Aliq^o mediū est cōceptus cōis. & variis mōis potest aliqd eē me^m. Et vltra dato q^o me^m sp^o sit descriptō subiecti dico q^o illa descriptio erit alterius rōnis in diuersis scientiis Et q^o d^o q^o descriptio alterius rōnis cāt cognitōem simplicem alterius rōnis: illō

multipliciter peccat. Tum quia diffini-
 tio subiecti nunq̄ causat noticiā incō-
 plexam subiecti . quia illa presupponit
 om̄ diffinitioni: sed acquiritur mediāte
 notitia intuitua subiecti. ⁊ diffinitio pōt
 partialiter causare cognitōem aliquam
 cōplexā per discursum . qui descurtus
 noticiā incōplexā subiecti presupponit.
 Tum quia dato q̄ descriptio subiecti
 causaret effectiue talem cognitōem sim-
 plicem subiecti nō sequitur ppter h^o q̄
 descriptioes alterius rōis causant co-
 gnitiones incōplexas alterius rōis. qz
 possunt habere aliquē effectū eiusdē rō-
 nis pater de sole ⁊ igne respectu caloris
 Similiter de cognitione ⁊ voluntate re-
 spectu amoris. Tum quia talis cog-
 nitio simplex si esset non eēt subiectū in cō-
 clusione pbanda per descriptōem sed es-
 set me^m sicut ipa descriptio ē mediū. Nā
 fm phi. p^o posterioꝝ d^o sbo^o d^oz p̄cognosci
 quid est ⁊ quia est ⁊ per consequēs sub-
 iectum debet prehabeti ante demonstra-
 tionē. Et ideo licet illa cognitio simplex
 si eēt possibilis posset esse subiectū in ali-
 qua cōclusione. tamen illa conclusio nun-
 q̄ p̄baretur per illā descriptōem. Ad
 argumentū principale concedo q̄ eadez
 conclusio nō pōt sciri duplici scia alteri^o
 rōis: sed ne^o minore. scz q̄ me^o alteri^o
 rōis in tbeo^o ⁊ scia naturali causant
 scias alterius rōis. ⁊ hoc capiēdo sci-
 entiam p̄ habitu conclusionis.

Questio. ii.

Trum eadē cōclusio pōt eni-
 denter agnosci per demonstrā-
 tionē ⁊ per experientiam
 q̄ nō quia videns rem primo ⁊ post nō
 videns format cōceptus simplices abso-
 lutos alterius rōis ergo conclusio/

nes composite ex illis erunt alterius
 rōis: quaz vna erit nota per demonstra-
 tionē: ⁊ alia per experientia p̄na patet d^o
 se. Nūc p̄batur. quia aliter bea^o ⁊ via-
 tor formarent de deo. ppōes eque eni-
 dentes. quia p̄ponerentur ex concepti-
 bus eiusdē rōis. quod falsum ē. D^o re-
 terea necessariū nō scitur per p̄tingens.
 Cōtra: p̄ experientia pōt sciri ista cōclusio
 om̄e ignis est calefactiuus. ⁊ p̄ demon-
 strationē pōt sciri eadē cōclusio per ca-
 loꝝ tanq̄ per mediū. ergo ꝛc. Ad que-
 stionē dico breuiter q̄ eadē cōclusio non
 solū specie sed etiā numero pōt euidēt
 sciri p̄ demonstratōem ⁊ p̄ experientiam
 hoc p̄bo. quia per experientiam acqui-
 ritur habitus verificus cōclusionis. et
 nullus alius a scientia. Daret inducti-
 ue. ⁊ p̄ demonstratōem acquiritur scia re-
 spectu illius cōclusionis. igitur. D^o re-
 demonstratio quia ⁊ ppter quid possunt
 noticiā scie^a eiusdē sp̄ci respectu eius-
 dem cōclusionis causare g^o demonstratio
 ⁊ experientia possunt. D^o re in hoc dif-
 ferunt pri^m ⁊ cōclusio. quia pri^m tantūz
 cognoscitur ex terminis vel p̄ experientia
 sine demonstratōe. cōclusio eadē pōt euidēt
 ter cognosci experientia ⁊ demonstratio-
 ne. D^o re terea cause distincte sp̄ci pos-
 sunt habere effectū eiusdē sp̄ci. patet p^o
 ergo sic est in p̄posito. Sed cōtra. ea-
 dem p̄positio nō est magis euidēs ⁊ mi-
 nus euidēs. sed ppō que formatur me-
 diante visione p̄ponitur ex cognitionib^o
 euidētioribus: q̄ ppō que formatur
 mediante demonstratōe solū. quia vi-
 dens rem euidētius assentit. q̄ habēs
 demonstratōem tantū sine experientia.
 ergo ꝛc. D^o re terea si habitus conclu-
 sionis qui causat p̄ demonstratōē ⁊ expe-
 rientia sit eiusdē sp̄ci tūc nō apparet via-

ad pbandū bīstīncōem spē causa inter
actus credendī opinandī z sciendī quia
pclusio est eadē p te z pmissis hinc in-
de possunt causare aliquē actū eiusdēz
spēi ergo zē. **D**ixiterea sciens aliquā
pclusionē per demonstratōem sine per ex-
perientā q̄tūcunq; ille assensus intēdat
nō assentiet ita evidenter sicut habēs de
monstratōem cū experientia. **A**lter
em p frequentatōem illius demonstratōis
posset augeri assensus ad equalē evidē-
tiam cum illa quā causaret experientia.
quod est falsum. ergo ille scie differunt
spē p illud principiū. illa q̄ nō p̄t i esse
et⁹ eiusdē rōis n̄ sūt eiusdē rōis. **D**ic⁹
si scitunc eadē pclusio esset in syllio: ex
pmissis veris z falsis. z tunc pmissis
falsis carent assensus eiusdē spēi cū p̄mis-
sis veris. z p̄ns syllogismus topicus.
falsigraphus z demonstratiuus cābunt
sciam eiusdē spēi **D**ixiterea eadē con-
clusio p te p̄t pbari p̄t⁹ pmissas
speculatiuas z naturaliter p pmissas
practicas puta ista actus est generatiu⁹
h̄bituū: ergo si iste assensus est idē tunc
eadē noticia erit speculatiua z practica
quod videtur absurdū. **A**d primum
istorū dico q̄ eadē ppō nō p̄t esse ma-
gis evidens z minus simul z semel vni⁹ z
eidē. tamen eadē ppō p̄t simul z semel
esse magis evidens vni z minus evidēs
alteri **S**imiliter eadē ppositio potest
e se minus evidens vni vno tēpore q̄ a
lio **A**d pbatōem dico: q̄ si aliquis sci-
at aliquā pclusionē vno tēpore per demō-
stratōem solum z alio tēpore sciat ean-
dem conclusōem per demonstratōem:
z experientā: tunc tali est illa conclusio
primo minus evidens: z postea magis
evidens vel e converso **A**d aliud nego
consequentā. quia actus opinandī z ac-

tus sciendī eandē pclusionē formaliter
repugnant: quia vnus est evidens z ali-
us invidens: z cum formidie. **N**ec pos-
sunt esse simul in intellectu: z per conse-
quens distinguunt specie: sicut pbatur
q̄ actus diligendī z odiendī eundē ho-
minē distinguunt specie: quia forma-
liter repugnant. **A**d pbatōem dico. q̄
nō oēs pmissis possunt causare noticia
pclusionis eiusdē spēi. sed alique z ali-
q̄: quia certū est q̄ pmissis sylli sophi-
stici z demonstratiui eiusdē conclusio-
nis nō causant noticia eiusdē spēi illius
pclusionis sed pot⁹ assensus oppositos
sicut fides op̄io. z scie⁹ opponitur. **E**t idē
dico q̄ alique cause diuerse rōnis pos-
sunt causare effectū eiusdē rōis: s; n̄ om-
nes cause alterius rōnis possunt h̄ fa-
cere. **E**t non est alia causa querenda ni-
si quia natura rei talis est. **S**ed adhuc
stat dubiū quō pbatur distinctio speci-
fica inter illos actus. **S**ecūdo q̄ p-
batur p rōem repugnatē inter actū scie-
di opinandī z credendī respectū eiusdē
pclusionis. **A**d aliud dico q̄ illud ai^m
si pcluderet p̄baret q̄ calor causatus a
sole z igne z calor causatus a duobus
ignibus non sunt eiusdē spēi. quia q̄tū-
cunq; augmentetur virtus solis non
p̄t per se causare ita perfectū calozē si-
cut p̄t cum igne. **E**tia quātūcunq; au-
gmentetur virtus vnius ignis non p̄t p-
se ita perfectūz ignē causare sicut potest
simul cū alio igne. **E**t per consequens
illi calozes essent alterius spēi per illud
argumentū quod falsum est **I**deo vi-
co q̄ sicut virens solis p̄t tantū angere
q̄ p̄t causare ita perfectū calozē sicut
p̄t ignis per se sine sole: tamen cum so-
le p̄t ad huc perfectozē calozē causa-
re. **I**ta per demonstratōem p̄t tantūz

augeri assensus maxie si pōt augeri in in-
 finitū. q̄ sit eque euidens ⁊ perfectus. si/
 cut assensus que causaret experientia p
 se sine demonstratōe. Nunq̄ tamen pōt
 augeri per demonstratōem tantū q̄ cau-
 set assensum eque euidenter per se sine
 experientia: sicut pōt simul cum experie-
 tia. Et sin istū itellectū illud principium
 intellegitur sic: illa que non possunt in a-
 liquē effectū eiusdē sp̄i sunt alterius rō-
 nis ⁊ aliter non. Ad vltimū dico. q̄
 eadē pōt esse p̄clusa in syllo ex premis-
 sis veris ⁊ falsis. Sed vltra p̄na non va-
 let. ergo ille p̄missis possunt causare no-
 ticiā eiusdē sp̄i. quia non dixi vniuersa-
 lem. scz q̄ oēs p̄missis causarent assen-
 sum eiusdē sp̄i sed dixi p̄ticularē scz q̄
 alique p̄missis rē. Et ideo dico q̄ fal-
 se p̄missis nō sunt nate causare assen-
 sum eiusdē sp̄i cum p̄missis veris.
 Nam p̄missis false cānt opinionē si au-
 tem sint p̄missis vere ⁊ euidētes causāt
 euidentiā si sint credite causant fidem.

Ad principale dico q̄ videns rem p̄
 ⁊ post non videns pōt formare duas p̄-
 positōes p̄positas ex cognitionibus ab-
 stractiuis: sicut paulus post raptū vna
 ex cognitionibus cāntibus assensuz eui-
 dentē et a^m nō. sed erit ineuidens sicut
 illa. ppō quā habuit de deo ante raptuz
 que sōm fuit credita. ⁊ habuit aliquam
 aliā post euidentiā sibi per demonstratio-
 nem ante raptū. Et illa eadē sp̄e v̄l nu-
 mero fuit euidentiōr post raptū median-
 te visione dei. Ad aliud dico q̄ neces-
 sarium non scitur per contingēs syllogi-
 stice tanq̄ per p̄missam. sed noticiā eui-
 dens contingentis bene potest eē cā effi-
 ciens parcialis ad causandū noticiam
 euidentiā respectu necessariū. ⁊ ita est in

proposito.

Questio. iiii.

Trum aliqua veritas theo^o
 eadem specie vel numero sit
 credita a viatore ⁊ euidenter

scita a comprehensore. q̄ sic. quia hec
 veritas deus est trinus ⁊ vnus est credi-
 ta a viatore ⁊ scita a comprehensore er-
 go rē. Contra eadem veritas non ē
 euidens ⁊ non euidens. Sed propositio
 quam format viator non est euidens. p
 positio quam format beatus est euidēs
 ergo non est eadem propositio. Ad q̄/
 stionem dico breuiter q̄ sic. Quod pro-
 bo primo quia Aliter beatus non cog-
 nosceret euidentiū articulos fidei q̄ vi-
 ator. ⁊ ita beatus non posset certificare
 viatorem de articulis fidei. Secundo
 quia paulus post raptum scivit multa
 euidenter que nesciuit ante. Tertio
 quia eadem conclusio potest esse credi-
 ta ⁊ scita ab eodem vel diuersis.

Quarto quia paulus post raptum.
 Et paganus contradixerunt sibi de ista
 veritate: deus est trinus ⁊ vnus. igitur
 qualem propositiōem formauit: ta-
 lem potuit alius formare. Aliter
 non contradicerent sibi. Quinto. q̄
 eadem conclusio potest sciri per ratio-
 nem ⁊ auctoritatem. Sexto quia
 aut aliqua propositio viatoris ⁊ beati
 est eadem in essendo. ⁊ tunc habetur p̄-
 positum aut insignificando. ⁊ tunc pro-
 positio vera et falsa essent eadem quia
 significant idem similiter propositio ne-
 cessaria ⁊ contingens. Ideo dico. q̄
 eadem propositio non solum specie sed
 numero potest credi a viatore et eui-
 denter sciri a beato. Sed contra.

mediū p̄p̄riū syllogismi creditiui est cō/ ceptus composit⁹. ⁊ me^m sylli demonstratiui tali demonstratiōe. quā faceret beatus: est simplex ceptus dei. ergo sunt alterius rōis. ⁊ ista cognitio simplex ē p̄s clusiois. p̄bandū ergo ⁊c. **Prere^a** nō est dare mediū p̄ quod pōt terminus vnus de alio demonstrari: quia nō p̄ deū cum nō sit subiectū. p̄p̄ois nec p̄dicatus. Nec illa passio vt videtur prius inest alicui ceptui q̄ ceptui viatoris. **Ad** primū illoꝝ dico q̄ me^m sylli creditiui ⁊ demonstratiui est alterius rōis. sed vltima. nō valet p̄na. ergo clusiones sunt alterius rōis. quia clusio eiusdē rōis pōt eē respectu vtriusq̄ mediū. primo i eodē intellectu pōt eē eadē clusio numero. respectu vtriusq̄ mediū. vñ p̄cedo q̄ mediū p̄p̄riū sylli creditiui quod est ceptus compositus ⁊ mediū syllogismi demonstratiui. quod in p̄posito ē cognitio simplex dei in se sunt alterius rōis. sed clusiones sunt eiusdē rōis. Et rō est quia clusio nō causat a mediis qz tā subiectū q̄ p̄dicatū. q̄ etiā tota clusione primo posterior. Nam primo apprehendo clusionē ⁊ eius terminos. et dubito de ei⁹ veritate. postea quero mediu ad p̄bandū illā clusionem. **Secundo** dico q̄ illa media quamvis sint alterius rationis. tamen non causant noticias incōplexas subiecti alterius rōis. quia si cause sint alterius rōis non oportet p̄pter hoc q̄ effectus sint alterius rōis. **Tertio** dico q̄ dato q̄ me^a eārent tales noticias simplices alterius rōis ille noticie erunt me^a ad p̄bandū p̄p̄oem dubitabile aliquā sicut sunt illa media ex quibus causantur. ⁊ nō erunt subiecta conclusionū p̄bandar: licet pos-

sint esse subiecta aliarū clusionū. **Ad** 2^m dico q̄ cognitio dei simplex p̄p̄ria si bi erit mediū in tali demonstratiōe. qz illa p̄p̄o in qua illa cognitio simplex est me^m est per se nota. ⁊ ideo illa passio prius inest sibi per p̄c^{em} q̄ ceptui viatoris. **Ad** principale dico q̄ btuis for/ mat duplices p̄p̄oes. vnā cōpositā ex cognitioibus cōpositis. que nō causant noticiā evidentē: ⁊ illa est eiusdē rōis cuz p̄p̄oe viatoris. **Alia** cōpositā ex cognitionibus simplicibus cōtibus assensum evidentē. ⁊ illa est alterius rōis a p̄p̄ositione viatoris. **Ad** formā ergo dico. q̄ eadē veritas nō est simul ⁊ semel vni ⁊ eidē euidentis ⁊ ineuidens sed bene pōt esse eadē veritas euidentis vni ⁊ ineuidens alteri: ⁊ sic est in p̄posito. quia p̄p̄o tradita est ineuidens viatori ⁊ euidentis beato. **Similiter** pōt eadē veritas primo esse ineuidens alicui. ⁊ postea euidentis eidem ⁊ sic est de aliquo primo viatore ⁊ postea scō beato.

Questio iii.

Primum deus pōt causare i viatore noticiā evidentē de creditilibus sine visione dei. q̄ nō quia noticiā euidentis articuloꝝ contingitium. nō pōt causari sine noticiā intuitiua ergo. **Contra** si visio requiritur ad causandā noticiā euidentem de articulis. hoc erit in genere cause efficientis s̄ oēm talē efficientiā pōt deus supplere. ergo ⁊c. **Respondeo** q̄ ista questio h̄z duplicē intellectū. vnus est vtrum deus potest causare noticiā incōplexā abstractiua articuloꝝ ad modū quo noticie abstractiue terminoꝝ p̄p̄ositionis p̄ se note si causarentur a solo deo. causarentur naturaliter assensum evidentem illi? p̄

positionis & oculus mira faciens cau-
sat naturaliter actum videndi. Alii
intellectus est vtrū deus pōt se solo cau-
sare noticiā evidentē articuloz imedia-
te sine visione sui. & hoc indifferenter: si-
ue presupponat noticiā ab^a eoz si-
ue nō. Si questio intelligatur primo
mō sic pono tres pclusiones. Prima
est q̄ veritas ptingens de deo pura ista
deus est incarnatus nō cognoscitur eui-
denter per quancunq; cognoscionem
ab^a dei sine eius visione. ita q̄ cognitio
ab^a incōplexa causet a solo deo & assē-
sus evidens causetur naturaliter a cog-
nitione ab^a incōplexa. quod patet. quia
talis veritas nō cognoscitur evidenter
mō predicto. nisi sic. ergo ad assensuz na-
turaliter causandū requiritur visio dei

Secūda conclusio est q̄ veritas necessa-
ria de deo pposita ex terminis pnotatis
que nō cognoscitur evidenter naturalit̄
loquendo: nisi p pclusionē evidentē ali-
cuius ptingentis: sicut ista. deus est in-
carnabilis que naturaliter mō predicto
non cognoscitur evidenter sine cognitio-
ne evidenti huius ptingentis. deus ē in-
carnatus non pōt naturaliter cognosci
evidenter sine visione dei. quia visio crea-
ture non sufficit. ergo nec illa necessaria
pōt cognosci. Tertia conclusio est q̄
articulus fidei necessarius habens deū
p obiecto pciali si nō cōpōitur ex terminis
pnotatis p̄t evidēt cognosci a viatore na-
talit̄ p noticiā ab^a dei cātā a solo deo
sine visione dei. & hoc dico si illa noticia
abstractiva incōplexa: sit distincta & p-
pria deo. puta deus est bonus intelligēs
vnius & trinus que non pnotant aliquaz
creaturā. quia in tali ppōne necessaria:
in qua subicitur pceptus dei distinctus
simplex & p̄prius aut predicatur pceptus

p̄prius deo. aut cōis. Si p̄prius illa p-
positio erit per se nota omni intellectui
habenti illū pceptū. Si ille pceptus sit
cōis ille erit vniuocus deo & creature &
per p̄ns sicut videns distincte albedinem
sicut evidenter q̄ albedo est color: ita via-
tor habens illā cognitōem ab^a dei in-
complexā: scit evidenter naturaliter p̄-
dictom^o q̄ deus est bonus. ens &c. Si
dicat q̄ quantūcūq; illa ppositio com-
posita ex cognitionib⁹ abstractivis pos-
set esse naturaliter evidens predictomō
sine visione dei: tamen per ipam visionē
dei simul cū cognitione abstractiva eui-
dentius cognoscitur illa ppositio q̄ p
abstractivā solū: ergo non pot̄ ita euidē-
ter cognosci sine visione dei: sicut cum vi-
sione. Respondet deo q̄ licet naturaliter
& ex cōi lege sicut cognoscitur aliqua p-
positio evidenter ex cognitione termino-
rum. lz cognitio terminoz nō habeatur
naturaliter possit talis veritas pposita
ex cognitionibus incōplexis causari a
solo deo evidenter cognosci naturaliter
nō tamen ita evidenter pōt cognosci na-
turaliter sine visione dei. sicut cum visio-
ne. Et hoc quia eadē veritas evidenti⁹
cognoscitur quando cognoscitur p plu-
ra media. q̄ quando per vnū solum: qz
omne totum est maius sua parte: & tamē
cum hoc stat q̄ sine visione pōt evidētē
cognosci: licet non ita evidenter. sicut
cum visione. Si autem intelligatur
questio. scđo^o sic dico q̄ deus pōt ime-
diatē se solo causare noticiā evidentem
omniū articuloz: siue sint contingentes
siue non. & tunc talis assensus causatus
a deo posset dici quedam noticiā: lz non
incomplexa. Hoc patet. tum quia ta-
lis assensus evidens est quedam quali-
tas absoluta. & per p̄ns potest causari a

deus sine omni alia quantitate in mente. Tu quod deus potest supplere efficientiam cuiuscumque cause scilicet. et potest curare aliquem assensum mediante visione sui. sicut per causam secundam ergo potest immediate. Et si queratur utrum deus potest causare assensum ita evidenter sine visione dei: sicut cum visione. Respondeo quod sic. quia ipse potest supplere causalitatem eius visiois: scilicet habet non possit fieri naturaliter. Ad argumentum principale dico quod assensus evidens articuloꝝ continuentium et etiam necessarioꝝ oppositoꝝ ex terminis notatiuis creaturarum naturaliter et de eodem lege sicut proprio cognoscitur eundem denter ex cognitione terminoꝝ. unde quocumque cognitio terminoꝝ habeatur: non potest causari sine visione dei. quia cognoscito ab^o in se non sufficit ad causandum istum assensum. et per omnes requiritur visio dei ad eius causandem. sed assensus evidens omnino articuloꝝ tam necessarioꝝ quam continuentium potest immediate causari a solo deo. sine omni visione dei. et etiam sine omni cognitione ab^o dei incompleta.

Questio v.

Trum cognitio intuitiva: et ab^o differunt. quod non quia pluralitas non est ponenda sine necessitate. sed eadem noticia secundum substantiam potest dici intuitiva quoniam res est presens: eo quod intuitiva notat presentiam. et abstractiva quoniam non est vel est absens ergo et contra contingens potest cognosci evidenter ab intellectu. Nota hec albedo est et non per cognitionem ab^o. quia illa abstrahit ab extrinsecis. ergo per intuitivam. ergo differunt realiter. Conclusio huius quodis est certa: et potest probari per separatorem earum ab invicem. Sed quomodo differunt

est dubium. Et dico ad presens quod dupliciter differunt. vno modo per hoc quod per noticiam intuitivam assentitur propositioni contingenti et per ab^o non. Alio modo per hoc quod per noticiam intuitivam non tantum iudico rem esse quando est: sed etiam non esse. quando non est. Per ab^o neutro iudico et hoc est manifestum. primo: quod licet sit inconveniens quod eadem noticia sit causa totalis unius iudicii et iudicii contrarii. respectu eiusdem passi. tamen non est inconveniens quod sit causa partialis unius iudicii quando res existit. Et similiter causa partialis iudicii contrarii. quando res non existit: et sic est in proposito. Preterea deus per eandem noticiam videt rem esse quoniam est et non esse quoniam non est. idem potest esse in proposito sine repugnantia. Sed contra hoc dato sequitur quod deus non potest causare in nobis unum actum cognoscendum per quem apparet nobis res esse presens quoniam est absens quod falsum est cum hoc non includat contradictionem. Assumptum probatur quia illa cognitio non est intuitiva per te quia per intuitivam apparet res esse quando est: et non esse: quando non est. Nec abstractiva quia per illam non apparet res esse presens. Preterea quod convenit actui secundum substantiam actus: si substantia eius maneat eadem quocumque alio posito adhuc tale potest sibi convenire: sed substantia visionis manet eadem rem non existente. per potentiam diu in se ergo non repugnat. Saltem partialiter causare talem assensum. qualem prius causavit rem existente. et per consequens hoc potest sibi competere. Preterea hoc dato sequitur quod visio potest esse et tamen per illam nec apparet res esse non esse consequens est contra te. Assumptum probatur per illud principium commune ubi quodlibet et aliorum

conuenit alieni cōtingenter si non sit cō-
tradictio deus pōt facere ipsum sine om-
nibus simul. Sic autem probatur ma-
teriam posse esse sine omni forma. s; vir-
tute visionis aliquando aliquis scit rez
eē z aliquando scit rem non eē. ergo nō
est contradictio q̄ neutrum sibi conue-
niat. Preterea hoc dato non possz
deus causare assensum euidentem respe-
ctu huius contingentis. hec albedo est
albedie non existēre. quia visio albedinis
causat assensum euidentem respectu hu-
ius. hec albedo non est. z intellectus nō
potest simul assentire oppositis. ergo zc

Ad primū istorum dico q̄ deus non
potest causare in nobis noticiam talem
per quam euidenter apparet nobis rez
esse presentem quando est absens: quia
includit contradictionem. Nam cogni-
tio euidens importat q̄ ita sit in re sicut
denotatur per ppōem cui fit assensus p̄
cognitionem: vt cognitio euidens huius
ppositionis res est presens importat rez
eē p̄ntem. Et oportet q̄ res sit presens.

Aliter non erit cognitio euidens. z tu
ponis q̄ sit absens. z ita ex illa positione
cum cognitione euidente sequitur mani-
festa contradictio. scz q̄ res sit presens.
z non sit p̄ns. Et ideo deus non potest
causare talem cognitionem euidentem.
tamen potest deus causare actum credi-
tium per quem credit rem esse presen-
tem quando est absens. Et dico q̄ illa
cognitio creditiua erit ab^a z non intui-
tīua z per talem actum creditium po-
test appere res eē p̄ns q̄ ab absēs non tñ
per actum euidentem. Ad aliud con-
cedo q̄ si per potentiam diuinam visio
dei maneat nō re existente: non repugnat
sibi causare parcialiter talem assensum.

si omnes alie cause requisite concurrant
tamen causare talem assensum totali-
ter sine aliis causis repugnat sibi. z ita
cum existentia rei fit causa parcialis ta-
lis assensus euidentis: impossibile est q̄
causetur naturaliter sine existentia rei.

Ad aliud concedo illud principium
z conclusionem z totam deductionem
quia non est contradictio q̄ visio rei sit
Et tamen per illam visionem nec iudi-
cem rem esse nec non esse. quia deus po-
test facere visionem sine omni assensu ta-
li: sed per naturam non potest hoc fieri

Ad vltimum dico q̄ deus non potest
facere assensum euidentem huius con-
tingētis hec albedo est: quando albedo
non est propter contradictionem que se-
quitur. quia assensus euidens denotat
sic esse in re: sicut per propositionem im-
portat mō h^c albedo ē ipōtat q̄ al^c sit
z per p̄ns si sit assensus euidens huius
hec albedo est. z postum est q̄ hec albe-
do non est: z ita ypotesis cum noticia
euidente includit manifeste contradicti-
onem scilicet q̄ albedo sit z albedo non
sit. concedo tamen q̄ deus potest facere
assensum eiusdem speciei: cum illo assen-
su euidente respectu illius conclusionis
hec albedo est quando illa albedo non
est. Sed ille assensus non est euidens.
quia non est ita in re sicut importatur
per propositionem cui fit assensus.

Et si dicat deus potest facere assen-
sum euidentem huius contingentis me-
diante existentia rei: sicut mediante cau-
sa secunda. ergo hoc potest facere se so-
lo. Respondeo q̄ hic est fallacia fi-
gure dictionis: sicut hic deus potest
facere actum meritorium mediante
voluntate creata. Ergo potest fa-

cere actū meritorū se solo ⁊ hoc pro/
pter diuersam p^om hinc inde. Ad
argumentū principale dico q^d necessitas
est ponere differētiās inter illas noticias.

Questio. vi.

Trum actus apprehendendi
⁊ videndi differant realiter.

q^d non. quia contradictio est

q^d demonstratio sit in aīa nisi aīa sciat cō
clusionē. sed pōt esse demonstratio i aīa
cum sola pōt p^onc demonstratiōis
ergo scia est aliquid demonstratiōis: et
nō prin^m nec aliquis terminus ei⁹. er/
go est conclusio. Cōtra possunt sepa
rari. ergo differunt. Alijs patet. quia ali
qua est p^opositio neutra. cui intellectus
nec assentit nec dissentit primo: ⁊ postea
per aliquē actū assentit. Sic primo
ponā duplicē d^om. 2° ad questionem.

Circa prinū dico. q^d duplex est assen
sus. vnus est quo intellectus assentit ali
quid esse vel aliquid esse bonū vel albū
Alius quo intellectus assentit alicui cō
plero. Scōa distinctio est q^d duplex
est apprehensio. quedā est que est cōposi
tio vel diuisio. p^opositiōis siue formatio
Alia est que est cognitio ip^sus p^oplexi iā
formati sicut cognitio albedinis dicitur
esse apprehensio. Circa 2^m pono du
as conclusiones Prima est q^d actus as
sentiendi vtroq³ mō acceptus differt a
prima apprehensione que est formatio
p^opositiōis. Quod p^obo primo sic ea/
dem conclusio p^obatur primo a p^oiozi. Et
posterior per auctoritatē sicut p^orius o/
stensum est si tunc conclusio: vel eius for/
matio erat scia que est actus assentien
di sequitur tunc quod eadē scia sit scien
tia a p^oiozi ⁊ posteriori. Similiter fides

⁊ opinio ⁊ sic eadē conclusio eēt simul ei/
dē euidens ⁊ inuidēs. q^d est scia ⁊ fides
p^o p^otelin. Nam eadē conclusio numero
pōt primo credi ⁊ postea sciri. Sic
actus dubitandi nō repugnat conclusiōi
demonstratiōis. quia nō repugnat subiec/
to. nec p^odi n^o cople: s^z act⁹ dubitadi ē i cō
possibilis scie ergo scia nō est conclusio n^o
ei⁹ formatio. Sic actus sciendi et
credendi est simplex ⁊ elicitus necessa
rio in instanti. ipsa autē conclusio est cōposi
ta. quia p^opositio conclusiōis est ipsa conclu/
sio: ⁊ nulla eius pars. Scōa conclusio
ē. q^d assensus vtroq³ acceptus differt a
2^a apprehensione que est cognitio com
plexi iam formati. hoc p^obo primo sic.
quia fidelis ⁊ infidelis. p^odicunt sibi d
isto articulo. deus est trinus ⁊ vn⁹: aut
ergo iste articulus formatus in mente
apprehenditur ⁊ cognoscitur ab vtro/
q³ aut nō si sic. ⁊ actus credendi non est
in vtroq³: ergo actus credendi differt. n̄
solū ab isto articulo formato in mente
sed etiā ab eius apprehensione Si nō ap
prehenditur ab vtroq³. Contra: pono
oīa paria in eis preter actū credendi: et
tūc manifestū est q^d p^o illū articulū ap
hēdere. Sicut null⁹ assentit nec dissentit
nisi cognito. s^z infidelis dissentit isti arti/
culo in mēte ⁊ negat eū. g^o cognoscit i^m
articulū. Intererea actus apprehens
ius cōt actū iudicatiū. g^o differūt p^ona
est nota. p^ons p^obat p^o experientiā. nā q^d
frequēter ap^ophendit p^oplexū: ⁊ nō assen/
tit. p^o si postea assentiat semel tū p^o ali/
q^o mediū inclinā postea ad p^oprē assē
tiendū illi. ⁊ nō ex hītu assentiēdi. q^d ad
huc nō habet ita p^ofecte q^d possit ad illū
actū inclinare. g^o illa p^opritudine est ef/
fectiue ab habitu ap^ophēdēdi: s^z null⁹ hī
tus inclinā t ad alium actū nisi mediāte

actu pprio. ergo actus apphensiuus cāt
immediate actū iudicatiuū. **D**iretea
aligs apphendit aliquam ppōnem neu/
trā cui nō assentit nec dissentit. g^o appre
hensio z assensus z dissensus differunt.

Diretea aligs primo negat aliquas
ppōne z post pcedit eam. z sp apphēdit
ea. g^o illa apphensio differt ab assensu.
qz stat cum vtroqz successiue qñ negat:
qñ concedit eam. **A**d principale dico
qz non est cōtradictio demirationem esse
in aia sine actu sciendi. qz actus dūbitā
di non repugnat formālri pclusioni nec d
mōstratōi licet forte sibi repugnet virtu
aliter. z per pns p potentiam diuinā pos
set cārī actus dūbitandi in aia simul cuz
demonstratiōe.

Questio vii.

Vtrum de deo possint hñ plu/
res conceptus pprii. q non. qz
aut illis pceptibus cōrnderet
eadem rez. oino: aut non. Si sic. g^o sunt
pceptus synonymi. Si non. ergo in deo
esset aliqua distinctio realis. pter distin
ctionem psonarū. **C**ontra de deo p dī
catur sum^m bonū ens infinitū act^o pur^o
que sunt plures. pceptus. g^o rē. **A**d q
stionem dico q de deo non pñt hñ plu/
res pcept^o ppriū deo z quertibiles cuz eo
quorum vterqz sit absolut^o non cōno/
tatiu^o: affirmatiu^o nō negatiu^o: simplex
non cōpōste. **D**er primū excludūtur ta
les pceptus. prima cā creatiuū: guberna
tiuū: glorificatiuū. **D**er 2^m excludūtur
tales: immortale icorruptibile. infinituz.
Der 3^m excludūtur tales ens infinituz
summū bonū: act^o pur^o. Sed cū oibus
istis p ditiōib^o non pōt aliqz hñe duos cō
ceptus. pprios deo qdditatiuos. nec v^m
qdditatiuū z aliū dnoiatinā. Et loquor

de cōceptu q ē cog^o abstractiuus: **D**m
pbatur. qz sic eadem rōne pñt hñ infi/
niti pceptus qdditatiui de deo. qz nulla
cā pōt dari quare reducant ad certū nu
merū si duo pñt. haberi. qz ex simplicita
te non pōt argui. qz nō. obstante simplici
tate tu ponis duos pcept^o pprios qddi
tatiuos: z ita ali^o. eadem rōne ponet in/
finitos. **D**iretea res nō ē alr pcepti
bil talib^o conceptib^o abstractiue qz ituiti
ue: s; ituitine. solū est res visibil^o vnicavi
sione ab vnico intellectu distincta z clara
q sit cog^o ppria. g^o solū vnus pcept^o ta
lis ppri^o est possibil^o de deo. **D**irete/
rea si intellect^o sit idem z objectū idem: z
nulla ē diuersitas. g^o pceptus q est effect^o
erit idem z solū vn^o. **A**lr paret omīs via
ad pbandū vnitatē effectus. 2^m pba
tur. qz de eadē re non pñt hñ distincti cō
ceptus tales alterius rationis: quozum
vn^o sit qdditatiu^o z alius denoiatiu^o si/
ne oī distinctiōe in re z sine oī cōnotatiōe
extrinsecā: z sine oī mō grāmatali vl lo
gical. qz oibus istis circūscriptis qcqd p
vnum significat: z p reliquū. z eodē mō
significādū. z ita vterqz erit. quidditati/
u^o vel neuter. **D**iretea eiisdē simpli/
cis rei nō sunt due similitudines abstractie
pprie quaz nulla est siks alteri. sed con
cept^o est siks illi cuius ē. g^o non pñt esse
tales duo pceptus: vn^o qdditatiu^o: ali^o
denoiatiu^o. **D**iretea p vtrūqz pcep
tum exprimit tota qdditas z nihil aliud
g^o vterqz est qdditatiuus. qz hoc ē pcep
tum eē qdditatiuū. 2° dico q non pōt
naturalr hñ de deo vnus talis pcept^o p
prius. nec añ cōpōnem: nec p^o cuz oibus
conditōibus predictis sicut in a^o quolibz
est oīsum. 3° dico q beat^o videns de
um p^o post visionē. hz tm vnum pceptū
talem pprium de deo. qz hz vnā cog^o.

one abstractiua: que est pprius pceptus dei: affirmatiu? z simplex que nō pōt cō perere alteri. Quarto dico q̄ intelle/ eius noster de nulla creatura pōt hñe ali quem talē conceptū simplicem z pprius sine visione creature: nec cū visione. et hō qz quilibet talis cōceptus siue cognitio: equalr est similitudo: z repñtat duo indiui dua sñtia. Et ita non pl? est cōceptus p/ prius vnius q̄ alteri?. Sed p̄tra. con cept? negatiu? non p̄dicatur affirmatiue de re cui? est cōceptus. qz pceptus affir/ matiū? z negatiuus eiusdē rei sunt p̄di/ ctoriū: sicut albedo z non albedo. z peni/ tus idē significant. Nñ non p̄dicerent et p̄ nñs illi duo cept? non p̄dicant affir/ matiue de eodem. s; infinitū p̄dicatur af firmatiue d̄ sapiētia diuina: qz hec affir matiua est vera. sapiētia diua est infini/ ta. g° zc. Detererea licz infinitū qd̄ est ps concept? pplexi sit negatiua. in totuf pceptus pplexus est affirmatiuus: qz eg ualeat p̄poni affirmatiue pura isti. sapiē/ tia diuina ē infinita. Ad p^m istoz dico qz cept? negatiuus aliq̄ significat affir/ matiue z aliq̄ negatiue. Exēplum nō al/ bedo significat negatiue albedies de qui b? nō predicatur: nec p̄ illis supponit. Affirmatiue aut̄ significat oia alia ab al bedine. z de illis vere p̄dicat. z p̄ ill sup ponit. qz quocūqz alio ab albedine de/ mōstrato: hec est vera hoc ē nō albedo.

Der hoc ad argumētū dico qz con/ cept? negatiu? non p̄dicat affirmatiue d̄ re quaz significat negatiue. bñ in p̄dicat affirmatiue de re quam significat affir/ matiue. Et qz infinitū significat oia fini ta negatiue. z oia infinita significat affir/ matiue: iō de illis vere p̄dicat. z p̄ ill ve re supponit. Ad p̄batōem dico qz q̄/ uis pceptus affirmatiū? z negatiū?: ali/

qñ penit? idem significant. vt illa p̄dco? ens nō ens. penitus idē significant. qz qe quid significat ens affirmatiue: significat nō ens negatiue. z nihil aliud significat affirmatiue. In aliis p̄dictoriis pceptus negatiū? multa significat affir. q̄ pcep/ tus affirmatiū? nō significat: s; tales cō ceptus dicunt p̄dicere. qz illud qd̄ vnus pcept? significat nega?. alius significat af fir. Ad p̄positū dico qz non. qz finitū z infinitū opponūt: iō d̄ nullo p̄dicatur infinitū affir? de quo p̄dicat finitum af/ fir. z hoc p̄z. qz infinitum significat oia finita negatiue. s; de illis que nō sunt fi/ nita p̄dicat affirmatiue. vt p̄z. Ad p̄ncipale dico qz de deo p̄nt hñi plures pceptus ppriū cōpositi: formalr vt eg ualenter s; non simplices p̄dicto mo/ do.

Questio. viii.

Trum oia accētia grāmatica/ lia terminoz vocaliū cōpetant terminis mētalibus. qz sic. qz ter/ mini in mēte z in voce sunt signa eiusdē rei subordinata. g° oē qd̄ accidit vni z al/ teri. Contra. gen? z figura sunt acci/ dētia noīum vocalium z nō mentalium g° zc. Dic p° vnā distinctōem fam/ bulā supponā. 2° dicā ad qōnem. Circa p^m dico qz sicut terminoz vocaliū z scri ptoz. quidā sunt noīa qdā verba qdam pnoīa: qdam p̄tici. qdā aduerbia: qui/ dā p̄ponēs: qdā p̄iunctōēs ita z mētaliz qd̄ p̄z ex hoc qd̄ oī ofonū vocali. vere ē false. corrdet aliq̄ ppō mentalis cōpo/ sta ex cōceptib?. g° sicut ptes ppōis vo calis q̄ imponunt ad significandū res p pter necessitatem f̄monis vel cr̄f̄sionis qz ipossibile est: oīa exprimere p verba z noīa solum que p̄nt p̄ alias ptes ofonū

Exprimi sunt distincte ptes orōnis. sic p/tes ppōnis mentalis corrdentes voci/ bus. sunt distincte ad faciendū distinctas ppōnes veras vl' falsas. Circa scdm dico q' accidentia tam nōiū q' verbozū vocalium sunt in duplici dñia quedā sūt cōia: quedā ppria. Secūdū hoc pono aliq's pclusiones. Prīma est q' accidētia cōia nōiū vocaliū pueniunt noib⁹ mentalib⁹: qđ pbat inductive. Nā p^m paratio. z mani^m est q' sicut iste ppōnes in voce. hō est hō: hō est hoīs: hñt disticta predi^a variata solū per casus. ppter quam variatōem est vna ppō vera z alia falsa. ita ppōnes corrdentes in mēte hñt distincta pdicāta per casus variata solū. Exēplū scđi. nā iste ppōnes vocales. hō est aial. hō est aialia hñt disticta predi^a variata solū p numerū. q' variatio facit vnā ppōnem veraz z aliam falsam. ita ppōnes corrdentes in mēte hñt distincta pdi^a variata solum p numerū que variatio facit vnā ppōnem esse verā z aliam falsam. Et^m tertii. nam sicut iste ppōnes in voce hō est alb⁹. hō est albio: hō est albiſſimus hñt distincta pdicāta solū variata per spatōem ppter quam variatōem pōt vna ec vera. et alia falsa. ita est pportionabl^r de ppositionib⁹ in mēte corrdentibus. Sed dubiū est de qualitate nois vocalis vix pueniat nōi mentali. 2ª conclusio q' accidentia ppria nominum solum conueniunt nominibus vocalibus z non mentalibus: que sunt genus z figura. Cuius ratio est. quia illa accidentia non conueniunt nomini ppter necessitatem expresſionis sicut alia. sed propter ornatum sermonis z congruitatē. q' patet ex hoc. qz

ista duo accidentia conueniunt nomini bus synonymis. Exēplū de lapis z petra que sunt diuersoz generū z declinationum. ideo multitudinē talium accōtionum que pueniunt nomibus synonymis non oportet attribuerē naturalib⁹ signis cuiusmodi sunt pceptus mentales sicut nec noibus synonymis corrdēdet pluralitas conceptuum. Et ideo ad videndū que ppō sit vera que falsa in mente: nō oportet videre cuius generis sit. n^c e⁹ figure sit subiectum vel pdicātū. sed bene oportet respicere cui⁹ gradus cōpationis. cuius casus sit: z cuius numeri sit rectū z prediātū. sicut supra dictum est. Nec ēt ppter veritatem vel falsitatem ppositionis in voce. oportet aspicere ad alia accidentia subiecti vel prediati sed nū ppter congruitatem. qz hec est congrua homo est albus. z hec est incōgrua hō est alba. Et hoc oritur ex diuersitate generis. z ideo quis iste ppositiones vocales. homo est alb⁹. homo est alba habent distincta prediātā. tamen idem est prediātum in mente corrdēdēs vtriqz. vnde supposita congruitate vocis. nihil refert cuius generis vel figure sit subiectum vel prediātum. quia sicut h^c est vera. adamas est lapis. hec est veraz adamas est petra. vbi est diuersitas prediati fm genus z declinationem. tamen in mente non corrdēdet distincta prediātā sicut in voce. nec vna potest esse vera in voce nisi alia sit vera. Tertia conclusio est q' accidentia communia vobozum conueniunt verbis mentalibus: z sunt quinqz scilicet modus: tempus: genus: numerus: z persona. Nam si/ cut distincte ppositiones in voce habentes distincta prediātā variata: solū

p̄ talia accētia: ppter quam varietatem
 aliqñ vna est vera ⁊ alia nō. Exēplum
 fortes legit: fortes lege: vbi est solū vari-
 atio modi. Silt̄ hic fortes amat: fortea
 amatur. vbi solū est variatio generis a/
 ctivi ⁊ passivi. Similt̄ hic tu legis: vos
 legitis. vbi solū est variatio numeri. Si/
 milt̄ hic tu legis: tu legisti: vbi solum est
 variatio t̄pis. Similt̄ tu legis: ego le-
 go. vbi solū est variatio persone: ita illis
 corrūdent distincte ppōnes mētales ha-
 bētēs distincta predicata eodē variata
 p̄ accidentia. que variatio causat verita-
 tē ⁊ falsitatē in p̄positione. qz nunq̄ est
 p̄positio vera vel falsa in voce: nisi cor-
 rūdeat sibi consil̄is in mente. Quarta
 conclusio est qz accidentia pp̄ia verbo-
 rum solū p̄ueniunt verbis vocalibus et
 scriptis. qz de illis termis in voce vel in
 scripto: idem est iudicium per om̄ia. Et
 talia sunt coniugatio ⁊ figura. Et ratio
 est: qz aliqñ verba diuersarū coniugati-
 onū ⁊ diuersę figure possunt eē synony-
 ma. ⁊ per om̄s non oportet qz eis corrū-
 deat talis diuersitas verborū mentaliū:
 sicut nec synonymis. ⁊ sicut dictū est d̄ ac-
 cidentib⁹ noīum ⁊ verborū. ita p̄portio-
 nabil̄ dicendum est de aliis p̄tib⁹ orā-
 tōis. Sed hic est vnū dubium vtrū p̄-
 ticipiis vocalibus corrūdeant in mente
 p̄ceptus distincti a verbis. R̄sideo qz
 nulla est necessitas ponendi talem plura-
 litatē in mente. qz verbus ⁊ participiū
 verbī sumptū cum hoc verbo est: semp̄
 in significādo equipollent: ⁊ sunt synony-
 ma. Et iō sicut noīa synonyma non sunt
 inuenta ppter necessitatē significatiōis
 sed ppter ornatū sermonis. qz quicquid
 significatur ⁊ exprimit per omnia noīa
 synonyma: potest sufficienter per vnum
 illorū exprimi. vnde ⁊ pluribus noibus

synonymis non corrūdet pluralitas con-
 ceptuū. ita cuz verba vocalia ⁊ p̄ticipia
 sua nō fuerunt ppter necessitatē sermo-
 nis: nec exp̄ssionis inuētatiō in mente nō
 corrūpōdet illis talis multitudo p̄ceptu-
 um. Ad argumentū principale dico
 qz om̄e qd̄ accidit termino mentali: acci-
 dit ⁊ termino vocali: sed nō eōuerso. qz
 aliqua accidunt terminis vocalibus pp̄-
 ter necessitatē sermonis vel exp̄ssionis
 ⁊ talia etiā conueniūt mētalib⁹. Alia ac-
 cidunt ppter ornatū sermonis ⁊ p̄gru-
 itatem: ⁊ illa nō p̄ueniunt terminis menta-
 lib⁹.

Questio. ix.

v. Trum noīa mentalia distinguā-
 tur p̄ concretum ⁊ abstractum:
 sicut vocalia. qz sic. qz impossi-
 bile est qz eadē p̄positio sil̄ ⁊ semel sit ve-
 ra ⁊ falsa. sed hec pp̄o mentalis. hō est
 albus est vera. ⁊ hec ē falsa. hō est albe-
 do. ergo nō est eadem pp̄o. subiectū aut̄
 est idē ⁊ copula. ḡo predicatū est diuer-
 sum. ⁊ non nisi per cōcretū ⁊ abstractum
 ḡo ⁊ c̄. Contra. aliqua p̄creta ⁊ abstra-
 cta sunt synonyma sicut frig⁹ frigiditas
 s̄ multitūdimi noīum synonymoz i vo-
 ce: nō corrūpōdet pluralitas in mēte. ḡo
 ⁊ c̄. Sic p̄ omittā vnā distinctionē
 de p̄creto ⁊ abstracto. 2° ad q̄onem.

Circa primū dico qz aliqua sunt p̄cre-
 ta ⁊ abstracta: que sic se hñt qz p̄cretum
 significat aliquā rez ⁊ supponit p̄i^a quā
 nullo modo abstractū significat. nec pro
 illa sup̄ponit. Exēplum est de iusto ⁊ ius-
 ticia. Nam iustus significat hominem
 ⁊ supponit pro illo: sed iusticia nō. quia
 p̄edi^o talis concreti de abstracto est
 īpossibil̄ iusticia ē iusta. et h̄o qz t̄mi sup-
 ponit p̄ distinctis reb⁹. isti^o mōi sunt tres

spēs concretorum et abstractorum. **Prima** est quā cōcretus supponit p̄ subiecto et abstractus p̄ accīre inherēte subiecto. **Exemplū** album et albedo. album supponit p̄ subiecto et albedo p̄ accidente inherēte p̄ subiecto. 2^a est quā cōcretū supponit p̄ toto cōposito et abstractū p̄ pte vt aīatū et aīa. **Tertia** species ē quā cōcretū et abstractū supponunt p̄ distinctis rebus quā ram neutra est subiectū nec pars alteri⁹. **Exemplū** vt hō et humanum. nā humanū supponit p̄ opere quō est effect⁹ hoīs. **Secūdus** modus principalis est quā cōcretus et abstractū sunt synonyma. **Exemplū** calor: caliditas: frigus: frigiditas: equus: egnitas: aīa: aīalitas. et breuiter s̄m intentōem p̄bī sub isto⁹ continentur oīa cōcreta et abstracta sua: que abstracta non supponūt p̄ accidente inherēte subiecto: nec p̄ pte illi⁹ quō importat̄ per cōcretū. nec p̄ aliqua re dispata ab eo. et s̄m opionem illoꝝ qui negat cōstatem eē rem mediā inter subām et qualitatem et qui negant. oēs respectus in creaturis: sub illo⁹ collocant oīa cōcreta et abstracta de genere quāntitatis et relationis. et oīa cōcreta priuatiua et abstracta sua. vt cecū: cecitas: curuus: curuitas. Et p̄ oībus istis ē vna r̄la general̄ quā p̄nter dicēdo de quibuscūq; predicat̄ cōcretum: p̄dicat̄ abstractū: et eō⁹ et quā cōcretum vere p̄dicatur de abstracto et eō⁹ nisi abstracta includant aliq̄d sincathegozema ex vsu loquendi. vñ tales sunt p̄cedende s̄z istā opionem. materia est priuatio: cec⁹ ē cecitas: hō est humanitas: aīa est aīalitas subā est quāntitas. paternitas: currit: fili⁹ interficit paternitatē. **Terti⁹ mod⁹** est quā cōcretū et abstractum sic se hnt quā abstractū ad placitum institutum. vel ex vsu loquētum includit aliq̄d sincathe-

gozema vel determinatiōes aduerbiales ita quā illud abstractū insignificando equi ualeat. vñ cōplero. puta humanitas tñ ualeat: sicut hō inq̄tum homo: vel necessario: vel p̄tingenter vel p̄ se: quā ponitur in p̄ponibus. concretū autem nullū tale sincathegozema includit. Et s̄m istam viam tñ vñ ista humanitas est alba: s̄c hō inquātum hō est albus: vñ hō per se est alb⁹. hoc mō dicat̄ logici quā hoc sig^m totum includit suū distribubile vt accipitur sincathegozematice. quā tunc tñ valet sicut hoc: quēz para. Et iō ista totas fortes est minor forte. equiualeat isti. que libet ps forte est minor forte. Sicut hoc signum quōlibet includit suū distribubile. quā vñ tñ q̄tum omne. ens. Aliter hec non eēt intelligibilis quōdlibz est hō vñ non hō. Similit̄ hoc verbum. curro icludit hoc p̄nomen. ego. et iō tñ valet curro sicut ego curro. et ita est de multis aliis. et ita pōt dici de oībus abstractis priuatis et negatiuis. et breuiter d̄ omībus abstractis que sunt noīa synonyma cū sint cōcretis. quā p̄dicatio concreti de abstracto: ē impossibilis p̄pter aliq̄d sincathego⁹ iclusum. et sic est ista falsa. subā est quantitas. materia ē priuatio: quā valent istas subā per se est cōstas. materia p̄ se pri^o est priuatio. quā omnia talia abstracta iccludunt aliq̄d sincathegozema tale vel n̄lle. **Quart⁹ modus** ē quā abstracta supponūt p̄ multis siml̄ sumptis. cōcreta aut̄ supponūt p̄ vno solo: sicut ppl̄s supponit p̄ plurib⁹ s̄l̄ sumptis ppl̄aris pro vno solo. Sicut plebs: turba. et numerus supponūt p̄ plurib⁹. sed plebei⁹ numerat̄ p̄ vno solo. **Circa 2^m** dico quā cōcretum et abstractum primo⁹ 3° et 4° cōueniūt noīb⁹ mentalibus: sicut et vocalibus. et per p̄ns talia noīa mentalia variā

tur p̄ talia concreta & abstracta. Cuius
 rō est. qz eadem ppō mental' non pōt s̄
 ee vera & falsa: quicqd sit de ppōne vo/
 cali. sed hec ppō in mēte est vera: hō est
 albus. & hec ē falsa. hō est albedo. & nul
 la est hic variatio nisi de p̄dicatis peres
 concretum & abstractū primi modi. Si
 unū hec est vera hō currit. & hec falsa
 humanitas siue hō inq̄tum hō currit &
 hoc solū pp̄ variatōem p̄creti & abstra/
 cti tertii mōi. Siml'r hec est vera ppl's ē
 multi hoies. & hec falsa ppl'are est mul
 ti hoies. q̄tum ad quartū modum rē.

P̄detera p̄ceptus concreti primo si
 gnificat unū in recto & aliud in obliquo
 p̄cept' abstracti solum significat in recto
 g° rē. Sed p̄creta & abstracta sc̄o solū
 variant noīa vocalia & non metalia. cu
 ius rō est. qz impossibile est qz ppō vera
 sit in qua ponitur illud p̄cretū: nisi illa sit
 vera in qua ponit' abstractū suum siml'r
 oī eodem mō grāmicali & logicali quo
 significat unū significat aliud. & per p̄is
 licet talis pluralitas sit in voce: non tam
 in p̄ceptu. qz multitudini synonymorum
 non corrūdet multitudo conceptuum.

Ad argumēta principalia p̄ ex dcis

Questio .x.

v **Trum** hō & humanitas sint sy
 nonyma. qz non qz qñ duo ter/
 mini sunt synonymi. quicqd p̄e
 dicatur de vno & de alio. sed p̄positio in
 qua ponitur vnus termin' est vera & p̄
 positio in qua ponit' alius termin' non ē
 vera. sicut hec est vera humanitas pōt ef
 se assumpta. siml'r hec humanitas est as
 sumpta & non hec: hō pōt esse assumpt'
 nec ista homo est assumpt'. g° rē. Cō
 tra. illa sunt synonyma que oīno idem si
 gnificant. & p̄ eodem supponunt eodem

mō significādi grāmicali & logicali. sed
 hō & humanitas sunt hmōt. ergo rē.

Sic primo distinguēdū est de noi
 dus synonymis. 2° ad q̄stionem. Cir
 ca primū dico qz nomen synonymū du/
 pliciter accipit. s. stricte & large. Stricte
 dicuntur illa nomina synonyma quibus
 omnes vtentes intendunt simpl'r vti p̄o
 eodē & eodē significādi: sicut mare & tu
 lius sunt noīa synonyma. Large di
 cuntur illa nomina synonyma que signifi
 cant simpliciter idē omnib' modis. & eo
 dem mō significandi. ita qz nihil aliquo
 significat per vnū. quā eodē mō signi
 ficandi significetur per reliquū: quāuis
 non om̄s vtentes credant ipsa idem signi
 ficari. sed decepti existimant aliqd signi
 ficari per vnū qd non significat per re
 liquū: sicut si aliquis crederet qz hoc no
 men de' importaret vnū totū: & deitas
 partem eius. Circa sc̄dū dico: qz fm
 veritatem theologie: homo & humani
 tas nō sunt synonyma: nec stricte sumpta:
 nec large. Cui' ratio est. quia ista no
 mina distinctas res significat & p̄o disti
 ctis supponunt. & aliquam rem significat
 vnū nomen qd non significat reliquū.
 nec potest significare. Nam hoc nom: en
 homo vere supponit p̄o filiū dei. & filiū
 dei significat. humanitas autem nec sup
 ponit p̄o filiū dei: nec filiū dei aliquo mō
 do significat: non plus qz hoc nomen al/
 bedo p̄o quod hec est concedenda: filiū
 dei est homo. & hec est neganda. fi
 liū dei est humanitas. & per consequēs
 cum non quicquid importetur per vnū
 importatur per reliquū eodem modo
 ideo non sunt synonyma. Assumptus pa
 tēt scilicet qz ista nomina non significant
 idem: per diffinitiones explicantes quid
 nominis eorum. Nam diffinitio huma/

nitatis est illa. humanitas est natura cō-
 posita ex corpore et anima intellectiva.
 Nec connota: illud nomē q̄ illa natura
 intellectiva sustentetur a persona divina
 vel non sustentetur. Et ideo semper sup-
 ponit p̄ illa natura. ita q̄ non potest sup-
 ponere p̄ filio dei: cum filius dei non
 possit ee illa natura. Diffinitio autem
 hominis est ista: homo est natura cōpo-
 sita ex corpore et aīa intellectiva: nullo
 supposito sustentata: vel hō est suppo-
 situm tale naturam sustentans de quoli-
 bet enī homine hec descriptio p̄o alie-
 ra sui parte verificatur. Nam hec ē ve-
 ra: sortes est natura cōposita ex corpore
 et anima intellectiva. a nullo supposito su-
 stentata. et hec est vera. filius dei est sup-
 positum talem naturam sustentans et ter-
 minans eius dependentiaz. Ex quibus
 patet q̄ ista non significant omnino ideoz
 Et predictis sequuntur aliquę con-
 clusiones. Prima est q̄ quavis hec
 sit concedenda homo est humanitas. ta-
 men hec est falsa omnis homo ē huma-
 nitas. et hec est vera. aliquis homo non
 est humanitas. Qd̄ pbatur. quia si neu-
 trū illorum nominum homo et humani-
 tas includat equivalenter aliquod sinca-
 thegoremā. hec est concedenda. homo
 est humanitas. quia est vna indefinita q̄
 habet vñā singularem verā. scilicet istam sor-
 tes est humanitas. Nā in ista p̄positione
 subiectū et p̄dicatum non possunt suppo-
 nere p̄ distinctis rebus sed solū p̄o ea/
 dē re. hec tñ est falsa. ois hō est humani-
 tas. q̄ h̄z istam singularem falsam. hic hō
 est humanitas demonstrando filiū dei.
 et ita iste due subcontrarie stāt simul ali-
 quis hō est humanitas: aliquis hō non
 est humanitas. 2° conclusio est q̄ in-
 telligendo isto mō debent iste p̄pones cō-

cedi abstractū p̄dicatur de cōcreto. et e
 cōverso. sicut homo ē humanitas. et hu-
 manitas est hō. Simlr q̄ abstractū ve-
 re affirmatur et negatur de cōcreto par-
 ticulariter sumpto. et eo^o. licet nō vniver-
 salr sumpto. sicut iste sunt p̄cedende. ali-
 quis hō est humanitas. aliquis hō non
 est humanitas. Simlr ista est vera q̄ ta-
 le concretum de eodē numero affirmat
 et negatur successiue: sicut nūc hec est ve-
 ra. hec humanitas que ē sortes est hō. et
 si illa humanitas assumeretur ab aliq̄ p̄-
 sona diua hec falsa est. hec humanitas
 est hō: demonstrando eandē humanitatē
 numero. Et hoc. q̄ hoc nomen hō nun-
 q̄ supponit p̄ illa humanitate: nisi qñ nō
 est vnita alteri nature. Et quia aliquan-
 do potest ee vnita. et aliqñ non. ideo ali-
 qñ supponit p̄o ea. aliqñ non. et p̄pter
 hoc concretū aliquādo p̄dicatur de tali
 abstracto. aliqñ non. Ad argumētuz
 principale dico q̄ fm veritatez fidei non
 sunt synonyma sicut patet ex dictis. Vi-
 co tamen ad argumentū q̄ sicut hec ē cō-
 cedenda ē virtute sermonis. humanitas
 potest assumi a persona divina. ita hec
 est cōcedenda. hō potest assumi a p̄sona
 divina. Et hoc indifferēter siue subiectū
 accipiat p̄ eo quod est: vel p̄ eo quod
 pōt esse. hec tamen est concedenda. hūa-
 nitas ē assumpta a p̄sona divina. et hec
 negāda. hō est assumptus a p̄sona diua.
 quia ista includit manifeste p̄dicitōem
 qd̄ patz per diffinitionem exprimentem
 quid nois huius termini hō: que est ista
 quod est natura composita ex corpore et
 aīa intellectiva a nullo supposito sustē-
 tata et. ergo si hec esset vera. homo est
 assumptus. hec esset vera. natura que a
 nullo supposito sustentatur: est assump-
 ta a persona diuina. vbi est mani-

facta contradicō. Et si dicatur hec est
 vera p te. hō potest assumi a psona diui-
 na: ponatur in eē. tunc erit ista vera. hō ē
 assumpt⁹ a psona diua: sic suppositum
 ē assumptū. Rñdeo qz oīa non valz
 qz vel illa ppō in sensu diuiso. non po-
 test poni in eē. vel alr dz poni in esse. Erē
 plā hec est vera: albu pōt esse nigrū: z tñ
 si ponatur sic in eē: album est nigrū: ē im-
 possibilis: z tō vel non pōt poni in eē vel
 debet sic poni in eē: hoc est nigrū: demon-
 strādo illud p quo supponit albu. Ita
 est in pposito: qz ista ppō homo sine sup-
 positū hūa^m pōt assūi: dz sic poni in eē. for-
 ē assūpt⁹ l' h^e na⁹ ē assūpta. demonstrādo
 illā naturā p qua supponit hō vel sup-
 positū. z alr non pōt poni in eē.

Questio xi.

v **Trum** homo z humanitas snt
 synonyma sī intentōnem phi.
 qz non. qz hec est vera. hō ha-
 bet humanitatē. z hec est falsa humani-
 tas hz humanitatem: qz idē non hz se. g.
 non significant oīno idem. z per oīs non
 sunt synonyma. **Contra.** hūmanitas
 significat cōpositum ex corpore z aīa. et
 nihil aliud hō aut significat penitus idē
 z eodem mō significādi. g. zc. **Hic** pñ-
 mo rñdeo ad qōnem. 2° ponam aliquas
 cōclusiones. **Circa** primū dico qz opīo
 phi fuit qz sunt noīa synonyma. qz ipse
 imaginabatur qz nulla res imaginabilis
 importat p hoc nomen hō: quin eodez
 mō importetur p hoc nomē humanitas
 z eodē. **Curus** rō est. qz sī eū nulla
 res est in cōposito: nisi materia z forma z
 accidens. s; supposito qz hec sit falsa aīa
 intellectiua est humanitas. nllm illozum
 importatur plus p vnum illoz noīum:
 qz per reliquū. **Et** si dicatur qz humani-

tas tñ significat naturam specificāz. hō
 addit vltra hoc dīam indiuidualem.

Contra. sicut se habent aduicēz hō
 z humanitas. sic se habent sortes z sor-
 teitas. s; sortes z sorteitas significant pe-
 nit⁹ eandem rē. g. homo z humanitas
 eodē mō significant. **Assumptum** p/
 bat. qz si alr illozum noīum aliquid si-
 gñificat qd non significat reliquū. quero
 qd est illud non natura specificā. qz illa
 equalr significatur per vtrūqz v^l p neu-
 trum. **Nec** materia: nec forma nec cōpo-
 situm: nec accēs sī eos. nec dīa indiui-
 dualis quā fingunt. qz sicut sortes addit
 vltra naturam specificā dīam indiui-
 lem: ita sorteitas. **Alr** sorteitas nullo mō
 differret ab humanitate. **Et** tunc sicut s;
 eos hūmanitas est in plōne: ita sorteitas
 eēt in plōne. qd falsuz ē. g. sortes z sorte-
 itas. nullo dīant ex pte rei. z per oīs h^e
 est vera sī eos: sortes est sorteitas. **Ex**
 quo sequit qz sortes est hec humanitas
 demonstrādo sortē. z sequit sortes est hec
 humanitas. ergo sortes est. humanitas.
Ab inferiori ad supius a pte pdicati. **Et**
 sequitur sortes est humanitas. g. hō est
 humanitas. z ita sequitur qz nihil signi-
 ficat p hoc nomen hō: quin significetur
 p hoc nomen humanitas. **Hō** dico qz i-
 tentio Aristotelis z cōmentatoris sicut
 patet. z metha ē qz quicqd significatur
 p vnum: significat per reliquū. z eodem
 mō significādi. z per oīs sunt synony-
 ma saltem large accipiēdo. **Et** ideo nī
 si cōclusio alicuius sīcat hegozeumatis i-
 pediat: ista de virtute sermonis simplr ē
 pcedenda. hō est humanitas. **Dre**te/
 rea si sī intentōem phi. illa noīa suppo-
 nerent p distinctis: oporteret tūc qz vñū
 supponeret p toto z aliud p pte vel du-
 abus pñibus. vel p duabus substantiis

totaliter distinctis vel vno p subā z aliud p accidentis. que oia falsa sunt. ergo ꝛc. vnde ꝓmentator. 7°. methaphisice ꝓcedit istā. hō est humanitas. Circa fm ꝓima ꝓclusio ē qd d. vir. sermo. hec est simpliciter falsa. fortes est sup^m sustentans naturā humanā vel humanitatem. hec ꝓclusio ꝓbatur. quia quero ꝓ quo supponit li fortes. nō ꝓ natura humana. quia idē nō sustentat se. Nec ꝓ parte illius nature. quia pars nō sustentat totū. Nec ꝓ subā disparata ab illa natura manifestū est. Nec ꝓ ꝓposito ex natura z dñā individuali. Tū qz tale n̄ ē. tū qz si fortes substētar naturā. fortes sustentat naturā indiuiduā. z quelibet tal natura includit differentiā indiuiduā fm eos. Et per ꝓns fortes sustentaret vnuz cōpositū ex natura z differentiā indiuiduali: z nō aliud q̄ seipm ergo ꝛc. Non em̄ fortes in ista. ꝓpone supponit ꝓ vno cōposito ex natura singulari: z negatōne dependentie ad aliud ꝓpositū. Tū qz fortes cum sit aliquid reale subāle non cōponitur ex affirmatione z ne^o. Tū qz nullū includens tale ꝓpositū ꝓt sustentare talē naturā. cum nō possit dependere ad tale ꝓpositū. ergo hec est simpliciter falsa de virtute sermonis. fortes ē ꝓpositū naturā humanā sustentans: sed hec est ꝓcedenda fortes ē natura cōposita ex corpore z aīma intellectiua a nullo ꝓposito sustentata. Et ꝓpter h^o fortes est homo. Similiter hec est ꝓcedenda: filius dei est ꝓpositū humanitatem siue naturā humanā sustentās vlt terminans dependentiā eius. Secunda ꝓclusio qd omis ꝓpositio composita ex tali ꝓcreto z abstracto: sicut est hō z humanitas: per quam denotatur illa ꝓ quibus subiectū z ꝓdicatū suponiū

ē distincta si sit vniuersalis: est falsa cuius rō est: quia talia concreta z abstracta non supponunt ꝓ distinctis rebus. n̄ si quando vnum illoꝝ supponit ꝓ ꝓso. na diuina sustentare naturam humanā ergo ꝓpositio vniuersalis denotans illa ꝓ quibus supponunt esse vniuersalif distincta: falsa est quia semper supponunt ꝓ eodem nisi in vno casu. Ex quo sequitur qd omēs tales sunt falsæ de virtute sermonis. omnis homo habet humanitatem. omnis humanitas est i homine. omne animal habet animalitatem z hoc cum nihil habeat se nec aliquid sit in se. Et per tales denotatur qd illud ꝓ quo supponit subiectum: habet illud ꝓ quo supponit ꝓdicatum: z hoc est falsum. cum subiectum z ꝓdicatū supponant ꝓ eodem tales ergo ꝓpositiones sunt falsæ. Confirmatur. Nam fm anf. moñ. c. 28. non ꝓꝓrie dicitur qd natura summa habet iusticiam: sed quod est iusticia: ita non ꝓꝓrie dicitur qd fortes habet humanitatem. sed est humanitas. Et ideo sicut tales ꝓpositiones recipiuntur z vstantur a sanctis de^o habet iusticiam: deus habet sapientiam: bonitatem: intellectum: in deo est misericordia: z huiusmodi que tamen secundum anf. de vir. f. non sunt vere: ita tales conceduntur ex vfu loquentiuz. homo habet humanitatem. humanitas ē in homine. z huiusmodi que tamen nō sunt vere de virtute sermonis. Ex hoc etiam sequitur vltterius qd de virtute sermonis tales ꝓpositiones sunt falsæ. humanitas subsistit in ꝓposito ꝓprio humanitas dependet a ꝓposito ꝓprio ꝓpositum ꝓꝓrium terminat dependentiam nature humane. sed hec debet concedi humanitas est ꝓꝓsi/

tum nisi aliquod sine categoriamati iclu/
 datur in illo abstracto quod impediatur
 illam predicationem veruntamen hec e
 solum vera. humanitas est suppositum
 quando humanitas non est vnita. sed
 quando est vnita tunc statim desinit ee
 suppositum: quia hoc nomen suppositu
 connotat qd humanitas non sit vnita.
 quod patet per diffinitionem expimen
 tem quid nomis eius que est qd supposi
 tum est res completa vna z non plures
 a nullo supposito sustentata vnde in ra
 libus si ponatur illa diffinitio loco no
 minis statim apparebit que ppositio sit
 concedenda z que neganda. Ad argu
 menta principalia patet sufficienter e z
 dictis.

Questio. xii.

Trum vniuersale sit singula
 re. q non. quia omne vniucr/
 sale predicatur de pluribus.
 Singulare predicatur de vno solo ergo z
 cetera Contra omne quod est vniuer
 sale est singulare. ergo vniuersale est sin
 gulare. hic primo distinguat de singulari
 secundo dicas ad questionem. Circa pri
 mum dico qd fin philosophum singula
 re. indiuiduum suppositum: sunt nomi
 na conuertibilia z hoc dico apud logi
 eos. licet secundum theologos supposi
 tum solum est in substantiis diuinum z
 singulare et in accidentibus. Nunc aut
 logice loquendo tripliciter accipitur sin
 gulare z indiuiduum. vno pro i^o qd e
 vna res numero. z non plures res. Alio
 modo dicitur singulare res extra animam
 que est vna res numero z non plures.
 Nec est signum alicuius rei. Tertio
 modo dicitur sig^m proprium vni. quod
 vocatur terminus discretus. Nec diui

no quantum ad duo pri^a membra e ma
 nifestum. Tertium membrum pbarur
 Nam por^o dicit qd indiuiduum predi
 catur de vno solo. hoc non potest intel
 ligi de re extra. puta de soz. quia res ex
 tra animam nec predicatur: nec subiicitur
 sicut in alio quolibet est obkensum: z p
 consequens intelligitur de aliquo signo
 proprio: quod predicatur de vno solo.
 non pro se: sed pro re. Preterea logi
 ci dicunt qd supposita termini comunis
 sunt duplicia. quedam per se: quedam
 per accidens: vt istius termini album:
 supposita per se sunt hoc album illud
 album. Supposita per accidens. sunt
 soz. z plato hoc non potest intelligi de
 soz. qui est extra animam z nullius est si
 gnum quia res extra animam non po
 test esse suppositum termini communis
 in voce: nec per se nec per accidens
 ergo oportet qd suppositum accipiat
 pro termino proprio vni quod dicitur:
 ideo suppositum: quia de illo predicat
 terminus communis. non pro se: sed p
 suo significato. z tunc termini commu
 nis sunt talia supposita duplicia. quedaz
 per se puta pnomina demonstratiua cu
 tali termino communi. puta hoc album
 illud album supposita per accidens. scz
 nomina propria: puta soztes z plato. z
 est magna differentia inter ista supposi
 ta: quia impossibile est vnum contrarium
 vere predicari de supposito per se alteri
 us contrarii: sicut hec est impossibilis:
 hoc album est nigrum. sed de supposito
 per accidens bene potest predicari qua
 vis non dum est suppositum illius: sicut
 si soztes est albus: hec est possibilis soz
 res est niger. z hoc quia soztes potest ee
 suppositum per accidens duorum con
 trariorum successive. lz non suppositus

per se. Circa fin articuli dico qd vlt
est singulare z individuum primo qz e
vna qualitas mentis singularis z no plu
res. Sed scdo non est singulare. qz vlt
nullomō est quecuqz res extra animaz
Similiter vlt no est singulare. 3° modo
quia vniuersale e signū naturale vel vo
luntariū cōmune pluribus non tantum
vni. Ad principale patet ex dictis.

Questio. xiii.

Trum vlt sit qualitas men
tis. qd no. quia subā que e ge
nus generalissimū non est qli
tas mentis. ergo rē. Assumptū patet. qz
predicatur vniuoce z inquit de substan
tia. Contra. vlt est solum in anima
z no obiectiue. sicut prius ostensum est.
ergo subiectiue. z per consequens est qli
tas mentis. Ad questionem dico qd
sic. Cuius ratio est: quia sicut post pate
bit. vniuersale non est aliqd extra aiām
Et certum est qd non est nihil. ergo est
aliquid in anima non obiectiue tantum: si
cut prius probatum est. ergo subiectiue
z per consequens est vera qualitas mē
tis. Sed contra quia hoc dato. omnia
predi^a essent accidentia z per consequē
aliquod accidens esset superius ad sub
stantiā. Preterea idem non predica
tur de diuersis predicamentis z per con
sequens qualitas non est communis ad
omnia predicamenta. Preterea seq
tur qd idem sit superius ad se. et omnia
vniuersalia sunt in genere qualitatis se
cundum illam opinionem: sicut species:
z individua: z per consequens pdicamē
tum qualitatis est commune ad seipsuz
z ita aliquid est superius ad se. Pre
terea hoc dato oportet concedere qd idē
significet se. z supponat pro se. quia

in ista propositione omne vniuersale
est ens. ly ens supponit personaliter p
omnibus vniuersalibus. z per cōsequē
p hoc vniuersali supponit quod ē ens
z ita ens suppoit pro se. quia aliter ista
propositio vniuersalis esset falsa. omne
vniuersale est ens. quia haberet ynas sin
gularem falsam. ergo idem significat se

Preterea sequitur qd idem sit supe
rius z inferius respectu eiusdem. quia
hoc vniuersale ens est superius ad pdi
canta z inferius. quia est individuum d
genere qualitatis ergo rē. Ad primū
illorum concedo qd omnia vniuersalia
sunt accidentia. tamen non omnia sunt
signa accidentium: sed aliqua vniuersa
lia sunt signa substantiarum tantum. et
illa constituunt predicamentum substā
tie. Alia accidentia constituunt alia p
dicamenta z concedo vltra qd aliquid
accidens quod est tantum signum sub
stantiarum est per se superius ad quam
libet substantiam. Nec hoc est magis
inconueniens qd dicere qd aliqua vox est
nomen significans multas substantias.

Ad aliud dico qd idem non predica
tur de diuersis predicamentis quādo p
dicamenta stant psonaliter z significati
ue. sed quando supponūt materialit^r vel
simpliciter nō ē idē incōueniēs pdicari de
diuersis pdicamētis. Vñ si in ista ppōe
subā est q̄litas subiecti supponat mafia
lit vel simpliciter: ipsa est vera. z similis ista
q̄litas est q̄litas. S; si supponāt psona
liter tūc nō sunt vere. vñ sicut iste due
propositiones substantia est vox quali
tas est vox. vere sunt si subiecta suppo
nūt materialiter z nō significatiue ita ē
in pposito. Ad aliud d^o qd idē nō ē su
peri^o ad seipsum: qz ad hoc qd aliquid
sit superius ad aliud requiritur di/
m 2

distinctio inter illa. quia superius signifi-
 cat plura q̄ inferius. Ideo dico q̄ non
 omnia vniuersalia sunt per se inferiora
 ad hoc commune qualitas q̄uis oīa v̄ta
 sint qualitates. quia hoc vniuersale q̄li-
 tas est qualitas. non tamen inferius est
 ad qualitatem: sed est ipsamet. Si dicat
 sequitur saltem q̄ qualitas sp̄ialis men-
 tis est in plus q̄ quodcunq̄ predicamē-
 tum. quia predicatur de omnibus predi-
 camentis ⁊ nullum predicamentūz pre-
 dicatur de omnibus predicamentis. er-
 go ⁊ cetera. Respondeo qualitas spi-
 ritualis mentis non predicatur de om-
 nibus predicamentis significatiue ⁊ p̄o-
 naliter sumptis. sed tantum pro signis
 sumptis materialiter: ⁊ ideo non sequi-
 tur q̄ qualitas spiritualis sit superius:
 vel in plus q̄ quodcunq̄ predicamen-
 tum. quia superioritas ⁊ inferioritas in-
 ter aliqua sumitur ex hoc q̄ vnum sig-
 nificatiue sumptum predicatur de plu-
 ribus q̄ aliud sumptum significatiue. ⁊
 ita non est de omni qualitate sp̄iali. q̄
 est vniuersalis. Aliqua tamen sicut con-
 ceptus entis de pluribus predicatur: q̄
 quodcunq̄ predicamentum. Ad ali-
 ud dico q̄ hec conclusio est concedenda
 q̄ idem supponat pro se quod idem sig-
 nificat se: ⁊ q̄ idem predicatur vniuoce
 de se: sicut in ista propositione omnis vox
 est ens subiectūz supponit pro omni vo-
 ce ⁊ ita supponit pro ista voce vox. ⁊ si-
 gnificat eam ⁊ predicatur vniuoce de
 ea. Ad aliud dico: q̄ eadem difficul-
 tas est hic. sicut de isto nomine dictio. et
 de isto nomine nomen. quia hoc nomen
 dictio est vnum cōtētum sub nomine:
 quia hoc nomen dictio est nomen. ⁊ ta-
 men hoc nomen dictio est. quodammo-
 do superius ad omnia nomina. ⁊ per cō

sequens ad hoc nomen: nomen. quia h̄
 nomen: nomen est dictio. Nam omne
 nomen est dictio. sed non omnis dictio ē
 nomen. ⁊ ita idem respectu eiusdē ē su-
 perius ⁊ inferius. ideo dico pro vtroq̄z
 q̄ argumentum concluderet si in omni-
 bus p̄positionibus termini supponerēt
 vniōzmitter. sic autem non est in p̄posi-
 to. quia ens quando predicatur de pre-
 dicamentis: supponit p̄sonaliter non sim-
 pliciter: nec materialiter: vt autem est ī
 diuiduū qualitatis supponit materialit̄
 vel simpliciter. sed si accipiamus tā ens
 q̄ qualitatem significatiue: tunc ens est
 simpliciter superius. quia plura signifi-
 cat. ⁊ sic non est inferius ad qualitatem
 nec indiuiduū eius. Si tamen illud vo-
 cetur inferius: de quo aliquomō suppo-
 nente predicatur aliquid: quod etiam p̄-
 dicatur de pluribus q̄uis non predica-
 tur de eo significatiue. maxime si sumat̄
 vniuersaliter: sic potest concedi q̄ idem
 respectu eiusdem est superius ⁊ inferi⁹
 ⁊ tunc superius ⁊ inferius non sunt op-
 posta nec disparata. Ad principalia
 argumenta patet ex dictis.

Questio. xiii.

Trum ens predicatur vniuo-
 ce de omnibus. q̄ non. quia a-
 liqua sunt primo diuersa que
 in nullo conueniunt. puta deus ⁊ crea-
 tura ergo de illis non predicatur vniuo-
 ce. Contra nisi predicaret̄ vniuoce in
 primo principio eēt equiuocatio. Ad
 q̄dem teneo duas conclusiones. Prima
 est q̄ huic nōi ens cōrespondet vn⁹ cō-
 ceptus cōis predicabilis de oībus reb⁹
 q̄ p̄bo. sit a homo sit b aīal. sit. c. fortes:
 tūc arguo sic: possunt formari tres tales
 p̄positiones vocales. c. est a. c. est b. c. est

ens: ita possunt in mente conformes tres
 ppositiones formari quaz due sunt du/
 bie. z tertia sit scita: qz possibile est qd a/
 liquis dubiter vtrūqz istaz c. ē a. c. est b.
 z tamen sciat istā. c. est ens: vel c. est ali/
 quid. patet manifeste deidente aremo/
 tis. qz frequenter dubitat vtrū sit homo
 vel almus vel aliud animal. z tamen cui
 denter scit qd ē ens z aliqd h^o supposito
 tūc arguo sic. due istaz ppositionum in
 mente sunt dubie: z tertia est scita. z ille
 tres ppositiones habent idem subiectū
 oīno ergo habent alia predicata. Aliter
 em eadem ppositio simul z semel esset
 dubia z certa vni z eidem quod est
 impossibile. Similiter manifestū est qd
 predicatū tertiē ppositionis non est mi/
 nus cōe: nec cōuertibile cum aliquo ali/
 oꝝ predicatoꝝ ergo est cōi^o q̄ aliquod
 alioꝝ z h^o ē ppositū qd ille pcept^o ē ali^o
 ab inferiorib^o z cōis eis. qz de pnomine
 demonstrante quodcūqz ens pot ille cō/
 ceptus vere predicari sicut eadem vox
 potest vere de quolibet predicari. Secū/
 da pclusio est qd hoc nomen ens est eq/
 uocū qz lz predicetur vniuoce de omni/
 bus subicibilib^o absolutis: z h^o sue sup/
 ponant simpliciter sue psonaliter tamen
 non predicatur de omnib^o subicibilib^o
 significatiue sumptis fm vni conceptū
 cū huic nomini distincti pceptus pueni/
 ant sicut alias patebit. Sed dico qd pcep/
 tus entis est vniuoceus deo z omnib^o a/
 liis rebus quod patet. quia omēs conce/
 dunt qd aliquā noticiam incomplexam
 habemus de deo. tunc que ro aut cogno/
 scimus deum in se z sub ppria rōne dei
 tatis cognitiue ppria simplici absolu/
 ta. z affirmatiua. z hoc nō: quia nō co/
 gnoscimus sic. nec cognitiue intuitiua.
 nec abstractiua. de intuitiua patet d ab

abstractiua pbatur. quia quelibet talis co/
 gnitio ab^o presupponit intuitiua. Aut
 cognoscimus deum in se. nō sicut est sed
 in aliquo pceptu. z tunc ille pcept^o erit
 simplex. z tunc erit cōis quia nō est pro/
 prius z habetur ppositū. Aut erit cō/
 positus z tunc aliqua pars illius pcep/
 tus ppositi erit cōis z simplex: quia ille
 pceptus ppositus nō cōpōitur ex ppriis
 pceptibus. ergo ex cōibus z ita habe/
 tur ppositum qd aliquis pceptus est cō/
 muni deo z omnibus aliis rebus. Ad
 principale dico qd quibus multa sint pri^o
 diuersa i^o quo loquuntur auctores ta/
 men bene potest de eis predicari vni^o cō/
 ceptus vniuoce.

Questio xv.

Trum diffinitio naturalis z
 methaphisicalis eiusdē distin/
 guuntur realiter qd sic: quia dif/
 finita sunt diuersa ergo z diffinitiones.
 Nō patet qd homo naturalis z metha/
 phisicalis sunt distincta. Contra eius/
 dem rei nō sunt diuersę diffinitiones ex/
 pꝛimentes causas intrinsecas sed diff. ni/
 tio naturalis z methaphisicalis expꝛi/
 munt causas intrinsecas ergo zc. Die
 pri^o dicā ad qōem. 2° inferā aliqua cor/
 poꝛa. Supposito em qd quęstio querat
 de diffinitione expꝛimente. quid rei: sue
 totā causam rei. z nihil extrinsecus rei
 diffinite. dico tunc ad qōnem qd diffinitio
 naturalis z methaphisicalis eiusdē rei
 realiter distinguuntur. qd in diffinitione
 nature rei ponuntur casus obliqui expꝛi/
 mes partes rei essentielles. Exēplum si dif/
 finia hominē sic: homo est aīal compo/
 sitū ex corpore z aīa intellectiua. ista est
 diffinitio naturalis. z isti termini corpo/
 re z aīa intellectiua expꝛimūt partes rei

In diffinitione autem methaphysicali non ponit aliquis terminus in obliquo sed genus ponitur in recto et similiter diffinitionis exprimentes partes essentielles rei diffinitae. Exemplum ista diffinitio hominis animae rationale mortale est diffinitio methaphysicalis. similiter ista substantia animata sensibilis est diffinitio animae ubi omnes termini ponuntur in recto. Et quibus tales differentiae predicantur in recto de diffinito. tamen expriment partes essentielles rei diffinitae. non tamen supponunt pro illis partibus sed precise pro toto composito ex illis partibus. sicut album exprimit albedinem. non tamen supponit pro albedine sed tantum pro subiecto eius. Differentiae autem postea in diffinitione naturali expriment partes essentielles diffinitae: et pro illis supponunt. Et haec est differentia inter illas diffinitiones. Exemplum. rationale licet significet animam intellectuam non tamen supponit pro anima intellectiva sed pro toto homine. Sed iste terminus anima intellectiva significet partem essentialem hominis: et supponit pro ea: et inter istas duas diffinitiones nulla potest esse alia: nisi illa cuius quilibet pars est in plus et totum equale.

Circa 2^m est primum correlatum quod nulla est diffinitio hominis logicalis: quod logicus cum non tractet de homine eo quod non tractat de rebus que non sunt signa: non habet hominem nec aliquam rem diffinire sed tantum habet docere quomodo alie scientie tractantes de homine habent ipsam diffinitionem. Et si aliquis ponat diffinitionem hominis gratia exempli: illa diffinitio erit naturalis vel methaphysicalis: que habet sint realem distinctionem propter distinctiorem terminorum: tamen quicquid significatur per unam diffinitionem

vel per partem suam: significatur per aliam vel per partem suam. quibus differant in modo significandi. quia pars unus est alterius casus a parte alterius. Secundum corollarium est quod nulla propositio affirmativa nec de inesse et de presenti que componitur ex diffinitione et diffinito est necessaria: sed simpliciter contingens. et ideo tam ista homo est anima rationale: quam ista homo est substantia composita ex corpore et anima intellectiva est contingens. quia si nullus homo esset quilibet talis esset falsa propter falsam implicationem. Tamen tales propositiones conditionales. vel equivalentes eis. vel de possibili sunt simpliciter necessarie: sicut iste si homo est: homo est animal rationale. omnis homo potest esse animal rationale. et huiusmodi. Tertium correlatum quod diffinitio non est eadem cum diffinito. quia diffinitio est sermo longus mentalis vel vocalis vel scriptus. et per consequens non est idem realiter cum re extra. Nec cum termino diffinito. verum tamen diffinitio et diffinitum significant idem realiter. Ad principale dico quod ridiculum est dicere quod quidam est homo naturalis. et quidam methaphysicalis. quod si distinguantur. Aut distinguuntur in re extra animam: aut in anima. Primum non potest dari. quia si illi homines extra animam distinguantur. aut unus est pars alterius. aut sunt quedam tota totaliter distincta. aut aliquod tertium est prout utriusque. Primum et secundum non potest dari: sicut manifeste patet. Nec tertium. quia nihil idem numero est in duobus hominibus. Nec est alius homo in conceptu: quia ille conceptus vel erit diffinitio hominis vel pars diffinitionis: vel aliquis alius conceptus predicabilis

de homine. sed quicquid dicitur. nihil est ad propositum. Et si dicatur: aliter considerat metaphysicus hominem. et naturalis. ideo homo consideratus a metaphysico distinguitur ab homine considerato a naturali. Dico quod consequentia non valet. sed tantum sequitur quod est diversa consideratio eiusdem hominis naturalis et metaphysicalis: sicut si fortes videat platonem clare. et cicero eundem obscurate: bene sequitur quod sit alia visio ynnius et alterius: tamen plato visus non est diuersus sed omnino idem.

Questio xvi

Primum cadente recadat vox a suo significato. Sed non. quia vox et conceptus sunt signa sub ordinata sed destructa re: conceptus non cadit a suo significato: ergo nec vox.

Contra signum vere et affirmatiue predicatur de suo significato. sed destructa re: non predicatur signum de ea. hec enim est falsa: fortes est albus si ipse est destructus. ergo destructo forte. album non significat fortem. et prius significauit ipsum: ergo etc. Sic primo termini sunt exponendi. secundo ad questionem.

Circa primum dico quod significare accipitur multipliciter: vno modo dicitur aliquid significare aliquid quando vere pro illo supponit in propositione de in se et de presenti: et vere et affirmatiue predicatur de eo. et sic album significat fortem si fortes sit albus. quia album vere supponit pro forte in propositione de presenti. quia hec est vera fortes est albus. et similiter hec album est fortes. et simili-

ter rationale significat hominem: quia hec est vera homo est rationalis. Et ita est de aliis concretis que supponunt per alia re que sua abstracta. Alio modo dicitur significare aliquid quando non men potest pro illo significato supponere vel de futuro. et sic album non tantum significat illud quod nunc est album: sed etiam illud quod fuit albus et quod erit et quod potest esse albus. quia in ista propositione album potest currere. Item album non solum supponit pro his que sunt alba. sed pro omnibus illis que sunt alba. Similiter in illa album fuit animal: licet albi supponit pro his que sunt alba: et pro his que fuerunt. Similiter in ista: album erit homo: album supponit pro his que sunt et que erunt alba.

Tertio modo dicitur aliquid significare. quando nomen concretum significat illam formam quam significat nomen abstractum. licet pro illa forma non possit supponere in aliqua propositione. et sic album significat albedinem pro qua tamen albedine non potest supponere: et rationale significat animam intellectiuam pro qua tamen non potest supponere in aliqua propositione.

Quarto modo dicitur aliquid non men significare aliquid quod significat illud principaliter vel secundario in recto vel in obliquo connotando vel con significando affirmatiue vel negatiue: sicut quantitas vel relatio significat res absolutas: sic etiam hoc nomen cecus significat negatiue visum. Et hoc nomen immateriale significat negatiue materia: et hoc nomen nihil significat negatiue

aliquid si constituendo sed remouendo s; Anselmū de casu diaboli. Vnde aliquis terminus dicit cadere a suo significato quando vox cessat significare rem quā prius significauit. Circa 2^m d^o q^o accipiendi significare pri^o z significatum sibi corrūdes: sic cadere cadit vox z concept^o a suo significato: z cessat significa/re qđ prius significabat: qđ manifestū ē q: si fortes sit primo alb^o z post niger: tūc albū non supponit actualr p forte in p/positione de inē z de pñi z affirmatia qñ fortes est niger. qz tunc hec ē simplr falsa fortes est albus. S; accipiēdo secūdo^o significare z significatum sibi corrūdes: sic nec vox nec concept^o ppter mutati onē rei vel corruptōem cadit a suo signi ficato quāuis. n. hec sit falsa nullo boie exīte: homo est aīal hō est alb^o. album est hō. n. hec ē vera hō potest eē aīmal. aīal pōt eē hō. qz qđ pōt eē homo pōt eē se animal. simlr qđ pōt esse albū. pōt esse homo. Sed tertio z q̄rto^o accipiēdo si gnificare: sic pōt vox z concept^o cadere a suo significato cadente re p^o predicto sed non 2° ppter eandem rātionem.

Ad argumentū principale dico q^o q̄/uis conceptus sit signū naturale rei. tam cadente re vel mutata: pōt cadere a suo significato primo^o: sed non 2° qz non o3 q^o semp supponat actualr p re in ppōne de pñi: lz possit supponere p illa re in p/positione de possibili.

Questio. xvii.

v Trum ois oppositio realis sit i/ter res. q^o sic. qz ois oppositio rōnis est inter rōnes. ergo ois op/positio realis est inter res. Nō est veruz z pñā est manifesta. Contra. aliqua ē oppositio inter cōplexa z illa nō est inter

res extra aīam. Adic primo distingui/tur de oppositioe. 2° ad qōem. Cir/ ca primū dico q^o ois oppositio vel est in/ter res extra aīam vel inter signa rerum Si sit oppositio inter res: sic est oppositō p̄ria vel relatiua fm ponentes relatiōes in creaturis inter res extra aīam. nulla ē oppositio alia. qđ pbatur. qz omnes res extra aīam opposite. vel sunt absolute l/relatiue. vel vna absoluta: z alia relatiua plura non ptingit dare. Si primo^o z sint tales res que possunt sibi succedere in eod/ dem subiecto: z non pnt simul eē in eod/ il le sunt p̄rie sicut manifeste patet. si scdo^o tunc opponunt relatiue. Si t̄tio^o tūc si opponunt sed sunt dispare. Si aut oppō sit inter signa. Aut ergo inter signa inco/ plera vel cōplexa. Si primo^o sic sunt. q̄ tuoz modi oppositiōnū. Quedā enī inco/ plera opponunt p̄trarie: quedā p̄riuari/ ue: quedā relatiue: quedam p̄dictorie. in cōplexa contraria que sunt signa sunt il la que signant oīa sua significata positi/ ue z affirmatiue z nō negatiue. qz in dif/ finitione exprimente quid noīs illozum nō ponitur aliqua negatio. Et aliqua ta lia non possunt verificari de eodez p eo dem simul lz successiue. aliqua vero nec pnt verificari de eodem simul nec succes siue. Exemplū primi est de albo z nigro que de eodem p eodem nō verificantur simul sed successiue. Exemplū scđi est d/ albedine z nigredine que non possunt d/ eodem verificari simul nec successiue. Incompleta opposita p̄riatiue sunt il la quozum vnum significat negatiue qz quid aliud significat positiue. pura habi tus z p̄riatio. habitus enim significat aliquid positiue z illud idem quod signi ficat affirm^o. significat ipsa p̄riua^o opp^o negatiue. Qđ p̄ ex hoc q^o in diffinitioe

exprimete quid nomis priuationis. nega
 tio precedit habitum sibi oppositum . z
 ita priuatio significat illum habitum nega
 tiue. Exemplum . cecū sic diffinitur. non
 habens visum quem natus est habere.
 in qua diffinitioe aliquid preponitur ne
 gationi. puta homo. vl' animal. vel oculo
 z illud significat cecū affirmatiue. Et ali
 quid sequitur negatiue pura visum z il
 lud significat cecū negatiue. z ita est de oi
 bus priuatiue oppositis . z hec intentio
 Anselmi de casu diaboli. c. 71°. vbi vult
 qd aliquid incoplexum significat pstituen
 do z affirmando. z aliquid remouendo et
 negando. Incomplexa opposita relati
 ue. sunt noia relatiua que non pnt de eo
 de seōm idem respectu eiusdē verificari
 Exemplum de equali z inequali sibi z dis
 sibi. qd aut sunt aliqua noia relatiua patz
 p grammaticos. qui nomē relatiuū po
 nunt vnā spān noium. Incomplexa
 opposita pdictioie sunt illa q non pnt sibi
 verificari de eodem z vnū significat aliquid
 affirmatiue. z aliud significat illud idem
 negatiue. scilicet vel determinare significā
 do affirmatiue. Et^m hō significat omīs
 hoies affirmatiue. non hō aut significat
 eodem hoies negatiue z nihil determi
 natū significat affirmatiue. Et si dicat
 nō hō supponit p asino in ista ppositioe
 affirmatiua vera. asinus ē non hō. g^o nō
 hō significat asinum. Rñdeo verum
 est sed nō determinate. qz ē significat et
 supponit p lapide in ista ppositioe lapis
 est nō hō. idē indeterminate significat vnū
 z aliud. Et si queras vtrū illa q sunt
 extra aiām opponant priuatiue. Rñ
 deo q nō. qd patet per Anselmū. vbi pri
 uatiue dicit q cecitas est aliquid fm formā lo
 quēdi. tñ non est aliquid fm rem. sicut entz
 dicim⁹ de aliquo qd habet visus. z qd vi

sus est in eo. ita dicim⁹ qd hz cecitatez. z
 qd cecitas est i eo. cū hoc non sit aliqd s3
 potius nō aliquid. Et hanc hēre nō est ali
 quid hēre. immo eo carere. qd est aliquid
 Nā cecitas nō est aliud q nō visus. aut
 abētia visus vbi visus d3 esse. mō nō vi
 sus vel abētia visus nō est magis aliqd
 vbi d3 ēē visus. q vbi non d3 esse visus
 quare cecitas nō est magis aliqd in oculo.
 qz ibi d3 ēē visus q non visus. vel ab
 sentia visus in lapide. vbi nō d3 ēē visus
 Et ista auctoritate pz qd cecitas non
 est aliqd a pte rei in oculo. z per pñs ni
 hil est a parte rei. Si aut sit oppositio in
 ter signa complexa. sic est tertius modus
 oppositiois. vnus inter cōplexa pdictio
 z sunt illa que hnt idem subiectū z pōi
 catū. s3 vna est affirmatiua z alia negati
 ua. z cū hoc oportet. qd vna sit vltz z a^o
 particularis. vel indefinita vel qd vtra
 qz sit singularis. Secundus modus est
 inter cōplexa contraria que hnt idē sub
 iectum z pēdicatū. z vna est vniuersal'
 affirmatiua. alia vniuersalis negatiua. z
 hoc est verū qd termini accipiunt signi
 ficatiue. Alr. nō opponūtur. sicut ista cō
 plexa non opponūtur oīs homo est ter
 minus cōis sumptus cū signo vniuersali
 nullus hō est termin⁹ cōis sumptus cū
 signo vniuersali. qz iste sunt sibi vere ter
 minus supponentibus materialiter.
 Tertius modus ē inter cōplexa con
 tradictoria non formaliter sed virtualr
 z sunt talia pplexa que inferunt tradi
 ctoria vel vnum inferit contradictoriū
 alterius. z idē non pnt simul ēē vera Ex
 plum ista cōplexa opponūtur. nullū ani
 mal currit oīs homo currit. Non con
 tradic⁹ nec cōtrarie. qz non habent idēz
 subiectum. sed ideo opponuntur. qz ista
 omnis homo currit inferit oppositū isti⁹

Nullum animal currit: quia bene sequitur: omnis homo currit: ergo aliquod animal currit. Ex istis patet q̄ complexa subalterna vel sub contraria non opponuntur: quia possunt simul esse vera. Circa secundum articulum dico q̄ omnis oppositio realis est inter res: quia si sit oppositio realis extra animam est inter res extra animam. si sit oppositio realis in anima: siue inter complexa siue incomplexa est inter res: quia inter veras qualitates mentis. Ad princi palia patet ex dictis.

Questio. xviii.

Trum deus potest separare subiectum a propria passione q̄ non: quia conclusio de modo strationis in qua predicatur passio propria de subiecto est necessaria et non contingens sed si subiectum posset separari a passione conclusio esset contingens ergo. Et contra subiectum distinguitur realiter a passione et est prius ea: ergo si ne contradictione potest separari ab ea. Ad primum distinguitur de passione. secundo ad questionem. Circa primum dico q̄ passio aliquando accipitur pro aliqua forma informante subiectum: et sic calor est passio ignis: et forma est passio matie et actus ridendi est passio hominis. Aliomodo capitur passio improprie pro predicabili vocali vel scripto. et istomodo dicimus q̄ in ista propositione prolata homo est risibilis predicatur passio de suo subiecto. et similiter in ista propositione scripta ignis est calefactivus. 3° modo capitur passio stricte et proprie pro aliquo predicabili mentali siue pro ceptu qui predicatur de subiecto. 2° dicendi per se q̄ autem isto. 3°

modo accipitur passio proprie probatur. quia propositio mentalis aliqua proponitur ex subiecto et passione. sed talis propositio non proponitur ex rebus extra animam sed solum ex ceptibus sicut alibi est probatum. ergo passio accipitur pro ceptu. Tum quia entis in se sunt passiones secundum significatum. puta unum verum. sed iste passiones non sunt res inherentes illi communi. ergo sunt ceptus in anima vel voces. Tum quia secundum philosophum omnis passio est primo alicuius veris. sed nulla res extra animam est proprie inherens alicui vlti: ergo. Et. Tum quia de deo predicatur passiones proprie sibi sed deo non inheret aliquid res extra: ergo passio non est talis res extra: sed ceptus mentis. Unde proprie loquendo res extra nullo modo est passio. Unde qui dicunt q̄ propositio mentalis solum proponitur ex ceptibus et non ex rebus: et q̄ omnis passio predicatur de suo subiecto 2° dicendi per se: nullo modo habet dicere q̄ res extra sit passio: sed tantum ceptus vel vox. vel dictio scripta. Circa secundum dico primo q̄ subiectum et passio distinguuntur realiter et non sunt idem realiter quibus vis supponant per eodem realiter. Et hoc siue accipiat passio primo: siue 2° siue 3°. Et hec conclusio manifeste patet ex precedentibus. quia nulla forma est eadem cum subiecto quocumque accipiat subiectum. Secundo dico q̄ deus potest separare subiectum ab omni passione et non solum hoc. sed naturaliter potest esse subiectum in rerum natura sine passione propria. et e converso passio sine subiecto: quia omnis passio potest esse subiectum vel predicatum propositionis: sed subiectum vel predicatum potest naturaliter esse sine predicato et e converso. ergo. Et. Contra auctores dicunt q̄ subiectum non potest

est eē sine passione. Preterea vñū ē passio entis: et tamē sunt idē realiter.

Respondeo ad p^m. q̄ auctores nihil aliud intendūt: nisi q̄ passio non pōt vere per p̄pōnem veraz remoueri a subiecto: si eē existere predicatur de illo subiecto: q̄ ista p̄pōsio est impossibila: deus non est creatiū. et similiter ista homo non est risibilis si homo sit et de⁹: tam deus et homo fuerunt quando ista p̄dicata creatiuus et risibile nō fuerunt i rerum natura. Ad aliud dico q̄ vñum qd̄ est passio entis realr̄ distinguit ab illo ente cuius ē passio. s. ab hoc cōi ens: q̄ illud est generalr̄ verum q̄ subiectu; et passio nō sunt idē realr̄: sed significant idē. s. diuersimode sicut patet per diffinitionē quid nois illorū. Similiter ens et vñum supponunt p̄ eodē: sicut generaliter passio supponit p̄ illo eodem p̄ quo supponit suum subiectū. et ideo predicatio vñius de alio est necessaria. Ad argumentū principale dico q̄ conclusio demonstrationis in qua demonstratur p̄p̄ia passio de suo subiecto est necessaria: quia omnis talis p̄pōsio est p̄pōsio mere de possibili vel equalens p̄pōsitioni de possibili: sicut ista deus ē creatiuus: homo est risibilis: que tantū valent sicut iste: de⁹ potest creare: homo potest ridere. Si autē accipiantur p̄pōsitiones mere de inē et de possibili: sicut d̄a est creans: hō ē ridens: tales sunt simplr̄ p̄tingētes et non p̄nt demfari.

Questio xix.

Trum diffi⁹ exprimens qd̄ rei: et qd̄ nois distinguant. q̄ non. q̄ eiusdē nō sunt due diffinitiones distincte: s. q̄libet diffinibile diffinitioē qd̄ rei est diffinibile diffinitioē qd̄ nois.

Contra. diffinitio qd̄ nois est impossibilium. diffini⁹ autē quid rei. nō. ergo rē.

Adic primo videndū est qd̄ est diffi⁹ p̄p̄ie dicta. et qd̄ diffini⁹ exprimens qd̄ nominis. 2° quoz sunt. 3° ad q̄ōnē. Circa p^m dico q̄ diffi⁹ p̄p̄ie dicta est oratio longa cōposita ex genere p̄p̄io et differētis cēntialib⁹ significantibus pres cēntiales diffiniti. talis est ista diffi⁹ hois: aial rationale. Diffini⁹ autē exprimens quid nominis est orō explicite declarans qd̄ per vñā dicitōem importatur sicut aliq̄s volens docere aliū: quid significat per hoc nomē albū. dicit q̄ hoc nomē album idē significat. q̄ hec orō aliquis hñs albedinem. Circa 2^m dico q̄ diffi⁹ exprimens quid rei p̄p̄ie dicta solum est noium ab solutoz significantiū cōposita ex materia et forma: sicut est hō leo capra et hmōi. Diffi⁹ autē exprimens quid nois p̄p̄ie ē noium connotatiuoꝝ et relatiuoꝝ que significant vñū in recto et aliud in obliquo sicut albū et calidum et hmōi. Noia autē absoluta siue sint noia cōpositorū siue simplicium: non hñt quid nois. Cuius rō ē q̄ p̄p̄ie loquēdo vñius nominis habētis diffinitōem exprimentē quid nois: ē tm̄ vna diffi⁹ exprimens quid nois: ita q̄ tal nois n̄ sunt diuersē ofones exprimētes quid nois hñtes ptes determinatas q̄ rā. vna p̄ significat aliqd̄ qd̄ non eodē importat p̄ aliquā prem aliteri⁹ rōnis: s. noia absoluta possunt aliquo p̄ plures ofones explicari non. easdē res significātes. iō nulla tal orō est diffi⁹ p̄p̄ie exprimens quid nois. Ex^m hoc nomē angel⁹ est nomen absolutū: et vñ⁹ explicat quid hoc nomē angel⁹ significat sic angls est subā aliqua absoluta a materia. Ali⁹ sic angelus est subā intellectualis et incorpāl⁹ Alius sic angelus est subātia simplex

non composita ex aliquibus. et ita bene explicat vnus quid hoc nomen angelus significat: sicut alius et tñ aliquis terminus possit in vna ofone aliquid significat qđ non significat eodē per aliquē terminum alterius ofonis. sicut manifeste patet: et ideo non sunt pprie diffinitiones exprimentes quid nominis. Circa tertium dico qđ iste diffinitiones primo differunt in hoc quod diffinitio qđ nois non est pprie absolutorum s; connotatiuorum et relatiuorum. 2° differunt in hoc qđ diffinitio qđ rei solum est possibile. diffinitio autē qđ nois est etiā impossibile. Nā vacuū non ens infinitū extensue chymera et hmoi habent tales diffinitiones. qz illis nobis conueniunt alię ofones significantes idē qđ ille dictiones. 3° differunt in hoc qđ pđi^o diffinitio nis qđ rei de diffinito semp est possibile qñ vterqz terminus accipitur significative. sed pđicatio diffinitionis qđ nominis de diffinito frequēter erit impossibile. et quando termini accipiunt significative sicut hec ē impossibile: chymera est animal compositum ex hoie et boue. et hoc ppter implicatōem impossibilem qua implicat aliquid cōponi ex homie et boue.

Quarto differunt in hoc qđ diffinitio exprimens qđ rei est solū noium significative sumptoz. sed diffinitio qđ nois ē voboz: aduerbioz: et runctionum. qz qui vult diffinire. vbi dicit qđ est interrogatiuū loci. Similr dicit qđ quando est aduerbiū interrogatiuū tps. et sic de aliis: Vbi predicatur diffinitio de diffinito supponēte materialr. Sed quibus ppōes sūt frequēter impossibiles in quibus predicat diffinitio qđ nois de diffinito. vt illi termini supponunt personaliter. tamē recte loquentes cedunt tales ppōes. intelli

gendo alias ppōes veras. puta talem: chymera et hec diffinitio animalis compositus ex hoie et boue. idē significant et sic de aliis. et talis ppō est vera. Similr quibus ppōstio cat^a est impossibile in qua predicatur diffinitio de diffinito. vt termini accipiant significative tñ pditionalis est necessaria. vt si aliquid est chymera. ipsum est compositum ex hoie et boue. et econuerso. Ad principale dico qđ nllm diffinitio de diffinito qđ rei pprie hz diffinitio/nem quid nominis.

Questio. xx.

Primum res extra animam diffiniat qđ non. qz sola spēs diffinit^o fm por^m. sed spēs non est extra animas 5° et c. Contra. eētia rei extra exprimitur per partes diffinitionis. ergo et c. Rñ ideo. diffinitū duplr accipit. vno p illo cuius pres essentialis ptes diffinitionis exprimuntur. et sic dico qđ diffinitū est ipsa res singulari extra animam Et ista diffinitio subā aiata sensibilis est diffinitio oium animalium singularium qz partes eētiales puta materia et forma per partes istius diffinitionis imponentur. ita qđ nullius rei essentia ipostat p istā diffinitōem. nisi animalis singulari. qz nulla res est que sit animal rationale nisi iste hō vel iste et sic de aliis. et ideo isto modo concedo qđ subā singulari est diffinitū. Aliter accipit diffinitū p aliq^o terio pvertibili cū diffinitōe de qđ diffinitio adeqte predicatur et sic diffinitio ē vn^o cōcept^o l^o vor significās idē pēse qđ diffinitio. et ille termin^o sic diffinitio est tñ spēs. qz sola spēs est pvertibilis cū diffinitōe et nllm singulare. Et p istas distinctōem de diffinito pnt gloriari oēs auctes Aristotel^{is} et cōmē. quarū aliqđ dicit qđ diffinitōes sunt singul^o et aliqđ qđ dif

finitões sunt solum specierum. Et sicut dictum est de diffinitio ita dicēdū est dō scripto. q̄ potest dupl̄r accipi. vno^o pro termino de quo descriptio p̄ predicatur non p se sed p re. Alio^o pro re importa p illum terminū z p illam descriptio/nem. Ad argumenta p̄ncipalia patz ex dictis.

Questio. xxi.

Trum q̄libet p̄dicamentū si p̄ma intentio vel 2^a. q̄ sit p̄ma p̄batur. qz quodlibet p̄dicamentū significat res extra aiā sicut inductue p̄z. sed terminus talis est p̄ma intentio. 5° zc. Contra. qualitas significat res que tñ sunt in aiā: puta p̄mas intētoēs: z scōas que vere sunt qualitates. ergo est scōa intentio. Ideo qz p̄dicamentū dupl̄r accipitur. vno^o p̄ p̄mo z cōsūmo in linea p̄dicamentali. z isto mō quodlibet p̄dicamentū est p̄ma intētio vel nomē p̄me intētois cui⁹ rō est. qz omē tale p̄dicamentū significat res multas que nō sunt signa. z tale est p̄ma intētio: sicut p̄z⁹ dictū est. licet tñ cū hoc significz aliquas res que signa sunt sicut patet de qualitate. qz significat non solū qualitates corpales: sed et spūales que sunt p̄me intētoēs z scōe. Alio^o accipit p̄dicamentum p̄ toto ordine ali quoz ordinatoz fm̄ supius z inferius. z sic p̄dicamentū cōponit̄ ex incōplexis ex quib⁹ pp̄ones affirmatiue z nega^o nate sunt p̄stitū dicente Aristote. in p̄dicamentis singula eoz que dicta sunt. ipsa que dā fm̄ se in nulla affirmatiōe dicunt: horum aut̄ adinuicē cōplexione affirmatio fit. Et sic loquēdo de p̄dicamento in eo sunt aliq̄ue intētoēs p̄me z scōe. Nam in p̄dicamto qualitatis z relatiōis est b

cōe genus. Nā omē genus est q̄litas mētis fm̄ rei veritatē. Siml̄r hoc cōe genus est concept⁹ relatiuus. z ideo est in genere relatiōis: z tñ hoc cōe gen⁹ est scōa intētio: Siml̄r hoc cōe spēs: sed hoc cōe: color est p̄ma intētio que et est in genere qualitatis. z ita patet manifeste qz ali qua que sunt in genere q̄litaris z relatiōis sunt p̄me intētoēs z aliqua sunt scōe intētoēs. Sed contra. intētio p̄ma nō est supior ad intētoēs scōam. sz qualitas est intētio p̄ma p te. 5° zc.

Preterea ens rōnis non pōt eē in p̄dicamento reali. intētio scōa est ens rōnis. ergo nō est in genere qualitatis.

Preterea p̄būs z p̄mentatoz. 6° methaphisice diuidit̄ ens in ens reale z ens rōnis. z per p̄ns ens rōis nō ē ens reale. cum sit diuisio p̄ opposita: sed scōa intē^o est ens rōis. 5° zc. Ad 5^m istorū dico qz intētio p̄ma hñ est supior ad intētoem scōam. qz omīs intētio p̄ma ē ens: z nō ecōuerso. Si dicat p̄ma significat res q̄ nō sunt signa. intētio aut̄ secūda significat res que sunt signa. 5° in intētio p̄ma nō significat intētoēs scōas. Nego p̄mam. qz ad intētoem p̄mā sufficit qz significet aliquas res que nō sūt signa. sz cum hoc significet multas res q̄ sunt signa. Intētio aut̄ 2ª non significat aliquā rem que nō sit signū. Ad 2^m dico. qz quis intētio p̄ma nō predicet̄ de intētoem scōa: si vtraqz intētio suppoat p seipsa. qz tunc o3 concedere qz intētio p̄ma eēt intētio scōa: qd̄ falsum ē. tñ intētio p̄ma pōt predicari de intētoem scōa cūda non p se sz p̄ intentione scōa. ita qz intētio p̄ma supponat personaliter n̄ simpl̄r. z intētio scōa supponat p seipsa sue simpl̄r. z sic ista est vera. genus ē qualitas non tñ verificatur hoc predi/

eatuz p se: sed p intetoe scda que est ge/
 nas: sicut in ista ppositioe plata nomen
 est qualitas predicatur nome prime inten/
 tois d noie secude impositiois non p se:
 sed p noie scde impositiois. Ad ter/
 tu dico q iste terminus ee in pdicamento
 d apr accipit. vno^o sicut illud q signifi/
 cat dicitur ee in signo: ita q de pnoie de/
 monstrate illud significatu predicat pri/
 mu in illo pdicamento: sumptu significa/
 tiue. 7 sic accipiendo ee in pdicamento ni/
 hil est in genere sube. nisi suba particula/
 ris: que significat per illud pdicamen/
 tu. 7 sic oia vniuersalia importata substa/
 tias sunt in pdicamento qualitatis. quia
 quodlibet vniuersale significat per pdi/
 camentu qualitatis. quia quolibet vni/
 uersali demonstrato. hec est vera: hoc est
 qualitas. Ad accipitur in pdicamēto
 p illo de quo significatiue sumpto p/
 dicatur primu illius pdicamēti signifi/
 catiue sumptu. 7 sic quedaz vniuersalia
 sunt in genere substātie. qz de quibusdā
 vltibus significatiue sumptis pdicatur p
 dicamentu sube. qñ sumitur significatiue
 sic dicēdo. ois hō est substātia. oē aial est
 substātia. ois lapis est substātia 7 sic de
 aliis. Quedā aut vlia sic sunt in pdicamē
 to. qualitatis 7c. Per hoc ad argumētū
 dico q illa ppositio accepta ens rōnis
 non pot ee in pdicamēto reali: falsa est.
 siue accipiat ee in pdicamēto. vno mo
 do siue alio. qz nō ideo dicitur aliq^o ens
 rōnis. quia non sit vera res existens in
 rerum natura: sed ideo. qz non est nisi in
 rōne quo mens vritur pro alio: siue pro
 pter aliud. Et sic om̄s ppositioes 7 termi/
 nales sunt entia rōnis. 7 tñ sunt ve
 re reali existētia in reruz natura. 7 sunt
 perfectioza entia q̄ quecūqz qualitates
 corporales. Ad quartū dico. q illa di/

niso phi nō est per opposita: quō aial di/
 uiditur in animal rationale 7 irrationa
 le. sed est disio vocis in significatiōnes.
 quomodo Aristoteles i primo priorum
 diuidit contingens in necessarium ad v
 trūlibet 7 possibile. 7 ideo aliquod vnuz
 istorum trium membrorum predicatur
 de alio: quare ista ē vera cōtingēs neces/
 sarium est possibile. Similiter ista ē ve/
 ra cōtingēs ad vtrūlibet ē possibile. ita
 non obstat ista diuisione entis. hec ē ve/
 ra ens rōnis est ens reale. qz est vera q̄
 tas mentis. 7 hoc modo beatus August.
 i 5°. de trini. legem diuidit in totā scriptu
 ram sacrā. 7 in penthateucon 7 libros p
 phetiales 7 in psalmos. Ita q lex aliq
 accipitur vno^o: aliqñ alio modo. Ens re
 ale aliquādo accipitur p omni re existē
 te in rerum natura. 7 sic ens rōnis ē ens
 reale. Aliquādo accipitur solum p ente
 existēte extra aiam. 7 sic ens rōnis nō
 est ens reale. 7 fm istam viā diuisio en/
 tis realis in decē pdicamenta non ē di/
 uisio per se cōis in sua inferiora. s; equi/
 ualet isti diuisioni ens reale extra animā
 importatur per substātia aliud per qua
 litatem 7 sic de aliis. Ita q tantū valz
 sicut dicere omne ens reale vel est in ta/
 li pdicamēto vel in tali. tñ cuz hoc stat
 q in illis pdicamētis sunt multa alia.
 que nō sunt entia extra animam. Ad
 principalia patet ex dictis.

Questio .xvii.

v **Trum** sint decem pdicamenta:
 q non. qz nō sunt decē res im/
 portate per pdicamenta. Ad
 oppositū est Aristoteles. Adic primo
 videndum est quomodo pdicamentuz p
 dicatur de suis contentis. secundo d suf
 ficientia decem pdicamentozum.

Circa primum dico q̄ licet moderni ponant q̄ in omni predicamēto sunt mlt̄a ordinabilia fm̄ superius z inferi⁹: ita q̄ superius per se primo mō. z in recto fm̄ eos pdicatur de quolibet inferiori tali pdicatōe qualis est hec. ois homo est animal. Et vt talem pdicationem habeant de aduerbiis. fingunt nomia abstracta sicut de quādo fingunt quantitates z de vbi vbiētatē. z dicūt q̄ istis abstractis semper correspondēt decē parue res distincte. Primo tamē mihi videtur q̄ nec antiqui philosophi posuerūt tales duas res. nec semp̄ posuerunt talem potentia pdicamentoz de suis contentis. sed aliquando loquebantur de pdicatōe sup̄iorum stricte. Aliquādo large ita q̄ extendebant pdicatōem ad verba z aduerbia s̄z q̄ dicimus q̄ ambulat. pdicatur d̄ homine sic dicendo hō ambulat: homo calciatur: homo armatur. Similr̄ dicimus iste est hodie. iste heri fuit. iste est in domo vbi extenditur pdicatio ad p̄positionē cum suo casuali z talem pdicationē posuerunt in multis pdicamentis superiorum de inferiori. Et ideo dico cum antiquis p̄his q̄ in aliquibus pdicamentis pdicatur superius de inferiori pdicatōne primo mō dicendi per se. z recti d̄ recto Et hoc est verū ad minus de genere substantie z qualitatis. sicut homo ē animal homo est substantia. albedo est color: color est qualitas. vbi distinctis pdicamentis correspondēt distincte res. in aliis autem pdicamentis non est pdicatio per se primo modo nec recti simpliciter de recto. quia ista lignū est quantitas vel quantum equiualeat isti lignū habet partem extra partē. Similiter ista sortes est pater: equaleat isti. sortes genuit filius vbi est pdicatio in obliquo equiualeat

er: Predicatur aliquādo verbum finitum hic. homo generat vbi pdicatur verbum actiuum. Aliquādo verbum passiuum. sicut homo percutitur. Aliquādo aduerbium. sicut iste fuit heri z sic de aliis pdicamentis. Et q̄ ista sit intentio Aristotelis. patet per Aristotelem in pdicamentis. vbi dicit sic. Eozum que fm̄ nullam complexionem dicuntur singulum: aut significat substantia aut quantitate aut adaliquid aut vbi quando: aut situm esse. aut facere aut pati. Et exemplificans dicit vbi vt in loco: q̄n: vt in tpe situm esse vt sedet aut iacet habere vt calciatus: ar/matus facere: vt secare vrere: pati. vt secari: vri. Itē Dam. in logica sua c. 22. oportet cognoscere q̄. r. sunt oia pdicamenta z generalissima sub quibus refertur ois vox simpliciter dicta. Sunt autē hec substantia: vt lapis: q̄nta: vt duo tria ad aliquid. vt pater filius: quale: vt album nigrum. vbi vt in loco: in dama/seo. hoc autē est loci ostensiuū. q̄n. vt heri cras. hoc autem tēporis est ostensiuum habere. vt nescitū eē. scitū eē. vt stare: sedere: facere: vt vrere pati vl̄ vri. Ex istis patet q̄ auctores per pdicamenta si intelligunt nisi quedam incompleta que continent sub se diuersas intentiones de quibus non pdicatur pdicatione propria: z in recto sed alio modo. Circa secundum dico fm̄ commentatorem. 7. metaphisice distinctio pdicamentoz sumitur. ex distinctōe interrogatiuozum de indiuiduo substantie: quo ad diuersas questiones factas de indiuiduo substantie per diuersa incompleta per que respondetur z fm̄ hoc diuersa incompleta in diuersis pdicamentis collocatur. Nam incompleta per que respondetur ad interrogationem factam per

quid de individuo subē sunt in predica/
 mēto subē: cuiusmōi sunt hō. lapis: aial.
 Et breuiter omīs termini absoluti signi/
 ficātes ens cōpletū in genere subē. In/
 cōplexa autē p que rñdet ad qōnez factā
 per quale de subā sunt in genere ābitatis
 cuiusmōi sūt album: nigrū: calidū: frigi/
 dū: albedo nigredo. Tñ ista incomplexa
 albū: nigrū. magis directe sunt in genere
 qualitatis q̄ sua abstracta. Et ideo phi/
 losoph⁹ exēplificans de illis q̄ sunt in p̄/
 dicamento qualitatis. dicit q̄litas vt al/
 bē. ⁊ hoc qz albū pdicatur in q̄le non al/
 bēdo. Itō p albū rñdetur ad qōnem fa/
 ctā p quale: n̄ āt p albedinē. Verūtñ
 accipiēdo pdicamentū q̄litas p aliq̄
 qd vlt̄ remouetur a subā. sic talia p̄cre/
 ta nō sunt in genere qualitatis s̄ sua ab/
 stracta. Incōplexa p que rñdetur ad
 qōnem factā per q̄tum de subā singula/
 ri continent in genere q̄titatis. cuiusmo/
 di sunt bicubū: tricubū: ⁊ huiusmodi

Incōplexa p que rñdetur ad qōnem
 factā p cui⁹ de subā. vel per p̄sle inter/
 roga^m. qz ibi deficit nobis interrogati^m.
 generale sunt in genere relatōis. vt si que/
 ratur cuius est sortis pater. respōdetur
 filii. vel cui est s̄s rñdetur alteri simili.

Incōplexa autē per que rñdetur ad i/
 terrogatōem factā p hoc aduerbiū vbi
 sunt in genere vbi. ⁊ qz ad istam qōnem
 nunq̄ rñdetur puenienter nisi p aduerbi/
 um vel p p̄pōnem cū suo casuali. vt si q̄/
 ratur vbi est sortis. puenienter rñdetur
 hic vel hic vel in domo. iō oīa ista incō/
 plexa sunt in genere vbi. Itē incōplexa
 p que rñdetur ad qōnem factā de subā
 per hoc aduerbium qñ sunt in genere qñ
 ⁊ ad illā qōnem nō rñdetur puenienter
 nisi per aduerbia vel p̄pōnes cū suo ca/
 suali. vt si queratur qñ fuit sortis pueni

enter. rñdetur heri vel in tali hora. iō pre/
 cise talia incōplexa sunt in genere quā/
 do. Itē incōplexa p que rñdetur ad qō/
 nem factā p hoc totū qd facit. vel qd pa/
 titur: sunt in genere actōis vel passionis
 cuiusmodi sunt talia infrigidat: cōburit
 infrigidat: cōburitur. Et ita ē de aliis p̄/
 dicamētis. qz omne incōplexū p qd pōt
 cōuenienter rñderi ad aliquā qōnem de
 individuo subē est in aliquo pdicamēto. ⁊
 hoc siue illud incōplexū sit nomen. vel s̄/
 bum siue aduerbiū: siue p̄positio: cū suo
 casuali. Alia autē incōplexa nō sunt in ali/
 quo pdicamēto. puta p̄iunctōes. Nec a^o
 s̄ncathegozeumata. nā p talia incōplexa
 oīs nlls ⁊ hmōi ad nullā qōnem de indi/
 uido subē rñdetur. Ad p̄ncipale dī/
 co qz decē sunt pdicamenta. p^o qz decem
 sunt incōplexa p̄ima de aliis inferiori/
 bus pdicabilia mō suo. quib⁹ tñ nō cor/
 rñdent decē p̄e res distincte fm imagi/
 natōnem modernoz. qz imaginatio illā
 falsa est sicut alias dicitur.

Questio. xxiii.

Trum pdicamentū pponitur
 ex rebus extra aiām vel ex con/
 ceptib⁹ rerum. Qd ex reb⁹ pro/
 batur. qz pdicamentū nō solum cōponi/
 tur ex vlt̄ bus: sed et ex indiuiduis. s̄ in/
 diuidua sunt res extra aiām p p̄m in p̄/
 dicamentis qui dicit qz est subā que p/
 prie ⁊ p̄ncipalr est que nec ē in subie/
 cto nec dī de subiecto. hoc autē non pōt
 intelligi. nisi de re extra aiām. qz oīs cō/
 ceptus siue p̄p̄ius siue cōis est in subie/
 cto. qz est qualitas ⁊ dī de subiecto.

Contra. pdica^m pdicatur vere de quo
 libet contento sub eo. sed de nulla re ex/
 aiām pdicatur. qz res extra nō est sub/
 iectum p̄pōnis. nec pdicatur. ergo ⁊c.

Hic primo dand⁹ e intellectus qois.
 2° videndū est qd e eē in pdicamento.
 3° ad qōnem. Circa primū dico q si
 cut prius dictū est q pdicamentum du/
 pliciter dr. vno mō p pri^o z cōllimo p/
 dicabili i linea pdicamntali. Alio^o p vno
 aggregato: sive p toto ordine pdicabili/
 tum ordinatoz fm Superius z inferi⁹ in
 linea pdicamntali: qō aut itelligit de pre/
 dicamento. 2° z non primo. Circa
 2^m dico sicut prius dictū est: q eē in pre/
 dicamēto duplr accipitur. vno^o p illo
 de cuius p noīe demonstrante ipm pre/
 dicamentū vere pdicatur. z sic tm substā
 tie singulares extra aiām sunt in pdica/
 mēto subē: z oīa vltia tam genera qz spe/
 cies qz differentie sunt verissime in pre/
 dicamēto qualitatis. qz quocūqz vlti de
 monstrato. hec est vera. hoc e qualitas.
 Alio modo accipitur eē in pdicamen/
 to p illo qd sic est in pdicamento q d ip/
 so significatiue sumpto predicat predica/
 mentum significatiue sumptū. z sic aliq
 vltia sunt i pdicamento subē: z aliqua i
 predicamento qltatis. nā in ista pposi/
 tione hō est subā. Iy homo nō supponit
 p se s3 p suo significato. qz si supponerz
 p se. ppō eēt falsa: z hec esset vera ho/
 mo est vox vel qltatis. Circa tertium
 dico q pdicamentū scōd^o acceptū ppo/
 nitur pprie ex pceptib⁹ z nullo^o ex reb⁹
 extra aiām q non sunt signa q dico pp/
 ter nomia plata z scripta. Hoc pbo
 multiplr p^o sic subā fm Aristotele dmi/
 dit in subām primā z scōdam tanqz in il/
 la ex quib⁹ cōponitur pdicamētū. s3 hec
 dīno. nō est in aliqs res extra aiām. nec i
 quascūqz res de quib⁹ pdicatur subā.
 vt iste res supponunt p se. qz h^o est fal/
 sa. subā scōda est subā. qd p3 qz quicqd
 negatur vlr ab oibus pntis immedia

te sub aliquo cōi negatur etiam ab illo
 cōi. Sed subā scda negatur ab oibus
 pntis sub genere subē: ergo negat er/
 am a subā. z per pns hec est vera nulla
 subā est subā scda. Assumptū p3. quia
 hec est vera nulla subā corpca est scda
 subā z similiter hec nulla subā incorpo/
 rea est scda subā. qz aut iste sint vere pa/
 tet p eandē rōem: quia hec est vera nul/
 lum corp⁹ sensibile est scda subā. z smi/
 liter hec. nullū corp⁹ insensibile est scda
 subā. Et qz iste sint vere pbat⁹ p eandē
 rōem. nā hec est vera: nullū aiāl rōnale
 est scda subā. z hec similē nullū aiāl ir/
 rationale est scda subā. Et qz pri^o sit ve/
 ra pbat⁹. quia hec est vera: null⁹ ho/
 mo e scda subā. quia quelibz singularis
 est vera z p psequens ista est simpliciter
 vera. nulla subā est subā scda. ergo. o3
 qz illa dīo sit diuisio alicuius noīe p mu/
 nis in m⁹ cōia. Ita qz illa diuisio equi/
 valeat isti diuisiōi. Nomina importa^m
 subām extra animā quedā sunt nomia
 oīa vni subē singulari extra aiām. sicut
 fortes. z ista noīa noīantur a phō subē
 prime. quedā aut noīa sunt cōia multis
 substātiis z illa noīa vel illos pceptus
 vocat phi. scdas substantias. quas post
 diuidit. p. i genera z spēs que nō sunt res
 extra aiām: sed sunt vere qualitates. si/
 ue conceptus in anima. ergo cū predi^m
 cōponatur ex primis substātiis z secū/
 dis: que sunt conceptus z nomina sequi/
 tur qz predica^m erit compositum ex con/
 ceptibus. Ide^o phi. in predicamētis
 ostendit qz omīs substātia videtur. hoc
 aliquid significare de primis substātiis
 indubitabile z verū est. ergo primam
 substātiā vocat phi. nomen substātie
 singularis. z multo magis substātiis se/
 cundas vocat ipsa nomina vel concep/

tus. ergo &c. **P**roterea phi. in predi-
camentis ponit predicamentū p̄stūm ex
incōplexis: sicut p̄ius allegatū est: ex q̄-
bus incōplexis p̄ponitur p̄pōnes: sed
p̄pōnes non cōponuntur ex rebus ex-
tra aīam: sed ex p̄ceptibus. ergo & cetera

Proterea Aristoteles dicit in p̄e-
dicamentis q̄ oīa alia vel de substantiis
principalibus dicuntur. **N**um in substan-
tiis eis sunt: sed ibi non vocat substanti-
am: substantiā singularē existentē extra
animā que substat accētibus quia dicit
subas scō as dici & predicari de primis.
tanq̄ de subiectis. sed nulla p̄positio cō-
ponitur ex substantiis extra aīam. Ergo
p̄i^o que est subiectū respectu scōe ē no-
men vel p̄ceptus in aīa. **P**roterea
dam in logica sua ponit voces colloca-
ri in predicamento subē. Ideo dico q̄
sicut predicamentū scriptū in libro cō-
ponitur ex dictionibus scriptis: & predi-
camentū platū cōponitur ex vocibus.
ita predicamentū immediate cōponitur
ex p̄ceptibus. & nullomō ex rebus extra
p̄ponitur predicamentū. sicut nec p̄posi-
tio habet nisi triplex eē. scz in voce scrip-
to. & p̄ceptu. **A**d p̄ncipale dico q̄
Aristoteles aliquando vocat individū
rem singularē extra aīam. Aliquando
nomen p̄p̄iū illius rei. Individū autē
ex q̄ p̄ponit p̄dica^m nō ē res extra aīas

Questio. xxiii.

Trum veritas cōplexa & fal-
stas distinguātur ab ip̄o com-
plexo. q̄ sic. quia que vni et
eidē sunt eadē inter se: sunt eadē. ergo si
veritas & falsitas sunt idē cum p̄pōne
vera & falsa. sequitur q̄ verum esset fal-
sum. & econuerso et veritas esset falsitas
& econuerso. **C**ontra si veritas pro-

positionis mentalis distinguit a p̄pōne
tunc subiectū nō eēt ita simplex. sicut ita
um accētis. quia veritas illa eēt subiecti-
ue i tota p̄pōne p̄posita ex pluribus ter-
minis. **A**d istā q̄onem dico q̄ hec ē disti-
guēda de vir. ser. veritas p̄plexa distigui-
tur a p̄plexo. & similē de falsitate penes
3^m modū equiuocatōis: eo q̄ isti termi-
ni veritas & falsitas possunt stare simpli-
citer vel p̄sonaliter in istis p̄pōibus **S**i
primo^o tunc dico q̄ distinguit realiter si-
cut vnus t̄min^o distinguit realiter a p̄/
pōne cui^o nō est ps: ille termin^o predi-
catur de tota illa p̄pōne. **N**ā iste conce-
ptus verū & falsum predicatur de tota
p̄pōne. **S**i autē sumatur significatiue tē
dico q̄ nullomō distinguit quod probō
sic p̄bus in predicamentis dicit q̄ marie
p̄p̄le. p̄p̄iū est subē cum sit vna nume-
ro recipere in se p̄traria subiectiue. & p̄-
bat quia hoc nulli p̄uenit nisi subē. sed si
veritas p̄ponis sit aliqua p̄ua res distin-
cta a p̄pōne siue sit absoluta: siue relati-
ua. res eēt successiue inherentes p̄pōi
subiectiue. & per p̄sequens illa p̄pō que
aliq̄n est vera & aliquando falsa realit̄
recipiet in se p̄traria. quod manifeste est
p̄tra determinatōem phi. **P**roterea
si sic: sequitur duo absurda. primū est q̄
quandocunq; aliquid mouetur & post
quiescit q̄ vna res noua esset in anima
cuiuslibet formatis talē p̄pōem h^o mo-
uetur: & alia res corrūperetur. quia hec
p̄pō formata in mente hoc mouet. pri-
mo esset vera & postea falsa: quando q̄-
scit. & ita illa parua res que est veritas
corrūp̄itur: & illa res que est falsitas p̄/
ducitur **I**R^m absurdū est q̄ p̄positio
scripta in libro vere alteraretur p̄ h^o q̄
mulca volat. quia q̄n mulca volat: est
vera & p̄ius erat falsa. & per consequē

illa ppō scripta vere alteratur. quia ve
re recipit veritatē z perdit falsitatē. Et
ita illa ppō simul z semel mouetur mo-
tu alterationis aq^o z deperdit^o. **D**ie-
terea subiectū cuiuscunqz accidentis est
ita simplex sicut suū accēs subiectū dico
primū: sicut alias patebit. sed ppō est cō-
posita ex multis. ergo nō pōt recipere il-
lud accidens quod est veritas cū sit sim-
plex. **D**ieterea si veritas sit subiecti-
ne in ppōne mentali. Aut est tota in to-
ta ppōne: z tota in qualibet parte. Aut
tota in toto z pars in pte. Non primo^o.
quia si tota esset in tota. tunc si predica-
tū nō eēt adhuc eēt illa veritas cōplexa
z ita subiectū est verū veritate cōplexa
sicut homo est albus albedine inorman-
te quod falsum est. Si scdo^o tunc nō ef-
fet accēs simplex sed ppositū sicut pposi-
tio: z tunc aut ex ptribus eiusdē rōnis et
tunc subiectū erit verum illa veritate z
similiter predicatū z tota ppō. sicut que
libet ps ignis est calida p calore existen-
tē in ea. Aut pponitur ex partibus alte-
rius rōnis. z tunc vna ps esset materia:
z alia forma quod est absurdū. **I**tez
aug^o. 2° solū^m pbat qz veritas nō potest
interire. quia accipio istā ppōem. veri-
tas interit. z quero virū potest interire:
vel nō. Si nō habetur ppositū. Si sic:
tunc verū est veritatē interire z si sic tē
veritas nō interit. quia adhuc est veri-
tas. Si dicat si ita rō eēt bona: tunc aliqd
adeo esset necessariū: z incorruptibile.

Respondeo qz hec veritas potest in-
terire: veritas interit sed hec est negāda
ergo hec veritas interit. quia hec non ē
z per consequens nec est vera nec falsa
quia iste passiones nō predicātur de p-
positione. nisi quando existit. **E**xēplum
si nulla ppō sit adhuc vera est. hō est a/

nimal. **D**ieterea acci^o falsitate illius
ppōnis. deus aliquid causat de nouo:
ponamus qz sit falsa. hec falsitas est alia
res a deo z a ppōe per positū. Tunc qz
ro: Aut illa res pōt creari a deo: vel nō
Si nō ergo est aliqd aliud a deo quod a
deo creari nō pōt: quod est manifeste fal-
sum. **S**ia inquit p ipm facta sunt. z sine
ipō factū est nihil. Si pōt de nouo crea-
ri a deo. ponatur in eē: z tunc hec erit
vera aliqd de nouo creatur. z per conse-
quens hec non est falsa. Et vltra ergo
falsitas illius ppōnis non est: z per cōse-
quens nō creatur aliqd de nouo. **D**ie-
terea accipio veritatē illius ppōnis de^o
nihil causat de nouo: z quero vtrum de-
us pōt causare istā veritatē vel nō. Si nō
hoc est ptra articulū fidei: quia est crea-
tor oīm. Si sic ponatur in esse. z tūc hec
erit vera. deus nihil cāt de nouo. z ita p
dic^o erunt simul vera. scz aliquid cātur
a deo z nihil causatur a deo de nouo.

Ideo concondando cum **A**ristotele
dico qz veritas z falsitas propositionis
non sunt distincte res a propositione ve-
ra vel falsa. **V**nde nisi ista absoluta ve-
ritas z falsitas includant aliqua sinca-
tegreumata. hec est simpliciter conce-
denda. veritas est propositio vera. z fal-
sitas est propositio falsa. **S**ed con-
tra. eadem propositio est aliquando ve-
ra: aliquando falsa: z per consequens p-
positio recipit contraria. sed nihil est idē
duobus contrariis. nec aliquid recipit
se ergo propositio non est veritas: vel
falsitas. **D**ieterea ista argumenta
vltima equaliter concludunt contra te
sicut contra alios: quia accipio veri-
tatem z falsitatem istarum propositio-
num z arguo sicut tu z stabit semper
difficultas. **A**d primum istorum
n 2

dico qd illud nomen contraria dupliciter
 accipitur. vno vt verificatur de aliqui
 bus rebus. sicut dicim⁹ qd albedo et ni/
 gredo sunt contraria. Aliomō accipit
 vt verificatur de terminis. sicut dicim⁹.
 qd isti termini album et nigrum sunt
 contraria. et istomō dicim⁹ qd de eodē pso
 naliter sumpto: nō possunt simul verifi
 cari contraria: vt hoc est albū: hoc est ni/
 grum. Et hoc nō pōt verificari nisi de
 terminis solum. quia ppositio nō cōpo
 nitur ex rebus. et istomō accipiuntur
 contraria dupliciter. scz large et stricte. stric
 te dicuntur termini contrarii qui signifi
 cant res contrarias sicut albū et nigrum.
 Large: qui nō possunt de eodē p eodē
 simul verificari: sed successiue. Similit
 suscipere aliqd accipit dupliciter. vno
 mō p informatōem. aliomō p predicatio
 nem. Per hoc ad argumentū dico. qd
 accipiendo contraria. primo: sic ppō nō
 recipit contraria. quia nō recipit in se. tan
 q̄ i subiecto. accē^a contraria se mutuo ex
 pellentia. Sed accipiēdo secūdo p ter
 minis et large nō stricte accipiēdo con
 traria. scz. 2° sic verū et falsum sunt con
 traria. et sic ppō recipit successiue con
 traria p predicatōem lz nō simul. quia de eadē
 ppōne numero pri^o predicat ille termi
 nus verū post iste termin⁹ falsuz. Per
 hoc enī nihil reale recipitur in ppositio
 ne. nūc quod prius nō fuit: sed presci^o.
 iō recipit successiue predicatōem istorū
 contrariōz. quia nūc aliter significat eē a
 pte rei. q̄ sit. sicut ista ppō: tu sedes po
 namus qd mō sit falsa: et prius fuit vera
 mō significat te sedere: et tū tu nō sedes
 ideo est falsa. sed prius fuit vera. quia
 prius sedisti. Ad argumentū dico qd lz
 veritas sit ppō vera: et falsitas sit pposi
 tio falsa nō sequit^r contra me: qz pcedo qd

falsitas isti⁹. ppōis deus aliqd cāt d nō
 uo: a deo pōt causari nō in bec est possi
 bilis. bec falsitas causat a deo: sicut al
 bum pōt esse nigrum. et tū bec est impossi
 bilis albū est nigrū. Et causa quare ista
 opinio sic pōt dicere. et non contraria opi
 nio est. quia pono qd ista noīa veritas et
 falsitas sunt noīa pnotatina et non ab^o.
 Ideo dico qd illud est falsum quicunqz
 bec falsitas est demonstrata ppōne fal
 sa. quā deus creabit de nouo: bec erit
 vera. bec falsitas est: quia aliter ipoztat
 qd sit in re. Impoztat enī qd bec ppō ali
 qd causatur de nouo a deo est falsitas:
 et bec est falsa: quia tunc est veritas et
 nō falsitas. Sed contraria opinio habz di
 cere qd quicunqz bec veritas vel falsitas
 erit. bec erit vera: bec veritas est et simi
 liter bec falsitas est. sicut quicunqz aliq
 albedo erit. bec erit vera. bec albedo ē
 quia sū istā opinionē veritas et falsitas
 sunt noīa absoluta significantia res di
 stinctas a ppōnibus vnde tales ppōes
 de possibi nō possunt poni inesse in eis
 dem terminis: sicut nec ista albū pōt esse
 nigrū. Ad principale dico qd illa ppō
 si habeat veritatē tenet i terminis absolu
 tis et nō in cōnotatiuis. et nō tenet genera
 liter. Aliter pōt dici qd eodē mō veritas
 et falsitas sunt eadē inter se. sicut sunt ea
 dē cū ppōe. scz successiue et nō simul. qz
 successiue significat eandē ppōem: et nō
 simul. Et ideo dico qd veritas pōt eē fal
 sitas: sicut ppō vera pōt eē falsa. sed bec
 ē impossibilis. veritas est falsitas: sicut h^o
 ppō vera est falsa. Et si dicat ponat
 inesse. dico qd non potest poni inee in eis
 dem terminis. Aliter potest dici qd il
 la ppō que vni et eidem et c. est falsa vni
 uersaliter in creaturis propter falsam
 implicationem. Implicat enim qd i cre

aturis aliqua plura sint vñ quod solū est verū de diuis personis. sed s bene intelligat: debet sic accipi quicunq; terminū significant idē cum alio termino: significant etiā idē inter se: et sic accipiatur patet rñso ad argumentū q; veritas et falsitas significant idē inter se successive sed nō simul. et hoc quia sunt termini cōnotatiui qui contrariomō significant eadem res. Sed ex hoc nō sequitur si sic significant idē q; si alia ppō i q; pōit vn^o terminus sit vñ q; oīs ppō in q; pōitur alius termin^o sit vera. sicut indiuiduū et sup^m significant oīno eandē rem: et tñ hec est vera indiuiduū est assumptū a filio dei: et hec est falsa sup^m est assumptū a filio dei. Ita est in ppōito poito casu piori hec est vera: hec veritas causatur a deo. et similiter hec veritas est et hec est falsa. hec falsitas causatur a deo. similiter hec falsitas est.

Questio. xxv.

Trum pceptus absolutus et pnotatiuus et relatiuus distinguuntur realiter. q; non. quia

pluralitas nō est ponenda sine necessitate: sed hic nō est necessitas ergo rē. Contra. voces sunt distincte: ergo pceptus pñā patet. quia sunt signa subordinata. Itēdeo q; pclusio est certa sñm phōs nā pceptus hoīs est absolutus. pceptus albi est pnotatiuus: et pceptus pris ē relatiuus: et nō coincidunt nisi sicut superior et inferior: quia oīs pceptus relatiuus est pnotatiuus et non e converso. s; dubium est quomō differunt. Et dico q; differunt in hoc q; pceptus absolut^o oīa sua significata significat eque. primo et vñomō significandi: puta in recto sic patet de hoc nomie homo. et consimili-

bus quod significat omēs homines eque p^o et non p^o vñum. et secundo aliū. nec significat vñū in recto: et alium in obliquo. Et tale nomen vere predicatur de aliquo sine additione cuiuscunq; termini in casu obliquo. sicut fortes est homo quūis si sit alicuius homo. et tale nomen proprie loquendo non habet diffinitionē exprimentē quid nominis. Nomen autē connotatiuum pprie significat primo vnū et aliud secundario. et vñum in recto et aliud i obliquo. Et tale nomen proprie habet diffinitionē exprimentes quid nominis. Nec potest predicari de aliquo: nisi vere possit sibi addi casus obliquus. Exēplum de hoc nomine album. nam p^o significat solem. secundario albe^m sibi^m i recto et albe^m i obliquo. Nec potest fortes esse albus nisi ista sit vera. fortes est albus albedine. Conceptus autem relatiuus maxime concretus habet omnes pdictas conditiones quas habet conceptus connotatiuus. sed differunt in hoc q; quodocunq; conceptus connotatiuus vere predicatur de aliquo conuenienter potest sibi addi suum absolutum: in aliquo solum. quia nihil est album nisi sit album albedine. Sed quando conceptus relatiuus vere predicatur de aliquo: conuenienter potest sibi addi casus obliquus qui non est eius absolutū. Exēplum de domino. patre: et consimilibus quia nullus est dominus: nisi sit alicui^o serui dominus. nec pater nisi alicuius filii pater. nec similis nisi alicui^o habenti similitudinem. nec equalis nisi habenti quantitatem: et sic est de omnibus nominibus relatiuis. Ad pncipale patet ex dictis.

Explicite quodlibetum quintum. Hic incipit sextum.

Questio i.

Trum homo pōt saluari sine
charitate creata. q̄ nō. qz non
pōt eē carus sine charitate. er
go nō pōt saluari sine charitate. Con
tra. deus pōt omē ab^m distinctū ab alio
separare: z inesse sine alio p̄seruare. sed
grā z gloria sunt duo distincta realiter
absoluta. iō p̄t gloriā p̄seruare in anima
z grām annihilare. Adic primo ponā vnā
distinctionem de potentia dei: 2° dicā ad
q̄dem Circa primū dico q̄ quedā pōt
de^o facere de po^a ordiata z q̄dā de po^a
ab^a. h^o disti^o nō ē sic intelligē^a q̄ in deo
sunt realiter due potentie quaz vna sit
ordinata z altera absoluta. quia vnica
potentia est in deo ad extra que omi^o ē
īpe deus. Nec etiā sic erit intelligenda
q̄ aliqua pōt deus ordinate facere. z a
liqua pōt absolute z nō ordinate facere
quia deus nihil pōt facere inordinate.
Sed est sic intelligenda q̄ posse deū ali
qd quandoqz accipit fm leges ordina
tas z institutas a deo. z illa dicitur de^o
posse facere de potentia ordinata. Ali
quando accipitur posse p̄ posse omē il
lud quod nō includit contradictionem fie
ri. siue deus ordinauit se hoc facturū si
ue nō. quia multa pōt deus facere q̄ nō
vult facere fm magi. sniaz li. i. di. xliii^a.
Et illa dicitur deus posse facere de po
tentia sua absoluta: sicut aliqua nō pōt
fm iura statuta ab eo: que tñ absolute
pōt. Ita distinctio p̄batur per dictum
saluatoris. iohāis 3°. nisi quis inquit re
natus fuerit ex aqua z spūscō nō potest
introtre in regnū dei. Cum cū deus sit
equalis potentie nunc sicut prius z alig
intrauerit regnū dei sine oi baptismo
sic patet de pueris circumcisis tpe legis

defunctis ante vsū rōnis. ergo nunc
possibile. tamen illud q̄ tunc erat possi
bile fm leges tunc institutas nunc non ē
possibile fm legē iam institutā: sed abso
lute est possibile. Circa fm articuloz
dico primo q̄ homo pōt saluari sine ca
ritate creata de potentia dei absoluta.
hec conclusio p̄batur primo sic. q̄cquid
deus pōt facere mediante cā secunda in
genere cause efficientis vel finis: potest
imediate p̄ se. s; caritas creata siue sit cā
effectia siue dispositia disponēs ad vitā
etnā: erit. cā 2^a efficiēs. v^l finis ergo sine
ea pōt deus alicui dare vitā eternam.

Preterea agens quod nō determina
tur ad certū cursum z ordinē rerum fm
aliū ordinē res illas p̄ducere pōt s; de^o
est tale agens. ergo pōt dare vitā eternā
alicui facienti bonū opus sine tali grā.

Preterea quod potest dari non tan
q̄ premiū. p̄ merito pōt sibi dari de po
tentia dei absoluta sine omi habitu p̄e
uto qui est principū merendi: sed actus
beatificus dabatur paulo in suo raptu.
quia tunc vidit essentia dei non tanq̄ p̄
miūm p̄ merito. ergo pōt sibi dare: vitā
eternā sine tali grā que est principū me
rendi. Preterea nō est minor repu
gnantia actus meritorii ad naturā in so
lis naturalibus constitutā: q̄ act^o d̄ merito
rii sed voluntas pōt ex se in actū deme
ritorii ergo voluntas in solis naturali
bus constituta per potentia dei absolu
tam potest in actū meritorii. mino: est
manifesta maior p̄batur. quia vbi non
est simpliciter ibi nō est magis. sicut qd
non est album non est magis album: s; actus
demeritorii ad naturam in solis
naturalibus constitutam non est aliq̄ re
pugnantia ergo non est maior repugnā
tia. Preterea nihil est meritorium:

nisi quod est in potestate nostra. ergo actus est meritorius principaliter propter illam gratiam. sed propter voluntate libere causante. ergo posset deus tale actum eliciti. a voluntate acceptare sine tali gratia.

Secundo dico quod nunquam saluatur homo: nec saluari poterit: nec unquam eliciet nec elicere poterit actum meritorium secundum leges a deo nunc ordinatas sine gratia creata et hoc teneo propter scripturam sanctam et dicta sanctorum. Et si dicatur quod prima conclusio error est pelagii. Respondeo quod non. quia pelagius posuit quod de facto non requiritur gratia ad vitam eternam habendam. et quod actus ex puris naturalibus elicitus est condignus vite eterne. ego autem pono quod solus erit meritorius per potentiam dei absolutam si velit acceptare.

Ad argumentum principale dico quod charitas dupliciter accipitur. vno modo per una qualitate anime. Alio modo per acceptatione diuina primo accipiendo charitatem potest homo esse carus deo sine charitate sed non secundum modo.

Questio. ii.

Primum deus de necessitate acceptat actum eliciti ab habere charitatem creatam. quod sic quod de se secundum suam essentiam laudabilis et acceptabilis est. si est actus ille necessario est laudabilis et acceptabilis: scilicet charitas creata est huiusmodi secundum apostolum. primo ad corinthios. ergo etc. Contra. quicquid deus agit ad extra contingenter agit et non necessario ergo nullum actum necessario acceptat. Sic primo ponam unam distinctionem de necessitate. secundo ad questionem. Circa primum dico quod duplex est necessitas scilicet absoluta et ex supposito. Necessitas absoluta est quando aliquid est

simpliciter necessarium. ita quod eius oppositum esse vix includit contradictionem. Necessitas ex supposito est quando aliqua conditio est necessaria. Quis tamen ans et consequens sunt contingentes sicut hec est necessaria. si petrus est predestinatus petrus saluabitur. et tam antecedens quam consequens est contingens vel quando aliqua talis consequentia est necessaria. tunc dicitur necessitas ex suppositione.

Circa secundum dico quod deus non de necessitate acceptat actum eliciti ex charitate creata. loquendo de necessitate absoluta. immo illum actum potest non acceptare accipiendo non acceptare per non velle dare alicui vitam eternam. Quod proba quia secundum sanctos deus nihil agit ad extra. ex necessitate. Nec aliquid aliud a se vult necessario. ergo quocumque actu posito in quocumque viatore. deus non de necessitate vult sibi dare vitam eternam. et per consequens potest talem actum non acceptare. Preterea quod potest non esse deus velle in nihilum redigere: potest non acceptare ad vitam eternam. Sed quocumque actu vel habitu posito in viatore potest deus velle tam actum quam habitum: quam etiam subiectum vtriusque in nihil redigere. ergo. Preterea deus potest conseruare talem actum vel habitum in viatore sine vita eterna per multos annos ergo. semper. quia eadem ratio est. Secundo dico quod de necessitate deus acceptat actum eliciti ex charitate loquendo de necessitate ex supposito: quia hec consequentia est necessaria. deus ordinavit: et instituit per leges iam datas quod talis actus elicitus sit acceptandus. Ergo deus talem

actū eliciti acceptat. quia aīns nō potest esse verū sine consequente. ⁊ tamen tam aīns q̄ consequens est simpliciter contingens. sicut ista cōsequētia est necessaria petrus est predestinat⁹. ergo saluabit. ⁊ tamen tam antecedens q̄ p̄sequens est cōtingens. Ad argumentū principale dico: q̄ laudabile accipitur multipliciter: vno p̄ oī natura que bona est. siue sit creata siue increata. sic loquitur augustinus 3°. de li. ar. dicens si laudatur rōnalis creatura que facta est: nemo dubitat laudandū eē qui fecit. Aliomō dicitur cui⁹ bonitas ordinat ad aliquē aliū finē: ⁊ sic dicitur primo ethicorū q̄ optimorū nō ē laus. Tertiomō dicitur vt opponitur iutili: ⁊ sic est aliquod bonum crīs in nostra potestate dignū retributione ⁊ laude. Et vitū est vitium existens in nostra potestate dignū increpatione ⁊ pena. ⁊ de isto dicitur. 3° ethicorū a phō. nullus vtiqz increpabit cecco. natura vel ex infinitate vel ex plaga sed magis miserebitur. Cū autē qui ex nimia potatione vel alia incontinentia oīs vtiqz increpabit. eaz autē que circa corpus maliciay que in nobis increpatur que non in nobis aut: non: ⁊ sic accipit Aug⁹ 3°. de li. ar. motus quo huc: aut illuc voluntas vertitur nisi voluntarius atqz in nostra potestate pot⁹: neqz laudandus cum ad superiora: neqz vitupādus homo esset cum ad inferiora deorūquet. primomō ⁊ secūdo charitas est laudabilis. sed nō 3° mō. Nec sumus laudandi ex hoc q̄ deus nobis infundit charitatē que non est in potestate nostra quīs sumus aliquomō laudabiles si nos disponamus ad recipiendū charitatē. Similiter charitas est laudabilis p̄ quanto est operis meritoꝝ cau

sa ⁊ principium.

Questio. iiii.

Trum corpus xpi incipiēs sacramentaliter eē sub spē panis vere mutetur localiter. q̄ nō quia corp⁹ xpi oēm locū habet quē pri⁹ habuit. ergo nō mutat locū. Contra. mutari localiter est aliter se habere i loco nunc: q̄ prius. sed corpus xpi incipiēns eē in altari aliter se habet ad locum nunc q̄ prius. quia mō est in loco hostie consecrate ⁊ prius: nō ergo mutat localiter. Sic primo distinguitur de motu locali. 2° ad q̄dem. Circa primum dico. q̄ mutari localiter accipit dupliciter large ⁊ stricte. large dicit q̄ corpus vere ⁊ realiter existit alicubi. vbi primo nō fuit. nō per mutatōem localem alteri⁹ siue deserat locū priorē siue nō. siue etiaz sit in loco circumscriptiue. siue non. Istomō dicimus q̄ si ignis conuertatur in aerem. ita q̄ aer succedat igni in loco: q̄ aer vere mutatatur. quia vere est in loco vbi prius non fuit. Stricte autē dicitur aliquid mutari localiter quando aliquod mobile per motum localem deserit vnum locum ⁊ acquirit alium. Et sic loquitur philosophus de mutatione locali. Circa s̄m dico q̄ accipiēdo mutari localiter. primomodo scz large: sic corpus xpi vere ⁊ realiter mutatur localiter. quod probō. primo quia sicut materia non potest recipere nouam formam sine mutatione sui. ita nec corpus potest esse vbi prius non fuit sine mutatione illius corporis: sed corp⁹ xpi quando est sub hostia est vbi prius non fuit: ergo mutatur localiter. Nō autē per perditionem loci prioris. sed per ac-

quisitionez loci prius nō habiti. **D**eterea ad variationem fundamenti sequitur variatio respectus. sed corpus xpi et species panis sunt diversa fundamenta. ergo respectus ubi et presentie sunt diversi in corpore xpi et specie panis. Tunc sic illud cui acquiritur respectus mutatur: scilicet corpus xpi est huiusmodi. igitur. **D**eterea autem corpus xpi est in loco hostie immediate vel mediate. si immediate et prius nō fuit in illo loco immediate. nec aliud corpus mouetur localiter per cuius motum dicitur nunc corpus xpi esse in loco hostie. ergo mutatur corpus xpi localiter. Si autem sit in loco hostie solum mediate. **C**ontra. omne quod conuenit alicui mediante alio cui prius conuenit: nō conuenit illi nisi propter specialem unionem vnius ad aliud quā prius non habuit. **E**xemplum ignis dicitur calefacere. quia calor calefacit cui ista actio prius conuenit. et hoc est propter specialem unionem ignis ad calorem que est informatio. Si similiter verbum dicitur passum: quia natura humana sibi coniuncta patitur. et nisi esset vna unio verbum non diceretur passum: sed corpus xpi non aliter vnitur illis speciebus quā angelus vnitur corpori cui est presens. ergo corpus xpi non est in illo loco per speciem: sed immediate. **I**deo dico quod extendendo mutari localiter ad eē alicubi realiter postquam fuit alibi: et non per mutationem localem alterius quod dico propter corpus non mutatum aliquo modo in situ: et circumdatum alio aere contingente diuersis temporibus: sic corpus xpi. mutatur localiter quando incipit eē sub hostia sacramentaliter. et illa mutatio est acquisitiua noui loci prius nō habiti. **S**ed accipiendo mutari localiter stricte: sicut accipit. p. pro acquisitione vni-

loci et perditione alterius: sic dico quod corpus xpi non mutatur localiter per hoc quod incipit esse sacramentaliter sub hostia quod probō. quia si sic tunc desineret esse in celo. quādo incipit esse in altari: quod est hereticum. **D**eterea si per motum localem proprie dictum inciperet esse sub hostia. tunc simul et semel moueretur oppositis motibus localibus: quia simul celebratur in diuersis locis oppositis sursum et deorsum ante et retro. **A**d argumentum principale patet per vtraque parte ex dictis.

Questio. iiii.

Vtrum deus potest remittere peccanti culpam et penam sine infusione gratie create. **R**espondetur non. quia quilibet est gratus deo vel reprobatus ab eo. sed per peccatum est reprobatus: et per gratiam acceptus. ergo nullus est nec esse potest quin sit in peccato vel in gratia. ergo ex expulsionem vni⁹ inferitur formaliter infusio alterius. **C**ontra. hoc facere non includit contradictionem. ergo deus potest hoc facere. **A**d istam questionem presupposita distinctione de potentia dei absoluta et ordinata. dico primo quod deus de potentia sua absoluta potest sibi si placet omnem culpam tam actuales quā originale remittere sine infusione gratie create. hoc probō sic. quēcumque de⁹ potest acceptare tanquam dignum vita eterna sine omni gratia creata infusa: illi potest remittere omnem culpam sine omni gratia creata: sed deus de potentia sua absoluta si sibi placeret posset peccatorem acceptare ad vitam eternam sine gratia. ergo potest remittere sibi et. **S**icut et minor patet ex prius dictis. quia eadem ratio probat quod potest peccatorem acceptare sine

gratia sicut hominem existentem in puris naturalibus. **D**icere non videtur contradictio qd deus possit dare alicui peccatozi visione sue essentie in illo instanti in quo dat sibi gratiam. Nec magis est aliqua contradictio, quin in illo instanti in quo potest sibi dare gratiam: potest deus si sibi placere remittere culpam sine omni gratia creata. potest enim vnum de donis suis dare sine altero & vnum alteri proponere sicut sibi placet.

Dicere non includit contradictionem peccatozem existere in puris naturalibus & per consequens deus potest hoc facere, sed qui est in puris naturalibus non est in gratia: nec in culpa. ergo non includit contradictionem qd peccatozi remittatur culpa sine gratie infusione. **D**icere non tantum gratia repugnat culpe: sicut status innocentie, sed non est contradictio qd peccatoz reducat ad statum innocentie sine infusione gratie, ergo potest deus sibi remittere culpam sine infusione gratie. **D**icere non in innotis efficacie est potentia dei absoluta super quamcumq; creaturam qd virtus actiua creata respectu sui effectus: sed virtus actiua creata per alterationem: potest se reducere ad pristinum statum. factet de aqua calida que reducit se ad frigiditatem, ergo sine contradictione potest deus reducere Adam post peccatum ad statum innocentie: & per consequens potuit sibi remittere culpam sine gratia creata. Exemplum est ad hoc. nam rex potest inimico suo remittere eum nem offensam sine omni dono sibi dato & omnem culpam potest sibi remittere, ergo multo magis potest deus hoc facere. **S**ecundo dico qd deus potest peccatozi remittere omnem penam sine gratie

infusione. **N**on patet, quia sicut deus instituit penam eternam alicui peccatozi infundendam pro peccato mortali sine infusione alicuius positivi, ita potest sibi illam penam & obligationem: & omnes offensam remittere sine cuiuscumq; positivi infusione, & per consequens non requiritur ad hoc gratia. **D**icere deo potest suspendere inflectionem illius pene pro peccato vsq; ad certum tempus manifestum est sine omni infusione gratie, ergo eadem ratione potest suspendere inflectionem illius pene in perpetuum: sine hoc quod infundat aliquam gratiam, & per consequens potest remittere culpam sine gratie infusione. **T**ertio modo dico qd fm leges iam ordinatas a deo non potest deus remittere culpam: nec penam sine infusione gratie: & hoc soluz potest probari per scripturam sacram.

Ad argumentum principale dico primo qd aliquis potest esse gratus deo de potentia dei absoluta: sine charitate creata sicut patet ex dictis. **S**ecundo dico qd est dare medium, nam homo existens in puris naturalibus nec est gratus deo speciali acceptatione: nec est reprobatus, & ideo deus posset remittere peccatorum & reducere ad statum innocentie siue ponere in puris naturalibus.

Questio. v.

Vtrum aliquid predicetur affirmative de deo qd non est deus, qd non, qd in omni predicatione affirmatiua est identitas predicati ad subiectum. **A**lter eest propositio falsa, ergo qd non est deus non predicatur de deo. **C**ontra conceptus predicatur de deo, & conceptus non est deus: igitur. **A**d questioes dico qd vniuersaliter nullum predicabile de deo est

de us. qz omne predicabile vel est in scrip/
 to. vel in voce vel in mēte fm Boetius
 super pri^m pyramenias: sed nullum isto-
 rum est deus. ergo rē. Sed contra. ni-
 hil predicatur affirmatiue de aliquo nisi
 sit totalr ides eū illo. Preterea d̄ deo
 pdicatur deus. sed de nullo cōceptu pre-
 dicatur deus. ergo rē. Preterea vide-
 tur pdictio dicere qz cōceptus nō est de⁹
 qui predicatur de deo: r̄ in quicqd vere
 pdicatur de deo: predicatur de illo cōcep-
 tu. sed hoc dicit ista opio. g^o rē. Pro-
 pter istas rōnes est sciendū qz in omi pro-
 positōe tam vocali q̄ mentali qnqz subii-
 citur nomē: r̄ pdicatur p noie vel pcep-
 tu. Exemplū vt homo est nomen. hō est
 noiatiui casus q̄tum ad vocem: ens infi-
 nitū est pceptus ppositus. ens infinitū est
 pceptus pprius deo q̄tum ad conceptū
 r̄ quadoqz subiicitur r̄ pdicatur p re si-
 gnificata. Exemplū ens infinitū ē increa-
 tū summu bonū est deus r̄ hmōi. Nunc
 aut̄ tales regule q̄qd predicat̄ de diffini-
 to r̄ diffinitōe. r̄ p̄. s̄l̄r q̄qd pdicat̄ d̄ sb̄
 iecto r̄ de sua ppria passiōe. r̄ cōuerso.
 r̄ hmōi sunt intelligēde quādo termi sup-
 ponūt significatiue r̄ psonalr. Non autē
 vt supponūt p intentōe aie. ppter quod
 tales ppōnes sunt vere. animal rōnale est
 oīo indicans quidditatē hoīs r̄sbile p/
 dicatur per se. 2° de hoīe. r̄ tamen ia-
 les sunt false: homo est oratō indicās qd
 ditatem hoīs. hō per se sc̄o mō predicat̄
 de hoīe. Ita quicqd predicatur de deo:
 predicatur de hoc conceptu ens infinitū
 terminis acceptis significatiue. Et tamē
 ille conceptus nō est deus. sicut quicquid
 predicatur de deo. predicatur de hoc cō-
 posto ex duobus noibus ens infinitum
 si omnes termini sumantur significatiue
 quia omne quod est ens infinitum est de⁹

r̄ omne quod est deus est ens infinitum.
 r̄ tamen hoc cōpositum non est deus. et
 hoc quia in talibus ppositōibus pcept⁹
 r̄ noia nō supponunt r̄ stant p noibus
 r̄ pceptibus sed p re quaz significant. qz
 vt dicit ph̄s primo elēchoz v̄tur no-
 mibus p reb⁹ significatis. His sup-
 positis dico ad primū argumentū negan-
 do assumptū. nā vnū nomen syn^m pdicat̄
 d̄ quocūqz pdicat̄ reliquū r̄ in v^m syn^m
 nō est totaliter idē cum alio. qz noia sy-
 nonyma sunt distincta quāuis significant
 oīno idē. Si dicis qz nō loqueris d̄ no-
 mibus r̄ pceptibus: sed de re corrdente
 R̄ndeo qz nō nego rem significatā p
 nomen r̄ pceptuz talam eē. tamē dico qz
 nec nomē nec cōceptus est deus. Ad
 sc̄d̄z dico qz deus pdicatur de pceptu dei
 sed non debet sic exerceri: iste conceptus
 est deus sed sc̄: deus est deus. ens infini-
 tum est deus. vbi predicatur deus de isto
 conceptu: nō tamen pro cōceptu. sed p
 re significata per illum cōceptuz. puta p
 ipso deo. sicut hec est vera genus pdica-
 tur de specie: non tñ sic dicendo spēs est
 genus. sed sic homo est aīal. vbi pdicatur
 genus de specie non p specie sed p signi-
 ficato. puta p isto homine r̄ pro illo. qz
 ille homo vere est animal. sic enim dicūt
 sancti qz quedā nomina pdicāt̄ d̄ deo
 ex tēpore: r̄ quedā de singulis personis. si
 cut dicimus qz deus est creator refugius
 rē. Tamen nomen non predicatur de
 deo pro nomine. quia non denotatur qz
 deus sit hoc nomen creator: sed qz est res
 cuius est ille conceptus similitudo.
 Ad formam dico qz deus vere pre-
 dicatur de deo. Et. quando dicitur qz
 deus non predicatur de conceptu dei:
 verum est si supponat pro se: sic di-
 cendo. conceptus dei est deus. Sed

si fiat significatiue: tunc conceptus dei predicatur de deo non in actu signato sed exercito. Unde tota difficultas et solutio istius q̄onis stat in illa difficultate logi- cali de actu signato et exercito et quare aliter patebit. Ad tertium dico quod nulla est contradictio dicere quod quicquid predicatur de deo predicatur de conceptu dei terminis acceptis significatiue: et tamen ille conceptus non est deus. Et hoc quia predicatio non debet sic exerceri. conceptus est deus sed sic ens infinitum est deus ubi accipitur conceptus non per se sed pro deo: cuius est conceptus: sicut hic non est contradictio: subiectum non est sua passio: et tamen quicquid vere predicatur de subiecto: vere predicatur de sua passione: eo quod subiectum et passio conuertuntur. Similiter dif- finitum non est sua diffinitio: et tamen di- cimus quicquid predicatur de diffinito et diffinitioe. et conuerso et sic de multis. Ad argumentum principale dico quod ad veritatem propositionis affirmatiue non re- quiritur nisi identitas rei significate per sub- iectum et predicatum. et hoc sufficit ad eius veritatem: et sic est in proposito.

Questio. vi.

¶ **Trum** cognitio intuitiua potest esse de obiecto non existente. Et non quia contradictio est quod visio est et nihil videatur. ergo contradictio est quod visio est et obiectum visum non sit.

Contra. visio est qualitas absoluta distincta ab obiecto. ergo potest sine contradic- tione fieri sine obiecto. In ista que- stioe pono duas conclusiones. Prima est quod cognitio intuitiua potest esse per po- tentiam diuinam de obiecto non existente. quod probatur per articulum fidei. Credo in deum patrem omnipotentem. quod sic intelli-

go quodlibet est diuine potentie attribuen- dum. quod manifestam contradictionem non includit: sed istud fieri a deo non includit contradictionem. ergo etc. Preterea in illo articulo fundatur illa propositio famo- sa theologorum. quicquid deus producit me- diantibus causis secundis. potest imme- diate sine illis producere et conseruare. Tunc arguo sic. omnem effectum in quem potest deus mediante causa secunda: po- test immediare per se. sed in noticiam in- tuitiuam potest deus mediante obiecto. ergo potest in ea immediare per se. Preterea omnis res absoluta distincta loco et subiecto ab alia re absoluta. potest per diuinam poten- tiam existere alia re absoluta destructa: sicut visio stelle tam sensitua quam intellectua: et ob- iectum sunt huiusmodi. ergo etc. Et si di- cat. quod secundum istam opinionem sequitur quod deus potest videri intuitiue et beatifice non exhibita sua presentia actuali in ratione obiecti actualiter presentis ipsi intellectui quod falsum est. Respondeo quod hic non est bona similitudo arguendo quod deus potest fa- cere talem visionem sine obiecto creato a quo non dependet illa visio nisi tanquam a causa secunda. ergo potest videri intuitiue et beatifice obiectum a quo obiecto de- pendet illa visio sicut a causa prima. nam quoniam secundum doctores deus possit facere effectus proprios causarum secun- darum sine illis. non tamen potest aliquem effectum facere sine causa prima. Unde sicut non est possibile quod color causet visi- onem suam in oculo nisi sit actualiter pre- sens: ita non est possibile quod deus causet visionem in intellectu. nisi exhibita sua actuali presentia. Secunda conclusio est quod cognitio intuitiua non potest naturaliter causari: nec conseruari ob- iecto non existente. Cuius ratio est

qz effectus realis: nec pōt cōseruari nec
 p̄duci de non eē ad eē ab illo qđ n̄b̄il ē
 ⁊ per p̄ns naturalr loquendo requirit
 tam cām p̄ducentem qđ p̄seruantē existe
 re. Et si dicatur si qđ videat solē ⁊ p̄ in
 t̄ret obscūrū locum: apparet sibi qđ videt
 solem in eodē situ ⁊ eadē magnitudine
 ḡo viso soluz remanet ip̄o abiente. ⁊ ea
 dem rōne remanēt ip̄o non existere.

It̄ideo qđ non manet viso solis sed
 manet aliqua qualitas vel parua lux i/
 pressa oculo. ⁊ illa qualitas videt ⁊ si in
 tellectus former talem p̄pōnem lux vi/
 detur in eodē situ ⁊ assennat: decipit pp̄
 ter illam qualitatē imp̄ssaz visui. Ad
 argumentū principale dico qđ p̄dictio ē
 qđ viso sit. ⁊ t̄n̄ illud quod videt nō sit in
 effectū nec eē possit. ideo p̄tradictio ē qđ
 chymera videat intuitiue. sed nō est con
 tradictio qđ illud qđ videt n̄b̄il sit in a/
 ctu extra cām suam: dū mō possit eē i ef
 fectu. vel aliqñ fuerit in rerū natura. ⁊
 sic est in p̄posito. vnde d̄us ab eterno vi
 dit oēs res factibiles ⁊ t̄n̄ tunc nulle fu
 erunt.

Questio vii.

Trum eēntia dina vt in p̄re ē
 incōpossibilis filio. qđ sic. qz pat
 est incōpossibilis filio. ḡo p̄na pa
 tet. qz oīno idem sunt. Contra redup
 licatiua infert suā p̄reacentē sicut seg/
 tur homo inḡtum aīal est sensiblis. ḡo
 hō est sensiblis. x̄ps inquantū homo est
 passus. ergo x̄ps est passus. ergo sim̄lr se
 quitur eēntia vt in patre est incōpossibi
 lis filio. ergo ē incōpossibilis filio qđ est
 falsum s̄m oēs. ergo zc. Ad q̄ōnez dī
 co qđ eēntia dina vt in patre nō est incō
 possibilis filio: immo ista est simplr ne/
 ganda. Qđ p̄bo. primo sic. oīe incōpos

sibile alicui non est ip̄m: si ergo eēntia est
 vt in patre incōpossibilis filio: eēntia vt
 in patre nō est filio. ⁊ ita eēntia diuina a/
 liquo nō est filius: ⁊ p̄ p̄ns filius ali/
 quo mō non est eēntia. ⁊ ita sequitur qđ
 filius aliquo nō est de. P̄d̄terea
 si eēntia vt in p̄re est incōpossibilis filio
 eēntia vt in p̄re d̄istinguibilis a filio. cō/
 sequēs est falsum. ḡo ⁊ aīns. p̄na patet. qz
 si eēntia vt in patre d̄istinguit a filio. pos
 set concedi qđ eēntia vt in patre genera
 ret filium. qz non p̄pter aliud negat eēn
 tiam generare filii. nisi qz eēntia est fili
 us ⁊ nō d̄istinguitur ab eo. P̄d̄terea
 a p̄pōne reduplicatiua ad suam p̄iacen
 tē est p̄na bona: sicut sequit. x̄ps s̄m qđ ē
 homo est passus. ergo x̄ps est passus ḡo
 sim̄lr ista p̄na est bona. eēntia vt in p̄re
 est incōpossibilis filio. ergo eēntia ē in
 cōpossibilis filio. p̄ns est falsum. ḡo ⁊ an
 tecedens. P̄d̄terea arguendo a def/
 minabili cū determinatione nō d̄istrabē
 te nec diminuentē sumpto ad ip̄m per se
 sumptum est bona p̄na. 2o p̄parmenias
 sed reduplicatio nō est determinatio dī/
 strabens nec diminūēs: sed magis deno
 tat cām inherētie p̄dicati ad subiectum.
 ergo sequit eēntia vt in p̄re zc. Si dicat
 qđ reduplicatio est determina^o p̄bens. iō
 non sequit. Contra determi^o p̄rabens n̄
 impedit talem p̄nam. sed magis p̄mouz
 sicut inductive p̄z. qz sequitur hō albus
 est aīal. ergo hō est aīal. Si dicat qđ
 non sequitur. negatiue. sicut nō seq̄t for.
 non est hō albus. ergo non est hō: nunc
 aut ista est virtualr negatiua eēntia vt i
 patre est incōpossibilis filio. Contra.
 semper arguendo a deterabili sumpto
 cum determinatione contrahente ad de
 terminabile per se sumptum affirmatiue
 ⁊ negatiue est bona consequentia dūmō

Determinatio p̄trahens p̄cedat negatiōem
 posita t̄m p̄stantia subiecti. sicut ista p̄na ē
 bona. hō albus currit. g^o hō currit. ita
 sequitur negatiue hō albus nō currit. er
 go hō non currit. s; in ista p̄pōne eēntia
 vt in p̄re est incōpossibilis filio ista d̄ter
 minatio p̄trahens p̄cedit negatiōem iclu
 faz in hoc vocabulo incōpossibile. ergo
 est p̄na bona: et ita patet q̄ in ista negati
 ua illa reduplicatio non t̄m dicit modū
 quo eēntia hētur a patre. sed dicit q̄ es/
 sentia put est in p̄re est incōpossibilis fi
 lio. et sic distinguit a filio q̄d est falsum.
 Sed p̄ eēntia vt est in p̄re dicit modum
 quo eēntia hētur a patre qui mod^o ha
 bēdi nō est in filio. ergo. **D**icere^a hic
 est fallacia p̄ntis a destructione inferio
 ris: eēntia vt in patre est incōpossibilis
 filio. ergo eēntia est incōpossibilis filio.

Ad primū illorum dico q̄ si ista redup
 licatio vt in p̄re t̄m dicit modū quo es/
 sentia dīna habetur a p̄re p̄pter q̄d ista
 est vera eēntia vt in p̄re est incōpossibil
 filio eadem rōne hec eēt vera eēntia vt
 in filio est icompossibilis patri. et per cō
 sequēs hec eēt vera eēntia vt in patre ē
 incōpossibilis eēntie vt in filio. ex quo se
 quit q̄ eēntia eēt duplata et triplata q̄d
 est absurdum. Ideo dico q̄d nō dicit tā
 tū modum quo eēntia hētur a patre. sed
 dicit q̄ eēntia put est in patre est incom
 possibil' filio et q̄ vt sic distinguit a filio.

Ad 2^m dico q̄ nō est fallacia p̄ntis:
 qz in ista p̄na non destruitur nisi precise
 illud q̄d sequitur hāc dictiōem incōpossi
 bile. qz negatio nō negat illud q̄d p̄ce/
 dit. sed t̄m quod sequit ly incōpossibile.
 modo in ante non est inferius ad illud
 q̄d sequitur eandē dictiōem in p̄sequente
 qz nihil sequitur in antecedēte neq; i cō/

sequente nisi filio: sicut manifeste patz. er
 go hic nō arguitur a destructiōe inferio
 ris. **A**d argumentū p̄ncipale dico q̄
 inter patrem et essentiam est talis non idē
 titas q̄ eēntia est tres res et pater non. iō
 p̄sequentia non valet.

Questio. viii.

Vtrum similitudo vel dissimilitudo
 sit aliqua res p̄ua distincta a re/
 bus absolutis. q̄ sic. qz impossi/
 bile est aliqd trāfire de contradictorio in
 p̄radictorum nisi p̄ aliquā mutatione.
 sed sor. alb^o primo nō ē similis: post fit
 similis. g^o fortes mutatur nō ad absolu/
 tū per positū. ergo ad relationem. **C**o
 tra. illa que per nullā potentiam p̄nt se/
 parari ab inuicem non sunt realiter disti
 cta. sed similitudo p̄ nullam potentiam po
 test separari a duabus albedinib^o. qz con/
 tradictio est q̄ duo sint eque alba. et ta/
 mē non sint similia. **A**d q̄onem dico q̄
 nō. **Q**d p̄bo multipliciter. primo sic om
 nis res realiter distincta ab alia quaruz
 neutra est ps alterius pōt perfecte intel
 ligi alia re non intellecta. s; possibile ē in
 telligere similitudinem sine alia re. ergo
 et c. maior patet qz intellectus vni^o rei co
 taliter disperate: et localiter distincte ab
 alia re. non plus depēdet ab intellectu
 alterius q̄ intellectio effect^o depēdet ab
 intellectu cause sue eēntialis: sed illud
 q̄d est effectus pōt perfecte intelligi nō i
 tellecta sua cā. maior p̄batur etiā qz si in
 tellectio vnius rei depēdet eēntialit^o ab in
 tellectione alterius. vel hoc erit quia sūt
 idem realiter. vel qz vnum dependet eēn
 tialiter ab alio. vel quia vni necessario co
 erisit aliud. **P**rimum non datur nec se
 cundum pōt dari. quia essentialius depē

det quelibet creatura absoluta a deo. q̄
vna relatio dependet ab alia. Et tñ crea-
tura p̄t perfecte intelligi non intellecto
deo. sicut p̄t perfecte videri oculo cor-
porali non viso deo. Nec tertium potest
dari. q̄ eque necessario creatura absolu-
ta coerigit deū sicut vna similitudo aliā
z tñ vna creatura p̄t intelligi nō intelle-
cto deo. Confirmatur q̄ iste similitu-
dines sepantur q̄tū ad subiecta. q̄ v^a
est hic z alia non. ergo p̄t separatim in-
telligi. Mirabile enim eēt si angelus nō
posset videre similitudinem in albedine
existente hic: nisi videat similitudinē que
est rome. Miror pbatur q̄ si vna p̄t i-
telligi sine alia. p̄t tunc intellectus euidē-
ter scire q̄ for. est similis. z tamē dubita-
re z ignorat an sit alicui alii similis p̄tis
ē s̄m p̄tia patet. quia. si deus crearet vnū
angelum qui prima cognitione sua vide-
ret sortem z similitudinem in eo. z nullā
aliā rem: ille euidenter sciret istam pro-
positionem sortis est similis sicut videns
sortem z albedinem: scit euidenter q̄ sor-
tes est albus. z tamen dubitat vtrūz sor-
tes sit alicui similis. quia aliā similitudi-
nem nunq̄ vidit. nec potest hoc scire per
discursum. quia per postum ista viso est
prima cognitio eius. z nunq̄ prius intel-
lexit nec intuitive nec abstractiue aliqua
aliā rem. ergo. Secundo arguo sic.
Sit creatura magis distans distantia. vl-
tra quam non potest agere. sicut ergo
corpora duo. vnum album. z aliud ni-
grum per potentiam divinam tantuz di-
stantia q̄ omne agens presens vni est in
sufficenter approximatum ad. causan-
dum quencunq̄ effectum in alio si tunc
per potentiam divinam aliquod agens
productuum albedinis debite approri-

matur corpori nigro causabit albedine
in illo nihil causando in alio corpore al-
bo. quia respectu illius improportiona-
biliter distat. z per consequens illa duo
erunt alba z similia sine omni similitudi-
ne distincta ab eis. Et si dicat q̄ propo-
sitis assumpta de certa distantia in actio-
ne. cat veritatem de absolutis z non de
respectivis. Contra. tunc sequitur q̄
si deus faceret mille mundos. z vnum a-
gens causaret albedinem in vno. q̄ cau-
saret similitudinem in mille mundis. quia
in quolibet potest esse aliquid album.

Tertio sic deus potest facere omne ab-
solutum prius sine omni posteriori. ergo
potest facere duo absoluta alba sine om-
ni posteriori similitudine. z tamen illa e-
runt similia. ergo similitudo non est talis
res media. Et si dicat q̄ erunt similia
non tamen per similitudinem. Contra
si similitudo sit alia res ab absolutis. tūc
similitudo z simile se habebunt sicut al-
bedo z album. z per consequens sicut im-
possibile est aliquid esse album sine al-
bedine: ita esse simile sine similitudine.
Similiter si sint similia s̄m similitudine fru-
stra ponitur similitudo media. Quar-
to sic arguo sicut contradictio dicta de a-
liquibus est via concludendi distinctio-
nem: ita impossibilitas recipiendi predi-
cationem contradictoriorum pertinentium
ad esse. est via concludendi identitatem
illozum sed similitudo sortis ad platonem
non potest esse sine similitudine platonis
ad sortem. Nec e converso sine contradi-
ctione. ergo ista similitudo est realiter il-
la. sed similitudo sortis ad platonem non
est subiective in platone. ergo nec simili-
tudo platonis ad sortem est subiective
in platone. quia eadē est: nec est subiective

in forte: manifestū est. ergo nullibi est sc̄
 lectine. ergo nō est talis parua res. Si
 dicat q̄ v^o non pōt eē sine alia. non pp̄
 idētitatem sed q̄ sunt simul vera. Cō
 tra. qd̄ intelligis per eē simul vera. aut q̄
 contradictio est q̄ vna sit sine alia. et ita
 cōtradictio est q̄ vna sit sine alia. et ita p̄
 dictio est. creaturam eē sine relatōe ad d̄
 um: et per hoc p̄batur idētitas illozum.
 aut intelligis q̄ neutrum depēdet ab a^o
 et sic non sunt iste due similitudines s̄ na
 tura: q̄ a se mutuo dependet. Aut intel
 ligis q̄ sunt eque p̄fecte et tunc paterni
 tas et filiatio non sunt sim̄ natura. q̄ cū
 sint alterius rōnis s̄m eos vna erit perfe
 ctior alia. Quis si sit talis parua res
 aut erit diuisibilis aut indiuisibilis. Si pri
 mo mō sc̄erit q̄ta: sicut albedo. Si sc̄do
 mō tunc est tota in tota albedine. et tota
 in qualibet pte. cū quelibet pars sit sim̄
 et tunc si vna pars albedinis cū sua s̄litu
 dine amhibetur per potentā diuiaz. ad
 huc manet eadem similitudo numero in
 alia parte. quod est absurdum. S̄ p̄.
 nihil est idem reāl̄ alicui sine quo potest
 natura reāl̄ eē sine contradictione. sed al
 bedo pōt manere sine p̄tradictione sine si
 militudine sicut patet manifeste. ergo.

Præterea fortes albus s̄l̄is est pla.
 albo. et diss̄l̄is est hōi nigro. si ergo dissi
 militudo eēt eadem cū fundamento. s̄l̄i
 tudo et diss̄l̄itudo eēnt eodem res. et ita
 nō eēnt distincte relatōnes. Ad primū
 pōt dici rōnabiliter q̄ albedo pōt mane
 re sine s̄l̄itudine. sed due albedines non
 p̄nt sine s̄l̄itudine esse. q̄ s̄l̄itudo suppo
 nit p̄ duobus s̄l̄ibus iunctim acceptis
 sicut nomen numerale. Et iō. licet v^o al
 bedo p̄ se nō sit s̄l̄itudo. tñ due albedies
 sunt s̄l̄itudo. s̄c̄ for. si ē duo s̄z for. et pla.
 sunt duo. Al̄r potest dici q̄ s̄l̄itudo est q̄

dam conceptus significans duo albo cō
 iunctim de quibus tñ n̄ p̄dicat affirma
 tiue et ille conceptus nō est idem cū al
 bedine. Et si dicat q̄ similitudo ē in h^o
 albo sed aliud album nō est in hoc albo
 ergo similitudo importat aliud q̄ hoc al
 bū. et illud album. R̄ ideo q̄ pp̄rie lo
 quendo nō est concedendū q̄ similitudo
 sit in hoc albo. sicut nec p̄ceptus in hoc li
 gno albo. Vnde illud argumentū equa
 liter p̄bat q̄ creatio actio sit a^o res a deo
 et creatura. q̄ non plus pōt hoc album
 eē sine similitudine q̄ deus pōt eē creans
 sine creatione. Et ita reāl̄ deus ē creās
 et p̄t n̄ eē creās sicut h^o albū. ē sim̄le et p̄t
 non eē s̄l̄e. Et ideo sicut creatio actio n̄
 est in deo reāl̄iter. q̄ tunc aliquis h̄iet i
 se q̄s non h̄uit ante mundi creationem:
 quod falsum est. eodem. pp̄rie loquēdo
 similitudo nō est in albo. Et sicut conce
 dit q̄ deus reāl̄ est creatiuus et creans.
 q̄ntis creatio non est reāl̄ in deo: ita cō
 cedo q̄ hoc album est reāl̄iter sim̄le
 q̄uis similitudo nō sit reāl̄ in hoc albo
 et per hoc patet ad sc̄dm. Ad p̄ncipi
 pale dico q̄ ille transitus saluatur p̄ hoc
 solum q̄ fit vnū aliud albū q̄ prius nō
 erat album. Non per aduentum alicu
 ius rei in pri^o albo sicut per solam p̄du
 ctionem creature d̄i nunc de^o creans et
 priua non. Vnde laici nihil intelligētes
 de relationibus. ita indubitanter dicunt
 eos eē albos: q̄s non eēt verum. si simili
 tudo eēt quedam res p̄ua de qua laic^o
 nihil intelligeret.

Questio. ix.

v Trum equalitas vel inequali
 tas sit res distincta a reb^o absolu
 tis. Qd̄ sic. q̄ p̄ria non sunt id

inter se nec alicui alteri sed equalitas et
 inequalitas sunt contraria. ergo nō sunt
 i. de inter se nec cū absolutis q̄ n̄ contraria
 tur. Contra quando ppō verificat̄
 p̄ rebus si due res sufficiant ad eius ve
 ritatē nō est ponenda 3^a. sed hec ppō q̄
 titates sunt equales 7 h̄mōi verificant̄
 p̄ rebus 7 due q̄titates sufficiūt ad ei⁹
 veritatē. ergo 7c. Ad questione dico
 q̄ nec equalitas nec inequalitas est res
 distincta a rebus absolutis. quod p̄bo
 p̄ rōem sco. per quā tenet q̄ relatio crea
 ture ad deū nō sit res distincta a creatu
 ra absoluta. Et arguo sic. illa que p̄o
 prie insunt aliquibus sine quibus. illa n̄
 possunt esse sine contradictione: sunt ea
 dem realiter cum illis. sed due equalita
 tes insunt realiter duabus equalitatib⁹
 q̄titatib⁹ 7 p̄radictio est illas quārita
 tes esse equales sine illis equalitatibus.
 ergo. Maiorē p̄bo dupliciter primo sic.
 qua rōne illud quod pprie inest alicui
 sine quo illud nō pōt esse sine contradi
 ctione est idē sibi: eadē rōne illa que p̄
 prie insunt aliquibus sine quibus nō pos
 sunt esse sine contradictione: sunt eadem
 realiter cum illis. quia sicut deus potest
 facere prius sine posteriori: ita potest fa
 cere priora sine posterioribus. Secun
 do p̄bo maiorē sicut sco. quia si iste due
 quantitates nō possunt simul manere si
 ne equalitate. aut hoc est quia illa eq̄li
 tas est prius natura q̄ ille q̄titates aut
 simul na⁹. aut p̄pter ydēptitē: sed equa
 litas nō est prior quātitate absoluta n̄
 simul na⁹ s̄m oēs ergo hoc est. p̄pter ydē
 ptitātē equalitatis cū illis q̄titatibus.
 Ita q̄ ista p̄ sit vera iste due quārites
 sunt equalitates. Minorē pbatur. quia
 manifesta contradictio est q̄ due q̄/
 titates sint primo equales 7 post inequa

les non mutata s̄m locū. nec s̄m augmē
 tum vel decrementū nec s̄m totū nec s̄m
 partē. ita q̄ nihil auferatur vel addat̄
 vni nec alteri. quia impossibile est q̄ fiat
 talis transitus de contradic^o in p̄radi^o
 sine om̄i mutatione. ergo equalitas non
 est distincta ab illis q̄titatibus. Secū
 do arguo sic. si equalitas sit talis res. di/
 stincta ab illis quātitatibus aut est diui
 sibilis aut indivisibilis. si indivisibilis erit
 tota in tota q̄titate 7 tota in qualibz p̄
 te q̄tittatis. quia non est subiective in ali
 quo indivisibili. Ex quo sequitur mul
 ta absurda. primū q̄ quelibet pars quā
 titatis sit equalis toti: quia quelibet ps
 habet in se illam equalitatem. s̄m q̄ cut
 cunqz corpori totum est equale. q̄ eidez
 corpori quelibet pars alterius q̄tittatis
 est equalis. Tertium q̄ equalitas in
 vna parte potest manere per potentiaz
 dei ipsa in alia parte destructa. Si autē
 sit divisibilis 7 ex extensa: ita q̄ tota sit ī
 in tota quantitate 7 pars in parte: cum
 componitur ex partibus eiusdem ratio/
 nis. adhuc quelibet pars erit equalis al
 teri. 7 ita minima pars erit equalis ma
 xime quod est absurdum. Ad princē
 pale dico q̄ sicut prius dictum est ī alio
 quolibet q̄ equalitas 7 ineq̄litas sunt
 incompleta opposita non contrarie. sed
 relative. Et ideo non possunt de eodem
 7 respectu eiusdem 7 s̄m idem: verifica
 ri. Et ista incompleta siue sint voces: si/
 ue conceptus: non sunt idem inter se.
 nec cum re extra absoluta: sed tantum
 significant res absolutas diversimode.
 7 nullas res distinctas a rebus absolu
 tis significant.

Questio. x.

trum duplicitas 7 dimidie

tas sint res distincte a rebus absolutis
q̄ sic. quia si essent eadē cum fundamen
to: tunc sicut ad quantitatem est motus au
gmentationis. ita eēt motus ad duplei
tatem. Contra. plāritas non est ponē
da sine necessitate sed hic non est necessi
tas. quia oīa possunt saluari per conce
ptus relativiōs ergo rē. Ad questio
nem dico q̄ non. q̄ p̄bo primo sic. Si
dupleitas sit alia res: aut ēdissibilis. aut
indivisibilis. si idissibilis q̄ro de subiecto ei⁹
p̄. aut est divisibile aut indivisibile. nō
primo manifestū est. Nec secundo. quia
nullū accidens indivisibile p̄t esse pri
mo in subiecto divisibili. Tum quia si
sit indivisibile. oportet q̄ totū sit in toto:
et totū in qualibet parte sicut aīa intellec
tus que est indivisibilis est: tota in to
to. rē. Et tunc sequitur q̄ quelibet ps
dupli est dupla vere respectu eiusdē: cū
in quocunq; est subiective aliqua for
ma: illud p̄t vere denotari tali forma
sicut in quocunq; est albedo: illud p̄t
vere dici album. et tunc sequitur q̄ aliq
pars respectu eiusdē erit dupla et minor
simul. Si autē sit accidēs divisibile que
ro de partibus ei⁹ aut sunt similes. aut
sunt dissimiles. si primo mō tunc pueni
unt in nomie et in diffinitione totius. et
sic quelibet pars dupleitatis erit duple
itas. et per consequens quelibet pars
erit dupla ad illud totum et quelibet ps
ptis erit dupla sicut totum. Si sint par
tes dissimiles et alterius rōis tunc disti
guntur specie: et per consequens sicom
ponant vnam rem vna pars erit poten
tia et alia actus vel vna pars ma^a et a^a
forma. sed quando potentia et actus fa
ciunt vnum. non distant sicutualiter. ergo
ille partes dupleitatis non distant situa

liter. Et ita non componerent aliquam
formam extensam. quia in qualibz par
te eēt omēs ille partes que faciūt v/
nam dupleitatem. et ita adhuc quelibz
pars dupli esset dupla. Secundo sic. si
dupleitas sit alia res ab absolutis: tūc
sequitur q̄ in quanto duplo erūt infini
te res parue quarum quelibet differt
specie ab alia. quia si vnum corpus sit
duplum respectu alterius: tota duplei
tas erit toto duplo tunc: sicut totum cor
pus est duplum respectu illius corpo
ris: ita medietas eius est sibi equalis. et
quarta pars eius erit sibi dimidia respe
ctu illius corporis: et sic quelibet pars
eius eiusdem proportiōis corporis du
pli. habet aliquem respectum ad illud
corpus respectu cuius totum est duplū
et nulla pars habet eandem p̄portioem
ad illud corpus cum alia. imo oēs sunt
alterius sp̄ei. Et per consequens erunt
infinite res alterius sp̄ei in isto duplo si
cut partes proportionales sunt infinite:

Si dicat q̄ dupleitas est in toto du
plo: et in nulla eius parte. nec fm se totā
nec fm aliquam sui partem. Contra.
non est ymaginabile q̄ aliquod accidēs
informet suū subiectū est tamen ver⁹ q̄
nec totum illud accidēs nec aliqua ei⁹
pars sit in aliqua parte subiecti. Ter
tio sic. istud lignum est duplum ad suam
medietatem. tunc sic qua ratione illa du
pleitas est alia res a ligno duplo: eadē
rōne illa relatio qua illud lignum ere
dit medietatem sue medietatis erit alia
res existens in illo ligno. et similiter eadē
rōne relatio eius ad quamlibet mediera
tem eiusdem medietatis cum ergo in ta
li ligno sint partes p̄portiones infinite.
et non est eadem p̄portio ligni ad al/
100

tuncq; duas partes illarum partium. sequitur q; in illo ligno erunt relationes infinite distincte spe. Si dicat q; partes ligni sunt infinite in potentia. nec id relationes ille sunt actu infinite. Contra ille partes sunt in re; natura aliter ens componeretur ex non ente. ergo etc. Preterea hoc lignum realiter est duplum ad suam medietatem. ergo in hoc ligno est realiter et actualiter relatio duplicitatis ad suam medietatem. sed non plus est una pars in actu q; alia cum omnes partes sint simul: ergo quelibet alia pars est in actu. ergo ad quamlibet est relatio realis et actualis. et ille partes sunt infinite. Ad principale dico. q; probat oppositum. quia si duplicitas esset alia res ab absolutis tunc ad illam res esset proprie mutatio q; falsam est. quia lignum non duplum. potest fieri duplum per solum motum localem vel aliam mutationem dimidii. Similiter dico: q; relatio non habet fundamentum. Nec illud vocabulum fundamentum relationis invenitur in philosophia Aristotelis. nec est nomen philosophicum.

Questio. xi.

Primum diversitas vel distinctio vel ydemptitas sit alia res ab absolutis. q; sic. quia si essent eadem cum absolutis: cum absoluta sint in diversis predicamentis. quia aliqua diversa sunt in genere substantie. aliqua in genere qualitatis etc. tunc relatio diversitatis est in diversis predicamentis. et ita si esset in genere relationis. quod falsum est. Contra idem et diversum

sunt passionibus immediate consequentes rem. ergo omne idem alicui seipso est id et similiter diversum. Nec requiritur aliqua res media. Ad questionem dico primo q; non. quod proba primo sic. Si diversitas sit alia res a rebus absolutis. ergo illa diversitas distinguit ab absoluto a quo est diversa res. et per consequens realiter refertur ad illam rem absolutam ergo alia relatione. et per consequens illa relatio secunda realiter est diversa a prima relatione. ergo per aliam relationem et sic de tertia et in infinitum ita q; in qualibet re erunt res infinite realiter distincte. Si dicis quelibet relatio seipsa refertur ad fundamentum. quia non potest fieri relatio sine fundamento absq; contradictione ergo est eadem sibi.

Contra primo arguo sic. ubique sunt distincti termini aliquarum relationum ibi sunt distincte relationes. quia unius relationis est primo unus terminus. sed similitudinis in forte terminus est albedo in plato. terminus autem istius alietatis qua similitudo est alia a fundamento: est fundamentus similitudinis in forte. puta albus in forte et albus in forte. et sua alietas a fundamento realiter distinguitur. Preterea si fortis est idem et similis platonem per talem rem mediam et econverso. ergo similitudo et ydemptitas fortis est idem et similis alteri similitudini et ydemptitati. Et eadem ratione illa secunda similitudo et ydemptitas fortis est idem et similis alteri similitudini et ydemptitati. et erit processus in infinitum. si dicat q; est status in secundo. quia si fortis sit idem plato. ydemptitate mutua sit ydemptitas fortis ad plato. a ydemptitas autem plato. ad forte. b. tunc

sic a. differt a sorte. quia sortes potest esse sine a. eo quod sortis potest esse sine a. qui est terminus a. tamen inter se ydepritates sunt eadem inter se seipis et non per aliam ydepritatam. et hoc quia a. non potest esse sine b. sine contradictione cum sint simul. natura. et per consequens a. non potest esse sine contradictione nisi tam fundamenta quam terminus sue ydepritaris per quam est eadem b. sicut et per consequens a. et sua ydepritas ad b. sunt eadem relatio. et ita est de b. et sua ydepritate ad a. Contra. Quis ydepritas sortis ad pla. non possit esse sine ydepritate pla. ad sortem. que sunt a. et b. tamen ydepritas sortis ad pla. potest esse sine ydepritate. Io. ad paulum. ergo ydepritas sortis ad pla. differt realiter ab ydepritate. Io. ad paulum. propter separabilitatem illorum. tunc arguo. quando aliqua sunt eiusdem rationis si aliquid illorum refertur ad aliud totaliter distinctum et eiusdem rationis: cum eo distincta relatione illud idem refertur ad aliud totaliter distinctum distincta relatione et eiusdem rationis: sed omnes ydepritates iste sunt eiusdem rationis: ergo si a. refertur ad ydepritate io. ad paulum. distincta relatione eadem ratione a. refertur ad b. distincta relatione ydepritaris. Et ita potest probari in continuis ubi sunt partes: et termini in infinito acceptabiles etiam distincte quod nec est status in 2°. nec in 3°. nec in quarto. Deterere si sortes distincta realiter ab a. accipio illam aliam realem qua sortes est alius ab a. tunc arguo sortes potest esse sine a. alietate reali: et potest esse sine termino suo ergo distinguitur realiter ab illa alietate. et per consequens alietas erit una res parva media inter sortem et a. Et eodem modo potest argui de illa alietate. et sic in infinito. Si dicat quod quis illa alietas realiter

distinguitur a sorte. non tamen ab a. quia non potest esse sine illa alietate. et ita erit status in secundo. Contra. Quis relatio possit esse eadem cum fundamentis secundum aliquos: non tamen cum terminis: sed a. est terminus illius alietatis ergo etc. Deterere arguo per principium secundo: ubi prius quod uniformiter dicitur de omni respectu eiusdem termini: vel accidit omni vel nulli. quia si alicui accideret. pari ratione et alteri. Exemplum si relatio effectus ad causam primam accideret lapidi pari ratione relatio cum sit quidam effectus dei haberet aliam relationem ad deum et sic in infinitum. sed relatio ydepritaris communis omnibus ydepritaribus eiusdem rationis uniformiter dicitur de omni alia ydepritate respectu a. ergo vel accidit sibi vel nulli: sed certum est quod alicui accidit. puta ydepritate disparate sicut prius argutum est. ergo omnis ydepritas alia ab a. est eadem a. per aliam ydepritam sibi additam. Si dicat quod ydepritas uniformiter non convenit omnibus ydepritaribus ad a. quia disparata ydepritas est eadem a. per distinctam ydepritam: quia potest esse sine a. sed ydepritas opposita seipsa est eadem. quia non potest esse sine alia. Contra. ita potest dici ad rationem secundo. quia relatio effectus ad primam causam non uniformiter convenit omni creature. quia convenit creature absolute mediante relatione distincta. sed relationi convenit per se sine tali relatione media. Ad argumentum principale dico. quod esse in predicamento dupliciter accipitur ut prius dictum est. in modo scilicet quod de pronomine demonstrante ipsius vere predicatur illud predicamentum et sic relatio est in genere qualitatis: vel

substantie. Aliomodo sic q̄ de illo signi-
ficatiue sumpto. predicatur predicamē-
tum significatiue sumptum. ⁊ sic ille re-
lationes sunt in genere relationis. ⁊ for-
te etiam in aliis generibus nec est hoc
magnum inconueniens.

Questio. xii.

Primum relatio causalitatis ef-
fectiue sit alia res ab absolu-
tis. q̄ sic. quia illud quod ac-
cidit alicui non est idem cum eo. sed re-
spectus efficientie est huiusmodi. quia
ad sensum patet q̄ aliquando ignis effi-
cit ignem ⁊ aliquando non. Preter-
rea quando propositio verificatur pro-
rebus si due non sufficiant oportet po-
nere tertiam. sed ista propositio intellec-
tus causat effectiue intellectionem in se
est huiusmodi. ⁊ tamen ad veritatē ei⁹
non sufficiunt intellectus ⁊ intellectio.
quia possunt fieri a solo deo. ergo opor-
tet ponere respectum causalitatis. Cō-
tra si sic. omne agens in agendo mutare-
tur quod est falsum. Ad questionem
dico breuiter q̄ non. q̄ probō primo sic.
si produc⁹ actiua sit alia res aut est prior
ipso effectu producto: vel simul na⁹ vel
posterior. Non primo modo. quia relatio
si sit alia res essentialiter dependet tam
a fundamento q̄ a termino. ⁊ per conse-
quens neutro est prior natura. Effici⁹
autem productus est terminus istius p-
ductionis actiue ergo non est prior na-
tura eo. Preterea relationes sunt si-
mil' natura cuiusmodi sunt respect⁹ effec-
tus ⁊ cause: sed respectus effectus non
est prior natura ipso effectu. ⁊ eodem
modo probatur q̄ respectus cause ad
effectum non est simul natura cuz effec-
tu. Nec est posterior. quia tunc prius

natura esset effectus in re: natura q̄
produceretur. ⁊ ita effectus in primo in-
stanti nature in quo fm modum loquē-
di aliorum esset effectus non esset pro-
ductus ⁊ certus est q̄ nihil producitur
de nouo postq̄ est ergo nunq̄ effectus
produceretur de nouo q̄ absurdum est

Preterea suppono ista duo funda-
menta vera etiam fm alios. Primum
ē. q̄ respect⁹ ē essentialiter posterior suo
fundamēto ⁊ termino. R^m est q̄ respect⁹
mutui sunt siml' natura ⁊ intellectū. Ex
primo fundamēto arguo sic. effect⁹ p-
ductus est fundamētum vel terminus
cuiuslibet respectus qui est inter causā
⁊ effectum quia est fundamētus respe-
ctus effectus ad causam ⁊ terminus re-
spectus cause ad effectum ergo isti re-
spectus mutui sunt posteriores natura
tam causa quam effectū. Ex secundo
fundamēto arguo sic respectus mutui
sunt simul natura ⁊ intellectū. ergo q̄
quid est prius natura vno illoꝝ est
prius alio. sed effectus est prior respec-
tu fundamēto in eo ergo est prior re-
spectu fundamēto in causa. R^o pri-
cipaliter ar^o. quia si causalitas esset ta-
lis parua res: tunc quodlibet agens cre-
atum quandocunq̄ ageret necessario
mutaretur ad rem postiuam. Et ita q̄n-
cunq̄ sol calefaceret ista inferiora: reci-
peret tot res nouas quot calefaceret. et
tunc si calefaciat lignum cum in ligno
sint infinite partes calefacte. infinite ta-
les res reciperentur in sole. Et si dicat:
q̄ sicut lignum habet infinitas partes
tantum in potentia: ita relatio ē vna res
extensa in sole habens infinitas partes
eiusdem pporzionis tantum in potētia
Contra possibile est q̄ vna pars so-
lis agat in aliquod totum passum acci-

piendo totū sicut hegozenmatice. Tunc sic in illa parte solis erunt tot res noue quot sunt pres in illo passio: quia quelibet ps vere patitur ab illa parte solis ergo quelibet pars habet respectū cor/ respōdentē in illa parte solis. sed tales partes in passio sunt infinite. ergo infinite relationes correspondebunt in sole.

Et si dicat q nulla pars habet tales 2^m. sed totū. Contra. vna pars pat. pot habere vnam qualitātē. alia parte habētē qualitātē contrariā z per cōsequens non repugnat parti habere respectum talem. Preterea aliqua q̄tas puta tristitia in anima intellectiua potest alfare corpus q̄tum ad sanitatez z infirmitatem z conuersio. ergo illa q̄litas vere agit. ergo in illa qualitātē: q̄ est indiuisibile: sicut aia intellectiua. vere recipere tot respectus de nouo quot sunt partes corporis imutati. z cum ille sint infinite: sequitur q infinite res noue pdicentur in anima. Tertio arguo sic. oēm rem quam pot deus facere mediante causa 2^a efficiente: pot p se sine omni causa scda ponatur ergo in eē: et tunc sequitur ipossibile. quia si deus efficit illum respectū in isto efficiente: ergo illud est effectus quia omne illud in quo est respectus efficientie est effectus. Et non est efficiens nisi illius respectus. ergo non solum deus efficit illum respectum. Et ita ex illa positione sequitur contradic^o. puta q solus deus efficit respectum z non solus deus efficit respectum. Non ergo est talis respectus ponendus. vel oportet dicere q deus non potest se solo talem respectum causare. Ad principale dico q accis sicut prius patet aliquando accipitur p predicabili contingenter z sic relatio causalita-

lis est accidens. sed tale accidens non significat aliquā rem distinctā a reb⁹ absolutis. Aliquando accipitur p accide te inherente subē extra animā: z sic relatio non est accis. Ad aliud dico q illa ppō generaliter accepta falsa est quia aliquando ad veritatem propositionis sufficiunt due res. Aliq̄n due n^o tres sufficiunt. In pposito sufficiūt due res. quando fiunt sine miraculo: et naturaliter quādo aut miraculose fiūt intellectus z intellectio tunc non sufficiunt cētum. tres ad eius veritatē. vnde ad illi rōem responsum est in primo q^o libet. ideo nunc transco.

Questio. xiii.

Trum relatio calefactiui ad calefactibile sit res distincta ab absolutis. q sic. quia idē non pot eē absolutum z relatio. ergo. zc. Contra. contradic^o est calorem eē nisi sit calefactiuus. ergo relatio calefactiui non distinguitur a calore. Ad questionē dico breuiter q illa relatio si est res extra animā distincta ab absolutis. q p̄bo primo. quia talis relatio realis non est ad nihil: sed ad terminā. sed calefactibile pot eē purum nihil respectu cuius calor est calefactiuus. ergo. zc. R^o quia in eodē eēt res actualiter infinite. quia sol est calefactiuus infinito rum corporum: eo q sol potest caleface re infinita corpora. Si ergo illa relatio sit alia res tot erunt res actualiter existentes in sole quot corpora possunt calesteri a sole: ergo infinite res: quarum quelibet sim se totam distincta est ab a^o sunt modo in sole quod est contra pbi. v. pbilicoz negantē talia infinita esse in rerum natura. Si dicat q ad omnia

illa calefactibilia est tantū vnica relatio
Contra. eadem rōne potest dici q̄ re
spectu quozūcunq; genere vel sp̄e. disti
ctorum: sufficit tantum vna relatio: et
ita non oportet ponere tales relationes
specie distinctas nisi varientur ad varia
tionem terminorum: sed sufficit q̄ sit ali
qua res que potest nominari diuersa no
minibus s̄m varietatem terminorum.

Ad principale potest dici q̄ si relatio
sit nomen prime intentionis supponit p̄
rebus extra: et tunc eadem res potest eē
absoluta et relatio. et hoc non est aliud
dicere nisi q̄ eadem res significatur noie
absoluto et relatio. Si autem sit no
men sc̄de intentionis. tunc est quedam
intentio anime que non est res extra.

Questio. xiii.

Trum relatio scientie ad sci
bile sit res disti^{ta} ab absolutis
q̄ sc. quia possunt separari.
quia potest illa qualitas manere. et si
non manet relatio. ergo r̄. Contra.
conceptus relatiuus sufficit ad saluan
dum dia apparentia. ergo non requirit
aliqua parua res. Ad questionem di
co breuiter q̄ non. q̄ probō primo sc.
quia s̄m omēs si sit relatio realis oportet
q̄ extrema sint in actu: sed manente illa
qualitate que dicitur scientia siue obie
tum scibile sit siue non sit: equaliter dice
ret. scientia maxime si sit scientia proprie
dicta que est necessarium. ergo illa re
latio non est res distincta a scientia exi
dens subiectiue in ea. Preterea ma
xime videtur q̄ talis res parua debet
poni in noticia intuitiua. quia illa noti
cia requirit extr^{am} obiecti scibilis. sed
ibi non est ponenda talis parua res. q̄
per potentiam diuinam distincta re. et co

seruata noticia intuitiua vere dicitur po
tentia cognoscere rem intuitiue. sicut pri
us. et vere dicitur illa noticia intuitiua:
ergo nullam rem talem ibi oportet po
nere. Preterea tunc ad illā re^{oem} et
set vere motus. quia sicut scientia conti
nue augetur: ita illa relatio continue au
getur: hoc aut falsum est. Ad principa
le dico q̄ illa qualitas que est scientiar
potest separari a conceptu relatiuo sc̄ie
tie non tamen potest separari ab aliqua
relatione extra animam distincta ab sc̄ie
tia. quia nulla talis est tamen semp̄ ista
negatiua est falsa. ista qualitas non est
scientia. quia formata propositione. et
eriscentibus terminis eius necessario p̄
positio erit vera.

Questio. xv.

Trum consonum sit rationi
naturali q̄ quelibet res crea
ta sit absoluta. ita q̄ nulla re
latio sit extra animā. q̄ non quia impos
sibile est q̄ aliqd contineat opposita. for
maliter s̄m perfectam ydempratem si
mul vel successiue: sed euidenter patz q̄
aliqd est simile vni vno tempore et disti
mile eidem alio tempore patet de duo
bus albis quorum vnum sit nigrum. q̄
impossibile est q̄ albedo et similitudo vel
dissimilitudo sint eadē res. et p̄ se q̄ns de
stignūtur extra aiaz. Cōtra. q̄is res di
stincta ab alia loco et subiecto equaliter
est absoluta: s̄ similitudo hic et albedo
rome distinguatur loco et subiecto et al
bedo est res absoluta. igitur r̄. Ad q̄
stionem dico breuiter q̄ circūscribendo
omnem auctoritatem et sequendo rōez
naturalē. non pōt probari euidenter qui
omnis res creata sit absoluta et nulla sit
relatio in creaturis distincta a rebus

absolutis. q̄ p̄bo p̄m̄o. quā si non. b̄
 erit vel quia vna res dependet eēnciali
 ter ab alia re. vel quia vna res necessa
 rio erigit aliā sine qua nō pōt̄ existere.
 s̄ nō ecōuerso. v̄l quia vna res necessa
 rio erigit z ecōuerso: ita q̄ neutra p̄t̄ s̄i
 alia existere. Non p̄pter p̄m̄ū. quia ef
 fectus eēncialiter dependet a causa p̄
 ducente z conseruante. z t̄n̄ effectus est
 res absoluta sicut causa. nec p̄pter s̄m̄:
 quia p̄tradīc̄ est q̄ homo sit. z nō sit r̄s̄i
 bilis. z t̄n̄ est res absoluta. Nec p̄pter 3^{m̄}
 quia sequendo naturalē r̄ōem. debet dī
 ci q̄ acc̄s̄ nō pōt̄ esse sine subiecto. nec
 ecōuerso. z t̄n̄ vtrūq̄ est res absoluta.
 ergo zc. R̄^o sic. q̄ncunq̄ sunt due res lo
 co z subiecto distincte: ita q̄ vtraq̄ ex
 trinseca est alterius. z vna nō plus ē de
 eēntia alterius nec ecōuerso. q̄s̄ albedo
 est de eēntia nigredinis si vna est res ab
 soluta: z altera: sed ita est de similitudine
 in te z albedine in me. distinguūt̄ em̄ lo
 co z subiecto. z vna est totaliter extrin
 seca alteri. nec vna est de eēntia alterius
 ergo zc. Tertio q̄n̄ due res ita se ha
 bent q̄ non repugnat vni per se intelligi
 magis q̄s̄ alteri absq̄ oī re totaliter ex
 trinseca distincta loco z subiecto si vna
 sit res absoluta. z alia. sed albedo z simi
 litudo sic se habent. ergo minor pbatur
 quia angelus videns albedinē intuitiue
 distincte pōt̄ videre perfecte oēm rez exi
 stentem subiectiue in albedine z per cō
 sequens similitudinē ydēptitatem z dī
 stinctionem. sed p̄pter hoc non videt a
 liam rem existentem hic. Aliter em̄ cuz
 albedo visast̄ similis vel dissimilis ea
 dem vel distincta ab oī alia re creataȳ
 increata: angelus nō posset distincte vi
 dere albedinē nisi videret infinitas rela
 tiones in ea existentes. Nec illas posset

videre nisi videret oēs alias res que s̄nt
 correlatiue illaz relationū quod vide
 tur absurdū. Quarta quando due res
 ita se habent q̄ sunt totaliter distincte z
 neutra est de essentia alterius: sicut pōt̄
 imponi vni nomen ad significandū abso
 lute nihil aliud ymaginabile p̄notando
 p̄pter quod nomen tale erit absolutuz
 ita pōt̄ imponi nomen ad designandū ab
 solute aliā rem nihil penitus p̄notando
 z illud nomen erit absolutū. sed ita est
 de albedinē z similitudine si sint res ex
 tra aiām totaliter distincte z p̄ cōsequē
 s̄m̄ illud nomen nō plus diceretur simili
 tudo respectu alterius q̄s̄ albedo. Nec
 videtur aliqua r̄ō. quare vnū sit absolu
 tum z aliud nō: cū vtrūq̄ eque absolu
 te suū significatū significet. Ad p̄ncipi
 pale dico q̄ albedo nō continet similitu
 dinē nec dissimilitudinē perfectā ydēptitatz
 quia albedo nō est similitudo nec dissimi
 litudo. sed dico q̄ similitudo est termin⁹
 relatiuus significans plura absoluta cō
 iuncti vel est plura absoluta iunctim.
 sicut pplūs est plures hoies z null⁹ ho
 mo est populus: ita similitudo est plura
 alba: z nullum album est similitudo. de
 isto patebit post.

Questio. xvi.

Trum intentio p̄bi sit pone
 re relationem extra animam
 distinctam a rebus absolutis
 q̄ sic. quia in predicamentis dicitur q̄ ad
 aliqd̄ sunt quecūq̄ hoc sp̄z q̄ sunt alio
 rū s̄nt: z hīc excludit subāz: q̄ s̄ dicatur
 ad aliqd̄: nō t̄n̄ ē ad aliqd̄. s̄ ibi n̄ accipit̄
 eē p̄ eē in intellectu. ḡ in re. Contra.
 p̄bius in quito p̄bi. dicit q̄ ad relatio
 nem non est motus: neq̄ mutatio. sed
 ad omnem rem extra animam est muta

tio. ergo rē. Ad quonem dico qd phūs
 non intēdit ponere relatiōem vna rez par
 uam a rebus absolutis: hoc patet p au
 ctoritatem allegatā gnto phisycor. Si
 dicat qd fm sim^m super pdicamenta sicut
 quedā res est ad se quedā ad aliud: ita q
 dam mutatio est. ad se quedā ad aliud.
 Ad relatiōem nō est mutatio prim^o s; 2°
 nec ad relatiōem ē motus. Contra qd
 est formam eē ad se: aut referri ad se. aut
 distingui realr a quolibet alio: aut nō co
 erigere aliquid aliud: aut nō depēdere ad
 aliquid aliud. Si prim^o vel scōo. ita est
 relatio ad se sicut albedo. qz ita erit eadē
 sibi z distinguit ab oī alio sicut albedo.
 Si 3° vel quarto tūc illm accūs ē ad
 se. qz fm phm qdlibet accidēs necessario
 coerigit subiectum. Et fm veritatē que/
 libet creatura coerigit deū: z dependet a
 deo eēntialr. Sed 5 phm in pdicamentis
 dicit eoz que fm nullā cōplexionē dicun
 tur singula significat aut subām aut qua
 litatē aut q̄titatē rē. Ex ista aucte
 pz q ista nota similitudo eq̄litas signifi/
 cant ad aliqd. sed nō significāt intētiōes
 aīe. ergo res extra s; non subām: nec q̄ti
 tatem rē. qz phūs pdiuidit ista. 6° aliā rē
 Preterea si non. tūc oīa eēt ad ali/
 quid. qz ita potest vnum cōparari ad ali
 ud sicut e^o: quod est ptra phm quarto
 methaphisycē. Tertio sic. p^o. metha
 phisycē dicit phūs q relatio h; distincta
 principia ab aliis pdicamentis qd nō po
 test intelligi de intētiōe aīe. Quarto
 qz Auicē. 3° methaphi. c. de relatione
 dicit q relatio h; ppriam inherēntiam:
 z ppriam accidentalitatem. Quinto
 qz ppria passio non est idē realiter cum
 subiecto sed fm phm in pdicamentis equa
 le z inuale est pprius q̄titati. ergo rē.
 Sexto. quia relatio est pdicamentū

reale. Septim^o. qz diuersorum generē
 z non subalternatim postorum diueria
 sunt contenta realiter. Octauo: quia
 plus cōueniunt relationes eiusdem mōi
 q̄ diuersorum modorum: quia plus cō
 ueniunt similitudo z equalitas q̄ simili/
 tudo z calefactio. sed fundamenta non
 plus conueniunt: qz qualitates plus cō
 ueniūt q̄ qualitates z q̄titates. No
 no. qz ens creatum primo diuiditur i ab
 solutum z relatiuū. Ens absolutum diui
 ditur in subām quantitatem z qualitātē
 que distingunt inter se. ergo relatio di
 stinguit ab absolutis p illam ppōnem
 qz p̄nta sub prima diuisione magis dif
 ferunt q̄ p̄nta sub diuisione. 6° rē.

Ad primum illorum z p sequētibz
 sciendū sicut als dictū est. qz quidā sunt
 termi absoluti q significāt sua signifi
 cata eque primo. z vno^o significandi. Et
 illorum terminoz qdam importāt subāz
 et quidā qualitates: sicut aīa albedo in
 gredo. Alii sunt cōnotatiui. Et illoū
 terminoz qdam significāt principālr s; b
 stāntiam cōnotando scōario qualitātē sicut
 albū: nigrū: calidum z frigidū. Quidāz
 significant subām vel qualitātē non con
 notādo alias res determinatas: imo nul
 las res determinatas cōnotār. Nec ad b^o
 qz talis termin^o verificatur de subāz reg
 ritur exītia alicuius alteri^o rei. Nec e^o
 sicut est de primis cōnotatis. qz ad hoc q
 albū verificat de aliq^o requirit exītia tā
 subiecti q̄ albedis. nec ad hoc qz tal^o ter
 minus cognoscatur verificari de aliquo
 requirit notitia alicui^o alteri^o determinā
 ti. Et tales termini ponunt in genere q̄
 titatis. qz ad hoc qz lignum sit q̄tum: et
 cognoscatur esse quantum: non requirit
 exītia alicuius alteri^o rei a ligno nec no
 titia alterius rei. Alii sunt termini rei.

lini qui significant aliquas subas vel a/
 litates principalr. z conotant aliqn. de/
 terminatas res. Nec pot talis terminus
 verificari de aliquo. nec cognosci de ali
 quo sine discursu sine existētia alteri rei
 determinate. Nec sine cognitōe alterius
 hmōi sunt duplū. sile cā effectus z hmōi
 qz impossibile est qz aliquid sit duplū cā:
 vel effectus nisi existat alia res cuius sit
 duplum vel sile cā vel effectus zc. Simi
 liter impossibile est qz cognoscatur. nō co/
 gnoscendo illud cuius est duplū vel sile
 vel cā. qz licet effectus possit cognosci si
 ne discursu sine cognitōe cāe: non tñ ipm
 eē effectum. qz impossibile est qz cogno/
 scatur sine discursu aliqd esse effectū: ni
 si cognoscatur eius cā. Per hoc ad
 rōnem dico qz pbūs in predicamētis pri
 cipaliter tractat de terminis pponuz quo
 rum aliqui sunt absoluti sicut termini de
 genere sube z qualitatis. Et aliq conno
 tatiui sicut termini de genere qritatis. Ali
 liqui relatiui sicut termini de genere rō
 nis. Ideo significant ad aliqd. qz sunt in
 stituti ad signi^m vnum aliud conotādo vt
 consignificādo: sine cui⁹ existētia z co/
 gnitione. non pōt talis termin⁹ de aliq^o
 verificari nec cognosci. qz impossibile ē
 euidenter cognoscere qz aliqd sit duplum
 nisi determinate cognoscatur cui⁹ est du
 plum. Simlr impossibile est scire qz ali
 quid est sile nisi sciatur in pticulari cui ē
 simile. z ideo isti termini pprie sunt ad/
 aliquid: z dīuidunt cōtra alios terminos
 qui absolute significant subām vel qua
 litatem. z tñ isti termini rsaliter significāt
 subām z qualitatem. z aliud cōsignificāt
 Ad scōm dico qz nulla res est qn sibi
 possit cōpetere aliquod nomen relatiuū
 nec est ptra pbm. qz ipse intendit qz non
 oia nomina sunt relatiua: sed aliqua sūt

absoluta que verificantur de rebus sine
 alicuius conotatione. Ad 3^m dico qz
 pbūs intēdit qz sicut in generatōe cōposi
 ti materia p^o nō habet formam z p^o hz
 eā: ita est de relatione. qz p^o aliquid nō de
 nominat tali rōne z post denoiatur sicut
 aliquid p^o non est sile z post est simile.

Ad quartū pōt negari Auicenna. qz
 vt videtur contradicit Aristo. Tñ saluā
 do eum dico qz relatio hz ppriam inbe
 rentiam p predicatōem: qz habet ppriuz
 modū pdicandi. sicut dictum ē. Sitr hēt
 ppriam accūtalitātē. qz contingenter p/
 dicatur non solū ppter contingētē pdi/
 cationē absoluti. sed et absolute vnifor
 miter manēte. sicut forte ptinue existēte
 albo. pōt esse similis z non eē similis: sicut
 pz ad sensum. Ad qntum dico qz sicut
 prius dictū est in quadā qōne qz ppria
 passio nō est eadē eum subiecto: tñ ppri
 a passio z subiectum idē significāt z pro
 eodem supponūt. Et ita est in pposito.
 qz isti termini equale z simile supponūt
 p eodē: p quo sba^a sua supponūt z idē
 significant: licet nō pēse nec eodem mō si
 gnificādi. Ad sextum dico qz nō esse p
 dicantū reale qz sit qdā pua res distincta
 a rebus absolutis. sed qz significat res ab
 solutas alio mō q̄ noia absoluta. Ad
 7^m dico qz hoc solū vtz est de gnib⁹ q̄
 predicantur in qd de aliqua vna re: cuius
 mōi ē subā z qualitas de aliis nō est vtz

Ad octauū dico qz relationes eiusdē
 modi plus ueniunt in mō significādi q̄
 alterius modi. quia relationes primi mo
 di z secūdi: non possunt de aliquo veri
 ficari sine existētia alterius. sed relatiōes
 tertii modi possunt. Ad nō^m tamē di
 co qz ista propositio famosa vera est: qū
 est diuisio per differentias simplr opposi
 tas. patet in genere substātie: sed sic non

est in pposito. Ad principale dico qd accipitur in adaliquid p nomine relatio pprie dicto. qd non potest de aliquo verificari sine existentia alterius. Nec sciri de aliquo sine no itia alterius. z hec est causa quare philosophus in fine capituli excludit substantias. puta manus: caput pedem: alam. quia aliquis potest distincte videre z cognoscere qd est caput manus vel pes: z tamen ignorare cuius est. z tamen ista nomina sunt relativa large lz no stricte. quia realiter caput alicuius est caput zc.

Questio. xvii.

Primum philosophus ponit relationes primi modi differre realiter ab absolute. Ad hoc scilicet quia secundum eum in libro posteriorum negativa est imeditata in qua unum genus negatur ab alio qd non esset verum: nisi relatio esset distincta ab absolute. Contra. si similitudo esset talis res pua posset sibi imponi nomen quod significaret precise illam rem. z correspondens se esse impositaret illam rem z subiectum in quo esset. Et ita unum relativum nunquam significaret reliquum: quod est contra philosophum. Ad apositionem dico qd no. qd philosopho. quia philosophus quando philosophorum dicit contingit altero mutante. verum esse alterum nihil mutans ex hoc arguo. secundum eum. Ad relationem si similitudinis non est motus. sed si esset talis res distincta. vere ad eam esset motus vel mutatio quando acquiritur de novo ergo zc. Preterea si ad relationem non est relatio ergo illa mutatio erit alterius generis: z per consequens subiectum mutaretur lz illam mutationem. ergo ad illam mutationem erit mutatio. z ita erit processus

in infinitum quod est contra philosophum.

Et si dicat qd ad illam similitudinem est mutatio: z illa non distinguitur a relatione. z ideo ad illam mutationem non est alia mutatio. Contra. sicut per te illa mutatio non distinguitur a relatione. quia non potest esse sine ea. cum philosophus ponat effectum non posse esse sine causa: effectus non distinguitur a sua causa quod est falsum. Preterea philosophus philosophorum arguit philosophum scilicet. si generatio esset processus in infinitum. si mutatio esset alia res a similitudine: vere ad mutationem esset mutatio. quia vere subiectum recipiens illam mutationem. At se habet non quod prius. ergo zc. Preterea philosopho. quod ad similitudinem vere sit motus. si alia res. quia omnis acquisitio continua alicuius fortius. ita quod pars continue acquiritur ante partem. est motus proprie dictus. sed sicut continue augetur albedo: ita z similitudo: ergo ad similitudinem proprie est motus. Si dicat qd ad relationem non est motus philosopho. et non plus intendit philosophus. Contra. illo modo negat philosophus. esse motum ad relationem quod concedit motum esse ad qualitatem de tertia specie. sed non semper ad illam formam est motus philosopho. quia frequenter alteratio istorum inferiorum presupponit motum corporum celestium z alteraciones anime intellectus presupponit motum in sensu: vult ergo philosophus quod ad rationem non est motus proprie dicitur nec philosopho. nec secunda. Ad principale dico qd si talis auctas inveniat in philosophia deus sic intelligi quam unum genus negat ab alio: tunc negativa illa erit imeditata. sicut hec est imeditata: nulla subest alitas. lz quando unum non negatur ab alio tunc negativa est falsa. z tamen si una opinio hec est falsa. nulla qualitas est relatio vel similitudo. eo quod isti termini pro eodem possunt supponere. z ideo hec non est

immediata. nulla alitas e relatio: **Ar**
 pot dici tenendo qd relatio sit nome scbe
 intentois. qd hec e immediata: nulla sub/
 stantia est relatio: qd rlo est cept^o mentis
 qui non est idem cu re extra de istis mo/
 dis dicendi patebit postea.

Questio. xviii.

v **Trum** phus ponat riones scbi
 modi differre reali ab absolutis
 qd sic. qd fm phm quelibet speci/
 es distincta h3 pprium individuu sed re/
 latio calitatis z efficientie est hmoi. ergo

Contra fm phm intelligetie separa/
 te non sunt in potetia ad aliquam rem: sed
 si eet talis pua res media inter moues et
 morum cu h3 cu intelligentie vere moue/
 ant mobilia vere eent in potetia ad tales
 res puas. **Ad** qonem dico qd no: qd p
 bo p^o. qd 3° phisycor h3 phus p incon/
 uentia qd oe mouens mouet. Et loquit
 de motu vt est cois ad mutatodem simpli/
 ce z motu pprie dictum sed si relatio mo/
 uetis ad motu eet talis res media: sequi/
 tur qd ome mouens moueret: qd non re/
 ciperet in se aliquam rem qua prius no ha/
 buit. Si dicat qd phus h3 p. inconueni/
 ti qd oe mouens moueat motu quo mo/
 bile mouetur s3 non h3 p inconuenienti qd
 monetur vno alio motu. **Contra.** tuc
 posset faciliter ondere quo actio est in a/
 gente. qd posset dicere qd actio e in agen/
 te. sed effect^o actionis est i moto. **Dre**
 terea quinto methaphisycce dicit phus
 qd ita refertur scdo^o calefactiu ad ca/
 lefactibile: sicut calefactiu ad illud qd
 calefit: sed per hoc precipue qd aliqua
 pot calefacere non h3 aliquam tale re i se
 qd relatio realis requirit fm eos termi/
 nu realem z fundamentu. s3 illud qd no
 est: est calefactiu z calefactibile. qd illd

qd no e pot calefacere z calefieri. **Si**
 dicat qd i calefactiu no est respect^o actu/
 alis sed potentialis. **Contra.** quero aut
 e in calefactiu vera res distincta ab abso/
 luto aut no. **Si** non h3o ppositum: si sic
 tunc est respectus actual. Et si dicat qd n
 est inconueniens respectu talem ee ad no
 eris. **Contra.** ex isto sequit qd h3 pzi
 cipia phi in sole eent infinite res actuali/
 ter existentes. qd fm phm mundus dura/
 bit in infinito. Et sol causabit successive
 infinitos calores in istis inferioribus. sol
 ergo est catus infinitor calozum z ca/
 lefactiu^o infinitozum calefactibiliu. er/
 go essent tales res infinite in sole. Et
 si dicat qd no sunt infiniti respect^o respe/
 ctu distinctozum calefactibiliu. **Con**
 tra phus in pdicamentis dicit qd si aligs
 aliquid eoz que sut adaligd diffinite sci/
 at: z illud ad qd dicitur scim^o est. vt si a
 ligs diffinite scias: quod hoc e dupluz et
 id cuius est duplu mox diffinite nouit. s3
 si esset idem respect^o multoz: non opoz/
 teret qd qui determinate sciret illu respe/
 ctu inee alicui: qd ita determinate scires: oia
 respectu quoz dicitur ille respect^o. qd ali/
 ter non posset scire illum respectu inesse
 alicui: nisi sciret infinita: cu ille respectus
 sit infinitozum. **Dre** terea impossibile
 est in eode ee respectus oppositos respe/
 ctu eiusde: sed calefactiuum vt excludit
 actum calefaciendi z calefaciens oppo/
 nunt. ergo adueniente respectu calefaci/
 entis destruuur: respectus calefactiu. z
 per consequens quando sol calefacit h^o
 lignum: destruuur respectus precedens:
 z tamen in sole manet respectus respe/
 ctu alterius calefactibilis. ergo erant
 distincti respectus respectu distincto/
 rum calefactibilium: et ita erunt in/
 finiti respectus infinitozum.

Ad principale dico qd fm intentionem philosophi hoc solū est verū de specie/ bus absolutis: non aut de cōnotatis z relativis: qd quilibet species habet distinctū individuum.

Questio. xix.

v Truz phūs ponat relatōes tertii modi differre reālī ab absolutis. qd sic. qd qnto methaphysice ponit phūs tres modos relationū. b^o nō potest intelligi de reb⁹ absolutis. nec de cōceptibus. ergo de reb⁹ mediis. Cōtra. respectu nō entis non potest esse relatio distincta a rebus absolutis: sed scētia est quādo scibile non est. similiter mēsuratū est: quādo mēsurā nō est. q^o. Sic primo vidēdum est de questio. 2° quō differunt relationes tertii modi a duobus aliis modis. Circa primum dico qd nō. qd pbo. qd p eum in pdicamētis vnuz relatiuū diffinitur per reliquū: sed b^o nō pōt intelligi de diffinitōe pprie dicta que exprimit qd rei: sicut alī patebit. ergo solum diffinit diffinitōe qd nomis. Et tali diffinitōe potest vnū nomen relatiuū diffinire aliud z e^o. sed si eēt talis res mē^a non apparet ratio aliqua qn vna talis res possit diffiniri sine alia z perfecte cognosci. Circa 2^m dicit Sco. li. p^o di. 3^a qd isti modi sic differunt qd in duobus primis modis: est relatio mutua. In 3° nō est relatio mutua s; pōt vnuz referri ad reliquū: ita qd reliquū non referri ad ipm. Contra. phūs in pdicamētis dicit qd oīa relatiua dicunt ad cōuertentiā. Vñ dicit oīa relatiua dicuntur ad puerrentiā: vt seru⁹ dñi seruus. Et subdit similr z in aliis: sed aliquotiens differūt fm locutōem vt scīa scibilis scīa dī z scībile scīa dī z sensus sensati sensus: z sen-

satum sensu sensati. z post at vērō aliq^o tiens non videbitur puerrentiā pueniēter illud ad quod dicit assignēt. Et post cōcludit oīa ergo que ad aliquid dicuntur si pueniēter assignent. ad puerrentiā dicuntur. Et istis auctoritatibus patet qd oīa relatiua pueniēter assignata dicuntur: ad puerrentiā z mutuo referuntur. Et hoc est relatōem eē mutua: quīs nō semper referantur sub eodē casu. qd aliquñ in ablatiuo: aliquñ i genitiuo: sicut specialiter exempla ponit in tertio mō. Et si dicat qd in illo mō bene pōt inueniri aliq^o nomen relatiuū: qd relatiue dicatur ad aliud nomē. sed in v^o extremo ē relatio realis z non i alio. sed oppositū est in duobus primis modis. Contra. ita ex natura rei sine omni actu est calidū sensibile: sicut sol est calefaciens sine omni actu intellectus. Similr eadē facilitate dicitur: qd non est relatio realis in efficiente s; in effectū. Preterea phūs in pdicamētis ostēdens qd relatiua sunt s; natura. specialiter excipit relatiua tertii modi. sed vbi ostēdit qd relatiua dicuntur ad cōuertentiā: non excipit illa ergo i b^o nō differunt. Ideo dico qd in hoc differit qd relatiua primi z secundi modi sunt s; natura z intellectu: nō autē relatiua tertii modi: qd in tertio mō ex hoc qd vnum extremū predicatur de aliquo. sequit for maliter aliud dicit de eodem. sed non eō verso. Nā sequitur aliquid est actualiter sciētia. ergo aliquid est actualiter scibile. sed eō verso. nō sequitur formaliter aliquid ē actualiter scibile. ergo aliquid est actualiter sciētia. Et sic de mēsurā z mēsurato z de aliis. Et hec ē intētio philosophi in pdicamētis vbi dicit. qd sensibile est prius natura qd sensus z scibile qd scīa. quia nō sequitur sensibile est. ergo

sensus est. sed bene sequitur e^o. sed i pri
 mo^o z sc^o. est vniuersalr veruz. q^o si eē
 eristere predicatur de. v^o extremo: q^o ita
 de reliquo. z eōnverso. **D**iciterea phi
 losoph⁹ in pdicamētis dicit sic. videt au
 tem ad aliqd simul eē natura. z p^o dicit.
 Non aut in omnibus relatiuis videtur
 verū. scibile enim scia videtur esse prius
 z probat hoc ibidem. Sed contra. sci/
 bile z sciētia non sunt correlatiua s; sci/
 tum z scia. z si scitum est: scia est z eon/
 uerso. **D**iciterea sciētia pōt esse scibi
 li nō existente. qz de non ente in actu pōt
 eē sciētia. ergo scibile nō est prius natura
 ipsa sciētia. **A**d primū illozum dico. q^o
 scibile z sciētia sunt pprie correlatiua. qz
 si hoc est scibile: est sciētia scibile. z si hoc
 est scia erit scibilis sciētia. z tamē non se
 quitur scibile est. ergo sciētia ē. ergo ista
 correlatiua nō sunt simul natura. **A**d
 sc^om pōt dici q^o p^ons accipit ibi scibile:
 p illo q^o non pōt sciri nisi ipsum existat.
Et accipit sciētia p^o notitia intuitiua
 que naturaliter requirit existentiam ob
 iecti vel pōt dici q^o ad intentōem philo/
 sophi. sufficit q^o hoc nō sit p^ona formalis.
 scibile est. ergo scia est: siue sequitur eō/
 uerso siue non: nihil refert ad hoc q^o ista
 relatiua tertii modi sint simul natura: s;
 ent aliozum modozum. **A**d principa
 le dico q^o ponit tres modos nō q^o relatio
 nes extra atam differant ab absolutis. s;
 q^o oia relatiua pnt ad illos mōs reduci

Questio. xx.

Vtrum relatiōem negans differ/
 re ab absolutis pōt saluare ppri
 etates relatiōis q^o non. qz pprie/
 tates reales conueniunt rebus non con
 ceptis: sed non conueniunt rebus abso/
 lutiis. vt patet inductiue. ergo rē. **C**on

tra pluralitas nō est pōnēda sine neces
 sitate. sed nō est necessitas vt patet indu
 ctive. **A**dic primo p^omittēde sunt due
 distinctiones. 2° ad questionem. **C**ir
 ca primū est prima distinctio quod que/
 dam sunt relationes equiparente z que/
 dā disquiparentie. **P**rimae sunt relatiōes
 similitum nominū. quando idēz nomē po
 nitur in recto z in obliquo: vt simile sibi si
 mile. secūde sunt relationes dissimilitum
 nominū. quando vnū nomen ponitur in
 recto z aliud in obliquo. vt pater filii pa
 ter z non oportet q^o sit patris pater.

Secūda distinctio est q^o quedam sunt
 relatiua que ita significāt vnū q^o conuo/
 tant aliud eristere. ita q^o tale relatiuum
 nō pōt verificari de aliquo nisi aliud eri
 stat. vt pater: filius: dñs: seruus. **Q**uedā
 sunt que sic significant vnū q^o nec cōno/
 tant aliud eristere nec nō eristere. vt ca/
 lefactiuum z calefactibile. z sic de sibi⁹

Circa secūdam dico q^o negans tales
 relatiōes ita bene potest saluare tales p/
 prietates sicut ponēs eas sicut patebit in
 rōndendo ad argumēta in contrarium.

Sed contra prima pprietas est q^o re
 lationi est aliquid p^orium. **T**unc quero.
 aut relationes que sunt in re sunt p^otra
 rie. aut relationes que sunt in mente. nō
 s^om qz ille possunt simul stare in mēte. er
 go relatiōes que sunt in re sunt p^orie: s; il
 le res absolute nō sunt cōtrarie. **N**ā ab/
 solutum quod est equal: non est contra
 rium absoluto q^o est inaequale s^om p^oriū
 c^o de q^oritate. ergo p^oter absoluta sunt ali
 que r^ones p^orie. 2^a pprietas est q^o relatiō
 suscipit magis z minus: tūc arguo sic. cō
 ceptus mētis non suscipit magis z min⁹
 nec relatio dī suscipere magis z minus:
 qz res absoluta suscipit magis z minus:
 qz s^om philosophū inaequale suscipit ma

Sic 2 minus. 2 nō illa q̄ritas: ergo. Simi-
liter aliquādo p̄ diminutionem q̄ritatis
augetur inaequalitas. puta si sint aliqua p̄
inequalia: quanto plus auferatur ab v̄o
illoz alio remanente in eadē quantitate
tanto erit maior inaequalitas. ergo aliq̄
alia res a quantitate ibi augetur. 3^a p̄/
prietas est q̄ relativa sunt simul natura
2 intellectū. sed cōceptus mentis nō sunt
simul natura nec res absolute. qz vnum
alibz pōt esse alio non existente. 4° ali-
que sunt relationes que sunt simul na-
tura. Quarta pprietas est qz oia relati-
ua dicuntur ad conuertentiam s̄z nec cō-
ceptus nec res absolute dicuntur ad cō-
uertentiam. Ad primum istorūz dico
qz contrarium multipliciter accipitur.
vno mō accipiuntur contraria pro aliq̄-
bus quozum vnum expellit aliud. ita qz
ad vtrūqz possit eē motus pprie dictus:
2 sic albedo 2 nigredo sunt contraria.

Alio modo dicuntur contraria incom-
pleta in mēte siue in voce: de quibus pre-
dicatur contrarietas primo 2 adequate.
Et ideo dicuntur prima extrema talis op-
positiōis 2 sic iste conceptus albedo 2 ni-
gredo contrariantur. 2 non conceptus isti
us albedinis 2 nigredinis. quia de istis nō
predicatur adequate talis contrarietas.

Tertio mō dicuntur contrarii aliq̄ con-
ceptus q̄ nō possunt de eodem simul re-
spectu eiusdē verificari. 2 sic simile 2 dis-
simile equale 2 inaequale sunt contraria.
2 ista contraria sunt p̄dicata denominan-
tia. aliquando illa in quibus sunt con-
traria primo modo dicta. Nam qz albe-
do 2 nigredo sunt contraria primo dca
ideo cōtradictio est qz fm albedinem ali-
q̄ simul 2 semel eidē sit similis 2 dissimilis

¶ De hoc ad primū argumentum di-
co qz relatiōes que sunt in mēte sunt prie-

3°. Nec repugnat talibus de eodem sic
verificari. 2 eē in codē. Et^m isti p̄ceptus
albedo nigredo sunt cōtrarii sc̄do modo
2 ramen possunt simul eē in mēte. sed im-
possibile est qz idē sit albedo 2 nigredo qz
hec est primo vera albedo 2 nigredo s̄z
contraria. Etiam isto mō pater 2 filius
sunt contraria. qz idem non potest eē pa-
ter 2 filius respectu eiusdē. Ad secū-
dum dico qz aliquid suscipere magis et
minus potest intelligi dupliciter vno mo-
do a parte rei ita qz realiter vna pars ad-
datur alteri. 2 isto modo relatiō nō susci-
pit magis 2 minus. Alio mō. qz predica-
tur cū istis aduerbiis magis 2 min^o suc-
cessiue. Et ita relatio suscipit magis 2
minus. 2 hoc non est p̄pter additionem
rei ad res: sed aliquādo p̄pter ablatiōem
rei. Sicut inaequale aliquādo fit magis i-
equale p̄pter ablationem ptis sue: sicut
aliqui contingit c̄notari noie relatiōis s̄z
philosophum p̄pter solam mutatiōem
in altero extremo. vel p̄pter solā ablatiō-
nē in seipso: s̄ p̄ augmentatiōem alicui^o
absoluti in seipso: Ad p̄firmatiōem dico
qz pprie loquēdo inaequalitas nō auget sed
ip̄roprie magis p̄ p̄dicatiōem mō p̄dicto.
vñ sicut nō est incōueniēs dicere qz ds est
de nouo creās p̄ solā p̄ductiōem alteri^o
rei extra se: ita nō est incōueniēs qz ali-
qd dicat magis inaequale p̄ solā ablatiōem
alicuius. Illa autē pprietas non p̄uenit
omnibus relatiōis: qz nec duplo nec tri-
plo nec equali 2 hmōi. Ad 3^m dico qz
aliqua esse simul natura: pōt. intelligi du-
pliciter. vno^o qz sint aliq̄ res q̄ruz vna ne-
cessario coerigit aliam: 2 es^o. Alio^o qz
ex hoc qz eē existere predicat d̄ vno signi-
ficatiue sumpto. sequitur esse existere vi-
ficari de alio eodem modo sumpto. pri-
mō non intelligit p̄ hōis qz r̄fones sunt s̄z

Natura et intellectu. scilicet intelligit secundo modo quod hec est bona consequentia duplicum est. ergo dimidium est. et e converso. Eodem modo intelligitur illud dictum Boetii quod relativa perempta se perimunt hoc est si esse vere negatur ab uno illorum: etiam vere negatur a reliquo. ut si hec est vera prius non est: hec erit vera filii non est. et e converso. Sed ista regula non est generalis omnibus relationibus. quod probatur ex ipso ab ista proprietate relationis tertii modi. Similiter relativa que non connotant alterum extrinsece existere: sicut calefactiuum calefactibile et homo de quibus dictum est supra. Ad quartum dicitur quod nulle res extra animam dicuntur ad conuertentiam. sed excepte relativi. quod cuiusque relativi potest addi casus obliquus sui correlative nisi contingat quod nota nobis deficient: et tunc licitum est fingere nomen. Exem- plum si iste sit dominus ovis quod sit servus domini. et e converso. et ista proprietas generalis est omnibus relationibus. Ad principale dico quod proprietates reales conveniunt conceptibus pro rebus.

Questio. xxi.

¶ Unum quod omnia relativa sunt simul natura et intellectu. quod non. quod relativa tertii modi non sunt simul natura. ergo contra. Hec est proprietas relationum: ergo omnibus convenit. Hic primo exponendi sunt isti termini esse simul natura et esse simul intellectu. 2° ad questionem. Circa primum dico quod per esse simul natura non intelligitur quod aliqua res extra animam sic se habent quod si una sit in re natura alia sit. et e converso. quod impossibile est tales res assignare. nec in anima nec extra animam. sed dicitur illa esse simul natura: que ita se habent quod se esse existere verificatur de uno: etiam verificatur de reliquo. ut si hec sit vera duplicum est: hec erit vera dimidium est. et si

hec est vera aliquid est duplicum. hec erit vera aliquid est dimidium. Similiter per esse simul in intellectu: non intelligitur quod una res non potest intelligi sine alia: quod quelibet res sine omni alio potest perfecte intelligi: scilicet intelligitur sic quod impossibile est scire. unum illorum verificari de aliquo. nisi sciatur quod aliud verificatur de aliquo: nisi hoc fiat per discursum: quod dico propter causas et effectum: sicut impossibile est: quod cognoscat aliquem esse servum: nisi cognoscat aliquem quem esse dominum cuius est servus. Et hoc ostendit probatur in predicamentis quod qui scit de terminare unum relativo: et reliquum.

¶ Circa 2° distinguo de relationibus ut communiter distinguitur. quod quedam sunt simpliciter et quedam simpliciter dici. quam distinctionem sic intelligo: quod illa sunt relativa simpliciter esse: que ita se habent quod se esse existere verificatur de uno verificatur de alio. Et si unum verificatur de aliquo et reliquum. ut si hec est vera: dominus est: hec est vera servus est. Et si hoc sit vera aliquid est dominus: hec est vera aliquid est servus. et e converso. Relativa scilicet dici sunt illa que ita se habent quod se esse existere verificatur de uno: non tamen oportet quod verificatur de reliquo. Nec quod sibi addat aliquis casus obliquus ut si hec sit vera scia est: non oportet quod hec sit vera: scibile est nec e converso. Et si hec sit vera hoc est manus. non oportet quod sit alicuius hominis manus. quod manus abstracta vere est manus: et tamen non est alicuius hominis manus. Tamen philosophus non videtur talibus vocabulis: relativum simpliciter esse et simpliciter dici: quod non est proprie dictum: nec vere. Aliiter potest dici quod relativa simpliciter esse: sunt illa que non possunt verificari de aliquo. ut significatur accipiuntur: nisi vere possit adiungi aliquis casus obliquus alterius dictionis que sui abstracti ut si est albus: alicui albo vel nigro

est simile. Relatiua secundū dici sunt illa quibus aliqui conuenienter additur casus obliquus. Aliquando non sicut manus aliqui est hois manus aliquando non. Per hoc ad questionē dico: q̄ omnia relatiua que sic se habent q̄ eē existere non potest verificari de vno nisi verificatur de aliquo nec potest sciri perfecte vnum verificari de aliquo nisi sciatur aliud verificari de aliquo illa sunt simul natura et intellectu, alia non. Ex quo sequit̄ q̄ relatiua s̄m dici, non sunt simul natura. Nec etiam relatiua tertii modi nec omnia relatiua secundi modi sicut patet ex precedentibus. Ad argumētū principale dico q̄ proprietates nō conueniunt omnibus relatiuis.

Questio. xxii.

Trum s̄m intentiōem phi. relatio que est genus generalissimū s̄m prima intentio vel 2^a.

Et p̄bat̄ q̄ est p^a. q̄ 1° est p^a itētiō q̄ significat res singulares que non sunt signa: sicut prius dictum est in quadā questione, sed relatio que est genus est huiusmodi: cum sit predicamentum reale.

Contra, non significat res absolutas quia nulla res absoluta est relatio. Nec res extra animā, distincta a rebus absolutis: quia nulla talis est: ergo significat conceptus anime, et per consequens est secūda intentio. Ad questionem dicit̄ ab aliquibus q̄ relatio que est gen^o generalissimū est prima intentio quia quādo significatiue sumitur: pōt supponere p̄ re que nō est signū. Et ideo s̄m illam opinionē oīs res p̄ qua potest supponere in p̄positione vera est vere relatio. q̄ ipi non ponunt relatiōem distinguī a rebus absolutis extra animā. Et h̄c ista o-

pinio sit rōablie, tamen nihil videtur: q̄ Aristoteles fuit opinionis contrarie. prima t̄m opinionē fuit secutus superius, in quadam questione, vbi posui q̄ supremū in quolibet predicamento est prima intentio. Sed sequēdo opinionē phi dico q̄ relatio que est gen^o generalissimū est secūda intentio nō prima quod p̄bo, quia illud q̄ solum significat noīa prime intentionis vel secūde est nomen secūde intentionis vt patet supra, sed relatio que est genus generalissimū nō significat res extra animā: que nō sunt signa, sed solum 2^m phi^m significat noīa que sunt prime intentionis vel secūde ergo t̄c. Inno^o p̄bo, q̄ phi^s i p̄dicatiōis diffinētiā ad aliqd̄ dicit̄ ad aliqd̄ ita dicit̄ quecūq; hoc ipsum q̄ sunt alioz dicitur, vel quolibet aliter ad aliud. Et explicat̄ dicens q̄ aliqd̄ dicit̄ sub habitu dicit̄ genitiui casus, et aliqd̄ sub habitu dicit̄ ablatiui, aliquid dicit̄ datiuī. Et hoc arguo sic nihil dicitur ad aliqd̄ sub habitu dicit̄ casus genitiui v̄ datiuī v̄ alteri^o casus nisi nomen, sed omne relatiuū dicit̄ ad aliqd̄ sub aliqua habitudine casuali ergo omne relatiuū est nomen importans suum significatū: sic q̄ non potest p̄ eo supponere: nisi conuenienter possit sibi addi aliquis casus obliquus. Si dicat̄ q̄ phi. reprehendit̄ istam diffinitionem versus finē capituli. Contra, q̄ p̄ non intendit q̄ ista diffinitio ab aliquo remouet̄ sed dicit q̄ ista diffinitio conuenit omnibus relatiuis tam s̄m dici: q̄ s̄m esse. Non tamen est conuertibilis cū oibus relatiuis s̄m esse: sed ē i plus: ideo dat̄ ibi aliā diffinitōem que puenit relatiuis s̄m esse cōuertib̄ hoc patet s̄m eū vbi ponit aliquas subās, que dicuntur ad aliqd̄ sicut manus et caput, sed ille ref-

ad extra nō dicuntur alioꝝ q̄nis sint alioꝝ
rum. sed noīa im̄ dicuntur alioꝝ. Pre
terea in predicamentis ponit. p. q̄ oīa rela
tiua dicuntur ad p̄uentia si bene assi
gnētur tunc arguo. Non assignam⁹ nisi
noīa. sicut nō vrimur nisi noībus. cū er
go fm̄ p̄m̄ assignemus relatiua ip̄a no
mina erunt relatiua. Preterea ibi di
cit q̄ vbi nō sunt noīa: licitū est fingere
noīa ad que talia relatiua dicantur: sed
nos nō fingimus res. sed noīa tantum.
ergo ip̄a noīa sunt relatiua. Et si di
cat q̄ nos nō fingimus relatiua. sed no
mina relatiuoz. quia dicit ibidē p̄bi. Ali
quotiens forte noīa fingere: necesse est
si nō fuit nomen ip̄ositu ad quod p̄ueniē
ter assignetur. ergo fm̄ eū possumus fin
gere nomen relatiuū z nō ipsum relati
uum. Contra ip̄e intendit q̄ fingim⁹
nomē relatiuū q̄n nō est nomē relatiuū
ip̄ositu ad significandū. ergo ad nomen
fictū assignatur relatiuū. Et hoc patet
p̄ eum. quia postq̄ posuit aliqua relati
ua dici ad cōuertentiā: subdit similiter z
in aliis: sed casu aliquoties differūt fm̄
locutiōem. Ex quo patet q̄ dicit relatiua
differre fm̄ locutiōem casualē. sed sola
noīa differunt casu. ergo sola noīa sunt
relatiua fm̄ eū. Et iō fm̄ op̄i. p̄bi. omnes
iste sunt negande. soz. albus est relatio
homo est relatiuū albedo est relatiua:
sed iste sunt p̄cedende. pater est relatio:
filius est relatio. similitudo est relatio: z
hm̄oi. Et hoc vt stat simpliciter: z nō
p̄sonaliter. quia de istis p̄ceptibus predi
catur relatio que est genus. quia illos si
gnificat z p̄ illis supponit. Ad princi
pale dico q̄ fm̄ intentiōem p̄bi. nō sic re
latio est predicamentū reale q̄ significet
res extra que nō sunt signa. sed quia sue
sp̄s significat tales res ex z p̄ illi supōit

Questio xxiii.

Trum res extra sit in genere
relationis vel noīa tantū fm̄
intentiōem p̄bi. Et pbatur q̄
res extra. quia q̄n alterū de altero predi
catur zc. sed sp̄s relatiōis predicatur d̄
rebus extra z supponit p̄ illis. z relatiō
que est genus predicatur de illis sp̄ebus
ergo. predicatur de rebus. Contra. dic
tum est q̄ relatio est nomen secūde intē
tiōis: z ita nō significat res ex. Et ita res ex
nō est in genere relatiōis. Hic primo
dicendū est q̄ sola noīa sunt in genere
relatiōis. Scōdo que sunt illa nomina
Circa primū dico q̄ fm̄ intentionem
p̄bi. nihil est in genere relationis nisi no
men mentale. vocale vel scriptū. hoc pa
tet p̄ p̄bi. v. methaphisice. c. de adaligd:
vbi dicit q̄ alia dicuntur relatiua sicut ca
lesfactiuū ad calefactibile z sectiuū ad se
cabile. z oē actiuū ad passiuū. Et sequi
tur. Actiua vero z passiuua fm̄ potentiā
actiuā z passiuā z actiōes potentiarum
vt calefactiuū ad calefactibile z calefa
ciens ad illud quod calefit. z secans ad
illud quod secatur tanq̄ agen⁹. Ecce q̄
ponit calefactiuū z secans de scōdo re/
latiuoz. Ideo dico q̄ fm̄ intentiōem ari
stotelis solū noīa z participia cōr̄nden
tia a verbis actiuis z passiuis que non
tantū fm̄ vocē sunt actiua vel passiuua: s̄
vere significat q̄ aliqd realiter agit z ali
quid realiter patitur vel q̄ aliqd realit
fit z aliquid realiter facit sunt relatiua:
de scōdo hm̄oi sunt agens patiens cale
factiuū calefactiuū actiuū z passi
uū. Preterea in predicamentis. ca.
de relatione dicit Aristoteles sic. Simi
liter aut accubit⁹. statio. sessio. pones q̄
dam: pō vero adaligd. Jacere vero aut

stare aut sedere. ipsa quid ponens non sunt
 sed denotantur ab his que dicuntur sunt po-
 nibus noiantur. Et quibus patet quod ver-
 ba sunt in genere actionis vel passionis
 et noia vel participia eis corresponden-
 tia sunt in genere relationis. quia stare
 non est in genere relationis sed statio: eo
 quod statio est alicuius statio. et sessio est a
 licuius sessio. Circa secundam d^o. quod
 nec noia absoluta nec noia pronotativa p-
 prie sunt in genere relationis. sed solum
 noia relativa. Sed talia noia sunt in du-
 plici genere. quia quedam sunt relata fm
 esse que nunquam possunt de aliquo verifi-
 cari significatiue sumpta. nisi vere et con-
 uenienter possit eis addi aliquis casus
 obliquus alterius dictionis quam sui abstra-
 cti. Relatiua fm dici sunt illa quibus
 aliquando vere additur casus obliquus
 aliqui non. Tunc dico quod omnia relatiua fm
 esse vere sunt in predicamento relatiois.
 et hoc siue precise significant subam: si-
 cut dominus et seruus siue qualitate sicut si-
 militudo et dissimilitudo. siue connotant
 aliquid aliud in actu: sicut calefaciens effi-
 ciens. siue notet in potentia sicut calefa-
 ctivum et calefactibile siue affirmatiue: si-
 cut preseruatio. siue negative sicut creatio
 Relatiua vero fm dici non sunt proprie
 in genere relationis. et ideo nec manus nec ca-
 put proprie sunt in genere relatiois. et hoc quod ma-
 nus aliquando est manus hominis. aliquan-
 do non. unde si manus absorta non vo-
 caretur manus: tunc illud nomen manus
 vere erit in genere relationis: et ita est de
 similibus. Ad principale dico quod ista
 regula intelligitur quando omnes ter-
 termini uniformiter accipiuntur. Nunc
 autem hec propositio similitudo est relatio est
 vera: ut similitudo supponit simpliciter
 In ista autem iste albedines sunt simili-

tudo si est vera albedo: stat significantie
 et ideo illa regula in proposito non habet
 locum. Exemplum. animal predicatur de homine
 et tamen genus non predicatur de homi-
 ne: et hoc propter causam dictam.

Questio. xxiii.

Trum relatio terminetur ad
 absolutum vel relatum quod
 ad ab^m probatur quia fm. p.
 v. metha. in 3° mo. relatiuorum non est
 relatio mutua. sed in vno tantum extre-
 mo est relatio realis: patet de scientia et
 scibili. ergo solum absolutum in scibili ter-
 minat relationem realem in scientia.

Contra. in predicamento dicitur om-
 nia relatiua dicuntur ad conuertentiaz
 ergo. Ad questionem dico quod terminus
 relationis dupliciter accipitur. vno modo
 proprie pro illo ad quod dicitur fm puer-
 titiam scilicet relatum. quod sibi additur in
 casu obliquo. et sic dico quod secundum in-
 tentionem philosophi relatio semper terminatur
 ad relatum. quia relatum dicitur se-
 cundum pueritentiam ad aliud relatum
 et non ad ab^m. sicut pater dicitur filium et si-
 hois. et vnum relatum cadit in diffinitione
 alterius et non ab^m. Et ideo dico quod proprie lo-
 quendo vnum relatum terminatur ad aliud
 nomen relatum. et non ad ab^m. Nec ad re-
 extra: et alium terminum proprie loquendo non
 habet reia^o. cum non sit aliqua parua
 res distincta a rebus absolutis. Ad
 modo accipitur terminus relationis im-
 proprie pro illo quod est tale quale denota-
 tur per terminum relationis proprie di-
 ctum. Exemplum istius relatiui creatu-
 ra proprie loquendo terminus est hoc re-
 creatus vel creator. tamen illud quod est reat^r cre-
 ator non est relatum sed absolutum: pura

ipsemet deus. Sed p̄tra nono metha
philice pbat p̄b. q̄ actus est prior potē
tia diffinitōe. quia potentia diffinitur p̄
ac^m. tunc sic. actus diffinit potentia vt
terminat relatōem eius. Aut ergo act⁹
terminat relatōem potentie vt absolutū
z habetur p̄pōitum pprie loquēdo. aut
vt correlatiuus: z sic potentia diffinit ac
tum. quia dicit por. c. de spē q̄ in relati
uis necesse est in vtriusq̄ rōnibus vtro
rūq̄ rōes poni: z ita actus vt est prior
potentia diffinitione eēt posterior. R^o
sic. relati^m inq̄tum relatiuus diffinit pri
mo per terminū ad quē refertur. z p̄ cō
sequens termin⁹ vt terminus est prior
relatiuo diffinitione vt relatiuū est. hec
consequētia patet. vii. methaphilice vbi
cōparat actūs ad subām: z nono. mera
philice vbi pparat potentia ad actū. sed
impossibile est esse circulū in quacunq̄
prioritate eēntiali. ergo impossibile est
patre primo referrī z terminari ad filiū
inq̄tum filius refertur ad ip̄s. quia si sic
pater esset prior filio. or^o eēntiali diffin
onis. z fili⁹ esset prior patre. z ita eēt cir
culus. ergo pater primo refertur ad illū
absolutū in hoīe. quod terminat pater/
nitatē z fili⁹ primo refertur ad illud ab
solutū in patre quod terminat filiātōem
z ita ambo absoluta sunt priora relati
onibus. Ad primū istoz dico q̄ quū
potentia sit relatiuū large accipiēdo: tñ
act⁹ nō est sui correlati^m. q̄ nō oīs ac
tus est alicui⁹ potētie. nec oē qd̄ est i ac
tu pri⁹ fuit in potētia. s̄ quūis act⁹ non
sit relati^m correspōdēs potētie: tñ actus
pōt diffinire potentia: sed potētia nō dif
finit ac^m. iō ex hoc q̄ potentia diffinit p̄
actū z nō eōuerso dicit q̄ actus ē prior
diffinitōe ip̄a potētia. Nū dico q̄ h^o no
mē relati^m potentia nō dicitur primo ad

hoc nomē act⁹: s̄ ad aliud nomē z si no
mē nō sit ipōitū licitū est fingere fm ar/
tē p̄bi in predicamētis. Tunc ad for
mā dico q̄ actus diffinit potentia: s̄ nō
terminat ei⁹ relatōem. q̄ non est corre/
latiuū sibi corris. Ad fm concedo q̄
relatiuū diffinitur per terminū diffinitio
ne quid noīs nō quid rei. Et qñ dī q̄ rī⁹
vt fm⁹ est prior diffinitōe suo correla
tiuū: dico q̄ hec p̄na nō valet nisi de dif
finitione. pprie dicta exprimēte. quid rei
z de diffinitione data p̄ additamenta et
a priori. Nū aut diffiniūtur diffinitione
quid noīs: mutuo tunc nō ē vey s̄ ma/
gis ibi diffiniēs z diffinitū sunt siml dif
finitione z intellectu. q̄ nēv⁹ pōt expri
mi quid noīs. nisi p̄ aliud. Et hoc totūz
patet per p̄būm in predicamētis vbi
dicit q̄ qui diffinitē scit vni relatiuozū
diffinitē scit reliquū. Et ad p̄bi dico q̄
loquitur de diffinitione accipiente aliqd̄
z includente q̄ nō diffinitur per ip̄m dif
finitū vbi diffiniens semp est prius diffi
nito illomō subā nō diffinitur per acci
dens nec actus per potentia. q̄ semp dif
finiens est simul diffinitione cum diffini
to: sicut est in relatiuis mutuis vel diffi
niens est prius diffinito diffinitione z h^o
est qñ nō diffiniūtur mutuo. Et vltra
dico q̄ in istis relatiuis nō est talis prio
ritas essentialis diffiniēntis ad diffinitū
z in oībus istis bene pōt esse circulus
in diffiniendo. Ad principale patet satis
in precedentibus z pōt adhuc aliter di
ci q̄ in ter^o mō ex vna parte nō habet
aliquod nomen absolutū preter nomen
relatiuū. sicut est ex alia parte. Erēpluz
visibile dicitur ad visum. z eōuerso vi
sus ad visibile. Et ista sunt pprie corre
latiua z pprie est vni relatiuū sicut relī

quā 7 omne nomen quod habetur ex pte
 visus dicitur ad visibile. quia nō habe/
 mus nisi hoc nomen visus 7 vere dicit
 q̄ visus est aliquid visibilis visus non
 tanq̄ subiecti. sed tanq̄ obiecti s̄m p̄m̄.
 Sed ex alia parte s̄nt duo noīa ad quo
 rum vtrūq̄ dicitur visus. sed vnū no/
 men est p̄prie relatiuū. puta visibile. 7 a
 liud nō. puta color. nisi quia aliquomō
 aliter dicitur ad ipm̄. quia p̄prie dicitur
 q̄ visus est visibilis visus 7 visus est. co
 lozis visus: sed nō p̄prie dicitur color ē
 visus color. sicut dicitur q̄ visibile est vi
 su visibile. Et s̄dicat q̄ p̄b̄s dicit q̄ al
 terū extremū nō refertur nisi quia aliter
 refertur ad ipsum: 7 per consequens il
 lud extremū aliquomō refertur. sed co
 loz nullomō refertur ad visum. ergo p
 illud extremū nō intelligit colorē. Dico
 q̄ colorē refertur ad visum pōt intelligi
 dupliciter vel sub noīe coloris: 7 sic re/
 ferri ad ipm̄. nō est aliud q̄ esse extre/
 mū correlationis. 7 ideo ex hoc ipō q̄ vi
 sus dicitur coloris visus ibi color aliq̄
 mō refertur. Aliter pōt intelligi refertur
 sub alio noīe. sicut dicendo color est vi
 su visibilis 7 vtroq̄ modo pōt insufficien
 ter exponi p̄b̄s.

Questio. xxv.

Trum relationes trium mo
 dozum sunt relationes in cre
 aturis. q̄ non. quia relatōnes
 ille speciales non sunt res absolute exi
 stentes extra animam. Nec sunt res di
 stincte ab illis: sicut patet ex precedenti/
 bus ergo r̄c. Contra circumscrip̄to oī
 actu intellectus adhuc vna albedo est
 similis alteri. ergo similitudo est relatio
 realis. Respondeo distinguendo de re/
 latione reali. Vnomodo dicitur relatio

realis. quia significat aliquā p̄nam rem
 extra animam vel in anima. Aliomo
 do quia significat res absolutas extra
 animam vel in anima que dicuntur es
 se tales quales denominantur esse per
 tale relatiuum sine omni operatione in
 tellectus. Vnomodo dico q̄ nō sunt
 relationes reales. quia non sunt tales
 parue res medie inter res absolutas: si
 cut patet ex dictis. Secundo modo
 dico q̄ sunt r̄iones reales: quia signifi
 cant res absolutas predicto modo. puta
 similitudo significat duo alba. 7 q̄ vtrū
 q̄ album est simile alteri sine omni ope
 ratione intellectus. quia intellectus non
 plus facit ad hoc q̄ sortes albus sit simi
 lis platonī q̄ facit ad hoc q̄ sortes sit al
 bus. immo ex hoc ipso q̄ sortes sit alb⁹
 7 plato est albus: sortes est similis plato
 ni omni alio ymaginabili circumscrip̄to
 tamen hoc non obstante ista pura abso
 luta potest intellectus diuersimode per
 conceptum exprimere. Vnomodo p̄ cō
 ceptum absolutum: sicut dicendo sortes
 est albus. plato est albus. Aliomodo p̄
 conceptum relatiuum. dicendo sortes ē
 similis platonī s̄m albedinem: 7 iste con/
 ceptus relatiuus est solum in anima.

Sed hic sunt duo dubia. primū q̄ s̄m
 predicta videtur q̄ aliqd̄ refertur reali
 ter ad nō ens: puta materia realit̄ referē
 ad formam non existentem. Ad
 quam est in potentia etiam circumscrip̄/
 ta omni operatione intellectus materia
 est vere in potentia ad formam: 7 hoc
 nomen potentia vere significat ip̄az ma
 teriam. R̄c^m dubium est vtrum ta/
 les sint concedendae albedo est similitu
 do. sortes est paternitas: sicut tales con/
 ceduntur albedo est similis: vel sortes ē
 similis vel pater. Ad primum istorū

dico q̄ ibi est solā difficultas vocaliū
 equiuocatio de relatione reali. Nam si
 relatio realis p̄cise intelligitur i^o q̄ im-
 portat vnam rem existentem. ⁊ aliam si-
 bi correspondentem in actu. sic est mani-
 festum q̄ hic non est r̄o realis. Sed vo-
 cando r̄oem realem. quando aliquid si-
 ue sit in actu sine in potentia est tale qua-
 le denominatur esse p̄ p̄cretum relatio-
 nis sine omni operatione intellectus: sic
 est relatio realis: quia opatio intellectus nō
 plus facit ad hoc q̄ materia sit in potē-
 tia ad formam. q̄ ad hoc q̄ vnus asinus
 generet alium. Ad secundum dico
 q̄ aliter dicendum est secundum vsū
 loquentium: ⁊ aliter s̄m veritatem ser-
 monis. nam vsus loquentium habet di-
 cere q̄ similitudo equalitas ⁊c. ita signi-
 ficant res absolutas: sed nō sunt res ab-
 solute. Nec predicantur de illis. q̄ vsus
 loquendi nō p̄cedit q̄ albedo sit similitudo. n^o
 duo alba sint similitudo s̄ p̄cedit q̄ similitudo
 significat duo alba: sed loquendo de vir-
 tute sermonis significatiue debet conce-
 di q̄ similitudo equalitas ⁊ huiusmodi
 ex quo significant res absolutas: ⁊ sunt
 prime intentiones: possunt vere predica-
 ri de illis. Et hoc potest adhuc diuersi-
 mode poni. vno modo sicut dictum est
 quadam questione superius q̄ quan-
 tus concreta talium relationum suppo-
 nant pro vna re absoluta. ⁊ de i^o vere
 predicantur. puta dicendo fortes est si-
 milis. tamen abstracta relationum non
 supponūt nisi pro plurib⁹ rebus absolu-
 tis coniunctim. sicut nomen collectiuū
 pura populus: exercitus: turba. so-
 cietas. Et secundum istam opinionem
 sicut conceditur q̄ fortes est socius. Et
 ista negatur fortes est societas: ita conce-
 dendum est. q̄ fortes est similis: ⁊ negan-

dum q̄ fortes est similitudo. Tamen cō-
 cedendum est q̄ fortes ⁊ io sunt simili-
 tido. ⁊ ita in omnibus esset dicendum:
 q̄ talia nomina abstracta relationum
 sunt nomina collectiua. sed quāuis ista
 opinio possit sic substineri quantum ad
 r̄ones equiparentie: siue similitum nomi-
 num non tamen in relationibus disqui-
 parentie que sunt dissimilitum nominū
 quia non videtur proprie dictum q̄ de
 us ⁊ creatura sunt: creatio: actio: sicut
 pater ⁊ filius sunt paternitas. sicut nec
 conceditur q̄ filius est paternitas. Ideo
 potest aliter dici sicut dictum est superi-
 us in quadam questione. q̄ quādoq̄
 q̄ concretum ⁊ abstractū penitus idem
 significant: ⁊ omni eodem modo signifi-
 candi grammatiali ⁊ logicali talia con-
 creta ⁊ abstracta predicātur de eodem
 nisi inclusio alicuius sicut hezozuma
 tis impediatur: sed sic est de concretis ⁊ ab-
 stractis istarum relationum. q̄ quicq̄
 significat simile significat similitudo. Et
 eodem modo. quia non plus innotescit
 per rationem. nec per auctoritates alicui-
 us doctoris q̄ similitudo significat res
 coniunctim plus q̄ simile: sicut per auc-
 toritates innotescit nobis q̄ populus ⁊
 exercitus significant sua significata con-
 iuncti. ⁊ popularis supponit pro homi-
 nibus diuisim: ⁊ ideo de virtute sermōis
 sic. hec est p̄cedenda albedo ē sicut ita h^o ē
 p̄cedē^o alb^o ē similitudo. Et nūq̄ p̄t vna es-
 se vera sine alia. Et sicut hec est conce-
 denda. fortes est pater. ita hec est conce-
 denda fortes est paternitas. quia pro eo
 dē supponūt. ⁊ ista ē cōis. ita ad r̄oes eg-
 pen^o q̄ ad r̄oes disparentie. Ad prin-
 cipale patet sufficienter ex dictis.

Questio. xxvi.

Trum ydemptitas similitu-
do: z equalitas sint relationes
 in diuinis q̄ non. quia tunc i
 diuinis essent plures relationes q̄ quat
 tuor. Similiter nulla istarum constitu
 it personam diuinam. Contra. pater
 in diuinis est realiter equalis filio z spi
 ritui sancto. ergo. Supposita distincti
 one s̄ r̄ hoc reali posita in priori q̄ d̄ dico
 tunc ad questionem q̄ accipiendo rela
 tionem realem primomodo vt dicit ali
 quam rem quocunq; modo distinctam
 a personis diuinis. sic non sunt relationes
 reales. quia quando propositio verifica
 tur pro rebus z cetera. Sed iste propo
 sitiones pater est equalis filio vel simi
 lis verificantur pro rebus z solus pa
 ter z filius sufficiunt ad verificandum
 istas. ergo alia res non est ponenda.

Dixeret in creaturis equalitas: z
 similitudo non sunt tales res p̄ne. ergo
 multo fortius in deo. **Dixeret** a si sic
 tunc quero. aut similitudo patris fun
 dat aliam similitudinem respectu simili
 tudinis i filio: aut nō si sic: r̄ erit procef
 sus in infinitum. Si non. z tamen vna
 similitudo est similis alteri: ergo eodem
 modo standum est in primo. scz q̄ pater
 est similis filio sine omni tali re addita.

Secundo dico q̄ accipiendo rela
 tionem realem. secundomodo sic sunt
 relationes reales q̄ probō. quia quan
 do aliquid est tale quale denotatur esse
 per relationem ex natura rei. z non per
 operationem intellectus. ibi est relatio
 realis. sed sic est de equalitate. ergo illa
 equalitas est relatio realis. **Tertio.**
 dico q̄ iste non sunt relationes rōnis h̄
 p̄bo. quia nunq̄ est relatio rōnis: nisi
 quando res non est talis ex natura rei. q̄
 hic denotatur esse per tale relatiuum:

sed potest esse talis per operationem in
 intellectus. sed pater ex natura rei est eq̄/
 lis z similis filio sine omni operatione i
 intellectus. quia non plus facit intellectus
 ad hoc q̄ pater sit similis filio. q̄ facit
 ad hoc q̄ pater generet filium. Si di
 car. sicut impossibile est q̄ aliquid sit al
 bum sine albedine. ita impossibile est q̄
 aliquid sit equale sine equalitate. Dico.
 q̄ ly equalitas potest stare materialiter
 solum. vel significantiue. si primomodo
 stet vera est. si sc̄do falsa. quia tūc eq̄li
 tas supponit pro patre z filio coniunc
 tim vel diuisim. Ad principale patet
 ex dictis quomodo pater est equalis fi
 lio.

Questio. xxvii.

Trum ydemptitas numera
lis sit relatio realis. q̄ non. qz
 eiusdem ad se non est relatio
 sed ydemptitas numeralis est huiusmo
 di. ergo. Contra. sortes ex natura rei
 est idem numero sibi sine omni opere in
 intellectus. ergo est relatio realis. **Dix**
 supposita distinctione de relatione reali
 prius data dico breuiter q̄ ydemptitas
 numeralis eodem modo est relatio rea
 lis: sicut similitudo vt equalitas. Et h̄
 quia sortes est realiter idem z ad h̄ ni
 hil facit intellectus. Sed contra. plus
 v̄. metaphisice. c. de eodem dicit sic. ydē
 p̄tias vnitas quedā pluriū in essendo:
 aut quando v̄itur vno vt plurib; v̄clu
 ti q̄ dicunt ip̄m ip̄i idem. nam vt duo/
 bus v̄itur eodem. tunc arguo. ydempti
 tas numeralis non est nisi quando quis
 v̄itur vno vt duobus. sed solus in/
 intellectus v̄itur vno. vt duobus. ergo ta
 lis ydēptitas nō est sine opere intellectus
 z per consequens non est relatio realis.

Dicitur ad relationem realem semper requiritur distinctio realis extremorum. sed hec extrema non distinguuntur realiter. ergo etc. Dicitur omne relatiuum predicari in concreto de substantia: sicut bene dicitur quod substantia est qualis et ista etc. Sed relatiuum est predicamentum relationis. ergo hec est vera. substantia est relatiua aial est relatiuum. quod non conceditur: Dicitur terea ab inferiori ad superius est bona consequentia. sed pater et relatiuum se habet sicut superius et inferius: sicut paternitas et relatio. ergo sequitur homo est pater. ergo homo est relatiuum. et non per se. ergo per aliam rem. Ad primum dico. quod ari. non negat ydemptitatem numeralem esse relationem realem: sed vult quod in assignando extremum vni correlatiuum vtendum est eodem nomine in diuersis casibus ac si essent duo nomina. Et hoc siue assignetur pro priu correlatiuum: siue illud de quo suum correlatiuum verificatur. Unde sicut assignando correlatiuum similis possum dicere dupliciter. vnum scilicet fortis. est similis pla. Alio modo scilicet simile est simili simile. ita in proposito possum dicere quod fortis est idem forti. et quod idem eidem est idem. Si dicat quod si in ista assignationem ita in similitudine oportet vti vno quasi duobus si sicut in ydemptitate numerali concedo non hoc negat philosophi. tamen differentia est in vtraque assignatione. In proposito autem oportet accipere idem nomen in diuersis casibus. ideo dicitur veluti ipsum ipsi idem. sed in aliis respectibus non oportet nisi quando assignatur nomen relatiuum ad suum proprium correlatiuum. scilicet dicendo simile est simili simile. sed accipiendo in quibus conueniunt relatiua debent accipi simpliciter diuersa. quia non possum vere dicere fortis

est similis fortis. et sic de aliis Ad aliud dico quod extremum relationis potest dupliciter accipi. vnum modo proprie pro correlatiuum. isto modo dico quod omnis relatio realis requirit distinctioem realem extremorum. saltem numeraliter. sicut idem conceptus bis replicatus in diuersis casibus. Et eodem modo est de relationibus mouentis et moti quoniam idem mouet se quod ipsa extrema relationis que sunt correlatiua distinguuntur numeraliter saltem. Alio modo accipitur extremum relationis pro idem de quo correlatiuum verificatur. et sic improprie accipitur: et sic accipiendo non oportet quod omnis relatio requiratur distinctionem realem extremorum. quia potest esse simpliciter idem de quo vtrumque extremum verificatur. patet non solum in ydemptitate numerali. sed etiam quando idem mouet se. Ad aliud dico quod quando predicamentum est prima intentio secundum mentem philosophi. tale predicamentum predicatur de substantia in concreto. sed secundum intentionem philosophi relatio est nomen secunde intentionis. quod prescise ytebatur hoc nomine relatio. vel ad aliquid pro intentionibus vel nominibus. et ideo ipse non concederet quod substantia est relatiua. sicut quod substantia est qualitas. tamen secundum veritatem theos relatio est nomen prime intentionis. quod significat non solum nomina relatiua. sed etiam ipsas rationes extrinsecas animarum. puta rationes diuinas. ideo est prima intentio. Ad aliud dico quod pater et relatiuum non proprie se habet. sicut superius et inferius. quia relatio est nomen secunde intentionis secundum philosophi. et solus supponit pro

nōibns relatiuis: non p rebus. 7 ideo hō sequitur. homo est pater. ergo hō est re/ latiuū. qz relatiuū non pōt supponere p ipsa re que nō est signum. sed tm suppoit p signis fm intentionem philofophi. saltem fm vel frate p nulla re creata extra 7 ideo in talibus termis non tener illa re gula ab inferiori ad superi⁹. sicut nō seq tur hō est spēs. ergo aial est spēs ppter eandem cām. Ad argumenta princi/ palia patet ex dictis.

Questio. xxviii.

Trum creatio actio sit relatiō ra/ tionis. qz sic. qz est relatio 7 nō re/ alis ergo rationis. Contra. re/ latio rōnis causatur per actum intelle/ ctus sed pter omnem operationem intel/ lectus creati: vere dicitur de⁹ creans la/ pidem 7 creator hoīs. ergo 7c. Ad qd nem dico primo qz creatio actio siue re/ latio dei ad creaturam. nō est relatio rō nis. quod pbo multipliciter primo sic. qñ aliquid importatur p aliquod nomē qd nomen non potest alicui competere nisi aliqua cā cante si illa cā non esset: illud nomen nullo mō vere diceretur de aliq⁹ sed relatio rōnis nullo mō pōt esse nisi in intellectu nostro cante. ergo si intellectus creatus non esset. nō esset relatio ratiōis 7 per consequens si creatio actio impor tet respectum rationis deus non erit ve/ re creator: nec creans. 7 ita deus nō pos set creare lapides intellectus creato non causante. Detererea quando aliquid denoiatur ab aliquo vere 7 realiter: vel qñ aliquid est aliquale vere 7 realiter. siue intellectus sit: siue non sit: per neutru⁹ extremum importat aliquid cātū ab in/ tellectu. Exēplum si hō realiter sit albus siue intellectus sit siue nō sit. tunc nec per

hoiem nec per alium importatur aliqd cātū ab intellectu: sed siue intellectus sit siue non sit deus est creans. ergo nec p deum nec per createz importatur aliqd cātū ab intellectu. Detererea fm istos sicut intellectus causat respectum rōnis: ita voluntas: 7 per pns ad hoc qd deus creet lapidem: nō plus facit intellect⁹ nī qz voluntas creata. Et ita vel vtrūqz cā bit ibi respectū rōnis vel neutrum. si neu trū hētur ppositum: si vtrūqz. ergo crea tio actio importabit duos respect⁹ rōnis: vnum cātū per actū intellectus. 7 alium causatū per actū volūtatis qd est absur dū. Deterea sicut vox relatiua ita scrip tū nomen est relatiuū. postqz ergo qz nul/ lus intellectus creat⁹ esset. 7 in hec ppo sitio esset scripta in libro. deus est creas: tunc illud nomē creans scriptū est relati uum 7 in tāc non importat respectū rōis Detererea fm istos respect⁹ cātū ex opatione intellectus cōparantis vnam rez ad aliam vel ad scriptū. tunc arguo qñ cūqz ex compatione alicui⁹ ad alter cā tur aliquid aliud: tunc ex simili cōpatione ipsius ad qd: vtrūqz cātū simile. Exēplū qz subiectum 7 predicatū sunt denoiati ones pntes tales opationes. 7 ideo om ne illud qd pōt intellectus cōparare ad hoiem sicut cōparat sortē ad hoiem po/ test esse subiectum vel predicatum respe/ ctu hominis: sicut sortes potest eē subie/ ctum vel predicatū respectu hominis: sz omni modo quo intellectus potest com parare deum ad creaturaz consimili mo do potest comparare quacūqz creaturā ad eandem. ergo si deus est creator: pro pter relationem consequentem cōparati onem intellectus. eadez ratione vna cre atura dicitur 7 erit creatrix alterius ppter respectum rationis consequentem co

paratōem intellectus. si dicat q̄ vna cō/
paratio est vera ⁊ alia falsa. ⁊ ideo ad
vnā sequitur respectus ratiōis ⁊ non ad
aliā. Contra. respectus rōnis ita cō/
sequitur cōparatiōem veram sicut fal/
sam ⁊ e cōverso. q̄ s̄m eos in ista ppositi/
tione asinus est hō. ita consequitur respe/
ctus rōnis asinum ppter cōparatiōem fal/
sā sicut in ista ppositione vera. sortes est
hō consequitur respectus rōnis sortes p/
pter cōparatiōem veram. q̄ ita asin⁹
est subiectum in ppositione falsa ppter
talem cōparatiōem falsam. sicut sortes est
subiectū in ppositione vera. ppter cō/
paratiōem veram. ergo siue intellectus
cōparet vere siue false semper consimile
cōparatiōem sequitur cōsimilis respe/
ctus ratiōis. ⁊ per consequens ppter il/
lam cōparatiōem: ita potest creatura cre/
are sicut deus. **¶** **D**eterea sicut nihil ē
album nisi albedo sit inefficet conueni/
enti. ita nihil est creans nisi creatio sit in/
esse sibi conuenienti. ergo si creatio actio
sit quidā respectus ratiōis: nunq̄ deus
vere crearet: nisi talis respectus ponere/
tur per operationem intellectus compa/
rantis quod est absurdum. **¶** **D**eterea
sicut intellectus potest comparare cau/
sam non habentē respectum reale ad ef/
fectum suū s̄m istos ita potest cōparare
causam habentem respectū reale ad ef/
fectum suum. ergo qua ratione ex pri/
ma cōparatiōe cōsequitur respectus ta/
lis ratiōis eadem ratione ex secūda cō/
paratiōe consequitur consimilis respe/
ctus. ⁊ ita talis causa haberet duos re/
spectus ad effectum suum vnū reales
⁊ alterū ratiōis quod falsum est. **¶** **I**deo
dico q̄ creatio actio siue relatio dei ad
creaturam nō est respectus ratiōis. **S**e/
cūdo dico q̄ illa relatio ē realis illo mo

do quo relatio solū ad effect⁹ suos est re/
alis. q̄ circūscripto omī intellectu crea/
to vere dicitur de⁹: dñs creature ⁊ creas
¶ **A**d principalia patet ex dictis.

Questio xxx.

¶ **T**rum relatio rōis distinguit a re/
bus absolutis. q̄ sic. q̄ contradi/
ctoria nō verificantur de aliq̄
sine distinctione reali. s̄ columna nunc est
dextra ⁊ prius non. ergo dextreitas co/
lūne distinguit a columna. s̄ dextreitas ē
relatio ratiōis. ergo. **¶** **C**ontra. relatio
diuiditur in relatiōem reale ⁊ rōnis. s̄
relatio realis non distinguit ab absolutis
ergo nec relatio rōnis. **¶** **A**d questionē
dico breuiter q̄ relatio rōis non distinguit
tur a rebus absolutis. **¶** **D**ō p̄bo. quia si
sic. aut h̄ esse subiectiū aut obiectiū
si primo tunc est reale. si sc̄do p̄tra nihil
tale obiectū est in hoc mundo: sicut p̄ba
tum est prius. **S**ed p̄tra vnio extremoz
ppositionis nec est aliqd absolutū: nec re/
latio realis. q̄ non oritur ex natura ex/
tremoz. ergo est relatio rōnis. **¶** **D**ete/
torea subiectū ⁊ predicatum: genus spe/
cies ⁊ alie secūde intentōes non importāt
tm̄ res absolutas. q̄ quicquid est abso/
lutū in subiecto p̄t eē ⁊ intelligi. ⁊ tam̄
non erit nec intelliget eē subiectum nec p̄/
dicatum ⁊ sic de genere ⁊ specie ⁊c.

¶ **D**eterea veritas ⁊ falsitas necessitas
⁊ contingētia p̄pōnis non sunt res abso/
lute nec relatiōes reales. **¶** **D**eterea p̄/
ctum in nūmo est relatio rōnis ⁊ non res
absoluta. **S**ed istis ⁊ cōsimilib⁹ non
obstātibus dico q̄ rō rōis non distinguit
ab absolutis. nec inuenitur a talis di/
stinctio inter relationem reale ⁊ ratiōis
¶ **A**d primū in p̄trarium dico q̄ vnio ex

remoz ppositionis in mēte est concept⁹
sincathegorematic⁹ verbi copulanti si
ue copulantis subiectum cum predicato
sicut in ista ppōe. plata. hō est aīal. vniō
extremoz ponitur illud verbū est qđ est
quedam qualitas absoluta. Ita ppoz
tionalr est de vniōne extremoz istorum
ut inrentōe. qđ est conceptus copule que ē
qualitas quedā mentis. puta actus intel
ligendi. z iste conceptus realiter distingui
tur a subiecto z predicato que sunt etiāz
diuersi act⁹ intelligēdi. z istis trib⁹ pcepti
b⁹ positis in mēte sine omni respectu rō
nis habetur ppositio z vniō extremoz
eius sicut istis tribus vocibus p̄tinue p/
latis homo est aīal. hētr sufficienter p
positio in voce sine omni alio z vniō extre
mōrū eius. Ad aliud dico qđ illud ab
solutum in mēte quod est subiectū vel p̄
dicatū ppositionis pōt eē z intelligi cog
nitōe incōplexa. z tñ nec vnum erit subie
ctū nec aliud predicatū sed hoc non. p̄p̄
defectum alicuius respect⁹ rōnis. sed p̄
defectum cōceptus absoluti copule. po
test enim aliquis absolute cognitōe incō
plexa intelligere z hōiem z aīal. z tamē
nec homo erit subiectū nec aīal predica
tū. z hoc qđ deficit ille pceptus sincathe
gorematicus quo posito sñ omni alio re
spectu: hō erit subiectū aīal erit predica
tū z habetur tota ppositio. Vnde conce
do qđ tam subiectū qđ predicatū est cōcept⁹
relatiuus rōis sicut post patebit. Sz gli
bet talis conceptus est quedam qualitas
absoluta puta actus intelligendi z sicut
dictum est de subiecto z predicato. ita dicē
dū est de genere. z omnibus intentionib⁹
secundis. qđ tā genus qđ species s̄ p̄ rela
tium. z possunt dici relationes rationis
fm bonum intellectum. Non tamen di
stinguuntur a rebus absolutis. Et

ideo animal qđ est genus potest absolu
te intelligi cognitione incōplexa non intel
ligēdo qđ est genus z sic sp̄e. Et cā ē c z
iste pcept⁹ gen⁹ n̄ tm significat aīal corp⁹
colorē z alia genera. s̄ ipotat qđ p̄ dīcē
tur de pluribus differētib⁹ specie. z ita
ille pceptus genus connotat illa de qui
bus animal z color z cetera genera pre
dicantur. qđ ille conceptus genus non so
lū significat illas primas intēctōnes que
sunt genera. sed ē connotat species illo
rum generum. licet iste cōceptus color z
animal non cōnotet illas species. ideo di
citur genus relatio rationis. qđ non po
test sic cōnotare nisi mediante intellectu.
z tamen est qualitas absoluta in aīa. E
odē modo iste cōceptus species nō solū
significat hōiem z asinum que sunt spe
cies sed cōnotat qđ predicant⁹ de plurib⁹
differētib⁹ numero z etiā connotat qđ
genus est predicabile de eis. z ita pōt di
ci de aliis secūdiā intentōibus. Ad a
liud dico qđ veritas z falsitas p̄pōnis nō
differunt p̄ nouos respect⁹ rōnis: sed sūt
cōceptus relatiui significates ipsas p̄pō
nes nō absolute. sed iste cōceptus vritas
vltra p̄pōnem quā significat cōnotat qđ
ita sit in re sicut ipotatur per p̄pōnem
Et falsitas ipotatur qđ ita nō sit in re sic
ipotatur p̄ p̄pōnem. z per illū pceptū
necessitas ipotatur ē qđ ita sit in re z
nō pōt aliter esse. cōtingentia connotat qđ
pōt alr eē qđ ipotatur per p̄pōnem ē h⁹
sine oi respectu rōnis. Ad aliud p̄cedo
qđ p̄ciū est nomē relatiuū. z pōt dici rela
tōnis. qđ denarius nō dī p̄ciū nisi p̄ vo
lūtariā instōnem alicuius. z ita connotat
actū volūtatis z actū intellectus ip̄s⁹ in
stituentis sine quo actu nullo dicitur p̄
ciū: iō pōt dici rō rōis. P̄der p̄dicta pōt
sufficientē rāderi ad oēs rōes repobātes

relationes rationis esse. Ad principale dico q in pposito contradictoria verificantur de colūna per mutationē alis in quo est realiter sinistrum et dextrum: quia ideo colūna denominatur dextra vel sinistra quia situatur ad dextram vel sinistram alis. Ideo concedo q dextreitas importat rem distinctā a colūna. s. dextraz pte alis. Et qd accipit q dextreitas e relatio rationis. falsum est. quia sine omni actu intellectus et voluntatis dicitur colūna dextra vel sinistra. qz stat ad dextrā vel sinistram aialis. et is non plus est relatio rōnis in colūna q̄ in aiali.

Questio. xxx.

¶ **T**rum relatio realis et rōnis distinguant. q non. qz relatio realis importat aliquid extra aiam. 2° solum significat res exētes in aia. et per pns est relatio rationis. Contra. relatio rōnis et realis diuiduntur ex opposito ergo nullo coincidunt in idem. Ad q̄ stionē h̄ relatio rōnis non sit vocabuluz pbisycū. qz credo q non inuenit illud vocabulū in phi. Aristotelis ponēdo tñ pp ter cōia dicta relationē rationis aliquid eē. dico q relatio realis et rationis distinguuntur. q patet. quia quando sine operatione intellectus res nō est talis qualis denotatur esse per relationem et concretum relationis. tunc est relatio rationis. verbi gratia. qz nihil est subiectum nec predicatum sine operatione intellectus: imo ad hoc q aliquid sit subiectū vel predicatū requirit opatio. ideo isti pceptus relatiui. s. subiectū et predicatū dicuntur relationes rōnis. simlr qz vox non significat rē nisi per institutōem que est operatio intellectus. ita q si nunq̄ fuisset hec vox: homo instituta ad significandū: non signi-

ficaret. nec eēt vox significatiua: ideo significatio istius vocis pōt vocari relatio rationis. per hoc q patet hoc nomē homo: ad hoc q sit nomē. siue vox significatiua nihil addit ultra istam vocē hō et cōsimiles: sed conotat actū intellectus quo instituebat ad significandū. istis enī duobus positis sine omni respectu rōnis inesse dicit ista vox hō nomen. qz impossibile ē q ista vox hō sit. et qz actus quo instituit ad significandū sit. nisi ista vox sit nomen. Simlr qz nummus nō est precium. nisi p voluntariam institutōem quā volitione precedit actus intellectus. ideo potest p̄ctum dici act^o respectus rōnis. Et s̄ h^o pōt saluari dictū Sco. qui ponit q relatio rōnis potest causari: tam per actū intellect^o q̄ voluntatis. Sed qm̄ res est talis qualis denotatur eē per relationē vlt per conceptū relationis sine omni operatione intellectus. ita q operatio intellectus nihil facit ad hoc. tunc pōt dici relatio realis modo exposito. Exemplum quia vnum album est simile alteri albo sine operatione intellectus operāris: ideo similitudo dicitur relatio realis: et sic est d̄ paternitate et aliis. Ad principale dico qz quantum hoc commune relatio fm̄ intentionem philosophi sit secunda intentio. et ita fm̄ euz potest dici relatio rationis. quia nec ipsum nec illa pro quibus supponit: sunt relationes sine operatione intellectus: tamen secundum veritatem theologie est prima intentio et relatio realis. quia licet secundum opinionem philosophi relatio non significat aliquam rem creatam extra animam: tamen in rei veritate significat relationes diuinas: que sunt extra animam ideo secundum veritatem est relatio realis et prima intentio. quia sine omni

operatione intellectus. paternitas diuina est relatio et similiter filiatio et spiratio. Similiter quicquid sit de relatione que est genus: tamen relationes speciales puta similitudo et hominibus sunt reales et significant et supponunt per rebus extra aiā.

Incipit septimum quolibetum.

Questio prima.

Trum creatio vel conseruatio differat realiter a rebus absolutis quod sic. quia creatio est relatio vel res absoluta non est res absoluta. 6° et c. Contra. si differat realiter. et ergo illa res que est creatio. aut 6° creatio que est a deo. aut non. Si sic. tunc crit. processus in infinitum si non. 6° standum est in primo. Respondeo quod ista questio includit difficultatem generalem ad creationem conseruationem actionem et passionem. Ideo generaliter dico quod non. quia quod propositio verificatur per rebus: si due res vel tres sufficiant ad veritatem propositionis: alia superflua sed iste due. propositiones lapis creatur lapis conseruatur: sunt vere et verificantur per rebus. et ad verificandū istam. propositionem: lapis creatur: sufficit deus et lapis. et primum instans in quo est. quia istis positus. impossibile est quin hec sit vera lapis creatur. ergo creatio non est alia res ab istis. Similiter ad verificandū istā lapis conseruatur: sufficit deus et lapis. et aliqd instans post instans creatiois. ergo conseruatio actio vel passio non est alia res ab istis. Sed hic sunt dubia. primum est de creatione. quia videtur quod sit alia res ab istis. quia deus et lapis manent: et non manet creatio. pro hoc pro primum instans creatiois. Preterea si hodie ignis generet ignem et cras deus annihilaret ignem

generatum. et per creationem in 3^a die producat iste ignis creatur et prius non per causam. Et tamen omnia absoluta que sunt in tertio die fuerunt in primo die per causam. ergo creatio dicitur aliquid preter res absolutas. Secundum dubium est de conseruatione. quia deus est et lapis similiter quoniam lapis non conseruatur distinctio creationem a conseruatione. pro hoc in primo ista tamen quoniam lapis creatur. 6° conseruatio est aliquid preter deum et lapidem. Ad primum istorum dico quod creatio lapidis siue actiua siue passiuā non significat aliquid postremum distinctum a deo et lapide. sed connotat negationem immediate procedere eē lapidis: quia impositum quod lapis modo sit et prius immediate non fuerit. Et quicquid sic est sine omni alio respectu deus et creare lapidem. Et lapis creari a deo: et h^o solū est primum instans creationis lapidis. Ad 2^m dico quod tertio die ignis creatur et non in primo. quia in aliqua parte tertie diei fuit totaliter nihil. quia fuit annihilatus secundum materiam et formam. et per mediate fuit: ideo fuit creans. Sed in primo die non fuit creans sed generatur. quia in primo die non accepit eē secundum se totū. quia materia fuit supposita generationi. Et si dicat ponam quod solum forma ignis annihilatur in tertio die: et repetit per creationem: tunc manet eadē materia primo die et tertio: et tamen tertio die creatur et primo die non. Respondeo. tertio die creatur forma ignis: quia tunc producit a solo deo: qui solum agit ad extra per creationem. Primum autem die non producit a solo deo sed ab igne. ideo non creatur. Unde hoc nomen creatio quoniam solum dicitur de lapide: ita quod lapis vel ignis solus dicitur creari et non generari. connotat quod ignis immediate prius non fuit et quod ignis producit a solo deo. Ad 2^m dubium dico quod conseruatio siue actiua siue passiuā: non dicit aliam rem a deo et lapide. Et sicut crea-

fio lapidis ipoztat vltra deū: q̄ lapis mo-
 do est z prius nō fuit: ita cōseruatio im-
 portat vltra deū q̄ modo est z pri⁹ fuit
 z q̄ hoc nō est verū in primo instāti cre-
 ationis lapidis. iō tunc non cōseruatur
 sed creatur. Ad principale dico q̄ li-
 cet creatio sit nomen relatiuū. tamē po-
 test supponere pro rebus absolutis z iō
 de virtute sermonis hec est cōcedēda. cre-
 atio actio est deus. z creatio passio est la-
 pis.

Questio secunda

¶ **T**rum qualitas differat realiter
 a substantia. Qd̄ non. q̄ rectū
 curuū triangulum quadrangu-
 lū z hōmō sunt qualitates d̄ tertia specie
 z sunt substantie eo q̄ de⁹ non posset fa-
 cere corp⁹ sine figura. ergo rē. Cōtra
 albedo z nigredo sunt qualitates. z non
 sunt substantie vt manifestū est. ergo. Ad
 q̄ndem dico q̄ qualitas de tertia specie
 differt realiter a subā. qd̄ probō. q̄ ipos-
 sibile est aliqd̄ transire de vno contradi-
 ctorio in p̄radictorium sine acquisitionē
 deperditione cuiuscūq̄ rei vbi nō salua-
 tur per transitiōem ipis vel motum loca-
 lem: sed hō est primo nō albus. z postea
 albus z iste transitus non saluatur p̄ mo-
 tum localem: nec transitiōem ipis. ergo al-
 bedo differt realiter ab homie. Scd̄o
 dico q̄ qualitates de quarta specie cu-
 iusmodi sunt figura curuitas z rectitu-
 do: densitas: raritas z hōmō. non sunt res
 distincte a substantia: z aliis qualitatib⁹
 Qd̄ probō. quia quando p̄positio veri-
 ficatur p̄ rebus. si vna res sufficit ad ei⁹
 veritatem. frustra ponuntur due. sed ta-
 les p̄positiones linea est recta: substantia
 est curua. z huiusmodi verificantur p̄
 rebus z sola substantia sic. vel sic situata

sufficit ad eius veritatem. partes substā-
 tie disponantur fm̄ lineam rectam: z nō
 moueantur localiter. nec augmententur
 nec diminuentur. contradictio est q̄ pri-
 mo substantia sit recta z post sit curua.
 ergo rectitudo vel curuitas nihil addit
 super substantiam z partes eius. Vnde
 si deus per potentiam suam absolutā se-
 paret a substātia situata fm̄ lineam rectā
 omne accidens tam absolutum q̄ rela-
 tiuum. z q̄ partes illius substātie in eo/
 dem situ cōseruentur. Adhuc illa sub-
 stātia erit recta sicut prius. ergo rē. Sed
 hic est vnum dubium quomodo scitur
 q̄ qualitas est alia res a substantia z quo
 modo non. Respondeo q̄ quādo aliq̄
 p̄dicab⁹ p̄nt successe verificari ē eod̄ q̄ p̄nt
 de eodē verificari p̄pter solum motum lo-
 calē: tunc n̄ oportet p̄ illa p̄dicabilia res
 distinctas significēt huiusmodi sunt cur-
 uum rectum z hōmō. Nam quando ali-
 quid est rectum si postea nulla re abue-
 niente: p̄tes ipsius per motū localem ap-
 p̄ozimentur: ita q̄ min⁹ dissent q̄ prius
 illud dicitur curuum. ideo curuitas z re-
 ctitudo important alias res a rebus re-
 ctis z curuis. Similiter est de figura q̄
 per solum motū localem aliquarum p̄ti-
 um p̄t aliquid fieri diuerse figure. Di-
 rabile enim esset si quotienscūq̄ partes
 mutarentur localiter. totiens acquirerēt
 nouas qualitates z perderent: sed sic nō
 est de albedine z nigredine. q̄ nō per hō
 solum q̄ partes alicuius mouentur lo-
 caliter fit calidum vel frigidum. z iō om-
 nia talia important res distinctas a sub-
 stantia. Ad argumenta principalia pa-
 tet ex dictis.

Questio tertia.

Trum actio vel passio differat
 realiter ab absolutis. q̄ sic. quia
 res absoluta dicit agens. actio
 autem nō est nec dicit agens. ergo. Cō
 tra. pluralitas nō est ponēda sine necessi/
 tate. sed hic nō est necessitas. ergo rē.
**Ad q̄nem dico q̄ nec actio nec pas/
 sio differat realiter ab absolutis. q̄ p̄bo.**
 primo quia si sit alia res quero vtrū sit p
 se stans vel non. Si primo^o tunc est sub
 stātia z habet intentū. Si 2° tunc actō
 inest agenti aut patiēti. Si primo^o tūc oē
 agens z omne mouens vere recipet no/
 uam rem in se q̄nciqz ageret vel moue/
 ret. z ita corpus celeste z celestia p̄tinue
 recipent nouas res in agendo. z ita de
 us in agendo recipet nouam rē in se. Si
 actio sit in patiente tūc illa res non deno
 minatur p̄p̄tē agēs sed patientis. Similr
 tunc patiēs semp̄ adminis recipet in se
 tres res: puta actōem z passiōem z quali
 tatem absolutā quod videtur absurdūz
 Si dicat q̄ tunc non sequit̄ q̄ deus reci
 peret nouas res qz non est sile de deo et
 aliis creaturis. Contra. de^o nihil reci
 piendo vere z realr̄ agit: z per p̄ns est ibi
 actio sine tali re media. ergo frustra pōit
 talis res in alio agente. cum possit vere
 z realr̄ eē agens sine tali alia re. **De**
terea illa res que ponitur actō. aut ē cre
ata aut increata: si non ē creata. ergo ē d
ns. si creata quero a quo. Non nisi ab a
gente vt scilicet agens. p̄ducatur illam rem
Unde hoc dato quero de p̄ductōe. illi^o
rei sicut prius. z erit p̄cessus in infinitūz
vel stabitur q̄ vna res. p̄ducitur sine omi
re media. z eadem ratione standum ē in
primo. **Deterea oēm rem quam p/**
ducit deus mediante causa secūda: p̄t p
se immediate p̄ducere. ergo illā rem que
ponitur actio quādo ignis agit in lignūz

potest deus immēdiatē p̄ducere sine hoc
 q̄ ignis agat. quo facio: quero aut ignis
 agit aut non. Si sic ergo ignis agit. z ta/
 men solus deus agit. Si non agit. cōtra
 in igne est actio formaliter z subiectiue
 existēs. z per p̄sequens vere denomiatur
 ab actione. ergo ignis vere agit: z ita a/
 git z non agit. quod est impossibile.

Deterea quando p̄positio verificat̄
 p̄ rebus si tres sufficiant ad eius verita/
 tem nō oportet ponere quartam. sed ista
 p̄positio ignis agit in aquam. verificat̄
 tur p̄ rebus. z ad eius veritatem suffici/
 unt ignis aqua. z calor. p̄ductus in aquā
 ad p̄sentiam ignis. ita q̄ nisi ignis eēt p̄e
 sens aque nō p̄duceretur. ergo calor na
 turaliter sine omi respectu medio p̄duci
 tur. z tunc ignis vere dicitur agens z aq̄
 patientis z calor effect^o p̄ductus. ergo nē
 la alia requiritur ad veritatem talūz p
 positionū. Sed contra. impossibile est
 trāst̄re de contradictōrio in cōtradictōri
 um sine omni mutatione. sed ignis produ
 cendo calorem in aquam in primo instā
 ti in quo ignis generatur: ignis vere agit
 in materiā. z materia vere patitur recipi
 endo formā ignis. z post illud instās nec
 materia patit̄ nec ignis agit. ergo est ibi
 aliā mutatio. s; nihil nouū acquirit. er/
 go aliqd̄ precedēs corrumpit̄: z nō nisi a/
 ctio vel passio. z nō corrumpit̄ aliqd̄ ab
 solutum. ergo respectus. g^o actio z pas/
 sio sunt respect^o. **De**terea q̄n p̄posi
 tio verificatur pro rebus si pauca non
 sufficiunt. requirunt plēs. sed ista p̄p̄o ignis
 calefacit aquam. verificatur p̄ rebus et
 res absolute nō sufficiunt ad verificandū
 eam: qz possunt oīa absoluta fieri
 a solo deo: z tunc nō erit hec vera: ignis
 agit. ergo rē. **Ad** primum istorum
 dico q̄ aliter dicendum est de agente

non conseruatur: et aliter de agente conseruatur
 remō loquendo de agente nō conseruatur.
 tunc talis trāstus saluat p. solam trāst/
 tionē tpis. qz sola actio que nō est conser-
 uatio importat hoc totū qz ad presentia:
 istius ignis ad aquam sequit calor in aq:
 q nō est in ea nisi ignis eēt presens. aque
 z qz post pzi^m instans illud in quo ponit
 tur forma ignis si agens destrueretur: ni
 hilomin⁹ eēt forma ignis in materia aq
 ideo tunc ppter transitōem tpis dicitur
 ignis nō agens. qui prius erat agens. Si
 mlt⁹ qz passio que nō est conseruatio passi-
 ua dicit hoc totū qz materia nunc hz ali/
 quam formā ad pntiam ignis. qz pzi^m im-
 mediate non hūit post pzi^m instans ex
 hoc qz tps trāst sine oī alio addito: leg/
 tur qz hec sit falsa hoc passum patit⁹ ab
 hoc agente. z qz hec sit vera hoc passum
 nō patitur ab hoc agente sicut sola trāst/
 tio tpis sufficit ad verificandū istā. Ad
 mo fortes est in a. z postea istā. fortes nō
 est in a. Sed de agente conseruante non pnt
 talia dictoria verificari: nisi ppter destruc-
 tionem effectus. Et si querat vtrū actō
 z passio transeat post pzi^m instans. Rñ^o
 qz sic. sub isto intellectu qz agens cessat ef-
 se agens. z patiens cessat eē patiens z iste
 intellectus est verus. Et sub isto intelle/
 ctu pōt cōcedi qz priuatio mere corrup-
 pitur. z qz priuatio corrupitur in aduē-
 tu forme: non qz aliquid vere corrupit⁹
 sed qz materia cessat eē in potentia: vel
 cessat eē priuata hoc ē incipit habere for-
 mam. Ad scōm frequēter prius dictū
 est. ideo nūc transeo. Ad argumentum
 principale dico qz logice loquēdo actio
 vere est agens. qz vere z realiter suppo-
 nit pro agente.

Questio. iiii.

Trum pdicamentū actionis z
 passionis cōponant ex pcepti-
 bus. qz non qz pdicamentū v/
 trāqz pdicatur de rebus. g^o cōponitur
 ex rebus. Contra ista pdicamenta cō-
 ponunt ex signis naturāl⁹ significanti-
 res. sed pceptus sunt hmōi igi. Ad qz
 stionē dico qz fin intentiōem philofophi
 verba mentalia actiua que sunt pcepti:
 sunt in pdicamēto actōis z oīa verba me-
 talia passiuua sunt in pdicamēto passiois.
 sine illa verba significant substātiā sine
 qualitates. qz Aristoteles nomiat vbiqz
 ista pdicamēta p hmōi verba. sicut p
 ter in pdicamētis. z cū eo concordat Da-
 mascen⁹ in logica sua. Vnde pdicamen-
 tum actionis nō est nisi quedā ordinatio
 verborum actiuorum ipoztantiu qz ali-
 qd agit vel facit aliquid. ita qz vtrū ver-
 bum vere pdicatur de alio verbo: cū z
 hoc pronomine qui addito. sic dicendo:
 quod calefacit: agit: quod frigeat agit
 z si talia verba essent in vsū. z sua pti-
 pia z noīa eis correspōdentia p eisdem
 supponerēt sicut oīa idem significant. tūc
 agens z actio supponerent p eodē. Et
 tunc de virtute sermonis debet cōcedi qz
 actio est res absoluta sicut agens. z qz si/
 cut agens est substātia. ita z actio ē sub/
 stātia. tñ subā est contingēter actio. sicut
 est contingēter agēs. Et eodē modo de
 virtute sermonis passio est subā sicut pa-
 tiens. Et hoc videtur dicere Damascē-
 nus in logica sua. Vnde dicit facere autē
 z pati subā quedāz est tal⁹ opans vl pa-
 tiens. Ad argumentū principale dico
 qz neutrum pdicamentū pdicatur dīe-
 bus sed de conceptibus rerum.

Questio quinta.

Terium predicamentū qñ im-
 portet rem distinctā a reb⁹ ab-
 solutis. q̄ sic. qz acceptis duo-
 bus individuis eiusdē rōnis z in oibus
 similibus nisi q̄ vnū sit ante aliud: vey
 est dīe q̄ vnū est antiquius alio. ergo
 vnū habet aliquid q̄ aliud nō habet. z
 nō nisi respectū importatū p̄ quando er-
 go quando ip̄ortat talem re^m. Cōtra
 fm̄ oēs cuiuslibet respectus opozet po-
 nere aliquē terminū. z sicut patet. nō po-
 test poni aliquis terminus illius respe-
 ctus quando nisi tēpus sed tēpus multo-
 rum que vocantur quando est preteri-
 tum z per consequens non terminat ta-
 lem respectū realem. Ad istā qōez di-
 cam primo. q̄ quando non est talis p̄-
 nus respectus distinctus a rebus abso-
 lutis. 2° dicā ex quibus cōponitur p̄di-
 camentū qñ. Circa primū dico q̄ qñ
 nō est talis respectus distinctus a rebus
 absolutis. Qd̄ p̄bo multipliciter. p̄ sic.
 Si quando sit talis res inherens rebus
 temporalibus cum non plus debe-
 at talis respectus poni respectu vnū tē-
 poris q̄ aliterius. ergo respectu tēporis
 futuri erit talis res. p̄ns est falsum. qz
 si aliqua talis res sit in isto. homie q̄ erit
 cras: sine qua nō pōt dicit q̄ erit cras: il-
 cut nō pōt aliquid esse album sine albe-
 dine. ergo respectu cuiuslibet instantis
 illius tēporis in quo erit aliqua tal res
 in isto hoīe: z cum ista instantia sint infi-
 nita: sequitur q̄ in puero qui nasceret
 cras erūt tot res: quot sunt futura ta⁹
 in quibus erit: z ita in illo puero erunt
 infinite res. similiter in hoīe qui fuit in
 finitis tēporibus z instantibus erunt re-
 lictē tales res infinite. Et si dicas: q̄
 illa instantia nō fuerunt in actu. Cō-
 tra. aut aliquod instans vnū fuit in ac-

tu. aut nullū si nullū ergo nihil est. si ali-
 quod z nō plus vnū q̄ reliquū. 3° in/
 finita fuerunt in actu. Secūdo de oī
 re contingit determinate dicere q̄ est v^l
 nō est. a cecipio tunc illā rem que debet
 derelinqui ex adiacentia tēporis crastie
 diei. tunc in isto hoīe est determinate i⁹
 res que vocatur quando de futuro vel
 non. Si est in ipso. ergo hec est determi-
 nate vera: hoc erit cras. Si nō est in eo
 ergo sua opposita est determinate vera:
 scz q̄ hic homo nō erit cras. q̄ est con-
 tra Aristot. qui in futuris contingenti-
 bus negat veritatē determinatā. Terti-
 o quero aut in isto homine est talis respe-
 ctus respectu crastie diei aut nō. tunc ar-
 guo. sequitur formalit̄ talis respect⁹ re-
 spectu crastie diei est in isto hoīe. ergo
 iste homo erit cras sicut sequitur forma-
 liter in isto hoīe est albedo. ergo iste hō
 est albus. Et vltra arguo. oīs ppositio
 vera de presenti que nō dependet ex ali-
 qua de futuro habebit aliquā p̄pōem
 de preterito necessariā. sicut si hec sit ve-
 ra. nunc fortes sedet in a die postea. hec
 erit semp̄ necessaria: fortes sedit in a. die
 ergo si hec sit vera nunc illa res que est
 quando respectu diei crastie est in for-
 te p̄pter q̄ fortes est determinate futu-
 rus cras. post instans illud hec erit. sp̄
 necessaria. ista res que est quando fuit i
 forte. z ita post illud instans hec erit sp̄
 necessaria. fortes fuit futurus cras. z p̄
 p̄ns deus nō pōt facere quin fortes sit
 cras. quia hoc solo p̄natur deus inge-
 nita facere que vtiqz sunt facta. Si aut
 illa res que est quando respectu diei cra-
 stie nō sit in forte. ita q̄ hec p̄pō de p̄i
 ti sit determinate vera: cum eius veritas
 non dependet ex aliquo futuro hec erit
 semp̄ necessaria. illa res non fuit in for-

te. & sequitur formaliter ista res nō fuit in forte. ergo fortes nō fuit futurus in die crastina sicut sequitur albedo nō fuit in forte. ergo fortes nō fuit albus. Aliis est necessarium per p̄potēsim. ergo consequens est necessarium. & per p̄ns deus nō potest cōicere vitā forti vsq; ad diē crastinam & oīa que eueniūt de necessitate eueniūt & nibila casu neq; a fortuna. Cōfirmatur. quia sicut p̄pō vera determinate de presenti. habet aliquā p̄pōdem de preterito necessariā. ita p̄pōtio falsa de presenti que nō dependet ex futuro. habet aliquā de preterito impossibilem: sicut si hec est modo falsa: fortes est in a: hec semp post a. erit impossibilis: fortes fuit in a. ergo si hec sit mō determinate falsa ista res que ē quando respectu diei crastine est in forte. ista semper post erit impossibilis. ista res fuit in forte. & per cōsequens ista semp erit impossibilis fortes fuit futurus. Et tūc quero aut fortes pōt esse cras aut nō. si sic. ergo fortes pōt esse cras sine tali respectu. Similit̄ hec tūc nō est impossibilis fortes fuit futurus cras. sed necessaria: quia eius de presenti est determinate vera. & ita fortes necessario erit cras. aut fortes nō pōt ēē cras: & tūc impossibile est fortes ēē cras. & ita nullum eēt. futurum contingens: sed omīa de necessitate euent̄t

Confirmatur quia si quando sit talis res. tūc sicut impossibile est aliquid esse calidum sine calore: ita impossibile est rem temporalem esse futuram sine tali re. consequens est falsum. quia hec est vera antix̄ps erit ante diem iudicii. & tamen in antix̄ps isto cum sit nihil non est talis res. Si dicis q̄ ex tempore futuro non derelinquitur

talis res anteq̄ res tēporalis fuerit in illo tempore: & sic antix̄ps non existens non habet talem rem derelictam ex tempore futuro. Contra. si sine tali re vere ista res erit cras: & in omni tempore futuro eadem ratione sine tali re vere ista res fuit in tempore preterito. & etiam nunc est ergo frustra ponitur talis res. Quarto quia nullam contradictionem includit q̄ deus conferret sortem qui fuit heri sine tali respectu p̄ quē dicitur fuisse heri. quia potest per potētiā suam absolutam sortem conferre. & illam rem destruere ponatur ergo in effectu. & tūc quero. aut iste homo fuit heri aut non. si sic. ergo fortes vere fuit heri. sine tali re. & per consequens per illam rem non dicitur fortes fuisse heri. quod est propositum. Si fortes non fuit heri contra per postum hec fuit heri vera. fortes est hodie: ergo prius hec de preterito semper est necessaria. fortes fuit heri. ita q̄ deus non potest facere q̄ fortes non fuit heri ex quo fuit. Ideo dico q̄ quando non est talis res. Circa secundum dico q̄ p̄pōtio q̄ ponit ex aduerbiis v̄l aliis terminis aduerbiis equivalentibus per que conuenienter responderetur ad questionem factam per interrogatiuum quando.

Et ideo semper nominat Aristoteles illud predicamentum per hoc interrogatiuum quando & non aliter. quia non habemus nomina specialia ad omnia illa per que responderetur ad talem questionem. Et ideo hoc predicamentum non importat rem distinctā a substantia & qualitate. sed importat substantiam vel qualitatem adverbialiter & nō nominaliter. Sed p̄bium est quomodo

do potest saluari transitus a contradic-
torio in contradicto^mputa q̄ nunc hec
est vera. fortes fuit heri: ⁊ heri non fu-
it vera. Respondeo q̄ saluatur per
transitiōē temporis. Nam ex hoc q̄ tē-
pus transt̄ cui ille coexistebat nunc. di-
citur fortes fuisse heri. ⁊ prius non.

Ad principale dico q̄ quando non
importat respectum talem. sicut homi-
nes ymaginantur. sed importat coexisten-
re. vel coexistitisse: vel q̄ coexistet
cum tali re. Nam ex coexistentia
rei cum tempore. non plus derelinquitur
aliqua res in re temporali q̄ in an-
gelo derelinquitur aliqua res ex hoc q̄
coexistebat tibi: vel ex hoc q̄ sui i vil-
la: vel in ecclesia. Et quando dicitur
q̄ ille qui est antiquior: habet aliquid
q̄ alius non habet. Respondeo du-
pliciter accipitur habere. vno modo si/
cut subiectum habet accidens. ⁊ sic sal-
sum est assumptum. Alio modo q̄
coexistebat maiori tempori. Et sic ha-
bet aliquid quod alius non habet. quia
habere plures annos non est habere in
se formaliter. Sed tantum coexistitisse
pluribus annis. Sic ergo dico q̄ predi-
camentum quando componitur ex tali-
bus aduerbiis. hodie. heri. cras. pridie.
⁊ sic de omnibus aduerbiis per que cō-
uenienter respondetur per istam interro-
gationem quando.

Questio .vi.

Trum vbi importet rem di-
stinctam a rebus absolutis/
q̄ sic. quia per motum loca-
lem vere aliquid acquiritur. sed nihil

absolutum acquiritur per motum loca-
lem ergo respectus. Contra. omnia
possunt saluari per absoluta. ergo et ce-
tera. Ad istam questionem dico bre-
uiter q̄ non. q̄ probō primo. quia non
est ponendus talis respectus nisi per mo-
tum localem. aliquid acquiritur vel de-
perditur: sed propter hoc non: quia vlti-
ma sphaera ponitur moueri localiter: ⁊ ta-
men nullum nouum ibi acquiritur: q̄
non est aliquid corpus circumscribens
vltimam sphaeram. quod possit esse termi-
nus illius respectus. ergo. Et si dicat q̄
vltima sphaera habet diuersum respec-
tum ad centrum: quia terra quiescit in
medio. ita q̄ circa medium mouetur vl-
tima sphaera. Contra. ex isto habetur
propositum. q̄ motus localis potest ef-
se sine acquisitione talis vbi. quia mani-
festum est q̄ celum non est in terra si/
cut in loco. ergo non est ibi tale vbi.

Dieteria si totum celum esset con-
tinuum cum contento: ⁊ esset prescise
vnum corpus sicut deus posset facere
adhuc posset deus circulariter mouere
illud corpus: ⁊ tamen tunc nihil quie-
sceret: ergo ⁊ cetera. Dieteria si de-
us faceret vnum corpus sine omni loco.
adhuc posset illud corpus mouere. Et
tamen tunc nihil quiesceret: tunc esset al-
quod vbi acquisitum. Dieteria ⁊ si
sic: tunc non solum totum celum. sed ⁊
quelibet pars haberet tale vbi. Et per
consequens eēt tot tali vbi in celo: q̄ sūt
pres in celo. vel erit vnus respectus to-
talis extrinsecus ad extensionem celi.

Dieteria non includit contradic-
tionem q̄ deus destruat illum respec-
tum. Non destruendo locum: nec
corpus locatum. nec etiam trāsferen-

do locū vel locatū de loco ad locū quō
facto quero. an illud corpus est in hoc
loco an non. Si sic: 7 nō habet talē res/
pectū: ergo locatū est in loco sine tali re/
spectū 7 per sequeus frustra ponit Si
nō ē i eodē loco que prius fuit 7 nihil ē
corruptum. ergo aliquid est motū loca/
liter. quod est contra postū. Secun/
do dico. q̄ predicamentū. vbi cōponitur
ex aduerbiis loci. per que conuenienter
respondetur ad questione factā per hoc
aduerbiū vbi. vt ibi. illic intus. foris &c.
aduerbia localia. Ad argumentū pri/
cipale dico. q̄ aliquid pōt esse alicubi v/
bi prius nō fuit. ppter motū locale sine
oī acquisitione vel perditione cuiuscun/
q̄ respectus. quia ex hoc solū q̄ ali/
quid mouetur localiter. 7 fit presens
alicui loco. ita q̄ nihil sit mediū inter ip/
sum 7 locū dicitur ipsum esse alicubi v/
bi prius nō fuit. Si dicat q̄ in oī mo/
tu aliquid acquiritur mobili vel de per/
ditur ab eo. Respondeo nego illud
sed sufficit q̄ acquiritur: vel deperdat
locus qui nō est subiectie i locato. 7 h°
est speciale in motu locali. Et si dicat q̄
locus nō acquiritur alicui nisi informet
ipsum. Respondeo negando illud.
q̄ locū acquiri alicui nō ē aliud q̄ per
motū locale fieri q̄ nihil sit mediū inter
corpus locatū 7 locū. Aliquē etiā pōt eē
motus localis sine acquisitione cuiuscū/
q̄ informantis. vel nō informantis. sed
sufficit q̄ si esset aliquis locus circumstāns
q̄ tunc acquireretur locus. Exēplum
est de vltima spera. quia per hoc q̄ mo/
uetur localiter nihil acquirit. tamen si ef/
set aliquis locus ei circumstans illā spe/
ram: tunc acquireret illū locū: sed de fa/
cto nullum locū acquirit de nouo: 7 ta/
men dicitur moueri localiter.

Questio. vii.

trum positio vel habitus in
poter respectus distinctos a
rebus absolutis. q̄ sic. q̄ cel/
flo 7 statio vere sunt in re. 7 nō sunt idē
realiter. ergo sunt distincta nō absoluta
quia tunc quando cumq̄ aliquis homo
staret post q̄ sedit vere acquireret vnū
absolutū. 7 perderet aliud quod est fal/
sum. ergo sunt distincti respectus. Pre/
terea de habitu apparet idē. quia aliqd
dicitur nunc habere habitū quē prius ū
habuit. ergo ibi aliquid subiectiue acq/
ritur. non nisi respectus. ergo &c. Con/
tra. pluralitas nō est ponenda sine neces/
sitate. Respondeo primo q̄ positio nō
dicit aliā rem a rebus absolutis. Cuius
rō est. quia quando aliqua predicabilia
possunt successiue verificari de aliquo
ppter solū motū locale. que nō possunt
simul verificari de illo. nō oportet q̄ il/
la predicabilia impotent res distinctas
a rebus absolutis. sed per motū localez
sine oī respectu medio pōt de nō sedente
fieri sedens. quia aliter partes applican/
tur ad inuicē seipsis sine oī alio quando
seder 7 quando stat: 7 plus distat vna
pars ab alia vno tempore q̄ alio. ergo
Et ideo dico q̄ positio que est predi/
camentū nō significat rem distinctā a re/
bus absolutis. sed significat partes rei
absolute sic sitnatas. quia ex hoc ipso q̄
aliquis est reclus. ita q̄ tibie nō incurua/
tur. nec partes tibiaz apporximantē di/
citur homo vel aīal stare. quando autē
partes incuruantur dicitur sedere. Se/
cundo dico q̄ in isto predicamento sunt
sedere: stare. iacere 7 consimilia que non
possunt puenire nisi quanto cuius pres/
possunt diuersimode apporximari. pzo/

ppter quam diuersam approximationē
 predicabilia contraria siue incompossi-
 bilia, possunt eide successiue compete-
 re: Tertio dico. q̄ habitus qui est p̄-
 dicamentum: non dicit aliquam rem di-
 stinctam a rebus absolutis. Quod p̄bo
 quia accipio aliquem calciatum, possi-
 bile est q̄ deus destruat talem respectū
 qui vocatur habitus: non destruendo
 cal. gam nec tibiam. Nec mouendo ista
 localiter. hoc posito quero vtrum esset
 calciatus aut non. si sic habetur propo-
 situm: Si non ⁊ nihil absolutū est corru-
 ptum, ergo aliquid est motum localiter
 q̄ impossibile est q̄ aliq̄ sit primo calci-
 at⁹ ⁊ postea discalciatus, nisi ppter cor-
 ruptōem alicuius absoluti vel ppter mo-
 tum localem alicuius absoluti. Ideo
 dico, q̄ ex hoc solo dicitur, aliquis cal-
 ciatus ⁊ sic de aliis, quia talis res: puta
 caliga vel caputū, sit sibi modo appli-
 cata ⁊ non prius, vnde habitus qui est
 predicamentum importat q̄ vna res sit
 circa aliam que est mobilis ad motum
 ipsius nisi contingat impedimentum q̄
 res non est pars illius rei habituata n̄
 est simul cum illa re, sed distinguitur lo-
 co ⁊ situ a re habituata. Quarto di-
 co, q̄ in isto predicamento ponuntur ta-
 lia: armatum esse calciatum eē ⁊ sic de
 aliis. Ad principale dico q̄ cessio et
 statio possunt stare p̄ conceptibus, ⁊ sic
 nō sunt in re vel p̄ rebus: ⁊ sic concedo:
 q̄ sunt in re, quia tunc non denotāt nisi
 q̄ partes aīalis ⁊ corporalis sic ordina-
 ta sunt in re: ⁊ ista nō sunt idē: sed distin-
 cta absoluta diuersimode ordinata. Ad
 aliud dico: q̄ ille transitus de contradic-
 tō in contradic-^m p̄r sufficienter saluari p̄
 motum localem sine oī respectu.

Questio. viii.

Trum vnitas vniuersi vlt ap-
 proximatio eāz vel distantia
 rerum ip̄tet respectus distinc-
 tos vel res distinctas a rebus absolutis
 q̄ sic, quia vnitas vniuersi est in ordine
 partium ad seinuicem ⁊ ad primum es-
 sicut vnitas exercitus est in ordine parti-
 um exercitus inter se ⁊ ad ducem, sed i^a
 vnitas nō est res absolute, quia ille ab-
 possunt eē ⁊ non sic facere vnum vniuer-
 sum sicut modo faciunt. Vnde contra-
 negantes vnitatem vniuersi eē relatio-
 nem p̄t dici verbum p̄bi. 12°. metaphi-
 sice q̄ tales qui sic dicunt: in contraria fa-
 ciunt substantiam, ergo ⁊c. Secundū
 pbatur, quia cause secunde non possūt
 causare nisi approximate ista appropria-
 tio non est ens rōis nec entia absoluta:
 quia ab^a possunt esse ⁊ non appor: ina-
 ri ergo ⁊c. Tertiū pbatur, q̄ distan-
 agentis ad passū non dicit precise agēs
 ⁊ passū, quia tunc semper agens dista-
 ret a passū, ergo importat respectum di-
 stinctum ab illis. Contra, oīa possūt
 saluari per absoluta sola ergo respect⁹
 sup̄stuit. Respondeo breuiter q̄ nō, cu-
 sus ratio est, quia quando p̄positio ve-
 rificatur pro rebus, si pauciores suffici-
 unt: plures superfluum: sed sic est in oī-
 bus illis: partes ordinantur in vniuer-
 cause approximantur, res distant loca-
 liter ergo ⁊c. Preterea si appropria-
 tio propinquitās vel distantia eēt alia
 res, sequeretur q̄ quodocunqz aliq̄
 corpus inferius moueretur in qualibet
 re corporali vel spūali esset aliqua ve-
 ra res que prius non fuit. Similiter se-
 queretur q̄ in quolibet angelo eēt infi-
 nite res, quia in quolibet continuo sūt

infinite partes a quarum quolibz distat angelus. ergo sunt in angelo distantie infinite. Si dicat q angelus non habet respectum nisi ad totum et non habet distinctum respectum ad qualibet partem.

Contra. angelus plus distat ab vna parte q ab alia. ergo est alia distantia: angeli ab vna parte continui: et alia ab alia. et per consequens alius est respectus. Preterea positus duobus corporibus quacumqz mutatione facta. tunc ipsa dum modo non corrumpantur. nec mutantur secundum locum secundum se tota: nec sunt aliqua sui partem. equaliter distabunt vel approximabunt. et per consequens destructis talibus respectibus: duo corpora equaliter distabunt. et destructo illo respectu qui vocatur ordo vniuersi: adhuc vniuersum ordinabitur tunc: sicut nunc si partes absolute vniuersi maneant non destructe. nec mutante secundum locum. Preterea aliter sequitur q per motum digiti vestri replerem de nouo totum vniuersum: scz celum et terram: naturam corporalem. et spirituales. nouis accidentibus. quia quando moueo digitum habet digitus alium situm q prius respectu cuiuslibet partis celi. et per consequens tot sunt respectus de nouo in celo quot sunt partes in celo et huiusmodi sunt infinite ergo etc.

Ad principale dico q ordo et vnitatis vniuersi non est quidam respectus quasi quoddam ligamen ligans corpora ordinata in vniuerso aduicem quasi illa corpora non essent ordinata nec vniuersum vere esset vnum sine tali respectu secundum ymaginationem simpliciter super predicamenta: sed ille ordo impositat solum illa absoluta. que non faciunt

vnam rem numero inter que vnum ab eodem plus distat aliud minus. et vnus propinquum alteri: et aliud distat plus: et minus sine omni respectu inherenter: ita q inter aliqua sit medium: inter aliqua non: et ita melius saluatur vnitatis vniuersi sine tali respectu. Ad secundum dico q approximatio causarum si tantum dicit res absolutas. sed impositat q nihil impediens sit inter illa. et ideo quando nihil est medium impediens illa tunc vnum poterit agere in reliquum quando autem est aliquod impedimentum medium: tunc non oportet q vnus agat in reliquum. hoc patet. quia accipio solem et aliquod illuminabile: puta aerem in domo si aliquod corpus opacum interponitur. certum est q non agat. Amoto autem illo impedimento: puta aperta fenestra sine omni re nouiter acquisita soli vel acri. potest sol illuminare. et per consequens. possibile est: q aliqua existantia sic se habent. primo: q vnum non agat in reliquum. et q postea sic se habeant q vnum agat in reliquum propter solam mutationem localem vnius alterius corporis. ymmo aliquando propter solam corruptionem alterius corporis. Quia si opacitas in nube corrumpatur. potest aer illuminari sine omni respectu. Ideo dico q tunc causa dicitur approximata quando agens est: et paciens: et nullum medium impediens interponitur quando autem non approximantur: tunc aliquod medium impediens interponitur et illud aliquando potest amoueri per motum localem agentis vel patientis. Quia quando aer magne quantitatis medius inter aliqua corpora impedit

actionem illorum. Aliquando per mutationem alterius. Aliquando per corruptionem alterius. Aliquando per concursum alicuius cause particularis si qua requiritur ad agendum. Nā si ignis appropinquatur aque: posset deus primo suspendere eius actionem. & postea agere cum igne sine omni motu locali vel respectu medio acquisito: vel per dito. Ad tertium dico. q̄ nec distantia agentis ad passum. nec presentia precese importat illa absoluta: sed presentia importat q̄ inter illa non sit aliquod medium corpus: vel q̄ ab vno ad aliud non potest esse motus localis pro tunc. Nunc autem ex ista negativa non est aliquod corpus medium. non possum inferre istam affirmativam. ergo est ibi aliqua res positiva preter absoluta sicut non sequitur nihil est medium inter contradictoria. ergo distantia importat. q̄ inter illa absoluta sit aliquod corpus medium & distantia dicitur maior: vel minor secundum q̄ corpus medium est maius vel minus.

Questio. ix.

Erunt aliquis conceptus predicatur de deo. Quod non. quia nullus conceptus est deus. nec eius est aliquis conceptus. ergo nullus conceptus predicatur de deo
 Contra hec est vera in mente: deus est ens in quo predicatur conceptus entis de deo. ergo & cetera. Quia solutio huius questionis dependet ex quadam difficultate logicali que est de ac-

tu significato & exercito. Ideo primo ponam differentiam inter actum significatum & exercitum. Secundo ad questionem. Circa primum dico q̄ actus exercitus est ille qui importatur per hoc verbum est vel consimile vel melius qui non tantum significat aliquid predicari de alio. sed exercet predicationem predicando vnum de alio: sicut dicendo hō ē aīal hō currit. hō disputat. & sic de aliis. Actus signatus est ille que significatur per hoc verbum subici: vel predicari vel verificari vel competere. que idem significant. Verbi gratia. hic actus signatus genus predicatur de specie. similiter hic animal predicatur de homine. & tamen in ista propositione nō predicatur animal de homine. quia in ista propositione animal subiicitur: et non predicatur. Et ideo ē act⁹ signatus quia non est idem dicere animal predicatur de homine. & homo est animal. sicut non est idem dicere genus predicatur de specie: & species est genus. quia vna est vera & alia falsa. Ex istis sequuntur aliquę conclusiones. Prima est q̄ aliqua propositio est vera in actu significato que tamen est falsa in actu exercito recipiendo idem predicatum et subiectum. sicut hec est vera species predicatur de individuo. tamen hec est falsa. species est individuum. Similiter aliquando est e converso. quia hec est falsa res extra animam que non est signum predicatur de homine: tamen hec est vera homo est res extra animam que non est signum. Secunda conclusio q̄ terminus in actu significato supponit etiam simpliciter: sed in actu exercito supponit etiam perso-

naliter. Exemplum hec est vera in actu
 significato. risibile primo predicatur de
 hoīe. et in illo actu significato tam ho/
 mo q̄ risibile supponunt simpliciter p
 intentione anime. Nam de hac intentio
 ne aīe predicatur primo risibile. non ta-
 men pro se sed p singularib⁹. S; iste ac-
 tus debet sic exerceri omis homo est ri-
 sibilis et in isto actu exercito correspon-
 dente tam homo q̄ risibile supponunt p
 sonaliter pro rebus singularib⁹. quia nō
 la res pōt ridere. nisi res que sit homo
 singularis et ideo in actu significato bñ
 ponitur primo. sed in actu exercito cor-
 respondente non pōt poni: quia hec est
 simpliciter falsa. de virtute sermōis. omis
 homo est risibilis per se primo. Tertia
 conclusio q̄ alicui actui significato cor-
 respondet tantum vnus actus exercit⁹
 et alicui duo ad hoc q̄ verificatur ac-
 tus signatus. Exēplū primi hec est ve-
 ra in actu signato passio significatur de
 subiecto 2°. dicendi per se. et ad eius ve-
 ritatē sufficit iste actus exercitus. omis
 homo est risibilis. et nō requiritur neces-
 sario veritas alicuius alterius act⁹ exer-
 citi Exēplum scđi hec est vera in actu
 signato. de sono predicat primo esse a p-
 prehensibile ab auditu. q̄ de hoc cōi so-
 nus predicatur. primo tale predicatum
 non tamen pro se sed pro suis singulari-
 bus. Et non debet sic exerceri. omis son⁹
 est primo apprehensibilis ab auditu nō
 sic sonus est primū et adequatū obiectus
 auditus. quia ytraq; istaz est falsa de
 virtute ser. quia vel sonus supponit p
 re singulari. et hoc non. quia quelibet sin-
 gularis est falsa: quia nec iste sonus nec
 ille est primū obiectū auditus aut pro
 vlt. et hoc non. Tum quia nulla talis ē
 Tum. quia si esset nō posset apprehen-

di ab auditu. et ideo ad veritatē illius ac-
 tus signati necessario requiruntur isti
 duo actus exerciti: omis sonus est appre-
 hensibilis a potētia auditiva. et nihil a/
 liud a sono pōt apprehendi ab auditu:
 et causa est quia hoc q̄ dico primo di-
 cit id ē q̄ predicatur de aliquo vlt. et d
 nullo predicatur nisi de quo illud predi-
 catur et ita est de multis. Quarta cō-
 clusio est q̄ tam phi q̄ cōiter loquentes
 aliqui accipiunt actū exercitū p actu si-
 gnato. Aliqñ ecōverso. et iō. ppōes auc-
 toz et magistrales sunt false de vir. ser.
 sed vere sunt in sensu in quo fiunt.
 Exēplum doctores concedunt tales p-
 p̄tiones. color est primū obiectū visus.
 triāgulus hz tres angulos per se et p^o et
 hōi qui sunt actus exerciti et sunt sim-
 pliciter false de vir. ser. tamen ppōes in
 actu signato quas intelligunt p istas
 sunt vere. p̄ta iste. de colore vere predi-
 catur esse primū obiectū visus de trian-
 gulo predicatur primo habere tres vbi
 termini supponunt simpliciter. et isti ac-
 tui signato correspondent duo act⁹ exer-
 citi. scz isti omnis triāgulus habz tres
 angulos et nihil aliud a triangulo ha-
 bet tres angulos: vbi termini supponūt
 personaliter. Circa s̄m argumentum
 dico q̄ ex predictis patet solū eins: qz
 pcept⁹ de predicatur d̄ deo significative
 magis: pp̄ie tamen dicitur de cōceptu
 dei. quia iste actus signatus est verus: s;
 iste actus signatus nō debet sic exerceri:
 deus est conceptus: sed sic. deus est ens.
 deus est bonus: sicut iste actus signatus
 genus predicatur de sp̄e qui verus est.
 non debet sic exerceri. species est genus:
 sed sic albedo est color. Ad argumē-
 ta principalia patet ex dictis.

Questio. x.

¶ **Trum** psona sit nomē prime im-
positōis. q̄ non. quia nomē pri-
me impositiōnis est nomē prime
intētionis. sed persona nō est prime intē-
tionis. ergo ꝛc. **Contra.** omnia si-
gnificantia immediate res extra que nō
sunt signa: sunt noia prime impositiōis. p-
sona est huiusmodi. ergo ꝛc. **Dic** pri-
mo vidēdum est que sunt noia prime i-
positiōis et que scēde. **R**ideo ad questio-
nē. **Circa** primum dico q̄ nomē ē scēde i-
positiōis dupliciter accipit. s. large et stri-
cte. **Large** accipiēdo est omne nomē scēde
impositiōis q̄ significat voces ad placi-
tū institutas. sed nō nisi quando sunt ad
placitū institute et intēdēs aīe. **Et** hoc si-
ue illud nomē sit cōe intēdōibus aīe. que
sunt signa naturalia siue nō. talia autē no-
mia sunt huiusmodi nomē. verbū cōiunctō
casus: numer⁹. mod⁹. tempus. **Et** vocā-
tur ista noia noīuz. q̄ nō imponitur ad
significādum nisi partes oratiōis. et hoc si-
nisi dū ille partes sunt significatiōe. et ista
noia ita pueniūt intellectōibus aīe: sicut
vocibus. hoc mō illa vox nomē est nomē
secūde impositiōis. quia anteq̄ imponere
tur ad significādum nō erat nomē. similr
nois anteq̄ imponeretur ad significādū
nullus casus erat. **Et** ex h^o p̄ q̄ i^a no-
mina que predicātur de vocibus ita bñ
q̄ nō sunt signific⁹. sic q̄ si sign⁹ n̄ sunt
noia secūde impositiōis. et ideo talia qua-
litas: prolātū: vox et hmoi quibus signifi-
cent voces ad placitū institutas: et veri-
ficentur p̄ eis: quia tamē illa significa-
rēt eas si nō essent significatiue sicut nūc
ideo nō sunt nomia secūde impositiōis sic
loquēdo. **Alio** modo dicitur nomē secū-
de impositiōis striete illud quod nō signi-

ficat nisi signa ad placitum instituta: ita
q̄ nō potest competere intētionibus aīe
que sunt signa naturalia cuiusmodi sūt
talia: figura: cōiunctio et huiusmodi que
solum cōueniūt vocibus et nō cōceptib⁹.
Similiter noia prime impositiōis dupli-
citer accipiūt. s. large et striete. **Large**
oē nomē dī pri⁹ iporōis q̄ ē nomē 2° ipo-
stōis. et sic talia signa sicut hegozeumati-
ca: omnis: nullus: aliquis et huiusmodi sūt
noia prime impositiōis. quia nō sunt secū-
de. **Stricte** autem accipiēdo solum noia
cathogezumatica sunt noia prime ipo-
stōis. sed sunt in duplici differētia. quia
quedam sunt noia prime impositiōis et que-
dam sunt prime intētionis. **Nam** prime
intētionis sunt noia que significāt res que
nō sunt signa: nec psequētia talia signa:
cuiusmodi sunt ista: homo: aīa. sortes:
plato: album: nigrum et huiusmodi. **Et**
aliqua sunt noia prime intētionis que si-
gnificāt res que sunt signa et simul cum
hoc res que nō sunt signa sicut qualitas
et forte relatio que est genus generalit^m.
Noia autē secūde intētionis sunt illa noia
que precise sunt imposita ad significādū
intētionē aīe et alia signa ad placitum i-
stituta. et talia noia sunt genus: spēs: v^le
differētia et huiusmodi. q̄ talia nomina
solū significāt intēdēs aīe que sunt signa
naturalia vel alia signa instituta ad pla-
citum. **Circa** secūdum dico q̄ sicut ex
dictis patet. persona est nomē prime im-
positiōis: quia significat res que nō sunt si-
gna. **Ad** principale argumētum dico
q̄ tam nomē prime intētionis q̄ prime
impositiōis: est nomē prime impositiōis
et ideo quāuis persona sit nomē prime in-
tentionis cum hoc stat q̄ sit nomē prime
impositiōis.

Questio .xi.

Trum per viam efficacie pos-
sit sufficienter probari quod de-
us sit infinitus intensue. quod sic
quia effectus infiniti arguunt
causam infinitam. sed effectus producti
a deo possunt esse infiniti. Contra. sol
potest producere infinitos effectus. et tamen
est finitus. igitur. In ista questione di.
2^a. tenet Scotus quod sic. quod probat pri-
mo sic. causa habens a se in virtute sua
actiua effectus infinitos est infinita. sed
causa que ex se potest mouere motu sem-
piterno. est huiusmodi. ergo minor est ma-
nifesta. Maior probatur. quia omnis effe-
ctus continetur in sua causa formaliter
vel eminentius: effectus autem infiniti non
continentur formaliter in prima causa.
ergo eminentius? sed hoc non potest esse nisi
primum sit infinitus. ergo etc. Secun-
do sic agens quod potest in plures effe-
ctus est perfectius quam quod potest solus
in pauciores. ergo quod potest in effectus
infinitos est infinite potente. sed deus est
huiusmodi. ergo etc. Tertio sic causa
que potest simul infinitos effectus produ-
cere est infinita. sed si prima causa haberet
formaliter causalitates omnium causarum
possibilem posset simul in infinitos effe-
ctus quantum esset de se. ergo tunc esset infi-
nita. sed ipsa nunc perfectius continet cau-
salitates omnium causarum quam si formaliter
contineret. quia eminentius. ergo est vir-
tutis infinite. Confirmatur: quia quan-
do pluralitas arguit maiorem perfectio-
nem quam paucitas infinitas arguit infini-
tam. sed posse in plures effectus simul est ma-
ioris perfectionis quam posse in pauciores.
ergo etc. Quarto sic effectus cui cau-
sa secunda nihil addit perfectio est infini-

ti. quia si non sequitur oppositum. Exemplum
quod soli addit aliquid cause inferiores ad a-
gendum: ideo sequitur quod sol est finitus intensue
sed nulla causa secunda addit aliquid perfectio-
nis cause prime. igitur minor probatur. quod si sic
tunc quantum plures cause secundarie concurrerent:
tato effectus est perfectior per 7° methaphisice.
sed prius effectus dei est perfectissimus
similiter. puta prima intelligentia vel homini.
igitur nihil addit causa secunda. Confirmatur.
quod causa prima cui secundum ultimum sue
potentie et causalitatis. causa secunda aliquid
perfectiois addit in causando. non potest
sola sine causa secunda illorum effectum perfectum
producere: sicut cum illa. quia sua cau-
salitas est diminuta respectu causalitatis
sue et cause secunde. igitur si illud quod est natum
est a causa prima et secunda simul. multo perfectius
a sola prima. tunc secunda nihil addit per-
fectionis prime sed omne finitum cuiuscumque
finito addit aliquam perfectionem. ergo
prima est infinita. Confirmatur. quod nota
intuitiva cuiuscumque creature nata est
gigni a se: sicut a causa prima et secunda/
ria. ergo si illa notitia alicui intellectui in
est sine actione illius obiecti quod est cau-
sa secunda solum virtute prioris perfectius.
quam ab utraque simul: illa prima est infini-
ta: quod causa inferior nihil sibi addit in cau-
sando. sed talis causa prima est essentia dei
quia ex sola presentia eius apud intellectum
diuinum nullo alio obiecto in inferiori
coadiuuante. est notitia intuitiva cuiuslibet
obiecti inferioris. ergo nullum aliud
obiectum sibi addit perfectionem in causando.
et per prius est infinitus in cognoscibili-
tate. ergo in entitate 2° methaphisice.
Contra istam opinionem arguitur. quod motor
potest infinite intensue posset facere motum
in instanti. sed deus non potest facere motum in
instanti. igitur. Maior probatur. quod in fine

octati phisycor. pbat qd si in materia est
set virtus infinita. moueret in instati. sed
tm potest virtus infinita extra materiaz
sicut si eet in materia. ergo. Minor. pba/
ref. quia tradictionem includit scz qd mo/
tus no esset motus z mobile localr siml
esset in multis partibus spacia in q^o mo/
uet. Ideo dico qd no potest sufficere p
bati p viam efficacie qd de^o sit infinitus
intellue. z ca dicta est in prima questione
tertiu quodlibeti. quere ibi. Ad primu
in oppositu dico primo qd impropr^o mo/
dus loquedi est qd causa habet in virtu/
te sua actiua omnes effect^o zc. qz pprie
loquendo non plus habet in se effectum
realiter ante pductiōem qd post. Aliter ei
pducendo effectum pderet aliquam rez
sibi intrinsecā. sed intelligo ea sic. qd ca ha/
berde se potētiam pducendi omis effect^o
suos. z sic intelligēdo potest dici qd. Ma/
ior est falsa nisi intelligatur de effectu in/
finito intellue. z sic est minor falsa. Ad p/
bationē maioris intelligēdo eam de infi/
nitis effectibus vel infinito effectu exten/
sive potest dici qd licet primū mouens cō/
tineat effectus infinitos eminentius qd i se
sint. quia. si ipse est eminentior quolibet il/
lorum infinitoꝝ sū naturam no oportet
qd ppter hoc sit infinitū intellue. sed suf/
ficat qd sit aliquod finitū nobilius quo/
libet illoꝝ. z qd sit infinite duratiōis
vt possit successiue producere illa infini/
ta. Ad scdm potest dici qd omne agēs
de se possit in effectus infinitos si eet in/
finite duratiōis. Et ideo antecēdēs no
habet veritatem. nisi intelligēdo de plu/
ralitate effectuum sū spēm no sū nume/
rū. z sic intelligēdo no valet ad proposi/
tū. quia no cōstat ratione naturali qd pri/
mū ens possit pducere effectus infinitos
distinctos specie. Et forte lz possit pdu/
cere species infinitas. no sequitur qd sit in/
finitus intellue. qz huius multiplicatio
speciez sū numerum posset ee z in nun/
qz pueniret ad speciem duple perfectiōis
respectu prime speciei date: addēdo sem/
per de perfectione in duplo tertie speciei
qz sede. z 2° supra primā: z sic i infitū vt
pater in diuisione primū. Sed ptra in/
actibus reflexis est pcessus in infinitum
z semp perfectior est posterior qd prior z
differunt spē. Rūdeo ad argu^m pce/
do qd si primā ca habeat formalr z disti/
cte causalitatem oim causarum possibi/
lium eet infinita. sed illud aīs includit
pdictiōem. s. qd posset aliquid pducere: z
no posset: qz si posset aliqd pducere illū
pductum vel pducēdum realiter z for/
maliter presuit in prima causa. z per cō/
sequens no producitur: nec potest produ/
ci. z ita antecēdēs includit ptradictionez
Et quādo vltra accipitur qd prima cau/
sa: nec perfectius cōtinet causalitātē om/
nium causarum quā simul cōtineret for/
maliter potest negari. licet de qualibet p/
ticulari causalitate possit concedi. Et nō
sequitur p̄tinet perfectius causalitatem
hui^o cāe forma perfectior z potēs eam
cāre qd si haberet eam realiter z sic de sin/
gulis. ergo p̄tinet perfectius cālitates oī/
um causarum qd si haberet eas formalr
sed est fallacia fig^a dictiōis a pluribus d̄/
terminatio ad vna. sicut sic arguendo iste
denarius est melior: h^o obolo z illo: z sic
d̄ singulis. q^o est melior oibus al^{is} sumptis
Ad p̄firmatiōem respōsuz ē i prima qō
ne tertiu qōlibeti. Ad quartū potest
cōcedi qd cām secundam addere prime ali/
quā perfectiōez potest intelligi dupliciter
vno qd aggregatuz ex prima causa z se/
cūda sit perfectius qd sola prima. Alio
mō qd illud aggreg^m sit potētius ad ope/

randum q̄ p̄ma cāsa per se : ⁊ hoc respectu cuiuscūq; sui effectus p̄mo est maior vera: quia omne finitum additum finito facit totum perfectius. sed h̄o modo est minor falsa. ⁊ eius pbatio nō vadit ad hūc intellectum. secūdo mō est maior falsa ⁊ minor vera. Ad pbationē maioris de sole dico: q̄ forte aliquis effectus solis immediat⁹ productus s̄n alia causa secūda: esset nobilior oibus effectibus sigillatim p̄ductis ab eo: cum causis secūdis sicut s̄m philosophū sc̄da intelligētia est causa tertiē sine alia cā secūda media. ⁊ ille effectus est melior om̄i effectui suo: ita q̄ quocūq; cause sc̄de concurrāt cum ea. Ad primam p̄firmatōem dico q̄ maior est negāda s̄m p̄mū intellectū vt patet ex dictis. Et q̄n pbatur p̄ hoc q̄ causalitas p̄ime cause eēt diminuta dico q̄ verum est q̄tuz ad multos effectus secūdarios. q̄ s̄m eos deus non potest causare licet in aere sine alio lumine secūdario agēte. ⁊ tñ non sequitur q̄n alium effectū nobiliorē possit p̄ se facere. puta plactum suū simplr. Similiter illa p̄positio assumpta in illa ratōe q̄ .s. omne finitū cuiuscūq; finito addit. aliquā perfectōem si intelligat de additione p̄fectōis in entitate licet possit verificari: tñ nō est ad proposituz s̄m hūc sensum. Si aut̄ intelligatur de additōe p̄fectōis ad operādum quācūq; operatōem: sic falsa est vt patet ex dictis. Ad aliam cōfirmationem de notitia intuitua: dico q̄ si illa maior intelligatur de intuitōe creata: verū est. ⁊ de illa nō variādo si arguatur q̄ illa est nata causari perfectius a sola causa p̄ima. per p̄ntiam sue eētīe apud intellectum diuinū: negāda est illa p̄positio s̄z philosophos. nec illud q̄ aduicatur q̄ intuitio creature in deo ē p̄fecti

or q̄ in intellectu creato est ad p̄positum: quia intuitio dei nō est causata: nec ē eius dē speciei cum intuitōe nostra. vñ argumētum nō cōcludit nisi probaret q̄ intuitio creature causata perfectius sit a solo deo q̄ a deo ⁊ creatura simul. sed hoc nō probat. quia philosophus hoc negaret. ergo r̄. Ad p̄ncipale dico q̄ infiniti effectus simul producti arguūt causas infinitas. sed infiniti effectus p̄ducibiles n̄ arguūt causam infinitam. p̄ima autem in finitas nō cōuenit effectibus dei. sed secūda solum. Aliter respōdetur ad p̄dicta argumēta. q̄. tertiū quodlibet.

Questio duodecima

Vtrum per cognitionem dei potest sufficēter probari q̄ deus sit infinitus intēsiue. Ad sic quia deus intelligit infinita. ergo est infinitus.

Cōtra intellectus noster pot̄ si successe sue p̄ducere infinita. quia non tot quin plura. ⁊ tamē nō est infinitus. In ista questione dicit Scotus disti. 2. q̄ sic. q̄d probat p̄mo: quia intelligibilia sunt actu infinita in intellectu intelligente actu om̄ia. ergo intellectus. intelligēs in actu illa simul est infinitus: talis autem est intellectus diuinus qui de⁹ est. ergo. Maior probatur. quia ipsa intelligibilia apud intellectum creatuz successe sumpta sunt infinita in potentia. ergo om̄ia intelligibilia simul sumpta sunt infinita in actu. minor probatur. quia apud deum om̄ia simul intelliguntur. Aliter deus nō esset primum exemplar om̄ium. Secūdo sic vbi pluralitas arguit maiorē p̄fectionem q̄ paucitas: vbi infinitas arguit infinitam p̄fectionem. exemplum est de facere. h. 2. o. ⁊ infinita. sed intelligere a. ē aliq̄ p̄fectio: ⁊ intelligere b. ē a p̄fectio.

nunq̄ .n. idē intelligere est ipsi^o a. 2 b. eā
 distincte vt duo sunt: nisi illa duo eminē
 ter contineantur in vno. 2 sic de tertio
 quarto 2 vltra de infinitis. Confir/
 matur. quia qd est ratio intelligendi plu
 ra distincte includit pprias rationes eo
 rum intelligendi eminenter. ergo si est ra
 tio intelligendi infinitorum. erit illa ra
 tio intelligendi intelligendi infinita. Ter
 tio sic. nulla substantia finita est eadem p
 fectio que fm rationem suam formalem
 esset accidentalis: siue esset eiusdem rato
 nis cum perfectione accidentali si esset fi
 nita. sed substantia per se est eadem sue
 intentioni. ergo est infinita. Sed istis
 non obstantibus dico qd per cognitiones
 dei non potest sufficienter probari qd est
 infinitus intensiue. Et ratio huius dicta
 est in prima questione tertii quolibet 2 in
 aliis questionibus. Ideo ad rationes
 respondeo ad primum dico qd supposito
 qd deus intelligat distincte infinita. tunc
 virtute istius rationis tantum debet cō
 cludi qd deus sit infinite virtutis extens/
 iue 2 non intensiue. quia tantum conclu/
 ditur qd vnica cognitio dei terminatur ad
 infinita obiecta extensiue. Ad aliud re
 sponsum est in prima questione tertii q^o
 libeti. Aliter potest dici concessa ma
 iore qd si in minori capiatur pluralitas i
 tellectorum. 2 qd requirit maiorem per
 fectionem intellectiois q̄ paucitas. mi
 nor generaliter falsa est: sed forte tantū
 habet veritatem de intellectōibus diuer
 sis diuersorum obiectorum: 2 de maiori
 tate perfectionis extensiue non intensiue.
 sicut totus ignis est perfectior parte extē
 siue. Et cum dicitur in minori qd intelli
 gere a. est alicuius pfectionis 2c. potest to
 ra illa deducto cōcedi intelligendo per/
 eminenter continere intellectiones aliq̄s

perfectius res representare q̄ ipse repre/
 sentant. 2 sic dico qd vna finita intellectō
 eminentius continet infinitas. i. non tot
 quin plures. quia licet ille omnes simul
 essent per impossibile. non tamen facerēt
 aliquod infinitum nisi extensiue. 2 fm ml
 titudinem nisi aliqua vna esset per se in
 finita intensiue quod est impossibile. vn
 de sic continere eminenter duas intellecti.
 ones equales. nō est maioris perfectionis
 intensiue q̄ vnā tantum. 2 ideo licet ha
 bere tales infinitas intellectiones: est in
 finite per fectionis extensiue 2 non inten
 siue. non sequitur qd habere vnā que
 representat distincti^o oia que repr̄ntatur
 per illas infinitas: sicut infinite perfectōis i
 tellectionis intensiue. sed in extēsiue. i. re
 spectu obiectorum. p hoc patet ad con
 firmationē. Ad tertium dico qd maior
 est falsa. similr intellectio dei 2 nostra nō
 sunt eiusdem rōnis. Ad principale di
 co qd solum cōcludit infinitatem extens/
 uam 2 nō intensiua. puta qd deus 2 intel
 lectio sua est similitudo 2 representatiua
 infinitorum sicut cognitio que est cōcep
 tus entis est similitudo infinitorum ob/
 iectorum: 2 tamen nō est infinita. Et ita
 potest dici in proposito.

Questio. xiii.

Trum per simplicitatem potest
 probari qd deus sit infinitus inten
 siue. qd sic. quia omne finitum est
 aliquo^o compositum vel cum alio com/
 ponibile. deus nō est compositus nec al
 teri componibilis. g^o est finitus. Con
 tra. Angelus est summe simplex 2 in est
 finitus. igr. In ista qōne tenet Sco. in tra
 ctatu de primo principio qd sic. qd pbat
 ibidem. primo sic. ois substantia finita ē
 in genere. deus nō est in genere. g^o 2c

Maior pbatur. qz ois substantia finita
 couenit cum aliis in pceptu substantie. 7 di
 stinguitur. ergo illud distinctū est aliq^o
 idem substantie. Non aut per oimodā idē
 titatem. qz eorum fōes sunt primo diuer
 se. ergo est vñū ex eis: sicut i genere 7 dif
 ferētia contrahēte. Secūdo sic. omne
 realiter coueniens 7 realiter differens cō
 uenit 7 differt realitate non formaliter
 eadem. sed realitas qua couenit non ē re
 alitas qua differt per idētātem: nisi al/
 tera sit infinita. 7 tūc includens vtrāqz
 erit infinitū. Si aut neutra sit altera per
 idētātem. sequit cōpositio 7 per cōstans
 est finitum. ergo si est oino simplex est in
 finitū. Sed istis nō obstantibus teneo
 oppositū. Cuius ratio est. qz intelligētia
 est ita simplex sicut deus. 7 tūc est finita.
 Ad primū in oppositū dico primo cō
 cedēdo qz deus nō est in genere substantie
 sicut supremū illius generis qz maior est
 falsa. Et ad pbationē dico qz licet deus
 cōicet cū alio in cōceptu substantie tran
 scendēti. nō tamē puenit in ppetuo pceptu
 generis. sed in pceptu trāscendēti quo vi
 mur loco generis ppter puentiā cum
 nō genere substantie. Altr potest dici dato
 qz deus coueniret cū aliis substantiis in cō
 ceptu generis 7 distingueret per aliqz di
 stinctiū. nō sequitur qz de⁹ sit infinitus
 vel qz sit in genere subē tanqz aliqd cōpo
 situm ex natura generis 7 illo distinctiū
 qz per seipm oino 7 nō per aliquid aliud
 distinguit. Aliter dico qz minor est falsa
 qz teneo qz deus est in genere subē. Si di
 cis qz illud qd est in genere ē in specie. sz
 deus nō est in specie. qz cōcept⁹ dei nō ē
 specificus eo qz non potest predicari de
 pluribus differētibz numero. licet pos
 sit predicari de pluribus psonis. Pre
 terea nō plus cōceptus subē que est cōis

deo 7 creature est gen⁹ qz cōceptus sapi
 ētie. sed pceptus sapientie qui intrat line
 am pdicamētalē nō pdicatur de deo. non pl⁹
 qz pceptus qualitatatis. qz de quocūqz p/
 dicatur inferi⁹ 7 supius. ergo rē. Ad
 primū istorum dico qz de⁹ est in genere
 subē 7 simlr in spē. 7 simlr dico qz non re
 pugnat pceptui specifico dei pdicari de
 pluribus differētibz numero sicut nec
 repugnat pceptui solis. qz si essent plēs
 diu. adhuc ille cōceptus equalr predica/
 retur tūc de illis sicut nūc predicatur de
 vno solo. sed repugnat ipsi deo plurifica
 ri 7 nō pceptui specifico de pluribus p/
 dicari. Ad 2^m nego assumptū. qz con
 ceptus sapientie qui pdicatur de deo non
 est pceptus specific⁹ de genere qūitatatis
 qz ad hoc qz aliqs conceptus specificus
 sit in aliquo genere: oportet qd qdlibet
 contentum sub illa specie sit in genere il
 lius speciei. nūc autē deus nō est qualitas
 Et ideo licet hmōi pceptus sit in genere
 qualitatatis sicut res significata p illud ge
 nus sicut cōceptus entis. non tūc sicut s⁹ e
 cies. sed sicut trāscēdens. Ad 2^m di
 co qz hec est falsa qz qñ aliquid couenit
 cum aliquo 7 differt realitas qua cōue/
 uenit 7 differt. est alia 7 alia nisi altera sit
 infinita. qz calor couenit cum frigore cō
 uenientia generis. 7 differt differētia spe
 cifica 7 numerali p se totum. 7 per pñs
 per eandem realitatē finitā. Ad arg^m
 princip⁹ dico qz tā maior qz minor ē cre
 dita 7 non pōt sufficienter pbari.

Questio. xiiii.

Trum p calitatem finis pōt suf
 ficienter pbari qz de⁹ sit infinit⁹
 inēstue. qz sic. qz nullū finitum
 pōt voluntatē faciāre. sed deus pōt volū
 tatem faciāre. g^o est infinitus. Cōtra

Illud est finitū quo amato perfecte vo-
luntas non quietatur. sed de⁹ est hmōi.
qz amato deo: adhuc pōt voluntas aliā
creaturam amare. ergo. In ista que-
stione dicit Sco. di. 2. q. sc. Qd probat
primo sc. qz volūtas nostra pōt oī fini-
to aliquid maius appetere. qz in volūta-
te est naturalis inclinatio in bonū infini-
tum. quod patet. qz ex hoc arguitur na-
turalis inclinatio in volūtatē ad aliquid
qđ ex se sine hitu. p̄mpte z delectabl̄r vult
illud volūtas libera. sed hoc expiuntur
in nobis quo ad bonū infinitū. qz non vi-
detur volūtas in alio p̄fecte quietari.

Nunc autē naturalis inclinatio nō est ad
illud qđ repugnat primo obiecto volun-
tatis. s. bono. ergo infinitum nō repugnat
obiecto suo. Tunc arguit sc. cui nō repu-
gnat infinitas intēsus non est summe p̄fe-
ctū nisi sit infinitū. qz alr pōt excedi sed
enti nō repugnat infinitas intēsus. ergo
ens perfectissimū est infinitū. quō enī vo-
luntas nō odiret naturāl̄r infinitū. si esset
oppositū sui obiecti sicut naturāl̄r odit n̄
esse s̄m August^m 3° de libero arbī. c. 31.

Sed teneo oppo^m sicut dictū est que-
stione prima tertii quolibet. Ad rōem
pōt dici vno mō s̄m phōs qđ nō est in vo-
luntate nostra naturalis appetitus ī bo-
num infinitū. Et quando dicitur qđ in il-
lud est inclinatio naturaliter in quod
prompte voluntas fertur z delectatur si-
ne habitu. verū est si huiusmodi inclina-
tio sequatur cogitationem rectam z non
fictam. Naz ex quo voluntas est nata se
qui cogitationem licet de libertate sua
possit in oppositum. Ad illud soluz di-
citur voluntas inclinari qđ non erronee
videtur appetere. tale autem non est bo-
num infinitū s̄m p̄hilosophos vt postea

dicitur. Aliter potest dici qđ non est ī
voluntate inclinatio naturalis in bonū
infinitum intensiue. nec sequitur omī bo-
no finito voluntas potest maius bonū
appetere. ergo naturaliter appetit bonū
infinitum. qz si in hmōi appetitibus p/
cedatur in infinitum s̄m imaginationem
maioris z aliorum boni naturaliter. non
tamen est naturalis appetitus in bonum
infinitū intensiue. sed forte extensiue scilicet
eternum. Tertio potest dici qđ conclu-
sio ad quā deducitur in argumēto est ve-
ra. videlz qđ infinitas nō repugnat bono
inquantū bonum. immo repugnat inq̄-
tum est tale bonū. z ideo nō naturaliter
odit voluntas infinitum tanq̄ oppositū
suo primo obiecto scz bono. Ad argu-
mentum principale dico. qđ nec maior n̄
minor potest probari sufficienter ex na-
turali ratione.

Questio decimaquinta

Primum per viam eminentie po-
test evidenter probari qđ deus sit
infinitus intensiue. qđ sc. quia cui
non repugnat infinitas intensiue non est
sum^e p̄fectū nisi sit infinitū. qz alr pōt excedi
sz entū repugnat infinitas intēsus. qđ est
perfectissimum quod est idem dicere qđ
infinitum. Contra non potest eviden-
ter probari qđ deus sit ens eminentissimū
ergo non potest probari per viam emi-
nentie qđ sit infinitus. In ista questio-
ne tenet Sco. qđ sc. di. 2. quod probat pri-
mo sic eminentissimo impossibile est esse
aliquid perfectius. sed nullo finito in-
compossibile est esse aliquid perfecti-
us. ergo eminentissimum est infinitum.
Maior p̄z minor probat. qz inf^m eē nō
repugetur: sed si nō possz eē ens eminenti⁹

omni ente finito. infinitū enti repugnat. et
 go finito nō repugnat aliquid cē perfe-
 ctius. Maior huius p̄silligimī pbatur
 qz si infinitum p̄ omni repugnaret hoc ef-
 fet. qz eius oppositū includeretur i p̄cep-
 tu entis. quod falsum est. qz tūc nō intel-
 ligeretur ens nisi intelligat finitū. vel hoc
 est qz eius oppositū est passio cōuertibi-
 lis cum ente. qd nō est verum. qz cogni-
 to subiecto: statim cognoscitur eius pas-
 sio. sed cognitio ēte nō statim cognoscit
 finitum. Cōfirmatur qz potētie sensu-
 tiue que sunt minus cognitiue q̄ intel-
 ctus: statim percipiūt discōueniētiam in
 obiecto vt patet de auditu respectu soni
 ergo si infinitas repugnaret enti qd est ob-
 iectum intellectus: statim intellectus illas
 repugnātiām perciperet z naturalr̄ refu-
 geret quod patet esse falsum. Scdo sic
 per rōem An. sol. c. 2. illud quo mai⁹ ex
 cogitari nō potest sine cōtradictōe est in-
 finitum. sed deus est h̄mōi. ergo rē. si di-
 catur q̄ illud nō est in re: nec tale ens exi-
 sit. Cōtra in summo cogitabili sum-
 me quiescit intellectus. ergo in ipso ē su-
 me ratio sui p̄mi obiecti scz entis.

Preterea si summe cogitabile sine cō-
 tradictōe sit tm̄ in intellectu cogno⁹ z co-
 gitāte tūc illud summum posset cē. qz est
 cogitabile sine cōtradictione z nō posset
 esse. qz rationi eius repugnat eē ab alio.
 ergo mai⁹ cogitabile ē qd ē in re q̄ ē i
 intellectu tm̄. Nō autem intelligo q̄ idēz
 sit maius per hoc q̄ existit sed q̄ omi eo
 q̄ est in intellectu tm̄ est maius cogitabi-
 le eo q̄ existit. Preterea intelligibile i
 tellectione intuitiua siue visibile est per-
 fectius cogitabili nō visibili. si tm̄ intelli-
 gibile abstractiue. sed illud quod existit
 est visibile intuitiue. quod aut nō existit
 nō nisi abstractiue. ergo perfectissimū co-

gitabile existit. Tertio sic cui nō repug-
 nat infinitas intellue. nō est summe per-
 fectum nisi sit infinitū. Aliter enī possz ex-
 cedi: sed enti nō repugnat infinitas intell-
 ue. ergo ens perfectissimū est infinitum
 Confirmatur p̄mo. quia infinitas si
 repugnat q̄ritati accipiendo partes post
 partē. ergo nec suo modo repugnat enti
 in p̄fectione simul existēdo. Confir-
 matur scdo qz quātitas virtutis est sim-
 pliciter perfectior q̄ritate molis. ergo si i
 finitas est possibilis in q̄ritate molis. erit
 possibilis in q̄ritate virtutis z si est pos-
 sibilis ē in actu. Sed istis nō obstantib⁹
 teneo oppositum. Tum qz nō potest suf-
 ficienter p̄bari qz deus sit ens eminentis-
 sim⁹. Tum quia potest esse ens eminentis-
 simū ita qz nihil sit eminentius eo z tamen
 ens finitum nec potest oppositum cui-
 denter p̄bari. Ad rōnes Scō. respon-
 deo. Ad p̄mū dico qz illa maior ēm p̄bi
 philosophū ē distinguēda ēm cōpositionem
 z diuisionē sicut ista sedēte impossibile ē
 ambulare. in sensu cōposito est vera z tē-
 est intellectus iste. hec p̄positio est ipos-
 sibilis. eminentissimo est aliquid perfecti-
 us. Et tūc nō valet syllogismus sicut nec
 iste omnem sedētes impossibile est ambu-
 lare nullū sanū pedib⁹ est impossibile am-
 bulare. ergo nullus san⁹ pedibus est se-
 dens accepta maiore in sensu cōposito.
 Si aut sumatur in sensu di. tunc vlteri⁹
 dicēdum est de repugnantia. qz alicui re-
 pugnanē esse maius potest esse rōne sue
 q̄ritatis inq̄tum tāta. vel rōne sue natu-
 re inq̄tūm talis natura est. Exempluz
 motui eterno repugnat eē maiorem inq̄-
 tum tātus: sed nō inq̄tūm talis natura
 est. quia eiusdē nature est totus motus z
 pars. qua p̄te certū ē qz n̄ repugnat ma-
 iorem motum eē. Ad p̄batiōem dico 85

phm q̄ maior vera est in sensu di. intelli-
 gendo de repugnantia rōne nature inq̄
 tum hmōi natura est. sicut enim deo re-
 pugnat rōne nature sue in quātum hu-
 iusmodi natura est. q̄ sit ab alio. ita re-
 pugnat sibi q̄ aliquid sit. maius eo: sed
 loquēdo de repugnantia rōne quātita-
 tis in quātum tanta est: neganda est ma-
 ior fm phm. sed accipiēdo maiorē pri-
 momō. s. in sensu di. r̄ repugnare ratio-
 ne nature. sic minor eodē mō sumpta est
 falsa. Ad pbatoem cum dicitur q̄ in-
 finitū nō repugnat enti r̄. hoc pōt du-
 pliciter intelligi. vnomō q̄ nulli enti re-
 pugnet esse infinitū. r̄ hec est falsa: qz
 deo repugnat aliquid maius esse r̄ per
 consequens fm phi. repugnat esse infi-
 nitum. Aliomō pōt intelligi q̄ infinitus
 nō repugnat enti inq̄tum ens: r̄ hoc est
 verum: r̄ fm istum intellectū pcedit il-
 la pbatio r̄ confirmatio de dis². r̄ non
 fm primū intellectū. Aliter em̄ possz
 pbari q̄ nulli enti repugnat infinitas.

Ad argumentū dico q̄ minor est ne-
 ganda fm p. r̄ ad primā pbatoem dico q̄
 aliquid esse summe cogitabile pōt dupli-
 citer intelligi vel vera cognitōe vel co-
 gitatione nō includente contradicōem qz
 nō ois cogitatio nō includens contra-
 dicōem est vera cogitatio: sicut cogita-
 re me esse supra astra nō includit con-
 tradicōem. primomō intelligendo v̄z
 est q̄ in summo cogitabili quiescit intel-
 lectus. r̄ in ipso summe est ratio entis.
 Sed isto summo pōt maius cogitari s/
 ne contradicōe cogitatione falsa r̄ fic-
 ta. Secōdo intelligendo summe cogitabi-
 le cogitatione nō includente contradic-
 tionem fm phi. est illa neganda q̄ intel-
 lectus summe quiescit in summo cogita-
 bili non includente contradicōem. quia

licet fm phm sine contradicōe potest
 cogitari maius deo: magis tamen quie-
 scatur intellectus in vera cogitatione ip-
 sus dei q̄ in cogitatione falsa r̄ ficta
 maioris cogitati. Ad scōdam pbatio-
 nem dico q̄ fm phm summū cogitabi-
 le cogitatione non includente contradic-
 tionem nō est in re. quia repugnat deo
 q̄ tale summū sit. Et vltra dico q̄ illud
 quod est in re non est magis cogitabile
 cogitatione nō includente contradic-
 tionem: q̄ illud q̄ est in intellectu tm̄. sed
 tamen bene ē magis cogitabile vera co-
 gitatione. Et ideo nō pbat tale cogita-
 bile summū existere. quo maius nō pōt
 cogitari cogitatione nō includente con-
 tradicōem. Ad confirmationē dico.
 q̄ tm̄ pbat q̄ pfectissimū cogitabile cogi-
 tatione vera existit. r̄ hoc concederet
 ph̄s: sed nō q̄ nō posset fecte cogitari
 maius cogitatione nō includente cōtra-
 dicōem. Si ergo dicat quid ergo pbat
 illa rō ansel. sol. c. 2. vbi nititur ostēdere
 q̄ illud quo maius cogitari nō pōt est i
 re. R̄spōdeo q̄ aliquid esse illud quo
 maius cogitari nō possit pōt dupliciter
 intelligi. vnomō q̄ nihil quod pōt co-
 gitari sit maius de facto. Aliomō q̄ nō
 pōt cogitari aliquid quod si essz eēt ma-
 ius. Primomō intelligendo tene pbat
 rō ansel. sic formata nihil quod nō exi-
 stit in re est maius de facto eo quod exi-
 stit in re. ergo illud quo maius cogita-
 ri nō pōt existit in re: vnde sequitur sup-
 positio q̄ in rebus exētibz nō sit p̄ces-
 sus in infinitū in maius r̄ maius r̄ vl-
 tra illud quo maius cogitari nō potest
 existit in re: cum max^m eoz que cogita-
 tur sit. deus fm oēs sequitur q̄ deus exi-
 stit in re. Sed quomō tunc v̄z rō quam
 tacit in. 3. c. ad pbandum q̄ illud q̄

maius cogitari nō pōt nō pōt cogitari
 nō esse: 7 sic arguit possibile est cogitare
 aliquid quod nō pōt cogitari nō esse: 7
 illud est maius q̄ quod pōt cogitari nō
 esse. ergo illud quo magis cogitari non
 pōt: nō pōt cogitari nō esse. R̄ n̄sio hu/
 ius patere pōt ex precedentibus. Ad
 2^m dico q̄ si minor intelligatur sc. q̄ en/
 ti inquantū ens nō repugnat infinitas in
 tensua vera est sicut prius dictū est: sed
 tunc nō sequitur conclusio ex premissis.
 Si aut̄ minor in telligatur sc: nulli enti
 aliqua rōne repugnat infinitas intē sua
 sic falsa est sicut prius dictū est. Ad pri/
 mā cōfirmatōem pōt vniō dīci q̄ infi/
 nitas intē sua nō repugnat enti inq̄tum
 ens: sed repugnat deo inq̄tum hoc ens
 Aliter pōt dīci q̄ nō est simile de infini/
 tate successiua 7 infinitate intensua in
 pmanētibus. Ad sc̄bam cōfirmatio/
 nem dico q̄ causa infinitatis in quātita/
 te molis est diuisio 7 inspectio sicut pa/
 tet 3° phisicor̄ p̄mento 6°. Infinitas
 aut̄ intensua nō pōt eē sine augmēto in
 pfectōe deus aut̄ nō pōt sc̄laugeri in pfe/
 ctione: igitur nō est infinitus. Ad p̄/
 cipale patet ex d̄ctis.

Questio. xvi.

Tram intentio p̄bi 7 p̄mēta/
 toris. sc̄ q̄ deus sit infinitus i/
 tensiue. q̄ sc. quia. viii. p̄bi. in
 fine pbatur q̄ primus motor nō est in
 magnitudine finita. quia virtus infinita
 nō pōt esse in magnitudine finita. aut er/
 go intelligit de infinitate intē sua. 7 ha/
 betur p̄poi^m. Aut extē sua 7 tūc assu/
 mit falsum. quia sol 7 oīa corpora cele/
 stia habent virtutē infinitā in duratōne
 Cōtra pluralitas nō est ponēda sine
 necessitate. sed oīa p̄t saluari ponēdo

primū motore infinitū in duratōne. er/
 go 7c. In ista questione teneo duas
 p̄clusiones. Prima est q̄ intentio Ari/
 stotelis 7 p̄mentatoris est q̄ deus moue/
 at celū effectiue. pbatur hoc primo. q̄
 p̄bi. pbat in octauo. q̄ p̄i^o motor ē ex/
 tra magnitudinē p̄ hoc q̄ mouet tēpore
 infinito. 7 hoc ibi demonstrat de p̄i^o sim/
 pliciter hoc idē dicit p̄mentator. viii. p̄bi.
 p̄mento. lxxix. P̄terea p̄mentator
 7 metaphisice p̄mento. vii. 7 xii. meta/
 phisice p̄mento. 6. dicit q̄ idē qui demō/
 stratur in phisicis esse primus motor. de/
 mōstratur i meth^o esse prima forma et
 vltimus finis. ille aut̄ est deus ergo 7c.
 R̄^o p̄clusio est q̄ p̄bi. 7 p̄m̄tator ponūt
 tm̄ deū esse infinitū extēsiue. puta dura/
 ratione q̄ pbatur primo sc. quia deus
 mouet effectiue celū ex prima p̄clusionē
 ergo est virtutis finite intensiue. p̄nam
 demōstrat p̄bi. 2°. de celo. 7 p̄mentator
 p̄mento. xxx. vbi dicit q̄ si vna stella ad/
 deret celo. aut motor n̄ moueret aut ma/
 ueret cū labore 7 pena. 7 idē dicit p̄men/
 to. lxxi. Et quo sequitur q̄ motor ce/
 li est finitus in vigore: 7 ideo ibi dicit cō/
 mentator q̄ infinitas que est in formis
 separatis nō est nisi p̄pter eternitatem 7
 simile dicitur p̄mento. 63. P̄terea
 p̄mentator p̄mento. 39. dicit q̄ cum di/
 cumus q̄ potentia motoris celi est infi/
 nita non intendimus nisi infinitatez mo/
 tionis. i. q̄ motio eius non cessat. Infi/
 nitas aut̄ intentionis vt illic non sit p/
 portio inter potentiam motoris 7 moti
 impossibile est in formis inquantū sunt
 formē. P̄terea in de subā or. c. 3°.
 dicit p̄mentator q̄ infinitum esse in vi/
 gore cuius causa est corpus secundū q̄
 est corpus impossibile est esse in corpo/
 ribus celi siue in aliis. Inter omnem er/

30 motorem celi et motum ab eo est
 proportio aliqua propter quam mouet
 motu infinito terminato in velocitate.
 ergo omne mouens est finitum intensiue qz
 si esset infinitum intensiue posset ultra oēs
 velocitate data velocius mouere. Pre-
 terea primū celū nō pōt velociori neqz
 tardiori motu moueri. vt ostēditur. 2° de
 ce. et p̄mento. 34. vsqz ad. 4i. ergo pri-
 mus motor agit semp̄ fm̄ vltimū poten-
 tie sue. sed nō agit nisi actionē finitā intē-
 siue. ergo est finitus intensiue. Pre-
 terea qm̄ p̄positio verificatur p̄ reb⁹ et c.
 Sed celū p̄petuo mouet. et opationes
 inferiores fiunt a celo et primo motore
 sunt hmoi p̄pōnes: ergo et c. Minor p̄-
 batur. nam primus motus qui est ac-
 timediata dei fm̄ phi. est finitus intensi-
 ue. ergo ad mouendū celū per momentū
 tanta velocitate sufficit ponere motore
 finitū intensiue agentē fm̄ vltimum sue
 potentie: sed postea tali motore sepa-
 to a materia nō accidit sibi fatigatio in mo-
 uendo nec corruptio vt patet octauo
 philicoz p̄mento. lxxiii. si ergo de⁹ po-
 test mouere celū per momentū hac ve-
 locitate et nō finitus intensiue. pōt in e-
 dem sic mouere sufficit igitur finitas in-
 tensiua ad causandū oēs opationes infe-
 riores. quia in de subā or. c. 4. dicitur qz
 mediante primo motu fiunt oēs opera-
 tiones inferiores a primo motore. Et
 contra p̄metator. i. 2. metaphisice p̄men-
 to. xli. dicit qz motus celi componitur
 ex duobus motoribus quorum vnus ē
 infinite motionis et est aīa et nō in eo: et
 alter infinite motionis et est potentia q̄
 nō est in materia. Aut igitur loquit̄ cō-
 mentator de infinitate fm̄ durationem.
 Aut fm̄ vigore. Nō primom^o. qz sic v-
 qz motor est infinite motionis. manife-

stum ergo qz loquit̄ 2°. R̄spondeo qz
 loquitur de infinitate duratōis ex se: sic
 intelligendo qz motor cōiunctus qui q̄
 dammodo est in materia celi sicut impo-
 ratur per hoc nomen cōiunctus: est in po-
 tentia ad mouendū. et quātum est ex se:
 est ita in potentia ad quietē. ita qz quan-
 tum est ex se pōt cessare a motōne ac-
 celi. et hoc est fm̄ p̄metatorē. quia est for-
 ma aliquantulum cōiuncta. et in mouendo
 mouetur sicut patet ex p̄cessu eiusdem
 p̄menti. et ideo nō est de se infinite moti-
 onis fm̄ duratōnem sed finite: quia si
 sue nature dereliqueretur a primo mo-
 tore cessaret a motione propter dictā cau-
 sam. Et ideo illa infinitas motus neces-
 sario est propter aliū motore in quo non
 est potentia oīno ad quietē: neqz eēntia
 liter. neqz accidentaliter. quia neutrom^o
 mouet. et illud est primū simpliciter se-
 paratū ab oī materia. sicut patet ex p̄ces-
 su eiusdē p̄menti illud autē pri^m propter
 suā separatōem a materia est infinite mo-
 tionis fm̄ duratōem. Ad argumentū
 principale patebit post.

Questio. xvii.

Trum demonstrationes phi-
 viii. philicoz et i. 2. metaphisice
 ce concludunt deum infinitū
 intensiue. qz sic. quia. viii. philicoz p̄bat
 qz prius motor nō est in magnitudine. sic
 arguēdo. quia si sit in magnitudine sicut
 ergo infinita. et hoc nō. quia nulla talis
 est. vt p̄z. 3. phi. Aut finita. et hoc nō qz
 virtus infinita nō pōt eē in magnitudine
 finita. Aut intēdit ergo de finitate et in-
 finitate intensiua et hęc p̄positū. Aut
 extensiua fm̄ duratōem: et tunc assumit
 falsum. quia virtus finita in ma-
 gnitudine potest durare in infinitum

patet de corporibus celestibus: Contra
 tantū concludunt ille rōnes q̄ deus mo-
 uet per infinitū tēpus: sed hoc pōt face-
 re virtus finita corporalis dā^o duceret
 in infinitū: ergo solū pbat cum esse infi-
 tum dura^o. In ista questione dicit
 sco. di. 2°. q̄ sic. q̄ pbat primo sic. primū
 mouet motu infinito. ergo habet infini-
 tam potentiā intensiue. Et licet de fac-
 to aīis est falsum. tamen certum est q̄
 pōt mouere motu infinito. Et ideo si pōt
 mouere motu infinito sequitur potētia
 infinita. Idē sequitur si habeat potentiā
 mouendi motū infinito. n̄a pbat mlti-
 pliciter. ad quas pbatōes responsum
 est supra. R^o sic. in fine. 8. phisicōz pro-
 batur q̄ si primus motor eēt in materia
 moueret in instāti quod nullomō habe-
 ret veritatē nisi deus esset infinitus intē-
 siue. Sed teneo oppositū q̄ ille rōnes p-
 bant tm̄ deū esse infinitū in duratiōe.
 Cuius rō est quia virtus ac^o infatiga-
 bilis et incorruptibilis fm̄ se per eandēz
 virtutē pōt cāre e^m et continuare. nec
 maior virtus requiritur ad continuan-
 dum p mille annos q̄ p vnā diē. vbi nō
 est agens in p̄trariū et diminuēs potētiā
 quod patet per illā. ppōem famosam:
 actiuo et passiuo equaliter dispositis: et
 ceteris paribus: erit idē effectus. et conti-
 nuabitur. deus autē non habet agens in
 p̄trariū ergo etc. Ad primū in oppstū
 dico q̄ ista cōsequētia nō valet de^o mo-
 uet motu infinito. ergo est infinitus in-
 tensiue. Nec erat illa rō ph̄: sed intēdit
 probare q̄ primus motor nō est in ma-
 gnitudine: sed in particulis. et arguit sic.
 Nulla potentia in corpore finita intensi-
 ue pōt mouere tēpore infinito. sed primus
 motor mouet celū motu et tēpore infini-
 to ergo primus motor nō est potētia in

corpore: et per consequens est indiuisibi-
 lis i particulis mīor patet ex predictis
 2° probat supponendo primo ex 3°
 phisicōz. q̄ oīs potētia in corpore est fi-
 nita extēsiue. Et arguit sic. Si aliqua po-
 tentia in corpore mouet aliquod mobi-
 le in aliquo tēpore precise fm̄ vltimum
 sue potētie: pars illius potētie sue mo-
 toris moueret partē mobilis in minozi
 tēpore. Sz p̄portio tēporis ad tēpus se-
 quitur p̄portōem motoris ad motorez
 et mobilis quod est pars ad mobile qd
 est totū. sed talis p̄portio est finita i vtro
 qz motu. g^o p̄portio tēporū est finita. et p
 cōsequens vtrūqz tēpus tam parciāle
 q̄ totale est finitū. Et ita patet q̄ nulla
 potentia finita intensiue eris in corpore
 pōt mouere tēpore infinito. Et nō pbat
 generaliter ista cōclusio. Nam potentia
 finita intensiue pōt mouere tēpore infi-
 nito. sed solū q̄ nulla potētia finita intē-
 siue eris in corpore. hoc patet p̄ mē-
 tatozē p̄mēto. lxxviii. g dicit q̄ accipere
 partē motoris que moueat partē moti
 est ipossibile eo q̄ motor qui est potētia
 in corpore potest diuidi. et infra dicit sic.

Notandū est q̄ ppōnes cōditionales
 quas Aristoteles hic pbat sunt ppōes
 vere de corpore celesti: cum postā fue-
 rit q̄ potentie motiue eius sunt forme i
 materia et cito pōst. hec oīa sequūtur ex
 hac propōne. s. q̄ corpus celeste est for-
 ma in materia. Ad fm̄ dico primo q̄
 ph̄. ibi pbat q̄ si motor quicūqz mouēs
 motu et tēpore infinito esset in materia:
 q̄ ille motor esset infinite actionis intē-
 siue et infinitus. in vigore: vt dicitur i de
 subā or. c. 3°. et hoc quia virtus actiua
 eris in corpore fm̄ ph̄m̄ habet contra-
 rium: et per cōsequens si esset finitus in
 vigore aliquando corrūperetur per ac-

tionē sui contrariū. Et per sequens si
 motor sit infinite actionis s̄m duratōez
 est infiniti vigoris. quia in oibus poten
 tiis finitis in materia pars habet mino
 rem potentiā ad durandū q̄ totū. Si
 dicat q̄ eadem p̄clusio videtur. seq̄ d̄ mo
 toze separato: mouente motu z tēpore
 infinito q̄ sit infinitus intensiue. Respon
 deo: nō sequitur: quia motor extra ma
 teriam nō habet p̄trariū corūpens: nec
 d̄iminuens eius potentiā: sed est incor
 ruptibilis z infatigabilis. Et iō p̄t mo
 uere per tēp̄ ad aliu infinitum. Quis ipse sit fi
 nitus intensiue. Secūdo p̄bat q̄ si es
 set motor in materia infinitus intensiue:
 sic moueret q̄ faceret transitus de terio
 remotissimo ad aliu terminū esse in in
 stanti. qui transitus a motore finito so
 let esse in tempore. puta q̄ posset facere
 mobile q̄ nunc est hic. esse rome s̄m me
 dio. nō tamen posset facere q̄ transitus
 ille sit successiuus z in instanti. quia in
 cludit p̄dictōem. Ideo dico q̄ i^e trā
 stus de termino ad terminū nō est mo
 tus: sed mutatio subita: z hoc intendit
 ph̄s z non plus. Eodem mō concedo
 hoc de deo. Quis sit motor extra materi
 am q̄ p̄pter infinitatē suā intensiua p̄t
 facere corpus quod est lugduni fieri su
 bito rome: absq̄ hoc q̄ nuncq̄ sit in me^o.
 Sed dubiū est de illa prima conditiona
 li que adducitur ad p̄bandum maiores
 sc̄z q̄ si aliqua potentia in corpore zc̄.
 quia hoc videtur esse p̄tra determinata
 in fine septi. ph̄sicoz p̄mento. xxxvi^o. v.
 bi p̄bat q̄ si mouens moueat mobile.
 in aliquo tēpore medietas motoris mo
 uebit medietatē mobilis in eodē tēpore
 ergo acceptis partib⁹ p̄portionabilib⁹
 motor z moti pars motoris non moue
 bit partē mobilis in minori tempore. n^o

maiore q̄ totum mouet totum. Pre
 terea ex dictis habetur q̄ p̄portio tem
 poris ad tempus in motibus totius et
 partis sequitur p̄portōnem motoris ad
 motorem z mobilis ad mobile in vtro
 q̄z motu. Sed certum est q̄ sumptis par
 tibus eque p̄portionabilibus tam mo
 toris q̄ moti: eadem est p̄portio earum
 dem ad sua tota. ergo tempus vni⁹ mo
 tus est idem vel equale tempori alteri⁹
 motus. Ad p̄imum respondeo q̄ q̄
 dam sunt possibilis motui i cōmuniq̄z
 tum motus est que non sunt possibilis i
 determinata materia si velocitas in infi
 nitum sicut dicit p̄mentator vi^o. ph̄sico
 rū p̄mento. i. 5. z eodem mō est de moto
 re z mobili. Et ita dico q̄ illa que decla
 rantur in fine. viii. ph̄sicoz de p̄portio
 ne totius z partis in mouendo. In sunt
 motori z mobili in q̄tum motor z mo
 bile est. sed in p̄portio capiunt instantiā
 p̄pter determinatam materiam in qua
 arguitur: quia causa quare pars mouz
 partem in minore tempore q̄ totum mo
 uet totum est quia totum est tale cuius
 esse perfectum s̄m naturam suam consti
 tit in iunctione suarum partū nō solū
 q̄titatiuaz: sed etiaz qualitatiuaz sicut
 dicitur. vi. ph̄sicoz p̄mento. 9i. q̄ actio
 cuiuslibet entis perficitur per suam q̄
 titatem z qualitatem determinatam. sicut
 est dispositio in entib⁹ artificialib⁹
 maxime autem ita est in rebus perfec
 tis. Simile dicitur primo de celo p̄men
 to. lxxxiii. z v. metaphisice p̄mento. xxi
 z ideo diuisio tali toto parte non est tan
 te duratōnis sicut totum. vtz de anima
 libus anulois z per consequens pars
 non est tante motōnis respectu mobilis
 eque p̄portionabilis. videmus enim q̄
 inanimata q̄to sunt perfectiora tanto

magis indigent integritate suarum partium quantitativarum in essendo. Ad ppositum dico qd si motor celi esset forma ce-
 li extensa: in eo tunc celum esset anima-
 tum perfectissimum. et si potentia moto-
 ris dividatur ad divisionem subiecti. ps
 esset minoris durationis q̄ totum: et ideo
 necesse moueret mobile sibi pportionatu
 i minori tempore q̄ totum secundum qd
 minus duraret. Et ideo dicit commentator
 viii. phisicoꝝ commento. lxxviii. qd ppoes
 conditionales quas ponit Aristoteles:
 hic sunt propositiones vere de corpore
 celesti cum positum fuerit qd potentie
 motiue eius sunt forme in materia qua
 propter actus eius non perficitur nisi in
 certis partibus illius materie secunduz
 propinquitatem terminatam. Ad se-
 cundum dico. qd ppositio illa debet in-
 telligi. pportionando totum et partem:
 non fm pportioem quantitativam. sed
 secundum pportioem et vigorem dura-
 tionis. pportio naqz quatitativa facit
 ad pportioem motuum secundum velo-
 citatem et tarditatem: quia si tanta vir-
 tus moueret in tanto tempore: dupla vir-
 tus moueret in duplo minori tempore ce-
 teris paribus vt declaratur in fine. vii.
 phisicoꝝ. et illa pportio non est hic ad
 ppositum pportio autem secunda
 facit ad pportioem motuum secundū
 durationem. et illa habet hic locum.
 Tunc ad minorem dico: qd si sit eadem
 pportio quantitativa partium moto-
 ris et moti ad sua tota sequitur qd mor-
 sunt eque veloces ceteris paribus. sz si
 sequitur qd tempus motus partis sit eq̄/
 le tempori motus totius. quia virtus mo-
 tiua partis citius deficit q̄ virtus toti-
 Si autem sit eadem pportio partium
 secundum durationem: tunc sequitur qd

tempora sunt eque pportionata. et te-
 pus motus partis sit equale toti tempo-
 ri totius: sed in pposito non sunt partes
 sic pportionabiles. Unde totum fun-
 damentum huius dicitur stat in hoc qd to-
 tum et pars habent adinuicem proporti-
 onem in vigoze durationis. ita qd equali-
 ter durant vel non. Et causa est quia si
 pars est finite durationis habet contra-
 rium: et per consequens totum habet cō-
 trarium: et ita est corruptibile. Ad ar-
 gumentum principale dico. qd probat qd
 primus motor non est in magnitudine
 infinita: quia mouet tempore finito. sicut
 prius compositum est respondendo ad
 primam rationem. Et vltra cum queri-
 tur de infinitate dico intelligit de infini-
 tate secundum durationem: et dico qd li-
 cet sol possit durare in infinitum: tamē
 si motor suus esset in eo: sicut forma in
 materia non posset mouere motu infini-
 to ppter causas prius dictas.

Questio xviii

Trum de facto deus sit infi-
 nite virtutis intensiue qd non.
 quia nullum infinitum intensi-
 ue est mēsurā rerum finitarum intensi-
 ue. sed deus est mēsurā rerum finitarū
 intensiue. ergo. Maior patet quia men-
 sura et mēsuratum sunt mēsurabilia
 finitum et infinitum non sunt cōmensu-
 rabilia minor probatur. quia. x. metaphi-
 sice cōmento. vii. dicitur qd in genere sub-
 stantie est vnum primum. et illud est de-
 us. primum autem in omni genere est
 mēsurā alioꝝ: patet eodem commē-
 to ergo et cetera. Contra. in psalmo
 magnus dominus et laudabilis nimis et
 magnitudinis eius non est finis. In

illa questione est conclusio certa per si/
dem. Et potest persuaderi: quia ultra
omnem speciem factam potest deus fa
cere aliam speciem. et hoc non potest ali
qua virtus finita: cum sit terminabilis p
ultimum vt patet in fine primi de celo.
ergo deus est infinitus intensiue. Sed
contra deus est primum in genere entis
sed primum in omni genere est illud per
cuius accessum et recessum cetera illius
generis dicuntur perfectiora vel minus
perfecta vt dicitur. i. metaphisice com
mento. Simile dicit phi. 2° de celo et cō
mentator commento. 66. quod est finis
in entibus et complementum per eius ap
proximationem et cetera. Sed infinitus
intensiue exedit omne aliud infinitum:
ita q^o remotio cuiuscunq³ ab alio est in
finita. ergo non est maior propinquitas
vnius creature ad deum q³ alterius.

Secundo sic: omnis motor potentie
infinite intensiue potest facere motum
in instanti: sed deus non potest hoc fa
cere. ergo et cetera. Maior patet. quia
in fine. viii. phi. dicitur q³ si i materia es
set virtus infinita moueret in instanti.
sed tamen non minus potest facere vir
tus ifinita si sit extra materiam q³ poss³
si esset in materia ergo et cetera. Minor
probat. quia includit contradictio
nes. scz q³ motus non sit mor⁹: et q³ mo
bile simul localiter esset in omnibus par
tibus spaciū super quo mouetur. Ter
tio sic. si deus sit infinitus intensiue tunc
est aliquid in natura octosum. conse
quens est impossibile. patet secundo me
taphisice in primo et secunda phi. conse
quentia probatur. quia quilibet effectus
dei est finitus intensiue. ergo sibi potest
correspondere agens sufficiens finitum
sicut calori calor. et homini hō. Quar

to. q³ si sit tunc deus est infinita bonitas
intensiue. quia sua essentia est bonitas:
Sed vnum oppositum si est infinitum
intensiue non comparitur secum reliquū
sicut si calor esset infinitus nullum omi
no esset frigidum. et ita omnino nullū ma
lum foret in vniverſo quod est falsum.

Quinto sic proportionabile finito in
tensiue est finitum. sed deus est huius/
modi. ergo et cetera. Maior est manife
sta. Minor probatur. Nam deus potest
mouere aliquid mobile velocitate fini
ta. sed in omni motu est aliqua propo
tio motoris: ad mobile vt patet. secun
do de celo cōmento. 38. et 39. et 36. er
go deus est proportionabilis alicui mo
bili finito. Ad primum illoz dico:
q³ intelligendo illam maiorē sic. scilicet
q³ primus in omni genere conuenit cum
aliis in nomine illius generis essentiali
ter: quia alias non esset primus illius ge
neris et quod cetera illius generis quan
to sunt viciniora. i. simi⁹ secundum na
turam illius generis tanto sunt perfec
tiora perfectione propria illius generis
tunc vera est. Et ideo licet infinitus in
tensiue ere dat finitus in infinitus. quia
tamen conuenit cum finitis in aliquo
nomine vniuerso: quia nomen partici
patur ab ipsis finitis perfectius et im
perfectius secundum istum intellectus
potest concedi q³ vnum finitum est p
pinquius deo q³ aliud finitum. quia ma
ior est similitudo ex vna parte q³ ex alia

Ad secundum dico: q³ intelligendo
per motum mutationem successiuā sic
maior est falsa. Ad probationem potest
dici q³ in fine. 8. phi. probatur q³ si mo
tor infinitus intensiue esset in materia:
sic moueret in instanti q³ faceret tran
situm de termino remotissimo ad alius

terminū eē in instāti qui trāsitus a mo-
 toze finito solet eē i tpe: 7 ideo pcedo qz
 deus pōt hoc facere 7 subito: 7 fm hūc
 intellectū minor est falsa. Et ad pri-
 mā pbationē dico: qz nō sequitur qz mo-
 tus non eēt mot⁹. qz illa mutatio nō est
 motus successiuus. Sicut ad scđam dico
 qz nō sequit qz mobile sicut eēt in oibus p-
 tibus spaciū: qz in instāti illi⁹ mutatiōis
 solū est in termino a quo vel solū est in
 termino ad quē. vñ sicut corpus xpī eri-
 stēs in celo fit in altari subiecto sine hoc
 qz sit vnqz in medio: ita pōt deus facere
 corpus qđ est london. rome subito absqz
 hoc qz vnqz sit in medio. Ad 3^m negat
 illa p̄na. qz si deus nō faciat opus fm vl-
 timum potētie sue: non tñ frustra hz tā-
 tam potētiā. qz de⁹ non est ppter aliqđ
 opus suū. Nego eēt scđam p̄nam. qz fa-
 cere opus oīno de nihilo requirit cām in
 finita: sicut facio mūdī de nihilo. Ad
 4^m dico qz agens voluntarium qđ non
 agit fm vltimum potētie sue sed libere:
 cuiusmodi est deus potest secum cōpa-
 ri suū oppositū. Agens vero qđ neces-
 sario agit 7 fm vltimum sue potētie q̄
 le non est deus non opatur secuz suuz
 oppositū. Ad quintū dico qz deus nō
 est pportionalis alicui finito. Et quā-
 do dicitur qz in omni motu est aliqua p-
 portio morozis ad mobile. falsum est ni-
 si limitetur ad motores agentes fm vlti-
 mum potētie sue: vel qui possunt moue-
 re fm vltimū potētie sue quō deus nō
 agit nec agere potest. philosophus autē
 7 commentator intelligūt illam proposi-
 tionem de omni motoze: quia putabant
 omnem motozem posse mouere fm vlti-
 mum potētie sue. Et ideo estimauerūt
 qz potētie mouentes celū sunt finite in-
 vigore: quia mouent velocitate finita

corpōza finita. vt pater 2° de celo cōm-
 to. 36. 38. 7 39. Ad argumētū prin-
 cipale dico qz quedam est mensura per
 replicationem sicut vlna: quedaz per cō-
 tinentiam sicut modius tritici: quedā fm
 perfectionem 7 similitudinem. Tercio^o
 deus est mensura aliorum 7 non aliter
 s̄z qz aliqua sunt s̄tiora deo 7 aliq̄ min⁹
 s̄tia. Et iō dico qz mēsurā 7 mēsurarūz
 primo modo 7 secūdo modo sunt ppor-
 tionabilia 7 non tertio modo. Si dica-
 tur: omnis mensura est pportionalis
 mensurato: ita qz est dupla vel tripla re-
 spectu mēsurati. dico primo qz solum
 mensura finita est pportionalis mē-
 surato non autem infinita. Secūdo di-
 co qz illa pportio dupla 7 tripla solū
 est inter quanta: non autem inter speci-
 es diuersorum generum que habent di-
 uersas pportiones fm perfectionem.
 Si dicat qz decimo methaphisice dicitur
 qz mensura est minimum in omni ge-
 re dico qz philosophus ibi intelligit p mi-
 nimum simplicissimū 7 minus composituz
 vel imperfectione admixtum. 7 sic deus
 est simplicissimus 7 purissimus ab omni
 imperfectione remotissimus.

Questio decimanona.

Trum quantitas 7 modus q̄/
 titarius differant realiter. Qđ
 sic. quia corpus est quantum in
 eucharistia: quia quantitas corpōris xpī
 est in eucharistia. 7 tamen non habz mo-
 dum quantitatum. ergo rē. Cōtra.
 quoz diffinitiones sunt eedem ipsa sunt
 eadem: sed qualitas 7 modus quidditati
 vus sunt huiusmodi. quia hec est diffini-
 tio exprimes quid nominis vtriusqz ha-
 bere partem distantem a parte loco 7 si-
 tu. ergo. Ad questionem dico qz quā

titas & modus quantitatis vt suppo-
nunt personaliter: nullo modo differunt
Quod probō. primo per propositiones
vulgatas. quia quando duo termini se
se habent q̄ si ponantur in propositioni-
bus: quicquid predicatur vere de vno p̄
dicatur vere de alio & e conuerso. illi ter-
mini supponunt omnino p̄ eodem: s; q̄
titas & modus quantitatis sunt hu-
iusmodi. ergo &c. **P**roterea si modus
quantitatis sit res distincta a quanti-
tate: tunc aut est res absoluta aut re-
latiua. Non primo modo: quia tunc es-
set qualitas vel substantia quorum quod
libet est falsum. nec est respectiua: quia si
esset respectus fundatus in quantitate:
quero de termino eius: aut est ipsamet
quantitas: & tunc idem esset fundamen-
tum & terminus illius respectus. & per con-
sequens non posset eē quantitas nisi esset
modus quantitatis. Si terminetur ad
aliud. contra. si deus faceret quantitates
habentem partem extra partem sine om-
ni alio corpore: tunc haberet modum q̄
titatiuum: & tamen tunc non esset. respec-
tus realis. ergo nō potest esse nisi existat
terminus. **P**roterea ille respectus nō
potest in aliquo septem generum collo-
cari: quia nec in actione nec in passione:
nec in quando. nec in relatione: nec in po-
sitione: nec in habitu: nec in vbi: quia si
deus crearet quantitatem sine omni alia
re: vere esset modus quantitatis: & ta-
men sine omni vbi. **P**roterea impossi-
bile est q̄ aliquid sit quantitatum con-
tinuum permanens: nisi habeat partem di-
stantē a parte. & e conuerso: & hoc est mo-
dus quantitatum habere partem distantē
a parte. ergo impossibile est q̄ aliquid
sit quantum nisi habeat modum quanti-
tatis. **P**roterea omne quantitati-

uum continuum est longum & latum & pro-
fundum: & omne tale est extensum: ome
autem extensum habet modum quantita-
tiuum. ergo &c. **E**t istis sequitur vna
conclusio q̄ quantitas corporis christi
quod sit in sacramento altaris: tñ corp⁹
christi non est quantum in sacramento: q̄
non ibi habet modum quantitatum. Si
dicat corp⁹ xpi in eucharistia hz quātitā-
tem inherētē sibi. ergo est quantum in
eucharistia. **R**espondeo assumptum
est falsum: quia videtur hoc derogare
veritati sacramenti eucharistie: quia hz
istam opinionem oportet dicere q̄ corp⁹
christi in eucharistia habet vnā extensio-
nem inherētē sibi: & tunc esset ibi exten-
sum & haberet partem distantē a parte.
Et ideo est hec concedenda: corpus chri-
sti est q̄titas et h' est negāda corp⁹ chri-
sti est quātitas: in sacramento altaris.
Sicut hec est vera corpus christi habz
partem distantē a parte. quia habet vnā
singularem veram. pura istam: corpus
christi in celo habet &c. **E**t hec est falsa
corpus christi habet partē distantem a
parte in sacramento altaris. Similr
hec est vera corpus christi habens partes si-
tualiter distantes est in sacramento alta-
ris: & tamen hec est falsa corpus christi
habet partes distantes sítualiter in sacra-
mento altaris. **E**xemplum. nam hec est
vera: aliquis homo semp fuit deus: ac-
cipiendo subiectum p̄ eo quod est. & hec
similiter aliquis homo qui est filius dei
sp̄ fuit ds. hec tñ est simplr falsa fili⁹ dei
semper fuit homo. & ideo in talibus mlti-
tum refert ponere a parte subiecti vel a
parte predicati terminum cōnotatiuum
quia frequēter plus imponitur per ter-
minū connotatiuum quando ponitur a
parte predicati q̄ quando ponitur a par-

te subiecti. Ad argumentū p̄ncipale dico q̄ hec est vera quantitas corporis christi est in sacramēto. sed hec est falsa: corpus xp̄i est quantitas in sacro. q̄ per p̄mā p̄p̄ositionem tm̄ importatur q̄ illd̄ qd̄ est quantitas corporis xp̄i ē in sacramento altaris. ⁊ hoc est verum. p̄ sc̄daz importatur q̄ corpus xp̄i in sacro altaris habet p̄tem extra p̄tem qd̄ falsum ē

Expliciant qd̄libeta venerabilis icepto ris Buielmi okan de ordine fratrū minorum Emendata diligenter p̄ erimum virū Cornelii oudendieck artium magi strū: ⁊ in sacra pagina lūiatum.

Incipiunt tituli q̄onum p̄imi qd̄libz

- Utrum p̄bari possit p̄ naturalem rōnē q̄ tm̄ est vnus deus. 1.
 Utrū eēntia diuina ⁊ r̄s distinguantur ex natura rei. 2.
 Utrū p̄mitas distinguat a p̄re. 3.
 Utrū angel⁹ sit in loco p̄ suā subāz. 4.
 Utrū angel⁹ possit moueri localr. 5.
 Utrū vnus angelus locat̄ alteri. 6.
 Utrū vnus angelus possit cāre notitiāz actualē in alio angelo illi s̄ obiecti qd̄ habitualiter cognoscit sine actuali cognitione cāra ab illo obiecto. 7.
 Utrū angelus possit moueri p̄ vac^m. 8.
 Utrū linea cōponat̄ ex punctis. 9.
 Utrū possit dem̄strari q̄ aīa intellectiua sit forma corporis. 10.
 Utrū possit dem̄strari euidenter q̄ nō ē vn⁹ intellect⁹ nūero in oib⁹ hoib⁹. 11.
 Utrum aīa intellectiua sit tota in toto ⁊ tota in qualibet pte. 12.
 Utrū p̄imū cognitū ab intellectu p̄mitate generatōis sit singulare. 13.
 Utrū intellectus noster p̄ statu isto cognoscat act⁹ suos intuitiue. 14.
 Utrū intellectus nr̄ p̄ statu isto cognoscat intuitiue sensibilia. 15.
 Utrū possit euidenter p̄bari q̄ voluntas libere cāt actus suos effectiue. 16.
 Utrū ad saluandū casuz ⁊ fortunā in rebus oportet ponere voluntatē esse liberam. 17.
 Utrū virtutes ⁊ scie sint qualitates absolute. 18.
 Utrum spiritus patiat̄ ab igne purgatorii. 19.
 Utrum act⁹ exterior hēat p̄p̄iam bonitātē vel maliciā moralem. 20.
 Tituli s̄cundi qd̄libeti.
 Utrū possit p̄bari p̄ ratiōem naturālē q̄

De sit prima causa effectiva omnium. i.
 Vtrum possit probari sufficienter ratione naturali quod deus sit infinite virtutis in vigore. 2.
 Vtrum articuli fidei possint demereri. 3.
 Vtrum attributa secreta cuiusmodi sunt: sapiens: iustus et huiusmodi predicentur de deo et creatura uniuoce. 4.
 Vtrum deus potuit fecisse mundum ab eterno. 5.
 Vtrum angelus potuit mereri et demereri in primo instanti. 6.
 Vtrum essentia angeli distinguatur ab eius essentia. 7.
 Vtrum quilibet effectus creetur a deo. 8.
 Vtrum creatura possit creare. 9.
 Vtrum anima sensitiva et anima intellectiva distinguantur realiter. 10.
 Vtrum anima sensitiva et forma corporeitatis distinguantur realiter. 11.
 Vtrum actus rectus et reflexus sint idem actus numero. 12.
 Vtrum perfectioris obiecti sit perfectior actus. 13.
 Vtrum demoralibus possit esse scientia demonstrativa. 14.
 Vtrum actus appetitus sensitivi differat a passionibus. 15.
 Vtrum in alio a voluntate sit habitus virtuosus. 16.
 Vtrum passiones sint in voluntate. 17.
 Vtrum vltima sit distinctio actuum quanta habituum et e converso. 18.
 Vtrum hec propositio: plura a sacerdote in missa hoc est corpus meum sit vera de virtute sermonis. 19.
 Tituli tertii quolibet.
 Vtrum supposito quod deus intelligat et sit causa efficiens omnium immediata possit ex hoc demonstrari quod sit infinite virtutis intensiue. i.
 Vtrum attributa diuina distinguantur ra-

tione. 2.
 Vtrum essentia diuina sub ratione alicuius attributi sit principium elicitiuum generationis diuine. 3.
 Vtrum deus sit causa efficiens omnium aliorum a se. 4.
 Vtrum elementa maneat in mixto. 5.
 Vtrum forme primum organicarum animalis puta carnis et ossis et huiusmodi distinguantur specie. 6.
 Vtrum in intellectu vniuersalis fidelis tantum sit vniuersalis fides numero. 7.
 Vtrum quilibet actus assentiendi habeat pro obiecto complexum vel incomplexum. 8.
 Vtrum spes sit virtus distincta a charitate. 9.
 Vtrum beata virgo potuit stetitisse in peccato originali tantum per vnum instanti. 10.
 Vtrum in beata virgine fuit fomes peccati. 11.
 Vtrum propositio mentalis componatur ex rebus vel conceptibus. 12.
 Vtrum aliquid propositio vocalis sit vera. 13.
 Vtrum solus actus voluntatis sit necessarius virtuosus. 14.
 Vtrum rectitudo vel deformitas actus differat a substantia actus. 15.
 Vtrum circumstantie finis recta ratio et huiusmodi sint obiecta actus virtuosus. 16.
 Vtrum dolor et delectatio appetitui sensitiui continentur immediate a rebus. 17.
 Vtrum virtutes morales sint circa passionem sicut circa materiam. 18.
 Vtrum aliquis homo posset mereri vel demereri. 19.
 Vtrum necessarium sit ponere aliquem habitum. 20.
 Vtrum habitus sit causa effectus actus. 21.
 Vtrum inclinatio forme differat realiter a forma. 22.
 Tituli quarti quolibet.

- Utrum** quilibet effectus habeat eam finem distinctam ab efficiente. 1.
- Utrum** potest sufficienter probari quod deus est causa efficiens alicuius effectus. 2.
- Utrum** deus repñter creaturas. 3.
- Utrum** deus possit reuelare alicui noticiam evidentem de futuris contingentibus. 4.
- Utrum** videns deum videat omnia que videt deus. 5.
- Utrum** audiens predicationes articuloꝝ fidei et videns miracula fieri per illis accipiat aliquem habitum adhesionem distinctum a fide. 6.
- Utrum** suppositum humanum possit assumi a verbo. 7.
- Utrum** tres persone possunt assumere eandem naturam numero. 8.
- Utrum** angelus possit videre cogitationes et volutes nostras. 9.
- Utrum** deus possit facere motum in istari. 10.
- Utrum** filiatione christi ad beatam virginem sit alia res ab omni re absoluta. 11.
- Utrum** predicatio analogica distinguat a predicatone yniuoca equiuoca et denominatione. 12.
- Utrum** christus eris in eucharistia possit videre a quo et videri ab aliis. 13.
- Utrum** anima christi possit videre corpus christi in eucharistia. 14.
- Utrum** anima christi possit mouere corpus ab hostia organice et non organice. 15.
- Utrum** omnis actus assentiendi supponat actum apprehendendi respectu eiusdem obiecti. 16.
- Utrum** viator habeat aliquem actum simpliciter proprium deo ante proponem vel dissolutionem vel postea. 17.
- Utrum** quantitas corporis christi sub hostia possit habere positionem de genere quantitatis siue positionem que est fundamentum suppositi
- to quod quantitas sit res distincta absoluta a substantia et qualitate. 18.
- Utrum** substantia materialis extensa corporis christi componatur ex partibus eiusdem rationis situatur distinctis. 19.
- Utrum** substantia materialis extensa per suas partes intrinsecas sit immediate per se loco. 20.
- Utrum** substantia materialis extensa per partes suas intrinsecas sit in loco circumscriptione vel diffinitione. 21.
- Utrum** deus possit seruare substantiam materiale extensas sine motu locali destruendo omne accidens absolutum in ea. 22.
- Utrum** substantia materialis per suas partes intrinsecas possit esse quantitas siue quantitas. 23.
- Utrum** substantia materialis per suas partes intrinsecas possit esse quantitas siue quantitas addita sibi. 24.
- Utrum** possit euidenter probari quod quantitas sit res absoluta distincta a substantia et quantitate. 25.
- Utrum** per principia fidei possit euidenter probari quod quantitas sit res absoluta distincta a substantia et qualitate. 26.
- Utrum** de intentione philosophi sit ponere quantitatem distinctam a substantia et qualitate. 27.
- Utrum** intentio sanctorum sit ponere quantitatem medianam inter substantiam et qualitatem. 28.
- Utrum** substantia panis ex vi purificationis transubstantietur tamen in corpus christi et non in diuinitatem nec in animam nec in accretionem. 29.
- Utrum** substantia panis maneat per consecrationem. 30.
- Utrum** corpus christi sit circumscriptione in loco sub hostia consecrata. 31.
- Utrum** deus possit facere omne prius absolutum sine posteriori realitate

distincto: 37.
 Vtrum q̄ritas remanēs in eucharistia sit
 subiectiue in qualitate. 33
 Vtrum qualitates hostie post conse-
 crationem sint subiectiue in quantita/
 te. 34.
 Vtrum intentiones prime z secūde rea-
 liter distinguantur. 35.
 Tituli q̄onuz ferti quodlibeti.
 Vtrum eadem veritas theologica spe-
 cie vel numero possit p̄bari in theolo^a
 z in sciētia naturali. 1.
 Vtrū eadē conclusio possit euidētē cogno-
 sci p̄ dem̄stratōem z p̄ exp̄ientiam. 2.
 Vtrum aliqua veritas theologica eadē
 specie vel numero sit credita a viatore
 z euidētē scita a cōprehēsoze. 3.
 Vtrum deus creet notitiā euidētē
 in viatore de credibilibus sine visione
 dei. 4.
 Vtrum cognitio ab^a z intuitiua diffe-
 rant. 5.
 Vtrum actus comprehendendi z actus
 videndi differant realiter. 6.
 Vtrum de deo possint haberi plures cō-
 ceptus pp̄tū. 7.
 Vtrum omnia accētia grāmatalia ter-
 minozum vocalium comperant termis
 mentalibus. 8.
 Vtrū noīa mentalia distinguant p̄ cre-
 tū z abstractū sicut vocalia. 9.
 Vtrū hō z hūanitas sint noīa syno^a. 10.
 Vtrū hō z hūanitas sint noīa synony-
 ma fm̄ intentōem p̄bi. 11.
 Vtrū v̄le sit singulare. 12.
 Vtruz om̄e v̄le sit qualitas mētis. 13.
 Vtrum ens predicetur vniuoce de om-
 nibus. 14.
 Vtrū diffinitio naturalis z methaphisi-
 calis eiusdē distinguant realr̄. 15.
 Vtrum cadente re cadat vox a suo signi-

ficato. 16.
 Vtrum omnis oppositio realis sit inter
 res 17.
 Vtrum deus possit separare subiectum
 a sua pp̄tia passione. 18.
 Vtrū diffinitio exprimēs quid rei z qd
 nomis distinguat realr̄. 19.
 Vtrū res et aiā diffiniat. 20.
 Vtrum quodlibet pdicatum sit prima in-
 tentio vel sc̄da. 21.
 Vtrū sint decē pdicamēta. 22.
 Vtrū pdicamentū cōponat̄ ex reb⁹ ex-
 tra aiā vel ex p̄ceptibus. 23.
 Vtrū veritas plera z falsitas distinguā-
 tur ab ipso cōplero. 24.
 Vtrum p̄cept⁹ absolut⁹ p̄notatiu⁹ z re-
 latiū⁹ distinguant realr̄. 25.
 Tituli q̄onuz ferti quodlibeti.
 Vtrum hō possit saluari sine charitate
 creata. 1.
 Vtrū d̄s de necitate acceptet actū elici/
 tū ab hūte charitatē creatā. 2.
 Vtrū corp⁹ xp̄i incipēs eē sacr̄alr̄ in al-
 tari sub sp̄e panis vere muret localr̄. 3.
 Vtrū d̄s pot̄ remittere pctōri culpam z
 z penā sine infusione gr̄e create. 4.
 Vtrū aliquid pdicet̄ affirmatiue d̄ deo
 qd̄ non est deus. 5.
 Vtrū cognitio intuitiua possit eē de ob-
 iecto non existente. 6.
 Vtrū essentia diuina vt in p̄re sit incom-
 possibilis filio. 7.
 Vtrū similitudo vel dissimilitudo sit aliq̄
 pua res distincta a rebus absolutis. 8.
 Vtrū equalitas vel inequalitas sit res
 distincta ab absolutis. 9.
 Vtrū duplicitas vel dimidiētas sint res
 distincte ab absolutis. 10.
 Vtrū diuersitas distinctio vel idētitas sit
 alia res ab absolutis. 11.
 Vtrum relatio cālitatis efficientie sit a^a

res ab absolutis. 12.
 Vtrum relatio calefactiui ad calefacti-
 bile sit res distincta ab absolutis. 13.
 Vtrum relatio sciencie ad scibile sit res di-
 stincta ab absolutis. 14.
 Vtrum sonum sit rōni naturali q̄ queli-
 bet res creata sit absoluta ita q̄ nulla sit
 relatio extra aiām. 15.
 Vtrum intentio p̄hi sit ponere r̄onem ex-
 tra aiām distinctā a rebus absolutis. 16.
 Vtrum p̄his posuit r̄ones p̄imi modi
 differre reāl̄ a reb̄ absolutis. 17.
 Vtrum p̄his posuit r̄ones sc̄ōi mōi dif-
 ferre a reb̄ absolutis. 18.
 Vtrum p̄his posuit r̄ones tertū mōi dif-
 ferre reāl̄ a reb̄ absolutis. 19.
 Vtrum negans r̄onem differre ab abso-
 lutis possit saluār̄ pp̄rietates r̄ōnis. 20.
 Vtrum oīa relatiua sint s̄c̄ natura. 21.
 Vtrum s̄m̄ intentōem p̄hi relatio que ē
 genus generalissimum sit prima intentio
 vel secūda. 22.
 Vtrum res extra sit in genere r̄ōnis v̄l
 noīa t̄m̄ s̄m̄ intentōem p̄hi. 23.
 Vtrum relatio terminetur ad absolutū
 vel ad relatiuū. 24.
 Vtrum relationes triū mōȳ sint reales
 in creaturis. 25.
 Vtrum idēitas s̄s̄titudo ⁊ equalitas sint
 r̄ones reales in diuinis. 26.
 Vtrum idēitas material̄ sit r̄ō realis. 27.
 Vtrum creatio actio sit r̄ō realis. 28.
 Vtrum relatio rationis distinguatur
 a rebus absolutis. 29.
 Vtrum r̄ō realis ⁊ r̄ōis distinguant̄. 30.
 Tituli q̄onum septimi q̄olibet.
 Vtrum creatio vel p̄seruatio reāl̄ dif-
 ferat ab absolutis. 1.
 Vtrum qualitas d̄rat reāl̄ a sub̄a. 2.
 Vtrum actio vel passio differat reāl̄ ab

absolutis. 3.
 Vtrum p̄dicamentū actōis vel passionis
 cōponat̄ ex p̄ceptibus. 4.
 Vtrum p̄dicamentū q̄n̄ importet̄ rē distin-
 ctā ab absolutis. 5.
 Vtrum vbi importet̄ rē distinctam ab ab-
 solutis. 6.
 Vtrum possessio vel habitus importet̄
 rem distinctam ab absolutis. 7.
 Vtrum vnitas vniuersi vel approximatio
 cārus vel distātia reȳ importet̄ respectū
 distinctum ab absolutis. 8.
 Vtrum aliquis conceptus predicatur
 de deo. 9.
 Vtrum p̄sona sit nomen p̄ime importō-
 nis. 10.
 Vtrum p̄ viā efficacie possit sufficiēter
 p̄bari q̄ d̄s sit infinit⁹ intēsiue. 11.
 Vtrum p̄ cognitionem dei possit suffici-
 enter p̄bari q̄ d̄s sit infinitus intēsiue. 12.
 Vtrum p̄ simplicitatē dei possit sufficiē-
 ter p̄bari q̄ sit infinit⁹ intēsiue. 13.
 Vtrum p̄ cālitatem finis pōt̄ sufficiēter
 p̄bari q̄ d̄s sit infinit⁹ intēsiue. 14.
 Vtrum p̄ viam eminētie pōt̄ euidēter pro-
 bari q̄ deus sit infinit⁹ intēsiue. 15.
 Vtrum intētio p̄hi ⁊ cōmentatoris sit q̄
 deus sit infinitus intēsiue. 16.
 Vtrum demōstrationes p̄hi. 8. phisycorum
 ⁊ 12. metha. p̄cludant̄ deū esse infinit⁹
 intēsiue. 17.
 Vtrum de facto deus sit infinite virtu-
 tis intēsiue. 18.
 Vtrum q̄ntitas ⁊ modus q̄ntitatus dif-
 ferant reāl̄. 19.

Explicet tabula quodlibetorum.

Enchiridion

